ALS EEN VELDHOEN OP DE BERGEN

Veertig preken
over het leven van David

door

Ds. G. van de Breevaart

in leven predikant
te H. I. Ambacht.

Onveranderde herdruk
naar de eerste uitgave uit 1972-'74

1976

J. P. van den Tol - Dordrecht

Ter inleiding

L.S.

Daar mijn ambtsbroeder, ds. A. de Waard reeds een voorwoord heeft geschreven, wil ik mij beperken tot een korte inleiding. Het is op aanhoudend verzoek van enige vrienden, dat deze predikaties, die reeds vier jaar geleden door mij gehouden zijn, thans worden uitgegeven.
Veertig preken heb ik, met de hulpe Gods, over het leven van David gehouden, waarvan thans de eerste tien in druk zijn verschenen. Zo de Heere wil, zullen nog drie bundels, met elk tien preken in de loop van de tijd uitkomen.
Mij zijn wel eens geruchten ter ore gekomen, dat ik boekjes zou uitgeven uit geldelijke overwegingen, maar ik durf hier met vrijmoedigheid te verklaren, dat ik absoluut geen vergoeding hiervoor ontvang. Het is alleen mijn wens en bede dat de Heere dit gebrekvolle werk zegene aan arme Sionieten. Dan zou mijn arbeid al rijk beloond zijn.
Over de voorgaande boekjes heb ik zelfs uit Australië een brief ontvangen van een kind des Heeren, die schreef dat God het lezen heeft willen zegenen. Dit gaf mij vrijmoedigheid op de ingeslagen weg voort te gaan.
Als dit werk soms in handen zou komen van professoren of doctoren in de theologie, of van zeer bestudeerde predikanten, hoop ik dat zij zich niet zullen ergeren aan de eenvoud van een ongeletterde, die, in zoverre de Heere hem genade schonk, getracht heeft zijn talent niet te begraven.
Toch heb ik wel iets geleerd, dat is: Dat ik altijd te kampen heb met een driehoofdige vijand; maar ik heb ook geleerd, dat ik in alle beproevingen en verzoekingen terecht kan bij de HEERE. Ik geloof stellig dat Gods volk in dit moerbeidal zal moeten blijven strijden, ja dat soms lijden en strijd ons dreigen te verzwelgen. Evenwel mag ik hopen dat ik eens zal worden verlost uit dit Mesech door Hem, Die mij gekocht heeft met Zijn dierbaar Bloed om Hem dan uit en voor Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen.

Uw dienaar.
Ds. G. v. d. Breevaart.

Ten geleide

L.S.

Toen mij gevraagd werd, enkele regels te schrijven, als voorwoord in dit werk, doen wij dit uit achting en eerbied voor het werk Gods, ook in onze geliefde vriend, leermeester, en medebroeder in de bediening, verheerlijkt. Want hoe arm, blind en dwaas in zichzelf, wie zou uit kunnen drukken wat het zeggen wil van eeuwigheid van God uitverkoren; van eeuwigheid gekend, geliefd en bemind. De gegevenen des Vaders aan de Zoon, op grond van de aanvaarding van Verbondsvoorwaarden, door Zijn bloed verlost, gekocht en in de tijd door de Heilige Geest wedergeboren, vrijgesproken van schuld en straf, een recht tot het eeuwige leven verkregen. Teruggebracht in Gods gemeenschap, en het Abba, Vader te mogen kennen, verzegeld en verzekerd door de Heilige Geest. Daarbij nog geroepen in het midden van Zijn wijngaard en gezonden niet van mensen maar van Hem die sprak: "Ik zende u als schapen in het midden der wolven" en nu nog te mogen getuigen, in het midden der stormen, in een ondergaande wereld: "Hulpe van God verkregen hebbende staan wij tot op deze dag". 0 neen, niet dat wij hiermede de mens verheerlijken, want ook Zijn volk lag verdoemelijk voor God als het gehele Adamsgeslacht. "Niemand is er die naar God vraagt", Ps. 14, maar nu leidt hun roeping en hun zending ons heen naar die Gezondene des Vaders, die op Zich nam Gods deugden te verheerlijken, de Wet te voldoen, de prijs te betalen, de straf te dragen, het leven en de gerechtigheid te verwerven, satans kop te vermorzelen, de dood te overwinnen, wat in de tijd zo heerlijk volbracht is. En nu is de prediking van onze geliefde leraar altijd geweest: "Sion zal door recht verlost worden"; de vraag van onze dagen is meer: "hoe word ik behouden"? "hoe kom ik in de hemel"? dan "hoe komt God aan Zijn eer"? Alleen langs de weg van schuld kan Christus dierbaar, gepast en noodzakelijk worden. Er wordt veel een Christus aangeboden, zonder dat er plaats voor is; wel een Christus beleden, maar indrukken en gevoelens gestalten in de mens worden hogelijk geroemd.

Gemeente van H. I. Ambacht, gedenkt wat God u en ons nog in uw leraar gaf. Tot hiertoe bewaard, ondanks alle afzakking en verval, bij de eenvoud van dat getuigenis; de Heere giete nog uit die Geest der genade en der gebeden, opdat er nog een rouwklagen mocht zijn, elk geslacht in het bijzonder.

Voor de eigengerechtige kan de prediking soms hard lijken; voor een schuldige, in zichzelf veroordeelde is dat een zoete leer, om met verheerlijking van Gods deugden, alleen uit genade zalig te mogen worden. Want die leren, dat er nog een zucht of traan van hen bij moest, dan was het voor eeuwig kwijt. De Heere stelle ook deze predikaties nog tot rijke zegen, opdat Sion gebouwd, en de bedrukten des volks daarin een toevlucht mogen hebben. Ook de jeugd; de Heere make hen nog eens heilig jaloers op een David, als jongeling door de Heere geroepen, en als een verkorene, gezaligd, behouden, door kruis naar de kroon. Ook u mag uw leraar nog hebben die u de enige weg der zaligheid zoekt voor te houden, in leer, maar ook in gebeden en smekingen aan de genadetroon.

0, de Heere heeft onze geliefde broeder willen gebruiken, en er zijn er onder zijn bediening getrokken, gezaligd, die nu al juichen voor de troon; maar nu voor ons allen de vraag: heeft de prediking ook voor mij tot zaligheid geleid? De Heere stelle ook hem, in de grijsheid nog tot rijke zegen; dat er nog toegebracht mogen worden tot de Gemeente die eenmaal zalig zullen worden; en daartoe sterke, schrage, en ondersteune de Heere hem van onder eeuwige armen. Geliefde broeder, straks mag u het reiskleed afleggen, om dan eeuwig thuis te zijn; dan mag u het loon ontvangen aan Zijn knechten beloofd. Hier mag uw mond nog verkondigen dat de Heere goed en recht is, straks mag u volmaakt Hem de eer en dank toebrengen. Ook allen die deze preken zullen lezen, de Heere heilige het aan de harten van zondaren tot ontdekking, vertroosting in de banden, versterking in de strijd, en dat ook de kerk in ons vaderland bij die leer mocht leven die naar de godzaligheid is. Want Gods volk vindt elkander alleen terug in de schuld en vernedering. Ook de breuk van Sion wordt wel veel besproken, maar zo weinig betreurd en beweend.

Toch is er ook in ons vaderland nog een volk, dat door de liefde gebonden medezingt: "Zoete banden die mij binden, aan des Heeren lieve volk". Die in hun Hoofd en Koning toch één zijn. De Heere stelle dit dan tot rijke zegen is onze hartelijke wens en bede.

Ds. A. de Waard.

Alblasserdam, augustus 1971.

David gezalfd

Zingen: Psalm 78: 35 en 36.
Lezen: 1 Samuël 16.

Votum.
Zegen.

We lezen in 1 Samuë12 dat Hanna een loflied gaat zingen. Dan vinden we dat ze daar zegt: De Heere vernedert en verhoogt. Het is een opmerkelijke zaak wat ze zegt: De Heere vernedert en verhoogt, de Heere doodt en maakt levend, de Heere doet ter helle nederdalen en ten hemel opklimmen.
Als nu Hanna zegt: De Heere vernedert, mijne toehoorders, dan is dat een werk van God. Want er is niets wat de mens meer krenkend is, in het gewone leven, dan vernederd te worden. Men kan wel eens nederig spreken en nederig praten, maar als men vernederd wordt, dan komt soms voor de dag hoe hoogmoedig men is.
Laten we de hand maar eens in de boezem steken. Juist wanneer iemand vernederd wordt, komt het voor de dag hoe hoogmoedig hij is. Waar dan die hoogmoed voor de dag komt, gaat men zichzelf handhaven en zoekt voor zichzelf te strijden, en, als het nodig is, voor zichzelf te vechten, eigenlijk om zijn stand overeind te houden. Daarom is het in de geestelijke zin werkelijk een daad van God; de Heere vernedert. Adam had gezondigd en God naar kroon en troon gestoken en was door de satan tot hoogmoed verleid. Want dat is wel één van de eerste zonden geweest, de hoogmoed. Daar zijn we allen van doordrongen, want dat is ons aangeboren. Daarom is het niets vreemds, dat de wereld zo hoogmoedig is en dat de mens in wezen zo hoogmoedig is.
Mijne toehoorders, waarin bestond die, hoogmoed? Adam wist het wel, hij moest het van God verliezen. Maar wat doet hij? Bij God vandaan vluchten. Het is wat, vernederd te worden, want dat is een Godsdaad. Dat kunnen we vinden in Gods Woord in verschillende opzichten, dat het een Godswerk is om te vernederen. En wat is vernederen? Koning Adoni-Bezek, die gevangengenomen werd en wie zijn duimen afgehouwen werden, zegt: Zeventig koningen had ik indertijd met afgehouwen duimen. En nu was hij zelf zo vernederd geworden doordat z'n eigen duimen afgehouwen werden; nu kon hij met zijn handen niet eten, maar moest met zijn lippen de kruimels van de vloer halen. Dat is wat, als je koning bent en dan zo diep vernederd te moeten worden. Dat is wat, mijne toehoorders, als wij door de val zo hoogmoedig geworden zijn en we moeten gaan leren, dat er uit de werken geen mens gerechtvaardigd wordt, en geen mens meer hij God terecht kan en dat er bij de Heere niets te verdienen is: dat is vernederend. Dat we God niet kunnen bewegen, noch met tranen, noch met gebed, noch met werken, noch met eigengerechtigheid. Het is geen wonder als God de mens gaat vernederen, dat hij zich zoekt te handhaven zolang als hij kan, totdat God hem de genadeslag geeft, dat hij het verliest voor God. Daarom is het een pijnlijke zaak, vernederd te worden en het is toch een noodzakelijke zaak. Als God het niet doet, is er nooit een mens die zich vernedert. Daarom zegt ze: De Heere vernedert en verhoogt. Vve kunnen ons wel eens nederig voordoen en nederig spreken, maar ach, eenieder die zijn hart kent weet wel hoe goddeloos en hoogmoedig hij is. Bij de minste belediging vliegt hij soms op en zou zichzelf willen wreken. Bij de minste belediging werpt hij tegelijkertijd een belediging terug. Dat is een mens eigen. Maar als God ons komt te vernederen en we krijgen te zien dat we God beledigd hebben, gaan we ons vernederen en worden een schuldige, verlorene en verdoemelijke zondaar aan Zijn voeten. Dan staat ervan: De Heere vernedert en als we dan die plaats in hebben mogen nemen: 0 God, wees mij zondaar genadig. Dan zou het ervan gelden: En de Heere verhoogt.
Hoe komt de Heere te verhogen? Niet dat men hoogmoedig wordt. Houdt in gedachtenis dat als er werkelijk iemand vernederd wordt onder de krachtige hand Gods, en hij zou verhoogd worden in deze zin, dat de Heere zijn ziel kwam te redden, hem vrij kwam te spreken en te rechtvaardigen en te verzegelen door Zijn dierbare Geest, dan komt Rij hem niet zodanig te verhogen, dat hij weer hoogmoedig zou worden en dat hij zich boven een ander zou verheffen met: Ik ben bekeerd. Ach,

houdt toch in gedachtenis, sommige bekeerde mensen willen geëerde en gevierde mensen zijn. Mijne toehoorders dat leert Christus niet. Wilt u één bewijs hoe diep Christus zich vernederd heeft? Wanneer Hij op een keer met Zijn discipelen in de zaal was waar het Paasfeest gehouden werd, moesten de voeten gewassen worden, want men mocht het Pascha niet eten zonder dat men de voeten gewassen had. Wat vinden we dan? Wellicht (het staat er echter niet bij) is er niet één van de discipelen zo nederig geweest om te zeggen: dan zal ik de voeten wel wassen, want een knecht of slaaf was er wellicht niet. En wat doet Jezus dan? Hij legt Zijn kleed af en gordt Zich met een doek en neemt een bekken met water en gaat die vuile, vieze voeten afwassen. Dàt is vernedering, dàt is nederig zijn. Als we daar iets van mogen leren kennen, mijne hoorders, dan geeft Hij een voorbeeld ter navolging.
Er is een dichter die zegt: Ik wens te zijn als Jezus, zo nederig en zo goed. Ik wens te zijn. Zijn wij het? Kunnen we een weinig op de Heere Jezus gaan gelijken? Nu, dat is eigenlijk verhoging. Hij vernedert en verhoogt, Wat betekent dat? Dat we Zijn beeld gelijkvormig zouden worden, in navolging van ons Hoofd en Koning. Daarom, nederigheid gaat voor de eer en de nederigen geeft Hij genade. Daar is geen schoner beeld, mijne toehoorders, van de vreze Gods als nederigheid. Gelukkig als we er iets van mogen leren aan deze zijde van het graf.

Daar het de bedoeling is, nu de catechismus ten einde is, naar gewoonte hierna over verschillende onderwerpen te spreken, heeft het onze gedachten nu ook beziggehouden om, als God ons leven en gezondheid geeft, een poosje stil te staan bij het leven van David. Het leven van David bij zijn begin, zoals we vinden van zijn moeite, van zijn strijd, van zijn aanvechtingen, van zijn zwakheden, van zijn zonde, van zijn lijden en van zijn verhoging, wensen we in verschillende opzichten met de hulpe des Heeren te bezien, en och, dat het Gods goedkeuring weg mocht dragen, om een weinig het leven van David te behandelen.

Daarom vragen we dan in dit avonduur uw aandacht voor het u zojuist voorgelezen: 1 Samuël 16 en daarvan het 13e vers, het eerste gedeelte, in verband met de historie:

> *Toen oom Samuël de oliehoorn en hij zalfde hem in het midden zijner broederen. En de Geest des Heeren werd vaardig over David van die dag af en voortaan.*

Wij wensen hier uw aandacht te bepalen hij: "Vernedering en verhoging".
1e. David door God verkoren.
2e. David door God geroepen.
3e. David door God gezalfd.
4e. David door God gezegend.
Om dan met een woord van toepassing te besluiten.

Voordat we hiertoe overgaan, zingen we van de 89ste Psalm, vers 8 en 9.

Aan het eind van het voorgaande kapittel vinden we dat de Heere tot Samuël zegt: Hoe lang draagt gij leed om Saul die Ik toch verworpen heb? Merk eens op, aan het eind van het voorgaande kapittel lezen we: En. Samuël zag Saul niet meer tot de dag zijns doods toe; evenwel droeg Samuël leed om Saul, en het berouwde de Heere, dat Hij Saul tot koning over Israël gemaakt had. En aan het begin van het volgende 'hoofdstuk staat: Toen zeide de Heere tot Samuël: Hoe lang draagt gij leed om Saul, die Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? Dus het was voor Saul een afgesneden zaak. Wellicht heeft Samuël, die hem gezalfd had tot koning, gezien dat zijn hart niet vernieuwd, maar veranderd was. Toen Samuël zag, dat hij in alles zijn hart verhardde, heeft hij wellicht nog lang voor hem gebeden. Hij had hem toch immers tot koning gezalfd!
Dan geeft God bevel, dat hij zijn oliehoorn moet vullen en naar Bethlehem moet reizen om daar één uit de zonen van Isaï te zalven tot koning over Israël. Samuël maakt nog bezwaren; daarvan vinden we dat hij zegt: Saul zal het toch horen en mij doden! Dan zegt de Heere: Gaat heen en nodigt Isaï ten

offer en doe wat Ik u gebied. En Samuël gaat naar Bethlehem. Dan vinden we nog, wanneer hij in Bethlehem komt, dat de oudsten bevende hem tegemoetkomen en zeggen: Is uw komst met vrede? Bevende kwamen ze hem tegemoet, omdat Samuel op een ongewone tijd kwam.
Samuël deed één rondreis per jaar wanneer hij richtende was, maar dat hij nu een bezoek brengt aan Bethlehem had een oorzaak. Mijne toehoorders, toch vinden wij hier iets opmerkelijks.
Wanneer ze hem bevende tegemoetkwamen, zijn ze zich zeker wel bewust geweest dat ze schuld hadden. Want wanneer die ziener kwam zijn zij wellicht bevreesd geweest, dat hij met een boodschap van Gods oordeel kwam. Waarom? Wel, het land en volk was diep vervallen; de zonden onder Saul hadden de overhand genomen, dus kwamen ze hem vrezende en bevende tegemoet, want ze merkten wel, die man heeft een woord Gods bij zich, die komt niet voor niets in Bethlehem. Wanneer we dan even de historie nagaan, vinden we, dat hij Isaï heiligt met zijn zonen om tot het offer te komen. Dat heiligen wil zeggen, dat ze zich moesten wassen en reinigen eer dat ze van het offer mochten eten. Wat doet Isaï? Hij wordt genodigd met al zijn zonen en nu komt Isaï met zeven zonen. Toch had hij er acht, maar de achtste telde hij niet. Wanneer hij dan genodigd wordt en Samuël de oliehoorn bij zich heeft om één van zijn zonen te zalven, ziet Samuel de eerste aan, Eliab, en hij denkt dat die het wel zal wezen. Maar de Heere zegt: Ik heb hem verworpen, dat hij geen koning zal zijn. We vinden in de historie, er gaan er zeven voorbij Samuël. Zou Samuël abuis geweest zijn? Dus Samuël gaat een onderzoek instellen; hij zegt: Zijn dit al uw zonen? En daar staat Isaï beschaamd voor Samuël, want nu moet hij er mee voor de dag komen dat hij er nog één heeft, die hij niet telt, die hij eigenlijk niet eens erkent. Want hij zegt: Ik heb de jongste nog, de kleinste en die is bij de schapen in het veld. Dan zegt Samuël: Wij zullen niet rondom aanzitten, totdat hij hier zal gekomen zijn. Mijne toehoorders, hij zegt, ik heb er nog één en dat was David. En weet je wat David-betekent? "Bemind of geliefd". Als we nu de waarheid nauwkeurig nagaan vinden we dat David een paar keer spreekt over zijn moeder. Dat hij van zijner moeders schoot af op de Heere geworpen is. Op een andere plaats vinden we nog dat hij zegt: Gedenk de zoon van Uw dienstknecht? Neen, gedenk de zoon Uwer dienstmaagd! Dus we denken dat zijn moeder hem een naam gegeven heeft.
We stellen dat niet vast, "bemind, geliefd" hij was de jongste. Mijne toehoorders, het was een zeer schone naam die hij had, maar we vinden nog dat hij schoon was ook. Schoon omtrent zijn haar en omtrent zijn ogen. We vinden in Gods Woord dat hij schoon was van ogen en van haar, hij was roodachtig, wat in de Oosterse landen een zeer beminde en aantrekkelijke kleur was. En schoon van ogen, daar zat zeker de oprechtheid in, want wat was David voor een jongen? Dat was er een die de Heere vreesde in zijn jeugd. Wellicht van zijner moeders schoot af al op de Heere geworpen en God had zeker dat gebed van die moeder verhoord. Nu vinden we dat hij in het veld was en daar de schapen weidde, dus dagelijks in de eenzaamheid en dat het een jongen was die de Heere vreesde, waar de vreze Gods in woonde. Nu weten we wel dat Gods Woord ons leert, dat er grote zondaren zalig woorden, dat er vijanden zalig kunnen woorden. Mijne toehoorders, we vinden toch een zeer schone deugd bij David, bij Jozef, bij Obadja, bij Johannes, bij Timotheüs. Dat zijn mensen die niet in de wereld en de zonde geleefd hebben, die hebben van hun jeugd af aan de vreze des Heeren Ieren kennen. Wat is er nu nog schoner dan de vreze des Heeren. Want dit is zeker waar, die in hun jeugd goddeloos geleefd hebben en God zou ze bekeren, ach, die zouden bij tijden met smart nog wel eens moeten denken aan hun jeugdig leven. Daarom, wanneer we hier David vinden als een jongeling, die in dat bekende lied achter de psalmen zegt: Als ik nog jongeling, geachtet zeer gering, bij mijne broeders was (oude berijming), dan is die jongeling miskend geworden van zijn vader en veracht geweest van zijn broeders.
En waarom? Mijne toehoorders, over het algemeen als er een jeugdig mens is, waar de vreze des Heeren in is, dan wordt die algemeen geminacht. In de eerste plaats al door de wereld, ten andere soms nog door de huisgenoten, en ten derde nog van de Godsdienst. Want wat brengt de vreze des Heeren mee? Dan wijken ze af van het kwaad, dat zijn ze, die niet alles goed zoeken te praten en die alles goed weken te redeneren. Hier vinden we een jongen die alleen in de eenzaamheid is in het veld. Dan mogen we wel vaststellen wat het voor hem geweest is, dat de ziener Samuël in Bethlehem gekomen was en dat nu al zijn broeders genodigd waren en dat hij er net buiten viel. 0, wat zal er in het hart van die jongeling omgegaan zijn. Nu ging Isaï zeven onbekeerde jongens de Heere voorstellen

en die ene, die God vreesde, die zette hij erbuiten. En die door de mens er buiten gezet werd, die zette God erin.
Waarom? Dan komen we bij ons eerste punt: Door God verkoren. Mijne toehoorders, dan hebben we het exempel van wat wij straks zongen: Ik heb bij enen held voor Isrel hulp beschoren, hem uit het volk verhoogd; hem had Ik uitverkoren. Nu gaat God niet werken met de verkiezing, maar Hij handelt uit de verkiezing. Wanneer Hij nu handelt uit de verkiezing, dan is het in de verkiezende liefde, dat hij door zijn moeder bemind is geworden, die hem de naam David gegeven had, maar het grootste was dat hij van God bemind was. David van God bemind. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Was David beter dan zijn andere broers? Welneen, hij was mede een mens die in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren was; maar nu was hij de beminde des Heeren. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Laat elkeen die ooit genade heeft verkregen, daar eens even hij stilstaan, dat we zalig zijn geworden, (als het waar mag wezen) omdat we in de eeuwige verkiezing van God bemind geworden zijn, dat we in geestelijke zin die naam dragen, van God bemind, van God geliefd. Denk er eens over na, is dat geen stof om even bij stil te staan? Mijne toehoorders, is dat geen stof om ten diepste vernederd, en in ootmoed te wandelen voor Gods aangezicht? Is dat geen aanleiding, om erbij te mogen leven, dat Christus zegt: Gij hebt Mij niet uitverkoren maar Ik heb u uitverkoren. En in psalm 65: Welzalig, dien Gij hebt verkoren, dien G' uit al 't aards gedruis doet naad'ren, en Uw heilstem horen, ja, wonen in Uw huis. Mijne toehoorders, bedenk eens even, en dat vanuit de nooit begonnen eeuwigheid. David zegt: Eer iets van mij begon te leven, was alles in Uw boek geschreven. Wanneer iemand mij tegen zou werpen: Ja man, daar loopt het nu net over. Dan willen we toch zeggen, houdt dit in gedachtenis, dat de Heere nooit met Zijn verkiezing komt, dit is uit Zijn verborgen besluit, Maar dat Hij ze een geopenbaard woord komt te geven, en dat ze daar verantwoordelijk voor zijn. Opdat niemand zich hier mee bezig zou houden, want dit durven we wel te zeggen, dat de satan ook van de verkiezing gebruik maakt, maar uit valsheid en vijandigheid tegen God en onder de toelating Gods zoekt hij menigeen zorgeloos te maken omtrent zijn zaligheid. En weet je waarom? Wel om in te fluisteren als je jong bent, je kan toch wel bekeerd worden hoor. Als God je uitverkoren heeft, dan kom je er toch wel. Je hebt immers nog niets van de wereld gehad, dat is immers voor later. Och, jongelingen en jonge dochters, houdt er rekening mee dat we te allen tijde verantwoordelijk zijn. Er zal niet één verloren gaan omdat hij niet uitverkoren is, maar hij zal verloren gaan om eigen schuld, omdat hij zich niet vernedert en omdat hij de waarheid niet aanvaardt. Maar als we hier dan bij stilstaan, ten eerste, dat het is de verkiezing, dat is een vrije soevereine daad van God. David is een uitverkorene geweest. Mijne hoorders, waarom heeft God David verkoren? Wel, David zou de drager zijn van Christus en niet alleen de drager van Christus, maar zelfs een schaduwbeeld van Christus. Zodat het van Christus geldt dat God Zijn zoon verkoren heeft. Waartoe had de Heere David verkoren? Om Zijn volk Israël te verlossen. En dat nu God de Vader Zijn Zoon verkoren had, om Zijn volk, dat Hij van eeuwigheid liefhad, te verlossen en te zaligen. Van daaruit zullen we steeds trachten hier afgeschaduwd te zien in David het afgeschaduwde beeld van Christus. God had Zijn Zoon verkoren om de Redder te zijn van Zijn Kerk, om de verlosser te zijn van Zijn Kerk, om de Behouder te zijn van Zijn Kerk, om hen te verlossen uit de hand hunner vijanden en van de zonden.

Dus in de eerste plaats zeiden we, de verkiezende liefde, door God bemind. Dat heeft die jongen, toen hij daar in het veld was, niet kunnen bekijken. David heeft zich daar in het veld niet beziggehouden met: Ik ben toch wel uitverkoren, ze mogen daar gerust bij Samuël wezen, hoor. Neen, we denken dat bij daar een bittere strijd en misschien de vurige pijlen des duivels wel gehad heeft. Je wordt van je broers veracht. Is het geen vroomheid van je? Is het geen eigengerechtigheid? Jij leeft zo apart en je kunt met hen niet delen, maar het zal je niets baten want als je niet uitverkoren bent, wat baat het je dan? Wat heeft wellicht die jongeling daar in het veld doorstaan, wetende, dat Samuël genodigd had zijn vader met zijn zoons en hij erbuiten viel. Mijne toehoorders maar hij had een Vader in de hemel, Die trouwer was dan zijn aardse vader, want Die ziet daar in de eenzaamheid in dat veld die jongen. Misschien dat hij daar zat bij zijn schapen als een herder, misschien wel bitter te wenen en misschien wel bitter te klagen, dat hij een verstotene was. Er staat dat God Saul verworpen had, maar misschien dat David wel geplaagd is geworden met: je kon wel een verworpeling zijn, man.

Als men zichzelf maar eens nagaat, dan kan men weten wat David doorworsteld heeft. Met welke venijnige vijanden hij te doen gehad heeft, die met zwaarden en pijlen z'n ziel hebben doorstoken. Wellicht heeft hij dat daar moeten ervaren. Mijne toehoorders, er wordt niemand zalig zonder strijd. En wanneer David daar gelegen heeft, moeten we denken aan Christus, hoe Hij geplaagd geworden is door de duivel: Indien Gij Gods Zoon zijt, als het waar is dat U Gods Zoon bent. Dus ook op Christus zijn die vurige pijlen afgeschoten en zelfs wanneer Hij op Golgotha hangt, wordt er gespot met Hem: Indien Gij de Zone Gods zijt verlos U zelve en ons. Mijne toehoorders, merkt eens op, diezelfde pijlen die Christus heeft moeten verduren, daar leert Zijn Kerk ook iets van en roept met David: Eenzaam ben ik en verschoven, ja, de ellende drukt mij neer. 'k Roep U aan in angst en smart, duizend zorgen, duizend doden kwellen mijn angstvallig hart; voer mij uit mijn angst en noden. Mijne toehoorders, misschien zitten er die onder ons ook nog, die wel eens denken, anderen, ja die zijn zeker bemind van Gods volk, anderen die soms nog praten kunnen daar kijk je soms nog tegenaan, anderen die flink van gestalte zijn. Maar het zou kunnen zijn dat er onder ons waren die zich een buitengezet mens voelen. Och, die bij tijden blij zijn als ze in de kerk kunnen komen. Want dit is zeker waar, ach, in de kerk hoef je alleen maar te luisteren en daar hoef je niet te praten. Praten in de kerk zou lelijk staan. Maar dan mogen we luisteren, en dan kan het soms een ademtocht wezen als we onder de bediening van het Woord zitten en we horen soms onze naam noemen en we zouden dan nog kunnen gaan denken, zou ik nog Bijbels wezen? Zijn er dan in de Bijbel nog mensen geweest, die schier geen vriend of metgezel hadden? Zijn er in de Bijbel ook nog die veracht geworden zijn door hun eigen huisgenoten? Zijn er in de Bijbel ook nog waar de Godsdienst de neus voor optrok? Zijn er in de Bijbel ook nog, die zich overal buiten gevoelden? En die op kunnen gaan, en zelf diep ellendig en ongelukkig? Het zou kunnen zijn dat die er onder ons ook nog waren. Misschien, God kent onze harten. Want wanneer Eliab met zijn flinke gestalte voor Samuël verscheen, als een man van aanzien, dan zegt de Heere: Nee Samuël, die heb Ik verworpen, Ik zie de gestalte van de man niet aan, maar Ik zie het hart aan. Mijne toehoorders, nu zag God het hart van David, en wat zag God in 'het hart van David? Zijn eigen werk, en nu gaat God voor Zijn eigen werk instaan en Hij zorgt voor Zijn eigen eer. Kom, misschien dat er onder ons zijn.
Laat dit een spoorslag voor uw ziel wezen, al is het dat u zich soms verlaten voelt en eenzaam op de aarde. Maar dan zou het kunnen zijn, als je met je noden en je behoeften bij God mag zijn, dat er een tijd aanbreekt dat de Heere je komt te roepen. Daar vinden we David die daar bij de schapen was, en wellicht zat te denken: ze zitten daar aan de offermaaltijd. Mijn vader en mijn broers eten en drinken in tegenwoordigheid van Samuël, en ik, ik zit hier in mijn ellende. En hij verzuchtte: sla toch op mijn ellende d'ogen en zie mijn moeite, mijn verdriet; neem mijn zonden, uit meèdogen, gunstig weg, gedenk die met! Doch wat gebeurt er? Daar komt er één het veld in. Wat zal die komen doen? Hij komt David roepen. David, je moet naar huis komen, Dus hij wordt geroepen. Mijne toehoorders, nu is er een tweeërlei roeping, maar hier vinden we een Goddelijke roeping. Samuël zegt: We zullen niet aanzitten, voordat die jongeling hier is, dus vinden we hier een krachtdadige roeping.
We vinden niet dat David zegt: Maar ik kan niet bij mijn schapen vandaan, Neen, die heeft hij aan de zorgen Gods toevertrouwd of anders aan één van de knechten. Hij wordt geroepen. Wat zal er in zijn hart omgegaan zijn? Met welk doel zal ik geroepen worden? Wanneer Mefiboseth geroepen wordt uit die plaats, die betekent: zondaar weide, en hij wordt geroepen door David, heeft hij niet gedacht: dat zal wel meevallen. Want hij was er een van een koning die het verdorven en God verworpen had. Hij had dus niets te vrezen dan de dood. En met welke vreze zal David vervuld geweest zijn! Mijne toehoorders, Samuël was een richter en als je geroepen wordt tot een richter en je bent jezelf bewust van overtreding en je bent je ervan bewust, dat je een buitenstaander bent en dat je geen rechten hebt, dat je in je ellende en verdriet bent, is er dan geen reden om te vrezen? Dus David wordt geroepen. Die roeping is een krachtdadige. We vinden niet dat Isaï zegt: Ja, maar hij moet bij de schapen blijven, en dat de broeders zeggen: och, wat moet je met die jongen doen, wat moet die erbij doen. Neen, Samuël zegt: We zullen niet eten voordat die jongeling er is. Mijne toehoorders, God had hier naar Zijn wijsheid het roer in handen en David, de beminde, moest komen. Dan staat er nog, dat hij schoon van aangezicht was, mitsgaders roodachtig. En waarin bestond die schoonheid? Wel, in nederigheid en oprechtheid. David is niet binnengekomen om te zeggen: En hier ben ik en mag ik er nu ook eens bij wezen, ik behoor er toch ook bij? Het is wat vader, dat u mij er buiten gelaten hebt.

Ziet u nou wel, dat ik erbij mag wezen. Neen, er staat dat hij kwam en hij was schoon van aangezicht en had schone ogen. Dat ziet op de eenvoud en oprechtheid. Die jongen is daar geroepen, maar denk je dat die jongen verwacht had, dat God zulk een werk aan hem doen zou? 0, mijne toehoorders, de ware ootmoed en ware nederigheid is het schoonste sieraad waar God een welgevallen aan heeft, Weet u waarom? De Heere zag het hart aan. En laten we bedenken: als een zondaar geroepen wordt tot de Heere om gezalfd te worden, dan komt God te roepen. Maar wat doet Hij? Eenvoudigen wil God steeds gadeslaan. Houdt in gedachtenis, dat de Heere een gruwel heeft aan Jakobs hovaardij. God heeft een gruwel aan hoogmoed op elk terrein van het leven. Niet alleen op het maatschappelijke en kerkelijke, maar zelfs ook voor ons elk persoonlijk heeft God een afkeer van hovaardij, Dit is zeker waar, wanneer wij in hovaardij wandelen, kan God niets aan ons kwijt. De nederigen geeft Hij genade. En wat maakt ons nederig? De bewustheid van onze onwaardigheid en het aanvaarden van onze vloekwaardigheid. David werd geroepen, maar met welk doel? De Heere had hem verkoren om achter die schapen vandaan te komen en straks een herder Israëls te worden. Herder over Zijn volk. God heeft hem geroepen. In de eerste en tweede plaats, mijn hoorders, is ook hier David weer een schaduwbeeld van Christus, Die geroepen is geworden van de Vader. Ziet Mijne Knecht, Die Ik uitverkoren heb en Die Ik geroepen heb; Ik heb U bij Uwen naam geroepen. De Knecht Die van de Vader bemind was. En waartoe was Hij geroepen? Om herder te zijn waarvan Hij zelf getuigde: Ik ben de goede Herder. De goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen. Dan vinden we hier in David een schaduwbeeld. Hij moet straks, als hij koning gaat worden, de strijd gaan voeren tegen zijn vijanden. Christus, waar David de drager van was, een schaduwbeeld van Christus, Die zal straks tot herder geroepen worden en dan vinden we zelfs nog: Sla de Herder en de schapen zullen verstrooid worden. God had Christus verkoren om Herder te zijn over Zijn volk. Mijne toehoorders, die Herder waarvan we vinden in Joh. 10, wanneer Hij zegt: Ik ben de goede Herder, de goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen. David werd geroepen om herder te zijn, opdat hij om zou kunnen gaan met lammeren, met zwangeren, met zogenden. Nu is Christus van de Vader geroepen om als die goede Herder om te kunnen gaan met de zogenden, met de lammeren die Hij op Zijn armen draagt. 0, Christus is die Goede Herder die geroepen is.

David is veertig jaar herder geweest over Israël. Maar Christus is die grote Herder der schapen, Die van de Vader geroepen is en wie de zorg voor de schapen is toevertrouwd. Daarom zegt Hij: Ik ben de goede Herder, Ik stel Mijn leven voor de schapen. Ziet eens hoe David een schoon type is van Christus, geroepen om Zijn Kerk te verlossen van de Filistijnen.

Hoe heeft David het als herder voor de schapen opgenomen en hoe heeft Christus het opgenomen voor Zijn schapen. Waarvan Hij zegt: Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken dezelve en word van de Mijnen gekend. Christus noemt Zich die goede Herder. Mijne toehoorders, ziet hier een schaduwbeeld: David geroepen.

In de derde plaats zeiden we: David gezalfd. 0, wat moet dat geweest zijn voor die jongen. Daar staat hij in het midden van zijn broederen. Wanneer Saul gezalfd wordt neemt Samuël een oliekruik en breekt deze stuk. Waarom breekt hij die stuk? Wel, zijn koninkrijk was geen blijvend koninkrijk. Maar David gaat hij uit een hoorn zalven.

In de eerste plaats is die hoorn een beeld van kracht. Daarom vinden we, dat er aan de altaren hoornen waren. Wat betekenen nu die hoornen? De kracht van het offer. Een hoorn wordt gedragen door een koe en door meer dieren, die hun kracht hebben in de hoornen om zich te verdedigen en de vijanden omver en overhoop te werpen.

Een hoorn des heils is opgericht in die geestelijke David, Die van de Vader gezalfd is. Want waartoe diende die zalving? Die diende om iemand bekwaam te maken tot zijn ambten. Nu wordt hier David gezalfd uit de oliehoorn. We lezen nog dat de Heere Samuel gebood, dat hij met zalfolie gezalfd zou worden. Dat was een zalfolie die niemand mocht namaken, en degene die ze namaakte was des doods schuldig. Dat was heilige zalfolie, die in het Heiligdom bewaard werd. Weet u waar het een beeld van is? Van de Heilige Geest. Hier wordt die jongeling gezalfd met de Geest des HEEREN. Want we vinden nog dat de Geest Gods vaardig over hem werd. Hij wordt gezalfd met de heilige zalfolie. Toch vinden we een opmerkelijke zaak, en wel dat Samuël er niets bij zegt. Wanneer Saul gezalfd wordt zegt hij: Saul, alzo zegt de Heere HEERE, Ik zalf u tot koning over Israël. Dat lezen we er hier niet bij. David is

wel tot koning gezalfd geworden, maar Samuël zei er niets bij. Dus David was niet verzekerd, dat hij koning zou worden. Bedenk eens, hier ligt een geheime en schone onderwijzing in. Wat is later gebleken? Dat hij door die Geest, waarmee hij gezalfd was, een strijdbaar held is geworden. Dat hij zelfs uit de muil van een leeuw en een beer een schaap gered heeft en de leeuw en de beer verslagen heeft. Maar God heeft wijselijk verzwegen, dat hij koning zou worden over Israël. En waarom? Mijne toehoorders, ten eerste, hij werd gezalfd in het midden zijner broederen en het had wellicht de afgunst van zijn broeders teweeggebracht. En waarom? Zij hadden ook niet verwacht dat hij koning zou worden. Ze hebben het misschien wel met ergernis aangezien. Maar wanneer hij later door zijn vader naar de strijd gezonden wordt en Goliath daar de slagorden Gods lasterde, zegt Eliab tegen hem: We kennen je vermetelheid wel, dat je gekomen bent om de krijg te zien. Waar heb je de schapen van je vader gelaten? Dus de ingekankerde vijandschap zat er nog in. En nu is hij door de Heere bewaard, dat ze niet met hem zouden spotten, wat indertijd de broers van Jozef gedaan hebben. Wanneer hij zijn dromen vertelde, gingen ze spotten en zeiden: we zullen eens zien, wat er van zijn dromen komt en: daar komt meester dromer aan. Neen, de Heere heeft gezwegen. En in hoeverre David verstaan heeft het doel des Heeren, is hier nog niet geopenbaard, maar dit is zeker waar, dat de Geest des HEEREN vaardig over hem werd. Dus door die Geest heeft hij wellicht enige kennis voor zijn eigen persoonlijk leven leren kennen, waartoe hij gezalfd is geworden. Gezalfd om straks als herder op te treden in Israël. Hier vinden we een type van Christus. Christus is gezalfd geworden en Hij zegt Zelf: Ik ben van eeuwigheid gezalfd. Wanneer is Christus werkelijk gezalfd geworden in het midden zijner broederen? Wanneer Hij door Johannes gedoopt is en uit het doopwater opkwam, daalde de Heilige Geest op Jezus, zichtbaar in de gedaante van een duif, en bleef op Hem en God sprak: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb. Mijne toehoorders, daar is dertig jaar overheen gegaan, toen Christus tot Zijn ambten gezalfd is, want voor die tijd vinden we niet dat Jezus wonderen en tekenen deed, maar zodra Hij gezalfd is, wordt Hij verzocht in de woestijn door de satan en is Hij begonnen met Zijn predikaties en heeft Hij wonderen en tekenen gedaan. We vinden hier dat schone beeld weer: David, de drager van Christus, ook een type van Christus, afgeschaduwd ook in de zalving met de heilige olie, die niemand toekwam dan alleen die, die de Heere aanwees. David is gezalfd tot twee ambten: tot profeet en tot koning. Het priesterambt heeft hij nooit bediend. Profeet is hij wel geweest want hij heeft verschillende malen geprofeteerd van de komst van Christus en als koning heeft hij geregeerd.
Maar Christus is gezalfd met die Geest zonder mate om ons de verborgen raad Gods aangaande onze zaligheid volkomenlijk te openbaren. Waar is nu de geroepen zondaar, tot de Richter komende, en misschien met vreze en beven vervuld om bij de Richter te moeten komen? We vinden nog: De Rechter staat voor de deur. Wat is het David meegevallen. In plaats van dat hij een woord kreeg van verwijt of iets dergelijks, gaat de oliehoorn over zijn hoofd. Mijne toehoorders, de zalving met die olie bedruipt en dringt tot in het binnenste van het vel en dringt tot in het binnenste van het vlees, zodat David de reuk van die olie lang heeft gedragen. Christus, Die gezalfd is met de Heilige Geest zonder mate, de reuk van Zijn leer, daar geldt het van: Zijn lippen druppen van mirre en de reuk van Zijn offer is Gode welbehagelijk geweest, waarin Christus Zich Gode welbehagelijk heeft opgeofferd. En de reuk van Zijn koningschap is, dat Hij als Overwinnaar de strijd gestreden heeft, om Zijn volk te verlossen en te herstellen. Och, die liefelijke reuk van die zalfolie door de Heilige Geest. Maar bedenk eens, David is hier niet alleen een schaduwbeeld van Christus, maar ook van Zijn Kerk. Waarom dan? We lezen nog in de catechismus: Waarom wordt gij een christen genaamd? Omdat ik Zijner zalving deelachtig ben. Mijne toehoorders, het is geen geringe zaak om die zalving deelachtig te worden. Waarin bestaat die? Och, dat ik geroepen werd om in mijn leven, in mijn handel en wandel uit te dragen, dat we niet van onszelf zijn, maar dat we van Christus zijn. Dat we ons zelven Gode welbehagelijk opofferen in verloochening van alles wat de wereld biedt en dat we tegen de zonden zouden strijden en eens zouden mogen overwinnen. Och, hier ligt een zeer schone leer in, ook voor Gods volk, David is gezalfd geworden, maar met welk doel? Met dit doel: hij behoorde Gode toe. We vinden nog dat in de stam van Levi de priesters en levieten gezalfd waren. Die behoorden de Heere toe. Die mochten niet doen wat anderen deden.
Mijne toehoorders, als wij gezalfd worden met die dierbare Geest, dan mogen we niet doen wat de wereld doet, dan komt God door die Heilige Geest een onderscheid te maken. Nu weten we wel: David

had ook zijn zwakheden en gebreken, maar we vinden van David ook zijn schuldbelijdenis. Laat ons in gedachtenis houden, dat dit de zalfolie is, waarmee de Kerk gezalfd is geworden. We zouden dit nog kunnen noemen: David is geroepen en is gezalfd geworden omdat God een welbehagen in hem had. Opdat hij nu door die zalving Gode welbehagelijk zou leven.
David wordt gezalfd als een mens die niet meer voor zichzelf leeft. Elkeen die gezalfd wordt door de Heilige Geest, behoort niet voor zichzelf te leven, want de vrucht van die zalving is, dat de Heere hem gebruiken wil in Zijn dienst. En Christus is gezalfd geworden, omdat de Heere Hem in Zijn ambten gegeven had om als Leraar, Hogepriester en Koning Zijn Kerk te dienen. Als Leraar ze te onderwijzen door Zijn Woord en Geest. Als Priester voor hen te bidden op grond van Zijn offer en als Koning om ze te regeren, te verzorgen en te bewaren. Nu wordt hier de Kerk afgebeeld in David, een kind van God door de heilige zalfolie gezalfd, zodat de reuk van hem uitging. We zouden de vraag eens willen doen: gaat er van ons ook nog een weinig reuk uit, of geven we de wereld een stok in de hand om God en Zijn Woord te slaan? Geven we de wereld of de godsdienst een stok in de hand, dat ze zeggen: Is dat een christen? Zo is zijn leven, zo is zijn wandel en zo gaan ze over de wereld heen. Laat ons bedenken, als we ooit gezalfd zijn door die Geest, dat God recht op ons heeft, en dat we de wereld geen stok in de handen geven om God te slaan en om Christus te geselen. Zullen we er rekening mee houden? Dat geldt ook voor Gods volk. Och, houdt er rekening mee, dat we gezalfd zijn geworden en ons die Geest geschonken is Die ons in alle waarheid leidt. We zeiden, David is een type van Christus, Die straks moet gaan lijden en sterven, Die dierbare Borg. En wat heeft het Christus gekost? Opdat in onze wandel openbaar kome, wat in Davids leven wel geopenbaard is geworden, wanneer hij straks een leeuw en een beer verslaat. Daar heeft hij bewezen z'n trouw. Niet dat hij zegt: het is maar één schaap, ik heb er toch nog 100 of 150. Neen, hij kon er niet één missen.
Och mijne toehoorders, hier vinden we die schone zalving, vervuld met die dierbare Geest, door welke Geest wij roepen: Abba, Vader. Deze Geest getuigt met onze geest, dat we kinderen zijn. David wordt hier gezalfd met de oliehoorn, dat wil zeggen de onvergankelijkheid van zijn koninkrijk. Maar als wij door die Geest verzegeld en door die Geest gezalfd zouden worden, dan worden we door die Geest bevestigd in onze staat, waarvan de apostel Paulus getuigt: Deze Geest getuigt met onze geest, dat we kinderen Gods zijn, door welke Geest wij roepen: Abba, Vader. Ten laatste nog: David gezegend.
Er staat nog: En de Geest des Heeren werd vaardig over David van die dag af aan en voortaan. Dus die Geest is hem bij gebleven.
Nu staat hier: is vaardig over hem geweest. We zeiden: David gezegend. Mijne toehoorders, in welk opzicht gezegend? Kunnen we nog groter uitdenken, dan door die Geest geleid te worden? Want Paulus zegt: Die door die Geest geleid worden zijn kinderen Gods. David wordt hier aangemerkt. Kan er nog groter uitgedacht worden, dan een kind van God bemind? David betekent geliefd of bemind. Hier vinden we een mens, die van God bemind is geworden en dat in zijn jeugd heeft mogen leren. Vaardig geworden door die Geest. Dat wil zeggen, geleid door die Geest, totdat hij straks op zijn sterfbed de Heere aangebeden heeft en totdat hij vergaderd had goud en zilver en stenen in menigte om het huis des Heeren te bouwen.
Ten eerste is Christus gezegend, wanneer we lezen in psalm 45, dat Hij gezalfd was. Daarom heeft U, 0 God! Uw God gezalfd met vreugde olie boven Uw medegenoten. Waarin bestond die zegen, die Christus verkregen heeft? Mijne toehoorders, dat Hij velen van de Vader tot kinderen zou verkrijgen, die een gezegend zaad zouden zijn. Mijne toehoorders, David is gezegend geworden met een God gezegend zaad, want uit hem zijn voortgekomen, die juichen en jubelen voor de troon. Als vrucht van die Geest is hij werkzaam geweest door die Geest, niet alleen voor zijn gezin. De Geest, Die hem gevolgd heeft, heeft hem steeds de bewustheid gegeven van zijn afhankelijkheid, zodat we in het boek der Psalmen, waarvan er tachtig zijn met Davids naam erboven, vinden zijn afhankelijkheid en zijn aanhankelijkheid aan de Heere, zijn God. Is het geen zegen geweest, dat hij in de nood aan God verbonden was? In zijn ellende zocht hij het bij God, in zijn verdriet, in zijn tegenspoed, in zijn strijd en in zijn oorlogen heeft hij het bij de Heere gezocht. Is dat geen zegen? Door die Geest werd hij vaardig. Vaardig om voor God en Zijn aangezicht te wandelen, maar ook vaardig om met al zijn noden hij de Heere te zijn.
Waarvan we nog zingen uit Psalm 119: 5, om dan met een woord van toepassing te besluiten.

TOEPASSING.

Ziet hier dan ook in de eerste plaats de jeugd onder ons. Jongelingen en jonge dochters, jongens en meisjes, is er geen aanleiding om jaloers te worden op deze jongeling David, die nu al meer dan drieduizend jaar juicht voor de troon. Is het niet om jaloers te worden? Wat is edeler en schoner dan de vreze des Heeren. Och, bedenkt toch eens, jongens en meisjes, het onderscheid tussen Saul, die zich verhardde tegen al de roepstemmen in, en tussen een David, die leefde in de vreze des Heeren. Een Saul, die steeds hoogmoediger werd, en een David, die steeds nederiger werd. In de oude berijming zegt hij ervan in Psalm 119: 36

Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt,
Dan dat Gij mij 'Vernedert en maakt kleine.

Is er nog schoner uit te denken, niet alleen bemind te zijn bij vader of moeder, maar ook bemind door God te zijn. We denken wel dat David de smart ervan gehad heeft, dat zijn vader hem niet genodigd had, maar we denken niet, dat hij zijn vader verweten heeft. Dat zou geen vrucht zijn van de vreze Gods. Maar dat hij in nederigheid en oprechtheid, wanneer hij later geroepen wordt door zijn vader, die hem zendt naar zijn oudste broers, zegt: Ziet hier ben ik.
Houdt in gedachtenis dat de vreze Gods is het beginsel der wijsheid.
En nu staat er nog dat hij schoon van aangezicht was en schoon van ogen. Hij heeft zichzelf niet geblanket of z'n ogen geverfd. Hij heeft zichzelf ook niet opgeknapt naar de mode van de wereld. Och, God geve als er onder ons zijn, dat je je tasje met je vergift nog eens overboord mocht gooien. Oppronken, denk erom dat het een walg is voor God, om het aangezicht, dat God je gegeven heeft, te blanketten, te verven enz., want die zijn er ook onder ons.
0, straks als je ogen God zullen zien, dan zal je moeten verstommen als je daarin doorgaat. Houdt toch in gedachtenis, we krijgen met God te doen. Wanneer we in onze hovaardij en in onze zonden door blijven gaan, zal het kleed van hoogmoed en het geblankette aangezicht straks door de wormen gegeten worden, en door het vuur van Gods toorn getroffen worden.
Och, jongelingen en jonge dochters, houdt toch in gedachtenis de tijden die we beleven. De meisjes kort haar en de jongens lang haar. Is het niet een omgekeerde wereld? Wordt het niet een omgekeerde wereld en wordt de Godsorde niet aangetast? Och, zoekt toch de Heere terwijl Hij te vinden is en roept Hem aan terwijl Hij nabij is. Houdt toch in gedachtenis, waar je naar toe gaat. Denk je dat David zo geweest is? We geloven het niet. Zullen jullie er rekening mee houden dat God alles ziet? We hebben het nog op de catechisatie gezegd, dat God niet alleen alwetend is, maar ook alomtegenwoordig.
Als we de bewustheid omdragen, dat God overal is, zouden we niet zoveel durven. We zouden de vraag willen doen, vaders en moeders, als uw kinderen vrijdagsavonds van huis gaan, krijgen ze dan nog een woord mee, krijgen ze nog een gebed mee? Jongens en meisjes, als je naar de catechisatie komt, weet je met welk doel je komt? Och, houdt toch in gedachtenis, je hebt maar één ziel voor de eeuwigheid. We hebben vrijdag nog gezegd, hoe spoedig het af kan lopen. Jonge mensen kunnen sterven en dat zal toch wat wezen! En dan zo de eeuwigheid in te moeten. Hoorden we niet stil en eenvoudig ter catechisatie te gaan, zoals ds. Hellenbroek in het vragenboekje schrijft? Och, jongens en meisjes, als je veel van iemand houdt, doe je hem geen verdriet aan, en als jullie nu nog een bewijs hebben dat je van je moeder en vader houdt en van je leraar, doet ze dan geen verdriet aan, want daar komt God op terug. Houdt in gedachtenis, wee degene, die zijn vader vervloekt en z'n moeder miskent. We vinden hier van David, dat hij gehoorzaam was. Het heeft hem misschien wel in gebod gebracht, dat hij er niet bij mocht wezen. Toen is hij niet boos geworden op zijn vader, maar hij heeft het bij God gebracht. 0, jongelingen en jonge dochters, het is nog het heden der genade voor die hier tegenwoordig zijn. Och, we zeiden straks van David: hij was de beminde des Heeren. Misschien zijn er nog onder ons, die denken: och, kon ik dat eens geloven. Het lijkt meer dat ik een verworpeling ben. Het is bij tijden of de hemel gesloten is en of God mij niet hoort en of dat alles tevergeefs is. Zoals we hier zeiden van David: er breekt een ogenblik aan dat hij geroepen wordt. David kom! kom! De richter roept u. Ach, laat er

dan geen stilzwijgen bij u zijn al is het dat u bij tijden moet kermen: Eenzaam ben ik en verschoven. Ja, de ellende drukt mij neer. Maak uw nood hij God bekend, want het is nog de welaangename dag der zaligheid en het is nog het heden der genade. En in zoverre dat er dat mocht zijn, zouden we u toe willen roepen: houdt toch moed! Wie weet of de dag nabij is, dat de oliehoorn van Zijn eeuwig welbehagen over uw ziel wordt uitgegoten, en dat u de reuk van de Goddelijke liefde des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes in uw hart mocht ervaren. 0, houdt in gedachtenis, dat we in die ure straks opgenomen zullen worden. En heeft Hij ons die genade verleend, dat we dan in ons leven openbaar brengen, dat we niet zijn van deze wereld. We herhalen nogmaals, dat we toch de wereld geen stok in de handen geven om Christus te geselen.
Laat ons toch trachten Zijn voetstappen te volgen, hier in beginsel, want hier is niemand volmaakt, maar de Heere verdraagt de zwakheden en de gebreken in Zijn Kerk. Het is een edele zaak om voor de Heere te mogen leven, want daar zal van gelden, dat Hij zeker en gewis de genade zal belonen, dat ze hun loon zullen verkrijgen. David is beloond geworden en die heeft als vrucht van die zalving mogen ervaren de gemeenschap Gods, door de leidingen des Geestes om als toe- en voorbereid te worden voor die grote dag der eeuwigheid. Overdenk eens, van wie je bemind bent geworden. Van God bemind, kan er nog groter uitgedacht worden? De beminde des Heeren! 0, God binde het op onze zielen en zegene voor ons daartoe dit woord uit genade om Jezus' wille. Amen.

Slotzang: Psalm 66: 1.

David de beminde

Zingen Psalm 119: 83.
Lezen 1 Samuël 16.

Votum.
Zegen.

Mijne hoorders, wij zongen bij de aanvang: Wat vreê heeft elk die Uwe wet bemint. De dichter die hier spreekt over de wet beminnen heeft leren kennen: Ik zal Mijn wet in uw hart geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen. Van nature beminnen wij de wet niet, want die veroordeelt, vervloekt en verdoemt. Maar wanneer we door het geloof met Christus verenigd zijn, is de wet niet meer een eis: "Doet dat en gij zult leven". Maar dan wordt de wet onze vermaking. Dan wordt die wet een lust en hoewel er niet één kind van God in zichzelf volmaakt is, zijn ze echter volmaakt in Christus. Ze worden een volgeling, een discipel van Christus. Dezen verkrijgen een ernstig voornemen, niet alleen om naar sommige, maar om naar alle geboden Gods te leven. Dezen zijn het die de zonden gaan haten tot zelfs hun eigen leven. Die komen dat leven te haten, wat ze meegebracht hebben uit Adam. Dat is een vrucht van de nauwe geloofsvereniging met Christus en dan geldt het ervan wat de dichter zegt: Ik, Heer', die al mijn blijdschap in U vind, Hoop op Uw heil met al Uw gunstgenoten. Mijne toehoorders, die mensen kunnen wel eens voor wettisch versleten worden. Och, zeggen ze, je bent zo wettisch. Men kan huichelen en vroom voordoen, maar in de grootste zonden leven. Mijne toehoorders, als dat leven van God door de Heilige Geest gekend wordt, dan komt openbaar een vroom en een ongeveinsd gemoed. Waarvan de dichter in psalm 25 van die twee beschermengelen bidt: Laat de oprechtheid en de vroomheid mij behoeden. Heus mensen, die hebben niet zoveel belang in het genot van de wereld en in het 'vermaak van de wereld. Hun hoogste belang is, hoe ze Gode welbehaaglijk zullen leven en daar komen ze altijd in tekort. Nu is het een gezegende weldaad, als ze bekeken worden in die gerechtigheid van Christus en wanneer ze met de bruid mogen zeggen: Ik ben zwart gelijk de tenten Kedars, doch liefelijk gelijk de gordijnen Salomo's. 0, die schone vreze Gods. En juist als vrucht van die vreze Gods zullen we de zonden leren kennen. Als men zichzelf waarneemt, of in de zonden valt, uit zwakheid, zegt het doopformulier, om niet in de zonden te blijven liggen. Weet je wat dan het schoonste kenmerk is? Als dan de Kerk steeds en gedurig maar weer uit en in haar schuld terug moet keren naar God. Dat zuivere, schone kenmerk van de vreze Gods is, dat waar het waarachtige leven is, och, daar zal men de zonden niet zo spoedig bedekken, niet goed praten en niet verkleinen, maar in het vergrootglas van Gods heiligheid en in het vergrootglas van het lijden en sterven en het bloed van Christus zien. Dan zal dat meebrengen vernedering en verootmoediging, maar dat zal tevens meebrengen: Waarmede zal de jongeling zijn pad, door ijdelheên omsingeld, rein bewaren? Gewis, als hij het houdt naar ’t heilig blad. U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren; laat mij van 't spoor in Uw geboôn vervat, niet dwalen, Heer', laat mij niet hulp'loos varen.
Wij vragen daartoe in dit avonduur uw aandacht voor David aan het hof des konings.
Naar aanleiding van 1 Samuël 16 de laatste drie verzen:

> *Alzo kwam David tot Saul en hij stond voor zijn aangezicht; en hij beminde hem zeer, en hij werd zijn wapendrager. Daarna zond Saul tot Isai om te zeggen: Laat toch David voor mijn aangezicht staan want hij heeft genade in mijne ogen gevonden.*
> *En het geschiedde als de Geest Gods over Saul was, zo nam David de harp en hij speelde met zijne hand; dat was Saul ene verademing, en het werd beter met hem, en de boze geest week van hem.*

Letten wij op het volgende:

1e. Op de aanleidende oorzaak dat hij er kwam,
2e. De middellijke weg, hoe hij er kwam,
3e. Het doel waartoe hij er kwam.
4e. Het gevolg dat hij er was.
Om dan met een woord van toepassing te besluiten.

Voordat we hiertoe overgaan zingen we nog uit de 8e Psalm en daarvan het 2e en 3e vers.

We wensten uw aandacht een weinig te bepalen hij David. Zijn naam betekent immers "geliefd of bemind". Bemind van eeuwigheid door God de Vader. Geliefd door Christus, Die hem zou kopen en waardoor hij door het geloof komt te zien, gekocht door Zijn bloed. Geliefd door de Heilige Geest, Die hem wederbaarde en vernieuwde, en geliefd door het volk. Wanneer Samuël hem gezalfd had tot koning over Israël, sprak hij er niet bij: Ik zalf u tot koning over Israël, maar David heeft toch die zalfolie op zijn hoofd gedragen. Wat vinden we dan? Dat David met die zalfolie en de Heilige Geest die op hem was, niet hoogmoedig geworden is.
We lezen niet dat David met de weldaad die God aan hem bewezen had, een mens geworden was, die gezien wilde zijn. We vinden diezelfde jongeling later weer, waarschijnlijk 20 jaar oud, in het veld bij de schapen, Waar hij in de eenzaamheid, gemeenzaamheid, bij tijden en gelegenheden, zeker met zijn God heeft mogen hebben. Want wanneer die zalfolie op hem uitgegoten was en hij ontvangen had de Heilige Geest, is hij door die Geest ingeleid in de verborgenheid der Godzaligheid. God geopenbaard in het vlees. Is hij door die Geest al ingeleid geworden in die gezegende arbeid van Christus Jezus. Vandaar dat hij niet alleen schoon was van aangezicht en schoon van ogen, maar ook schoon in zijn handel en wandel. Het gevolg daarvan was, dat zijn broeders hem niet erkenden, zoals ook zijn vader hem in het eerst niet erkend had. Wanneer in het volgende hoofdstuk zo straks is gelezen, dat hij op bevel van zijn vader naar het strijdtoneel ging, dan zegt Eliab: Ik ken de boosheid van je hart wel (en die man had een gereinigd hart), ik ken de boosheid van je hart wel (die man had een oprecht hart), ik ken de boosheid van je hart wel (die man had een eenvoudig hart). Dus wellicht is hij bij zijn broeders nog niet zo hoog aangeslagen geweest en daarom is hij in het veld bij de schapen van zijn vader. Maar nu Gods wijsheid in de weg van Gods voorzienigheid. Hij moest immers koning worden. Nu wist God hem in de middellijke weg aan het koningshof te brengen. Mijne toehoorders, het is een opmerkelijke zaak wanneer we lezen van Mozes. De Heere had voor Mozes ook een grootse opdracht. Voordat hij Israël uit Egypteland zou leiden en dat hij Gods wet en instellingen zou geven, brengt de Heere Mozes aan het hof van Farao, opdat hij de koninklijke wetten zou Ieren en koninklijk onderwijs zou krijgen.

We vinden hier zulks ook van David, waarin zich de wijsheid Gods openbaart, Die altijd door wonderlijke wegen Zijn doel bereikt. We zeiden door wonderlijke wegen, die soms zo in strijd zijn en in strijd lijken met de weg die wij ons voorgesteld hebben. Want als we denken aan Jozef, die gedroomd had en zelfs al een kleed van z'n vader gekregen had, bracht de Heere Zijn woord wel op zijn plaats, dat z'n broeders zouden komen en zich voor hem nederbuigen, maar door een gans andere weg heen als dat hij verwacht en gedacht had. Daarom, wonderlijk zijn Gods wegen en wonderlijk zijn Gods leidingen.
Zo vinden wij dat ook hier. We zeiden dan ook: de aanleidende oorzaak, dat David aan het hof van Saul gekomen was, was in de eerste plaats, dat God van Saul geweken was. Mijne toehoorders, erger is er niet uit te denken, dan dat God met Zijn Geest van een mens wijkt. Wat was de oorzaak, dat Saul, die door de Heere gezalfd was en zelfs ook de Geest ontvangen had, alleen maar een veranderd mens werd? We lezen niet dat hij een vernieuwd mens geworden is. Die man heeft krijgsgaven gehad, krijgswijsheid en krijgsdapperheid en zelfs wijsheid om een volk te regeren, maar hij had geen vernieuwd hart.
Mijne toehoorders, 0 laat ons toch bedenken, het onderscheid tussen een veranderd hart en een vernieuwd hart. De vrucht van een veranderd hart leidt tot hovaardij en de vrucht van een vernieuwd hart leidt tot ootmoed. Zodat de kenmerken zich openbaren. Want al is het dat men nog zo veel gaven zou hebben in beredeneren, en de vrucht openbaart zich in een hoogmoedig bestaan, dan komt dit

aanstonds openbaar. Ook al is het dat men soms nederig komt te spreken. Dat heeft Saul ook gedaan, maar in wezen was het nederige hoogmoed om gezien te zijn bij het volk. Dus het was geen vrucht van de vreze Gods. We gaan die geschiedenis niet verhandelen, maar laten we even iets noemen. Ten eerste, wanneer hij tot de krijg geroepen wordt tegen de Filistijnen, vinden we dat Samuël beloofd had op een zekere tijd te komen, om de Heere offerande te brengen, waarna hij de strijd zou aandoen. Maar Samuël kwam niet op de gezette tijd. En wat God verboden had, gaat Saul doen. Hij gaat zelf offeren. Wat is het gevolg daarvan? Dat hij ter hand nam wat alleen de priesters toekwam. Het gevolg was, dat de Heere Zich vertoornde op hem. Hij greep naar hetgeen hem niet toekwam.
De strijd is tot overwinning geleid, en de tweede beproeving waar hij in gebracht werd was, dat de Heere tegen Samuel zegt: Zeg, dat hij de Amelekieten uitroeit.
Nu vinden we dat hij op Gods bevel niets mocht laten leven, noch mens, noch beest. Saul gaat het woord des Heeren uitvoeren. Maar wat gebeurt er? Ten eerste brengt hij koning Agag mee. Ten andere, het beste van het vee en als u het gelezen hebt en de waarheid weet, dan richt hij voor zichzelf een pilaar op. God de eer niet geven, maar voor zichzelf een pilaar. Ik ben de man! 0, laat ons toch bedenken, dat vuile, verdoemelijke, hoogmoedige "ik". 0, mijne toehoorders, daar richt hij een pilaar op ter gedachtenis. Weet u wie dat ook nog eens gedaan heeft? Absalom!
Absalom heeft ook nog eens een pilaar opgericht tot zijn gedachtenis. We lezen van Abraham en Izaäk dat ze een altaar oprichtten en dat Mozes zelfs een altaar oprichtte en zei: "De Heere is mijn Banier". Maar deze man, wanneer hij terugkomt en wist dat hij in overtreding was, zegt, als hij Samuël tegemoetkomt: Ik heb des Heeren woord bevestigd. Wat, zegt Samuël, wat hoor ik dan de ossen en de schapen en de koeien loeien? Ja, zegt Saul, maar daar heb ik eigenlijk geen schuld aan. Want een hoogmoedig mens heeft nooit schuld. Dat is een kenmerk, mijne hoorders, en als ze nog schuld moeten belijden, daar komen we straks nog even op terug. Saul had geen schuld! Hij zegt, dat heeft het volk gedaan. En nu het huichelachtige van Saul om zichzelf te dekken. Mijne toehoorders, het menselijk hart is toch zo arglistig. Om nu zichzelf te dekken, zegt hij: Ja, maar we hebben het beste meegebracht om de Heere te offeren met dankzegging. Wat in wezen niet waar was, maar hij zocht Samuël om de tuin te leiden. Maar Samuël was 's nachts al in kennis gesteld door God. En God zegt: Hij heeft Mijn woord verworpen en nu heb Ik hem ook verworpen. Wat gebeurt er dan? Samuel begint met te zeggen: Gehoorzaamheid is beter dan offeranden en ongehoorzaamheid is wederspannigheid. En dan gaat Samuël de zonden aan het licht stellen en zegt: Daarom, het koninkrijk is van u genomen en gegeven aan één die beter is dan gij. Toen wist Samuël nog niet wie er koning zou worden, want na die tijd heeft hij David moeten zalven. Wat gebeurt er dan? Dan zegt Saul tegen Samuël: Ik heb gezondigd, wilt u nog één keer voor mij bidden?
Mijne toehoorders, merk op! Hij had zelf geen behoefte aan gebed. Waarom wilde hij dat Samuel voor hem bad? We vinden, Samuël had er geen zin in en keert zich om en wil weglopen. Dan grijpt Saul Samuël bij zijn slip, met zo'n kracht dat bij de slip scheurde, en dan zegt Samuël: Alzo heeft de Heere het koninkrijk van u gescheurd. Dan zegt Saul niet: Ach, ik heb gezondigd en gedaan wat kwaad was in Gods ogen. Zal er nog vergeving wezen? Neen, maar hier openbaart zich weer de hoogmoed, wanneer hij zegt: Eer mij dan voor de oudsten van het volk. Opdat het volk niet zeggen zou: Och, dat loopt toch laag af met die koning Saul. Mijne toehoorders, dan vinden we dat Samuël nog met hem gebeden heeft. En Samuel misschien nog wel aan de Heere gevraagd heeft om zijn bekering. Want we vinden nog, wanneer de Heere Samuël in kennis stelt met wat Saul gedaan heeft, dat die man heel de nacht niet geslapen heeft, maar aan de troon van God gehangen, want Samuël hield van Saul. Wat was het gevolg daarvan? Dat de Geest van Saul week. Is die Geest zaligmakend geweest? Nee, die is niet zaligmakend geweest en een boze geest liet God toe, die hem bezette. Die boze geest, die hem of zwaarmoedig, of waanzinnig of soms wild maakte. Half krankzinnig. Dat God toeliet, dat een demon op z'n zenuwgestel en op z'n lichaam en op z'n ziel zodanig werkte, dat hij misschien niet te genaken was vanwege de gekrenkte hoogmoed. Dat God het van hem winnen zou, waardoor hij in vijandschap tegen God opstond. Volgens een Joodse schrijver was het, dat hij bij tijden tegen een muur aanvloog en dat hij bij tijden opstandig was. We zullen er niet verder over uitweiden.
Zijn knechten zien dat hij zo eigenlijk niet kan regeren en ze zeggen tegen hem: Men zoeke een man die een muziekinstrument meebrengt en op de harp speelt, wellicht zal het beter worden. En uit de

ellende waar hij in vervallen was, zegt hij: Zoekt dan zo'n man maar op. Dus de aanleidende oorzaak dat David aan het hof van Saul kwam, was, dat God van Saul geweken was en toch heeft God hem nog willen verlichten. In de tweede plaats zeiden we: De middellijke weg, hoe hij er kwam. Maar voor we hier afstappen laten we nog even stil staan bij de ernst der zonden. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Och, laat ons toch bedenken wat het is als de Heere ons prijs geeft aan onszelf. Dat we in onze gekrenkte hovaardij onszelve zoeken te handhaven en niet meer tot het waarachtig berouw kunnen komen. Dat is verschrikkelijk! Geen berouw meer te kunnen hebben, dat God zowel het ene als het andere omvat. Want in plaats dat Saul zegt: Zoekt mij een man die voor mij bidden zal en dat hij zegt: Ik ben een prooi, zegt hij: Zoekt mij een man die spelen kan. Want Gods Woord leert dat die Gadarener een bezetene was door Iegio van duivelen, die vaneengescheurd en als naakt in de graven roepende was. Maar hij lag niet buiten het bereik van God. De dochter van de Kananese vrouw lag niet buiten het bereik van Christus. Lag Saul buiten het bereik van God? Welnee! Maar wat gaat hij nu doen? In plaats dat hij Samuël laat roepen, in plaats dat hij zijn schuld bekent voor God: Ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen, ik ben 0 Heer' Uw gramschap dubbel waardig, en dat hij in het stof voor God terecht komt, zoekt hij zichzelf te handhaven. 0, ziet hier weer het ongeneeslijke en niet door Gods Geest zaligmakende werk, maar het gemene werk des Geestes. Mijne toehoorders, die man handhaaft zichzelve in alles wat hij tegen krijgt. En wat is er erger om God tegen te hebben, en dan zich nog te handhaven tegen God, om Hem niet te voet te vallen. We horen iemand zeggen: Ja, maar de Heere had hem toch verworpen! Stil eens even hoor! Mijne toehoorders, Saul is niet verloren gegaan omdat hij verworpen was, hij had *zelf* aanleiding gegeven! Ach, de Heere had hem gezalfd en de Heere had hem gebedsverhoringen gegeven, en de Heere had hem gegeven dat hij dapper handelde. En waar is hij met die weldaden gebleven? Zelf de man geworden en God buiten de deur gezet. En waar hij nu God buiten de deur kwam te zetten, komt God hem buiten de deur te zetten. Als hij nu nog in de vernedering en verootmoediging voor God gekomen was, was er nog een weg geweest. Maar wat doet hij? Zoekt die man. Hier vinden we de middellijke oorzaak waardoor David aan het hof van Saul kwam. Er was er een aan het hof van Saul, die zegt: Ik heb een man gezien. Een man waarvan hier staat: Toen antwoordde een der jongelingen en zeide: Ziet, ik heb gezien een zoon van Isaï de Bethlehemiet, die spelen kan en hij is een dapper man en een krijgsman en verstandig in zaken, een schoon man en de Heere is met hem. Wat was er zichtbaar geweest in Davids leven? Dat, wat zijn eigen broers misschien niet gezien hadden en wat zijn eigen vader soms niet gezien had, dat hij zich voor de buitenwereld openbaarde als een dapper man en in zijn Godzalige wandel. Wat vreê heeft elk die Uwe wet bemint, zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.

Mijne toehoorders, zie eens, die man stond bekend als een kind van God. Niet, die kan ook alles en die durft ook alles. Neen, mijne hoorders, hier vinden we het toonbeeld van de vreze des Heeren. Hier vinden we een mens, waaraan ieder zag, dat is een man die de Heere gezegend heeft. De Heere is met hem! Och, er staat hier dat de Heere van Saul geweken was, maar we vinden hier: En de Heere was met David. We zeiden middellijk. De jongeling, die daar bij de knechten van Saul was, had gezien en opgemerkt, dat de jongste zoon van Isaï een Godvrezend mens was en dat hij een dapper mens was en hij wist tevens dat hij zingen kon en de harp kon gebruiken. Want hij zegt: Hij is een dapper held, een krijgsman, verstandig in zaken en schoon en de Heem is met hem. Dus de schoonheid van het geloof openbaarde hij in zijn leven. Dapperheid, wat hij bewezen heeft, als hij na die tijd dat hij gezalfd is geworden, als herder een leeuwen een beer verslagen heeft. Een krijgsman, waarin hij openbaarde zijn strijd tegen de zonden, de wereld en de duivel. En de vreze des Heeren, het beginsel der wijsheid, was met hem! Kan er een nog schoner zaak gezegd worden van een mens? Dat vinden we hier van een kind van God! Wat openbaart zich hier? Deze man had op de geloofsvereniging met Christus, alhoewel oud-testamentisch, zijn leven gefundeerd. Uit de nauwe gemeenschap met God openbaarde hij dat in zijn leven. Hij was geen leugenaar, hij was geen bedrieger, hij was geen achterklapper, hij was geen hoereerder, hij was geen mens die in hovaardij leefde. Geen mens, die uitriep: Ik ben gezalfd, of, ik ben bekeerd! Neen, hier vinden we de eenvoud van het waar zaligmakend geloof en het zaligmakend geloof is altijd een verootmoedigende genade en een Christus verhogende genade.

Houdt dit in gedachtenis, dit is het zaligmakend geloof in z'n vernederende genade. Waar men genegen is om voor God te bekennen: Ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen. Die genade, waarin belijdenis

van zonden gedaan wordt, kunnen we door het hele leven van David vinden. Dat is tevens een geloof dat alleen de Heere huldigt. We vinden dat meer in de historie, dat die man, bij die grote genade, die God in hem verheerlijkt had, komt te zeggen: Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt!
Mijne toehoorders, is het geen schone en begeerlijke zaak, de vreze Gods? Is er nog schoner op aarde te vinden, als we door genade en door het geloof het beeld van Christus gelijkvormig gemaakt worden? We weten wel dat het zo spoedig gezegd wordt, maar we moeten niet zo gauw denken, dat we het beeld van Christus gelijkvormig worden. Neen! Want wat zal deze man moeten gaan beleven? In zijn hart heeft hij wellicht gedacht: zal dit de weg wezen? David liep God niet voor en hij ging niet zoeken naar middelen. Hij zei niet: Ik ben gezalfd tot koning en nu ga ik middelen zoeken om koning te worden. Neen!
Heeft u wel eens met aandacht gelezen, dat, nadat Saul hem zoveel leed berokkend had, Abisaï tot hem zegt: Nu is hij in je macht. Nu kun je hem doden! Maar hij snijdt alleen de slip van zijn mantel af. En z'n hart sloeg hem! En waarom? Bij al de afwijkingen van Saul, had hij nog zoveel eerbied voor hem. Hij noemde hem de gezalfde des Heeren. Hij durfde bijna niet de slip van zijn mantel af te snijden. Toen sloeg hem zijn hart. Een bewijs van de vreze des Heeren. Hij heeft dikwijls wraak willen nemen en hij heeft het niet behoeven te doen. De Heere heeft hem bewaard. Ziet eens, hoe schoon de vreze Gods is. Zulken nemen het niet voor zichzelf op. Hoewel we in de historie zullen ontmoeten, dat hij donkere tijden beleefde en moest ervaren, dat hij vreesde om te komen. Hij was niet zo zelfverzekerd. Hij heeft moeten leven uit en door de bediening des Geestes. En hoe dichter bij de Heere, hoe dieper in de schuld, maar ook hoe meer wij Hem zullen huldigen. Het zal in ons leven openbaar worden, dat we niet zijn van de wereld. We zeiden, door de middellijke weg. En zijn knechten zeiden: Laat ons een man zoeken. Waar is die man? Merk eens op, waar het hoofd afwijkt, wijken ook de knechten af. Want inplaats dat die knechten nu zeggen: Koning, Samuël heeft u toch tot koning gezalfd. Hij heeft het toch namens God gedaan. Och, laat Samuel toch komen, laten we toch in schuld, boete en berouw terugkeren. Neen, Samuël had hij niet nodig. Boete en schuld was er niet bij. Ze zeiden niet: Laat Samuël komen! Dat bewijst, dat de vreze des Heeren van hen ook weg was. Want in plaats dat ze gaan zeggen: God is toch almachtig, zeggen ze: Laat David komen. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde. Is God niet machtig om de demonen, de helse aanvallen van de duivel, die verwoed is, te verbreken? Heeft de Waarheid niet geleerd, dat Christus gekomen is om de werken des duivels te verbreken? Zou je denken dat God dat niet meer kan? Ook *dat* zeiden ze niet, maar ze namen de toevlucht tot een mens. 0, mijne toehoorders, we gaan hier niet over de tijd spreken, maar openbaart zich dat ook niet in onze tijd? Zie, alle geesten die er uitgegaan zijn en al de ellende die er heerst, waar neemt men de toevlucht? Tot allerlei middelen. We dachten van de week nog over Elspeet. Alles is daar gekant geweest tegen één mens, die er zijn ongenoegen over te kennen gegeven had, dat men, gezond zijnde, middelen gaat gebruiken die zelfs nog vergiftig kunnen zijn. Maar mijne toehoorders, die vijandschap, waaruit ontstaat die? Och, als het anders geweest was en er zou een leraar van God gezonden zijn, dan zou men zodra er wat gebeurde of ging gebeuren, God aan gaan roepen. Och, ziet eens hoe ver we weg zijn. Heb je nooit in onze geschiedenis gelezen, dat ten tijde van dominee Van der Groe en andere Godzalige predikanten, als er oorlog was of als er watersnood was of als er pest was en dergelijke dingen meer, dat die Godvruchtige leraars op kwamen te wekken, en dat er van regeringswege een schrijven uitging naar de predikanten en de kerkeraden om een biddag uit te roepen, een vastendag om zich te verootmoedigen voor het aangezicht des Heeren. En nu mijne hoorders, openbaart zich dat wij met God hebben gebroken. Nu openbaart zich de geest, wat ook in deze week weer voor de dag gekomen is. Een regering van twist en tweedracht, uit elkaar en daar ligt het boeltje. En als God het niet verhoedt, dan dreigt het alles zo maar ten ondergang gedoemd te wezen. Waarom? We hebben God verlaten en die God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. *Maar nu verwaardigt God Zichzelf niet eens meer een volk, dat niet voor de regering kan bidden,* die zo met God gebroken heeft. Want ze hebben hun toevlucht gezocht bij de vader der leugen en tot wetten die in strijd zijn met het Getuigenis Gods. Wat voor goeds hebben we te verwachten? 0, mijne toehoorders, laat ons toch bedenken: Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen.

We zeiden, we vinden hier de middellijke oorzaak. Daar waren ook mensen, die ook niet naar God vroegen en ook niet naar God zochten, hoewel ze moesten bekennen van David, dat de Heere met hem was. Nu vinden we hier in de derde plaats: Het doel waartoe hij moest kamen. Wat was het doel? Hij moest die boze *geesten* wegspelen. Het doel was, dat hij met zijn harp zou komen.
We vinden dat Saul een boodschap stuurt naar Isaï en zegt: Zend mij uw zoon David, dat hij voor mijn aangezicht sta en dat hij voor mijn aangezicht spele. Zijn vader is misschien wel een beetje ongerust geweest. Zou het uitgelekt zijn dat hij koning moet worden? Zou het uitgelekt zijn dat hij gezalfd is? En hij gaf hem van zijn *armoede* nog mee brood en een lederen zak met wijn en een geitenbokje. Dan vinden we: En David stond voor het aangezicht van Saul. De een, waar God nabij was en de andere, waar God van geweken was. Wanneer hij daar stond, voor het aangezicht van Saul en Saul kreeg dan zo'n bui die hem overviel, dan tokkelde David op de harp. En wat heeft hij wellicht gedaan? Mijne toehoorders, het is Davids werk geweest, niet alleen op de harp te tokkelen, maar ook wellicht te zingen. Wellicht heeft David daar door muziek en gezang de satan verdreven, tenminste in deze zin, dat het met Saul wat beter werd. Mijne toehoorders, merk eens op hoe dat hier muziek en zang gebruikt wordt, om de duivel weg te jagen. Laat ons bedenken, hoeveel muziek en zang er is, waar de duivel mee binnengehaald wordt. Zouden we hier stil gaan staan bij bioscoop, theaters en café's, herbergen en wat er al niet werkende is. Het is nog niet zo lang geleden, dat ik in de stad was en een straat doorging. Je hoorde van het begin tot het eind van de straat niet anders dan de vuilste en de goddelooste muziek. 0, dat is om de duivel binnen te halen. Het is geen wonder hoor, dat ons land davert van radio en televisie, van genot en vermaak en plezier. Och, om de duivel in huis te halen. Want mijne hoorders, met welk doel is hier een man, die de Heere vreest, en als vrucht van de vreze des Heeren is hij de dichter geworden van 80 psalmen, waar zijn naam bij staat en wellicht nog meer. Die heeft in het veld, waarvan achter de psalmen nog een lied staat, gezongen: Ik was een jongeling, nog teder en gering, bij broederen laag geacht. Men heeft mij in het veld, tot herder aangesteld, daar hield ik steeds de wacht en weidde het wollig vee. Toen maakte ik wel tevreê, een harp met eigen handen, en zong psalmen, die weergalmden door de landen. 0, dat is een zanger geweest die nu al eeuwen mag juichen voor de troon en jubelen op het snarenspel van die eeuwige Geest om Gode en het Lam, de lof, de eer, de prijs en de dank toe te zeggen. Komt jongelingen en jonge dochters, zingt u weleens? En wat zingt u? Speelt u wel eens? En wat speelt u? Met welk doel doen we het?
We vinden hier een mens, die God komt te gebruiken. En hij was zo aangenaam in de ogen van Saul, dat hij hem lief begon te krijgen. Een jongeling, die door het zingen of spelen op de harp aanleiding gaf, en een middel was dat de boze geest van Saul wegging. Dat de boze luimen veranderden, en hij ging David beminnen. Er staat immers nog: Hij stond voor zijn aangezicht en hij beminde hem zeer, en hij werd zijn wapendrager. Dus hij had een dagelijks verkeer met de koning. Mijne toehoorders, we zeiden: Waartoe bracht God hier David in het hof van de koning? Omdat de Heere hem wilde voorbereiden opdat hij straks ook in koninklijke eer en koninklijke heerlijkheid zou regeren. Maar inzonderheid krijgt David hier ten eerste te zien, de vrucht van de God-verlating, de vrucht van ongehoorzaamheid en de vrucht der zonden.
God brengt David in het huis van Saul, opdat hij zien zou wat de bittere gevolgen der zonden zijn. Dat hij ervaren zou, welk een macht de duivel had, hoe listig de duivel was, hoe verwoed de duivel was, wat het doel des duivels was! Om ten onder te brengen.
Mijne toehoorders, de satan heeft maar één doel, en dat is verwoesting van ziel en lichaam. Dat is het enige doel van de duivel, hoewel hij voor ons niet zichtbaar is en door ons niet gekend wordt, zoals Paulus zegt: Zijn listen zijn ons niet onbekend. Merk eens, hier vinden we een zanger en we geloven niet dat hij spotliederen en vermaakliederen gezongen en gespeeld heeft, maar dat hij uiting gegeven heeft aan zijn zieleleven.
Mijne toehoorders, laten we eens een heel eenvoudig beeld geven. Wanneer wij tegenover onze wederpartij staan en we mogen uiting geven aan het innerlijke van ons zieleleven door het geloof, dan is dat de liefde. Weet je waar de duivel niet tegen kan? Hij kan niet tegen de liefde. Als we uiting mogen geven omtrent ons zieleleven, zoals dat voor David het voorwerp des geloofs was, de Drieenige God. En de liefde tot die God was zijn hoogste vermaak, wanneer hij zegt: Hoe lief heb ik Uw wet, ze is mijn vermaking. Hoe heeft die man getokkeld op de harp en uiting gegeven aan zijn zielsinnerlijk. En nu zijn

zielsinnerlijk zich naar buiten openbaarde, openbaarde zich dat in de liefde. En nu die eeuwige schone liefde, die zo beminnelijk was, dat bij de man die van de duivel zwaarmoedig was, geslingerd en soms op krankzinnigheid af was, de liefde de satan verdrong, Geen wonder dat hij door Saul bemind werd. Niet alleen door die harp, maar Saul is bekoord geworden omdat hij zag en hoorde het innerlijke van Davids ziel. Dat was de liefde en nu is de liefde overwinnares.
Mijne toehoorders, als de liefde in ons hart is, dan is er een overwinnende genade, want waar de liefde werkzaam is, is dat een vrucht van het geloof en het geloof is overwinnend. We zouden een vraag willen doen. Zodra het ongeloof in de gelovige werkzaam is, ach, onwillekeurig krijgt hij harde gedachten van God, onwillekeurig openbaart zich, dat de Heere het niet goed doet! En wat openbaart zich dan soms nog? Onverenigdheid met de weg des Heeren. Soms murmureren, soms opstandig zijn en dan oefent hij geen liefde. Mijne toehoorders, waar de mens nu geen liefde oefent, wat is dan een mens en wat geeft dat satan voet. We zeggen, met eerbied gesproken, het ongeloof zet de deur open voor de duivel en het geloof doet de deur dicht voor de duivel. Nu heeft David door het geloof gewerkt, dat dierbaar geloof, waarvan Petrus zegt: U dan die gelooft, is Hij dierbaar. Het is een overwinnend geloof, in het geloof door de liefde werkende, en een geloof door de liefde overwinnend. Ach, kan er schoner uitgedacht worden? Is het geen wonder, dat zelfs Saul, wanneer hij die geest voelde wijken en wanneer hij bekoord werd door het gezang en de hemelse melodie soms in zijn oren klonk, en hij hoorde de vrucht van de vreze Gods, van de liefde Gods, *ach,* dat heeft de satan doen verdwijnen. Daarom, mijne hoorders, in de hemel zal geen duivel zijn, hoor, en waarom niet? Daar heerst de eeuwige liefde, en de eeuwige liefde sluit en werpt de duivel voor eeuwig buiten. We hopen dat u ons verstaat, we gaan niet vergeestelijken, maar we vinden hier een schone lering. En welke lering? Wel, als we eens aangevochten worden, beroerd, ontsteld en verlegen, o, dat we dan die geestelijke David nodig zouden hebben, Die met Zijn muziekakkoorden op Golgotha geroepen heeft: Het is volbracht! De overwinning behaald heeft, over dood, graf en hel getriumfeerd heeft, Die in Zijn opstanding bewezen heeft over de duivel getriumfeerd te hebben. Och, dat wij door genade in komen te roepen die geestelijke David.
Een krijgsman is Christus Jezus, Die de duivel overwonnen heeft. Schoon is Christus, beminnelijk, zoals Hij van God gegeven is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking. De Heere is met Hem, Hij is waarachtig God en waarachtig mens, Immanuel, God met ons. En Hij is een Held Die machtig is om te verlossen. Ach, wanneer er soms nog geschud zouden worden onder de aanvechtingen, ziet en roept die geestelijke David in, Die als Overwinnaar gesproken heeft: Ik draag de sleutelen der hel en des doods. In Wie wij meer zijn dan overwinnaars, want als die geestelijke David het voor ons op komt te nemen, dan zullen we met Paulus hij tijden zeggen: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardigt, wie is het die verdoemt? Dan zullen we het op ogen nemen in en door die geestelijke David. We vinden van Saul, dat hij David beminde. 0, mijne hoorders, als we dan die geestelijke David leren kennen, zouden we Hem dan niet beminnen? Beminnelijk Vorst Uw schoonheid hoog te loven, gaat al het schoon der mensen ver te boven. Hij ging u liefhebben. Hij ging u beminnen. Mijne toehoorders, ziet eens het gezegende doel, wanneer we Christus leren kennen. Want deze David was de drager van Christus, gezalfd met de heilige zalfolie, waaruit de Christus geboren zou worden. Die straks, wanneer Hij in de volheid des tijds komen zal, als Overwinnaar ten hemel zal varen en de vijanden aan de planten Zijner voeten brengen. Gezegend geloof in die gezegende David! We zeiden ten 4e, het gevolg, dat hij er was!
En het gevolg was, dat het met Saul beter werd. Dus de vrucht, met eerbied gesproken! Hoe ellendig zijn staat was, de Heere gaf hem middellijk nog enige ademtocht. We vinden hier het gevolg, dat er een tijd aanbreekt dat hij beter werd, Het werd beter met hem, en dan is David weer teruggegaan naar zijn schapen. Waarom? Wel, Saul komt weer voor een nieuwe beproeving te staan, waarvan gelezen is in het 17e kapittel. De Filistijnen komen weer en gaan zich legeren tegen hem. Wat gaat hij nu bewijzen? Wanneer hij in die beproeving komt, stuurt hij David die geen krijgsman was in zijn ogen, naar huis, zodat David van het koningshof weer terugkwam in de weide bij de schapen. We zullen daar niet verder op ingaan. David is weer beproefd geworden! Want mijne hoorders, ook David is beproefd geworden, maar hij is er steeds als goud uitgekomen! David heeft geen middelen ter hand genomen

om zich te handhaven, om naar de kroon te grijpen, maar krachtens de zalving des Geestes liet hij zich leiden, waarvan we nog zingen uit Psalm 147: 6.

TOEPASSING

Ziet hieruit, mijne hoorders, hoe droevig des mensen staat is, die God verlaat. Wanneer Saul tot koning gezalfd is, vinden we zelfs dat hij profeteert. Wanneer hij geroepen werd, had hij zich tussen de vaten verborgen. Was dat een nederigheid als vrucht van genade of was dat een valse, vermeende nederigheid, waarin hij heimelijk zichzelf bedoelde? 0, laat ons toch onderzoeken, wat ligt er toch in het diepst van des mensen hart! De eerste zonde is geweest hoogmoed. Gij zult als God zijn! Dat is de eerste zonde geweest. Hoogmoed is zo'n vreselijke zonde. Gij zult als God zijn! Zelf God wezen, zelf regeren, zichzelf handhaven en voor zichzelf zorgen. Dat is het hele leven van een mens, dat is een mens aangeboren krachtens zijn diepe val. Waar dat nu in een mens woont, is hij van nature, als God hem tegenkomt, niet genegen om te buigen voor God. Want eer een hoogmoedig mens buigt! We vermoeden van Nebukadnezar, dat die man nooit in de hemel is gekomen, en ook niet zalig geworden, terwijl toch de Heere door middel van Daniël hem vermaand had, hij het wonder van de drie jongelingen gezien had en van Daniël vermaand is geworden, dat er zeven tijden over hem heen zouden gaan. In plaats van verootmoediging: 0, God zou U het niet kunnen voorkomen, o, God bewaar mij toch voor die zonde, staat hij op een keer op zijn paleis rond te kijken over de aarde. En dan zegt hij: Is dit niet het grote Babel dat ik gebouwd heb? "Ik!" Ziet eens, mijne hoorders, het God-onterende van het hoogmoedig bestaan. En wat gebeurt er? Een stem van God en hij wordt een beest gelijk. Wanneer die drie jongelingen zeggen: Het zij u bekend koning, wat er met ons gebeurt dat gebeurt er, maar wij hebben God lief en zullen voor uw goden niet buigen, dan zegt hij: Wie is die God die jullie uit mijne hand verlossen zal? Helaas, ach wanneer hij de vierde ziet daar in de oven verbleekt hij. Wanneer we denken aan Belsazar die God tartte met muziek en zang en alle vleselijk genot en vermaak. Nu zullen we die God van Israël nog eens even tergen, nu moet je die vaten eens brengen die ze uit die mooie tempel meegebracht hebben. Ik wil ook wel eens uit die heilige vaten drinken! Wat gebeurt er? Een handschrift aan de muur. God kan een mens wel klein krijgen. De banden van zijn lenden werden los en zijn knieën stietten tegen elkander en hij verbleekte als een dode. God sprak! Laten we dit in gedachtenis houden, we moeten het eens voor God verliezen. Gelukkig als we aan deze kant van het graf mogen vallen voor God, 0, mijne hoorders, er zijn toonbeelden van genade. Manasse was een goddeloos mens, die zich zocht te handhaven. Maar wanneer hij in de schuld komt en God hem klein maakt, vinden we: Toen bekende Manasse dat de Heere God was. Hij moest het voor God afleggen en hij *wilde* het ook. Waar hij nu in de schuld komt, laat God Zich van hem verbidden. We lezen niet dat hij een boodschap stuurt naar de koning die hem gevangengenomen had. Van: Och, mag ik alstublieft weer terug, och, u hebt me zo diep vernederd, maar laat me toch teruggaan. Ik zal onderdanig zijn, ik zal buigen, en ik zal dragen wat u mij oplegt. Neen, mijne hoorders, genade brengt mee: Ik verfoei mij en ik heb berouw in stof en as. Waar Manasse nu in de schuld komt voor God, och, dat schone plekje, mensen, daar wordt hij schuldenaar voor God. Als we dat nu niet worden, dan zal het straks waar worden: Mij zal alle knie gebogen worden en alle tong zal Mij zweren.
We moeten het voor God verliezen, en in zover er onder ons zijn, die weleens anders geweest zijn als ze nu zijn, denk er eens over na! Och, we verwijten niemand iets, God is onze getuige. Maar laat ons dit bedenken, hoe verder we van God af gaan leven, hoe harder ons hart wordt. God verhoede het, dat we niet vallen in het oordeel van verharding. Want dan breekt er een tijd aan dat God niet moor luisterde naar een Saul en niet meer tot hem sprak door dromen, noch door urim, noch door de profeten. Het was afgesneden! Och, bedenk nog wat tot uw vrede is dienende, in zover u waarneemt de hardheid van uw hart en de koudheid van uw hart, en gehoor geeft aan de duivelse inwerpingen. 0, middellijkerwijs waren de knechten van Saul er om de hulp van David in te roepen. Ach, we zouden u de raad willen geven, roept toch die geestelijke David in. Dan vinden we van de Kananese vrouw, alhoewel ze Hem ten laatste lastigviel en ze zegt: Heere, help mij, dat Hij ten laatste zegt: 0, vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt. En dan lezen we van die man in het land der Gadarenen, die het *legio had,* die door niemand te binden was. Hij werd gebonden door de liefde van Christus, Die

op het snarenspel Zijns Vaders altijd doende is de wil Zijns Vaders uit te voeren. Hij verloste die man van het *legio,* die daarna gelovend, aanbiddend, dankzeggend en Gode eergevend aan Zijn voeten zat. Dan zal het straks wezen, in zover God genade verheerlijkt heeft, dat we door die geestelijke David nog eens voorgoed en voor eeuwig verlost zullen worden, want de Kerke Gods leeft hier waar de troon des satans is. Buiten onze bidkamer, buiten onze slaapkamer, buiten de avondmaalstafel, buiten de kerk kunnen we de duivel niet houden. Neen, mijne hoorders, die trekt met ons op naar de kerk, die trekt met ons op naar onze bidplaatsen, die trekt met ons op naar onze slaapkamer. Eén middel is er tegen de satan en dat is die geestelijke David, Die de overwinning behaald heeft en Die eens de satan onder Zijn voeten zal verpletteren. Dan zal er een tijd aanbreken, dat het uit zal wezen met satans plagerijen, waardoor we bij tijden met Job zeggen, dat de wijzen bij tijden dol gemaakt zouden worden vanwege de aanvechtingen en de verzoekingen, vanwege de aantijgingen des duivels.
Och, roep die geestelijke David in. En hebben we Hem leren kennen, dat we Hem dan huldigen, Die weer naar de hemel is gegaan en vandaar Zijn Kerk regeert, bewaart, verzorgt en ze opleidt voor Zijn eeuwig en gezegend koninkrijk. Om *daar* straks te mogen belanden, waar ze *zelf* een harp zullen zijn, waar de tong en de mond vervuld zullen zijn met lof, aanbidding en dankzegging, om dan de Drieënige God om Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen. De Heere zegene de waarheid om Jezus' wil. Amen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 97: 7.

Zegen.

David in de strijd

Zingen: Psalm 144: 1,
Lezen: 1 Samuël 17: 31 t/m het einde.

Votum.
Zegen.

We lezen in één van de evangelisten dat Jezus tot Zijn discipelen zeide: Vreest niet gij klein kuddeke, het is uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven. Wanneer Jezus dan zijn discipelen aanspreekt noemt hij ze: "Een klein kuddeke". Waar tegenover? Tegenover de grote hoop! In de eerste plaats zijn ze klein in eigen oog. In de tweede plaats klein in het oog van de wereld. In de derde plaats in het oog der vijanden. In de vierde plaats ook klein in het oog des duivels.
Mijne toehoorders, als Hij zegt: Vreest niet, dan geeft Hij daarmee te kennen, dat ze vervuld zijn met vrees, ziende op hetgeen ze zijn, klein in eigen oog, want ze zijn zondaren. Klein in eigen oog, uit de kennis van God.
Mijne toehoorders, naarmate dat de Kerke Gods kennis van God krijgt, zullen ze kleiner worden. In de zomer, als de zon opkomt, kan onze schaduw wel twintig meter lang wezen. Maar hoe hoger dat de zon komt, hoe kleiner onze schaduw wordt. Zo is het geestelijk ook. Hoe meer kennis van God door de Heilige Geest en hoe meer kennis van Christus, hoe kleiner dat de ziel wordt. Kennen wij er wat van? Daar zegt David van: Ik ben wel klein, veracht, maar niet misleid.
Mijne toehoorders, tegenover die kleinheid staat grootheid, dat wil zeggen hoogmoed. Het schoonste kenmerk van de waarachtige genade, zoals God die verheerlijkt in Christus door de Heilige Geest, is de bewustheid van schuld, van zondebesef. Waar nu schuld en zondebesef zijn, werkt dat altijd vernederend. Maar niet in deze zin, dat wij in besef van schuld en zonde klein worden, maar dat we leren kennen, wat het Christus gekost heeft om van de zonde en de heerschappij der zonden te verlossen. Want die daar iets van leren kennen, wat het Christus gekost heeft, worden klein in eigen oog. Christus heeft de strijd aangebonden tegen al de machten en overheden en demonen uit de hel. De strijd aangebonden, ziende hun zwakheid en hun kleinheid, om ze te verlossen. Maar wat heeft Hem dat gekost? Dat heeft Hem gekost, dat Hij gekropen heeft als een worm in de hof van Gethsémané! Dat heeft Hem gekost, dat Hij stond als een spotbeeld voor Pilatus en Herodes! Dat heeft Hem gekost, dat Hij als een schandvlek en als een gevloekte tussen de hemel en de aarde gehangen heeft! Dat we nu in recht schuld- en zondebesef dit mochten vinden, waarvan David zegt: Door schuldbesef getroffen en geslagen, dit offer kan alleen Uw heilig oog behagen. Waarom? Juist het beseffen van schuld en zonden brengt ons in de ootmoed. Maar, heeft Christus dan Zich zo diep vernederd, dan kunnen we daar Christus vinden.
Mijne toehoorders, waaruit leren wij nu kennen, vreest niet gij klein kuddeke? Ach, hier neemt Christus het op voor Zijn Kerk. Het is echt de waarheid, mijne hoorders, als Christus niet voor Zijn Kerk instond, ook heden ten dage, dan werden we vandaag nog opgeruimd. Want de voortvretende kanker van de vijandschap tegen de waarachtige leer, die de ere Gods bedoelt en het welzijn van Sion, openbaart zich allerwegen. Het is ook weer in Elspeet en omstreken openhaar gekomen. Om vergif en gal uit te spuwen over de God Israëls. Bedenkt eens, dat zelfs de spot gedreven wordt in bladen met "de God van dominee Wisse"! Alsof die man een aparte God heeft! Het is gelukkig voor hem als het waar is, want Gods volk heeft een aparte God! De wereld heeft duizend goden, waar ze voor eeuwig mee ten onder zullen gaan. Maar die de God van de waarheid aan zijn kant heeft, och, al is het dat zij klein en veracht zijn, verworpen, gehaat en miskend, dan zegt Christus tegen Zijn kudde: Vreest niet gij klein kuddeke! Ik sta voor u in! En waar het dan ook doorheen moet en waar het dan ook doorheen zal gaan, al is het dat de duivel al de duivels uit de hel mobiliseert, en al is het dat hij al de vijanden der wereld mobiliseert, tegen dat kleine kuddeke vermogen zij niets, want daar staat Christus als Overwinnaar voor in! Het ergste wat hun dan kan overkomen, is de dood. En dan brengt Hij ze in de eeuwige

heerlijkheid, want dat zegt Hij: Vreest niet gij klein kuddeke, het is uws Vaders welbehagen. Hij zegt niet, *des* Vaders, maar *uws* Vaders welbehagen. Om die kleinen en verachten, die miskenden en die verguisden het koninkrijk te geven! Dat zal wat wezen, mijne toehoorders, dat, die hier hun vergif uitspuwen, straks eeuwig hun tong zullen kauwen en hun tanden zullen knersen en ze aan zullen moeten zien, dat dat verachte hoopje zit op tranen, dat ze kronen krijgen, om de wereld te oordelen! 0, vreest niet gij kuddeke. Waarom? Omdat Christus zegt: Mij is gegeven alle macht in de hemel en op aarde! De satan zal Hij straks onder Zijn voeten verpletteren. Christus komt als Overwinnaar uit de strijd en geeft Zijn volk de zegen. Het is bewezen geworden. Ze hadden gedacht, toen Christus gestorven was en begraven, dat het gedaan was met Christus en Zijn Kerk. Maar op de dag Zijner opstanding heeft Hij getriumfeerd, toen werden Zijn vijanden als dood! Wanneer Hij ten hemel gevaren is, zit Hij ter rechterhand Zijns Vaders en vandaar regeert Hij Zijn volk. En daar geldt het van: Het zal wel door veel verdrukkingen gaan. Het is heus nog geen schande als je op een onrechtvaardige wijze miskend en vervolgd en vertrapt wordt. Dat is een eer!
0, mijne toehoorders, het gaat zo gemakkelijk tegenwoordig. Met de wereld te heulen en mee te doen. Maar als we niet meer mee *kunnen* doen, dan krijgen we schier alles tegen, behalve God. Je kunt de wereld mee krijgen en de wereld gelijkvormig worden. Met de wereld heulen. Och, dan heb je ze niet tegen! Maar als je niet meer mee kan heulen, dan krijg je niet alleen de wereld tegen, maar ook de godsdienst! Mijne toehoorders, merk eens op, Christus is Overwinnaar. Vreest niet gij klein kuddeke, het is uws Vaders welbehagen! Als God nu hun Vader in de hemel is, Die vanaf Zijn troon de hemel, aarde, zee en afgrond beheerst, dan is Hij alle hulde waard. Christus is Overwinnaar over al de duivelen uit de hel en zal straks over alle vijanden triomferen. Hij heeft bewezen, dat Hij als Overwinnaar uit de strijd gekomen is en Hij zegt: Die overwint, zal met Mij zitten in Mijnen troon gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijnen troon. Wij vragen daartoe in aansluiting van de voorgaande week over: "David in de strijd", uw aandacht, wanneer we u voorlezen uit het 17e kapittel uit het 1e boek van Samuël en daarvan het 49e en 50e vers in verband met de historie:

> *En David stak zijne hand in de tas en hij nam enen steen daaruit, en hij slingerde, en trof de Filistijn in zijn voorhoofd, zodat de steen zonk in zijn voorhoofd, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde. Alzo overweldigde David de Filistijn met ene slinger en met ene steen, en hij versloeg de Filistijn en doodde hem. Doch David had geen zwaard in de hand.*

DAVID IN DE STRIJD.
1. Davids grootmoedigheid of dapperheid.
2. Zijn godvruchtigheid.
3. Zijn overwinning in de strijd.

Om dan met een enkel woord van toepassing te besluiten. Zingen: Psalm 89: 11 en 12.

God had gesproken tot Mozes, die het woord des Heeren aan het volk overbracht, dat, wanneer zij in Zijn wegen zouden wandelen, Zijn rechten en inzettingen zouden doen, Hij ze zegenen zou en van het schelden van één zouden er duizend vlieden en van tien, tienduizend. Maar wanneer ze in Zijn wegen niet zouden wandelen, en niet zouden handelen naar Zijn geboden en inzettingen, dat het dan andersom zou zijn. Nu vinden we hier in het u voorgelezen gedeelte, dat de Filistijnen al eens verslagen waren door Saul. Door eigen schuld behaalde Saul niet een volkomen overwinning! Zo, dat de Filistijnen zich weer vergaderden tegen het volk Israëls. Mijne toehoorders, dat volk is een schoon beeld van de Kerk tegenover de vijanden. We vinden dat de Heere gesproken heeft over het zaad van de vrouw en het zaad van de slang. Die zullen nooit geen vrede sluiten. Dat is een heilige oorlog, die zal duren tot de laatste oordeelsdag. De Filistijnen zullen dan ten laatste voor eeuwig ten onder gaan. Dus, die strijd zal er wel blijven. Die onbesneden Filistijnen, die het altijd gezet hebben tegen die God van dat volk en tegen dat volk. Nu vinden we hier, dat de Filistijnen zich weer verzameld hadden ten strijde. En dat er twee legers tegenover elkander lagen, want Saul riep ook zijn volk op ten strijde. Dus, lagen er twee legers tegenover elkaar. Wanneer nu die twee legers tegenover elkander lagen was

daartussen een dal en geen van beiden durfden ze de strijd aan te vangen. Nu vinden we dat de Filistijnen zich verheugden, want zij hadden een kampvechter, namelijk Goliath van Gath. Eén uit de kinderen Enaks, die volgens onze maat bijna drie en een halve meter lang was, wat genoemd wordt een reus. Die voor het oog onoverwinnelijk was, als je leest van zijn wapenen, zijn harnas en zijn spies en zijn zwaard, dat hij elkaar zelfs een gewicht had van zeventig tot tachtig kilo. Die vanwege zijn kracht en grootheid machtig was om deze wapenen te hanteren, waar *alles* voor beefde. Want 's morgens en 's avonds trad hij vergezeld van zijn wapendrager in dat dal en dan hoonde hij de slagorden van de God van Israël. Hij daagde Israël uit. Jullie hebben toch een God en jullie zijn toch het volk des Heeren? Ik kom niet in de naam van jullie God, maar ik kom met mijn kracht. Laat er maar één wezen die met mij de krijg durft aan te binden. Die dan de overwinning behaalt, *die* zal heersen. Dus, is er een van jullie die mij verslaat, dan zullen de Filistijnen u dienen, maar als ik hem versla, zult gij de Filistijnen moeten dienen. Dat duurde veertig dagen, dat die gevreesde Filistijn bulderend in het dal kwam, en God versmaadde en dat volk versmaadde. Saul, die bekend stond als een dapper held, sidderde. En weet je wat ook opmerkelijk is? Jonathan, die tijdens een vorige oorlog alleen die steenklip op klom en daar de één na de ander versloeg en een beroering bracht onder de Filistijnen, die had ook de kracht en de moed niet. Wanneer die Filistijn zijn stem liet horen, dan vreesde het volk en het vluchtte. Wat vinden we hier? De strijd werd niet beslecht en de vrees van Saul en zijn volk was verlies. Maar wat gebeurt er? God in de hemel regeert. David, die aan het hof van Saul geweest was en door het spelen op zijn harp hem in zoverre wat genezing gebracht had, was weer teruggestuurd naar zijn vader en was weer in het veld bij de schapen van zijn vader. Nu wordt hij door zijn vader geroepen en gezonden naar het slagveld. We hebben de eerste maal gezegd, dat hij de zalf had op z'n hoofd en daar was Isaï getuige van geweest. En nu wordt hij geroepen en gezonden naar het strijdtoneel. Met welk doel? Wel, Isaï had drie zoons die in de strijd waren. Om hen wat brood en wat kaas te brengen en wat levensonderhoud. Daar die man wellicht gevreesd heeft: veertig dagen en nog de strijd niet aangevangen. Er zal wellicht gebrek wezen. Dus hij zendt zijn zoon David naar het strijdtoneel.

Mijne toehoorders, dat kleine boodschapje wat David heeft moeten doen, wat heeft dat een wonderbaar gevolg gehad. Dat heeft tot gevolg gehad, de roem van het volk, de haat van Saul, de vriendschap met Jonathan en de vervolging van Saul en ten laatste de dochter van Saul tot zijn vrouw. Merk eens hoe wonderbaar God handelt. Die vader, die zich niet bewust was, wat God in Zijn raad besloten had. En wat achter die boodschap lag, om even zijn broeders te gaan groeten namens zijn vader en hun wat eten te gaan brengen. Daarin kwam God wijselijk Zijn raad uit te voeren. Waarin zich openbaart, dat God door kleine dingen soms grote werken tot stand brengt. Neem bijvoorbeeld een Jozef. Die moest ook een boodschap doen. Hij werd gezonden door zijn vader tot zijn broers. Wat is het gevolg geweest? Dat hij straks als onderkoning in Egypte veel mensen in het leven behouden heeft. Het was wel door een smartelijke weg. Het was voor David, die straks de troon zou beklimmen, ook een smartelijke weg. Een weg, die wellicht volgens de berekening bijna tien jaar geduurd heeft. We zeiden dan in verband met onze tekst: David geroepen door zijn vader uit het veld en gezonden door zijn vader tot zijn broeders met teerkost.

Mijne toehoorders, u merkt misschien wel waar we heen willen. Als we tenminste een aandachtig oor hebben. We hebben al meer gezegd, David is een type van Christus, David was de drager van Christus. David heeft in zijn leven zelfs geopenbaard gemeenschap te hebben met het lijden van Christus en ook de verhoging van Christus is in hem afgeschaduwd geworden.

Mijne toehoorders, bedenk eens, de aarde hier is een strijdtoneel geworden. Een toneel waar de duivel heerschappij voert. Die als de hoogste der helse geesten waarlijk nog meent het gezag te hebben. Die bewijst dat hij spotten kan met de God van dat volk, en dat hij kan uitdagen die kleine, die verachte, die miskende, die in zichzelf kleine, schuldige zondaar.

Wat heeft God nu gedaan? Waar Zijn Kerk als het ware met vreze en beven vervuld is, daar komt Hij te hulp. David zegt later zelfs nog, dat hij vreest nog een der dagen te verzinken en om te komen in de handen van Saul. Nu is hier David een type van Christus, Die van de Vader verordineerd is geworden, om, wat niemand kon, noch Saul, noch Jonathan, noch de helden, die vijand aan te gaan tasten en om hem te overwinnen. Daartoe is hij van de Vader verordineerd en verkoren. We vinden in Psalm 89: Ik heb bij enen held voor Israël hulp beschoren, hem uit het volk verhoogd, hem had Ik uitverkoren. Ik

heb David Mijnen knecht, Mijn gunsteling gevonden, en hem met heilige zalf aan Mij en het rijk verbonden.
En nu die geestelijke David, Die zal verlossleg teweegbrengen, waar al de middelen der verlossing faalden. Daarom, mijne hoorders, wanneer wij hier tot lering willen spreken, gaan we niet uitgebreid handelen over deze geschiedenis. Dat doen we op de catechisatie en dat doen de onderwijzers op de school. We wensen hier de geestelijke betekenis te verklaren. We bedoelen niet vergeestelijken, maar de geestelijke betekenis. Merk eens, door de eeuwen heen heeft de satan het altijd aangelegd op het leven. Om, als hij kon, de Kerke Gods te vernietigen.
Hier vinden we dan dat David door zijn vader geroepen en gezonden wordt. Christus noemt Zich de Gezondene des Vaders. Hij zegt Zelf: Mijn spijze is, dat Ik doe de wil Mijns Vaders. Hier vinden we in de eerste plaats een zeer schoon beeld ook voor de jeugd. En waarom voor de jeugd? Wel, we vinden niet dat David zijn vader tegensprak. We vinden niet dat hij zegt: Daar heb ik geen zin in, of: Dat doe ik niet. We vinden hier het beeld van gehoorzaamheid. Merk eens op, hij was eerst aan het hof des konings geweest en de koning had hem weer naar huis gestuurd. Hij wist dat hij gezalfd was tot koningen God had hem wonderlijk aan het hof geleid. Maar nu was hij weer van het hof teruggestuurd naar de schapen in de weide. Die man heeft misschien ook wel teleurstellingen opgedaan. Wellicht gedacht: Ik ben nu al aan het hof van de koning, ik ben gezalfd tot: koning. God laat mij misschien nu al aan het hof komen om iets van het hof te weten, want straks moet ik koning worden. En wat gebeurt er? Hij komt in het veld bij de schapen terecht, en dan vinden we niet dat hij veranderd is en dat hij opstandig is, ook niet dat hij murmureert. Ook niet dat hij zegt: Waarom? We vinden, hier, mijne hoorders, de grootmoedigheid van David, die zich onderwerpt aan de Goddelijke leiding, waarvan hij met zijn natuurlijk oog het doel niet kon begrijpen. Maar God voert Zijn raad uit. En weet je wat nu de vreze Gods meebrengt? Dat hij zich onderwerpt aan de Goddelijke leiding! En waar David gehoorzaam is aan zijn vader, zo is Christus gehoorzaam, geweest tot de dood des kruises. En wanneer zijn vader hem zendt, wat zendt hi] hem mee? Hij zendt hem met eten voor zijn broeders. Christus is gezonden onder Zijn volk. Maar hoe werd David ontvangen? Niet als door broeders! Christus werd ook niet door zijn broeders ontvangen. We lezen nog in Psalm 69 dat Hij zegt: Mijn broederen ben ik vreemd, door elk onteerd en onbekend den zonen mijner moeder.
Hoe is Christus ontvangen geworden? Hoe werd David ontvangen? We vinden nog, mijne hoorders, dat zijn broeder Eliab zegt: We kennen je vermetelheid wel. Je bent niet gekomen om ons te verzorgen met eten, maar je bent gekomen om de krijg te zien. Hoe is Christus bejegend in Zijn omwandeling op aarde? Ze hebben Hem zelfs gehouden voor een Beëlzebul, de overste der duivelen.
Ziet eens, mijne hoorders, welk een ontvangst de gezalfde des Heeren heeft, die daar met brood en kaas kwam voor de honger. Dus die meebracht spijs tot onderhouding, die wordt veracht en miskend. Stil even! Kunnen wij een steen op Eliab werpen en op zijn broeders? Kunnen wij een steen werpen op het volk Israëls? Wordt Christus niet onder ons gepredikt als gezonden van de Vader? Wordt Christus niet onder ons gepredikt, dat Zijn vlees waarlijk spijs en Zijn bloed waarlijk drank is? Wordt Christus niet onder ons gepredikt, dat Hij het enige middel der zaligheid is, dat Hij die eeuwige Verlosser is? Wie erkent Hem in hetgeen dat Hij is? Huldigen wij de Gezondene des Vader in gehoorzaamheid, in onderwerping? Waarvan Paulus zegt in Hebreën 12: Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus Christus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis 'heeft verdragen en de schande veracht.
Mijne toehoorders, merk eens op, we behoeven nog geen stenen te werpen op die broers en op het volk Israëls. Die ooit aan zichzelf ontdekt geworden is, die leert kennen dat er voor Hem, die gezegende en geestelijke David, geen plaats is, en dat we Hem dikwijls afwijzen als de Gezondene Zijns Vaders. Christus zegt: Mijn spijze is, dat Ik de wil doe Desgenen, Die Mij gezonden heeft. Wat was Zijn spijze? Om uit te delen? Hij zegt tegen die vrouw aan de Jakobsbron: Maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat Ik zal geven, zal in Hem worden ene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. Wie erkent Christus? Wanneer David dan tot de krijg kwam en met zijn broeders gesproken had, wat ziet en hoort hij daar? David wist niet van Goliath. Daar ziet hij de reus Goliath het dal betreden. Daar hoort hij de uitdaging

aan de Heere en de deugden Gods. Daar hoort hij een uitdaging aan het volk Israëls. Zijn grootmoedigheid komt boven. Wat gaat hem de ere Gods aan zijn hart!
Mijne toehoorders, waar heeft Christus voor ingestaan? Voor de eer van Zijn Vader! Hij zegt: Ik heb U verheerlijkt op de aarde. Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen. Het ging om de ere Gods. David hoorde daar de belediging van de God van Israël. Neen, laten we het anders zeggen, de belediging van zijn God en de belediging van zijn volk. Waarom het zijn hart raakte? We zeiden: Het was zijn grootmoedigheid. Het ging bij David in hoofdzaak om de ere Gods, maar in de ere Gods ligt de verlossing van de Kerk. Als David straks die Goliath gaat bestrijden en hem velt, mijne hoorders, dat is de verlossing van het volk Israëls. Maar met welk doel gaat hij dat doen? Omdat hij het oog had op de ere en de deugden Gods. Christus, die Grootmoedige, Die machtig is om te verlossen, is gezonden om de ere en de deugden Gods te verheerlijken. Christus heeft alleen tot doel gehad om de deugden Gods te verheerlijken in de voldoening van de Goddelijke rechtvaardigheid en der Goddelijke heiligheid. Om Zijn Vader te eren. Christus heeft in Zijn leven bewezen en in Zichzelven: In de ere Gods ligt de zaligheid van de Kerk. Dan vinden we in de historie, dat David gaat vragen. Ze gaan tegen David zeggen: Heb je het gehoord? En niemand was bij machte om aan die uitdaging te voldoen.
Mijne toehoorders, nu gaat hij navraag doen. Wat zal men die man doen? Want ze gingen hem vertellen, dat, als er iemand was, die de reus zou verslaan, die zou Sauls oudste dochter Merab tot een vrouw krijgen. Ze zouden ontslagen worden van alle belastingen en alle lasten. Dus er was wel een beloning aan verbonden. Dan vinden we dat David het nog eens vraagt en nog eens vraagt. Met welk doel? Daar openbaart zich weer zijn grootmoedigheid. Waarin? Dat hij niet rechtstreeks naar Saul gaat en zegt: Dat zal *ik* eens doen en *ik* zal die vijand eens gaan bestrijden. Maar door middel van de één of ander komt Saul het ter ore. En wanneer Saul het ter ore komt, dan gaat David tot Saul. En dan gaat hij zeggen wat hij doen zal. De ere Gods is aangetast en hij heeft in zijn hart om Goliath, de reus, te gaan bestrijden en dat hij die zou gaan vellen. De slagorde van de levende God was gehoond.
Mijne toehoorders, de duivel die uit de hemel gestoten was, omdat hij het gezag Gods aangetast had, werd ervoor eeuwig buiten geworpen. En hier op aarde heeft hij nu gemeend de overwinning behaald te hebben over alle vlees. We hebben dat wel eens meer aangehaald, dat we in het Paradijs een wonderlijk viertal vinden. Adam en Eva. God en de duivel. We vinden in heel de Bijbel zo'n viertal niet meer bij elkaar. Maar waarom niet? De duivel wist dat God rechtvaardig was. En daar God rechtvaardig was, moest God krachtens Zijn rechtvaardigheid Adam en Eva verdoemen, zoals hij het de duivel gedaan had. Dat wist de duivel! Maar weet je wat de duivel niet wist? Hij wist niet van Gods Raadsbesluit. En we zouden er dit bij willen zeggen: Houdt in gedachtenis, God heeft de duivel nooit in Zijn boek laten kijken. Want sommigen kunnen weleens geplaagd worden, dat de duivel zegt: Je bent niet uitverkoren, je kunt wel een verworpeling wezen. Laat u niet misleiden door die aartsleugenaar en door die vreselijke bedrieger.
Mijne toehoorders, hij heeft nooit in het boek van God gekeken. En waar hij toen dacht, dat God over Adam en Eva het vonnis uit zou spreken: voor eeuwig naar de verdoemenis verwezen, *met* de duivel, daar gaat God handelen over die geestelijke David, Die hem de kop zou vermorzelen. En waar Hij hem nu de kop zou vermorzelen, daar krijgt satan de eerste slag al. In plaats van dat hij kan zeggen: Nu is de wereld van mij. Ik heb het hier op aarde bedorven. Het menselijk geslacht ligt allemaal verdoemd. Neen, God beloofde daar al die geestelijke David, Die de overwinning over hem zal behalen. Nu vinden we hier de grootmoedigheid van David. Die heeft zich niet opgedrongen, maar middellijk kwam hij voor het aangezicht van Saul. En dan zegt Saul: Maar jongen, moet jij nu toch die reus gaan bestrijden? Weet je wel, jongen, wat je doet?
Saul vertrouwde dat niet erg, want het was zijn ondergang of zijn opkomst. Voorde ondergang had hij zich niet over. Misschien als Eliab, de eerstgeborene, gekomen was, was hij misschien blij geweest. Maar nu vertrouwde hij het niet.
En nu ten tweede: de Godzaligheid van David.
Voor we daarover verder gaan, mijne hoorders, bij David ging het over de ere Gods. En nu is David niet alleen een schoon schaduwbeeld van Christus, maar ook van de Kerke Gods. Nu gaan we de vraag eens doen. Wat is ons nader: de ere Gods of de mensen? Och, houdt toch in gedachtenis, als het bij ons gaat over de ere Gods, dan heeft de wereld ons niet lief, hoor. Maar Christus leert ook: Hebt de wereld

niet lief, noch hetgeen in de wereld is. Waar gaat het bij ons over in elk opzicht van ons leven? Is de ere Gods ons na aan het hart? Dan zouden we even de vraag willen doen: Raakt het ons nog aan het hart, dat ons volk en vaderland zo diep verzonken ligt in de zonde en dat de ongerechtigheid hand over hand toeneemt? Gaat het ons nog aan het hart dat de kerk verscheurd en verdeeld is? Gaat het ons nog aan het hart dat de zonde openlijk uitgeleefd wordt?

Mijne hoorders, gaat de ere Gods ons aan het hart? Houdt er maar gerust rekening mee, dat we dan de vriendschap van de wereld niet krijgen, hoor. Maar men kan beter de vriendschap Gods hebben, dan de vriendschap van de wereld. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid. Houdt dit maar in gedachtenis, hoe meer dat we de ere Gods zullen bedoelen, hoe minder vrienden dat we krijgen. Maar als je met de wereld een beetje mee kunt doen en met de mode van de tijd, en met het werelds genot en vermaak, dan kun je vrienden genoeg krijgen. En dan nog bekeerd wezen ook. Dan zal zich openbaren: Zegt mij wie uw vrienden zijn, dan zal ik zeggen wie gij zijt. Waar gaat het bij ons over? Over eigen eer of Gods eer? Als eigen eer in het gedrang komt dan kunnen we opzwellen als een pad, maar als de eer van God in gedrang komt, kunnen we soms zwijgen. Hier is een mens, die de ere Gods nader is dan alles. En, met eerbied gesproken, waagt hij er zijn leven aan. Hoewel hij zich, door Gods genade, van de overwinning bewust was! Daarom zeiden we: Davids godvruchtigheid. Ach, hij werd veracht door zijn broeders, maar hij zei niet: Ik heb niets met je te maken. Houdt je mond. Neen, hij zegt tegen zijn broeders: Is er geen oorzaak, dat ik belang stel in wat hier plaatsvindt? Is er geen oorzaak? De Majesteit Gods wordt geschonden, de ere Gods wordt aangetast. Is er geen oorzaak, dat ik dat vraag?
0, mijne toehoorders, hier is een mens, die komt op voor de eer van God. Wanneer Christus opkomt voor de eer van God, dan wordt Hij van Zijn eigen volk verworpen, van hogepriester, schriftgeleerden en farizeën. Omdat Hij de ere Gods bedoelde. Die mensen dachten ook dat ze God eerden met zich verdienstelijk te maken. Maar we kunnen God niet eren met ons verdienstelijk te maken, maar alleen door Christus te huldigen, dat Die Zich verdienstelijk gemaakt heeft. Daarom zeiden we in de tweede plaats: De godzaligheid van David. Wanneer hij bij de koning komt, en de koning eigenlijk een beetje bevreesd is, gaat hij zeggen: Ik heb door de kracht des Heeren een leeuwen een beer verslagen en dan gaat zijn herdershart open.
Mijne toehoorders, daar is hij ook weer een beeld van Christus als Hij zegt: Ik ben de goede Herder, de goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen. David gaat vertellen: Er kwam een beer en die nam een schaap van de kudde en ik ben hem nagegaan. David heeft niet gezegd: Vader heeft honderd schapen en al haalt nu die beer er eentje weg, wat geeft dat. Dan heeft hij er toch nog negen en negentig. Ze zijn toch niet van mij? Neen, ze waren van zijn vader. En daar Christus nu de Zone Gods is, Die als van de Vader aangesteld is, Die staat voor Zijn schapen in.
En nu de liefde tot de ere van Zijn Vader. Hij zorgt voor de schapen. Zelfs, al is het bij tijden, dat een leeuw of een beer er één in zijn bek heeft om weg te sleuren, want dat kan.
We denken niet, dat er van Gods volk zijn, die in hun leven nooit eens een tijd beleven, dat het is alsof ze door de muil van een leeuw of een beer, door de satan verscheurd zullen worden. Waarom ze hij tijden kermen: Twist met mijn twisters Hemelheer, Ga mijn bestrijders toch te keer.
0, mijne toehoorders, wat konden die schapen nu nog doen in de muil van die leeuw? Al het worstelen om eruit te komen, was alleen zichzelf pijnigen. Het enige wat ze konden doen was blaten, opdat de herder het zou horen. Laat ons in gedachtenis houden, dat we zwak van moed en klein van krachten zijn, en dat we stof van jongs af zijn geweest. Vreest niet gij klein kuddeke, klein van kracht. Het is zo gemakkelijk om te zeggen: Ga weg duivel! Neen, mijne hoorders, we vinden in Psalm 10: 5: Valt d' arme hoop hem in de sterke poten. Dus als in de klauwen van de duivel! Maar nu de Leeuw uit de stam van Juda, David uit de stam van Juda, waarvan Jakob zegt: Juda is een leeuwenwelp. Hij zegt tegen de koning: Ik heb het schaap uit de muil van de leeuw en de beer gered. Och, dat is de enige die ons redden kan. Hij zegt: Ik heb een schaap uit de muil van een beer en een leeuw gered. Dus hij had het alleen gedaan. Christus krijgt alleen de eer. Die Zijn Kerk komt te redden uit de hoogste nood en uit de diepste ellende. Daarom, wanneer er nog onder ons zouden mogen zijn, (dat zou toch kunnen) die bij tijden denken dat ze nog verslonden zullen worden en die zichzelf pijnigen om uit de muil van die

leeuw te komen: Valt die arme hoop in zijn sterke poten. Als je gevoelt je machteloosheid, je hulpeloosheid en bij tijden radeloosheid, om te moeten komen uit die leeuwenmuil, dan kan het bij tijden wel wezen dat het zwart wordt voor je ogen. Dat je denkt dat is voor eeuwig kwijt. Och, bedenk toch dat de gegevenen van Zijn vader niet uit Zijn hand gerukt worden. Hij zegt: Niemand zal ze uit Mijne hand rukken. De Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen en niemand zal ze rukken uit de hand des Vaders. Maar je kunt wel rekenen, dat je wel eens verwond uit de strijd komt. We kunnen ons niet indenken, dat schapen, die David uit de muil van de beer en de leeuw gered heeft, er zonder wonden uitgekomen zijn. Neen, die hebben wel gevoeld wat het is, als je voor eeuwig in die briesende leeuw om zal moeten komen en door die loerende beer verdorven wordt. Maar dat niet alleen, als hij zegt: Wanneer die leeuw en die beer tegen mij opstonden, heb ik *ze* verslagen. Dus als vrucht van de zalving door de Heilige Geest (want hij was gezalfd), gaat hij daar al verklaren wat zijn werk is. Herder! Redden en een vijand overwinnen, dat is het werk van Christus, zondaren redden en de vijand vernielen. Ten andere, Saul, die het nog niet vertrouwde!

Het ging bij, David over de ere Gods, maar bij Saul over zijn eigen eer, dat is later wel gebleken. Wanneer ze zeggen: David heeft zijn tienduizenden verslagen en Saul zijn duizenden, zwol hij op van vijandschap. Zijn eer kwam in het gedrang. Hij zegt: Jongen, zo kun je toch niet gaan, trek mijn pakje maar eens aan. Zo gaat David in het harnas van Saul. En wat zegt hij? In deze kan ik niet gaan. Hij gaat eenvoudig. Niet als een krijgsman, hoewel hij een krijgsman was. Maar niet in krijgswapenen. Mijne toehoorders, hij gaat de strijd aandoen als herder. We spraken van zijn godvruchtigheid, wanneer hij tegen Saul zegt: In deze kan ik niet gaan. Hij vertrouwt op God. Want waarin openbaart zich die godvruchtigheid? Wel, door het geloof! Hij geloofde dat die reus, hoe hij ook brulde als een leeuw, en hoe woedend en uitdagend hij ook was, de overwinning niet *kon* behalen. Het is in de naam des Heeren, het zijn diegenen, die de ere Gods krijgen te bedoelen, die de overwinning behalen. Hij zegt nog in Psalm 118: Het is in de naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb. Hier vinden we weer een beeld van Christus, Die als die goede Herder zegt: Ik stel mijn leven voor Mijn schapen, Ik ben de goede Herder. Wanneer Christus de strijd gaat aandoen, doet Hij de krijgswapenen niet aan, maar Hij zal straks Zijn bloed geven en Hij zal Zich in de dood begeven, om als Overwinnaar uit het graf te verrijzen. Dan vinden we: David haalt vijf gladde stenen uit de beek. Sommigen weten die steentjes ook nog te vergeestelijken, maar wij hebben daar geen behoefte aan. Mijne toehoorders, we vinden hier de eenvoud van de herder. Hij doet ze in zijn tas en met zijn herdersstaf hij zich daalt hij af naar de diepte, naar het dal. Als de reus hem ziet begint hij te spotten: Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met een stok? Wat is Christus bespot geworden, toen Hij aan het hout des kruises hing. Waar is Uw God, en wanneer Hij aan het kruishout genageld was: Hij heeft het op de Heere gewenteld. En wanneer Hij straks in het graf daalt, ach, het is gewonnen, het is gedaan met Christus en met Zijn ganse Kerk. Totdat Hij als Overwinnaar uit het graf trad! De dood en de duivel onder Zijn voeten verpletterd had, de duivel zijn macht ontnomen en de dood onttroond had van zijn macht. Hier dan David, wanneer hij Goliath tegemoet gaat. Hij hoort hem spotten: Ben ik een hond dat je tot mij komt met een stok? We vinden bij David de godsvrucht. Kom maar hier, zegt Goliath, ik zal je jeugdig vlees aan de vogelen des hemels te eten geven. Ziet hier de hoogmoed des duivels, maar ook de hoogmoed van alle vijandschap. Ik zal je vlees aan de vogelen te eten geven. En wat zegt David dan? Hij zegt: Ik kom tot u in de naam des Heeren. David komt niet in eigen kracht, maar komt door het geloof. Hoe meer geloof geoefend, hoe meer godvruchtigheid! In zijn godsvrucht gaat hij naar de diepte om de strijd aan te binden tegen die helse Filistijn. Christus is afgedaald in de diepte van onze val en verlorenheid. Om de strijd aan te binden tegen die helse Goliath, die de spot gedreven had met Hem voor Pilatus, voor Kajafas en Herodes, maar als Overwinnaar getriumfeerd heeft over alle machten. Houd maar in gedachtenis, elke oprechte ziel, die om God verlegen raakt bij de aanvang en voortgang en alles wat God aan ons bewezen heeft, dat de satan er altijd op uit zal wezen om dat leven te vernietigen. Hij zou het ook gewis doen, als niet die sterke Held ter zijde stond.

Mijne toehoorders, wat gaat David hier doen? Hij gaat hem tegemoet in de Naam des Heeren en in het geloof. Het geloof is een wonderlijke zaak, een wonderbaarlijke zaak, het zielzaligend Gode eer gevend geloof is uit God. Hij zegt niet: Ik zal je doden, maar: *God* zal je in mijn handen geven. Hij wil zeggen: Je zult het verliezen voor God.

Mijne toehoorders, wat vinden we in Gods Woord? Dat alles, wat hoog en hoogmoedig is, een gruwel voor God is.
We vinden van Nebukadnezar, dat die een val heeft moeten maken. We vinden van Belsazar dat hij een val heeft moeten maken. We vinden van Achab, dat hij een val heeft moeten maken. Alles wat zich verzet tegen de God des hemels, zal het eens voor God moeten verliezen. Zelfs wij, al is het soms dat we een Goliath zijn, zullen we het voor God moeten verliezen. Wat gebeurt er? Wanneer die reus gereed stond om hem met zijn zwaard met één slag ter aarde te vellen, dan grijpt David een steentje uit zijn tas. Sommigen maken er nog een verhaaltje bij. Dat bij die reus, doordat hij haast maakte, zijn koperen helm achterovergevallen is. Anderen zeggen weer wat anders. Maar in ieder geval zijn zijn ogen en zijn voorhoofd zichtbaar geweest. Hij zag immers David! Bulderend en spottend en wraaknemend komt hij op David aan. En wat gebeurt er? Eén slingersteen. En nu de wijsheid Gods en de Majesteit Gods. Daar valt die grote man van drie en een halve meter lang, met zijn zwaard en met zijn spies en met zijn hele wapenrusting. Want hij had zich geharnast om tegen elke stoot van een zwaard of een stok bestand te zijn. Daar valt hij ter aarde! De steen trof hem in zijn hoofd en daar ligt hij geveld. Och, ziet eens, mijne hoorders, een hoogmoedig mens, een dwaas mens. En wat heeft God nu bewezen door de eeuwen heen? Hoe nietig een mens is! Er zijn in de loop der eeuwen koningen en keizers geweest, die de aarde deden beven. De achter ons liggende oorlog heeft bewezen, dat het hoofd van de Duitse staat, die valse vijand, voor de radio schier heel de wereld deed beven. En wat is er gebeurd? Hij is omgekomen, wellicht door zelfmoord en heeft zich laten verbranden. God weet een mens wel klein te krijgen, maar dan ter eeuwige verwerping. Daar gaat hij, die spotter, die Goliath, daar zinkt hij weg, zijn gedachten houden op. Nog een ogenblik, dan staat hij voor de Rechter van hemel en van aarde om de eeuwige verwerping en de eeuwige verdoemenis onderworpen te zijn. Daar ligt die vijand geveild door een eenvoudige herdersjongen. De overwinning is behaald, de godsvrucht heeft gezegevierd. De godsvrucht behaalt de overwinning en dat door het geloof. Houdt dit in gedachtenis, mijne hoorders. *Dat* is het, wat de wereld overwint, zegt Johannes, namelijk ons geloof! Waar David een schaduwbeeld is van Christus, Die de satan de kop vermorzeld heeft en hem overwonnen heeft, heeft hij de macht der Filistijnen gefnuikt en heeft David ze later geknakt tot ze machteloos waren. Uitgeroeid niet. Ze zijn *nog* niet uitgeroeid. Was het maar waar. De Filistijnen zullen als onbesnedenen zich altijd zoeken te verzetten tegen de Kerk. Maar het hoofd is geveld, de satan is de kop vermorzeld. Daar zegt Christus van: Ik draag de sleutelen der hel en des doods. Hij betuigt dat Hij Overwinnaar is. Wanneer Johannes in de Openbaringen daar op de troon Eèn ziet zitten met een rol in Zijn hand, en een Engel zegt: Wie is waardig dit boek te openen en zijne zegelen te verbreken? Dan wordt niemand waardig geacht. En Johannes weende. We vinden dat de Ouderling zegt: De Leeuw uit de stam van Juda, Die is machtig om dat boek te nemen en zijn zegelen te verbreken. De Leeuw uit de stam van Juda, Die heeft overwonnen. Mijne toehoorders, Christus heeft het laatste woord, hoor! Christus heeft over de duivel met al zijn aanhang het laatste woord. Straks in de laatste oordeelsdag zal de duivel voor eeuwig geveld worden. We vinden, dat de Filistijnen vluchtten. Och, dan zouden alle vijanden, als ze konden, wegvluchten, maar daar is maar één plaats waar ze heen kunnen vluchten, en dat is naar de eeuwige rampzaligheid. Daar is de plaats van alle Filistijnen, die zich niet buigen onder het gezag van de Koning der Kerk. Merk eens op, David is hier een beeld van Christus. Overwinnaar in de strijd en Hij gaf Zijn volk de zegen. We vinden, de Filistijnen zijn verslagen en Israël is met een grote buit wedergekeerd, Ten laatste is hier David ook een beeld van de Kerk, waarvan Paulus zegt tot Timotheüs: Strijd de goede strijd des geloofs. Niet met de wapenen van onze tong en niet met de wapenen van onze handen, maar door dat dierbaar geloof. We zeiden straks dat Johannes zegt: Wat is het dat de wereld overwint? *Ons geloof!* De satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.
Mijne toehoorders, nu alleen het geloof. En waarin bestaat dat? Om te steunen op die geestelijke David. Te steunen op Hem Die wanneer Hij naar de hemel vaart zegt: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Die zegt: Ik helpe u, Ik ondersteune u, Ik ben u een hulp en een schild. Merk eens op, die dierbare Christus heeft verworven, niet alleen de overwinning. Maar Paulus zegt: In Hem zijn wij meer dan overwinnaars. Die door het geloof hem naakt uitgetogen heeft en de machten te niet gedaan heeft. Van Christus geldt het: Hij heerst als Opperheer. Het geloof is een overwinnende kracht,

het kan de zonde overwinnen, het kan de wereld overwinnen en het kan de duivel overwinnen. Daarom wordt het genoemd: Dat dierbare geloof. U dan die gelooft is Hij dierbaar. Je moet maar niet denken, als je in de strijd zit met de satan, dat je hem altijd kunt verjagen. We kunnen soms nog niet eens zijn vergiftige inwerpselen onderscheiden. Denk maar niet: Ik ben toch bekeerd, ik ben toch gerechtvaardigd, of: Ik ben toch leraar, of, ik ben ouderling en God heeft mij toch geroepen. Denk maar niet dat je hem daar mee weg krijgt. Neen, alleen door de kracht des geloofs, waarvan de apostel Paulus zegt aan het einde van zijn leven: Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd en de prijs is mij weggelegd en ik heb het geloof behouden, het geloof in Christus. Want hoe machtig de duivel is en hoe vergiftig ook zijn pijlen zijn en hoe venijnig zijn aanvallen zouden zijn, houdt in gedachtenis, Christus staat erboven. Om met een geloofsoog op Hem te zien en van Hem alles te verwachten. Waarvan de Kerk zegt: Het is Isrels God Die krachten geeft, van Wie het volk zijn sterkte heeft, looft God, elk moet Hem vrezen. Met een woord van toepassing gaan we besluiten.
Vooraf zingen we nog de 117e Psalm.

TOEPASSING.

We zongen daar de roemtaal des geloofs: Zijn goedheid is in nood en dood, voor de gelovigen oneindig groot. Zijn waarheid wankelt nimmermeer, zingt Hallelujah, zingt Zijn eer! Want al is het hier door veel strijd, door veel verdrukking, door vele aanvechtingen en door veel beproevingen, Hij laat niet varen de werken Zijner heilige vingeren. 0, let toch op mijne hoorders, Christus staat boven alles. Die van de Vader verhoogd is, geroepen, gezonden. En wanneer Hij Zijn werk gedaan heeft, verhoogd aan de rechterhand Zijns Vaders en als Overwinnaar met eer en heerlijkheid gekroond. Wat denken we nu, dat er één uit Zijn handen zal vallen? Zou je denken, dat één, die Christus voor zo'n dure prijs gekocht en betaald heeft, uit Zijn handen losgemaakt kan worden? Zolang we hier op aarde zijn, is het hier een strijdperk. Daar kunnen we gerust op rekenen. Wanneer er in ons hart zou mogen wonen bij aan- of voortgang de ere Gods te bedoelen en de ere Gods op het oog te hebben (dus niet eigen eer), moet je er maar rekening mee houden, dat de satan alles in het werk zal stellen om, als het kon, je van God af te trekken. En al is het soms dat het door paden en wegen heen moet, die geheel in strijd schijnen met onze verwachting en met onze gedachten, daar zal satan gebruik van maken. Bedenk dat eens. We zouden een beroep op uw consciëntie willen doen, die er iets van geleerd hebben. Hoe oud bent u geworden? Als nu de profetieën van de duivel, die hij geprofeteerd heeft, uit waren gekomen, was je al lang verteerd geweest. Wat is nu de oorzaak, dat we staande hebben mogen blijven? Aan de ene kant in de verzoeking der zonde. Daarvoor bewaard gebleven zijn om niet in de zonde te vallen. Aan de andere kant de verzoeking des duivels om je tot de wanhoop te brengen. In de derde plaats de verweking om je mee te laten slepen met het genot van de wereld.
Och, houdt in gedachtenis, als we bewaard zijn geworden, zijn we bewaard geworden door Hem. Strikken en klemmen liggen er genoeg en verzoekingen zijn er genoeg, maar houdt in gedachtenis, niet één is verloren gegaan, of zal verloren gaan. De Heere staat voor Zijn Kerk in. Als we maar door het geloof op *Hem* mogen zien, Die de satan de kop vermorzeld heeft en als Overwinnaar triumferend ten hemel gevaren is. Hiervan zingt de Kerk: Gij voert ten hemel op vol eer; De kerker werd Uw buit, 0 HEER'! Gij zaagt Uw strijd bekronen, Met gaven tot der mensen troost, Opdat zelfs 't wederhorig kroost, Altijd bij U zou wonen.
Als nu Christus als Overwinnaar eeuwig triumfeert, wie hebben we dan aan onze kant? Och, wie God aan zijn kant heeft en Christus heeft Ieren kennen die heeft meer mee dan hij tegen heeft, al was het dat hij heel de wereld tegen had. Toen Luther in de tijd der Hervorming de eerste en de enige was, die aan het licht bracht de ziel verdervende dwalingen van Rome, en hij daar die vijfennegentig stellingen aan de slotkapel van Wittenberg sloeg, kwam heel de wereld in beroering. De stoel van de Paus begon te schudden en te sidderen en Luther werd vogelvrijverklaard. Eenieder mocht hem doodschieten! En die man zingt: Een vaste burcht is onze God, een Toevlucht voor de Zijnen. Luther heeft door het geloof de strijd aan mogen binden. En al was het dat hij het hoofd der toen bestaande kerk, de paus van Rome, en al was het dat hij de keizer tegen kreeg, hij had God aan zijn kant. Wat kunnen we nog groter

op aarde hebben als: Deze God is onze God; Hij is ons deel, ons zaligst lot, Door tijd noch eeuwigheid te scheiden: Ter dood toe zal Hij ons geleiden!
Och, mijne toehoorders, is het niet een gezegend volk, die met David mogen Ieren kennen, dat de ere Gods ze nader aan het hart ligt dan alles? Wanneer dat door genade in onze harten mocht wonen, dan zullen we hier zoveel ruimte niet hebben. Alleen in Hem, Die gezegende Middelaar, de Koning van Zijn Kerk, het Hoofd van Zijn christengemeente.
Maar bedenk eens, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, als we nu niet behoren tot die Kerk en we zouden nog eens aan de kant van de duivel en de Filistijnen staan? Och, houdt er rekening mee, we moeten het één keer voor God verliezen. Gelukkig als we hier geveld mogen worden, gelijk een Saul van Tarsen geveld werd door God, om nog om genade te mogen smeken. Maar houdt in gedachtenis: we zullen het eens voor God moeten verliezen. Ik heb al aan veel sterfbedden gestaan in mijn leven. Er kan veel geredeneerd worden in bet leven, veel drukte en veel praats gemaakt worden, maar we hebben er nog nooit één op een sterfbed ontmoet, die zei: Het is Gods schuld dat ik moet gaan sterven, het is Gods schuld dat ik verloren moet gaan. Andersom gebeurt dat weleens.
0, bedenkt, dan zullen we het voor God af moeten leggen. Gelukkig als bet aan deze kant van het graf mag gebeuren. Christus zal eens triumferen.
Maar wat zal het zijn voor de Kerke Gods! Naarmate dat ze genade hebben Ieren kennen, hier voor de ere Gods op hebben ogen komen (al is het dat zij smaad, spot en hoon onderworpen geweest zijn), dan zullen ze daar gekroond worden met eer en heerlijkheid en *met* Hem op de troon zitten, omdat zij overwonnen hebben, gelijk Hij overwonnen heeft. Want een overwinnaar wordt gekroond! Maar daartegenover, als we erbuiten moeten vallen! Wat zal het wezen om voor eeuwig verstoten te moeten worden naar die plaats van ach en wee, geveld te worden en als vijand eeuwig onderworpen aan de Goddelijke rechtvaardigheid en de straf der zonden.
Och, bedenkt toch, mijne hoorders, wat tot uw vrede dient, het is nog het heden der genade, het is nog de welaangename dag der zaligheid. Nog is de deur der genade open, nog is die appelboom er, hij is niet omheind. Nog worden we geroepen! Zo gij Zijn stem dan heden hoort, gelooft Zijn heil en troostrijk Woord, verhardt u niet, maar laat u leiden.
Bedenk eens, in welke strijd, strikken of banden ge ooit mocht zijn, vertrouw nooit op enig mensenkind, maar zoek uw toevlucht bij die geestelijke David. We vinden dat Hij heeft genezen, die van duivelen bezeten waren; die het legioen hadden heeft Hij verlost. Waar anders heen als tot die geestelijke David? Kleeft Hem aan en roept Hem aan: Gij Zone Davids ontfermt U mijner. Hij is gisteren, heden en tot in eeuwigheid Dezelfde en die op Hem betrouwen zullen niet beschaamd worden in der eeuwigheid.
De Heere zegene Zijn Woord om Jezus' wil. Amen.

Slotzang: Psalm 68: 14.

Zegen.

David en Jonathan

Zingen: Psalm 119: 32 en 40.
Lezen: 1 Samuël 18.

Votum.
Zegen.
Gebed.

Mijne hoorders, er is geen mens die buiten liefde kan. En waarom niet? In de staat der Rechtheid, toen God de mens geschapen had, heerste daar alleen de liefde. De liefde van God tot Zijn scheppingswerk. Inzonderheid tot de mens, die Hij schiep naar Zijn beeld en gelijkenis. Dat was zulk een zalige en zoete harmonie. Dat is de reinste liefde. De liefde Gods. En waarom? Omdat God een rein en vlekkeloos Wezen is. Die Zichzelven op z'n allervolmaaktst beminde; beminde ook in de staat der Rechtheid op z'n allervolmaaktst Zijn schepselen, Adam en Eva. Maar ook Adam en Eva hadden de Heere lief met de reinste liefde. En, mijne hoorders, wat was de schoonheid in het paradijs? Dat het er zo mooi was en dat er zulke schone bomen en dieren waren? Neen, het schoonste in het paradijs was, dat Adam in het paradijs in gemeenschap met zijn Schepper leefde. Het was de schoonste staat. Daarom wordt het ook genoemd: de staat der Rechtheid. Maar, weet u wat er ook groot was? God had gesproken: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulpe geven, die tegenover hem staat. Toen heeft God Adam een vrouw gegeven bij zijn hart vandaan, opdat hij Eva met zijn hart zoude liefhebben. Dat was in de staat der Rechtheid een reine liefde, zodat ze elkander liefhadden en God boven alles.
Wat is er gebeurd? Zodra de zonde ertussen gekomen is en de mens van God afgevallen is, is die liefdeband tussen God en de mens verbroken. En zodra de mens afgevallen was, was de reine liefde, die Adam en Eva in de staat der Rechtheid kenden, terstond verbroken. Waarom? Daar openbaarden zich de gevolgen van hun val. Ze schaamden zich voor elkander, waarnemende elkanders naaktheid. Dus de liefde, die rein was, was nu verbroken. En, mijne hoorders, nu heeft het God behaagd, om de mens, die nu de duivel, die een eeuwige haat tegen God heeft, toegevallen was, en daardoor geworden is: hatelijk en elkander hatende, in het zaad der vrouw weer bij elkander te brengen. Zodra Hij gehandeld had over het zaad der vrouw, bracht Hij, in het zaad der vrouw, man en vrouw weer bij elkander. Waarom? Wel, daar is gehandeld over de gave Gods, over Zijn eniggeboren en geliefde Zoon, Die verworven heeft, dat er weer mensen zouden zijn, die God lief konden hebben. En dat God Zijn schepsel weer lief kon hebben. Ja, dat er weer liefde onder elkander kon zijn. Daarom hebben we straks gezongen hetgeen de dichter zegt: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel, van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen. Mijne hoorders, God kan nog geven: huwelijksliefde en vriendenliefde, doch als ze niet geworteld is in de liefde van Christus, eindigt ze in de dood. Tevens heeft Hij door die eeuwige Geest, als vrucht van de verdienste van Christus, nog een reine liefde gegeven. En waarin bestaat die reine liefde! Elkander lief te hebben in de Heere! En dat was Davids doel Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen. Deze liefde was bij David. Vriendschapsliefde! En die vriendschapsliefde was heel groot. Daar zullen we straks over spreken.
We zullen gaan bewijzen, dat deze liefde een reine liefde was. Al was het dat z'n broeders zeiden: "We kennen je vermetelheid wel", zo kwam deze vermetelheid voort uit de liefde tot God. Ook heeft de waarheid bewezen, dat hij door Jonathan, door Michal, ja door het gehele volk werd bemind. David heeft geopenbaard, dat hij een vriend en metgezel was van allen, die Zijn Naam ootmoedig vreesden en leven willen naar Zijn Woord en bevel. Wat verbindt twee mensen tezamen in de vriendschapsbanden? De reine liefde. Deze is alleen uit God geboren. De apostel Johannes zegt, dat hierin de liefde bestaat, dat we de broeders liefhebben. Degene die liefheeft is uit God geboren, want God is liefde. Wanneer David nu zegt een vriend en een metgezel te zijn van diegenen die Zijn Naam ootmoedig vrezen, begrijpt u wel, dat David *geen* vriend der wereld was. Die een vriend der wereld is,

wordt een vijand Gods genaamd. En, mijne hoorders, waarin bestond dat? In zijn lust om te leven naar het Woord en de Wet van God. Dit is een vrucht van de vreze Gods.
Nu is er drieërlei vreze. Daar is een slaafse, een knechtelijke, maar ook een kinderlijke vreze.
De kinderlijke vreze heeft een afkeer van de zonde. Ja, deze haat de zonde en de wereld met al z'n genot. En die kinderlijke vreze, is een vrucht van God de Heilige Geest, die door de liefde in het hart gewrocht wordt, en die vreze is een vriend en metgezel. En weet je waarom? David had de vriendschap Gods leren kennen. David had vrienden, maar hield niet van huichelachtige vrienden. Hij hield van vrienden, die de Heere in ootmoed vreesden en wilden leven naar 't Goddelijk bevel. Vervolgens zegt hij in het 40e vers, dat hij niet wenste alleen te wonen. Ik heb weleens gelezen, dat er in Amerika grote bomen zijn, waar echter niets onder wil groeien. Zelfs het sterk groeiende klimop kan niet langs of onder die boom opgroeien. Wèl een grote en mooie hoorn, maar er groeit niets onder. Het is of die boom alles afstoot.
Mijne hoorders, die meent dat hij buiten vriendschap kan, bedriegt zich. Er wordt weleens gezegd: Als ik God maar tot mijn deel heb, dan geef ik niets om de mensen. Houdt in gedachtenis: Wanneer we de liefde Gods leren kennen, kunnen we niet alleen een leven.
Ach, dan zijn we een vriend en metgezel van allen, die Zijn Naam ootmoedig vrezen. Want als we soms denken zouden: Ik mag geloven, dat ik bekeerd ben, dat ik God tot mijn deel heb is mij genoeg; dan geven we te kennen, hoe verheven en groot we zijn. En dat we in wezen de ware liefde niet oefenen, want die kan niet buiten gemeenschap. Daarom vinden we nog in het 40e vers van Psalm 119 dat hij zegt: Dat ieder, die Hem vreest zich tot mij kere. Dus hij was een vriend van anderen, maar wenste ook wederkerig vriendschap. Hij nodigt hier geen mensen voor een koffie- of theepraatje, maar die kundig zijn in Zijn getuigenis. Dus dat ze met elkander kunnen spreken over de woorden en werken Gods. Merk eens op, mijne hoorders, wat David hier op het oog heeft. En waar nu die vriendschap gekend wordt, daar heeft men een haat tegen de zonde. Hij 'vraagt niet om veel vrienden of een huis met volk, maar die kundig zijn in het onderwijzen van elkander. Zo is David niet iemand geweest, die was als die boom, waar we eerder over spraken. Die boom, die zelf groot geworden was, maar verder alles onder zich afstootte. Dan zegt David niet: Wat gaat me die of die aan? Want die dàt doen, openbaren de vruchten van een koude en dorre natuur. 0, laat ons bedenken, dat het Woord van God het *enige* richtsnoer onzes levens is. En dat we ons kunnen en mogen toetsen aan de leer van Gods Woord. Thans vragen wij uw aandacht in aansluiting op vorige week voor het leven van David. We willen handelen over de wijze, waarop David een vriend kreeg. Naar aanleiding van hetgeen we vinden in Gods Woord en wel in 1 Samuël 18 van vers 1 t/m 4.

> *Het geschiedde nu, als hij geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jonathan beminde hem als zijne ziel.*
> *En Saul nam hem te dien dage, en liet hem niet wederkeren tot zijns vaders huis.*
> *Jonathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijne ziel. En Jonathan deed zijne mantel af, die hij aanhad, en gaf hem aan David, ook zijne klederen, ja, tot zijn zwaard toe, en tot zijn boog toe, en tot zijn gordel toe.*

We wensen uw aandacht te bepalen bij David en zijn vriend.
1e. De gevende en opofferende liefde van Jonathan.
2e. Davids erkennende liefde tegenover de liefde van Jonathan.
3e. De gemeenschappelijke liefde van David en Jonathan.
Hierna zullen we met een woord van toepassing besluiten.

Zingen: Psalm 133.

Vorige week hebben we stil gestaan bij David, hoe deze in de strijd met de reus Goliath als overwinnaar tevoorschijn gekomen is. En aan het eind van het kapittel stonden we stil bij de vraag van Saul: Wie zijt gij?

Nu gaan we hier in het 18e kapittel spreken over: En het geschiedde hij als geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David. Mijne hoorders, wanneer we hier in de eerste plaats stilstaan bij een gevende en een opofferende liefde, lees ik hier van Jonathan dat zijn ziel verbonden werd aan de ziel van David. Welke liefde is dat geweest? Deze kon Jonathan niet maken. Geestelijke liefde, mijne hoorders, kan geen mens maken. Dat is een Godswerk. En nu vinden we van Jonathan dat, gelijk als David de reus Goliath verslagen had, hij daarvóór de Filistijnen geslagen had. Dat Jonathan een dapper held was, heeft hij in deze strijd bewezen. Echter, hoe dapper Jonathan ook was, nochtans durfde hij de reus Goliath niet te bestrijden, die 40 dagen de slagorden Israëls gelasterd had. In de voorgaande oorlog was hij op een rots geklommen en zijn wapendrager met hem. En hij krijgde zodanig tegen de Filistijnen, dat er een beroering onder hen kwam! Dit was van Jonathan een dappere daad! Wanneer Jonathan nu David ziet gaan, ten strijde tegen Goliath, vinden we, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David. En wat lag er in het hart van Jonathan? De liefde Gods, dewelke verkregen was *uit* God.
Een liefde tot David door God gewerkt We hebben al eerder gezegd, dat de naam David betekent: geliefd of bemind. En die nu door God bemind werd, werd door Jonathan bemind.
De van God geliefde werd hier door Jonathan geliefd. En waarom? Jonathan was een kind van God! Dat deze liefde een oprechte liefde was, werd ook verder bewaarheid, wanneer ze zongen: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden. Dat wekte bij Saul haat, maar bij Jonathan niet. De liefde, die in Jonathans hart gewerkt was, gaat mede *tot* de dood en tot *over* de dood. Het is bewezen, dat mensenliefde die geworteld is in het bloed van Christus, nooit verbroken kan worden. Dit is de ware liefde. Er kan veel liefde en vriendschap zijn, die ten laatste toch verbreekt. Als het uit God is, al is het dat het soms is verslapt, gelijk een draad kan verslappen, kan het nooit verbroken worden, maar waar ooit de liefde door God in het hart gewerkt wordt, kan ze er nooit meer uit. Want dan zal het werk Gods verbroken moeten worden en dat *kan* niet. Daarom zeiden we: Het is ten eerste een gevende liefde. We vinden niet dat David Jonathan ging beminnen, maar Jonathan ging David beminnen. Hier vinden we: een gevende en opofferende liefde.
Mijne hoorders, ik acht het niet buiten Gods getuigenis, als we dit hier overbrengen op die enige Borg en Middelaar, Christus Jezus. Waarvan geldt: Hierin bestaat de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. Christus zegt tegen Zijn discipelen: Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren.
Merk eens op, wat de liefde van Jonathan is. Jonathan heeft David lief en krijgt direct te geloven, dat hij afstand zou moeten doen van de troon, die hem als troonopvolger toekwam. Want hij was de zoon van Saul. En waar nu over David gezongen werd: David heeft zijn tienduizenden verslagen, heeft God in de dadelijkheid Jonathans hart geneigd en overreed, door zulk een grote liefde, dat hij David de troon gunde. Merk eens op, bij Saul was het precies andersom. Want wanneer ze straks over hem zingen, zegt Saul: Ze hebben David tienduizend gegeven, en mij duizend. Voorwaar het koninkrijk zal nog aan David komen. En het gevolg was haat, wrok en moordlust. Maar de Goddelijke liefde in het hart van Jonathan uitgestort, was een vrijwillig gevende liefde. Die liefde is nooit te verklaren. Er is nooit iemand geweest, die de liefde kon verklaren. Dat is zulk een wonderbare zaak! Ik heb het wel eens meer gezegd, dat in Rusland een groot geleerde was, die een paar uur gesproken had om te bewijzen, dat er geen God is. En als er geen God is, is er ook geen liefde. Toen hij vroeg, of er iemand was, die met hem in debat wilde gaan, stond er een eenvoudig boertje op. Deze vroeg hem, of hij kinderen had. En toen hij dit bevestigde, vroeg hij hem of hij ook van zijn kinderen hield. Toen hij ook dit bevestigde, stelde het boertje de vraag, of hij kon verklaren de liefde die hij omdroeg tegenover zijn kinderen, en waar die liefde zat. Dit kon hij niet verklaren. Net zomin als we God kunnen zien, zo min is ook de liefde zichtbaar. Het is een wonderlijke zaak, ze *is* niet te verklaren. De liefde is een wilsneiging tot het voorwerp dat men krijgt te beminnen. En als we over natuurlijke liefde zouden spreken, dan kan dat huwelijksliefde of vriendschapsliefde wezen, maar dat is alles maar voor de tijd. Maar de reine liefde uit God kan nooit verklaard worden. We zullen een heel eenvoudig beeld geven. Wanneer er oprechte huwelijksliefde is (welke ook nog door God gegeven is), en men heeft een vrouw lief gekregen, dan kunnen er nog zoveel vrouwen om ons heen zijn, ook al waren ze vele malen schoner, dan zal men toch die éne verkiezen. Waarom? Dit is de wilsneiging van de mens naar het

voorwerp, dat als door een magneet tot hem getrokken wordt. En zo was het hier met Jonathan ook. Door de neiging van zijn wil, door God de Heilige Geest bedauwd en bediend, krijgt hij één lief, die hij straks op de troon zal moeten zien zitten. Wonderbare zaak! En liefde is niet te maken, het is een gave Gods. Als men soms ziet dat er mensen zijn, die liefde missen, kan men het niet geven. Liefde is niet te maken.
In het geestelijke, wanneer er Goddelijke liefde is, die zaligmakend werkt, is ook deze liefde niet te maken. Dat is een werk van God de Heilige Geest. Deze liefde is het die gewerkt wordt in het hart van Jonathan, waardoor de overleggingen van zijn hart getrokken worden tot het voorwerp der liefde. En als ik nu, mijne hoorders, even een blik sla in het eeuwig liefdehart van Christus, Die in de stilte der eeuwigheid als waarachtig God zijnde, maar ook als Middelaar Gods en der mensen, op Zich nam de verlossing van Zijn Kerk. Dat was de neiging van dat Goddelijke liefdehart tot Zijn Kerk. Waarvan staat: Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Was het van Jonathan een gevende liefde, ook van Christus was het gevende liefde en wel tot ellendige, rampzalige en vloekwaardige schepselen.
We zeiden straks, dat David niet Jonathan eerst heeft liefgehad, maar Jonathan David. En gevende liefde moet zich kwijt, want liefde zoekt gemeenschap. En gemeenschap behoeft er niet te zijn in directe gemeenschap met elkaar, want David en Jonathan gingen niet iedere dag met elkaar om. Maar de liefde was ook werkzaam om het goede voor David te zoeken. En, mijne hoorders, dan is Jonathan hier een type of een schaduwbeeld van Christus, Die een werkzame en een gevende liefde bezat. Die op Zich genomen had Zijn bloed te geven. Om Zijn lichaam te laten verbreken. Door Zich te laten verbrijzelen! Dat is een gevende liefde, om de zaligheid en het eeuwige leven te geven aan Zijn schapen, die verloren lagen. Christus heeft niet anders gedaan dan liefde gegeven. Is dit niet een wonderlijke zaak? Als we even een beeld van Jezus nemen, wanneer Hij langs het tolhuis van Levi komt, dan zegt Hij: Volg Mij. Méér lees ik niet.
En weet u, wat daarvan uit ging, mijne hoorders? Uit dat: Volg Mij? Een zodanige kracht, dat die man zijn boeltje inpakt en Jezus volgt. Hij nodigt Hem in zijn huis en tollenaren en zondaren naderden tot Hem.
En wanneer Johannes en Jacobus aan het netten spoelen zijn en Jezus komt voorbij en zegt: Volgt Mij, geven ze de netten over aan hun vader en volgen Jezus. Dat deed de kracht van het woord! En, mijne hoorders, houdt in gedachten, als we ooit iets Ieren kennen van die gevende Goddelijke liefde, dan wordt de neiging van onze wil zodanig, dat we een voorwerp krijgen te beminnen, gelijk hier Jonathan David krijgt te beminnen. En dan staat er nog, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David en hij beminde hem als zijn ziel.
We zeggen: een gevende liefde. Dat het een ware liefde geweest is, is gebleken wanneer Jonathan sterft op de bergen van Gilboa. Dan roept David uit: Uwe liefde was mij wonderlijker dan de liefde der vrouwen.
Die ooit de liefde van Christus leert kennen, leert kennen, dat het een liefde is, die boven vader en moeder gaat, boven vrouwen kinderen.
Jezus zegt ervan: Die iets liever heeft dan Mij, is Mijns niet waardig.

Ten andere zeiden we niet alleen een gevende, maar ook een opofferende liefde. In het laatste vers vinden we de hoofdinhoud van Davids leven.
Daar vind ik dat Jonathan zich ging opofferen door die eenvoudige schaapherder zijn mantel te geven. Dus hij trok eigenlijk zijn koninklijke mantel al uit en trok hem David aan. En niet alleen gaf hij hem zijn mantel, maar ook zijn klederen. Tevens gaf hij hem zijn zwaard en boog, tot zijn gordel toe. En als iemand in de Oosterse landen zijn gordel gaf, wilde dit zoveel zeggen, dat hij zichzelf gaf. Zijn gordel, waaraan hij zijn zwaard droeg, waaraan hij zijn spijs en drank droeg en zijn buidel met geld. Met het geven van zijn gordel gaf hij zichzelf geheel over. Waarmee Jonathan bewees, dat hij hem erkende als de van God gezalfde en de van God verkorene om koning te zijn over Israël. Als we dit overbrengen, eerst op de liefde van Christus en straks op de vriendschap, dan vinden we hier ten eerste de gerechtigheid van Christus. Christus gaf Zijn lichaam ten offer en Zijn bloed ter bedekking. De schaapherder wordt hier in een koninklijk gewaad gestoken, hetwelk door hem niet wordt afgewezen. Wanneer David zich gereed gaat maken om Goliath te bestrijden, dan geeft Saul hem zijn pantsier.

Maar wat zegt David? In deze kan ik niet gaan! Maar als David Jonathans opofferende liefde bemerkt, kan hij zijn klederen wel aanvaarden.
Mijne hoorders, denkt u eens in wat dit was. Jonathan droeg prinselijke klederen, want hij was kroonprins en deze kroonprins gaat zich zo verloochenen en opofferen, ja eigenlijk gaf hij hier z'n kroonrecht over. En waarom? Jonathan geloofde, dat David straks koning zou worden. Dit brengen we over op de liefde van Christus, Die Zichzelven overgaf, om voor Zijn volk te verwerven de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid, waarin zij straks zullen zijn koningen en priesters. Die niet alleen Zijn klederen gaf, maar Die ook gevallen is onder het zwaard van de Goddelijke gerechtigheid. Die ons het Woord gegeven heeft tot een zwaard om de leer van Gods getuigenis te handhaven. We vinden nog van David, dat hij in handel en wandel oprecht is geweest. Maar als God ons leven en gezondheid geeft, zullen we daar later nog over spreken.
David ontving de ganse wapenrusting, waarbij ook het zwaard hoort. Dat is om het Woord en de leer te handhaven. En dat niet alleen, maar ook om de vijanden te bestrijden. Bij die wapenrusting behoort ook een boog, om de vijanden neder te vellen. En ten derde behoort daarbij een gordel! En dat is het schoonste sieraad, dat iemand dragen kon. Aan de gordel werd het zwaard gedragen, tevens spijs en drank en de geldbuidel. Door dit alles te schenken bewees Jonathan z'n opofferende liefde. En wanneer hij straks de haat van z'n vader op z'n hals haak en wellicht de haat van anderen, dan vinden we niet, dat Jonathan er berouw van heeft.
Neen, we vinden zelfs nog, dat hij gaat pleiten voor David. We vinden zelfs nog, dat zijn vader met de spies hem gooit en zegt, dat hij een schande brengt over zijn moeder en zijns vaders huis. Dat hij de zoon van Isaï verkoren had tot zijn eigen schande en tot schande van de naaktheid zijner moeder. Merk eens op, wat heeft die man een opofferende liefde gehad. Dat hij kroon en troon opofferde voor David.

Mijne hoorders, wat heeft Christus een opofferende liefde gehad, dat Hij kroon en troon verlaten heeft en Zichzelven overgegeven heeft tot de dood des kruises. Zo liefhad Hij zondaren, dat Hij voor hen stierf. Zijn dierbaar bloed gegeven heeft, opdat zij hier in het leven aanvankelijk gekleed en gegord zouden worden. Dat zij standvastig zouden zijn, hetwelk een vrucht is van Zijn liefde. Merk eens op, wanneer we hier vinden, in de eerste plaats een gevende en opofferende liefde hetwelk is een liefde uit God. Christus, Die altijd doet de wille Zijns Vaders, deed dit uit liefde tot degenen, die Hem van de Vader gegeven waren.
Mijne hoorders, als God genade verheerlijkt heeft en in ons hart gewrocht heeft de ware liefde Gods, wie krijgen we dan lief? In de eerste plaats in het algemeen de ganse Kerk. Maar er kunnen nog andere banden vallen. Dat zijn de banden, die vallen onder het volk van God.
Deze banden vallen echter niet met elkeen van Gods volk. En waarom niet? We zeiden straks, dat er bomen zijn, die op zichzelf staan en daardoor door niemand te bereiken zijn. Maar waar die liefde levendig en waar is, behoeft men niet iedere dag bij elkaar te zitten, maar er kan toch ware liefde zijn. Dit zou meebrengen een *gevende* liefde. Bij een gevende liefde worden de genegenheden des harten getrokken tot het voorwerp der liefde. En waar die genegenheden zijn, daar is ook medeleven in lijden, maar is men ook blij met de blijden. Dan gaat men elkander dragen en verdragen en kan men in gebed zijn voor elkander in het opdragen aan de troon der genade. Hoe wonderbaar deze liefde is vindt men nog als Jezus aan het graf van Lazarus staat. Daar vinden we nog van: Ziet hoe lief Hij hem had.
Mijne hoorders, natuurlijke banden kunnen deze geestelijke band niet verbreken. Ja, deze kan door alle duivelen te zamen niet verbroken worden. De reine liefde bezit een voorwerp dat ze gaat beminnen. Daarvan zegt de dichter nog: Welzalig elk die het recht betracht, die 't allen tijd Zijn wetten acht. Dat is een liefde, die gaat zeggen: Geef dat mijn oog het goede aanschouw. We gaan hier niet vragen of *u* gerechtvaardigd of verzegeld bent. Maar ik ga spreken over de liefde, de wonderbare liefde, welke we ook vinden bij Naomi en Ruth. Deze Ruth zegt ervan: Uw God is mijn God en uw volk is mijn volk. Deze opofferende liefde vinden we ook bij Mozes, die liever met Gods volk kwalijk behandeld werd, dan voor een tijd de genietingen der zonde te hebben, achtende de versmaadheld van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten van Egypte. 0, het is een liefde, mijne hoorders, die in diepte niet te peilen is. Het is een gezegende zaak als we die liefde mogen hebben in huwelijksleven, in vrienden of ander gemeenschappelijk leven. Deze liefde kan niet alleen wezen. Of,

zou het waar gaan worden, wat Jezus zegt, dat in het laatste der dagen de liefde van velen zal verkouden?
En wat er staat in de Openbaring? Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt. Geldt het van ons: Koud noch heet te zijn? Dat David en Jonathan een verbond sloten bewees dat ze overeenstemden over een zaak.
En, mijne hoorders, hier heeft David zeer zeker aan de voorwaarden voldaan. Dat verbond ging handelen over later, wanneer David koning zou zijn. Dat dan Jonathan de tweede zoude zijn, en wanneer Jonathan niet meer leven zou, David dan Jonathans zaad niet zou uitroeien, maar daarvoor zorg zou dragen. Ziet hier een opofferende liefde. Deze liefde komt niet van één zijde! We vinden dit zo schoon terug in hetgeen we straks zongen. Ai, ziet hoe goed, hoe lieflijk is het dat zonen van 't zelfde huis, als broeders samenwonen.
Een lijn kan weleens slaphangen, maar bedenkt, hij zit aan twee kanten vast. Laat het gaan waaien of anderszins, dan komt die lijn weer strak te staan. Een opofferende liefde is een zelfverloochenende liefde. Deze liefde is in de hemel volmaakt en eeuwig, maar op aarde zal het zijn in gebrek en zwakheden. Op aarde zal het zijn: Draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus. Ik zal het nooit vergeten, dat we hier eens aan het Avondmaal zaten. Dat we iemand ontmoetten, waar we van geloofden, dat er een band lag in het bloed voor de eeuwigheid. Toen we tot haar zeiden: Hoe mogen we elkander ontmoeten? Ze zei toen: In en door het bloed van Christus. En, mijne hoorders, deze in het bloed van Christus gelegde band kan nooit meer verbroken worden. In de tweede plaats zouden we nog stil staan over de liefde, ontvangen en erkend. David heeft die liefde ontvangen. En waar hij ze ontvangen heeft, heeft hij ze ook erkend. De leidingen Gods kunnen soms wonderlijk zijn. David kwam door het verslaan van Goliath bij Saul terecht, welke hem niet naar huis liet wederkeren. Saul nam hem mede, om bij hem als krijgsman in zijn leger te dienen.
Ten eerste kwam David hierdoor in het koninklijk paleis en ten tweede in gemeenschap met Jonathan, zodat deze zoon des konings zijn opofferende liefde aan David kwijt kon. Wat moet dit alles voor David wel geweest zijn. Een arme schaapherder ontvangt de liefde van een kroonprins!
Mijne hoorders, dat we iets mogen Ieren kennen van die kroonprins Christus Jezus, Die gekroond is met eer en heerlijkheid. Als men deze liefde ontvangt, dan kan het niet anders of men zal deze liefde erkennen. Want die liefdegeur moet elk tot liefde nopen. Die liefde is onverklaarbaar, Maar waar zal ze zich in openbaren? Dat de gedachten en genegenheden heen getrokken worden tot Hem. En als dan de vraag gedaan wordt: Wat is uw liefste meer dan een ander liefste, dat gij ons zo bezworen hebt? Is dan het antwoord als vrucht van die gevende en ontvangende liefde: Mijn liefste is blank en rood en Hij draagt de Banier boven tienduizend? Zijn haarlokken zijn zwart, gekruld als een raaf, Zijn ogen als duivenogen, aan de vijvers te Hesbon gewassen.
Zijn wangen zijn als gouden appelen, en Zijn lippen druppen van mirre. Ja, al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Dit alleen is dan het antwoord? Wat kan het groot wezen bemind en geliefd te wezen, gelijk een David. Wat is er groter uit te denken, dan door Christus bemind te worden. Want dan wordt u geliefd van Hem, Die gekroond is met eer en heerlijkheid. Die Zich Gode welbehaaglijk heeft opgeofferd, waardoor Hij bewezen heeft Zijn opofferende liefde. Waarvan de bruid zegt: Mijn liefste is als een bundeltje mirre, dat tussen mijne borsten vernacht. Waardoor de Kerk gaat zeggen: Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid.
Dit is andere liefde dan aardse liefde, dan huwelijksliefde. Dit is een wonderbare liefde. David zegt ervan, dat ze wonderlijker was dan de liefde der vrouwen. Het is een wonderbare liefde, een ontvangende liefde. Iemand die liefdeloos is, heeft nooit ergens betrekking op dan alleen op zichzelf. Hij is net als die boom, waar niets naar toe trok. Die geeft niets en ontvangt niets. Is dit niet een droevige staat? Maar de natuur van de mens is, dat hij niet zonder liefde kan. Vandaar dat God, die natuurlijke liefde, hoewel ze maar tijdelijk is, geeft. Wanneer deze liefde oprecht is, houdt de man van de vrouw, de kinderen van de ouders en is dan ook wederkerig. Het is een gezegende zaak, als we nog liefde mogen geven en ze wordt ontvangen.
Liefde, die door ontvangen te worden erkend wordt. Hetwelk we vinden van David, die de liefde erkende en ontving.

Wanneer we de liefde van die dierbare Christus leren kennen, dan zal het een ontvangende en erkennende liefde wezen, Wederzijds! 0, mijne hoorders, wederkerig vinden we dat de bruid haar bruidegom erkent en de bruidegom zijn bruid. Als we dit geestelijk nemen is er van nature geen mens die Christus bemint. Dus dat moet geschonken worden. En waar dat geschonken wordt, daar zal het wederkerig wezen dat men die liefde ontvangt. Waarvan de dichter nog zingt: God heb ik lief, want die getrouwe Heer' hoort mijne stem, mijn smekingen mijn klagen! Dat zal een liefde wezen, waarvan we straks zeiden, als van Naomi en Ruth. Ruth had Naomi lief en Naomi Ruth, hetgeen ze getuigt in: Mijne dochter, zou ik u geen rust zoeken, dat het u welga?
Deze liefde kan vertroostend wezen, in tijden van ellende en strijd. Wat is het voor David troostrijk geweest, wanneer hij moest dwalen in de woestijn en hij krijgt een bezoek van Jonathan, die hem komt te verzekeren, dat God zekerlijk Zijn Woord komt te bevestigen! We denken wel eens met droefheid in het hart aan vroeger jaren. Dat er soms onderling een liefderijke gemeenschap was onder elkander. Dat men elkander niet kon missen, wat nu dikwijls zo gemakkelijk kan! Ach, mijne hoorders, dat die lijn nog eens strakgetrokken zou worden. Want gevende en ontvangende liefde is erkennende liefde! Dan kon het weleens gebeuren, als het werkelijk waar was en men zou elkander eens mogen ontmoeten, dat we elkander zouden bedanken. Ik dank je dat je geweest bent! Ik ben blij dat je geweest bent! Ik erken de liefde die je aan me bewijst! Dat is wederkerig zo. David en Jonathan hadden elkander nodig. En weet u waar ik wel eens voor vrees? Dat we wel eens een tijd tegemoet kunnen gaan, dat we elkander weleens meer nodig zullen hebben. De beginselen van de vervolging zijn er al. De vijandschap tegen het waarachtige leven Gods openbaart zich allerwegen. Het doel is om het levende Kind te doden. Saul is het om het levende Kind te doen! Dan kon het weleens wezen, dat we elkander nodig zouden hebben. Maar het is een liefde die door God gegeven moet worden, want zelf maken kan men ze niet. Wanneer we in de ambtelijke bediening liefde krijgen tot Zijn dienst, dan gaat de liefde in 't algemeen uit tot elke ziel, want de ziel is toch voor de eeuwigheid geschapen? En wanneer er een band gelegd wordt, kan deze door de dood niet verbroken worden. Jonathan zag in David zijn *eigen* leven. Jonathan had voorheen de Filistijnen moeten bestrijden, hetwelk hij deed in liefde tot de ere Gods en tot zijn volk. Hij zag in David een mens, die in liefde tot de ere Gods en tot zijn volk zich in de bres stelde. Wat komen die twee overeen in liefde en gemeenschap! Later is bewezen hoe hecht die gemeenschap was, wanneer ze weenden met elkander, totdat het David gans veel maakte. In de derde plaats zeiden we:
Een gemeenschappelijke liefde.
Gemeenschap der heiligen is een artikel uit de geloofsbelijdenis.
Ik geloof de gemeenschap der heiligen. Waarin bestaat die gemeenschap der heiligen? Dat Gods volk in gemeenschap met elkander leeft?
Neen, hierin bestaat de gemeenschap der heiligen, dat ze gemeenschap hebben aan één Hoofd en één Koning.
We willen de nadruk leggen op hetgeen er staat in Gods Woord: Wat Gij op aarde zult binden, dat zal in de hemel gebonden wezen. En wat Gij ontbinden zult op aarde, dat zal ontbonden wezen in de hemel.
Wanneer Petrus in de ambtelijke bediening door een Goddelijke opdracht de sleutelen verkrijgt om te ontsluiten en te sluiten, dan verkrijgt hij geen macht over hemel of hel, maar verkrijgt macht en gezag om met Gods getuigenis te woekeren en uit te sluiten, wat niet is naar het Woord van God, en te openen het Woord voor zondaren. Die gemeenschap der heiligen bestaat niet uit gemeenschap met die of die in de hemel, hetgeen onbijbels is. Gemeenschap kan er zijn als er gemeenschap met Christus is! En uit de gemeenschap van Christus kan er gemeenschap der heiligen zijn. Vandaar, mijne hoorders, acht ik, dat we zeer voorzichtig moeten zijn met gemeenschap in de hemel. Om die of die daar te zien. Als ik Jezus daar niet zie, dan dwaal ik en ben buiten Gods Woord. Gemeenschap der heiligen bestaat uit gemeenschap aan één Koning. Gemeenschap aan één brood. Gemeenschap aan één bloed. Gemeenschap aan die gezegende Middelaar.
David en Jonathan hadden beiden de Heere lief en de Heere had die twee lief. En uit die liefde krijgen ze gemeenschap met elkander. Deze twee sloten een verbond als bewijs van een duurzame en onverbrekelijke liefde voor het aangezicht des Heeren.

Thans zingen we uit Psalm 106: 3.

TOEPASSING.

Mijne hoorders, we zeiden dat die liefde een wonderbare zaak is. Weet u waarom? Ze maakt ootmoedig en nederig. Wanneer David Goliath verslaat, wordt hij bemind door Jonathan. Nochtans blijft hi] nederig en oprecht, ondanks de genegenheid van de kroonprins en dat hij verkeren mocht aan het hof des konings. Liefde is nederig en oprecht. Wanneer Jonathan aan David zijn klederen en wapenrusting gaat geven, voelt hij zich niet groot. Liefde is zulk een wonderlijke zaak. Ze openbaart in die twee mensen de ootmoed. Liefdeloosheid werkt hoogmoed en hoogmoed handhaaft zichzelf en strijdt voor zichzelf. Liefde uit God is onbegrijpelijk. Wie zal bevatten de liefde Gods. God is liefde. Wie kan bevatten de liefde van Christus, Die Zichzelven gegeven heeft voor zondaren, om voor hun zonden te boeten. Om als Borg voor hun schuld te betalen en voor hen te verwerven de eeuwige zaligheid. Wat brengt liefde mee? David zegt er nog van: Wie ben ik, Heere, en wat is mijn huis? Houdt in gedachten, mijne hoorders, dat de liefde het enige kenmerk is van het geloof, Paulus zegt ervan: Al was het, dat ik een geloof had, dat ik bergen verzette en de liefde niet had, zo ware ik niets.
Daarom, mijne hoorders, daar is geloof, hoop en liefde. Maar wat zou er blijven? De liefde! Geloof en hoop gaan mede tot de hemelpoort, maar de liefde gaat binnen. Waar nu die liefde is, kan men niet voor zichzelf leven. Wanneer die liefde in de man woont en zijn vrouw zal die geestelijke liefde missen, dan zal het een eigenschap wezen om het goede voor die vrouw te zoeken. Naomi zegt tot Ruth: Zal ik u geen rust zoeken, mijne dochter? Dan gaat het een bede worden, dat het koninkrijk Gods worde uitgebreid. Die liefde brengt mede, dat we geborgen mochten worden in dat bundeltje der levenden bij God. Niet dat het ons en onze kinderen goed gaat voor de tijd. Dit geldt ook in de ambtelijke bediening.
Ik lees van Timotheüs, dat hij bemind werd door Paulus, ja als in banden geteeld was. Paulus had liefde tot zijn gemeente en de zorg daarvoor gaf hem een biddend leven. De liefde bracht mede opoffering voor zijn gemeente, waarom hij ook geselslagen kreeg, in de gevangenis heeft gezeten, aan spot, hoon en smaad onderworpen is geweest. Maar het was zijn begeerte om zijn gemeente te mogen dienen. Ziet hier opofferende liefde.
Elke van God geroepen leraar leert iets kennen van hetgeen de apostel spreekt: Te beminnen en soms niet bemind te worden. 0, het is een wonderbare liefde, want die zoekt de ere Gods en het heil van onze naaste. Dat geldt ook in de ambtelijke bediening. En welk ambt we ook bekleden, hetzij ouderling of diaken, het moet in zich houden een verloochenende en opofferende liefde tot de naaste. Inzonderheid geldt het wel dat men zich voor elkander zou opofferen. Dan zou ervan gezegd kunnen worden: Ziet, hoe lief ze elkander hadden.
En waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar zal Ik in het midden wezen. En te zamen stemmende over een zaak, zal deze geschieden. Dat we niet spreken over elkanders gebreken, maar dat men zoude bidden voor elkander, waardoor het vuur der liefde zoude opvlammen. En vele wateren zullen die liefde niet kunnen blussen. En heeft God die genade aan onze harten verheerlijkt, in hoeverre kennen we die opofferende liefde? Hoe zijn we in het ontvangen en erkennen van die reine liefde? Is er geen reden om onszelf te onderzoeken? Want dat is een vrucht uit de vreze Gods. Is die liefde verflauwd ze zal ook onder elkander verflauwen. Hebben we onze eerste liefde verlaten, we zullen ook elkander verlaten. Maar gezegende zaak. Eén Vriend heeft altijd lief. Dat geldt van Christus! Zijn liefde is onveranderlijk en Hij treedt steeds voor bij de Vader in 't gebed. Maar straks zal die liefde volmaakt zijn. En waarin? Om dan met elkander in de hemel het Voorwerp der liefde eeuwig te verhogen, Daar zal het voorwerp niet zijn man, vrouw of kinderen, maar Christus in het midden van de troon, ter verwondering, aanbidding en dankzegging.
Wanneer het huwelijksleven goed is zal de band steeds sterker worden. Al is daar een verbintenis van 50 of 60 jaren, men zal elkander niet zat worden. Hoe ouder, hoe smartelijker de breuk, wanneer die door de dood valt. Wat was de liefde van David en Jonathan toch nauw. Wanneer Jonathan gestorven is, roept David uit: Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder Jonathan! Gij waart mij zeer liefelijk.

Zó is men door liefde hier op aarde al zo nauw aan elkander verbonden. Voor de liefde zal de eeuwigheid niet te lang zijn, want wat zal het zijn om eeuwig een drieënig God lief te hebben. Om in die liefde te baden en te zwemmen. Als dan de volle liefde van een drieënig God het hart zal vervullen. Jonathan vermaakte alles aan David, maar God zal Zichzelf als drieënig God aan Zijn Kerk vermaken. En dan zullen zij een drieënig God eeuwig loven en prijzen en verheerlijken in eeuwigheid. En dan zal de eeuwigheid niet te lang duren. Wanneer dat nu gemist wordt, al bezit men liefde tot de dienst van God en Zijn instellingen, dit gaat maar mede tot de dood! God geve u, dat u aan deze kant van het graf iets van de gevende en opofferende liefde mag kennen en mag belijden, om door geloof en gemeenschap hier en straks zalig met elkander eeuwig God om Zijn werken te loven en te prijzen. De Heere zegene de waarheid om Jezus' wil. Amen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 122: 3.

Zegen.

Bloedbruiloft

Zingen: Psalm 119: 5 en 6.

Lezen: Exodus 4.
Votum.

Zegen.
Gebed.

We vinden in Exodus 4 de man naar Gods hart. De man die Hij verkoren had om Israël uit Egypte te leiden naar Kanaän. Deze man was Mozes, die geroepen was vanuit het midden van het braambos. Daar vinden we zijn tegenspreken. En we vinden van die man, waar God tegen sprak, dat hij de toorn Gods deed ontsteken. Verkreeg God in Zijn toorn lust om Mozes te verdelgen? Welnee! Maar om hem te overreden dat hij zou zwijgen en om op zich te nemen, wat God op hem kwam te leggen. En wanneer hij bij Jetro komt en zegt, dat hij weer terug wil keren tot zijns vaders geslacht, wenst deze hem toe in vrede te mogen gaan. Dan vinden we dat hij zijn vrouw Zippora en zijn twee zoons, Gersom en Eliëzer, meeneemt op weg naar Egypte. En wanneer ze op weg zijn naar Egypte en onderweg verblijf vinden in een herberg, vinden we daar een wonderlijke zaak. Dan vinden we dat de Heere hem zocht te doden! Hoe kan dat nu?
God had hem een opdracht gegeven en hem beloofd, dat hij Israël uit Egypte zou voeren en nu komt de Heere hem, tegen om te doden.
Hoe dit geschied is, hetzij door een ernstige krankheid, hetzij door een Engel met een zwaard, in ieder geval zocht Hij hem te doden. Zippora, vrezende dat ze haar man zou verliezen, komt tot de ontdekking wat de oorzaak was. Wat was de oorzaak? Mozes, die geen omgang meer gehad heeft met z'n broederen en 40 jaren in de woestijn geweest is, was van de Goddelijke instellingen afgeweken. En waarin bestond die afwijking? Zijn eerste zoon is besneden geworden, maar omdat de besnijdenis bloedig en smartelijk was, hadden beiden ermee ingestemd om hun tweede zoon deze smart niet aan te doen. Hierin komt openbaar hoe hoog God Zijn instellingen hield. Eens had Hij tot Abraham gezegd, dat al wat mannelijk was, besneden moest worden. Ook de ingeborenen des huizes en de gekochten met geld, van den vreemde af. De onbesnedene was de Heere een gruwel. En waarom? Die droegen de voorhuid van hun afkomst. En door de besnijdenis kwam de Heere ze tot een afgezonderd volk te maken. En nu vinden we van Mozes, dat hij zwak geweest is. Zich zwak getoond heeft en zich heeft laten verleiden. En wat was hier de oorzaak van? Geen omgang met God! En hoewel de Heere hem geroepen had, komt de Heere hem tegen om te doden. En Zippora, die bewijst dat ze de oorzaak wist, neemt een mes en besnijdt haar jongste zoon; werpt de voorhuid voor de voeten van Mozes en zeide: Voorwaar, gij zijt mij een bloedbruidegom!
Terstond hield Gods toorn op. Zodra de jongste besneden was en er bloed gevloeid had, trok de Heere Zich terug. En dan roept Zippora: Bloedbruidegoml Vanwege de besnijdenis! Ziet, mijne toehoorders, hoe hoog God Zijn instellingen in waarde houdt. En dat is heden ten dage nog zo. Dat vinden we in de prediking van Zijn Woord en in het houden van Zijn sacramenten. Wellicht zult u zeggen: was dat nu zo erg, dat die jongen niet besneden was? Wat dat de oorzaak dat God hem zocht te doden? Als we zo oordelen, dan oordelen we verkeerd over de Goddelijke instellingen. En wat was de oorzaak, dat Mozes hier nu niet ging sterven? Het bloed dat vloeide! Waardoor God bevredigd werd. Er was voldoening geschied, door middel van bloed. En doordat er bloed gevloeid had, kreeg Zippora haar man terug. En ze zegt tegen hem: Voorwaar, gij zijt mij een bloedbruidegom! Ik heb je teruggekregen, maar door bloed.
Mijne hoorders, de Kerke Gods wordt door bloed vrijgekocht. Wanneer we nooit leren kennen de waarde en de kracht van dat bloed en de vrucht, geheiligd door dat bloed, hebben we God tegen.

In vervolg op het gesprokene van voorgaande week, wensen wij thans uw aandacht weer te bepalen bij het leven van David. We wensen stil te staan bij het huwelijk van David en Michal. Wij lezen u voor het 27e vers van 1 Samuël 18.

> *Toen maakte zich David op en hij en zijne mannen gingen heen, en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen, en David bracht hunne voorhuiden en men leverde ze de koning volkomenlijk, opdat hij de schoonzoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijne dochter Michal ter vrouw.*

We wensen dan stil te staan bij een drietal punten en wel
1e. De geëiste voorwaarden tot het huwelijk.
2e. De betaalde prijs.
3e. De gegeven bruid.

Vooraf zingen we nog Psalm 119: 72 en 73.

Hebben we hiervoor stilgestaan bij Davids vriend, thans wensen we uw aandacht te bepalen bij Davids bruid.
Mijne hoorders, het is u bekend dat David en Jonathan een verbond gemaakt hadden en dat Saul David niet liet gaan van het hof des konings. Maar wanneer hij gehoord had dat ze van David zongen: Hij heeft zijn tienduizenden verslagen en Saul zijn duizenden, is hij weer bij vernieuwing ontstoken geworden. En wanneer David spelende was voor het aangezicht van Saul, heeft Saul weer geworpen met de spies, met het doel hem te doden. Doch de Heere behoedde David. En Saul, liggende in het oordeel der verharding, verhardde steeds meer z'n hart.
En, mijne hoorders, doorgaan in de zonde is zoveel als verharden in de zonde en dan gaat het van kwaad op kwaad. Dit vinden we ook van Saul. Zelfs op de laatste dag van z'n leven begaf hij zich nog naar de tovenares te Endor. De Heere bewaarde David echter overal waar hij heenging. En David werd bemind door Jonathan, geliefd door zijn volk *en* door Michal, Sauls dochter. Hem was Merab beloofd, de oudste dochter van Saul, tot vrouw, wanneer hij de reus Goliath versloeg. Deze belofte werd niet vervuld, maar zij wordt ter vrouw gegeven aan A'driël. David toont echter z'n voorzichtigheid, waarin weer openbaar komt z’n godsvrucht. We vinden niet dat hij benauwd geweest is of bezwaard. Maar hij handelt eenvoudig, kinderlijk, nederig en oprecht, In handel en wandel openbaarde hij de vreze Gods. Saul gaat nu een list bedenken om van David af te komen. Hij meent een middel gevonden te hebben, door hem als overste aan te stellen in het leger, om de strijd te voeren tegen de onbesneden Filistijnen. Doch doordat David zich voorzichtelijk gedroeg, vreesde Saul zijn aangezicht nog meer. Wanneer hij echter hoort, dat Michal David liefheeft, meent hij het middel gevonden te hebben om David te doden. Hij zeide tot David: Met de andere zult gij heden mijn schoonzoon worden. Maar David, die een herdersjongen was en beducht was om een koningsdochter tot vrouw te nemen, was er niet direct voor te vinden. Saul laat zijn knechten heimelijk voor hem spreken. Zij zeggen, dat Saul lust aan hem heeft en er een welgevallen in heeft als David zijn schoonzoon wordt. En wanneer David tegen gaat werpen, dat hij arm en een veracht man is en niet weet hoe bij de bruidsschat moet betalen, zegt Saul: Dat is niet erg. Laat hem maar honderd voorhuiden der Filistijnen geven.
Het is mogelijk dat David gezien heeft op A'driël, die met Merab getrouwd was, en op de bruidsschat die hij gegeven had aan Saul. Misschien is A'driël wel rijk geweest en David was maar een arme herdersjongen. We vinden in Deuteronomium dit als gewoonte, dat de vader een man zocht voor z'n dochter. En dan stelde de vader de bruidsschat vast voor de dochter. Het was dan wel geen koophandel, maar er werd wel een zeker bedrag geëist. We vinden dit nog van Jakob bij Laban. Deze diende zeven jaren voor Rachel, werd bedrogen met Lea en diende na dit bedrog nog zeven jaren voor Rachel. Wanneer Jakob later bij Sichem komt en z’n dochter Dina verkracht wordt door Sichem, zegt deze: Vergroot zeer over mij de bruidsschat.
Zo was het in de Oosterse landen. En onder de Arabieren gebeurt het nog, dat de vader een bruidsschat eist, welke dan bestaat uit betaling met vee. Wanneer Saul echter de bruidsschat ging bepalen, zag hij

niet op de armoede van David, maar het doel was om hem in de strijd om te laten komen. Saul vroeg niet om 100 hoofden, maar om 100 voorhuiden. Dit deed Saul om daardoor des te meer de haat van de Filistijnen op te wekken. Want voor de Filistijn was het besnijden van de voorhuid een grote schande. En dat ze ook mede daarom alles in het werk zouden stellen om David te doden, hetgeen we ook vinden van Simson. En wanneer David nu gedood zou worden hij het verwerven van de bruidsschat, dan kon Saul vrijuit gaan tegenover het volk. David gaat echter op de voorwaarde in en bindt de strijd aan tegen de Filistijnen. Hij voldoet aan de eis van het recht, door Saul de bruidsschat te leveren. En door het geven van de bruidsschat kwam David aan de eis van het recht te voldoen, welke geldende was in Israël. Thans wordt David niet bedrogen, maar ontvangt Michal tot z'n vrouw. We zullen trachten tot lering en onderwijzing te spreken en noemen ten eerste: Aan de eis voldaan of op de voorwaarde van de eis ingegaan.

We vinden dat David goedkeurde, wat Saul eiste en dat met gevaar van zijn leven. En om aan de eis van het recht te voldoen, moest er bloed van tweehonderd Filistijnen vloeien. Hij voldeed hierdoor dubbel aan de eis, welke hem gesteld was. Mijne hoorders, steeds komt hier op de voorgrond de drager van Christus. En David was in wezen een type van Christus, Die aan de eis van het recht voldaan heeft. Of op de voorwaarden daarvan ingegaan is.
We bepalen uw aandacht een ogenblik bij de voorwaarden, die de geestelijke David gesteld werden.
Waar zijn die voorwaarden Hem gesteld? In de nooit begonnen eeuwigheid. In de stilte der eeuwigheid is die gezegende Middelaar een voorwaarde gesteld. En waar God geen afstand doet van Zijn recht, maar dit handhaaft, eiste Hij een bruidsschat. Waarin bestond die bruidsschat? Door vlees en bloed aan te nemen en de strijd aan te binden tegen de Filistijnen. Hetgeen zeggen wil: de strijd aanbinden tegen de geestelijke macht en zijn boosheden, welke is de duivel met zijn aanhang. Dat Hij om Zijn Kerk te verlossen aan het recht van God moest voldoen. David behaalde dat recht door het doden van de Filistijnen. Maar Christus moest Zichzelf opofferen, moest besneden worden en moest de dood sterven. God de Vader stelde die voorwaarden op grond van het recht. Want waar Christus Zijn bruid verkoren had in de nooit begonnen eeuwigheid, zo is er een volk verkoren, dat de bruid van Christus is. Dezen kunnen genoemd worden de gegevenen des Vaders. Nu heeft God de Vader in de stilte der eeuwigheid een bruidsschat geëist. En Christus heeft aangeboden aan de eis van dat Goddelijk recht te voldoen, door Zichzelven op te offeren. In de stilte der eeuwigheid is gehandeld over de Kerke Gods, de verkorenen, die Hij van eeuwigheid liefgehad heeft. En wanneer daar gehandeld is over de Kerke Gods, zou dit in ons niet moeten wekken de vraag: Is er ook over *mii* gehandeld in de nooit begonnen eeuwigheid? En hoe worden ze daar aangemerkt? Als verwerpelijk, walgelijk, zondig, als die de satan toegevallen zijn.
God de Vader ging een eis stellen om ze vrij te kopen, want er moest aan het recht voldaan worden. Saul eiste van Michal geen bruidsschat, maar van de bruidegom. Om Zijn bruid te verwerven, nam Christus als Bruidegom op Zich om Zijn dierbaar bloed te storten voor Zijn bruid. David begaf zich in het midden der vijanden om daar te verwerven zijn vrouw als gift. Christus nam op Zich om, in de volheid des tijds, vlees en bloed aan te nemen. Om geboren te worden uit de maagd Maria. Christus nam, in de eeuwigheid, op Zich om Zichzelf te werpen in een zee van rampen en ellende. Om toegerekend te krijgen de schuld en de straf der zonde van Zijn ganse Kerk, om hierdoor te voldoen aan de eis van de Goddelijke gerechtigheid.
Mijne hoorders, we vinden dat David Michal liefhad en Michal David. David had er alles voor over om Michal tot een vrouw te krijgen. Maar als we dan bedenken, wie Christus is, mijne hoorders! Die geestelijke David kwam niet tot vrienden, maar tot vijanden. Die verdoemelijken, die midden in de dood lagen. Die van nature uit de aarde aards, en vleselijk verkocht waren onder de zonde.
Mensen die met God gebroken en duivel en wereld gekozen hadden. Dezen gaat Christus vrijkopen en voor dezen gaat Hij de bruidsschat betalen en aan het Goddelijk recht voldoen. Had David Michal lief, wat moet er wel een oceaan van liefde geweest zijn bij die geestelijke David, Die in de stilte der eeuwigheid sprak: Zie, Ik kom, 0 God, om Uwe wil te doen en Uwe wet is in het binnenste van Mijn ingewand. *Ik* zal hun schuld betalen. *Ik* zal hun straf dragen, hun vlees en bloed zal *Ik* aannemen. De

zonde, die Gij hun toe komt te rekenen zal *Ik* voor Mijn rekening nemen. *Ik* zal boeten voor hun zonden, om ze te verkrijgen tot een bruid.
Met dezen zal Hij straks in de eeuwigheid gaan pronken, als de bruid des Lams. Dit heeft Hij op Zich genomen in de nooit begonnen eeuwigheid, om ze Zich tot een eigendom te maken. 0, bedenk eens, mijne hoorders, wat een weergaloze liefde, wat een oceaan van liefde. Deze is niet te meten! En waarom niet?
Het is een Goddelijke liefde. Ze is van eeuwigheid en duurt tot in eeuwigheid. Het huwelijk van David en Michal is niet het beste geweest en is dan ook teleurstellend verlopen. Eerst bewees ze dat ze hem liefhad, ja ze heeft hem nog gered uit de handen van Saul. Maar wanneer David later als koning huppelde met dienstknechten en dienstmaagden, toen ze de ark in Jeruzalem brachten, zo verachtte ze hem. Dan is ze een koningsdochter en openbaarde ze haar hoogmoed. En wanneer David thuiskomt, bestraft ze hem. David verootmoedigde zich echter nog meer en zeide: Ik zal me nog geringer aanstellen.
En dan de vrucht van de hoogmoed. Michal nu, Sauls dochter, had geen kind, tot de dag van haar dood toe. Maar ziet nu de liefde van Christus tot Zijn bruid, die is nooit te blussen. Dat is een eeuwige, onveranderlijke liefde. Dat is een getrouwe liefde. En al is het dat Zijn bruid soms afwijkt, zo bewijst Hij, dat Hij niet buiten Zijn bruid kan. Hetgeen we vinden in Hooglied, wanneer de bruid op haar leger ligt en Hij dan zegt: Doe Mij open Mijn vriendinne, Mijne volmaakte, Mijne duive, Doe Mij open. Want Mijn hoofd is vervuld met dauw en Mijn haarlokken met nachtdruppen.
0, Christus bemint Zijn Kerk van en tot in alle eeuwigheid. Daarin ligt ook de zaligheid vast. Niet in de veranderlijke bruid, maar in de Bruidegom. Die de voorwaarden op Zich nam.
0, mijne hoorders, als we ooit ingeleid zijn in het welbehagen Gods, dan vinden we daar de vastigheid. Want deze is van eeuwigheid. En als we daar nu nooit ingeleid zijn, dan weten we niet wie Christus en Zijn liefde *is.* David betekent: bemind en geliefd. Die geestelijke David was de geliefde van Zijn Vader. De Beminde des Vaders, Welke aan het recht van God zou voldoen. Omdat Hij Zijn bruid beminde en liefhad. Christus zegt nog op een andere plaats: Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren.
Johannes zegt: Hierin is de liefde niet, dat *wij God* liefgehad hebben, maar dat *Hij ons* heeft liefgehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden.
David ging in op de voorwaarde, door Saul gesteld, en heeft aan de eis voldaan. Zien we dan op Christus, dan zinkt het dieplood in de eeuwigheid. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken. Omdat de liefde van eeuwigheid is, is ze Goddelijk, onveranderlijk. Zonder deze liefde is de Kerke Gods niets. En zonder de liefde zou niets hen aangenaam of welbehaaglijk zijn.
Christus zag Zijn bruid liggen op de vlakte des velds, vertreden in haar bloed. 0, dat eenzijdige vrije Godswerk, uit de nooit begonnen eeuwigheid. Dit is eeuwigheidsliefde. En als u daar wat van in uw hart heeft, dan heeft u wat van de hemel in uw hart. Ziet hier, de liefde van de Bruidegom tot de bruid eer ze geboren was. David getuigt ervan: Hoe wonderbaar Zijn Uwe werken, 0, Heere, hoe wonderlijk zijn Uwe gedachten. En wanneer hij gaat overdenken, vindt hij ze hoger dan de hemel en dieper dan de hel. Wie zal uit kunnen denken de gedachten des vredes? Maar we vinden in de tweede plaats: De prijs betaald.
Wanneer David hierop zich nam om honderd voorhuiden der Filistijnen te leveren aan de koning, levert hij er tweehonderd, waarmee hij bewees zijn liefde tot Michal. Waarmede hij tevens bewees aan Saul, dat hij niet behoefde te vrezen, dat hij ze niet beminde. Maar mijne hoorders, hoe is de prijs betaald door Christus? Hier moeten we toch wel even bij stilstaan. Deze is gekomen in de volheid des tijds, vlees en bloed aangenomen hebbende uit de maagd Maria. En waar was Zijn eerste plaats? In de stal van Bethlehem, In de velden rond Bethlehem heeft eertijds David zijn psalmen gezongen en is hij als opgeklommen tot in de hemel.
In deze velden is ook aangekondigd geworden dat Christus geboren was. Daar hebben de Engelen gezongen: Ere zij God. Wat is de prijs geweest? David moest het land uit om een inval te doen in het land der Filistijnen.
Christus heeft kroon en troon verlaten. Hij, Die de vreugde des hemels, de lieveling Zijns Vaders en der Engelen was, daalde af tot de diepste diepte van onze val, zonder dat Hij zonde had. En zouden we

gaan spreken over Zijn leven? De vossen hebben holen en de vogelen des hemels nesten, maar Christus had niets waar Hij het hoofd op neer kon leggen. Deze, Die hemel en aarde tot Zijn beschikking had, is hier op aarde geweest en had niets waar Hij het hoofd op neerleggen kon.
Mijne hoorders, wanneer nu die borgprijs geëist werd om Zijn Kerk tot Zijn eigendom te maken vinden we Hem in de hof van Gethsémané. Daar zijn al de zonden en vloeken van de Wet en al de duivelen op Hem aangevallen. Daar is de strijd begonnen om de bruid eeuwig tot de Zijne te verkrijgen. Het was een bloedige strijd, het was een vreselijke strijd in die hof. In het gezicht van de dood, waar God het wraakzwaard der zonde en der gerechtigheid liet glinsteren voor Zijn aangezicht. Daar werd bewaarheid: Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man die Mijn metgezel is.
En Zijn zweet werd als grote droppelen bloeds, die in de aarde wegzonken, terwijl Hij kroop in het stof. Waarom? Om de bruidsprijs te betalen, Wie zal ooit de diepte kunnen peilen van Zijn vernedering? Maar Christus bindt de strijd aan tegen de machten en oversten der lucht. Hij zegt: Het is uw ure en de macht der duisternis.
Christus werd zelf het slachtschaap. 0, weergaloze liefde. Ze is een onbegrijpelijke, ondoorgrondelijke liefde. Als Hij onder gekerm en tranen uitroept: Vader, kan deze drinkbeker niet van Mij voorbijgaan! Indien het niet mogelijk is, zo wil Ik voor hen boeten, en betalen wat zij schuldig zijn, Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.
Ziet hier, mijne hoorders, wat het Hem gekost heeft, opdat gij kennis van Christus zoudt verkrijgen, wat Hij gedaan heeft om een zwarte zondaar tot Zijn bruid te verkrijgen en ze Gode te kopen met Zijn bloed. Kunt gij nog harde gedachten hebben van zulk een Christus? Heeft God Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons overgegeven, zou Hij ons dan ook met Hem niet alle dingen schenken? Slaan we nog even een blik op Christus. Hoe Hij gestaan heeft voor Pilatus, Herodes en Kajafas. Bespot, met een doornenkroon op het hoofd! Wij zullen trachten ons hoofd in ere te houden, maar Christus aanvaardde een doornenkroon,
Als ze daar met een rietstaf op sloegen, zijn de prikkels in Zijn hoofd gezonken. En wanneer Hij nu eens ging zeggen: Dat deed Ik voor u, wat doet gij voor Mij?
Als we een blik slaan op het kruis, op Golgotha's heuvel, kwam God daar af te rekenen met de zonden. Van Christus? Neen, maar met de zonde van zijn ganse Kerk. En het was of de oordeelsdag aanbrak. De oordeelsdag? Ja, want de zon verbleekte en de maan verduisterde. En de sterren verflauwden. En in een drie-urige duisternis lag de aarde verzonken. Ze begon te beven en te sidderen. De steenrotsen gingen scheuren en de graven werden geopend en de doden stonden op. Het ging gelijken op een oordeelsdag, niet zoals straks bij de laatste dag, maar God kwam te oordelen. Met wie? Hij kwam af te rekenen met de zonden van Zijn Kerk. Hier ontbreekt het ons aan woorden, wijsheid en kennis. God kwam de zonde af te rekenen met Zijn Zoon Jezus Christus. De kruisdood was een vervloekte dood, want men hing tussen hemel en aarde. De kruiseling was noch hemel, noch aarde, iets meer waard. En nu een bruid, die de hemel niet meer waard is en er zich voor eeuwig uitgezondigd zou hebben. Voor deze gaat Christus als naar de hel, dat is: nedergedaald in de diepte van onze verlorenheid. David had nog een zwaard en soldaten om de Filistijnen te vellen, maar Christus ontmoette een zwaard, dat tegen Hem ontwaakt was en een gesloten hemel. Doordat God Zijn vriendelijk aangezicht verborg, ontsloot de hel zich, waardoor de beken Belials Hem verschrikten. Houdt in gedachtenis, gij zijt duur gekocht, niet door goud, noch door zilver, maar door het bloed van het onbevlekte en onbestraffelijke Lam, Dat uitgeroepen heeft: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?
Opdat wij daardoor nimmermeer van God verlaten zouden worden. 0, weergaloos is de liefde van Christus geweest om Zijn bruid in bezit te hebben en om ze straks de Vader voor te stellen als een gemeente zonder vlek en zonder rimpel. Als een bruid, versierd met lange witte klederen, gewassen in het bloed des Lams. Wij zijn te arm om te verklaren de prijs, die betaald is om ons te redden en te zaligen. En als we daar ooit kennis van gekregen hebben, moest dat ons niet ten diepste vernederen en verootmoedigen? Dan zullen we Hem huldigen met de bruid die uitroept: Mijn liefste is blank en rood; Hij draagt de banier hoven tienduizend! De bruidsprijs moest betaald worden en is betaald, wanneer Hij uitroept: Het is volbracht! Als Hij daarna uitroept: Vader in Uwe handen beveel Ik Mijnen Geest.

De wolken dreven toen weg en de zon gaf zijn licht weer. De prijs was betaald. David kwam met tweehonderd voorhuiden, maar Christus ging met Zijn dierbaar bloed in het heilige der heiligen. Deze kon zeggen: Vader, hier ben Ik met Mijn offer, Vader de prijs is betaald. De schuld is verzoend en de ongerechtigheid verzegeld.
Ziet eens de onschatbare waarde hiervan! Wat moet een arme zondaar toch een waarde hebben hij Christus. Hier in het leven valt het wel eens voor, dat een koninkrijk geofferd wordt voor een liefde, die men schenken of ontvangen wil. Maar wat is dit bij Christus vergeleken, Die kroon en troon verlaten heeft. Paulus zegt nog: Gij zijt duur gekocht. Niet door goud, noch door zilver, maar door het dierbaar bloed des Lams. Ik denk, dat Michal verlangend uitgekeken heeft naar de terugkomst van David. Maar God, Die Zijn Zoon gegeven heeft en van eeuwigheid besloten had, dat Hij de bruidsprijs betalen zou, is bevredigd geworden. Wanneer Christus opgestaan is van de doden en opgevaren naar de hemel, had dit wel een lied der Engelen kunnen zijn: Verhoogt, 0 poorten, nu de boog, Rijst, eeuwige deuren, rijst omhoog, opdat de Koning in moog' rijden. Wie is die Vorst, zo groot in eer? 't Is God, d'almachtig' Opperheer. 't Is God, geweldig in het strijden! God heeft er Zijn goedkeuring over gegeven, heeft Hem verhoogd aan Zijn rechterhand en Hem gekroond met eer en heerlijkheid.
We zeiden ten derde: De gegeven bruid.
En de bruid werd gegeven. Saul gaf zijn dochter, toen er volkomen aan het recht voldaan was.
Mijne hoorders, Christus zegt ervan: De Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen en niemand zal ze uit Mijne hand rukken.
Mijne hoorders, denk eens in, nu heeft God Zijn Kerk verkoren en wanneer Hij Zijn volk gaat bearbeiden, laat Hij ze zien wat ze geworden zijn in hun verbondshoofd Adam. Maar ze gaan ook zien, hetgeen Michal aan David zag. Dat deze Goliath verslagen had, maar ook dat zijn gestalte beminnelijk was. Roodachtig, mitsgaders schoon van aangezicht, waardoor ze hem lief kreeg. En wanneer nu een zondaar kennis gaat verkrijgen van die geestelijke David, als een Borg waar God mee tevreden is, Die een prijs betaald heeft om te voldoen aan het recht, gaat deze Hem beminnen. Deze gaat dan ook verlangen naar de bruiloftsdag. Want onbekend maakt onbemind, hetwelk ook bevestigd wordt in het dagelijkse leven. Wat zal Michal wel uitgekeken hebben naar de komst van David. Zich afgevraagd hebben: zal mijn vader het goedkeuren, dat ik met zulk een man in het huwelijk treed? Mijne hoorders, bedenk eens wat het is! De liefde van de bruid, die de Heere komt te trekken uit de duisternis en over te brengen in het Koninkrijk des Zoons. Zijn er onder ons ook nog, wiens liefdesuitgangen zijn tot die Persoon, tot die Middelaar? Die uitroepen: Jezus is 't alleen waar mijn hart gaat heen, mijne ziele dorst naar die Levensvorst?
We vinden nog: En het volk beminde hem. Dat is *algemene* liefde, maar hij die is het een hartelijke liefde. Michal hoorde de bruidsprijs die haar vader eiste. Ze zag ook dat David zijn leven opofferde om haar te bezitten. Maar wanneer we gaan leren kennen, wat het Christus gekost heeft, ja dat Hij Zijn leven opgeofferd heeft om Zijn bruid te bezitten, dan kan het wezen, dat men uitroept: Geef mij Jezus of ik sterf. 0, kon ik U in mijn harte sluiten, 0, zoete Jezus die ik min. Kunt gij door genade bekennen dat gij de bruid van Christus zijt? Al moet gij bekennen: Ik ben zwart, en gelijk een David nog wel eens moest vluchten, dan kunnen toch de liefdesuitgangen tot die gezegende Middelaar zijn. Want ze verlangen naar gemeenschap, hetwelk een kenmerk is van de zaligmakende werkingen des Geestes. Om door het zielzaligend geloof verenigd te mogen worden. David had het hart van Michal gestolen. Maar het hart van Christus is als een magneet, dat zondaarsharten tot Zich trekt. Is Christus niet een vuurvlam van liefde, waarvan de bruid zegt: Vele wateren zullen die liefde niet kunnen uitblussen? Kent gij iets van die onnaspeurlijke liefde, die er is in die geestelijke David?
Wanneer de Kerk in mag blikken in Christus' lijden, Zijn sterven en Zijn verhoging, dan kan het wel eens wezen: Hoe branden mijn genegenheên, om 's Heeren voorhof in te treên. Kom, zijn er nog liefhebbers des Heeren? Die zulk een hoge prijs voor u betaald heeft, door de vervloekte dood des kruises te sterven. Die Zijn ziel heeft uitgestort en met de overtreders gerekend is geworden. En nu zeiden we: Ze is gegeven geworden. En David verkreeg Michal tot een vrouw.
Weet u wanneer u Christus verkrijgt? Als u mag buigen onder de rechten en majesteit van God en in gaat leven, wat het Hem gekost heeft, door Zich onder het recht van God te begeven en Zich dood te lieven. Als u gaat buigen onder de rechten en majesteit Gods, dan verkrijgt u de Bruidegom. Hij wordt

u van de Vader gegeven. Dan leert u datgene kennen, waarvan de Kerk zingt: En onze Koning is van Israëls God gegeven.
De Vader nam een welgevallen in het offer van Christus, Die schenkt uit vrije goedheid. Door ontferming schenkt Hij alles. Het is geen geringe zaak om de bruid te worden van de Koning der Koningen en Heere der heren, waarvan de Kerk zegt: Want uw Maker is uw Man, Heere der Heirscharen is Zijn naam. Hij zal de God des gansen aardbodems genaamd worden. Een Man, Welke is een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed.
Mijne hoorders, we wensen uw hart in brand te steken, opdat u zoudt zeggen: Daar kan ik niet meer buiten en als ik buiten die kennis moet blijven, ben ik voor eeuwig verloren.
Ziet hier, een onschatbare rijkdom! En zij werd aan David gegeven! En zij leren kennen, dat zij de gegevenen des Vaders zijn aan de Zoon! We vinden nog van Rebekka en Izak, wanneer Rebekka uit Mesopothamië kwam, dat Izak ze bracht in de tent zijner moeder. En hij had ze lief. Is de liefde van Christus een trouwe liefde, dit geldt van de bruid niet. Michal is ontrouw geweest, dit geldt ook van de Kerk. Maar Hij blijft in alles de Getrouwe.
Thans zingen we Psalm 91: 1.

TOEPASSING.

Het huwelijk van David is verbroken. David moest eens sterven en Michal ook.
Mijne hoorders, een huwelijk met Christus wordt nooit verbroken. Zelfs bij de dood niet! Hier wordt dat huwelijk gekend in geloofsgemeenschap, door Christus als gave Gods te omhelzen, aan te nemen en te eigenen. En zovelen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods genaamd te worden. En als kind Gods krijgen ze door de huwelijksvereniging met Christus, God als hun Vader te leren kennen.
Had Abraham zijn ganse erfenis vermaakt aan zijn zoon Izak, zo heeft God alles aan Zijn Zoon vermaakt, zelfs het oordeel. Want Hij heeft een Man gesteld, Die straks de wereld zal oordelen! En wanneer ze nu gaan sterven, gaat de ziel naar de hemel, maar het lichaam naar het graf. En hoewel de zaligheid voor de ziel volkomen zal zijn, is er toch altijd een gebrek. Maar in de opstanding zal ziel en lichaam verenigd worden, waardoor de bruiloftsdag aan zal breken. Een dag, wel met een begin, maar zonder einde!
0, wanneer de Kerk zich bereid zal hebben, als de bruiloft des Lams aan zal breken, dan zullen ze zijn onsterfelijk en onverderfelijk. Dan zal de bruid versierd worden met lange witte klederen, hetgeen Johannes gezien heeft in een gezicht. Hij zag ze daar, hun klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daar zal die Bruidegom Christus Zijn Kerk versieren met gerechtigheid, reinheid en schoonheid. Daar zal Hij ze voorstellen als Zijn bruid, als een gemeente, zonder vlek of rimpel. Daar zal de Kananese vrouw aanwezig zijn, de Samaritaanse vrouw en Rachab de hoer, een Manasse en Petrus, een David en Jozef, een Obadja en Timotheüs!
Mijne hoorders, dan zullen ze versierd zijn en het zal een schare wezen, die niemand tellen kan. Daar zal geen jaloezie heersen, want de Kerk zal vol wezen met de liefde van Christus. En daar zal geen geloof meer beoefend worden. Geen scheiding, geen breuk zal er zijn. Geen zwaard en geen dood, welke Mozes bedreigden. Neen, daar zullen ze niet meer zeggen: Gij zijt mij een bloedbruidegom.
Daar zal de Kerk volmaakt zijn als de bruid des Lams. Zij zullen zich eeuwig mogen verheugen in de Bruidegom. Wanneer hier twee mensen elkander liefhebben, dan kan het een blijde dag zijn als de bruiloftsdag aanbreekt. Maar wat zal het wezen als straks de eeuwige bruiloftsdag aanbreekt, waarbij nooit geen scheiding meer zal vallen. Daar zal de dienstknecht vrij zijn van zijn heer, en daar wordt de stem des drijvers niet meer gehoord. Daar zal niemand klagen: Ik ellendig mens.
De bruid zal niet meer behoeven te zeggen: Ik ben krank van liefde. Daar zullen ze vol zijn van de liefde Gods en Hem roemen en prijzen.
Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, kent u er wat van? Al is uw huwelijk, uw kinderen, ja, uw gehele leven goed, dan is het nog niets vergeleken bij deze liefde. David zegt, dat de liefde van Jonathan wonderlijker was dan de liefde der vrouwen. Mist u dat? Zo neen dan weet u ook niet wat

de rechte liefde is. Want deze liefde gaat mee tot over het graf. Bent u daarvan gescheiden, dat het dan Gode mocht behagen u de verantwoordelijkheid daarvan te leren kennen.
De beide vrouwen, waarvan we *zo* straks spraken, hadden van Jezus gehoord. Wie van ulieden heeft niet van Jezus gehoord? Is er voor u geen gedaante of heerlijkheid aan, dat u Hem zou begeren? Wordt Hij door u veracht. 0, bedenk eens, wat het straks wezen zal, als u dan de bruid zult zien, verheerlijkt, in gestikte klederen in het huis des Heeren, en u zult erbuiten moeten blijven en dan te horen: Gij hebt niet gewild, dat Ik Koning over u zou zijn. Breng ze hier en sla ze voor Mijn voeten dood.
Dat de God aller genade dit op uwe zielen zou willen binden. Het is nog het heden der genade en de welaangename dag der zaligheid. Bezit u die kennis, huldigt en erkent Hem toch en rust niet voor dat u mag rusten aan Zijn Middelaarshart. En heeft God die genade verheerlijkt bedenkt, dat het eenzijdige vrije liefde is. Wij hebben *Hem* niet liefgehad, maar wij hebben Hem lief, omdat Hij *ons* eerst heeft liefgehad. Want onze liefde is uit Hem en door Hem, opdat Hij alles en in allen zoude zijn. De Heere, Die rijk is in barmhartigheid, zegene dit woord. Amen.

Zingen: Psalm 89: 8.

Davids pleiter aan het hof des konings

Zingen: Psalm 105: 10 en 12.
Lezen: 1 Samuël 19.

Votum.
Zegen.

Wij kunnen in Genesis 41 lezen, hoe Jozef handelde met zijn broeder Benjamin. We kennen allen wel de geschiedenis. Jozef sprak tot zijn broederen. Gij zult mijn aangezicht niet meer zien, tenzij uw jongste broeder met u is.
Jozef, die door Farao aangesteld was als onderkoning, heeft zijn broeders gehouden voor verspieders, want hij zeide tot hen: Gij zijt gekomen om het land te verspieden! Ik zou haast zeggen, we kennen allen van groot tot klein de geschiedenis wel. Dat ze tot Jozef zeiden: Wij zijn vrome lieden. Maar Jozef stelde hier tegenover: Ik vrees God! Dit was een groot verschil, mijne hoorders. En wanneer Jozef ze dan, voor de eerste keer, naar huis laat gaan met het koren zegt hij: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw broeder Benjamin met u is. En hij houdt Simeon gevangen. Maar na verloop van tijd worden ze door de honger weer gedrongen om naar Jozef te gaan. Jakob, die het zo lang als hij kon tegen gehouden heeft om Benjamin mee te geven, wordt in zware beproeving en kruiswegen zijnde, weer voor een nieuwe kruisweg geplaatst: Jozef is er niet meer, Simeon gevangen in Egypte en nu Benjamin nog weg. Hij gaat het uitroepen: En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd. Hij geeft zijn toestemming. En mijne hoorders, we weten de historie.
Jozef ontvangt ze, spreekt liefderijk tot hen en eet en drinkt met hen. Maar ondertussen gebiedt hij, dat de zakken gevuld moeten worden en dat zijn beker in Benjamins zak gelegd moet worden. En wanneer ze dan weer huiswaarts keren, worden ze achterhaald door een van Jozefs knechten, die tot hen zegt: Waarom hebben jullie kwaad voor goed vergolden? Er is een dief onder jullie!
Maar ze zeiden: Het zij verre van ons, dat we zulks zouden doen. Ze zetten allen de zakken af en deze werden doorzocht, totdat ten laatste de beker in Benjamins zak werd gevonden. Wat moet dat voor hen geweest zijn. Ze hadden tegen Jozef gezegd: Wij zijn vrome lieden. Nu kwam openbaar, dat er een dief onder hen was. We lezen, dat ze hun klederen scheurden en terugkeerden naar de stad. Daar vielen ze voor Jozefs aangezicht neder ter aarde. Daar gaan de vrome lieden door de knieën en door de mond van Juda gaan ze zeggen: Wat zullen wij tot mijn heer zeggen? Wat zullen wij spreken? En wat zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de ongerechtigheid uwer knechten gevonden. Wij zullen uw slaven zijn.
Maar dan zegt Jozef, dat zij wel naar hun vader kunnen gaan en dat Benjamin zijn slaaf moet wezen. We lezen niet dat Benjamin één woord gesproken heeft. Hij is wellicht diep verslagen geweest en staat daar als verstomd, als een schuldige en veroordeelde. Maar wat vinden we dan? Daar treedt Juda naar voren. Hij gaat de plaats van Benjamin innemen. Juda wil de schuldige, de dief en de zondaar wezen. Hij gaat daar plaatsbekledend pleiten voor Benjamin. We lezen dan, dat hij gaat zeggen, dat hij borg geworden is bij zijn vader voor Benjamin. Nu gaat hij hier pleiten. Op welke grond gaat hij pleiten?
Mijne hoorders, hij *had* geen grond om te pleiten, want hij gaat zeggen: God komt te bezoeken de ongerechtigheid zijner knechten! Daar geeft hij te kennen, dat hij een zondaar is. Hij neemt de schuld van Benjamin over. En in zijn pleiten vinden we dat hij de tweede wetstafel komt te eerbiedigen: Ik ben borg geworden voor deze jongeling!
Daar steekt Juda zijn handen uit en zegt: Neem mij tot slaaf! Wat moet dat voor Benjamin geweest zijn! Hij stond daar als de beschuldigde, hij kon de boeien verwachten, hem stond de slavernij te wachten, En daar hoort hij zijn broeder pleiten, dat hij slaaf wil worden. En dan vinden we dat schone woord, dat we door de jaren heen al zo dikwijls bewonderd hebben: Toen kon Jozef zich niet meer bedwingen. Daar was een pleiter, die de schuld en straf aanvaardde. Daar horen we Jozef zeggen: Doet

alle man van mij uitgaan! Daar mochten geen Egyptenaren bij zijn. En dan roept hij het onder tranen uit: Ik ben Jozef!
Mijne hoorders, wij staan schuldig bij God als eerrovers. Wij hebben de deugden en rechten Gods geschonden en aangetast! Wij zijn overtreders van de eerste en tweede wetstafel. En wanneer we voor het gericht geroepen zouden worden, ach, welke pleitgrond zouden we dan hebben? We kunnen op duizend wetsovertredingen niet éénmaal antwoorden! Benjamin kon geen woord zeggen. En als *wij* onze schuld thuis zouden krijgen, onze overtreding en ongerechtigheid en we hebben dan geen pleitgrond, wat dan? In onszelven hebben we alles verloren. Wat zal het dan vreselijk zijn! Maar wat hoort Benjamin hier? Hij hoort zijn broeder pleiten. 0, als wij dan Christus mogen kennen als onze Pleiter, Die pleitende is bij de Vader! Dan gaat Hij zeggen: Vader, die schuldige, die helwaardige, die zich schuldig gemaakt heeft aan het hoogste gezag, daarvoor sta Ik borg. En dan de grond, waarop Christus gaat pleiten! Dat Hij voor hen Borg geworden is en op grond daarvan de schuld overneemt. Dan geldt: het ervan, dat God de Vader zich niet kan bedwingen. Net zomin als de vader van de verloren zoon zich kon bedwingen, toen hij die schuldige zoon aan zag komen. Hij werd met innerlijke ontferming bewogen en liep hem tegemoet om hem in zijn armen te sluiten. Gods Woord leert ervan: Zo zij zich schuldig kennen, zo zal Ik aan Mijn verbond gedenken.
Wij zijn bezig met het leven van David te verhandelen en vragen daarvoor deze avond weer uw aandacht en wel voor *Davids pleiter aan het hof des konings.* Naar aanleiding van Samuël 19: 6 en 7.

> *Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan en Saul zwoer: Zo waarachtig als de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden! En Jonathan riep David en Jonathan gaf hem al deze woorden te kennen en Jonathan bracht David tot Saul, en hij was voor zijn aangezicht als gisteren en eergisteren.*

Wij vragen dan uw aandacht voor de volgende punten:
1e. De aanleiding, dat Jonathan pleit bij zijn vader.
2e. De grond waarop hij pleit.
3e. Het doel waarvoor hij pleit.
Om dan met een woord 'van toepassing te besluiten.

Zingen we vooraf nog van Psalm 68: 10 en 11.

Mijne hoorders, we hebben verleden week stil gestaan bij het huwelijk van David. We hebben getracht te bewijzen, dat er bij een huwelijk een bruidsschat betaald moest worden, hetwelk ook wel genoemd kan worden: de losprijs. We hebben getracht dit over te brengen op ons gezegend Hoofd Christus Jezus, Die, om Zijn Kerk vrij te kopen en dus uit liefde die Hij tot Zijn bruid had, op Zich genomen had om de bruidsprijs te betalen. Er moest aan de eis en aan Gods recht voldaan worden, hetwelk Christus volkomen volbracht heeft hier op aarde. Thans wensen we weer een ander onderwerp te behandelen, wanneer we uw aandacht trachten te bepalen bij: Davids pleiter aan het hof des konings.
We zeiden in de eerste plaats: De aanleiding dat Jonathan ging pleiten bij zijn vader. Dit was omdat over David het doodvonnis was uitgesproken! We lezen in het begin van het hoofdstuk: Derhalve sprak Saul tot zijn zoon Jonathan en tot al zijne knechten om David te doden.
Hiermede, zeiden we, was David ter dood veroordeeld. Waarom? Wel, mijne hoorders, Saul vreesde, dat David zijn troon zou beklimmen. De lering die hierin ligt opgesloten, is in de eerste plaats, dat wij krachtens onze zonde en overtreding kinderen des doods zijn. Bij Saul was hier sprake van hoogmoed, omdat hij niet kon verdragen, dat het volk goed van David sprak. We kunnen ook nog lezen, dat Saul vreesde voor David, omdat de Heere met David was. Saul vreesde dat David de troon zou beklimmen. Maar, mijne hoorders, wij hebben krachtens onze val in Adam naar de troon van God gegrepen. Wij zijn mensen geworden, waarvan de duivel tot Eva sprak: Gij zult als God zijn! En nu draagt elk mens iets daarvan in zich om. Om als God te willen wezen! Wat wil dat zeggen? Zelf regeren, zich niet willen onderwerpen aan de eis der Goddelijke gerechtigheid, de Goddelijke Wet en het Goddelijk gebod. Johannes zegt hiervan: Die de zonde doet is uit de duivel, want de duivel zondigt van den beginne.

Zodat de staat van mij en u, krachtens onze val, een staat is van opstand en vijandschap tegen God. Saul meende dat David zijn grootste vijand was. Maar wij zijn krachtens onze val vijanden van God geworden. Hiervan zegt M'Cheyne in zijn hervormingslied: Vijandschap was mijn bedenken; Vlees'lijk onder het kwaad verkocht, had ik nimmer Hem gezocht
En mijne hoorders, nooit zullen we een pleiter nodig hebben, wanneer we onze schuld niet leren kennen en we als een veroordeelde over de aarde gaan.

We zeiden: Saul had het oordeel des doods over David uitgesproken. Maar ook over ons is het oordeel des doods uitgesproken. Wanneer Adam, ons verbondshoofd, daar namens zijn ganse nakomelingschap voor God stond, is het vonnis uitgesproken: Omdat gij dit gedaan hebt, zult gij de dood sterven. Want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren!
Mijne hoorders, David was een gevonniste, maar het vonnis moest nog voltrokken worden. Wel was hem door Jonathan het vonnis des doods meegedeeld. Zo ook wij! Wij zijn gevonniste schepselen, maar het vonnis moet nog voltrokken worden! 0, laat ons toch bedenken, hoe ernstig onze staat is. Verstandelijk weten we allen wel, dat we ter dood veroordeeld zijn, verstandelijk weet eenieder wel dat hij moet gaan sterven, maar in wezen gelooft geen mens het. Daar leeft een mens niet bij. Hij gelooft het niet, al belijdt hij het wel.
Als we werkelijk eens gingen geloven, dat we moeten sterven en dat we iedere dag kunnen sterven, dan was het met onze rust gedaan. Maar wie, wie gelooft dat? We vinden hier in de geschiedenis, dat David zijn vonnis thuiskrijgt. Jonathan komt hem het vonnis aanzeggen: Mijn vader heeft het doodvonnis over u uitgesproken. Hebben wij het wel eens mogen beleven? Nu was David een mens, waar de vreze Gods in was. Hij was gezalfd tot koning over Israël. En nu komt David in de beproeving! Hij zegt niet: Saul kan doen wat hij wil, ik ben door Samuël gezalfd en er liggen dierbare beloften. Saul kan me toch geen kwaad doen.
Neen, mijne hoorders, dat zou vermetelheid geweest zijn. Laat ons bedenken, dat we bewaard moeten worden voor vermetelheid. Ook om vermetel over de dood te spreken. Zelfs al is het dat God genade verheerlijkt heeft, mogen we niet vermetel over de dood spreken. Ik lees in de ganse Waarheid niet dat men ooit hovaardig of vermetel over de dood gesproken heeft, want de dood is en blijft een verschrikking, al is het dat de prikkel door God uit de dood weggenomen is en hij voor Gods Kerk een doorgang is tot het eeuwige leven. Nochtans blijft de dood een straf der zonde. We hebben straks gezegd, dat Jonathan hier David het vonnis aan komt zeggen. Ik zou de vraag willen doen: Weten wij daar wat van? Misschien dat we tegenwerpingen maken: Ach man, altijd dat zwaarmoedige.
Maar, mijne hoorders, dit zult u niet zeggen als u nog een ziek- of sterfbed zult hebben. Neen, dat zullen we niet zeggen, als we voor de poorten des doods liggen. Want als dan de ogen opengaan, dan schreeuwt men het wel eens uit: Ik moet gaan sterven! Dus, denk niet dat het zwaarmoedigheid is. Neen, het ganse Woord van God leert het. Paulus zegt: Want de bezoldiging der zonde is de dood. Maar de genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus onze Heere. Het vonnis is uitgesproken en er is geen plaats op aarde, waar de dood niet is. We behoeven ons niet te vleien met: Ik ben nog jong!
Ach, helaas, de jeugd staat er zo weinig bij stil. En wanneer we oud geworden zijn, staan we er ook niet bij stil.
Ik ontmoette eens iemand van ruim negentig jaar. Ik vroeg: U leeft zeker wel dicht bij de dood? Ze zei: Welnee, mijn vriendin is vier en negentig geworden. Zo leeft een mens alsof men nooit zal sterven. Daarom overvalt de dood ons altijd. En wel in het bijzonder in deze tijd, daar we zoveel horen van het plotseling en onverwachts sterven. En dan geen Pleiter te hebben leren kennen, Die de zaak voor ons bepleit aan het hemelhof. 0, laat ons de ernst van de zaak bedenken, als we geen Pleiter hebben leren kennen. Wat vinden we hier?
De pleiter maakt hem bekend, dat het vonnis over hem is uitgesproken. Maar wat doet hij nu? Hier zegt de zoon van Saul, die recht had op de troon, maar zelf geloofde, dat David de troon zou krijgen en deze hem ook gunde, tot David: Nu dan, wacht u toch des morgens en blijf in het verborgen en versteek u. Ik zal uitgaan en aan de hand mijns vaders staan, op het veld daar gij zult zijn en ik zal van u tot mijn vader spreken en zal zien wat het zij; dat zal ik u verkondigen. Hier vinden we de aanleiding dat

Jonathan gaat pleiten. David is in nood! Hij zegt niet: Ik ga wel mee naar je vader. Hij kan me toch geen kwaad doen. Neen, mijne hoorders, ik denk, dat David hier in het verborgen tot God geroepen heeft: Heere, wat zal mijn einde nog zijn. U hebt toch beloofd en U hebt toch gesproken? Doe dan gelijk Gij gesproken hebt. David is niet gezalfd geworden en zomaar op de troon geklommen. Neen, maar door een diepe, smartelijke weg is hij tot de troon gekomen. Willen wij ooit de kroon der overwinning verkrijgen in de dag der dagen, dan zal dat hier gaan door veel verdrukking heen. Daarvan leert ons de Waarheid, dat diegenen voor de troon zullen zijn, die door veel verdrukking zijn ingegaan. Christus heeft immers gesproken: In de wereld zult gij verdrukking hebben!
Hier vinden we, dat David niet springende op de troon gekomen is, maar kruipende. *God* heeft hem erop gezet! We vinden, dat hij later nog zegt: Ik zal een der dagen nog in de handen van Saul komen. Tegen Jonathan zegt hij nog: Er is maar als één schrede tussen mij en de dood.
Merkt u niet, dat hij met alles wat er achter hem ligt niets kon doen? Het is dat God de Verbondsgetrouwe is. Zijn leven was in Gods hand. En al had Saul nu het vonnis uitgesproken, God bewaart hem. En middellijk is hier Jonathan zijn pleiter, waarvan we nog vinden wat we in de 2e plaats zeiden: De grond waarop hij pleit.
Dus we vinden dat Jonathan aan de hand zijns vaders staat op het veld. Waarschijnlijk maakte Saul daar een wandeling op het veld en op dat veld moest David zich verborgen houden. Daar zit de schoonzoon van Saul in het verborgen. Daar zal hij zijn verdriet en ellende wel aan God bekend gemaakt hebben. Hij, Sauls schoonzoon, moet hier gaan vluchten voor zijn vader. Aan het hof is voor hem geen plaats meer, daar wacht de dood!
Och, mijne hoorders, die er iets van Ieren kennen, die gaan leren dat er aan het hemelhof geen plaats meer is. Daar kunnen ze niet terecht, want daar staan ze in de schuld. God handhaaft zijn recht. Maar hier vinden we dat er twee gaan onderhandelen. Saul en Jonathan! Hier gaat Jonathan voor David pleiten. Jonathan sprak hier goed van David tot zijn vader Saul. En hij zeide: de koning zondige niet tegen zijn knecht David enz.
Ziet eens, hier vinden we een mens die pleitende is voor David bij zijn vader. Maar de lering, die hierin ligt opgesloten is, dat in de stilte der eeuwigheid Christus al gepleit heeft voor Zijn Kerk in de Raad des vredes. En, wat we hij vernieuwing nog eens herhalen, dat het in de verkiezing ging over wie er zalig zouden worden. In de Raad des Vredes werden ze aangemerkt als ter dood veroordeelden krachtens de beledigde Majesteit Gods. Daar vinden we ze als verdoemelijke schepselen, Maar, mijne hoorders, daar is Christus pleitende. En waarop gaat Hij pleiten? Omdat er in die mensen iets goeds was? Neen! Jonathan kon hier nog pleiten op hetgeen David gedaan had! Maar Christus kon niet pleiten op hetgeen de Kerk gedaan had dan alleen dat ze zich schuldig gemaakt hebben door overtreding van Gods gezag. En waarop gaat Christus pleiten? Wel, daar gaat Hij als Borg pleiten bij de Vader. Daar gaat Hij zeggen: Ik heb lust, 0 Mijn God, om Uw welbehagen te doen. En Uw wet is in het binnenste van Mijn ingewand. Daar gaat Hij goed bij de Vader spreken voor de Kerk. Dat Hij hun schuld over zou nemen. En gelijk Juda de schuld en straf aanvaardde van Benjamin, zo nam Christus daar, in de raad des vredes, de schuld en straf over van de Kerke Gods. En wat was de schuld en straf? Wel, de ziel die zondigt zal sterven. Daar nam Christus op Zich, dat Hij zou sterven voor Zijn volk! Daar was Hij pleitende bij Zijn Vader, daar heeft Hij verworven, wat we hierin onze geschiedenis vinden, dat Saul naar Jonathan hoorde. David is een schaduwbeeld van de Kerk. David behoefde zelf niet naar de koning te gaan, maar hij had een vriend, die voor hem ging pleiten. David kon niet meer aan het hof terecht. Maar gelukkig, daar was een middelaar, die tussen hem en Saul stond. Zo is Christus als die Middelaar des Genadeverbonds tussen Zijn Vader en de Kerk gaan staan. Die eeuwige Zone Gods, Die daar in de raad des Vredes op Zich genomen heeft om ons vlees en bloed aan te nemen, ja, Die zelfs op Zich nam om te sterven. Ziet eens, wat was de pleitgrond? Jonathan kon nog zeggen: David heeft Goliath verslagen! Hij heeft het volk gered! Maar Christus gaat pleiten op grond van Zijn dierbaar bloed. Die gaat pleiten op grond van Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. Die gaat pleiten bij de Vader voor de Kerk op grond van het feit, dat Hij Zich Gode welbehagelijk zou opofferen. En dat voor de zonde van de Kerk. Ziet eens, mijne hoorders, Christus heeft bewezen, dat, wat Hij op Zich nam in de Raad des Vredes, Hij dat ook volbracht heeft tijdens Zijn leven op aarde. We vinden hier dat Saul luisterde naar de stem van Jonathan. Saul zegt: David zal niet sterven, zo waarachtig als de Heere leeft.

Maar wanneer Christus in de eeuwigheid gepleit heeft, heeft God gezworen. Gezworen bij Zijn Eigen heiligheid, dat de Kerk, die Hij verkoren had, de eeuwige dood niet zal sterven, maar dat die verlost zullen worden van de zonde en straf. Zodat de dood geen straf meer is, omdat er voor de Kerk de prikkel uit weggenomen is.
En, mijne hoorders, dat heeft Hij niet alleen gedaan in de stilte der eeuwigheid! Maar wanneer Christus hier op aarde was, vinden we, dat Hij des daags predikte en 's nachts biddende en worstelende was met de Vader. We vinden nog dat Hij op een keer zegt: Simon, Simon, de satan heeft u zeer begeerd om te ziften als de tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden. Paulus zegt nog in Romeinen 8: Die ook voor ons bidt.
Mijne hoorders, wanneer er nu een doodschuldige is, één die zichzelf schuldig weet voor God, voor zulk een is Christus nog dagelijks pleitende bij de Vader. En waarom? Houdt in gedachtenis, dat op elke zonde nog de straf staat! En wie is er die niet zondigt? Er is niet één kind van God, die een dag doorbrengt, dat hij niet zondigt. Al is het niet in woorden en werken, hij draagt nochtans een zondig bestaan en vlees om, waar Paulus nog van zegt: Dat hij in zich omdraagt een wet der zonde.
Psalm 130 zegt: Zo Gij in 't recht zoudt treden, wie zou bestaan? Bij alle genade, die God verheerlijkt zou hebben, missen we in onszelf toch alle bestaan voor God. Maar als we nu leren kennen een Pleiter te hebben aan het hof des hemels, Die onze zaken bepleit, dan is dat zeer groot. Wanneer we hier soms kermen over onze zonden en ellende en in het verborgen moeten zuchten, ach, dan een Pleiter te mogen hebben voor het aangezicht des Vaders. Een biddende Hogepriester aan de rechterhand des Vaders. Houdt in gedachtenis, mijne hoorders, wanneer Christus opgevaren is naar de hemel, is Hij opgevaren met doorboorde handen en voeten en met een doorstoken zijde. Dat zal voor Gods volk tot in de nimmer eindigende eeuwigheid stof zijn tot dankzegging, lof en bewondering. En de eeuwigheid zal nodig zijn om genoeg te krijgen van Christus. Hij, Die altijd pleitende is bij Zijn Vader. 0, als we Hem dan in Johannes 17 mogen horen bidden, waar Hij Zijn Kerk voordraagt bij Zijn Vader. David die daar op het veld was, wist dat Jonathan pleitende was bij zijn vader voor hèm. Misschien kon hij het wel horen, wat daar werd gesproken tussen vader en zoon. 0, als we nu eens door het geloof een oog mogen hebben op Christus! Dan mogen we ons wel eens troosten, dat er Eén is Die de zaken bepleit bij de Vader, namelijk Christus Jezus, Die mijn Vriend en mijn Broeder is, met Welke ik in een verbond sta en die de Verbondsmiddelaar is. Laat ons dat tot troost wezen, want in onszelf hebben we we geen waarde of grond waarop is te pleiten. Maar dat Hij nu pleit op Zijn volbrachte arbeid.
Mijne hoorders, neemt eens een eenvoudig voorbeeld. Wanneer iemand hier een rechtzaak heeft, of hij wil recht gedaan hebben, moet hij bijna altijd een advocaat nemen, want zonder advocaat kun je eigenlijk bij de rechter niet terecht. Weet je waarom? Omdat wij te onwetend zijn om ons voor de rechter te kunnen verantwoorden. En wat doet dan zo'n advocaat? Die neemt onze zaken over en gaat pleiten bij de rechter. Nu neemt hier Jonathan de zaak over voor David en gaat pleiten bij Saul. En, mijne hoorders, als we dat leren kennen, dan leren we kennen, dat ze door Christus worden overgenomen, die hun zaak bij de Vader gaat bepleiten. Dat is nu Zijn dagelijks werk. Nu zeggen we wel eens: Geven wij Christus nog wat te doen? Zou Hij niet kunnen zeggen: Wat is er in Mijn huis te doen voor Jezus en Zijn kruisrantsoen?
Hebben we Hem nog wel eens nodig als die biddende en dankende Hogepriester? Hebben we Hem nog wel eens nodig, om met het oor des geloofs Hem te horen, dat Hij pleitende is: Vader, verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale! Ik heb voor hem verzoening gevonden! Vader, Ik wil niet dat deze verloren gaat. Ze waren Uwe en Gij hebt ze Mij gegeven. En niemand zal ze uit Mijne hand rukken. Vader bewaar ze in Uwe Naam, die Gij Mij gegeven hebt.
Mijne hoorders, het is toch geen wonder, dat David en Jonathan zielsveel van elkander hielden. Jonathan had kunnen denken: Als mijn vader David komt te doden, dan is de kroon voor mij, want ik hen kroonprins. Neen! Daar lag een verbond tussen die twee. En krachtens dat verbond nam Jonathan het voor David op ten koste van zijn eer. Zo ook Christus, Die kroon en troon heeft verlaten om hier op aarde met een doornenkroon gekroond te worden en een kruis te ontvangen als troon. Daar nam Hij het op voor hen, die straks zullen zijn koningen en priesters, Gode tot eer! Voordat we van het 2e punt afstappen wil ik dit nog zeggen. Bedenk eens, we vinden hier Jonathan met zijn ziel verbonden aan David. En weet u wat de Kerke Gods meer aan elkaar zou verbinden? Als we elkander meer nodig

hadden. Want, zegt de apostel Paulus, draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus. Zijn er nog van Gods volk, die voor elkander pleiten als de een of ander eens in nood zit? Die nog pleitende zijn bij God op het bloed des verbonds? Dat zou een vrucht zijn van die pleitende Hogepriester!

Mijne hoorders, de Kerke Gods kan in wezen niet alleen wezen. Als een kind van God het altijd alleen uit kan houden, is dat een bewijs, dat hij ver van God af leeft. Want die niet buiten God kan, kan ook niet buiten Zijn volk. En nu moet u niet denken, dat dat moet bestaan in altijd bij elkander te zitten, maar dan zal het *wel* wezen, dat men voor elkaar aan de troon der genade verkeert. Zou dat er onder ons ook nog zijn? Paulus zegt: Broeders, bidt voor ons. Hij zegt nog: Hierom buig ik mijne knieën voor God, de Vader van onze Heere Jezus Christus. Daar zocht hij het welzijn van zijn evenmens. Zou dat niet de breuk wezen, die er ligt in de Kerk, dat er bijna geen twee meer samen kunnen gaan? En dat de Kerk zo los van elkander leeft? Zou het geen verkeerde vrucht wezen, dat we zover van God afgedwaald zijn? We lezen nog van de wijze en dwaze maagden dat ze allen sliepen. Toen hadden ze elkander niet nodig. We vinden hier nog een schone lering in deze geschiedenis. Er is er een in nood en de ander is pleitende. Zou het nog gekend worden, dat de een of ander in nood is omtrent zijn onsterfelijke ziel en dat de ander pleitende is voor het aangezicht Gods? En dat niet alleen voor het heil der ziel, maar ook voor elkanders zwakheden en gebreken. Ach, als Christus voor Zijn Kerk, die zoveel gebreken heeft, altijd biddende is als die medelijdende Hogepriester, Die altijd leeft om voor hen te bidden en met hun zwakheden en gebreken geduld heeft, omdat Hij in alles verzocht is geweest, doch zonder zonde. Als Christus ons zo verdraagt, wat moesten wij elkander dan wel verdragen en opdragen. Wij hebben dikwijls al over een ander mens kwaadgesproken voordat we er voor gebeden hebben! Nu even de hand in de boezem steken. Wie zal hem er rein uit halen? Is dat geen bewijs, dat we de voetstappen van onze Koning niet volgen?
Dat wil niet zeggen, dat we de zonde goed praten! Maar dat we mochten leren: Draagt elkanders lasten.
De liefde van Jonathan tot David bracht mee, dat hij ging pleiten bij zijn vader. Wat zou het groot zijn, als we de zaken van elkander bij God brachten. Dat is geen zekere voorliefde, maar dat zou een vrucht wezen van de ware liefde. Helaas, helaas, waar wordt dat nog gevonden in ons diepgezonken vaderland? Bedenkt, mijne hoorders, een schone zaak! Bidt voor elkander!
Mijne hoorders, Jonathan gaat hier pleiten bij zijn vader voor David, om zijn vader te bewegen terug te komen op zijn uitgesproken vonnis. En wat vinden we dan? Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan. En Saul zwoer: Zo waarachtig als de Heere leeft, David zal niet sterven. En als we nu voor ons persoonlijk leven Christus Ieren kennen als onze Pleiter bij de Vader, Die een welgevallen neemt in de bede en het bloed van Christus, dan gaat God zweren, waarvan we nog lezen in Jesaja 54: 9 Alzo heb ik gezworen, dat ik niet meer op u toornen, noch op u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.
Hier kon Jonathan de boodschap overbrengen aan David. De zaak is opgelost. Mijn vader heeft gezworen bij de Heere, dat hij u niet zal doden.
En nu heeft Saul de eed verbroken! Maar de Heere zweert bij Zichzelven! En God zal die eed *niet* verbreken.
0, ziet hier, mijne hoorders, de vastigheid van de zaligheid van Gods Kerk op grond van Christus' verdienste. Dat Hij niet meer toornen noch schelden zal in eeuwigheid! Saul heeft de eed verbroken. Maar God zal de eed nooit verbreken. Daar zegt de dichter van: Hetgeen uit Mijn lippen ging blijft vast en onverbroken. Daarin, mijne hoorders, ligt de vastigheid van de zaligheid. En wanneer we nu door genade er bij aanvang iets van Ieren kennen, van de vrijspraak van schuld en straf, is dat een gezegende zaak. Maar in de voortgang van het leven der Kerk leren we kennen, dat, vanwege onze zonden, het bij tijden is, of God Zijn aangezicht bedekt en verbergt. Maar als we dan weer eens bij vernieuwing, op grond van de voorbede, Gods vriendelijk aangezicht ontmoeten, dan ziet Hij geen schuld in Zijn Jakob, noch overtreding in Zijn Israël. Dan is het hart weer eens vervuld met de Goddelijke liefde.
Jonathan was niet alleen tevreden omdat zijn vader niet toornig was op David, maar hij brengt David weer terug aan het hof. En wat doet Christus? Hij komt het hart Zijns Vaders te ontsluiten en brengt

Zijn Kerk bij de Vader, om voor Zijn aangezicht te verkeren, om daar te leren kennen de vreze Gods, die alle verstand te boven gaat. Een thuiskomen verkregen, Want wat gebeurt er? Jonathan, die krachtens geboorte een zoon van Saul was, brengt hier David weer bij zijn vader, zodat hij weer een thuiskomen krijgt bij zijn schoonvader. En zo krijgt de Kerke Gods door die geestelijke Jonathan, door die dierbare Borg Christus Jezus, weer een thuiskomen.
Want Christus brengt ze bij de Vader.
Hoe worden ze daar ontvangen? Met milde handen en vriendelijke ogen!
Och, een thuiskomen te verkrijgen bij de Vader. Niet alleen, wanneer het hier door geloof gekend mag worden, maar Hij zal ze straks in de dag der dagen Zijn Vader voorstellen als een gemeente zonder vlek of rimpel. Laten we nog zingen, voordat we met een enkel woord besluiten, uit Psalm 105: 3.

TOEPASSING.

Wat was David gelukkig, dat hij zulk een Vriend had. Wat is de Kerke Gods gelukkig, die Christus tot een Vriend hebben, Die de Middelaar is, Die tussen hen en de Vader staat.
Och, kan er nog groter uitgedacht worden? We vinden in het Hooglied, dat Christus Zijn Kerk noemt: Mijn vriendin, Mijn duive. En dat Hij de bruid de naam geeft: Mijn liefste.
David zegt, dat de liefde van Jonathan sterker is dan de liefde der vrouwen. 0, bedenk eens wat een troost dat voor David was. De wetenschap dat hij een vriend had en een broeder in de genade, die zijn zaken bepleitte.
We hebben wel eens meer gezegd: er is bijna geen mens die zonder liefde kan. Die buiten liefde kan, is een mens, die alleen voor zichzelf leeft. Maar wilt u ooit een vriend en broeder leren kennen, die liefde geeft, dan is het Christus! 0, is er ooit Eén, Wiens hart een oceaan van liefde is, dan is het wel Christus. Hier was Jonathan de pleiter voor David, die alreeds zijn vriend was. Maar Christus moet eerst vrienden maken, want van nature zijn we allen vijanden. Hij moet ons door wederbarende en hartvernieuwende genade vrienden maken. Daar zegt Hij zelf van: Ik heet u vrienden, indien Gij doet, hetgeen Ik u gebied. Hebt u zulk een Vriend? Denk er dan eens over na, dat Hij nu in het hemelhof is om uw zaken te bepleiten! Dat, al is het door kruiswegen en donkere wegen, dat u bij tijden in de eenzaamheid uit moet kermen: "Zou God nog van me weten, zou de Allerhoogste van mijn klagen en bittere rampen kennis dragen?", u dan bij vernieuwing weer eens ingeleid mag worden, dat u een Vriend en een Pleiter hebt voor het aangezicht des Vaders.
Ach, mijne hoorders, kan er nog groter uitgedacht worden? Het zou ook nog kunnen zijn, dat er onder ons zijn, die de uitslag van dat pleiten voor eigen hart en leven nog niet hebben leren kennen. Die nog niet weten, hoe de zaak vallen zal. Het kan nog twee kanten op vallen. Maar als u ooit Christus hebt leren kennen, mag u toch van Hem geloven, dat Hij uw welzijn bedoelt. Al is het dan, dat u zelf niets hebt, waarop Hij zou kunnen pleiten, dan mag u nog hopen en verwachten, dat Hij nog pleit. Alleen op Zijn zoen- en kruisverdienste. Ja, zelfs pleit Hij: U hebt ze Mij gegeven, Vader. Nu heb Ik recht om van U te eisen, dat U ze verlost. Verlos hen, dat ze in het verderf niet nederdalen, want Ik heb verzoening voor hen gevonden. Kent gij daar wat van, dat Hij u vrijgepleit heeft voor het aangezicht van God? En dat niet alleen, maar dat Hij u ook daarmee in kennis gesteld heeft, dat de zaken bij: God in orde zijn? God heeft Zijn goedkeuring gehecht aan het lijden en sterven van Christus, aan het bloed des verbonds. We vinden, dat Saul hoorde naar de stem van Jonathan. En Saul zwoer!
Dat nu God hoort naar Zijn Zoon, Die daar is met Zijn doorboorde handen, met Zijn doorboorde voeten. De Vader hoorde naar Hem! En dat niet alleen. Maar als u verwaardigd geworden bent niet alleen ermee in kennis gesteld te worden, maar dat u nu aan de hand van Christus, gekleed in het sieraad der Goddelijke gerechtigheid, omhangen met de klederen des heils, bij de Vader gebracht bent. Dat Hij nu niet alleen voor u is een bevredigd God, maar dat u voor Zijn aangezicht mag zijn als Zijn kind. Dat Hij nu niet meer toornt noch scheldt in eeuwigheid! We vinden dat David weer voor het aangezicht van Saul was. In de staat der rechtheid had Adam gemeenschap met God, maar die gemeenschap is verbroken. Maar deze gemeenschap, ach, die kan niet meer verbroken worden in eeuwigheid. Dan zullen we hier bij tijden leren kennen: Gods vriend'lijk aangezicht geeft vrolijkheid en licht voor all' oprechte harten, ten troost verspreid in smarten.

Och, we zeiden straks dat het leven hier een huisleven blijft. Dat dit dan ons tot troost mag wezen: dat de Heere straks Zijn Kerk zal verzamelen van oost en west, waarvan niet één is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis. En Hij zal ze dan de Vader voorstellen als een gemeente, gekocht door Zijn bloed en Geest, in het sieraad van Zijn gerechtigheid. Een gemeente zonder vlek of rimpel. Om dan eeuwig te mogen rusten aan het hart van God de Vader.
Gezegende zaak, dan zal Hij niet meer behoeven te pleiten, want dan zal het pleiten voorgoed gedaan zijn. Daar zal Christus de vrucht verkrijgen. Daar zal Hij vrolijk zijn met Zijn Kerk. En God zal vrolijk over hen zijn. Hij zal zwijgen in Zijn liefde. Hij zal ze daar vergunnen, dat ze eeuwig hun hart op mogen halen. Daar hoeven ze zich niet meer te verbergen. Daar zal geen eenzaamheid meer zijn, maar daar zullen ze in gemeenschap ván en met elkander het lied der verlosten zingen: Gode en het Lam zij de aanbidding en dankzegging en de eer tot in eeuwigheid.
Maar wee, wee, wee, als we straks voor eigen rekening in het gericht moeten verschijnen en geen Pleiter hebben. Om dan voor God te moeten verschijnen, waar Paulus nog van zegt: Onze God is een verterend vuur. Vreselijk zal het zijn te vallen in de handen van een levend God.
Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we moeten gaan besluiten met u nogmaals te zeggen, dat het vonnis is uitgesproken! De bezoldiging der zonde is de dood. Genade op voorspraak van de Zoon kan het vonnis te niet doen. Alleen genade. 0, zoek toch in uw leven die kennis te verkrijgen van die dierbare Borg en zaligmaker Christus Jezus.
Daartoe schenke ons de God aller genade van Zijn Geest, is onze wens en bede. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 93: 3 en 4.

Zegen.

Davids vlucht tot Samuël

Zingen: Psalm 59: 1 en 2.
Lezen: Psalm 59.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Ons is voorgelezen Psalm 59, en het opschrift daarvan luidt: Een gouden kleinood Davids.
Wie wil er nu niet graag goud bezitten? Want goud heeft grote waarde, omdat het een edelmetaal is. Als we de Psalm verder in zouden blikken, zou men kunnen zeggen: Is dit een gouden kleinood van David? Hij gaat toch bidden tegen zijn vijanden en Gods gericht en gerechtigheid inroepen?
Mijne hoorders, wanneer we werkelijk genade en bevindelijke kennis hebben, gelijk als David, die door de Heere verkoren was om er Zijn genade in te verheerlijken, voor deze zal het ook een gouden kleinood wezen. Waarom? Omdat de Kerke Gods verkeert op 's vijands bodem, op 's vijands terrein, waar de duivel, de zonde en de wereld als een driehoofdige vijand altijd maar doende is om het leven te beroven of te benauwen. Dat is het leven van de Kerke Gods. En zolang ze hier op aarde zijn, zal het ervan geldende zijn, dat ze verdrukt zullen worden, hetzij in meer of mindere mate. Opdat eens gezegd worde: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen.
En nu is er nooit een Kerk of kind van God zonder kruis! Verwacht dit nooit! Want een begenadigde hier op aarde zal een kruis hebben in deze zin, dat het hem van de Heere opgelegd is. Wat is een kruis? Dat is dodend voor het vlees. Een kruis is een schandhout, waaraan men moet sterven. Nu is het leven van de Kerke Gods een stervend leven, een stervend sterven. Gelukkig, als het zo zijn mag! Te mogen sterven aan een zondig bestaan en een zondig vlees.
Als het niet was, dat God, door Zijn Geest, door de weg van heiligmaking, dodend op het vlees kwam te werken, zou een mens *nog* voortgaan in het vlees te leven. En wanner de Heere de kracht van Zijn Geest inhoudt? Hoe dikwijls gebeurt het dan, dat men vleselijk wordt en aardsgezind? En hoever kan een schaap van de kudde afdwalen? Hier vinden we nu David als dichter. Waaruit zijn al die schone Psalmen gevloeid? Is dit niet een vrucht geweest van verdrukking, beproeving, aanvechtingen of verzoeking? Een vrucht van strijd, zondekennis en Godskennis ?
Mijne hoorders, laten we er rekening mee houden, dat Gods Woord ons leert, dat het hier het land der ruste niet is. Christus Zelf getuigt ervan: Gaat in door de enge poort! En Paulus getuigt ervan aan het einde van zijn loopbaan: Ik heb de goede strijd gestreden! Nu opletten! Gaat David dit kleinood dichten om daardoor te laten zien de grootte van de strijd, welke hij gestreden heeft? Neen, mijne hoorders, want aan het eind van de Psalm zegt hij nog: Van U, 0 mijne Sterkte, zal ik psalmzingen. Waardoor hij te kennen geeft, dat alle kruis en banden hem brengen naar Hem, Die ze hem oplegde. Want er geschiedt niets buiten Gods Raad! En nu komt de Heere soms door wegen en paden te leiden, die tegen onze natuurlijke aard en wil zijn. Maar door daar onder te buigen, kunnen we leren wat we aan God hebben. Wanneer de winden en de stormen van aanvechtingen over ons heen gaan, kan men leren kennen: De winden hebben gewaaid en de wateren zijn tegen het huis aangevallen, maar het is niet gevallen. Want in de strijd en de banden komt de vastigheid van het fundament voor de dag! En daarom, mijne hoorders, is het een gouden kleinood van David. De tijd, waarin David dit kleinood gedicht heeft, staat erbij. Het was, toen Saul het op zijn leven aangelegd had. Toen de deuren bewaakt en het huis omsingeld was, waardoor de weg was afgesneden. Toen schenen alle beloften gedood te worden, waardoor hij wellicht uitgeroepen zal hebben, wat we vinden in Psalm 116: Ik zeide in mijn haasten: Alle mensen zijn leugenaars. Niet alleen Saul, maar Samuël misschien ook nog wel, want waar bleven de beloften? Maar welgelukzalig degene, die zijn hulp en heil van Hem verwacht! David roept hieruit, hetgeen we in het eerste vers vinden: Red mij, 0 God, uit 's vijands handen! Hierdoor geeft hij

te kennen in zichzelf geen kracht te bezitten en aangewezen te zijn op de Heere der Heirscharen. Die nu steunen op eigen kracht en vertrouwen op hun eigen benen, wil God geen hulp of uitkomst verlenen. Maar een hulpeloze en een krachteloze zal zich tot Hem wenden en in nood en dood op Hem vertrouwen.
We vinden nog in Psalm 59: Ik zal, omdat G' in bange dagen mijn Toevlucht waart, van U gewagen. Van U, mijn Sterkte zij mijn zang en snarenspel mijn leven lang. Ziet eens, wat deze man aan God had! Wat hebben wij aan God? Houdt er rekening mee, als de duivel dat leven uit kon roeien, dan bleef er geen kind van God meer over op de aarde. Maar God regeert en onderhoudt Zijn Kerk en bewaart en beschermt ze in alle gevaren. En hoe donker Gods weg ook zijn kan, altijd blijft Zijn gunst op die Hem vrezen. Uit de wederwaardigheden van David zijn de Psalmen gevloeid. Veel heeft David tot God geroepen, maar veel heeft hij ook van God getuigd in het boek der Psalmen. De Heere, Die dit gouden kleinood voor ons achtergelaten heeft, doe ons onderzoeken: Is dit ook voor ons?
We wensen uw aandacht te bepalen bij 1 Samuël 19: 12 en zetten hierboven: Davids vlucht tot: Samuël. We staan stil hij:

1e, De aanleiding van zijn vlucht.
2e. De hulpe hij zijn vlucht.
3e. Het doel van zijn vlucht.
4e. Het gevolg van zijn vlucht.

Vooraf zingen we Psalm 59: 5 en 10.

Mijne hoorders, we wensen uw aandacht te bepalen bij Davids vlucht en staan ten eerste stil bij: De aanleiding tot die vlucht. We hebben al eerder stilgestaan bij het zweren van Saul, hetwelk is de inroeping van Gods Naam. Saul had gezworen, dat David niet zou sterven, waardoor deze weer gekomen was aan het hof des konings. We vinden nu, dat er weer een oorlog uitgebroken was tussen de Filistijnen en de Israëlieten. In deze oorlog heeft David zich dapper gedragen. Hij sloeg de Filistijnen met een grote slag. Wanneer deze nu verslagen zijn geworden door de dapperheid van David, openbaart hij zijn eenvoud en oprechtheid. Wanneer Saul weer met een boze geest bevangen wordt, toont David zich niet hoogmoedig, maar grijpt naar de harp om te spelen, opdat de boze geest zoude verdwijnen. En wat gebeurt er? Saul gaat zijn wraak- en moordlust openbaren. De spies, die hij wellicht met voorbedachten rade bij zich had, werpt hij met kracht naar David. In plaats van dankbaar te zijn en te waarderen, dat David zijn aartsvijanden weer verslagen had, gaat hij hier zijn vijandschap openbaren tegen David. Ziet hier de oorzaak, waarom David moest gaan vluchten. Gaan vluchten voor de vijandschap van Saul, welke niet alleen David haatte in gestalte, maar *in* David ook het waarachtige leven. David moest gedood worden, ondanks de eed, die hij gedaan had aan Jonathan. Die eed kwam Saul net zo gemakkelijk te breken, als dat hij hem afgelegd had. En, mijne hoorders, wat is het verschrikkelijk om een eed te verbreken. Saul had gezworen dat David niet zoude sterven. Daarbij had hij de Naam des Heeren aangeroepen. Nu komt hij deze lichtvaardig te verbreken. Daarvan heeft de Heere gezegd: Gij zult de Heere uwe eden houden. Saul wordt een meinedige.
In Jesaja 54 lees ik, dat God anders is. Deze heeft gezworen, dat Hij nooit meer toornen noch schelden zal in eeuwigheid. Eerder heeft verzoening plaatsgevonden tussen Saul en David, die bevestigd is geworden met een eed. Doch deze eed is verbroken geworden. Maar waar nu verzoening plaatsgehad heeft op de voorspraak van die Middelaar, gaat God zweren bij Zijn heilige Naam. Hij gaat zweren, dat Hij niet meer toornen en schelden zal in eeuwigheid. Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns Vredes zal niet wankelen, spreekt de Heere. Het zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alzo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal.
Ziet hier de Kerke Gods, gewaarborgd onder de onveranderlijke eed van God. En daar Hij niemand had om bij te zweren, zo zwoer Hij bij Zichzelven.
Mijne hoorders, God heeft Zijn Woord bekrachtigd met een eed; daarom is er niets vaster als het onbedriegelijk en eeuwig getuigenis Gods.

Nu had God aan David een eed gezworen, dewelke Saul wel graag wilde verbreken, maar hiertoe was hij niet bij machte, omdat deze eed vastlag in God. Hij kon wèl Davids ziel verwoesten en de eed met hem verbreken, maar het vast gestaafde verbond van God met David kon hij niet verbreken. Wie verbreekt zoal een eed? Dit behoeft altijd niet voor een rechtbank te gebeuren.

Mijne hoorders, Christus zegt in het Nieuwe Testament: Uw ja zij ja en uw neen zij neen. Dit is zoveel als een eed! Als we dan zien op de heilige doop, wanneer we met onze kinderen gestaan hebben voor het aangezicht Gods en met het jawoord beloofd hebben, dat we onze kinderen christelijk en Godzalig op zullen voeden, dan zal de eeuwigheid wat openbaren! Wanneer men bij de doop het jawoord geeft, erkent men dat aldaar het waarachtige Woord der zaligheid gepredikt wordt. Vervallen we nu in een leer, die in strijd is met de Waarheid, of vervallen we in de wereld, waardoor we alles verloochenen, dan staan we hij God bekend als verbrekers van een eed. Hoe velen zijn er nog, die geloofd en beleden hebben, ook in de bediening van de Heilige Sacramenten, die de kerkdiensten gaan verlaten en liefde voor de wereld en zonden gekregen hebben? Die, als God het niet verhoedt, dreigen in het oordeel van verharding te vallen?
Mijne hoorders, God komt er éénmaal op terug. Dat het ons tot smart en schuld zoude worden, opdat het zoude meebrengen een wederkeren tot de Heere!
Ziet hier een Saul, die ook een eed verbrak, waarmee hij zich openbaarde een vijand te zijn van het waarachtige leven. Wanneer nu Saul zijn eed brak, werd dit de oorzaak dat David moest gaan vluchten,
We vinden thans ten tweede:
De hulpe bij zijn vlucht.
David vlucht naar zijn woning. Hij blijkt hier echter niet veilig te zijn, want wanneer zij zich ter ruste willen begeven, bemerken ze een wacht voor de deur. Saul, die niet in het oog had, dat God David beschermde en dus voor rekening van de Heere lag, stuurde een wacht om de deuren van zijn huis te bewaken, opdat hij des morgens gedood zoude worden. Hieruit blijkt, dat Sauls bloeddorst niet meer te temmen was.
Mijne hoorders, David heeft in die nacht of tijdens zijn vlucht Psalm 59 gedicht, waar we vinden van zijn dierbaar geloof en vertrouwen op God. Hij zegt: Van Uwe sterkte zal ik zingen. En al was het dat Saul hem met zijn hele leger zou vervolgen, zo ging David ervaren wat hij aan zijn God had. Dit vinden we in de 59e Psalm, waar hij uit gaat roepen: Red mij van mijne vijanden, 0 mijn God! Waar was het Saul om te doen? Houdt in gedachtenis, mijne hoorders, dat de satan nergens meer haat tegen heeft, dan tegen het oprechte volk van God, en *wat* hij daarvoor gebruikt of *wie* hij daarvoor gebruikt, zijn doel is om ze te benauwen of te doden!
0, bedenk dan, wanneer we met onze noden hij de Heere zijn, dat we ook mogen ervaren: God is een Toevlucht voor de Zijnen. Hun Sterkt' als zij door droefheid kwijnen.
Hier ging het om Davids leven, maar bij de Kerke Gods gaat het ook om het leven. En nu is de satan nergens zo gebeten op, als op het leven van het levende volk. En nu openbaart zich bij Saul, dat hij een hater is van God en het leven uit God. Houdt er rekening mee: als er leven in onze zielen is, in welke mate ook aanwezig, dat de duivel alles zal aanwenden om, in zoverre God het toelaat, ons te benauwen en, als hij kon, ons te doden, door ons in de wanhoop te brengen. Maar het gevolg voor Saul was, dat hij ten laatste in de wanhoop terecht gekomen, door de wanhoop in zijn zwaard gevallen is. Maar God heeft Zijn hulp en trouw aan David bewezen. Daarvan zegt David in Psalm 3: Maar, trouwe God, Gij zijt het Schild dat mij bevrijdt.
0, welgelukzalig diegenen, die God aan hun kant hebben. Maar was er in David zoveel waarde aan te treffen? We lezen van zijn zwakheden en in het vervolg van de historie zullen we zijn dwalingen aantreffen. Maar in zijn omzwervingen bleef God de Getrouwe. Hiervan zegt Christus: Niemand zal hen uit Mijne hand rukken. 0, we hebben met een getrouw God te doen, die Zijn eed bevestigen zal. Die Zijn Woord waar zal maken, al is het dat de gehele hellemacht in de weer zoude zijn. Als de Heere niet voor Zijn Kerk in zoude staan, zou deze gewis omkomen! Maar Hij staat er Zelf voor in, zelfs in de donkerste bedelingen of tijden. We vinden hier David in huis bij Michal, zijn vrouw. We vinden hier een wonderlijke zaak. Was het bij Jonathan een ware en reine liefde, bij Michal kunnen we dit niet vinden. We vinden bij Michal wel liefde, maar het was geen reine en zuivere liefde. Nochtans, in deze liefde

heeft ze met hem gehandeld, Want wanneer ze bemerkte, dat de wacht voor de deur stond en begreep, dat het om het leven van David te doen was, daar David haar wellicht wel verteld zal hebben, wat hem wedervaren was, zegt ze tegen hem: David, de wacht staat voor de deur. Het is om je leven te doen. En wat heeft ze gedaan? Ze heeft hem door een venster uitgelaten met een touw. En David, onder de hoede des Heeren zijnde, is gevlucht. Terwijl Saul zich geruststelde met de gedachte, dat David nu gevangen zou zijn in zijn eigen huis en er niet uit kon, verheugde hij zich al, dat straks Davids bloed zou stromen. Hij hield echter geen rekening met God want Michal verloste haar man en deze is als uit een gevangenis verlost geworden. Hier vinden we dus de hulpe tot zijn vlucht, hetgeen geschiedde door middel van een touw, waardoor hij in de vrijheid gebracht werd.
Mijne hoorders, wij wensen hier even bij stil te staan. Wij vinden, dat de dichter zegt: Voer mij uit mijn gevangenis. David heeft in zijn huis als een gevangene gezeten. Gezeten als een veroordeelde, die moest sterven. Nu komt God, Die middellijk of onmiddellijk werkt, te hulp. Dit vinden we ook in de tijd van Lot, waar God de inwoners van Sodom met blindheid kwam te slaan. Op deze wijze had David ook zijn woning kunnen verlaten, maar we vinden hier dat middellijk een vrouw wordt gebruikt, die hem door middel van een touw in het duister neergelaten heeft. We lezen in Psalm 79: Ai, hoor naar hen, die in gevangenis kwijnen. In Psalm 126: Breng Heer', al Uw gevangenen weder, en in Psalm 69: Nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven. En ik lees nog, dat Christus gekomen is om gevangenen te redden. In Psalm 146 vinden we: Die gevangenen vrijheid schenkt en aan hun ellende denkt! En nu zijn er nooit kinderen van de Kerke Gods geweest zonder aanvechtingen. Ze gevoelen zich meermalen in de gevangenis van aanvechtingen en bestrijdingen, waardoor ze niet weten ter rechter- of ter linkerhand te gaan. Voor David waren alle wegen afgesneden, want de deuren waren bezet met het doel hem het leven te benemen.
Nu is het doel van de satan om het leven te vermoorden van de Kerk. Satan is als wachter wakende met het doel de Kerk te doden en te verderven. Hiervan heeft Christus getuigd, dat hij een mensenmoordenaar is van den beginne. Maar merk eens op: daar is een middel ter redding!
Hier was een vrouw in huis, die een touw gebruikt heeft ter redding.
Mijne hoorders, wanneer David daar als in een gevangenis zit, zal zijn geloof overwonnen hebben. Hiervan zeiden wij straks, dat Christus gekomen is om gevangenen te redden. Davids opzien is geweest tot de Troon der Genade. En weet u wat hij niet deed? De middelen verachten, die God hem in dezen geschonken had. Wat is nu de schatkamer, vol van middelen, waardoor de Kerke Gods, die in de gevangenis zit, verlost kan worden? Die schatkamer is het Woord van God! Wanneer we nu in banden of verzoekingen zijn, dan kan één tekst, die God de Heilige Geest aan het hart brengt, de banden doen breken, waardoor de weg wordt gebaand. We vinden in Psalm 116: Bij mensen is noch trouw, noch waarheid meer. Dit leefde in Davids hart, toen hij omringd was.
Krijgen we op zodanige wijze een tekst, welke licht geeft over de Waarheid, in ons hart, dan kunnen de banden verbroken worden, waardoor de gevangenisdeuren opengaan. Gods Woord is rijk van inhoud. Wanneer Maria Magdalena in de grootste ellende was en ze één woord van Christus hoort, worden al haar banden verbroken. Wanneer de discipelen bij elkaar zaten als gevangenen, waren de deuren gesloten. Waarom? Het gerucht ging door de straten dat ze dieven waren. Maar wanneer Christus verschijnt in hun midden en spreekt: Vrede zij ulieden, zijn de banden verbroken, En wanneer Thomas in het gevangenhuis van ongeloof verkeerde en sprak: Al was het, dat nog tien predikanten en nog vijf vrouwen dit zeiden, ik zal niet geloven. Zo worden op één woord van Christus de banden verbroken. Dan roept hij uit: Mijn Heere en mijn God! Hier vinden we dat God middellijk door Zijn Woord komt te onderwijzen, de banden komt te verbreken en uit de hoogste nood komt te verlossen. Wanneer de kracht van dat Woord gekend wordt, is er geen twijfel meer! David nam de middelen te baat en liet zich door het venster neder.

Mijne hoorders, wij hebben de middelen, namelijk Gods Woord! Het kan soms zijn, dat men in nood en ellende naar de kerk gaat, onder duizend zorgen soms gekweld. Dan kan God de bediening van het Woord gebruiken om van de banden te verlossen, waardoor men vrolijk en opgewekt huiswaarts kan gaan. Ook kan het zijn, dat de Heere een belofte aan het hart komt te brengen of te vernieuwen, waardoor de strijd gebroken wordt. Wanneer God in duisternis en aanvechtingen bij vernieuwing weer

gaat zweren, dat Hij nimmer op u toornen noch u schelden zal in eeuwigheid, dan zal, hoe donker ook Gods weg mag wezen, Hij in gunst zien op die Hem vrezen. Wanneer Asaf in banden van aanvechtingen en verzoekingen verkeert, neemt God hem bij de hand en brengt hem in het heiligdom, waar hij krijgt te zien op de offerande en op het einde der goddelozen. Daarna zegt hij: Ik was van mijn verstand beroofd! Omdat hij Gods weg niet kon bekijken. Hij zegt tevens: Ik was door mijn verwaande geest bij U een onvernuftig beest.
En nu kan de Kerke Gods bij tijden wel eens leren, dat ze een onvernuftig beest voor God zijn! De weg van God niet goedkeuren, die Hij met haar komt te houden. Maar wanneer deze weg middellijk door Zijn Woord of door een belofte aan het hart gebracht wordt gaan ze zeggen: Ik zei daarna, dit krenkt mij 't leven; maar God zal verandering geven; d' Allerhoogste maakt het goed, na het zure geeft Hij het zoet. Dus, middellijk gaat David hier vluchten.
Thans wensen we nog even terug te komen op de ware, reine liefde, die we wel bij Jonathan, maar niet bij Michal aantreffen, hetgeen we ook zullen trachten te bewijzen.
Michal stopt in het bed van haar man een beeld en ze doet geitenhaar om het hoofd van het beeld en dekt het geheel netjes toe. Ziet hier een vrouwenlist, zodat, wanneer er straks huiszoeking gedaan zal worden, ze tijd kon winnen, opdat David zover uit de buurt kon wezen, dat het gevaar van achtervolging geweken was. Als nu de morgenstond aangebroken is, wachten de wachters tevergeefs. Wanneer nu de door Saul gezonden boden komen om hem te vangen, krijgen ze de boodschap, dat hij ziek is. "Daarom hebben we hem niet gevangengenomen. Deze zaak is toch onbillijk, om een ziek mens gevangen te nemen. Dat kan toch niet!"
Saul zegt: Gaat hem halen, dan zal ik hem op zijn bed wel doden! De bloeddorst, de haat en vijandschap was zo diep ingeworteld, dat hij nog maar één doel had en dat was, dat hij zich verzadigen kon met het bloed van zijn vijand.
0, arme Saul, wie geeft u dat recht? Wanneer nu de boden terugkomen bij Michal om het bevel uit te voeren, zegt ze: Kom maar mee, en dan vinden ze tot hun ontsteltenis een beeld met geitenhaar bedekt. Ze zijn bedrogen! Michal wordt nu geroepen bij haar vader. Saul zegt: Waarom hebt gij mij mijn vijand laten ontgaan, daar hij gedood moest worden? En nu komt voor de dag dat ze de reine liefde miste! We vinden van Jonathan, dat hij ging pleiten voor David als zijn vader zegt: Hij is een kind des doods! En al was het dat hij het bijna met de dood moest bekopen, Jonathan ging pleiten voor David. Ziet hier een reine liefde! Maar wat vinden we hier? Onoprechte huwelijksliefde. Ze ging de toorn nog meer opwekken, door kwaad van hem te spreken. Dat hij haar met de dood bedreigd zou hebben als zij zijn vlucht belemmerd zou hebben. Dus, ze beschuldigt David van bedreiging met moord. Mijne hoorders, als ze de waarachtige huwelijksliefde bezeten had, zou ze zo niet gesproken hebben. Nu ging ze de haat nog meer aanwakkeren, door de aanklacht die ze ging doen tegenover David. En ook later is bewezen geworden, wanneer David koning was, en ze de Arks des verbonds in Jeruzalem brachten en David huppelende was voor het aangezicht des Heeren, dat ze hem verachtte in haar hart. Waarom? Omdat hij zich zo nederig aanstelde door te huppelen met dienstmaagden en dienstknechten. Het gevolg? Ze is in haar schande gestorven, want ze was onvruchtbaar tot haar dood toe.
Mijne hoorders, de waarachtige liefde had getuigd, al had het haar het leven gekost!
0, dat wij de liefde tot die gezegende Koning Ieren kennen. Hij zal dan onze Bruidegom wezen, waarvan de Kerk getuigt: Want uw Maker is uw Man, Heere der Heirscharen is Zijn Naam. Bedenk wat het is Hem te verloochenen. Want, die Mij belijden voor de mensen, zal Ik belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is. Maar die Mij verloochenen, zal Ik verloochenen.
Ziet hier de verantwoordelijkheid van de bruid tegenover de Bruidegom in de geestelijke zin.
We noemden in de derde plaats: *Het doel van zijn vlucht.*
Ja, waar zal David nu heen vluchten? Hij vlucht naar Samuël! Ziet hier de schoonheid van het doel! En waarom naar Samuël! Wel, die had hem gezalfd tot koning over Israël! David zal zeker niet verschoond gebleven zijn van satans listen, die hem benauwd zullen hebben. Hij gaat ervaren, dat, in plaats van koning te worden over Israël, het nu gaat lijken of hij God en alles tegen gaat krijgen. Door Saul bedreigd, dus nergens meer veilig. Maar ziet hier een schone eigenschap. Hij gaat om de mond Gods

om raad te vragen. Hij is ook niet met veroordelingen naar Samuël gegaan. Neen, mijne hoorders, de nood vereiste en de liefde drong om in ernst bij God te wezen.
We vinden hier een gezegende vlucht, een vlucht tot een man die stond tussen God en het volk, waarvan we nog vinden dat hij zegt: Het zij verre van mij, dat ik op zoude houden voor u te bidden.
Mijne hoorders, we zouden u de raad willen geven, wanneer u nog belang hebt in het heil van uw onsterfelijke ziel, om zulk een Toevlucht te zoeken. Wanneer u benauwd wordt van alle zijden, om Hem dan ootmoedig aan te roepen, opdat Hij u verlossen zoude en u in de ruimte mag gaan. Het zal David niet alleen om Samuël te doen geweest zijn, maar de liefde zal hem gedreven hebben tot hem, die hem gezalfd had met de heilige zalfolie. Had de Heere hem verlost uit de hand van Saul, zijn vlucht was ook naar de Heere! En zal David beschaamd zijn geworden? Welnee, want God is een Toevlucht voor de Zijnen en David zal zeker gesterkt geworden zijn! Want, zou God dan vergeten genadig te zijn? Wat moet het voor David geweest zijn! Hij zal wel begrepen hebben, dat Saul het er niet bij zou laten zitten en dat Saul zijn knechten zou zenden om hem alsnog gevangen te nemen. Ziet hier, een man van God gekend! Misschien heeft hij wel gehoopt spoedig koning te worden. Het ging al zo mooi! Goliath verslagen, in de oorlog voorspoedig geweest, aan het hof des konings geweest, ja, gesterkt en ondersteund door God, en zie nu de afloop. Straks de gemeenschap met het volk verloren en de verwachting dat Saul niet zoude rusten voor dat hij hem gedood had.
Mijne hoorders, wat kan er afspelen in het hart van een begenadigde! Al is het dat men gerechtvaardigd is, en verzegeld door de Heilige Geest, Die dan een eeuwig verbond met ons gemaakt heeft, wat kunnen de bestrijdingen hoogtij vieren! Zij deden Job zijn geboortedag vervloeken en Jeremia ging vanwege de bestrijdingen zeggen: Vervloekt zij de man, die mijn vader boodschapte: U is een zoon geboren.
De dichter zegt ervan: Ik heb vele bestrijders, 0, Allerhoogste! Wat kan de kerke Gods wetenschap hebben van bestrijding! Wanneer de vurige pijlen des duivels verschoten worden met het doel om in de mens het ongeloof te werken, waardoor ze aan Gods genade gaan twijfelen. Gaan twijfelen aan roeping, rechtvaardigmaking, ja zelfs nog atheïstische gedachten kunnen hebben! Zou er nog wel een God wezen? Of, als ze bespot worden: Waar is nu God op Wien gij gebouwd hebt? Of die hun tranen tot hun spijze hebben nacht en dag! Er is er nooit één de poort des hemels ingegaan of ze hebben er iets van geleerd, hetzij in mindere of meerdere mate. De dichter zegt nog: Duizend zorgen en duizend doden kwellen mij het angstvallig hart. Maar nu het kenmerk van het geloof! Voer mij uit mijn angst en noden. Saul ging met zijn radeloosheid naar een tovenares, maar David vluchtte tot God en tot Samuël, die stond tussen God en het volk! Wat zal het voor David geweest zijn te horen van de bevestiging van zijn zalving, te horen dat God de Getrouwe was en dat eerder hemel en aarde voorbij zouden gaan, dan dat God Zijn Woord zoude verbreken. Wilt u ooit ergens heen vluchten? Vlucht tot God! Tot die geestelijke Samuël, Die altijd leeft om voor ons te bidden. Legt uw noden en behoeften, ellende en strijd, aanvechtingen en verzoekingen in de handen van die Middelaar! Nu nog ten 'laatste:
Het gevolg van zijn vlucht.
Hij kwam tot Samuël en die ontving hem. Kom, we gaan in onze gedachten mee naar Rama en hoe ze vandaar gegaan zijn naar Najoth bij, Rama. We vinden hier een profetenschool, waarvan de profeten gingen profeteren. En wat hebben ze geprofeteerd? Toen David en Samuël kwamen, hebben de profetenzonen geprofeteerd tot versterking van zijn geloof. Dat God de Getrouwe is, Die Zijn Woord bevestigen zal en dat hij zeker koning worden zou! Dat het Zijn ongebonden trouw is, dat Hij zekerlijk doen zal, hetgeen Hij gesproken heeft. Wat is dat voor David bemoedigend geweest, wanneer hij hoorde de bevestiging uit de mond van de profeten! Maar ziet het gevolg van zijn vlucht. Er zijn altijd wel verraders, die een goede positie willen verwerven bij Saul en zij gaan al spoedig de verblijfplaats van David bekendmaken bij Saul. En Samuël heeft hem ontvangen, zeggen ze erbij.
Nu gaat Saul, die vroeger aan Samuëls voeten gelegen had, boden zenden om David te halen. Maar ziet hier de macht van Gods Geest! De boden gaan mede profeteren, waaruit blijkt, dat David onder de vleugelen van Gods almacht verkeerde. En in plaats van hem te vangen, zullen ze wellicht mede geprofeteerd hebben, dat hij koning zoude worden! Wanneer Saul echter niets hoort, zendt hij ten tweede male boden henen, maar weer gebeurt hetzelfde. Dan nog ten derden male, maar ook deze gaan profeteren. Ten laatste zegt hij: Ik zal zelf gaan, want sterven zal hij.

Mijne hoorders, ziet hier een dwaas, die in zijn blindheid geen rekening hield met de almacht Gods. Dat het op Gods bevel gegaan was, dat David tot koning gezalfd was. Maar wanneer Saul te Najoth komt, gaat ook hij profeteren. En al waren het bij Saul en zijn knechten gemene werkingen des Geestes, toch profeteerden ze. En misschien is in Sauls profetie het koningschap van David ook wel geprofeteerd. Tijdelijk heeft bij hier al zijn koninklijke kleren afgelegd. De leeuw was een lam geworden! Hij was echter niet gebroken, maar gebogen.
Bij Saul van Tarsen was het anders! Deze was gebroken en verbrijzeld en zeide: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Na de ganse dag en nacht onder hen verkeerd te hebben is hij teruggegaan en heeft later zijn haat opnieuw getoond. Thans *wensen* we met een woord van toepassing te eindigen.
Vooraf zingen we nog Psalm 89: 10.

TOEPASSING.

Mijne hoorders, tot hiertoe heeft David gehandeld in oprechtheid des harten. We zullen bij verdere verhandeling nog vinden, hoe hij nog afgedwaald is. Als God ons leven en gezondheid geeft, komen we er nog op terug, hoe David wegen gekozen heeft buiten Gods weg, welke we ook kunnen vinden in Gods Woord. We vinden hier David in zijn oprechtheid zijn toevlucht nemende tot Samuël, waarmee hij bewees zijn afhankelijkheid van God.
God, Die het ook opneemt voor David en dit gedaan heeft tot zijn laatste ademtocht toe. Totdat David ingezameld is geworden tot de rij zijner vaderen om in de heerlijkheid te jubelen voor een Verbondsgetrouwe God.
Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we hebben een weinig getracht duidelijk het onderscheid te stellen tussen het werk des vlezes en des Geestes. David heeft in al zijn wederwaardigheden en beproevingen God aan zijn kant gehad. En al was het door donkere en duistere wegen henen, de Heere heeft hem veilig gebracht, eerst in het aardse Jeruzalem, waar de Heere Zijn naam ter gedachtenis gesticht heeft, maar later in het hemelse Jeruzalem. Daar kon Saul hem niet meer vervolgen, want daar zal geen vluchteling meer zijn en geen voorbidder zal daar meer nodig zijn. Daar zal alleen zijn eeuwige lof en dankzegging!
Hier heeft David nog gezongen: Van Uwe sterkte zal ik zingen. Maar hij mag nu eeuwig zingen van Gods goedheld en genade. Op aarde heeft hij al uitgeroepen: Want Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid. En wat is nu toch dat stukje verdrukking, wat David onderworpen is geweest, vergeleken bij de eeuwigheid. 0, bedenk het eens, is David niet een gezegend mens geweest? Hij liet ons achter zijn gouden kleinood! We vinden hier de voetstappen van een door Gods Geest zaligmakend begenadigd mens. Verwacht niet dat het in ons leven beter zal gaan!
Neen, mijne hoorders, door alle eeuwen heen, hetzij in meer of mindere mate, zal de Kerk door vele verdrukkingen ingaan. Welgelukzalig, die de God Jakobs tot zijn sterkte heeft, waarvan we het bewijs vinden in David. In zoverre God genade verheerlijkt heeft, laat dit woord tot lering zijn! Al is het dat Saul alles samenspannen zal om het leven van Gods kinderen uit te roeien, dat zal tot in der eeuwigheid niet gelukken. Het leven uit en door God, het leven door het geloof in Christus Jezus is niet uit te roeien, al is het dat men de brandstapel daarvoor gebruikt. Want daar is nog gezongen van Gods onveranderlijke trouw. Dat het dan een aandrang zou geven in onze harten om in alle wederwaardigheden tot die Persoon onze toevlucht te nemen, Die tussen de Kerk en de Vader staat. Samuël stond tussen God en het volk, Christus leeft om altijd voor Zijn Kerk te bidden. Die ons te hulp kan komen in onze zwakheid en gebreken, want ook Hij is verzocht geweest. Samuël was uit de stam van Levi, van het priesterlijk geslacht. Maar dat we nu die Leraar en Hogepriester steeds nodig mogen krijgen, Die Zijn voorbede op grond van Zijn bloedig lijden en sterven voordraagt bij de Vader. Die gesproken heeft: Ik helpe en ondersteune u en alle instrument dat tegen u bereid is zal tegen u niet gelukken en alle tong in het gericht zult gij verdoemen.
Mijne hoorders, bedenk, Gods volk is een zwak volk. In zichzelf hebben ze geen weerstand, kracht en moed. Het is alleen door de kracht, die God verleent. Door Wie ze straks als overwinnaars gekroond zullen worden, wanneer ze met Paulus mogen zeggen: Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop beëindigd, en voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid!

Laat ons moed houden en in alle wederwaardigheden onze toevlucht nemen tot die geestelijke Samuël, Die geroepen heeft: Het is volbracht! Die als Overwinnaar over dood, hel en graf getriumfeerd heeft en ten hemel gevaren is als Koning en Verlosser. David zou nog vele dwaalwegen begaan, maar kon niet uit Gods hart vallen, hij kon niet uit Christus' armen vallen. Gelukkige David, en hier een gouden kleinood van hem!
Pelgrim, houd moed en draag uw kruis, totdat Hij er u van verlosse. Maar zijn we verbrekers van de eed of verachters van het Woord van God, zult ge volharden in de zonden? Bedenk, God antwoordde Saul niet meer, noch door urim, noch door thummim. Het was afgesneden eer dat hij ging sterven.
Ziet toe, dat gij Dien Die spreekt niet verwerpt! Zijt gij verachters van God en Zijn Kerk. Het is nog heden en de welaangename tijd, de dag der zaligheid. We leven nog onder de bediening en onder het verbond. Keert dan weder, gij afkerige kinderen! Amen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 138: 4.

Zegen.

Verbondsonderhandelingen tussen David en Jonathan

Zingen: Psalm 3: 1 en 2.
Lezen: 1 Samuël 20: 1 t/m 24.

Votum.
Zegen.

Gebed,

We hebben gezongen van de 3e psalm, waarin we David vinden, de lieflijke in de psalmen. Wanneer hij een zwerveling en een vluchteling was, zegt hij: Hoe vrees'lijk groeit 0 God, het saamgezworen rot, dergenen, die mij drukken.
Mijne hoorders, hier is een kind van God aan het woord. Hier, in de strijdende Kerk! In de triumferende Kerk klagen ze niet meer. Daar zeggen ze niet meer: Hoe vrees'lijk groeit 0 God, het saamgezworen rot, dergenen, die mij drukken. Hij zegt hier verder: Zij maken niet alleen de opstand algemeen, om mij mijn kroon te ontrukken, maar, zegt hij: Velen doen van mij, hoe bitter ik ook lij, nog deze smaadtaal horen, (God heeft u veel uitgered, God heeft u veel geholpen.) Maar zal u nu niet meer verlossen als weleer, u is geen heil beschoren.
Mijne hoorders, was het dat David uitwendig zijn vijanden had, ik denk dat hij ze ook wel inwendig gehad heeft. En nu vrees ik, dat de inwendige de ergste zijn. Voor uitwendige vijanden kun je de deur op slot doen. Die kun je nog buiten houden. Maar de grootste vijand van de Kerk is de satan! En die heeft zoveel vurige pijlen op zijn hoog en in zijn koker, die kunt u niet uit uw kamer, slaapkamer of bidkamer houden. Ja hoorders, die is zelfs niet uit de kerk te houden! Wat zou het een gezegende zaak zijn, als de duivel buiten de kerk kon blijven! Want hij is een geest uit de afgrond, die zo zacht, hatelijk, maar ook zo vijandig kan influisteren: Is dat nu een weg, die God met u houdt? Is dat nu overeenkomstig de belofte, die Hij beloofd heeft? Komt dat nu overeen met uw verwachting, met uw hopen? Is dat nu liefde van God, dat Hij zulk een weg komt te houden?
0, hoe vrees'lijk groeit 0. God, het saam gezworen rot, dergenen, die mij drukken. En dan, mijne hoorders? Ach, er zijn mensen die 's morgens in de banden zitten en er 's middags weer uit zijn. Maar er zijn er ook, waar het soms dagen, ja weken kan duren eer ze de strijd te boven kunnen komen. En dan die vurige pijlen! Het ergste is als de duivel zegt: God zal u nu niet meer verlossen als weleer. U is geen heil beschoren.
Merk je dan niet man, dat God tegen je is? En al is het soms, dat u geen oorzaak hij uzelf kunt vinden, zo zijn er toch altijd wel oorzaken te vinden, want we zijn zondige mensen! Maar de Heere komt het wel eens te doen om te beproeven. En wanneer Hij ons op de proef komt te stellen, kan het wel bewaarheid worden: De winden hebben gewaaid, de watervloeden zijn gekomen. En dan, juist in de beproeving, komt wel eens openbaar, dat het huis niet op een zandgrond is gebouwd, maar op een steenrots! Nochtans is het de waarheid. En ik geloof niet dat er één kind van God, één begenadigde, veilig in de haven der behoudenis zal aankomen, of ze zijn weleens in de storm geweest. Ze hebben dan de orkanen van aanvechtingen, verzoeking en beproeving, weleens leren kennen. Want, mijne hoorders, hoe zouden ze het ooit op prijs stellen, als de Heere overkomt in Zijn Goddelijke autoriteit, kracht en liefde, en ze niet aan de weet gekomen zijn, dat ze door veel verdrukking moeten ingaan? Laten we er maar gerust rekening mee houden! Heeft niet de mens een strijd op aarde? En vinden we niet in Gods Woord, dat de apostel Paulus, aan het einde van de loopbaan zegt: Ik heb de goede strijd gestreden? Dus hij was in de strijd geweest. En nu droeg hij, in de strijd, de littekenen van de Heere Jezus. Want weet u, wat dan wel eens ervaren wordt? Dat ze een oog krijgen op Christus, Die daar aan het vloekhout der schande hing, waar Hij de verlatingen Gods moest ervaren.
Hoort Hem eens, zeggen ze dan, Hij roept Elia. Laten we eens zien of die Hem verlossen zal. Daar moeten we wel bij bepaald worden, door geestelijk licht, om aan de weet te komen, dat we de

voetstappen van de Koning mogen volgen. Om aan de weet te komen, dat we geen vreemd pad gaan. Want is het van Christus geldende geweest: God zal Hem nu niet meer verlossen als weleer; Hem is geen heil beschoren, dat zal wel blijven voor de Kerk, zolang ze hier op aarde zijn! Er is nooit een kind van God geweest zonder strijd, maar na de strijd is er ook een kroon. De kroon der overwinning zal alleen maar gegeven worden na de strijd. Maar als het eens waar mag wezen, dat Gods Kerk gekroond zal worden, wat zullen ze dan met die kroon doen? Die zullen ze straks voor Zijn voeten werpen, zeggende: Gij zijt waardig te ontvangen alle lof, eer en dankzegging. Waarom? Wel, mijne hoorders, dat gaat David in het tweede vers zeggen: Maar trouwe God, Gij zijt het Schild, dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen.

Weet u wat David ervaren heeft? Dat God de Getrouwe geweest is! Want anders was hij duizendmaal omgekomen. Verzonken door in- en uitwendige vijanden. Maar nu heeft hij ervaren, wanneer hij hier, aan het einde van zijn dagen, dat wil zeggen, in zijn ouderdom is: Maar, trouwe God, Gij zijt het schild dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen. En, als ze hem bespotten: Op U vest ik het oog; Gij heft mijn hoofd omhoog, En doet m' Uw gunst aanschouwen. Ach, daar is David het weer te boven. Hij mag bij vernieuwing ervaren, dat God getrouw is. En door zijn nood en ellende heen, roept hij: 'k Riep God niet vrucht'loos aan; Hij wil mij niet versmaân in al mijn tegenheden. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere. Hij zag van Sion neer, De woonplaats van Zijn eer, en hoorde mijn gebeden. En als de Heere bij vernieuwing weer eens overkomt, dan wordt het waar: Ik lag en sliep gerust, Van 's Heeren trouw bewust, Tot ik verfrist ontwaakte.
Wij gaan verder met de geschiedenis over het leven van David en vragen uw aandacht voor 1 Samuël 20 vers 42.

> *Toen zeide Jonathan tot David: Ga in vrede; hetgeen wij beiden in de Naam des HEEREN gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij tussen mij en tussen u en tussen mijn zaad en tussen uw zaad, zij tot in eeuwigheid.*

We wensen dan, zeiden we, bij vernieuwing uw aandacht te bepalen bij het leven van David en vragen uw aandacht voor de verbondsonderhandelingen tussen David en Jonathan.

1e. Herinnering aan het verbond.
2e. De onderhandelingen van het vernieuwde verbond.
3e. De trouw aan het verbond,
4e. De duurzaamheid van het verbond.

Zingen Psalm 103: 5 en 9.

Wij zeiden dan stil te staan bij het verbond tussen David en Jonathan. Wij hebben verleden week uw aandacht bepaald bij Davids toevlucht, Dat hij de toevlucht genomen had tot Samuël en daarmee de toevlucht tot God genomen had, wanneer Saul, als verbreker van zijn eed, hem zocht te doden. Ten eerste in zijn woning. Verder, dat hij driemaal boden zond. Ten laatste ging hij zelf. Ook ging hij profeteren. Ja, zelfs legde hij zijn koninklijke klederen af, waarin bewezen is geworden dat God hem het koninkrijk al had ontnomen. We hebben nog gezegd: wellicht is er geprofeteerd ten gunste van David. We lezen nog dat Saul de ganse nacht overbleef. Maar dat is voor David een gelegenheid geweest om te vluchten. Saul heeft zijn koninklijke klederen weer aangetrokken en is teruggekeerd naar zijn woning. We zeiden: David was gevlucht! Waarheen? Dat kunnen we lezen in ons hoofdstuk. David vluchtte naar Jonathan! Dus hij heeft Jonathan opgezocht, zijn beste en naaste vriend, die hij op aarde had.
Merkt eens op, mijne hoorders, daar is geen mens, die buiten liefde kan! Terug naar zijn vrouw durfde hij niet. Maar tot wie gaat hij nu? We zeiden straks al: Naar zijn beste vriend op aarde, want bij Samuël kon hij niet blijven. En dan vinden we dat hij bij Jonathan was, die niets van de geschiedenis af wist. Hij wist niet dat zijn vader de eed verbroken had, want Saul had immers aan Jonathan gezworen, dat hij David niet doden zou! Daardoor was David weer aan het hof gekomen. We zeiden: David vlucht naar

Jonathan! En dan stort hij zijn hart uit voor zijn vriend. Wie doet dat niet eens graag, wanneer hij vol zit met ellende? Ik weet wel, wij moeten dat doen voor Gods aangezicht, maar het kan weleens tot verlichting wezen, inzonderheid wanneer we nog een vriend of vriendin hebben, waar we op kunnen vertrouwen. En we weten van Jonathan en David, dat ze elkander liefhadden. Daarvan getuigt David nog, dat die liefde wonderlijker was dan de liefde der vrouwen. Waarom? Wel, mijne hoorders, daar was een band gevallen uit God. Het was niet alleen vriendschap voor de tijd. Maar daar was door God en uit God een band gelegd en dat is een onverbrekelijke band! En nu weten we wel, dat Jonathan en David gebreken gehad hebben, maar die band is gebleven! En die liefdeband bracht mee, dat David nu niet naar zijn vader of moeder gegaan is, maar naar Jonathan, Waarom?
Mijne hoorders, Jonathan was zijn beste en nauwste vriend. Bij hèm stort hij zijn hart uit en gaat hem vertellen dat Saul zijn ondergang zoekt. Niet voor één keer, maar bij voortduring, omdat Saul als 't ware door de duivel bezeten was. Was dan de bui weer over, dan kon David weer aan het hof terugkomen. Maar nu merkte David dat het nu geen bui was, want nu liet Saul het er niet alleen bij dat hij hem aan de wand wilde spitten, maar hij zond nu ook boden naar zijn vrouw Michal, ja zelfs naar Samuël, om hem te doden. Dus Saul had de eed verbroken. En, mensen, diegene die een eed verbreekt, durft alles! Saul had het erop aangelegd, wàt er ook gebeurde, David *moest* dood! Als het voor David niet waar geweest was: Maar trouwe God, Gij zijt het schild dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen; waar had David dan moeten blijven? Nu was David niet zodanig, dat hij zei: De Heere heeft mij gezalfd, nu liggen mijn zaken wel goed en nu kan Saul doen wat hij wil. Neen. Hij komt bij Jonathan en zegt: Daar is maar als één schrede tussen mij en de dood!
In het Oude Testament hadden ze niet zoveel licht als in het Nieuwe, waar ze met de palmtak des geloofs de dood aan durfden doen. David was geen mens, die maar sterven kon. Waarom niet? Daar lagen beloften! En wanneer die beloften nu onvervuld bleven en hij moest sterven, hoe moest het dan met de beloften? Wanneer David dan zijn hart uitstort voor Jonathan, zeiden we in de eerste plaats: *De herinnering aan het verbond.*
David gaat hier Jonathan herinneren aan het verbond, dat ze samen gesloten hadden. Dan vinden we niet de verbondsonderhandelingen en waarover het gegaan is. Dat is een vriendschapsverbond geweest. We vinden dat Jonathan David beminde als zijn eigen ziel. De liefde van Jonathan was toen nog groter dan van David, want hij gaf zijn klederen en wapenen aan David.
Maar hier gaat David Jonathan herinneren aan het verbond. Hij zegt: Gedenk, dat er een verbond tussen ons ligt. Ben ik een kind des doods, dood jij me dan maar. Want als we het hoofdstuk met aandacht lezen, vinden we, dat Jonathan niet kon geloven, dat Saul het op de dood van David toegelegd had, want, zegt Jonathan: Mijn vader doet geen grote noch kleine zaak, zonder dat ik ervan afweet. Dus Jonathan kon niet overnemen, wat David hem vertelde. Nu gaat David zweren: Zo waarachtig als de Heere leeft: Uw vader weet wel, dat er tussen ons een verbond is. Uw vader weet wel, dat wij vriendschap gesloten hebben, dus u mocht van deze zaak niets weten. Nu herinnert David Jonathan aan het verbond. Dit was Davids pleitgrond. De eerste lering, die we hieruit trekken is deze pleitgrond. Als we ooit kennis gekregen hebben aan het Verbond der genade, als we ooit door het dierbaar geloof omtrent Christus, als die Verbondsmiddelaar, kennis verkregen hebben, ja, als de gehele hellemacht tegen ons opkomt, dan mag dit onze pleitgrond wezen: Aanschouw het Verbond!
Om de Heere te herinneren, dat Hij het Verbond met ons in eeuwigheid zal bewaren! Als in nood, strijd, ellende, banden en aanvechtingen de dood hem aangrijpt, wanneer de duivel zegt: Je hebt geen heil bij God, en de beloften dreigen te verzinken, dan herinnert hier David aan het verbond dat er lag.
Mijne hoorders, wat is de enige pleitgrond van de Kerke Gods? Het Verbond!
Welk Verbond? Het Verbond der genade! We zongen straks: Maar 's Heeren gunst: zal over die Hem vrezen, In eeuwigheid altoos dezelfde wezen; Zijn trouw rust zelfs op het late nageslacht, Dat Zijn Verbond niet trouweloos wil schenden, 0, mijne hoorders, het is een zoen- en zoutverbond. Het is een genade-, trouw- en eeuwig Verbond. Dat Verbond is onwankelbaar, want dat is opgericht in de Middelaar des verbonds. Het werkverbond kon verbroken worden, maar het genadeverbond is onverbreekbaar. En dat mag onze pleitgrond wezen. Wanneer David hier achtervolgd wordt en bedreigd wordt door de dood, als hij beschuldigd wordt als een die Saul naar de troon staat, dan gaat hij pleiten op het verbond! Dat doet hij als de gezalfde, want hij was gezalfd door de Heilige Geest. Hij

werpt hier zijn smekingen neer voor Jonathan. David had een verbondsmiddelaar, die tussen hem en Saul in stond. Nu neemt hij zijn toevlucht tot die middelaar en stort zijn hart uit voor Jonathan. Hij herinnert hem aan het verbond dat er tussen hen lag.
We zeiden in de tweede plaats: *De onderhandelingen van het vernieuwde verbond.*
Mijne hoorders, nu vinden we verbondsonderhandelingen. Jonathan is dan overtuigd, dat David de waarheid gesproken heeft en dat zijn vader het op Davids ondergang toegelegd heeft. Hij heeft hem beloofd, dat hij het zal onderzoeken, naar aanleiding van hetgeen u straks is gelezen, dat, wanneer het nieuwe maan was, en in Israël geofferd werd, er dan ook een maaltijd aan verbonden was. Saul verwachtte David dan ook. Op deze dagen zou Jonathan het onderzoeken, (We willen er even tussen voegen, dat men in Israël 13 maanden in een jaar had. Het zijn twaalf maanden van 28 dagen en een van 29 dagen, dus bij ieder begin van de maand was het nieuwe maan.) Deze dag was een feestdag en dan kwamen de voornaamsten aan het hof om de maaltijd te gebruiken. Maar David vertrouwde Saul niet meer. Daarom vreesde David, dat, wanneer zijn plaats onbezet zou blijven, Saul zekerlijk navraag zou doen. Daar hebben ze hier samen over gehandeld. En dan hebben David en Jonathan beiden een nood leugen gedaan! We vinden dat David zegt: Als je vader naar me vraagt, dan moet je maar zeggen, dat ik op een maaltijd genodigd ben bij mijn ouders in Bethlehem. En Jonathan neemt het over en maakt het nog erger tegenover zijn vader. Want, zegt hij, zijn broeder heeft het hem zelfs geboden.
Nu zeiden wij een noodleugen. Er is over die noodleugen verschillend gesproken, zelfs door bijbel verklaarders. Laat ik dat er even tussen voegen. Sommigen zeggen dat dit geen noodleugen was. Waarom niet? Wel, zegt men, ze hebben hier een middel genomen om Saul te beproeven of hij hem wilde doden of dat hij weer wilde verzoenen. En daarom zeggen ze, dat, wat ze hier samen gedaan hebben, alleen maar is gedaan om Saul te beproeven. Daar haalt men bij aan de handeling van Mozes tegenover Farao.
We lezen in Exodus 5, dat Mozes in opdracht van de Heere tegen Farao zegt: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn.
Maar, zegt men, dat was het doel van de Heere niet, dat ze een feest zouden gaan houden, maar het doel was, dat ze naar het beloofde land zouden trekken! Dan heeft Mozes, zegt men, een nood leugen gedaan, want hij had moeten zeggen: Laat ons trekken, want wij gaan naar Kanaän. Daar ik persoonlijk niet achter deze verklaarders sta, wil ik hier even opmerken, dat Mozes hier zuiver handelt in opdracht van God. Dit kunnen wij lezen in Exodus 5: 1 en ook in Exodus 4: 23. Want de Heere spreekt hier niet tot Mozes over het optrekken naar Kanaän, maar over het dienen in de woestijn. Hier was geen sprake van afspraak tussen de Heere en Mozes, maar van een zuivere opdracht van de Heere tot Mozes. En die voert hier Mozes uit. Om tot onze geschiedenis terug te keren, sommigen zeggen dat hier werkelijk sprake van een noodleugen is. Waarom? Als ik dan het hoofdstuk lees, schaar ik me persoonlijk liever achter degenen die zeggen dat het een noodleugen was, als achter degenen die spreken over beproeving. En waarom? Ik houd me liever aan Gods Woord! We lezen daar, dat Jonathan tot zijn vader zegt: David heeft mijn toestemming zeer begeerd, dat hij naar Bethlehem mocht gaan, want aldaar is een jaarlijks offer van het ganse geslacht. Saul had gelijk door dat hij loog, want hij zegt tegen Jonathan: 0 gij zoon der verkeerdheid. Ik weet wel dat gij de zoon van Isaï verkoren hebt tot uwe schande en tot de schande van de naaktheid uwer moeder. Maar had hij gezegd: David vreesde voor uw toorn, omdat u hem wilde doden, dan was hij eerlijk geweest. Maar nu zocht hij, door een noodleugen, nog een uitvlucht. En wat openbaart zich? De toorn van Saul! En dan lezen we, dat ook Jonathan toornig wordt. En dan zegt hij: Wat heeft hij gedaan! Toen nam hij het voor David op. Wat is het gevolg? Saul wordt zo kwaad, dat hij de spies opneemt en zijn eigen kind wil doden.

Merk eens op, mijne hoorders, hier openbaart zich, dat noch Jonathan, noch David, ja niet één kind van God zonder gebreken is, maar dit is geen aanleiding om dan maar raak te liegen. Laat ons bedenken, God verdraagt wat van Zijn volk. En toch blijft Hij de Getrouwe! Daarom zeiden wij stil te staan bij: *De onderhandelingen van het vernieuwde verbond.* We lezen, dat eer Jonathan straks naar het hof zou gaan om met zijn vader aan te zitten, ze samen in de eenzaamheid gaan. Dus daar, waar niemand hun gesprek kon horen. Dat ze daar samen gaan onderhandelen. Waarover? Toen ze voor de eerste maal hun verbond sloten, gaf Jonathan zijn klederen en wapens aan David. Maar nu gaan ze

onderhandelen over de toekomst. En dan vinden we, dat Jonathan zich diep komt te vernederen en te verloochenen. Want hij, die recht op de troon had, (Saul had hem dat ook nog gezegd) legt hier het koninkrijk aan Davids voeten, met deze woorden: Voorzeker en gewisselijk, gij zult koning worden over Israël als de verkorene des HEEREN. Wanneer gij dan koning wordt over Israël, zo zult gij weldadigheid doen aan mij en mijn huis! Want het was de gewoonte in Israël, als er een nieuwe koning was, dat het vorige koningsgeslacht uitgeroeid werd. Dat kunt u lezen in het boek Koningen. Het was daarom wel te verwachten, dat het geslacht van Saul uitgeroeid zou worden. Daarom zeiden we: Nu begint Jonathan hier, terwijl hij zijn koninkrijk kwijtraakt, over het verbond te spreken en met David te onderhandelen.
Ten eerste over zichzelf, als hij nog in leven mocht zijn. En zo niet, gedenk dan mijn kinderen. Hij komt hier dus te pleiten voor zichzelf en voor zijn zaad. En wat was Davids antwoord? Hij heeft toegestemd! Heeft Jonathan aan David weldadigheid bewezen, hier komt David te beloven, en zelfs met een eed te bevestigen, dat hij zijn zaad niet zal uitroeien. Deze eed eiste Jonathan van David. Hier hopen we, zo God wil, nog wel op terug te komen, als we de geschiedenis verder gaan behandelen. Wanneer David gaat vragen, of er nog één overgebleven is uit het huis van Saul, heeft David gehandeld uit het verbond, dat hier in de eenzaamheid gesloten was, vóórdat Mefiboseth geboren was.
Mijne hoorders, even uw aandacht! Daar is in de nooit begonnen eeuwigheid een Verbond gemaakt. Een Verbond tussen de Goddelijke personen. En dat is een vast gestaafd verbond. Waar handelde dat Verbond over? Over de bondelingen. Ik wil proberen om het duidelijk te maken. Jonathan had het koninkrijk verloren krachtens de val van zijn vader. Jonathan had zijn recht verloren op zijn leven, omdat hij een zoon was van een, die naar het leven van David stond.
Mijne hoorders, Adam, ons verbondshoofd, heeft het Verbond verbroken, hij is van God afgevallen. En door die breuk hebben we alles verloren. Geen levensrecht meer. Geen recht meer op kroon en troon, die we droegen in de staat der rechtheid. Maar nu heeft God dat voorzien in de nooit begonnen eeuwigheid. Daar zijn onderhandelingen geweest in de stilte der eeuwigheid. Hier waren ze samen in de stilte, toen Jonathan nog geen zaad had. En nu is er in de stilte der eeuwigheid een Verbond gemaakt tussen de Vader en de Zoon. Waar ging dat over? Over nakomelingen van een die met God gebroken had. *Over het zaad van die geestelijke Jonathan.* 0, mijne hoorders, daar is een verbond gemaakt over een zaad, dat krachtens de val alleen maar recht had om verworpen te worden en op de dood.
En nu werd daar in de Vrederaad onderhandeld. Ach, Mefiboseth heeft het niet geweten, toen hij verstopt zat in Lodebar; in een land dat dor en onvruchtbaar was, in een pesthuis. Hij wist niet dat er een verbond was! En dat is, mijne hoorders, voor *menigeen* een verborgenheid. Dat Verbond moet geopenbaard worden. Daar moeten we mee in kennis gesteld worden, dat moet ontsloten worden. In de nooit begonnen eeuwigheid is er onderhandeld over het lijden en sterven van Christus, Die op Zich zou nemen om aan de eisen van het Verbond te voldoen. Christus Jezus, Die als de Middelaar van dat Verbond alles verdienen en verwerven zou. Want door Zijn hand zou het welbehagen des Heeren gelukkiglijk voortgaan. En Zijn Naam zal van kind tot kind voortgeplant worden. Om de arbeid Zijner ziel zou Hij verzadigd worden.
Weet u, mijne hoorders, waarom Gods volk zalig zal worden? En, als u erbij mag behoren, waarom u zalig wordt? Niet omdat Jonathan of zijn zaad zich verdienstelijk kon maken, maar omdat die Borg van het Genadeverbond op Zich nam om de zaligheid te verdienen. Merk eens op, die stille onderhandelingen, die met een eed zijn bevestigd geworden: Ik heb eens gezworen bij Mijn eigen heiligheid: Zo Ik aan David lieg, zo hem Mijn Woord misleid!
De vastigheid van dat verbond! David is gestorven en Jonathan is gestorven. Maar Christus, de Middelaar, is ook gestorven om aan de eisen van dat Verbond te voldoen. Maar ook opgewekt om de weldadigheid van dat Verbond te schenken. En verhoogd om als die Verbondsmiddelaar de bondelingen, zolang ze hier op aarde zijn, in de strijd, te bewaren en te beschermen. Om ze ééns bij Zich te hallen. Om hen dan voor eeuwig aan te doen zitten met Abraham, Izaäk en Jakob. Ziet eens, die stille onderhandelingen!
En, mijne hoorders, daar ligt de grondslag der zaligheid. Het Verbond! Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen, In eeuwigheid altoos dezelfde wezen; Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht.

Waarin bestaat dat? Ach, dat Christus alles gedaan heeft, alles doet en alles moet blijven doen. Nu zeiden we, in de stilte der eeuwigheid is onderhandeld. En in onze geschiedenis zijn twee onderhandelaars, die elkander beminden.
Maar in de eeuwigheid is onderhandeld tussen de Vader en de Zoon, over de zaligheid van de Kerk. Ach, de Vader heeft de Zoon lief en de Zoon heeft de Vader lief. Daar heerste de schoonste, de reinste en volzaligste liefde. Dit waren nog maar mensen die onderhandelden! Maar daar in de eeuwigheid onderhandelden de Goddelijke personen over de zaligheid van de Kerk.
En nu moet u eens even stil staan, als u ooit genade hebt leren kennen. We laten de mate even buiten beschouwing, maar in zover u genade hebt leren kennen, bedenk eens: Jonathan kon hier nog geen namen noemen. Die kon nog niet over zoon of dochter spreken. Maar, hoorders, in de stilte der eeuwigheid waren de namen al geschreven, waar Christus het voor op zou nemen. En als gij of ik daarbij moogt behoren, is daar over ons onderhandeld. Ach, nu moet u eens bedenken, de aarde bestaat al meer dan zesduizend jaar. En eer de aarde bestond, was daar al van eeuwigheid het Wezen Gods. Dus in de eeuwigheid, zeiden we, is onderhandeld. En is het dan gegaan over u en mij? Want is het geen wonder, als later Mefiboseth erachter komt, dat het een vrucht was van het verbond? Dat hij dan als een ellendige aan de voeten van David valt en zegt: Waarom hebt gij omgezien naar een dode hond als ik ben? Hij zegt niet: Ik ben een zoon van de kroonprins! Maar die ooit genade heeft leren kennen, wanneer hij opgezocht wordt, gaat het uitroepen: Waarom hebt Gij omgezien naar een mens, die zich rijp maakt voor de hel, die een verbondsbreker is en een verwerper van de Koning der koningen? 0, ziet eens, zou dat geen reden geven om in ootmoed voor Zijn aangezicht te wandelen? Om een afkeer te hebben van alle hovaardij in dit leven? 0, mijne hoorders, het schoonste is dat Verbond, dat Hij in eeuwigheid met hen zal bewaren. We zeiden zo straks, eerst ging David pleiten op dat verbond. Maar nu laat Jonathan David zweren: Als je me dan liefhebt, sta dan in voor mijn zaad.
En, mijne hoorders, nu heeft Christus ingestaan bij de Vader voor Zijn zaad, want Zijn zaad zal eeuwig zijn en Zijn Naam zal eeuwig pralen. 0, het wordt een gezegend zaad, hetwelk het aardrijk zal beërven. Hiervan zegt de dichter in Psalm 25, dat Hij Zijn verbond bekend maakt aan degenen die Hem vrezen. Merk eens op, onderhandeld over degenen die nog niet geboren waren, die niet wisten of ze ooit op de wereld zouden komen! Zo heeft God Zijn Kerk gekend en uitverkoren van voor de grondlegging der wereld. Ach, merkt u nu niet, dat de vastigheid van de zaligheid, ook van het zaad van Jonathan, niet was omdat ze later deze of die gestalte innamen? Maar dat de vastigheid van de zaligheid lag in het verbond! En als we nu, met een oog des geloofs, een ogenblik stil mogen staan bij dat Verbond, dan behoeven we de vastigheid niet te zoeken in: Dat heb ik beleefd en dat is al zo lang geleden, zou het wel waar wezen! Maar dan zult u de vastigheid van de zaligheid kunnen vinden in de Verbondsmiddelaar, Die gezworen heeft: Ik heb eens gezworen bij Mijn eigen heiligheid, enz. Dan mag ook het verbond de pleitgrond wezen! Maar, trouwe God, Gij zijt het schild dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen. En dat niet alleen persoonlijk, maar er wordt hier onderhandeld over het zaad. En we hebben in onze tekst gelezen: Tot in eeuwigheid. De HEERE zij tussen mij en tussen u en tussen mijn zaad en uw zaad tot in eeuwigheid. In de derde plaats zeiden we nog: *De trouw van het verbond.*
Wanneer Jonathan David had doen zweren zegt hij tegen David: Ik zal mijn vader op de proef gaan stellen. En wanneer hij er gewisselijk op uit is om u te doden, dan zal ik over twee dagen, wanneer de maaltijd voorbij, is, hier in het veld komen. Verberg u hij deze steen Ezel. Ik zal mijn jongen meebrengen en de pijlkoker. Ik zal een pijl schieten. En wanneer het dan goed is bij mijn vader, dan zal ik tot de jongen zeggen: de pijl ligt niet zo ver. Maar wanneer het kwaad gewisselijk is, dan zal ik tot de jongen zeggen: haast u, spoed u, de pijl ligt verder van u. En dan zult gij weten dat het bij mijn vader gewisselijk besloten is om u te doden. We zeiden: *De trouw aan het verbond.*
Als het bij Jonathan om de kroon of troon te doen was geweest, had hij David gemakkelijk aan zijn vader over kunnen leveren. Maar hij was trouw aan het verbond. We vinden hier een wonderlijke zaak. Wanneer dan het feest van de nieuwe maan begint, komt hij de feestzaal binnen. Het was de gewoonte, dat de kroonprins aan de rechterhand van zijn vader ging zitten. En Jonathan staat op van zijn plaats en gaat tegenover zijn vader zitten. Abner neemt zijn plaats in. Hier gaat Jonathan niet naast zijn vader zitten, om daarmee te bewijzen, dat hij recht op de troon had, maar hij gaat vóór zijn vader zitten. Wat geeft hij daarmee te kennen? Dat hij zijn koninklijk recht had afgelegd. En hij huldigde God,

dat David verkoren was om koning te zijn over Israël. Weet u waarom? Hij had gesproken: Gij zult zekerlijk koning zijn over Israël, en wanneer gij het zult worden, doe dan weldadigheid aan mij en mijn zaad. Nu gaat Jonathan bewijzen, dat hij getrouw is aan het verbond. Dat hij niet naast zijn vader gaat zitten, als een die recht heeft op de kroon.
Ziet eens, mijne hoorders, wat is dat een zelfverloochening geweest. Hiervan zegt Saul: Wist ik het niet, mijn zoon, dat gij de zoon van Isaï verkoren hebt tot uwe schande en tot schande van de naaktheid uwer moeder, die u gebaard heeft? Ziet hier eens, wat genade vermag! Want we weten niet of David aan Jonathan heeft verteld, dat Samuël hem tot koning gezalfd had. Ik denk niet dat David het verteld heeft. Maar weet u, wat Jonathan in David gezien heeft? Dat hij de verkorene des HEEREN was en dat hij door God geroepen was! Wèl wist hij dat Samuel tot zijn vader gezegd had: Het koninkrijk is van u genomen en uw naaste gegeven, die beter is dan gij. Merk eens op, de verloochening en de trouw aan het verbond! Christus, mijne hoorders, heeft Zich gehouden aan de eisen van het Verbond. Het ging over de zaligheid van de Kerk. Waarvan we nog lezen: Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man, die Mijn metgezel is. Die onttroond en ontkroond en als een spotkoning aan het kruis gehangen heeft. Maar Hij heeft hier aan de eisen en voorwaarden van het Verbond voldaan, om te verwerven de eer, dat er weer zondaren gekroond zouden kunnen worden met eer en heerlijkheid. Ziet hier eens, wat heeft Christus Zich diep vernederd! Veel dieper dan Jonathan! Saul wierp met de spies naar Jonathan, maar hier is Christus onder het zwaard van de Goddelijke gerechtigheid gestorven. Wat is Christus getrouw geweest aan de eisen van het verbond om de zaken te bepleiten bij zijn vader. Jonathan kon het zwaard van zijn vader nog ontvlieden, maar Christus heeft Zich gegeven onder het zwaard, als de getrouwe Verbondsmiddelaar. Och, wie zal uit kunnen drukken de liefde van die dierbare Borg, Die Zich getroost heeft, wanneer hij naar Golgotha ging, om daar te lijden voor zondaren en tollenaren en schuldigen. Om daar te verwerven, dat ze zouden aanzitten, om met Hem te eten en te drinken van de vettigheid van Zijn huis. Merk eens op, we zeiden: *De trouw aan het verbond!*
Jonathan greep niet naar de troon, maar erkende David als rechthebbende op de troon. Wat was het gevolg? Hij verliet in toorn ontstoken de tafel, terwijl hij nog spreekt: Wat heeft David gedaan en wat is zijn zonde? Dan wordt Saul zó toornig, dat hij zijn spies naar Jonathan werpt. Jonathan ontwijkt deze nog. Ziet eens, in de eerste plaats, hoe diep Saul weggezonken was. Hij was vast van plan om de gezalfde des HEEREN te doden! Waar kan een mens al niet toe komen als God hem overgeeft aan het goeddunken van zijn hart! Dat heeft Saul hier bewezen. Maar wat heeft God bewezen? Dat hij de Getrouwe is! Maar, trouwe God, Gij zijt het schild dat mij bevrijdt enz. Ik denk, mijne hoorders, dat Jonathan die nacht niet veel geslapen heeft en dat David in die paar dagen in de eenzaamheid misschien wel een Psalm gedicht heeft. Daar heeft hij misschien wel gedicht. Ik hef mijn ziel, 0 God der goden, tot U op; Gij zijt mijn God; 'k Heb op u vertrouwd in noden; Weer van mij toch schaamt' en spot; Dat mijn vijand nooit van vreugd' om mij opspring.
Ach, hij was niet zorgeloos, door te zeggen: Saul kan mij toch niets doen, want ik 'ben gezalfd. Neen hoorders, die man is door veel beproeving tot de troon gekomen. Door veel aanvechtingen, waar we vorige week nog over gesproken hebben in de inleiding. Over een gouden kleinood van David. Daar zijn die gouden kleinoden geboren uit de lieflijke in de psalmen, maar in de verdrukking! En toen is de morgen aangebroken, die bepaald was door Jonathan. Hij neemt een jongen mee en gaat het veld in. Daar schiet hij een pijl af. David zat wellicht met aandacht te luisteren. Hoe zal het vallen? Zou ik terug kunnen keren naar het hof en naar mijn vrouw? En Jonathan heeft daar wel met een gebroken hart gestaan. Dat wordt afscheid nemen van mijn liefste vriend! Daar schiet hij de pijl en als die gevallen is roept hij: Verder jongen: de pijl is verder, haast en spoed u: hij is nog verder! Daar hoort David dat zijn vonnis geveld is. Uit het hof, van vrouw, vriend en volk verstoten. Hij moet een zwerveling en vluchteling worden!
Mijne hoorders, David moet nog diepere wegen doorworstelen, voordat hij de troon zal beklimmen! Wanneer de jongen dan de pijl teruggebracht heeft, stuurt Jonathan hem naar huis. Daar komt David uit zijn schuilplaats en daar zijn er twee die elkander omhelzen. En ze weenden beiden. Waarom? Wel, hier breekt het ogenblik van scheiden en afscheid nemen aan. Om elkander misschien niet weer te zien op deze aarde.

Maar, mijne hoorders, de verbondsbanden kunnen niet verbroken worden! Wat zal dat een ontmoeting geweest zijn. Ach, daar staat David met de zalfolie op zijn hoofd, met de belofte een koninkrijk te zullen ontvangen.
Goliath was door hem verslagen! Daar staat hij nu als een kind des doods. Dan vinden we, dat hij driemaal buigt voor Jonathan, en ze weenden beiden, totdat het David gans veel maakte. 0, wat een tere liefde. Ach, nu kon hij bij Samuël niet meer wezen en bij Jonathan niet meer. Ja, maar er was toch een God?
Ja hoorders, daar hopen we nog zo God wil op terug te komen, als het gaat over Davids dwalingen.
Mijne hoorders, hier is voor de dag gekomen, dat David ook een mens was. Ten laatste nog in de vierde plaats: *De duurzaamheid van het verbond.*
Voordat ze afscheid nemen, komen ze nog even bij het verbond stil te staan. Toen zeide Jonathan: Ga in vrede; hetgeen wij beiden in de Naam des HEEREN gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij tussen mij en tussen u en tussen mijn zaad en tussen uw zaad, dat zij tot in eeuwigheid. Daar komt hij David nog even te herinneren aan het verbond! Nu de duurzaamheid. Dit was een verbond wat in de loop der eeuwen is verbroken, want Davids zaad en koningschap is ten laatste ook afgebroken. Daar is een andere koning voor in de plaats gekomen. En *Zijn* Verbond is een eeuwig Verbond, een onwankelbaar, een trouw en een duurzaam Verbond. Een Verbond, dat van geen wankelen weet!
Ziet eens, hier nemen ze afscheid; en wat zegt Jonathan? Ga in vrede. Maar David heeft rust noch vrede meer gekend, voordat hij de troon beklommen heeft. En daar God, door veel ellende en wederwaardigheden, hem op de troon gebracht heeft, naar aanleiding van de belofte, is het voor hem wel waar geworden, wat we nog zingen: Psalm 138: 4.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, hebt u wel eens gehoord: De pijl ligt verder, haast en spoed u? Wat bedoelen we daarmee?
Mijne hoorders, de pijl, die Jonathan daar afschoot, trof Davids hart. Die pijl verbrak David, zodat hij driemaal buigt en gaat wenen. Waarom? 0, als er een arm zondaar is, die van Godswege een pijl in zijn hart krijgt en hij de afstand en breuk leert kennen tussen God en zijn ziel, dan wordt hij een zwerveling. Zitten die hier ook nog? Ach, David zit daar als een verbrokene en verslagene, bitterlijk wenende krachtens het roepen van Jonathan, dat het er niet goed voor staat met hem! Heeft die pijl} u zo wel eens getroffen? Hebt u Jonathan wel eens gehoord, dat u de breuk hebt Ieren kennen tussen God en uw ziel? En dat u hier een zwerveling bent, buiten God en Zijn gemeenschap, buiten God en Christus? Och, hier vinden we de uitwerking van die afgeschoten pijl! Dat er een mens was, die daar gebogen ligt met de bewustheid: Ik ben een kind des doods! Zitten er nog onder ons met die bewustheid in hun hart? Om dan te horen met David: Haast u om uws levens wil?
Mijne hoorders, Jonathan zegt hier: Haast u, want er dreigt gevaar. Zijn er hier nog, die leren kennen, dat er gevaar op til is, dat de dood ze kan treffen en dat ze geen bestaan voor God hebben? Zelfs al was het dat er beloften liggen? Maar, wanneer David hier zegt: Er is als maar één schrede tussen mij en de dood, geeft hij daarmee te kennen, dat hem bange is! David kon niet met de palmtak des vredes van: Ik heb dit beleefd en dat ervaren en ondervonden, blijven lopen, maar hij moest worstelen en Ieren kennen, dat hij uit de gemeenschap moest. Daarvan zegt Psalm 42 zo schoon: Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel naar u, 0 God, naar de levende God!
Zitten die ook nog onder ons? Die soms de tranen onder het klagen hebben? Waar de spotters gaan vragen: Waar is nu uw God op Wien gij bouwdet, en aan Wien gij uw zaak vertrouwdet? Die soms bespot en aangevallen worden, waarvan diezelfde dichter nog zegt: Al uw golven en baren zijn over mij heengegaan. Wanneer ze de ganse dag tot u zeggen: Waar is nu uw God? Zitten ze hier nog onder ons? Hoort dan des HEEREN woord! Wat krijgt David mee? Ga in vrede. Jonathan wil zeggen: Geef je zaken over aan de God des vredes. Krachtens het Verbond is God Zijn Woord aan u kwijt. Hij zal voor u instaan. Zitten ze hier nog? 0, houdt dan moed. Want, houdt in gedachtenis, David is geen zwerveling gebleven. En nog even een stap verder! Heeft God genade verheerlijkt en hebben we leren kennen vrijgemaakt te zijn, dan kan het ook wel eens wezen: Verder van u, de pijl is verder. Wat kan de afstand

ver wezen tussen God en onze ziel. Dat u met de dichter zou moeten zeggen: Gij weet, '0 God, hoe 'k zwerven moet op aard'; Mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard; Is hun getal niet in Uw boek bewaard, Niet op Uw rol geschreven? Die bij tijden moeten zeggen: Gedenk het woord, gesproken tot Uw knecht, waarop Gij mij verwachting hebt gegeven. Zit er dat nog onder ons?
Mijne hoorders, er staat hier: Het verbond is in eeuwigheid, ga in vrede. Al is het dan door veel strijd, verzoeking en beproeving, David Is geen zwerveling gebleven. En de Kerke Gods zal geen zwerveling blijven. Al is het dat ze hier van de ene een schop of van de ander een duw krijgen, door de wereld miskend, door de godsdienst vertrapt worden, ze zullen geen zwerveling of vluchteling blijven. Straks, wanneer ze aan het einde van de loopbaan zijn, dan zullen ze gekroond worden met eer en heerlijkheid. Dat zal wat zijn, als het waar mag wezen! Dan geldt het: Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb het geloof behouden krachtens het Verbond. En nu wacht mij de kroon, die de rechtvaardige Rechter mij geven zal. Dan zal de strijd voorgoed gestreden zijn, daar zal geen Saul meer zijn, die vervolgt en daar zal geen zwerftocht meer zijn. Maar daar mag de Kerk rusten in de liefde-armen des Vaders, aan de borst van Christus en in de schoot des Geestes. Om daar in een drieënjg God opgelost te worden. 0, vrees'lijk zal het zijn als we buiten dat Verbond zouden blijven, al is het dat we de verbondstekenen om zouden dragen. Dat we de wereld, zonde en genot zouden kiezen en onze arme ziel uit zouden leveren aan de duivel! Dan kunt u hier beter veracht en bespot worden en een zwerftocht op de aarde hebben. Al is het 50 of 60 jaar. Jakob zegt: Weinig en kwaad zijn de dagen mijner vreemdelingschappen. Maar aan het einde van zijn loopbaan zegt hij: Op Uwe zaligheid wacht ik, 0 HEERE. En wanneer David op zijn sterfbed ligt, is hij oud en der dagen zat, maar hij heeft de HEERE aangebeden op zijn slaapstede en ontsliep met zijn vaderen. Hij ging een ogenblik slapen om in de dag der dagen opgewekt te worden en als vrucht van het Verbond in te gaan in de eeuwige vrede, die er overblijft voor Zijn ganse Kerk.
De HEERE, Die rijk is in barmhartigheid, zegene de waarheid om Jezus' wille, Amen.

Dankzegging.

Slotzang: Psalm 133: 1.

Zegen.

Davids vlucht voor Saul

Zingen: Psalm 37: 12 en 16.

Lezen: 1 Samuël 21.

Votum.
Zegen.

Mijne hoorders, we zijn begonnen door met elkander te zingen uit de 37e psalm, hetwelk een kerklied is. En wel inzonderheid de verzen, die we gezongen hebben. Daarin vinden we, dat de Kerke Gods wel eens glibberen kan, maar dat ze om het glibberen van hun voet niet verworpen worden. Weet u waarom? De Wet huns Gods is in hun hart geschreven! Weet u hoe het komt als een kind van God bij tijden afdwaalt of verdwaalt, dat ze niet in de afdwalingen omkomen? Omdat de Heere ze weer opzoekt. Christus getuigt er nog van, dat de herder honderd schapen had en er een van die honderd afgedwaald was. Het was niet zodanig, dat hij ging zeggen: Ach, het is er maar een van de honderd! Neen, mijne hoorders, hij gaat zoeken en rust niet voordat hij het gevonden heeft. Het schaap wist de weg niet meer terug! David getuigt nog in psalm 119: Gelijk een schaap dwaalde ik; zoek Uw knecht.
Er zullen tijden aanbreken bij een waar begenadigde, dat God hem achterna wandelt. Dan zal er een tijd aanbreken, dat God hem weer in de wereld brengt, want uit zichzelf kan ook Gods volk nooit in de schuld komen. Als David bijvoorbeeld gezondigd had en als God hem niet in de schuld gebracht had, zodat hij weer schuldenaar voor God werd, was hij door blijven gaan in de zonde! Denk maar aan de geschiedenis van Bathseba en Uria. Het is een opmerkelijke zaak, dat, wanneer bij aanvang of verdere voortgang in het leven schuld gekend wordt, dat men de schuld ééns over krijgt te nemen. Dan denkt men dikwijls, dat dit iets is dat *wij* moeten doen. Schuld eigenen! En als de HEERE dan overkomt, dat God dat doet. Maar dat is niet waar.
Houdt in gedachtenis, dat gij en ik van Adam meegebracht hebben om nooit schuld voor God te bekennen. Dit is een gevo1g van onze diepe val! Dat is al bewezen geworden door onze eerste vader Adam! Als God niet was overgekomen en gezegd had: Hebt gij van die boom gegeten? dan was Adam nooit de schuldige geworden, want hij zegt: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven en ik heb gegeten. God beschuldigen! Waarom? Wel, mijne hoorders, de eerste zonde is geweest: hoogmoed. Nu is er niets pijnlijker voor een hoogmoedig mens dan om vernederd te worden. Niets pijnlijker! Maar als God het doet, dan gaat het vrijwillig. Dus laat ons nooit vergeten, dat schuldenaar worden voor God evenzo een werk van God is als dat Hij bij vernieuwing weer de bewustheid en genade verleent om te mogen geloven dat de schuld vergeven is! We lezen nog in psalm 32: Toen ik zweeg en U mijn ongerechtigheden, weerhouden door de vrees, niet heb beleden, verouderden mijn beenderen door geklag, in mijn gebrul en angst den gansen dag. Want HEER' Uw hand die mij 'bezocht met plagen.
Dus het is niet zodanig, dat men maar in de schuld kan komen wanneer men wil. Dàt is erg gemakkelijk, maar het is mensenwerk en dat openbaart zich dan ook in de vrucht, Maar als we werkelijk door God in de schuld gebracht worden, dan is God daar zeker aan verbonden. Maar houdt dit ook in gedachtenis: Als we over de schuld heen werken, ach, dan kunnen we redeneren zoveel we willen, maar het is niet van God, want God werkt nooit, nooit over de schuld heen! Maar als Gods volk eens waarlijk schuldenaar mag worden, ach, dan ontsluit God Zijn hart. Laten we de geschiedenis van de verloren zoon laten spreken! Gelooft u, mijne hoorders, dat het zó was bij die zoon: Kom, ik heb zo'n honger, laat ik toch gauw naar mijn vader gaan, want daar is overvloed. En dan zal ik maar zeggen, dat ik gezondigd heb tegen vader, dan krijg ik misschien wel weer eten.
Neen, dát is de ware verootmoediging niet!
Maar dan lezen we: En tot zichzelf gekomen zijnde. Eigenlijk wakker geworden zijnde, zijn ellendige staat waarnemende, waar hij in verkeerde! En dat om eigen schuld. Wanneer hij dan zijn schuld krijgt

over te nemen, mijne hoorders, dan is dat een Godsdaad. Met eerbied gesproken, die zoon kon zijn vader alleen maar dienen met zijn schuld. Niet in de uitleving. Maar met de belijdenis van schuld en zonde. Hiervan zegt psalm 32 nog: 'k Bekend', 0 HEER', aan U oprecht mijn zonden; 'k Verborg 'geen kwaad, dat in mij werd gevonden; Maar ik beleed, na ernstig overleg, Mijn boze daân, Gij naamt die gunstig weg.
Maar dan alleen in een weg van schuld belijden. Wanneer hier de verloren zoon terugkeert tot zijn vader in de weg van schuld belijden zegt hij: Vader, ik ben in huis geen plek meer waardig. Ja, mijne hoorders, de kennis van zonde maakt ootmoedig en onwaardig en verwerpelijk. God heeft een afkeer van alle hoogmoed. En het is de mens zo aangeboren, want van nature willen we niet worden wat we zijn! Dat is: een mens die het verdiend heeft om voor eeuwig weggedaan te worden. Het is enkel genade van God, waarvan we in Zacharia nog lezen, dat Hij uit zal gieten de Geest der genade en der gebeden en dat er een rouwklage geboren zal worden. Hoe moeilijk is het soms niet om als broeder of zuster of vriend oprecht voor elkander schuld te bekennen.
Ja, mijne hoorders, als God het niet geeft, gaan we liever met vijandschap in ons hart naar de hel, dan schuldenaar te worden voor God en voor elkaar. Dat is een mens! Dat zijn we geworden! We zijn zulke lieve en aangename mensen niet. Aangenaam kunnen we worden in de ogen des HEEREN. Maar alleen als God door Zijn Geest in ons hart werkt. Daarom wordt God ook alleen uit Zijn eigen werk verheerlijkt. De profeet Jesaja zegt er nog van: Ik dank U, HEERE, dat U me getroost hebt. Ik dank U, HEERE, dat Gij toornig geweest zijt, Hij dankte de HEERE voor Zijn troost en toorn. Waarom? Hij had ervaren, dat ze beide van God waren. Die man was zich bewust, als de HEERE hem niet had opgelegd de kennis der zonde, dan had hij ook nooit de troost ontvangen. Nu willen we het ene wel, maar het andere niet. En het ene is niet te verkrijgen zonder het andere. En hoe komt dat nu? Wel, mijne hoorders, omdat de Wet van God in zijn hart geschreven was. Daarom kon hij niet over de schuld heen werken. En al is het dat zijn voet dan kan glibberen, hij zal daarom niet verworpen worden.
We vragen daarvoor in het avonduur uw aandacht, in aansluiting op de vorige week. Toen hebben we gesproken over David en Jonathan. Nu staat ons een donkere bladzij in Davids leven te verhandelen. We vragen daarvoor uw aandacht naar aanleiding van 1 Samuël 21, het 10e vers.

> *En David maakte zich op en vluchtte te dien dage van het aangezicht van Saul; en hij kwam tot Achis, de koning van Gath,*

We wensen hierboven te zetten: Davids ontrouw en Gods getrouwheid.

1e. Waarin Davids ontrouw bestond.
2e. Waarin Gods getrouwheid zich openbaarde.

We zullen trachten een weinig tot onderwijzing en lering te spreken.
We zingen vooraf nog Psalm 56: 4 en 5.

Tot dit hoofdstuk heeft David nog in oprechtheid gehandeld en we vinden niet dat hij enig onrecht gedaan heeft. We vinden, dat als hij voor Saul moest vluchten, hij naar de profeet Samuël vlucht. Daar kon hij niet blijven. Dan vliedt hij naar Jonathan, de prins. En als hij dan afscheid genomen heeft van Jonathan, gaat hij naar de priester Achimelech. Dwaalde hij daarin? Nee, daar dwaalde hij niet in! Want hij ging wellicht met het doel om de HEERE raad te vragen! We moeten het maar eens aandachtig lezen. Toen kwam David te Nob, tot de priester Achimelech. Wellicht heeft hij ook afscheid willen nemen, want hij weet dat hij nu een banneling en zwerveling wordt. Bij niemand kon hij blijven en niemand kon hem verbergen voor Sauls aangezicht. Daarom moet hij vluchten. Wat zal er omgegaan zijn in Davids hart! Hij droeg de zalfolie op zijn hoofd. Hij had aan het hof verkeerd, was met Michal getrouwd en nu een vluchteling! Nu neemt hij zijn toevlucht tot de priester en de tabernakel om de HEERE raad te vragen en om afscheid te nemen! Want we kunnen in de psalmen lezen, dat het een grote beproeving was voor David om verwijderd te zijn van het huis Gods en de openbare eredienst. Ook lezen we nog in 1 Samuël 22: 10, dat Achimelech de HEERE voor hem vraagde. We zeiden, tot

zover dwaalde David niet. Maar we zeiden ook: Een zwarte bladzij in Davids leven! Een man naar Gods hart, een begenadigde, die God gezalfd en verkoren had. Die ook straks de troon zou beklimmen. Maar door welke weg? Er geschiedt niets buiten Gods raad en voorzienigheid. Hebt u het straks opgemerkt onder het lezen? En Achimelech kwam David bevende tegemoet en hij zeide: Waarom zijt gij alleen en geen man met u? En merk nu eens op! Het was niet de roeping van een priester om David bevende tegemoet te komen. Wij zouden het andersom verwacht hebben! Dat David bevende tot de priester kwam. Waarom zou die priester gebeefd hebben? Ach, mijne hoorders, ook Achimelech zal wel gehoord hebben, dat David in ongenade gevallen was bij de koning! Hij is wellicht bang geweest dat David nu aan hem, die priester was, zou vragen om hem te verbergen. Dus de vrees van de priester is geweest dat hij David niet durfde te verbergen.
We lezen dikwijls zo gemakkelijk overal overheen. Dan zegt hij tegen David: Waarom zijt gij alleen? En dan verschrikt David. Want in plaats van dat hij zegt tot de priester: Ik kom om de HEERE raad te vragen; zou u me soms kunnen verbergen, want ik ben een zwerveling geworden, gaat David liegen.
Mijne hoorders, als Achimelech hem dan bevende tegemoetkomt, doet David net alsof hij niet in ongenade bij de koning gevallen is. Want, zegt hij, de koning heeft mij een zaak bevolen en zeide tot mij: Laat niemand iets van de zaak weten om welke ik u gezonden en die ik u geboden heb; de jongelingen nu heb ik de plaats van zulk een te kennen gegeven.
We zeiden waarin Davids ontrouw bestond. Hier vinden we dat hij gaat liegen. Een openbare leugen! Hier begint de zwarte bladzij in Davids leven, welke we, als God ons leven geeft, nog meer tegen zullen komen. Het is een opmerkelijke zaak, dat God zowel de zwakheden en gebreken, als ook de zonden van Gods volk heeft laten beschrijven. Nooit als een voorbeeld ter navolging, maar als een baken om bewaard te mogen blijven. En, als we soms uit zwakheid in de zonde vallen, om dan niet aan Gods genade te vertwijfelen noch in de zonde blijven liggen.
Mijne hoorders, wat gaat er nu gemakkelijker dan liegen? Hier kan zelfs nog niet gesproken worden van een noodleugen, alhoewel wij dat ook niet goed praten, want hier was geen directe nood.
En wat is het gevolg van het liegen? De ene leugen volgt de andere op. Liegen is een vrucht van het ongeloof. En deze leugen heeft vreselijke gevolgen gehad, want zij veroorzaakte de dood van de priesters des HEEREN.
Houdt in gedachtenis, als het geloof levend en werkzaam is, liegt er niemand van Gods volk. Maar wanneer het ongeloof in de gelovigen de overhand krijgt, dan wordt het waar, wat Jeremia zegt: Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk, wie zal het kennen? Hier vinden we de beminde des HEEREN, de verkorene. Waar is nu Davids vertrouwen, waar is zijn geloofsleven, waar is zijn geloofsvertrouwen? Och, mijne hoorders, als de HEERE Zich een ogenblik terugtrekt, waar kunnen we dan in terechtkomen! Wat moesten we ons wel bewust wezen onze afhankelijkheid. Om Hem aan te hangen met hart en ziel, waarvan een zeker dichter zegt: Bewaar mij toch, o alvermogend God. David is niet de enige! Denk aan Abraham, Izak en Jakob. Abraham, de vader der gelovigen. Als zijn vrouw door Farao weggenomen wordt zegt hij: Je moet zeggen, dat je mijn zuster bent. Houdt in gedachtenis, bij alle genade die God verheerlijkt heeft, dat we maar vlees zijn. Wat was Paulus daarvan doordrongen, wanneer hij zegt: Het goede dat ik wil, dat doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik. En dat ging bij Paulus niet over de uitleving, maar hij kreeg in te leven, wat hij was. Hier vinden we dat David gaat handelen, alsof er geen God is, Die hem kan bewaren. Alsof er geen God is, Die Zijn belofte waar kan maken. Maar David gaat hier met leugen en bedrog zichzelf handhaven. David gaat vragen om brood. Hij zegt: Geef mij vijf broden in mijn hand. Dan vinden we, dat de priester geen brood in huis had, maar dat er alleen de toonbroden waren. En dan gaat de priester voorwaarden stellen. We kennen de historie. Ze moesten rein zijn en zich van de vrouwen onthouden hebben. En dan gaat David de zwarigheden van de priester wegnemen door te zeggen, dat ze al drie dagen op reis zijn en dat de vrouwen hun onthouden zijn en dat de jongelingen ook rein zijn. Dan geeft de priester hem het brood. Deze handeling was niet tegen de wet, want het brood had een week op de tafel in het heiligdom gelegen. Na die week werd het weggenomen en was het bestemd voor de priesters en hun gezinnen voor levensonderhoud.
Mijne hoorders, zo zien we hier David op een dwaalspoor! De man, waar de HEERE van gezegd had: ‘k Heb eens gezworen bij Mijn eigen heiligheid: Zo ik aan David lieg, zo hem Mijn Woord misleid! Deze

man is hier gelijk een dwalend schaap, zonder dat hij zich bewust is dat hij zondigt. Want het is een opmerkelijke zaak, als David hier liegt, slaat hem zijn consciëntie niet eens. Als we de zonde thuis krijgen, dan wèl, maar anders werkt een mens over de zonde heen. Zo zijn wij van nature allen. Hier zien we ook de zwakheid van David. Misschien denkt er iemand: Is dat nu niet gevaarlijk wat u zegt? Zou dat geen aanleiding kunnen zijn dat Gods volk ook zichzelf maar uit gaat leven? Neen! voorzichtig hoor. We hebben wel eens meer gezegd: God maakt geen Antinomianen. Hier staat ook niet dat David zondigde op de genade. Maar hij werd hier door nood gedrongen. En dan komt Davids ontrouw voor de dag. Hij gaat liegen in plaats van zijn toevlucht tot God te nemen of tot de priester, die toch tussen God en het volk in stond. In plaats van dat hij om de efod vraagt om langs deze weg aan de weet te komen hoe het verder moet. Neen. We zeiden: leugen en bedrog neemt hij ter hand. We vinden nog, dat hij gaat vragen: is hier nog een zwaard? En dan zegt de priester Achimelech: Er is geen zwaard dan alleen het zwaard van Goliath, die gij verslagen hebt.
0, mijne hoorders, hier laat de HEERE David eens een ogenblik los! En wat zegt de Heidelberger? Dat ik nog steeds tot alle boosheid geneigd ben. We hoeven hier geen steen op David te werpen. Wie ooit zijn eigen hart leert kennen, komt er wel achter wat erin woont. Als de Kerke Gods, bij alle genade die ze doorleefd heeft, krijgt in te leven, wat ze nog van Adam in zich waarnemen, dan hebben ze niet zo spoedig een steen om te gooien. Niet om de zonde goed te keuren! Want als ze de zonde thuis krijgen, dan zullen zij ze bitter bewenen. Het is een eigenschap van elke begenadigde, dat ze hun zonde krijgen te betreuren en te bewenen. David, in psalm 56, begint met: Genà, 0 God. Hij begint hier met genade. Maar genade wordt geboren uit de kennis van schuld. En als hij dan de bewustheid van zijn zonde leert kennen en hij krijgt genade, dan mag hij ook leren kennen, wie God voor hem is. Dat kunnen we lezen in psalm 34: Ik loof den HEER', mijn God, Mijn zang klim' op naar 't hemelhof. We zien dan verder, dat de priester hem hier herinnert aan het zwaard van Goliath. Want hij zegt erbij: Die gij verslagen hebt in het dal. Daar had David zich bewust kunnen worden, wie God voor hem geweest was. Maar wat gaat David nu zeggen? Geef het maar, er is zijns gelijke niet. In plaats van dat hij nu zegt: Toen ik in het veld was, kwam er een leeuwen een beer. Maar God gaf mij genade en kracht om ze te doden en het schaap te redden. Toen Goliath daar de Naam des HEEREN lasterde en de slagorde van Israël hoonde, toen ben ik niet met een zwaard gegaan, Achimelech! Daar ben ik gegaan in de Naam des HEEREN. Daar heb ik gelovig beleden: Gij komt tot mij met een zwaard en spies, maar ik kom tot u in de Naam des HEEREN.

Neen, mijne hoorders, wat zegt hij? Geef het mij, er is zijns gelijke niet. Geef het mij. Waarom? Wel, hij gaat hier, in plaats van op God, op een zwaard steunen, en op zijn eigen kracht. De lering, die we hierin vinden is erg duidelijk en eenvoudig. Wat zal David bedrogen uitkomen met alles wat hij zelf doet! Met God komen we nooit bedrogen uit. Maar alles wat we zelf ter hand nemen en in eigen kracht willen doen, daar leert psalm 147 van: Aan die vertrouwen op hun benen, wil Hij geen gunst of hulpverlenen. En wat doet de priester? Ach, mijne hoorders, in plaats van dat hij zegt: David, vertrouw niet op een zwaard, man! Roep God aan, want Die kan u alleen maar helpen.
Neen, mijne hoorders, geen woord! David zegt: Geef het mij, want er is zijns gelijke niet. Ach, menigeen steunt dikwijls op zijn bekering, bevinding en ervaring. En hoe menigmaal kan men daarin dwalen, zonder dat men zich bewust is, dat men dwaalt. Hier vinden we, ik kan er niet genoeg op aandringen, een man, die door genade was wat hij was. Maar als God een ogenblik Zijn genade inhoudt, komt er een gevallen mens voor de dag. Nu even opletten! Eén was er die hem heeft gadegeslagen. Wie was dat? Daar was een Edomiet, die was opgehouden voor het aangezicht des HEEREN. We weten niet om welke reden deze man was opgehouden. Hetzij dat het was om gereinigd te worden van de een of andere onreinheid of dat hij daar was om een gelofte te betalen. Maar dat is niet het voornaamste. De man was opgehouden en heeft wellicht 'het hele gesprek gehoord. Deze Doëg heeft Davids leugens gehoord. Hij heeft gehoord wat de priester tot David gezegd had. Deze man was de grootste herder van Saul. Nu had hij wat om over de priester en David te praten. En, mijne hoorders, als er ooit genade in onze ziel verheerlijkt is, in welke stand van het leven ook, dan ligt de vijand op de loer. Dat de wereld de zonde uitleeft in de ongerechtigheid, de zonde indrinkt als water, ach, daar hoor je niet van. Maar laat er eens een begenadigde zijn voet verkeerd zetten. Aanstonds heeft men de mond er van vol. De

vijand ligt op de loer. We lezen nog dat Christus gezegd heeft: Wat Ik u zeg, zeg Ik u allen: Waakt! God in de hemel hoort de gesprekken, die er gedaan worden over de Kerke Gods. God hoort hoe eronder elkander gesproken wordt over de gebreken van Gods volk. Maar het mocht wel in onze harten wonen: Bewaar ons toch, o alvermogend God. Bewaar mij toch voor de zonde, die mij lichtelijk omringt. Het moest wel op onze lippen wezen: Zet, HEER', een wacht voor mijne lippen; Behoed de deuren van mijn mond. Ach, dat we toch geen reden zouden geven, dat er over ons gepraat wordt. Laten we er rekening mee houden: We zondigen niet goedkoop! Deze geschiedenis is er een bewijs van. Want, mijne hoorders, wat was het gevolg van Davids liegen en Achimelechs zwakheid? Wel, Saul laat vijfentachtig priesters doden, die de linnen lijfrok droegen. Inzonderheid komt God hier met Zijn Kerk af te rekenen. Nooit meer richterlijk, want het richterlijke is door het bloed van Christus weggenomen. Maar wel komt Hij ze te kastijden.
Paulus zegt nog: Wanneer wij de kastijdingen niet onderworpen zijn, zijn we bastaarden en geen zonen. We lezen nog in psalm 103: Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, noch eeuwiglijk Zijn gramschap ons doen lijden. Hij is het, Die ons Zijne vriendschap biedt.
Maar hier ligt de vijand op de loer. Hij heeft wat om aan Saul te vertellen. We vinden zo schoon van Jozua, dat hij daar voor de HEERE stond met zijn vuile klederen. En daar was de vijand ook aanwezig. Wat zei de vijand? HEERE, dat is nu een priester. Dat is er een die tussen U en het volk staat. Het is een kind van U. Krachtens recht moet U hem verdoemen. Krachtens Uw heiligheid moet U hem wegstoten, krachtens Uw rechtvaardigheid moet U hem straffen. En wat zegt dan de HEERE? Die stuurt eerst de duivel weg: De HEERE schelde u, gij satan! En wat zegt Hij dan tegen de Hogepriester Jozua? Je bent een goddeloos mens? Hoe lang heb Ik u nu al verdragen? Neen, mijne hoorders, Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten. Doe die vuile klederen uit, zegt God en doe hem witte klederen aan. We hebben wel eens meer gezegd: Er is geen vader of moeder, die wil hebben dat de buren hun kinderen slaan. Maar houdt er rekening mee, dat God ook niet wil dat Zijn kinderen geslagen worden. Daar neemt God het voor op. Dat kan God zelf wel en dat doet Hij ook zelf wel. Maar op Zijn wijze en naar Zijn voornemen! Ach, als het geloofsvertrouwen gemist wordt, dan maken we God tot een leugenaar, want David liegt hier niet alleen tegen de priester, maar hij liegt hier tegen een almachtig God. En bedenk nu eens, hoe die geestelijke David, die dierbare Borg en Middelaar veroordeeld is geworden als een leugenaar! Toen Hij voor Kajafas stond en deze hem vroeg: Ik bezweer u bij de levende God, dat Gij mij zegt of Gij de Christus zijt! Dan zegt Christus: Gij hebt het gezegd. Met andere woorden: Ik ben het. En dan zegt Kajafas: Hebt gij Zijn Godslastering gehoord? Wat dunkt ulieden? Hij is des doods schuldig! Nu is Christus voor leugenaars en bedriegers de dood ingegaan. Doch niet voor diegenen, die met voorbedachten rade liegen oen bedriegen! Wel mogen we in liefde elkander vermanen, maar dan altijd met het besef, dat we er niet boven staan. Laten we voorzichtig zijn met iemand te oordelen. Want wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle. Och, als de HEERE ons aan onszelf overlaat! Ziet dan een Simson, Gideon en Jeftha, ja zelfs nog een discipel van Jezus, die nooit geweten heeft wie of wat hij was. Petrus, die gezegd had: Al is het dat ze allen aan U geërgerd worden, ik geenszins. En wanneer hij dan in de zaal van Kajafas is, dan gaat hij Jezus verloochenen, ja, zichzelf vervloeken. Hij zweert: Ik ken de Mens niet. Daar vinden we nu de bijbelheiligen! We hebben in het begin al gezegd, dat dit alles niet beschreven is geworden, opdat we in een Antinomiaanse zin een beetje ruimer kunnen gaan leven. Dat we kunnen zeggen: Ik hou me niet meer zo aan dat wettische, want dat is ook maar van een mens.
Ach, dan kun je ruim [even en ten laatste met heel de wereld mee. Maar dat bedoelen wo niet. Dat bedoelt Gods Woord ook niet. Neen, mijne hoorders, hier vinden we een David als een dwalend schaap. Steunend op zijn zwaard en eigen kracht. En als het nodig mocht zijn, dan had hij wat om mee te vechten, maar hij miste het geloofsvertrouwen. Dan vinden we verder, dat David uit Nob vlucht. David gaat verder op de dwaalweg, op de verkeerde weg. Maar de HEERE gaat hem na. De HEERE zal David weer op zijn plaats brengen. Maar niet eerder of David moet eerst zichzelf doodlopen. David moet er tussenuit!
Ach, mijne hoorders, God kan een mens wel eens laten gaan, omdat hij moet leren, dat hij niet op bevinding kan leven, maar dat hij als een gans ontblote moet overschieten.

Ach, bedenk eens, elkeen die ooit zijn eigen hart heeft leren kennen, ik doe een beroep op de consciëntie van elkeen die eerlijk van God genade verkregen heeft, die eigen hart leert kennen, zal hier geen steen naar David werpen. Die zal mee moeten klagen: Gelijk een schaap heb ik gedwaald, dat onbedacht zijn herder heeft verloren. Zoek Uw knecht!
Wat doet David? Nu heeft hij eten en een zwaard. Waar gaat het nu heen? Nog is hij niet van zijn dwalingen genezen. God laat hem nog verder gaan. Waar gaat hij nu zijn toevlucht zoeken? Naar de plaats waar Goliath geboren was! Waar Goliath geleefd had! Naar de onbesneden Filistijnen, naar de vijanden van zijn volk.
O ziet eens, nog een stap verder op de dwaalweg! Hij gaat naar de vijanden van Israël. Hij vlucht naar Achis. David dwaalt maar verder en het lukt nog ook! Dus hij voelde zich veilig en geborgen bij de koning Achis. Hoe menigeen gaat bij de Filistijnen om hulp, als het Godsvertrouwen en de geloofsoefeningen gemist worden.
David kon het hier bij de koning van Gath best uithouden. Laten we het goed lezen! Anders zou u het misschien verkeerd lezen. U zou kunnen lezen: En David kwam hij Achis en hield zich krankzinnig. Maar dat staat er niet. Er staat: En hij kwam tot Achis, de koning van Gath. En Achis wou hem best hebben, hij kon hem goed gebruiken. Een man die een vijand geworden was van Israël, die een deserteur was! Maar wat vinden we dan verder? De knechten van Achis zeiden tot hem: Is deze niet David, de koning des lands?
Misschien waren ze wel uit het geslacht van Goliath. Misschien hebben ze wel het zwaard herkend. Hoe het ook zij, ze hebben hem herkend, want ze zeggen: Is deze niet David, de koning des lands? Zongen ze niet van hem in de reien: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden? En dan komen de ministers hij elkaar, als ze zien hoe Achis handelt met een die hun "grote" gedood heeft. Dan zeggen ze: Nee koning, dat gaat zo niet. Deze man is des doods schuldig. Hij is de man, die middellijk de oorzaak geweest is van de zware slag die ons is toegebracht. Hij is het die ons volk al zoveel kwaad gedaan heeft. En we lezen: David legde deze woorden in zijn hart. En als hij dan voor de koning moet verschijnen om gevonnist te worden, wat gaat hij dan doen? Er zijn hier verschillende uitleggingen van. De een zegt: het is een krijgslist geweest, die God hem niet kwalijk genomen heeft. En een ander zegt, dat het een zonde is geweest. Ik voel me het veiligst bij de tweede uitleg. Waarom? We lezen, dat hij zich krankzinnig voordoet, als zijnde gek. Kon David dat verantwoorden, om zich voor gek te houden? Om als een waanzinnige aan muren en deuren te krabben? Om als een waanzinnige zijn zever in zijn baard te laten aflopen, om dwaze taal te doen?
Neen, mijne hoorders, hier vinden we Davids ontrouw!
En als zij hem dan bij Achis brengen, zegt Achis: Heb ik razenden gebrek? Laat ik er even tussenvoegen, dat ongewijde schrijvers zeggen, dat er onder de Filistijnen grote eerbied was voor krankzinnige mensen. Zelfs zeggen sommige schrijvers, dat Achis zelf twee krankzinnige jongens had. Wij stellen dat natuurlijk niet vast. We zeggen hier wat we gelezen hebben! Het is nog aan te nemen ook, want we lezen dat Achis zegt: Heb ik razenden gebrek? Alsof hij wil zeggen: Ik heb er al! Maar, mijne hoorders, hoe bestuurde en handelde God? Wel, in plaats dat ze hem doden of gevangenzetten, laten ze hem vrij uitgaan! En dan gaat uitblinken, wat we in de tweede plaats zeiden: Gods trouw!
Hier is het, dat God Davids gangen gaat besturen! En waarom? Omdat God gezworen had! Omdat God beloofd had, omdat God David had laten zalven. En nu kon David zich er niet uit zondigen. De Filistijnen konden hem niet ombrengen, en Saul kon hem niet ter dood brengen. Waarom niet?
God is getrouw, al was David ontrouw. We zeiden: Waarin bestond Gods getrouwheid? Hier gaat God dat afgedwaalde kind naspeuren, hier verlost God hem uit de hand der Filistijnen. Dan vinden we dat Achis hem wegjoeg. Dan gaat hij psalm 34 dichten, en wat vinden we daar? Dan gaat hij God loven en erkennen! Wanneer hij gegrepen wordt, vinden we dat psalm 56 begint met: Genâ, 0 God, bescherm mij door Uw hand. Daar vinden we, wat we straks gezongen hebben: Gij weet, 0 God, hoe 'k zwerven moet op aard', mijn tranen hebt G'in Uwe fles vergaard. Daar vinden we David weer in smart en verdriet. Maar tevens vinden we: Ik prijs in God het woord. De HEERE komt Zijn woord te-bevestigen als de getrouwe Verbonds-Jehova. God is getrouw. Ik prijs in God het woord. Daar heeft David ervaren, dat hij zelf het verderf gezocht had, maar God heeft hem eruit gered, zodat God door Zijn eigen werk verheerlijkt wordt. We hebben reeds gezegd, dat de HEERE hem net zo lang liet gaan, totdat hij zichzelf

doodgelopen had, en het voor hem een afgedane zaak werd. Dàn neemt God het voor David op. Daar heeft David geleerd, wat we nog zingen uit het laatste vers van psalm 56:

Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood;
Gij richt mijn voet, dat hij zich nimmer stoot',
Gij zift voor mij een schild in alle Mad.

TOEPASSING.

Ziet hier, mijne hoorders, de trouw van die eeuwige Verbondsgod. En dat in Christus, Zijn Zoon, Die voor hen de schuld betaald heeft. Die door Zijn dierbaar bloed alles verworven heeft, waarvan Christus zelf getuigt: Niemand zal ze uit Mijne hand rukken. De Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen. Niemand zal ze rukken uit de hand Mijns Vaders. En al is het dan, dat Saul mobiliseert, al is het, dat de duivel mobiliseert, dat alles maakt niets uit! Waarom niet?
0, die geestelijke David, Die geboren is in Bethlehems stal! Geleden heeft op Golgotha! Die in de krib neergedaald is! Op het kruis de overwinning behaald heeft over alle vijanden! Die daar teweeggebracht heeft de verzoening van *al* onze zonden. Die geestelijke David, Die, wanneer Hij gevangengenomen werd, Zichzelf vrijwillig gaf.
Ziet, hier ben Ik, indien gij Mij zoekt, zo laat dezen henengaan! Wie waren het, die weg vluchtten? Slapers, verloochenaars, twisters, wie toch wel de meeste was!
Ziet dan de trouw van die geestelijke David! Die op Zich nam, om niet voor enkele zonden te boeten, maar voor al hun zonden. We vinden dat David in psalm 56 spreekt, dat hij tranen geweend heeft. Tranen, die bij God bewaard gebleven zijn.
Welke tranen zijn dart? Dat zijn tranen van schuld en berouw! Wanneer de Kerk zich schuldig weet voor God, storten zij tranen als een vrucht van de Borgtranen van Christus. Niet omdat God de zonde straft, storten zij tranen. Neen, mijne hoorders, maar omdat ze God onteren. En die tranen worden bij God bewaard in een fles. Dat wil zeggen, in gedachtenis gehouden. De HEERE speurt Zijn Kerk na; omdat Christus getriumfeerd heeft over dood, hel en graf, staat Hij voor Zijn Kerk in! Al is het door veel wederwaardigheden, zodat men bij tijden vreest, om met de haven in zicht nog te moeten stranden. Bij tijden vrezen zij, dat de golven en baren hun nog zullen overspoelen. Of zij vrezen nog in de handen van Saul om te komen. Maar God staat voor Zijn Kerk in, al is het door veel strijd en verzoeking en soms door de zonde heen! Ach, de HEERE merkt ze niet aan in zichzelf want dan was het voor eeuwig verloren. Wèl rekent de Kerk zichzelf de zonde toe. Dat ze ervan moeten zeggen: Mijn zonde, mijn zonde! De vijand rekent ze hun ook toe door te zeggen: dat of dat heeft hij gedaan, dàt kwam van zijn lippen.
Maar als ze er door genade iets van mogen leren kennen, dat God hun de zonde niet toerekent, zullen ze hier in dit leven, al is het door de oven der beproeving, alles kunnen dragen, om straks, in en door het bloed van Christus, zondeloos voor God te mogen verschijnen.

David is al bijna vierduizend jaar de strijd te boven. David juicht al vierduizend jaar voor de troon. Hij mag al vierduizend jaar genieten en zondeloos leven. In zijn psalmen heeft hij dikwijls opgewekt tot lof en eer van God. Nu mag hij het eeuwig doen met de ganse Kerk.
Het is tot bemoediging voor de strijdende Kerk en tevens een baken, waarmee David ons opwekt: Vertrouwt op God te allen tijde, 0 gij volk, stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht! En wanneer er onder ons zijn, die zich geduriglijk moeten beschuldigen, die met Paulus zeggen: Ik ellendig mens, wanneer zal ik nu eens voorgoed van de zonde afkomen? Hoort dan wederom wat Paulus zegt: Ik danke God door Jezus Christus!
Eens breekt er een dag aan, dat u voorgoed van de zonde verlost wordt. En dan is er zelfs geen gedachtenis meer van uw zonden! Want als de zonden van David in de hemel nog in gedachtenis zouden zijn, dan zou hij in de hemel nog wenen.
Maar gelukkig, dat kan en hoeft niet meer. Het bloed van Christus heeft teweeggebracht, dat daar alle tranen van hun ogen afgewist worden. Voor eeuwig! Houdt u aan het Woord en Getuigenis Gods.

Ten eerste: Als een baken, om wakende en biddende bevonden te mogen worden aan de posten van Zijn deuren.
Ten tweede: Al is het dat u in de waarneming van uw hart in de benauwdheid bent, dan hoeft u nog geen openbare leugen te doen. Maar wat leeft er dan niet in het hart? Arglistig is het hart. Dat we dat mogen leren kennen. Bedenk dit: Christus heeft ook *dat* gedragen en heeft ook *daarvoor* voldaan, opdat straks de Kerk vlekkeloos voor Gods aangezicht mag verschijnen.

Wee, wee, wee, als u niet dat waarachtige leven kent. Wees voorzichtig, dat we geen Doëgs gestalte innemen. Wees voorzichtig om vermaak te hebben. Niet dat we de zonde goed willen keuren van Zijn Kerk. Dat hoeft niet hoor. Maar deze man had er vermaak in. Nu had hij ook eens wat! Nu kan het wezen, dat we een Doëgs gestalte hebben, dat we soms nog vermaak hebben in de zwakheden van Gods Kerk. Houdt dan in gedachtenis: Doëg is voor eeuwig verzonken in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer. Hij heeft zijn loon ontvangen. Want dit blijft van kracht, hoor; nogmaals, niet om de zonde goed te keuren: Wie Gods volk aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. En wat is er teerder als een oogappel. God gebruikt dit beeld in Zijn Woord. Laat het voor ons een waarschuwing zijn.

Kom, laat dan in zover God genade verheerlijkt heeft, in onze handel en wandel openbaar worden, dat we niet van de wereld zijn! Om de wereld geen stok in de hand te geven om God te slaan. God beware ons daarvoor.
Maar laat degenen, die een stok gebruiken, voorzichtig zijn! Dat de pijlen, die ze schieten, niet op hun eigen hoofd terechtkomen en zij dan zelf in een eeuwig verderf storten.
Dat daartoe dan de God aller genade dit onderwijs aan onze harten zegene, is onze wens en bede. Amen.

Dankzegging.

Slotzang: Psalm 34: 2.

Der nooddruftigen toevlucht

Zingen: Psalm 123: 1 en 2.
Lezen: 1 Samuël 22.

Votum.
Zegen.

Gebed.

De liederen Hammaälôths, welke we kunnen vinden vanaf psalm 120 tot en met psalm 134, zijn liederen des opgangs.
We vinden daar verschillende kerkgangen. In hetgeen we gezongen hebben, vinden we ook een kerkgang, welke de slechtste nog niet was, want het was een opgang naar het huis des HEEREN! Hoedanig was die opgang? We vinden er hier een die biddend opging naar het huis des HEEREN. Een lied des opgangs!
En tot Wie was zijn gebed gericht? Tot degene die in de tempel of in het voorhof zat? Neen, maar: Tot U, Die in de hemel zit, hef ik mijn ogen op en bid. Tot Die was zijn gebed gericht.
Mijne hoorders, hier was dus iemand, die opging naar het huis des HEEREN. We vinden hier iemand, die de bewustheid van zijn ellende en schuld omdroeg, wat hem in het tweede vers uit doet roepen: Geef ons gena, geef ons genâ, 0 HEER'! En nu is er geen genade nodig als er geen schuld is! Wanneer we hebben Ieren kennen, wie en wat we voor God geworden zijn, gaan we bidden om genade. Deze man zegt hier: ik hef tot U, Die in de hemel zit, mijn ogen op en bid.
Doet hij dat als een rechthebbend mens? Neen, want hij gaat zich hier vergelijken met dienstknechten en dienstmaagden die opzagen tot degenen die over hen gesteld waren. Aandachtige bijbellezers kunnen weten, dat Oudtestamentische dienstknechten en dienstmaagden gekochten waren met geld. Abraham had Eliëzer gekocht met geld, evenzo Hagar, de slavin. Dus, die waren het eigendom van een ander. Met eerbied gesproken komt de dichter zich hiervoor te stellen als een gekochte, als een die het eigendom van God is. Dat hij nu is als een dienstknecht en een dienstmaagd, die gekocht waren en dus niets verdienen konden. Als wij werken, kunnen we loon eisen, maar deze mensen waren geheel aangewezen op genade, op een vriendelijk aangezicht en een milde hand.
Mijne hoorders, dit waren mensen, die konden geen recht laten gelden! Met deze mensen gaat de dichter zich hier nu vergelijken! Dus, geheel aangewezen op genade, gelijk de dienstknechten en dienstmaagden. Wanneer nu deze man bidt: Ik hef tot U, Die in de hemel zit, begint hij hier ten eerste voor zichzelf te vragen, maar aan het eind van dit vers betrekt hij er de ganse Kerk bij: Tot Hij ook ons genadig zij!
Hierin vinden we dat deze man niet leefde voor zichzelf, maar de ganse Kerk erbij ging betrekken. Hiermede gaf hij te kennen, dat elk begenadigde aangewezen is op de Kerke Gods, zoals Hij die verheerlijkt heeft in Zijn Zoon, naar Zijn eeuwig welbehagen. Op welke grond kon hij nu verhoring verwachten bij die God, op Wie hij zijn ogen richtte? Op grond van de offerande, zoals die lag ter plaatse en waarin afgeschaduwd is geworden het Bloed des Verbonds!
Mijne hoorders, wat zou het een zegen zijn, als dit gebed ons gebed zonde zijn: Ik hef tot U, Die in de hemel zit. Dit is dan persoonlijk! Maar om dan met de dichter verder te zeggen: Tot Hij ook ons genadig zij. Kom, dat is de slechtste kerkgang nog niet.
Zijn we het ons ook bewust, dat we niets anders kunnen verdienen dan de hel? Dit is het hoogste cijfer dat we kunnen bereiken. Is er onder ons een te vinden, die kan zeggen: ik heb in een hele dag niet gezondigd?
Zelfs al heeft God genade aan ons verheerlijkt, dan dragen we een lichaam der zonde en des doods om. Als onze gedachten niet gevangengenomen worden onder de gehoorzaamheid van Christus, waar

gaan ze dan heen? Is het ook in ons, om, gelijk een dienstknecht en dienstmaagd, het oog te slaan op Hem, totdat Hij ons genadig zij?
We vinden in het tweede vers: Geef ons genâ, geef ons genâ, o HEER', En red ons tot Uw eer. Ziet hier een beeld van een oprechte bidder, die de ere Gods stelt boven zijn redding. Het mocht niet ten koste gaan van de ere Gods. God wordt verheerlijkt in het zaligen van zondaren. De dichter openbaarde hier verder, dat hij in strijd was, wanneer hij gaat zeggen, dat zijn hart moe en treurig is van al het spotten. In welk opzicht deze man spotters had, behoeven we niet te onderzoeken, want elkeen die genade leert kennen, behoeft ze niet buiten de deur te zoeken. De duivel kunnen we niet buiten ons bidvertrek houden, niet uit de kerk en ook niet buiten ons hart. Wat kan de duivel samenrotten, wat kan hij spotten als God zwijgt en we biddende zijn en God verbergt Zich! Kan het dan niet honend klinken: Waar is God op Wien gij bouwdet?
Deze man nu gaat biddende op, totdat hij straks in zal gaan in het huis des HEEREN, waar hij in de schaduwdienst kan zien, dat Christus Zich Gode welbehagelijk heeft opgeofferd en als Overwinnaar over alle vijanden getriomfeerd heeft.
Vinden we nu in Psalm 123 geen gebedsverhoring, dit vinden we in Psalm 124 wèl. Daar kunnen we vinden de uitkomst en de redding, omdat de strik der vogelvangers gebroken is.
Wij wensen thans uw aandacht wederom te bepalen bij het leven van David en wel bij hetgeen we vinden in 1 Samuël 22: 2:

> *En tot hem vergaderden alle man, die benauwd was, en alle man, die een schuldeiser had, en alle man, wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen; zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen.*

Daar deze tekst zichzelf verdeelt, zullen wij dit thans niet doen. Zingen wij vooraf nog van
Psalm 118: 3 en 4.

Eerder hebben we uw aandacht bepaald bij Davids dwaling.
Hoe hij tijdens zijn vlucht Jonathan ontmoet had en daarna tot de priester Achimelech ging. Weten we nog de grote fout, die David maakte, door niet de mond Gods te raadplegen, maar ging vragen om een zwaard en na het eten van de toonbroden opging naar het land der Filistijnen, hetwelk een vijand was van Israël?
Merk eens op, mijne hoorders, als de HEERE een mens aan zichzelf overlaat, waar is hij dan toe in staat! Laten we ons toch bewust zijn van onze afhankelijkheid en verblijven aan de troon der genade, opdat we bewaard zouden worden. Toonde David bij Samuël zijn afhankelijkheid, bij Achimelech toonde hij zichzelf en begon hij af te wijken. En wanneer deze man hem bevende tegemoetkomt, begint hij te liegen. Dat gaat toch zo gemakkelijk! De duivel is een leugenaar van den beginne en alle mens is leugenachtig. Alleen God is waarachtig. Een mens doet niets liever dan zichzelf bedekken.
Zelfs van Gods volk behoeven we niets anders te verwachten, hetgeen we ook vinden bij David.
Nu ging hij het zwaard prijzen, hetwelk hij eerst veracht had.
Wat is hij toch veranderd! Nu gaat hij steunen op het zwaard en gaat als een spion het land der Filistijnen binnen. We hebben verhandeld, hoe de HEERE er hem weer door- en uitgeholpen heeft. En wanneer hij uit de hand der Filistijnen verlost was, zal de vraag wel gerezen zijn: waar moet ik nu blijven?
Wat denkt u, zal het gebed niet opgezonden zijn: Ik hef tot U, Die in de hemel zit, mijn ogen op en bid?
We vinden hier dat hij zijn toevlucht neemt tot de spelonk Adullam. Een veilige plaats! Volgens geschiedschrijvers waren er verschillende spelonken in het land Israëls. Nu neemt hij in een spelonk de vlucht en zoekt daar verberging.
Wanneer nu zijn vader en moeder, broeders en zuster hoorden, dat hij verberging gezocht had in de spelonk Adullam, hebben ze zich bij hem gevoegd. Wellicht vreesden zij uitgeroeid te worden door Saul, hetgeen in de Oosterse landen dikwijls gebeurde. We vinden het nog van Achimelech, dat, wanneer hij ter dood veroordeeld werd, zijn gehele geslacht mede uitgeroeid is geworden.

Dus, die zijn bevreesd geweest. David bracht zijn vader en moeder bij de koning der Moabieten en zeide: Totdat ik weet wat de HEERE me doen zal. Zo vinden deze mensen dan een toevlucht in de spelonk van Adullam. De spelonk wordt hier een toevlucht voor mensen, die geen toevlucht meer hebben. We zouden dit tot onze lering over kunnen brengen op die ruime en beproefde schuilplaats Christus Jezus, Die een verberging is voor mensen, die geen verberging hebben en nergens geen thuis kunnen vinden. Een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed.
We wensen uw aandacht te bepalen, niet alleen bij de schuilplaats, maar hoe hij hier is een type of een schaduw van die geestelijke David, Christus Jezus.
Mijne hoorders, we vinden van Christus, dat Hij ook geen plaats had. Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht. Onderworpen aan spot en smaad van mensen en verworpen door het Sanhedrin. Christus, Die niet alleen is de spelonk van Adullam, maar tevens die geestelijke David.
We vinden nu ten eerste, dat tot hem kwamen die benauwd waren, ten tweede die een schuldeiser hadden en ten derde wier ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd hun tot een overste en het werd een getal van omtrent vierhonderd mannen. Misschien zult u zeggen: wat een dwaze mensen. Als je benauwd bent, om dan je toevlucht te nemen tot een die vervolgd wordt. Of als je schuld hebt, tot een arme te gaan! En als een bitter bedroefde te gaan tot een die zelf niets had, waar hij het hoofd op neerleggen kon. Deze mensen hebben David gevolgd in zijn staat van vernedering en hebben mogen delen in de staat van zijn verhoging. Deze mensen die hun toevlucht genomen hebben tot David, hebben met hem enkele jaren gedwaald van de ene plaats tot de andere. Maar ze hebben ook mogen delen in zijn verhoging en zijn terug mogen keren tot hun volk, wanneer David koning geworden was. De schuldeisers hadden toen niets meer te eisen. Hier gingen ze ervaren: des avonds geween en 's morgens gejuich.
Maar bedenk, dat voorafgegaan is eerst een staat van vernedering! We vinden hier een schoon beeld van Christus in de staat van Zijn vernedering. Van David lezen we, dat tot hem kwam alle man die benauwd was. Benauwdheid kan verschillende oorzaken hebben. We lezen van verschillende bijbelheiligen, dat ze benauwd waren. We vinden in Psalm 116: Ik was benauwd, omringd door droefenis. Jakob zegt: Mij is bange. En inzonderheid, wanneer Christus in de hof van Gethsémané is, begint Hij droevig en zeer beangst te worden. Die nu met David verberging zochten in de spelonk van Adullam, hadden het benauwd gekregen onder koning Saul. Deze koning was een type van de helse Saul, die ook zijn volgelingen heeft. En wanneer deze helse Saul gediend wordt, zal deze ons met rust laten. Maar wanneer we door wederbarende genade en levendmakende werkingen des Geestes leren kennen dat het een harde dienst is en ons bovendien leidt tot ondergang en verderf, dan krijgen we het onder de dienst van de helse Saul benauwd. Ziet hier een beeld van overtuigde zondaren, die leren kennen, dat ze geen bestaan hebben voor God. Die leren kennen, dat de dienst der wereld, der zonde en des duivels een benauwde dienst is, dewelke leidende is naar het verderf. Die nu zalig worden, zullen die benauwdheid leren kennen. Geen Judasbenauwdheid, want die drijft naar de wanhoop, maar deze drijft naar God.
Bij lichamelijke benauwdheid stelt men alles in het werk om ademtocht te verkrijgen. De afgelopen oorlog bracht benauwdheid mede, omdat we dagelijks in levensgevaar verkeerden. We hebben gezongen: Ik werd benauwd van alle zijden. Waar dringt nu deze benauwdheid heen? Wanneer de zonden opgebonden worden en de Wet tegen ons gaat getuigen en we leren kennen, dat we alle bestaan missen voor God, dan heeft men het niet zo ruim, dan is er een vluchten tot God. Dit behoeft ons echter niet af te schrikken. We kunnen hier beter een toevlucht leren kennen bij die geestelijke David, dan straks eeuwig in wanhoop te verzinken, Want dit wordt het lot van elkeen die geen toevlucht leert kennen. Hier is het nodig om de dood te vinden in alles wat de wereld biedt, waardoor men het leven gaat zoeken in Hem, Die gisteren en heden nog dezelfde God is, Die in Zijn omwandeling op aarde mensen ontving met kwalen, mensen die benauwd van geest waren.
We vinden nog van de achttienjarige kranke en van door de duivel bezetenen, dat ze de toevlucht namen tot Christus. Tot een verhoogde? Neen, tot een vernederde Christus, Die als Gezalfde des Vaders hier op aarde niets had. Deze mensen nu kwamen tot David, de gezalfde, waarvan ze gehoord hadden, dat hij een banneling was. Nu, dat waren zij ook! Ze konden het in het land niet meer uithouden en vluchtten daarom tot David. Zijn er die onder ons ook nog? Die geestelijke David leeft

nog, Die Zich openbaart in het Woord. Deze spelonk van Adullam is wijd en ruim en is nog open. Konden er met David vierhonderd geborgen worden; in die geestelijke Spelonk is, ruimte voor al de gezegenden des Vaders. De eeuwigheid zal openbaren, wie daar zijn toevlucht gezocht heeft, wie het niet meer houden kon in ' s werelds dienst, maar de toevlucht genomen heeft tot die geestelijke David. Voor wie geldt het, bij alles wat de wereld biedt, dat rust noch vrede wordt gevonden om de zonden? God weet wat voor benauwdheden er geleden kunnen worden. Soms met ziekte, wanneer men soms vreest met een dodelijke kwaal bezet te zijn.
Wat is het leven? Baart het beste dikwijls nog niet zorg en moeite? Maar wanneer we nu te weten komen, dat we een dodelijke kwaal hebben, dat zijn de erf- en dadelijke zonden, waaraan we moeten sterven, dan is hij die geestelijke David het geneesmiddel! Christus ontsluit de spelonk van Adullam voor benauwden van geest! Daarin is nog ruimte en bent u veilig! Die nu leren kennen de genade Gods, leren ook kennen de sterkte van die helse Saul. Hier zong een geoefend kind van God: Ik werd benauwd van alle zijden. We vinden een Paulus menigmaal in benauwdheid en gevaar. Een Jakob zegt: Mij is bange. Een Jeremia klaagt, hoe bang het hem bij ogenblikken was. Josafat bidt: In ons is geen kracht tegen deze grote menigte.
Maar dan hier een opwekkingswoord: En tot Hem vergaderden.
Nu niet meer tot een vernederde, maar tot een verhoogde Christus, Die getriomfeerd heeft over dood, hel en graf en verzoening gedaan heeft voor de zonde. Kom, zijn er benauwden in ons midden, hoort des HEEREN woord. En tot hem naderde alle man die benauwd was. Ze mochten komen zonder onderscheid.
Gevoelt u zich ongelukkig, omdat u niet geborgen bent? De schuilplaats is nog open! David heeft ze ontvangen en niet één teruggestuurd. Kunnen jullie vinden dat Christus één ellendige teruggestuurd heeft?
Wat moesten deze mensen in deze handeling doen? Ze moesten verlaten huis, land en erfenis, ja alles verlaten en zich onderwerpen aan armoede en vernedering om met hem te lijden.
Indien wij dan één plante worden met Hem, in de gelijkmaking Zijns doods, zullen we het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding! Deze mensen hebben geloofd, dat deze vervolgde David straks zou triomferen, ook over Saul! Hun handeling was met de discipelen, die zeiden: Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. In geloof hebben ze David gevolgd in vernedering, waarna volgen zou verhoging! Wat geeft dan druk of benauwdheid? Beter is het hier te vluchten, hetzij bij aanvang of voortgang, of al is men bevestigd. Het blijft een doorgaande zaak: Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. De wereld kan dansen en springen, daar, waar de troon des satans is. Maar er is een volk, dat steeds in de benauwdheid gedreven wordt, opdat ze in dezen hun toevlucht bij Hem zouden zoeken. Die nu benauwd zijn, wat inhoudt: ingesloten te zijn, waardoor men niet meer uit de weg kan, *die* kunnen een plaats vinden onder de vleugelen van die geestelijke David!
Mijne hoorders, we vinden hier ook nog mensen, die een schuldeiser hadden, die ze niet konden betalen. Kon David nu voor hen betalen? Neen!
Maar Christus is een betalende Borg! Die hier nu een schuldeiser hadden, hadden alles verloren. We vinden nog van de vrouw ten tijde van Eliza, die had ook een schuldeiser. Deze ging haar zonen opeisen, totdat alles betaald was. Dit deed haar roepen tot de profeet! Wij hebben ook een Schuldeiser. We zijn in ons verbondshoofd Adam gevallen. We hebben Zijn beeld verloven en kunnen niets anders dan de schuld met schuld vermeerderen. Want zonde vermeerderen is schuld vermeerderen, die van 's mensen zijde onbetaalbaar is.
Wij staan bij God in de schuld, een God, Die ons dagelijks onderhoudt in spijze en drank. Krachtens onze bondsbreuk in Adam hebben we alle recht verloren, hetwelk geldende is voor ons allen.
Nu een onderscheid!
Wij hebben wetenschap omtrent armoede uit ons ouderlijk tehuis. Mijn moeder kreeg eertijds een aanbod van een bakker voor meel en brood te bakken, waarbij hij zeide, dat ze kon betalen als de kinderen wat ouder waren en mee gingen werken. Ze durfde echter niet. In de nood van haar armoede wilde ze toch liever droog brood eten dan schuld maken, daarbij vrezende dat ze de schuld niet overleven zou. Zulk een opvoeding kan wat nalaten, want het strekt nooit tot onze eer, wanneer we leven onder schuld. Bij God is er geen aan- of afbetaling mogelijk, daar we niet anders doen als schuld

met schuld vermêren. Een onbetaalbare schuld! Wilt u er rekening mee houden, dat deze schuld betaald moet worden? En als die schuld niet betaald wordt, dan zal het gelden wat Christus zegt: Werpt hem in de buitenste duisternis, totdat de laatste penning betaald is. En het zal in eeuwigheid niet betaald kunnen worden. Wanneer nu die Schuldeiser eist: betaal wat gij schuldig zijt, dan gaat er alles van u aan! Of proberen we met mooie praat over de schuld heen te werken? Bedenk dat God op de schuld terugkomt. God wil de schuld wel uitdelgen, maar dan moeten we vluchtelingen bevonden worden tot die geestelijke David, Die een schuld overnemende Borg geworden is bij de Vader! Wanneer Jozef Benjamin als de schuldige aanwijst, gaat Juda zeggen: Ik ben borg geworden bij mijn vader. Ik zal de schuld overnemen en slaaf bij u zijn.
Een wonderlijke zaak voor degene, die hier iets van leert kennen. Bij God is niets te betalen, niet door tranen, noch is er iets af te bidden. Maar dat uw gebed zij: Geef ons genâ, geef ons genâ, 0 HEER'.
God handhaaft Zijn recht. Betaald moet er worden, hetzij door onszelven, hetzij door een ander.
Gods getuigenis leert ons van een schuld overnemende Borg. Hier namen ze de toevlucht tot David. Nu mogen we met onze schuldpapieren komen tot die geestelijke David, Die als schuld betalende Borg zondaars ontvangt en voor hun zonden in kan staan, omdat Hij aan de Goddelijke gerechtigheid voldaan heeft! Hetwelk Hem gegeven heeft grote benauwdheid in de hof van Gethsémané. Het kostte Hem een schuldigverklaring van Kajafas, Pilatus en Herodes. En schuldig voor Zijn Vader verklaard! Schuldig voor Zijn Vader? Dien, Die geen zonde gekend heeft, is voor ons tot zonde gemaakt. Tot zonde gemaakt voor de ganse Kerk, van Adam tot de laatste die zalig zal worden, is de schuld Christus toegerekend geworden.

Mijne hoorders, wanneer u belang hebt in het heil uwer onsterfelijke ziel, bedenkt toch: bij God is er niets goed te maken, want Deze handhaaft Zijn recht. Maar een mens is er zo tegen om bij zijn bevindingen schuld over te houden. Het geheim van het Evangelie, het geheim van zalig worden, Hgt in een arme schuldige, die niets mee kan brengen dan schuld. In een tot Christus komende zondaar ligt het geheim van het Evangelie! Voor degene die per ongeluk een doodslag begaan had was daar een vrijstad, in dewelke hij mocht vluchten. Nu kon de bloedwreker wel tot aan de deur van de vrijstad komen, maar hij mocht er niet in! Waren ze nu binnen de vrijstad, dan hield de bloedwreker op om te wreken en de vluchtelingen waren vrij, wanneer de hogepriester stierf. Hierin ligt een beeld van de toevlucht nemende, in de uitgaande daad des geloofs, hetwelk we ook vinden in degenen, die kwamen tot David.
Ook van de discipelen vinden we, wanneer ze tot Jezus kwamen en Hem volgende waren, een beeld van de toevlucht-nemenden, in de uitgaande daad des geloofs. Hiervan getuigen ze nog, wanneer ze zeggen: Gij zijt de Christus, Tot wie zullen we anders henengaan?
Christus zegt tot hen niet: Jullie hebben nog zoveel schuld! En, terwijl Christus voorging, zijn ze Hem gevolgd tot in de hof van Gethsémané. Hij neemt hun schuldpapieren over en Hij gaat ze boeten op Golgotha. Wanneer Hij later aan hen verscheen, hebben ze de kwitantie ontvangen, dat hun schuld verzoend was.
Hier vinden we een beeld van de toevlucht-nemende, in de uitgaande daad des geloofs, om een vernederde Christus te volgen.
Houdt in gedachtenis, deze mensen kwamen bij David, maar daarmede waren hun zaken niet afgedaan! Ze zijn mede omsingeld geweest, vrezende met David om te komen. Maar ziet nu de noodzakelijkheid: om te delen in de verhoging zal daaraan voorafgaan vernedering! Niet één kind van God zal kunnen zeggen niet gezondigd te hebben en dit behoeven geen openbare zonden te zijn, maar de gedachten zijn al met zonde besmet.
Een aards rechter ziet aan wat voor ogen is, maar God ziet aan de binnenkant. Hoort het gebed van Salomo, hetwelk hij doet in de tempel! Wie is er die niet zondigt. En wat is zonde? Schuld! Die we steeds vermeerderen door onze dagelijkse afmakingen.
De krachten van de inklevende verdorvenheid en de zonden, die ons altijd aanhangen, zal men hier op aarde nooit te boven komen. Maar die dit inleven, gaan door het geloof een toevlucht zoeken bij die verhoogde Koning.

Is het hier delen in Zijn vernedering en een verkeren in de spelonk van Adullam, bij het sterven mogen ze met Hem delen in Zijn verhoging. Wanneer de Kerke Gods gaat sterven, worden ze voor eeuwig van de zonden ontslagen. Worden ze hier beschuldigd door de duivel, door het geloof mogen ze leren kennen die geestelijke David. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding! Die niet eerlijk zijn, zullen hun schuld verkleinen voor God, maar de oprechte gaat zeggen: Ik beken aan U, o God, oprecht mijn zonden. Die nu kwamen tot David, brachten niets mee dan schuld en ze konden niets beloven. Maar wanneer David de overwinning behaald heeft over de Amelekieten en gezalfd wordt tot koning over het huis van Juda, gaan ze delen in Davids buit. Maar geloven wij, dat er bij God vergeving is van zonden? Ons is aangeboren om de zonde goed te maken. Maar schuldenaar worden, dàt is wat anders! Is het geen goede verzekering om bij Hem te komen met uw schuld? De schuld waarvoor Christus geboet en betaald heeft, neemt Hij voor Zijn rekening voor tijd en eeuwigheid. Wie heeft er te klagen over die geestelijke David? Tot David nu kwamen allen die een schuldeiser hadden en wiens ziel bitterlijk bedroefd was. Wat is droefheid? Droefheid is erover hetgeen men mist! De mate van droefheid zal zich openbaren in vergelijking met het gemis. Wanneer we nu leren kennen het Godsgemis, dan zal het meebrengen hetgeen we hier lezen:
Wiens ziel bitterlijk bedroefd was.
Een droefheid, welke we vinden in Maria Magdalena, een droefheid, welke we vinden in Petrus, die bitterlijk weende over de gemaakte schuld, De droefheid nu werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid! 0, wie is die geestelijke David, Die ook bedroefd geweest is tot de dood toe! Bij die geestelijke Spelonk kunnen we terecht. Daar kunt u de noden en ellenden, benauwdheid ten verdriet voor Hem uitstorten. Laat Hem als een overste over u stellen.
De discipelen zeiden: Tot wie zullen wij henengaan? Deze mensen hebben ervaren door smart omgeven te zijn. Maar ze hebben ook leren kennen een schuldovernemende Borg, Die hun tranen heeft willen drogen. 0, wat is Christus een dierbare Zaligmaker. En dat is Hij nu nog! Hetzij bij aanvang of bij voortgang. Jezus Christus is gisteren, heden en tot in eeuwigheid Dezelfde, waarvan we nog zingen uit Psalm 97: 6.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, waar zouden we moeten blijven, als er geen Christus als Toevlucht was? De schuld is gemaakt en die is niet af te betalen. Krachtens onze geestelijke dood gaat menigeen door om schuld met schuld te vermeerderen, zonder benauwdheid, niet rekenende dat hij eens met de Schuldeiser te doen zal krijgen. Zonder erover na te denken, dat, wanneer hij straks verzinken zal in verderf en ondergang, daarna bittere droefheid het deel zal wezen. De weg gepredikt en op zulk een grote zaligheid geen acht gegeven!
Houdt in gedachtenis: we kunnen het van ons af zetten en heimelijk denken: ik ben nog jong genoeg. Houdt dan ook in gedachtenis, dat onverwachts de Schuldeiser komt eisen: betalen wat gij schuldig zijt! En dan geen Borg te hebben en wel de tijd gekregen. Wij prediken u nu nog: de Spelonk is nog open en die geestelijke David is nog Dezelfde! Wie is dan slecht, hij kere zich herwaarts! Tot de verstandeloze zegt Hij: Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van de wijn, Dien Ik gemengd heb. Welke tegenwerpingen hebt u nog? Werpt u tegen: Ik heb al zo lang in de benauwdheid gelopen en hoeveel jaren ga ik daar al heen? Gods Woord bepaalt geen tijd! Saul heeft veertig jaar geregeerd, maar ging ten onder. Hier is een tijd aangebroken, dat ze het niet meer konden houden. Vliedende waren ze tot David! Zijn er onder ons, waar zullen we u anders heenwijzen, dan alleen tot die geestelijke David! Stort voor Hem uit uw ganse hart. Legt uw benauwdheid en de oorzaak hiervan aan de planten van Zijn voeten. Bent u omsingeld, hebt u geen ruimte, bezit u schuldpapieren?
Al is nu de schuld meerder dan de haren uws hoofds, al is ze meerder dan het zand aan de oever der zee, ze wordt u afgenomen! David vroeg niet hoeveel schuld ze hadden.

Al had u al de zonden van Adams nakroost saâmgebonden, dan nog is er betaling mogelijk. Bedriegt u niet voor eeuwig. Houdt uzelven niet overeind met bevindingen, zonder die schuldovernemende Borg te hebben leren kennen.
Christus heeft uitgebreide armen. Hing Hij alzo aan het kruis, zo is het nu nog! Een onnaspeurlijke rijkdom is er in Christus! Legt uw schuldpapieren aan de voet van het kruis. Het bloed van Christus zal alles uitwissen.
Heeft God die genade verheerlijkt, dat dit onze troost zij, dat Christus verhoogd is aan de rechterhand des Vaders; Christus treedt als Borg op hij de Vader, met Zijn reukoffer en voorbidding, zodat de HEERE geen zonde ziet in Zijn Jakob, noch overtreding in Zijn Israël. Dit doet ons niet raak zondigen, in geen geval! In de waarneming, wie we zijn, zijn we hier soms bedroefd, omdat we niet kunnen leven zo we willen, hetgeen een eigenschap is van het waarachtige leven Gods.
Straks zal Hij al de tranen van hun ogen afwissen. Wat zal het daar zijn, waar geen benauwdheid, geen schuld en geen verdriet meer zullen zijn. Waar droefheid blijdschap zal worden. Een blijdschap, die ongestoord en eeuwigdurend zal zijn, want treuring en zuchting zullen wegvlieden.
Reisgenoten heft dan het hoofd en hart naar boven.
De God nu aller genade zegene het gesprokene om Jezus' wille. Amen.

Slotzang: Psalm 138: 4.

Zegen.

Davids zwerftocht

Zingen: Psalm 37: 6 en 7.
Lezen: 1 Samuël 2.

Votum.

Zegen.
Gebed.

Wanneer we 1 Samuël 2 aandachtig lezen, vinden we dat er een profeet kwam tot de hogepriester Eli. Deze profeet kwam om Eli en zijn zonen te vermanen.
We vinden nog in het 30e vers: "Want die Mij eren, zal Ik eren; maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden." "Die Mij eren, zal Ik eren" is een gewichtige uitspraak. Dat deden Eli en zijn zonen en ook het volk van Israël niet! Wel vinden we dit van Hanna en Samuël. Waarin bestaat het eren van God? Het eren van Hem bestaat daarin, dat men buigt onder het gezag van Gods Woord! Dit in onderwerping te doen, is geen natuurlijke eigenschap! Een mens eert liever zichzelven dan God! Adam bewees al, dat hij de troon van God wilde beklimmen en krachtens ons verbondshoofd zijn wij ook zo! Die Hem nu niet willen eren, zullen licht geacht worden. We zijn allen tezamen lichter dan de ijdelheid! Wanneer de Heere zegt: Die Mij eren, zal Ik eren, gaat het hier in hoofdzaak over de dienst van God, welke bestond in spijsoffer, dankoffer en lofoffer. In deze dienst was Eli hogepriester. En hoe was zijn handeling als hogepriester? Hij heeft toegelaten, dat zijn zonen de offers misbruikten en oneer aandeden.
Daarmede lasterden ze het gezag van de Goddelijke wet en instellingen, die de vergeving der zonden predikten. Daarin was afgeschaduwd de arbeid van Christus. Door hun ongerechtigheid verwierpen de zonen van Eli de Goddelijke instellingen. En wat deed Eli? In plaats van zijn hogepriesterlijk gezag te laten gelden en zijn zonen af te zetten, heeft hij het oogluikend toegelaten. Wellicht nog wel meegegeten van het gestolen vlees! Nochtans was het een kind van God! We kunnen in het derde hoofdstuk lezen, dat de Heere aan Samuël in een gezicht komt te openbaren, waarin het oordeel over het gezin en geslacht van Eli uitgesproken wordt. Dan gaat Eli God eren, wanneer hij deze boodschap krijgt en hij zegt: Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen. Wanneer hij het doodvonnis thuiskrijgt van zijn zonen en verdere geslacht en het oordeel over het volk, buigt hij onder het oordeel Gods. Dit is geweest een vrucht van zijn kindschap! En wanneer hij komt te sterven, sterft hij geen aangename dood.
Sterft hij nu, wanneer Israël geslagen wordt of wanneer zijn zonen sterven? Neen, hij sterft bij het horen van de tijding, dat de ark gevallen is in de handen van de Filistijnen. Hiermee gaf hij te kennen, dat de ark, als vertegenwoordigende de majesteit Gods, het hoogste was voor hem! Door de schrik is hij van zijn stoel gevallen en heeft door de val zijn nek gebroken. We bemerken hieruit, dat hij stond aan de kant van God. Was dat nu het ergste, dat ze met hopen kwamen bij het huis des Heeren en de priesters in goddeloosheid leefden? Welnee, de hoofdzaak was, dat ze God in Zijn dienst aantastten. Eli had ze nog niet eens zuur aangezien, maar alleen maar gesproken over een kwaad gerucht. We vinden van de twee zonen van Aäron, Nadab en Abihu, dat ze vreemd vuur in hun wierookvat hadden en ze werden verteerd door het vuur van de hemel. Ziet hier een aantasting van de goddelijke instellingen, wat tot gevolg had, dat ze licht geacht zijn geworden! Ze waren wel godsdienstig, want ze offerden brandoffer en slachtoffer in de Tabernakel, maar hun dienst was vleselijk. De Heere zegt, wanneer ze op dertigjarige leeftijd in de priesterlijke bediening kwamen, dat ze dan in de strijd kwamen! De priesterlijke bediening eiste een verloochenend leven. Ze mochten niet wenen over een dode en ze mochten zich niet verontreinigen. De schaduwdiensten, die zagen op de Christus Die komen zou, hebben Hofni en Pinehas verworpen door het spijsoffer te verachten. Ze deden niet zoals God het van hen eiste. Wanneer we nu de leer der genade, zoals die is in Christus Jezus, prijsgeven, dan onteren we ook God. Wanneer We de leer van genade en van recht prijsgeven, dan wordt het een vleselijke

godsdienst. Die nu Mij eren, zal Ik eren. Het eren van God is een handhaven van Zijn getuigenis! De gehele offerdienst sprak van de leer van genade en van recht. Maar, die Mij versmaden in het offer, versmaden ook Christus en die zullen licht geacht worden. God zal zeker bezoeking doen, hetwelk we vinden in het geslacht van Eli, waar God gericht over kwam te houden. We vragen thans uw aandacht voor Davids zwerftocht.

We zullen dit verdelen in:
1e. De gevolgen van Davids afzwerving.
2e. Een Goddelijk gericht.
3e. De Goddelijke verzoening.

We zingen vooraf uit Psalm 27: 6 en 7.

De vorige maal hebben we stilgestaan bij 1 Samuël 22: 2. In verband met de nu verder te behandelen geschiedenis, vinden we hier gesproken van één, die het gebod vervulde: "Eert uw vader en uw moeder!" Wanneer David opging tot de koning der Moabieten met bet verzoek: Laat toch mijn vader en moeder bij ulieden uitgaan totdat ik weet wat God met me doen zal, handelde David hier uit vrees voor Saul. Saul zou wraak kunnen oefenen over zijn geslacht en daarom bracht hij ze bij de koning der Moabieten.
Het zal velen nog wel bekend zijn, dat David uit het geslacht van Boaz en Ruth was. Ruth was immers ook een Moabietische. Maar wat vinden we hier nog een schone lering in. Ofschoon David zelf als een vlo gejaagd wordt op de bergen, droeg hij nog zorg voor zijn ouders. Hiermee vervulde hij het gebod: Eert uw vader en uw moeder. Uit noodzaak brengen we dit naar voren, want hoe dikwijls gebeurt het dat een oude vader of moeder een last wordt voor de kinderen! In de tijden die we thans beleven, komt het dikwijls voor, dat ouders veracht worden. Hoe staat ons opkomend geslacht tegenover het gezag van God? Houdt in gedachtenis, dat ouders verwerpen gelijk is aan God verwerpen! Vergeet dit nooit! Die nu Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.
Hier vinden we van David, ofschoon afgeweken in zonde en vluchtende tot Moab gekomen, waardoor hij buiten zijn volk was, dat hij ondanks dit alles eerst voor zijn ouders zorgdroeg! Vermanend wensen we te spreken tot ons opkomend geslacht. Overdenk eens, hebben we ook nog zorg voor onze ouders? Wanneer onze ouders leven naar Gods Woord, dan moeten we ze eren! Doen ze dit niet, dan vinden we van Asa, dat hij zijn moeder van de troon stootte, zodat ze geen koningin meer was, omdat ze een afgod gemaakt had. David heeft zeker voor zijn moeder een tere liefde gehad. We vinden nog dat hij spreekt over: de zoon uwer dienstmaagd.
Hij bewijst tegenover zijn vader gehoorzaamheid, wanneer hij gezonden wordt om naar de welstand van zijn broeders te vragen. In zijn zwerftocht zorgt hij dan ook eerst voor zijn ouders. We hebben het nog gezongen: Ofschoon ik zelfs van vader en moeder verlaten ben. In dat alles hield David God nog over. Van vader en moeder moest hij hier scheiden, maar God hield hij over om verder te reizen. Hoewel we dit niet meer lezen, zal hij ze later zeker uit Moab terug gehaald hebben, daar hij koning geworden is te Hebron.
Deze handeling zal zijn eerste werk geweest zijn als vrucht van de vreze Gods, welke in hem gewrocht was door God de Heilige Geest. Zijn we nu vader en moeder geworden, we zijn ook kinderen geweest. Wat waren wij voor onze ouders? Kan er één zeggen: daar heb ik genoeg aan gedaan? Liefde doet nooit genoeg! Christus, Die Zijn Vader geëerd en gehuldigd heeft in de voldoening van Zijn gerechtigheid, heeft daarmede niet opgehouden, maar is altijd nog bij de Vader werkzaam in liefde voor Zijn Kerk. En Hij zal niet rusten voor ze thuis zijn! David zegt tot de koning der Moabieten: Totdat ik weet wat God met me doen zal! Krachtens de belofte wachtte hij op vervulling van hetgeen God beloofd had. En krachtens die belofte gaf hij zijn ouders gerust over, totdat de Heere de belofte waar zou maken. En in het verzorgen van zijn vader en moeder eerde hij God.
Ziet hier een gebod met een belofte: Opdat uw dagen verlengd worden. Van Hofni en Pinehas vinden we, dat ze hun vader, en daardoor ook God, niet eerden. Ondanks vermaningen brachten dezen hun dagen niet ter helft. Wanneer we hier echter stilstaan bij Davids zwerftocht en we hem als zwerveling

vinden in Moab, zegt de Heere, door middel van de profeet Gad: Blijf in de vesting niet, ga heen, en ga in het land van Juda. Waarom deze boodschap?
Wel, God had voor David wat te doen en wilde niet dat David in den vreemde verkeerde, waardoor hij afgetrokken was van zijn volk. Zien we thans de gevolgen van Davids zonde!
We vinden dat Saul onder een boom zat op een heuvel te Rama. Rustende op zijn spies, als een teken van zijn waardigheid, gaat die man zijn hart openen. Hij gaat zich beklagen over zijn kinderen en zegt verder tegen zijn knechten: Hoort toch, gij zonen van Jemini, dat er nu niemand voor mijn oren geopenbaard heeft, dat de zoon van Isaï een verbond gemaakt heeft met mijn zoon en dat tegen mijn koningschap. En dat er nu niemand is van jullie die dat ter harte gaat. Bedenk eens, als de zoon van Isaï koning zou worden, zou hij u ook akkers en wijnbergen geven, gelijk als ik u gegeven heb? Het was waarschijnlijk de Krethi en de Plethi, dat wil zeggen: de lijfwacht, waar Saul tegen sprak. Daarvan was er niet één die antwoordde. Ze wisten wel beter! Maar ziet hier een verrader! Doëg de Edomiet! Deze krijgt de gelegenheid op te staan tegen God, tegen Achimelech en tegen David. Edom, die een eeuwige vijandschap heeft tegen God. Nu gaat een Edomiet liegen tegen de koning, wat hij gezien en gehoord heeft. Hij zegt, dat Achimelech de Heere voor David gevraagd heeft, hem brood gegeven en hem het zwaard van Goliath meegegeven heeft. Dat Achimelech dat gedaan had om David tegen Saul op te zetten! Het doel van die Edomiet was, evenals van de Edomiet Ezau, Jakob om het leven te brengen. En nu hebben de Edomieten het altijd op het leven gemunt. Jakob was de drager van Christus evenals David. De Edomieten zijn nog niet uitgestorven! Welgelukzalig als we niet bij dat Edomietische geslacht behoren.
Doëg had er vermaak in, David als een deserteur voor te stellen en dat hij het zwaard van Goliath genomen had om op te staan tegen het gezag van de koning.
We lezen ten andere van Saul, dat de Heere van hem geweken was. En in welk een staat van ellende kan een mens vallen, als de Heere van hem wijkt! Diezelfde man, die Agag de koning der Amelekieten verschoonde door hem niet te doden, die zelfs zijn schapen en runderen verschoonde uit medelijden, zou Jonathan en David gaarne om het leven gebracht hebben! Door alle tijden heen heeft zich geopenbaard de vijandschap tegen de drager van Christus.
Gaat u de geslachtslinie maar na, waaruit Christus geboren is. We vinden de moordplannen van Herodes, die zelfs zijn vrouw liet vermoorden en zes dagen voor zijn sterven zijn zoon liet vermoorden. Daarvan heeft zelfs keizer Augustus gezegd, dat men beter een zwijn van Herodes kon zijn, dan een kind. Ziet echter zijn einde! Hier vinden we een Jonathan die God huldigde in het erkennen van David als de bezitter van de troon. Ziet hier een Saul in bittere vijandschap tegen David, als drager van Christus, die alles in het werk stelde om David uit te roeien.
Door de eeuwen heen heeft men het gemunt op het leven van Christus. Inzonderheid vinden we dit van de Edomieten. De algemene godsdienst ondervindt daar geen last van. Houdt in gedachtenis, dat het Edomietische volk met Saul samen gaat spannen, om, als God het toe zou laten, een aanval te doen op het leven van de Kerk. Houdt er rekening mee, dat die helse Saul, die daar in Rome op zijn "heilige" stoel zit, nog dezelfde is als ruim 450 jaar geleden. Toen Luther op 31 oktober 1517 de 95 stellingen aan de slotkerk van Wittenberg sloeg, ging de troon van de paus wankelen. Hij heeft geen bloed ontzien om zich te handhaven. Houdt in gedachtenis, dat de grondslag nog niet veranderd is! Ze hebben van het concilie van Trente in 1545 nog niet één woord teruggenomen. Op dit concilie werden de uitspraken van de kerk gesteld boven de uitspraken van Gods onfeilbaar Woord. Daar is uitgesproken, dat elkeen, die niet buigt onder het gezag van die helse Saul, een ketter is en naar de hel moet. In deze tijd is het zo, dat ze schoon fluiten en met de protestanten gaan onderhandelen, maar die er gehoor aan geven, zijn eveneens vijanden, die met Saul opstaan tegen het waarachtige leven. Zijn er soms onder ons ook nog, die dit niet meer geloven? De grondslag is nog dezelfde!
Ze vinden het nu wel fijn, want met Hervormingsdag staan ze gezamenlijk op één preekstoel! Dit noemt men oecumenisch, maar alzo wordt de waarheid verkracht, Ook hier weer een bedreiging tegen het levende kind. Ook in ons land is in veel dingen het samenrotten te vinden tegen de levende Kerk. Wat doet nu hier Saul? Hij waagt er alles aan. Hij laat de hogepriester komen, met vijfentachtig mannen die de linnen lijfrok droegen en gaat ze beschuldigen als zijnde opstandelingen tegen zijn gezag. Achimelech gaat zich verontschuldigen en zegt niets te weten van al die dingen! Eén ding weet ik wel,

zegt hij, dat er niemand zo getrouw is als David, die het in de strijd voor u opgenomen heeft. Maar ook hier vinden we, dat de geest des afvals niet te vermurwen is. Wanneer nu Achimelech getuigenis afgelegd heeft van zijn oprechtheid, krijgt hij geen tijd meer om zich te verdedigen! Dan komt openbaar wat er in het hart van Saul woont. Hij ontziet niets en zegt: Achimelech, gij moet de daad sterven.
Ziet hier een beeld van de helse Saul. Het gaat er niet om personen te krenken. Hoeveel mensen hebben in Nederland onder Alva de dood gevonden? Bent u vergeten de bloedbruiloft van 24 op 25 augustus 1572, waarvan de schattingen lopen tot 100.000 slachtoffers? Die helse Saul, die toen zijn zegen daarover uitgesproken heeft, diens geest leeft nog voort! Daar is nog nooit iets van teruggehaald.
Saul geeft hier het bevel om de priesters des Heeren te doden. Maar zijn eigen knechten, overtuigd van de onschuld der priesters, maakten zich hier des doods schuldig, door zijn bevel niet op te volgen. Maar weet u wie het wel durfde? Doëg de Edomiet! Die heeft deze weerloze mannen gedood! Zelfs dan is zijn wraaklust niet bevredigd, want hij sloeg ook de stad Nob, met de vrouwen en de kinderen, zelfs het vee met de scherpte des zwaards!
Merk eens op, wanneer God een mens overgeeft aan het verderf van zijn hart, wat is dan een mens! Bij de bloedbruiloft had de koning vermaak in de slachting door zelf deel te nemen aan de slachting. Dat heet dan Rooms-Katholiek en daar gaat men mee heulen! Neen, liever een heilige oorlog, dan een valse vrede! En wanneer het gaat over het doel, waagt men er alles aan om het te bereiken. Ziet in Columbia, Spanje en Italië. Een priester, die zijn werk beëindigt, is overgeleverd aan armoede en kan nergens meer terecht, omdat hij met Rome gebroken heeft. Deze mensen laten soms een noodkreet horen naar ons land om eten en verder onderhoud. Als is het dat ze zeggen: Rome is niet meer zoals vroeger; het is altijd al gegaan tegen het oprechte leven en het is nog zo! Maar ziet hier de vrucht van Davids zonde. Was David maar eerlijk geweest tegen Achimelech door te zeggen, dat hij een vluchteling was en dat de dood hem bedreigde. Beter was geweest de mond Gods te raadplegen en het over te geven in de handen Gods. Maar David loog! God heeft de zwakheden van Zijn Kerk laten beschrijven, niet om ze na te doen, maar als een baken om bewaard te worden. Wat hebben de zonden dikwijls een bitter gevolg! David heeft de bitterheid van zijn zonden moeten ervaren. De gevolgen van zijn afdwaling werden hem bekend gemaakt daar Abjathar, die ontkomen was en de boodschap tot hem bracht. Maar we zien thans ook op het *Goddelijk gericht*.
Niet alleen Davids zonden waren er de oorzaak van, maar ook vinden we hier een goddelijk gericht. Achimelech en zijn ganse geslacht waren nakomelingen van Eli, die op bijna honderdjarige leeftijd de nek gebroken had.
De Heere had over zijn ganse geslacht het oordeel uitgesproken, wat inhield, dat er geen oud man meer in zijn huis zou zijn. Volgens een geschiedschrijver moet er een tijd geweest zijn, dat uit het geslacht van Eli geen jongeling ouder werd dan 18 jaar. God kwam de ongerechtigheid van Eli, Hofni en Pinehas te bezoeken. Door het gericht werd het priesterambt aan hen ontnomen. Zelfs Abjathar, die aanvankelijk aan de zijde van David stond, is later, onder Salomo, afgevallen, wanneer Adonia naar de troon grijpt. Hij is later door Salomo verbannen geworden. Ziet, daar gaat het geslacht van Eli. De laatste is verbannen geworden naar Anatoth, waar hij geweest is tot aan zijn dood!
We zeiden: Een Goddelijk gericht. God komt af te rekenen met de zonden! Want: Zo de zonden van Eli zullen verzoend worden door spijsoffer of brandoffer. Let op, God sluit Eli met zijn geslacht niet uit de zaligheid. Hij zegt: Zo ze verzoend zullen worden door spijsoffer of brandoffer, hetgeen schaduwen waren van verzoening. Maar als er een uit het geslacht van Eli geweest was, die de verzoening nodig had, niet door spijsoffer of brandoffer, maar door dat enig offer Christus Jezus, die zou verzoening gevonden hebben! Waardoor ook in het Oude Testament al degenen die zalig werden, door het geloof gezien hebben op de komende Christus. Dus zelfs in het oordeel sluit God ze nog niet uit van de weg der zaligheid. Nochtans vinden we hier een Goddelijk gericht over het huis van Eli. God komt hier de ongerechtigheid tot het derde en vierde lid te bezoeken in degenen die Hem haten.
Maar anderzijds zal Hij barmhartigheid bewijzen aan duizenden dergenen, die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden. Misschien zult u zich afvragen: moeten nu onder het Goddelijk gericht de kinderen sterven om de zonden van de ouders? Zulk een vraag behoeft ons niet te verwonderen, want wie kan het er nu mee eens zijn dat, Adam gevallen zijnde, wij mede met hem de straf onderworpen

zijn. Daar moeten we door geestelijk licht ingeleid worden, anders geeft de mens God de schuld, Maar dat is een vrucht van onwetendheid en onkunde. We hebben er geen erg in hoe God over de zonde oordeelt. God acht de zonde niet licht. De zonde, die wij vergeten, vergeet God niet. Wij vergeten, dat God een Wezen is, dat heilig en rechtvaardig is, en richterlijk handelt, hetgeen we hier bevestigd zien, wanneer deze mensen gedood zijn geworden. We zullen niet oordelen waar deze mensen gekomen zijn. Eli brak zijn nek, maar viel toch in de hemel. Misschien zijn er van zijn geslacht ook wel.
Nochtans, om de zonden van Eli, Hofni en Pinehas, gaat God richterlijk handelen en Zijn Woord bevestigen, dat er geen oud man meer zijn zou in het huis van Eli. En, wanneer ze er zouden zijn, ze zich dan aan zouden bieden om dienst te doen in het huis des Heeren voor een bolle broods. Houdt er rekening mede, dat we niet goedkoop zondigen. Welgelukzalig als we er hier iets van leren. We vinden nog van de zonde van David, dat het zwaard van zijn huis niet geweken is. We mogen God wel bidden: bewaar ons toch voor de zonde die ons lichtelijk omringt.
We hebben gezien een rechtvaardig gericht. Thans zijn we gekomen bij ons derde punt: *De Goddelijke verzoening.*
We vinden niet dat David door het gericht over de priesters op zijn zonde teruggekomen is. Der Filistijnen hand was hij ontkomen. Zijn ouders had hij ondergebracht in Moab, maar we vinden geen erkenning van schuld voordat Abjathar de onheilsboodschap bracht.
Wat kan de oorzaak zijn, dat Abjathar heeft kunnen ontvluchten? Wellicht heeft Achimelech Abjathar achter gelaten bij de altaren, opdat, wanneer er iets te doen was in de dienst des Heeren, daar een priester tegenwoordig zou zijn. En toen Abjathar hoorde wat er gebeurd was, en dat Doëg met zijn trawanten op komst was om de stad uit te roeien, heeft hij de efod, in welke de Urim en Thummim waren, meegenomen en is gevlucht tot David. Daar gaat hij heen tot David, bevende en sidderende, en wenende omdat zijn ganse geslacht uitgeroeid was. Abjathar krijgt gelegenheid om te vluchten tot David om hem in kennis te stellen van hetgeen voorgevallen was en waarvan David de oorzaak was.
En daar heeft David schuld moeten eigenen. Hij zegt: Ik wist wel te dien dage, toen Doëg de Edomiet daar was, dat hij het voorzeker Saul te kennen zou geven. Ik heb oorzaak gegeven van de dood van je vader en van je broeders. Ik ben de schuldige. Daar komt David in de schuld, waaruit volgt een genadige verzoening. We vinden verder dat David de Heere weer nodig krijgt, wanneer hij de Heere gaat vragen om de strijd tegen de Filistijnen aan te vangen en Kehila te verlossen. Daar krijgt hij de Heere weer nodig. Ziet hier een gezegende plaats, wanneer hij in de schuld komt voor de Heere en voor Abjathar. Wat moet deze tijding hem door de ziel gesneden hebben! Nochtans is het niet met moedwil geweest, dat hij de oorzaak was van de dood der priesters. We hebben gezegd: het Goddelijk gericht was voltrokken. Hier komt David in de schuld, welke hij over krijgt te nemen. Hij gaat Abjathar als priester aannemen en zegt: Blijf bij mij en vrees niet, want die mijn ziel zoeken, zullen uw ziel zoeken, maar gij zult met mij in bewaring zijn.
Nu zorgt God, dat David een priester bij zich krijgt, die bij hem kon zijn om de mond Gods te raadplegen. Door de Urim en Thummim, waardoor God kwam te spreken, heeft God van verzoening gesproken, wanneer David zegt: Ik ben de schuldige. David neemt hem aan als zijn hogepriester, hetgeen hij gebleven is tot zijn dood toe. Nu krijgt David de priester weer nodig. Waar schuld is, daar is een priester nodig, die staat tussen God en het volk, zodat Abjathar een schaduwbeeld is van die grote hogepriester Christus. Hij is vervolgd geworden door Zijn eigen volk, en ter dood gebracht, opdat het met Zijn bediening gedaan zoude zijn.
De Farizeërs handelden uit wraak omdat Christus ze aantastte in hun eigengerechtige grondslagen. We vinden van Petrus, dat hij zegt: Ik ken de Mens niet en ik weet niet wie Hij is. Hij heeft dit zelfs nog zwerende bevestigd en heeft hiermede gevonnist die dierbare Christus. Nochtans is het hem tot lering geweest, want hij heeft Hem nodig gekregen. Saul had geen priester nodig, maar ging tot een tovenares. En, wanneer hij meende het priesterlijk geslacht uitgeroeid te hebben, is er één ontvlucht tot David, die tot de Urim en Thummim naderde, door welke God van verzoening sprak En nu Christus, waar ze over gejuicht hadden dat Hij dood was, dat het afgedaan was met Christus en Zijn leer, Die is weer opgestaan als Profeet, maar ook als Hogepriester en Koning. Hij is als de Urim en Thummim, waarin Hij zich beweegt voor het aangezicht des Vaders. Saul dacht David en de priesters uit te roeien. In de tijd van Christus hebben ze getracht Christus en Zijn hogepriesterlijke bediening uit te roeien.

Doch Zijn bediening is gebleven, want het graf werd geopend en die grote Hogepriester is ingegaan als Profeet en Priester, om onze Voorbidder te zijn bij de Vader en om als Koning te regeren.
Zo is het hogepriesterlijk ambt gebleven en het zal blijven tot het einde der aarde toe. Zodat er verzoening zal zijn voor schuldigen, voor verlorenen, hel- en vloekwaardgen. Verzoening zal er zijn voor degenen die bekennen: ik heb oorzaak gegeven tegen U. Mijn zonden zijn de oorzaak van de dood van Christus. Maar als opgestane Christus heeft Hij voor mij verworven verzoening en vergeving, zodat David in gemeenschap kon leven met die hogepriester en de Kerk in gemeenschap kan leven met Christus, Die de verzoening teweeggebracht heeft.
Thans besluiten we, doch zingen vooraf uit Psalm 119: 69.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid. We hebben getracht in eenvoudigheid iets van Davids zwerftocht naar voren te brengen. Een schuldige, die er de oorzaak van was, dat er zoveel bloed gestort werd. Maar ook een priester, die meebracht de efod, wat inhield de Urim en Thummim, waardoor de verzoening weer tot stand kwam met God. Bedenk eens, die er ooit achter gebracht wordt, leert kennen: Ik ben de oorzaak. De oorzaak van Christus' bloedig lijden.
Ds. Mc Cheyne zegt in zijn hervormingslied:

Ik deed als Jeruzalems dochters weleer;
Ik weend' om de pijn van mijn lijdende Heer,
En dacht er niet aan, dat ik zelf door mijn schuld
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.

Is er ooit iets uit te denken, dat meer vernedert en vertedert, dan een blik op die gekruiste Christus? Ik ben de oorzaak. De schuld ligt bij mij!
En dat nu Christus als plaatsbekledende Borg Zijn dierbaar bloed gestort heeft en onder beulshanden gericht is geworden! De priesters van Nob door een Edomiet, Christus door de Romeinen. De smart van de zonden zal hierin bestaan: Ik ben de oorzaak van Christus' lijden en dood en van de stromen bloeds, die gevloeid zijn in Gethsémané en op Golgotha onder het zwaard van de Goddelijke gerechtigheid. De onschuldige priesters werden ter dood veroordeeld. De onschuldige Hogepriester werd de schuldige voor Zijn volk. David betekent: Ik ben schuldig, ik ben de oorzaak. Maar hij heeft nu, door de priester, die bij hem was, weer mogen leren kennen dat God verzoend was. De priesters waren wel gedood, maar het hogepriesterschap ging door in Abjathar. Christus is wel gekruisigd, maar het hogepriesterschap ging door in Zijn opstanding, door Zijn hemelvaart en Zijn zitting ter rechterhand Gods, waar Hij ten goede is voor Zijn volk! Als God ons genade verleent, is het geen Doëg, die de oorzaak is, maar zijn wij het zelf! Dan zegt men niet: Pilatus is de oorzaak, of Kajafas, of een Judas, maar *hier* ligt de schuld. *Ik* ben de oorzaak. Welgelukzalig, die zulk een plaats in gaan nemen. Die zullen ervaren het Hogepriesterschap van Hem, Die opgevaren is ten hemel en van de Vader erkend is geworden. Om daar te zijn, die biddende en dankende Hogepriester, Die altijd leeft om voor Zijn Kerk te bidden. En Die door Zijn Geest hen in kennis brengt met wat er in het hart van God de Vader is!
Kom, het predikt ons, dat de zonde niet te groot, te veel of te zwaar kan zijn, want daar is verzoening mogelijk. Niet door spijsoffer of brandoffer! Hebben we daar geen kennis aan? Geven we met Adam God de schuld? De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, is de oorzaak! Zijt gij de schuldige geworden en kunt gij bekennen: Ik ben de oorzaak? Die nu deze tere plaats in mag nemen voor een alwetend God, voor die grote Hogepriester, kan met David niet zonder priester leven. Zijn we daarvan verstoken, straks is er een Goddelijk gericht, en hoe zullen we daar staan? Zouden we op zulk een zaligheid geen acht geven, daar het nu nog de welaangename tijd, de dag der zaligheid is? Vraagt dan naar de Heere en Zijne sterkte, en zoekt Zijn aangezicht gedurig. Laat de veelheid en de langdurigheid der zonde u niet afschrikken. Hij roept u toe: Wendt u naar Mij toe en wordt behouden. Is het niet beter door beproeving en tegenspoed door de wereld heen te gaan om dan straks tot eeuwige heerlijkheid te worden bevorderd? Om dan te gaan genieten, wat geen oog gezien en geen oor gehoord heeft en wat

in geen 's mensen hart is opgeklommen? We zullen besluiten met het tekstgedeelte: Want die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden. Amen.

Dankgebed.

Zingen we tot slot Psalm 138: 4.

Zegen.

In Gods hand

Zingen: Psalm 140: 6, 7 en 8.
Lezen: 1 Samuël 23.

Votum.
Zegen.

In Psalm 34 lezen wij: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. Maar de dichter zegt er nog wat bij: Uit die alle redt hem de Heere.
Er staat niet: Vele kunnen zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. Maar het staat geschreven als een zekerheid: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. U zult de vraag misschien doen: wie zijn die rechtvaardigen? Dan bedoelen wij daar niet rechtstreeks mee diegenen, die met medeweten voor eigen hart en leven, gerechtvaardigd zijn, maar ook dezen, die in het wezen of welwezen des geloofs één doel hebben. En dat is, dat ze buiten God en Christus niet kunnen leven. Waar dat gekend wordt, zullen de tegenspoeden vele zijn. Als we de Bijbelheiligen naspeuren, dan kunnen we vinden, dat er weinigen zijn geweest, die geen tegenspoeden gehad hebben. En er is niets waar een mens meer tegen is, dan tegen tegenspoed! Want alles wat we van Adam bij ons hebben is ertegen om tegenspoed te hebben. Wat willen we dan? Wel, voorspoed! En al hebben we soms veel tegenspoed, als we licht krijgen over onze weg, dan is het nog voorspoed, al lijkt het soms tegenspoed. Wij willen u enkele voorbeelden uit Gods woord noemen. Denken we aan Jozef! Dat was toch wel een rechtvaardig mens, die van zijn jeugd af de Heere vreesde. Hij kreeg zijn broeders tegen, daar begon het mee. Waarom kreeg hij zijn broeders tegen? Omdat hij de Heere vreesde! En als vrucht van de vreze Gods kwam het openbaar, dat hij niet met de wereld en zonde kon delen. Inzonderheid vinden we dat nog, als God bemoeienissen met hem gaat houden. Als hij gaat vertellen, wat de Heere hem in een droom bekend gemaakt heeft. Dan gaan ze hem bespotten. Ze zeggen: Meester dromer.
De haat wordt zo groot, dat ze hem willen doden. Want als, in opdracht van zijn vader, Jozef zijn broeders gaat bezoeken, gaan ze samenspannen om hem van de aarde weg te doen. Als het nu niet waar was: Maar uit die alle redt hem de Heere, dan was het met Jozef gedaan geweest. Nu konden ze het niet verder brengen, dan God het toeliet. Maar laten we Jozefs leven verder nagaan. Hoe ging het verder met Jozef? Tien jaren in de slavernij, dan drie jaren in de gevangenis, dus hij heeft dertien jaren in de tegenspoed moeten verkeren. Maar wat heeft God bewezen? Dat Hij hem uitgered heeft! Wij zouden door kunnen gaan. Ziet het leven van Jakob, David en meer anderen. Ziet het leven van Paulus. Wat heeft die man veel tegenspoed gehad. Tegenspoed kan zich voordoen in het lichaam, gezin, krankheden, in vijandschap van de wereld. Tegenspoed kan zich openbaren in het verlies van man, vrouw of kinderen. Ach, vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. Had God het nu niet kunnen voorkomen? Volk, dat Hij van eeuwigheid liefgehad heeft, daar staat niet: Vele zijn de tegenspoeden des goddelozen, maar vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. Soms kan het zover gaan, dat de dichter van psalm 140 zegt: Ik dacht in mijn verdriet te smoren. En in psalm 31 zegt hij: ‘k Hoor hoeveel kwaads mij wordt verweten.
Had God dat nu niet kunnen voorkomen?
Maar, wie kan Gods wijs beleid doorgronden? De Heere kent de mens, ook de rechtvaardige. Hij weet wie we zijn!
Waarom? Ach, we zijn krachtens onze val zulke hoogmoedige mensen geworden. Zo geneigd tot afdwalen en verdwalen. Nu weet God middelen te gebruiken, om Zijn volk dicht bij Zich te houden. Zo, dat ze door de nood gedreven worden om de toevlucht bij Hem te zoeken. Daar lezen we van in psalm 32: Gij zijt mij Heer', ter schuilplaats in gevaren, Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren. G' omringt me, daar Gij mij in ruimte stelt, met blij gezang, dat mijn verlossing meldt.
Maar nog even verder. We lezen in Openbaring 7, dat de ouderling aan Johannes vraagt: Wie zijn zij en vanwaar zijn ze gekomen? Johannes antwoordt: Heere, Gij weet het. Dan zegt de ouderling: Deze

zijn het, die uit de grote verdrukking komen en zij hebben hunne lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn ze voor de troon. Merk eens op: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen. Als we denken aan de profeten, wat is hun leven geweest!
Israël is een schaduwbeeld van de Kerk. Dat volk is bijna altijd in oorlog geweest. En nu weet God middelen te gebruiken. Maar Hij zegt er wat bij! Uit die alle redt hem de Heere. Als dat niet waar was, dan was het omkomen. Dat is bewezen geworden in het leven van David, Jakob, Izak, Abraham, Jósafat, Hiskia en meer anderen. En uit die alle redden ze niet zichzelf. Ze zijn ook niet geholpen met: Ik ben bekeerd, ze doen mij geen kwaad. Laten we voorzichtig zijn. Ik lees in psalm 116: Hij redt mij keer op keer. Dat wordt een doorgaande zaak. De laatste redding zal wezen, als de Kerke Gods de adem uit mag blazen. Dan is alle strijd gestreden, dan is alle leed geleden en alle gebed gebeden. Dat zal de laatste uitredding zijn. Uit die alle redt hem de Heere. Wat wil dat zeggen? Dat, al is het dat er veel tegenspoeden zijn, God ze toch veilig thuis zal brengen. Het gelbeurt wel eens, dat, als een kind van God tegenspoed heeft, ja soms zware tegenspoed, men dan wel eens naar oorzaken gaat zoeken. Dat is niet zo'n mooi teken als we oorzaken gaan zoeken! Want God handelt altijd, al is het soms in zware proefwegen, kastijdend met Zijn volk, dus niet richterlijk
Nu is men wel eens geneigd om oorzaken te zoeken. Oorzaken geeft elk kind van God, want er is niet één, die volmaakt kan leven. Laten we daarom niet lichtvaardig oorzaak zoeken bij anderen als ze in drukwegen verkeren! In psalm 41 kunnen we nog lezen: Welgelukzalig is hij, die zich verstandig gedraagt jegens de ellendige. In voorspoed hebben we meestal nog wel aardig wat vrienden, maar als men in tegenspoed verkeert, dan ontvallen nog wel eens wat vrienden, omdat de mens van nature zo tegen tegenspoed is. Maar de waarheid leert ons van David, die het ook uitgedrukt heeft: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, dat hij een biddend, gelovig, werkzaam en uitreddend leven gekend heeft, waarvoor we dan in het avonduur uw aandacht vragen, naar aanleiding van 1 Samuël 23: 14

> *David nu bleef in de woestijn in de vestingen, en hij bleef op den berg in de woestijn Zif; en Saul zocht hem alle dagen, doch God gaf hem niet over in zijne hand.*

We wensen bij vernieuwing stil te staan bij Davids zwerftocht.

1e. Davids liefde tot zijn volk
2e. Davids vriend die hem versterkte.
3e. Davids verraders die hem wilden overleveren.
4e. Davids redding uit Sauls hand.

Wij zullen trachten een weinig tot onderwijzing te spreken.
We zingen vooraf nog psalm 54: 1 en 2.

We hebben verleden week stilgestaan bij het feit, dat David de schuld op zich nam van Sauls bloeddorst tot het geslacht van Eli. Hoe Gods gerechtigheid zich openbaarde in het waarmaken van hetgeen Hij tot Eli gesproken had.
We willen uw aandacht nu bepalen bij de boodschap aan David, dat de Filistijnen strijden tegen Kehila en de schuren beroven. Nu zeiden we in de 1e plaats: *Davids liefde tot zijn volk.*
Wat openbaart zich hier? Zodra David weer op de rechte plaats is, worden de Filistijnen zijn vijanden en zijn volk zijn beminden weer. We weten dat David zijn toevlucht nam tot Achis. Later, als David weer van de Heere afdwaalt, komt hij weer bij de Filistijnen terecht. Maar nu hoort hij dat Kehila beroofd wordt. En nu de liefde tot zijn volk en tot zijn schoonvader! Waarom?
Wel, het was de taak van Saul geweest om het leger te mobiliseren en op te trekken. Maar Saul heeft Kehila aan zijn plaats gelaten. Hij is niet opgetrokken om het te verlossen. En wat doet David ten gunste van zijn volk en koning? Hij trekt op naar Kehila. In eigen kracht? Neen, hij gaat de Heere vragen! Dan zegt God: Trek op! Dan maken zijn mannen bezwaar: maar David, wat ga je nu beginnen? Met 600 man optrekken tegen de Filistijnen! En dat in het land Israël, waar Saul, uw vijand is!
We vinden dat hij voor de tweede keer de Heere vraagt. En dan zegt God: Trek op en ik zal de Filistijnen in uw hand geven.

Dus, we vinden dat David optrekt naar Kehila. Hij sloeg de Filistijnen met een grote slag en bleef te Kehila.
Wat moeten die mensen wel dankbaar zijn, dat hij, die door God verordineerd en tot koning gezalfd was, hen van de Filistijnen verloste. Maar het gaat net andersom! We vinden in de geschiedenis, dat men Saul boodschapte, dat David in Kehila was. En wat gaat Saul dan doen? Hij bewijst nog dat hij godsdienstig is. Want, zegt hij: God heeft hem in mijn hand gegeven, want hij is besloten, komende in een stad met poorten en grendelen. Hij verzamelt zijn leger en trekt op naar Kehila om David te doden. David komt te weten wat Saul van plan is. En dan vraagt David de Heere door middel van de efod, die de priester Abjathar bij zich droeg. En hier bewijst David dat hij op zijn plaats is, want hij heeft God nodig, zoals hij gedurig God nodig had als hij op zijn plaats was! Als wij niet op onze plaats zijn, hebben we God niet nodig. Dan kunnen we ons zelf wel redden. Maar David geeft hier te kennen, dat hij God nodig heeft. En dan vraagt hij: Heere, zullen de inwoners van Kehila mij aan Saul overleveren? En hij krijgt antwoord, want God zegt: Ze zullen u overleveren.
Hier vinden we Davids liefde tot zijn volk Maar ook de ontrouw van het volk dat hij verlost heeft. We willen hier een ogenblik stilstaan tot onze lering. David is hier weer een type van Christus. Slaan we onze blik een ogenblik op het volk Israëls, wat vinden we dan? Toen Jezus op aarde wandelde heeft Hij niets dan goeds gedaan. Hij heeft de hongerigen gespijsd, Hij heeft de kranken genezen, Hij heeft het evangelie verkondigd. En in plaats van dat ze Hem erkenden, hebben ze Hem overgeleverd in de handen van Pilatus. We vinden hiervan David de liefde tot zijn volk en de redder van zijn volk. Nu nog even een stap nader. In zoverre God genade verheerlijkt heeft, we laten de mate even rusten, in zoverre de Heere bemoeienissen met ons gehouden heeft, geldt het er toch van: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere. Wellicht menigmaal geholpen en uitgered, menigmaal de vijand verslagen, dat wil zeggen: de wereld, de duivel en inzonderheid de zonde en dat dus Christus een overwinning voor ons behaald heeft. Nu ga ik een vraag stellen: Hoe beantwoordt de Kerke Gods aan Christus, de Verlosser? Even de hand in de boezem! Hier vinden we de liefde van David, die als 't ware zijn ziel gaf voor zijn volk. En wanneer het er nu op aan komt, wanneer die helse Saul het op Davids ondergang aangelegd heeft, hoe handelen dan de inwoners van Kehila? Zeggen ze dan: Zullen we hem, die ons verlost heeft niet beschermen, liefhebben en eren? Neen! Wat vinden we dan? Tegenover Davids trouw staat hun ontrouw! Want ze willen hem aan Saul overleveren. En hoe beantwoorden wij aan de weldadigheden Gods? Want elkeen die zalig wordt, zal steeds zijn trouweloosheid tegenover die dierbare Redder leren kennen!
Hoe menigmaal dwaalt men niet af door de verleidingen des satans. Hoe menigmaal trekt de zonde en de wereld ons af. Maar wel inzonderheid door het zielverdervend, God onterend, Christus ontkronend en God bedroevend ongeloof. Want wanneer het gekend wordt, dan is het ongeloof voor de begenadigde de grootste zonde! Merk eens op de liefde van David, wanneer hij hoort, dat Saul tegen hem optrekt en dat de inwoners van Kehila hem willen overleveren. Dan vinden we geen verwijt. Zelfs later niet als hij koning geworden is.
Zou er één wezen die durft te zeggen, dat hij beantwoordt aan de liefde van Christus? Dan zal ik u bewijzen, dat gij dwaalt! We vinden in Gods getuigenis, dat de bruid op haar slaapstede lag en wonderlijk bediend was door Christus, zodat ze ervan getuigt: Ik sliep, maar mijn hart waakte. Dan hoort ze de stem haars Liefsten. En wat vinden we dan? Ze zegt: Ik heb mijn rok uitgetogen, ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?
Ach, als het niet was de trouwen liefde van die eeuwige Verbondsmiddelaar, dan werd er niemand zalig. Als we daarvan doordrongen zijn, kunnen we er iets van leren: Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen! De onverbreekbare trouw aan een trouweloos volk! Hoe beantwoordt gij aan de weldadigheden van die Verbondsmiddelaar? We vinden nog dat de bruid zegt: Ik heb mijn rok uitgetogen, ik heb mijn voeten gewassen, ik heb geen zin om de deur open te doen. Dan gaat
Hij weg, hoewel Hij nog zegt: Mijn hoofd is vervuld met dauw en Mijn haarlokken met nachtdruppen. Hij nodigt nog vriendelijk: Doe mij open mijne vriendin, mijne duive. Dan gaat Hij niet weg in toorn en grimmigheid! Neen, dan laat Hij zoveel liefde na, dat haar ingewand ontsteekt! Ziet de onpeilbare liefde en trouw van Christus! We hebben u een beeld genoemd uit het Oude Testament. Zien we in het Nieuwe Testament de geschiedenis van Petrus, die drie jaren met Christus heeft omgegaan. Die

door Christus gered was, toen hij op de golven wandelde, die al de wonderen van Jezus gezien had, waarvan Christus Zelf gezegd had: Vlees en bloed hebben u dit niet geopenbaard. En ziet eens, daar gaat hij in de zaal van Kajafas Jezus driemaai verloochenen en zichzelf vervloeken. Maar de liefde van Christus verbrak het hart van Petrus. De trouw van Christus: Ik heb voor u gebeden! Als dat niet waar was geweest, ach, waar was het dan met Petrus terechtgekomen! En nu eens eerlijk tot allen die genade hebben leren kennen. Als het niet Christus' liefde en trouw was, waar zou het met ons enden? We lezen niet dat David een verwijt doet aan de inwoners van Kehila. Zo lezen we ook van Christus, als die getrouwe Middelaar en Borg, geen verwijt. Niet aan de bruid en ook niet aan Petrus. Hij is weer naar Petrus gegaan, want Hij is na Zijn opstanding van Petrus gezien.
Och, die liefde en trouw van Christus is onveranderlijk! Al is het dat wij veranderlijke schepselen zijn, Hij is onveranderlijk. Jezus Christus is gisteren, heden en tot in eeuwigheid Dezelfde. En indien wij ontrouw zijn, God is getrouw. Wat zal nu de oorzaak zijn als de Kerk veilig belanden zal in de gewesten der zaligheid? Liefde en trouw! Twee eigenschappen van die gezegende Middelaar, waar Jeremia nog van zegt: Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Laten we maar niet te veel praten, want als het van onze kant moest komen, dan was het voor eeuwig verloren. In psalm 103 lezen we nog: Hij handelt nooit met ons naar onze zonden. Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden. Hij straft ons, maar naar onze zonden niet. Met zulk een geestelijke David heeft de Kerk te doen. David zegt in psalm 109 nog: Voor mijn liefde staan ze mij tegen, doch ik was steeds in het gebed. Hier kunt u uit leren, dat als Gods volk zalig wordt, het alleen is om de liefde en trouw van die geestelijke David.
We lezen niet in de geschiedenis, dat David de Inwoners van Kehila aanklaagt, ook later niet! David neemt geen wraak! Maar hij bewijst hier wat Christus nog getuigt: Zegent hen die u vloeken, doet wel degenen die u geweld aandoen. Bidt voor degenen die u haten. Is dit geen schoon beeld van het waarachtige leven Gods?
Kom, mijn lezers, hoe staat het met ons? Bedenkt eens, wat we hier vinden! Als hij de Heere vraagt: Zullen ze mij overleveren? Dan zegt de Heere: ze zullen u overleveren. Dan zegt hij niet: Heere, wilt U dat bezoeken? Neen! Hij verlaat Kehila en draagt de schande, die hem door zijn eigen volk aangedaan wordt. Velen zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere.
In de 2e plaats zeiden we stil te staan bij: *David, versterkt door zijn vriend*. David was gevlucht, eerst naar Nob, waar hij de priester voorliegt. Toen naar Achis, waar hij zich als gek houdt. Wanneer hij dan terugkeert naar de spelonk Adullam, krijgt hij 400 man bij zich. Maar David is niet op de rechte plaats voor God! Totdat David schuld gaat eigenen, dan krijgt hij God nodig! En dan lezen we dat hij gelovig van de middelen gebruik maakt en God gaat vragen. Hij laat de priester de efod brengen en gaat dan de Heere vragen. En als God hem dan bekend maakt, dat de inwoners van Kehila hem aan Saul over zullen leveren, vlucht hij weer. Hij waagt er niet de stad aan, maar hij vlucht naar de woestijn Zif, in een woud. Ziet hier, David de vluchteling en banneling in een woud, dat de plaats was voor het wild en ongedierte. En nu in dit woud krijgt David bezoek, en wel van zijn vriend Jonathan. Dan vinden we, dat Jonathan David geen verwijt doet over zijn zonde. Hij gaat hem niet verwijten door te zeggen: Maar David, wat heb ik nu gehoord! Is het door jouw schuld dat mijn vader al de priesters des Heeren heeft laren doden? Je hebt gelogen en Achimelech bedrogen! En dan nog te vluchten naar de vijanden van mijn volk! En het ergste: je bent God ontrouw geweest.
Neen, Jonathan gaat David opzoeken en gaat hem versterken in God! 0, 'Onbegrijpelijke liefde! De vluchteling en banneling in het woud krijgt hier een bezoek van Jonathan, de kroonprins. Wat is dat een beminnelijke en trouwe vriend geweest! Ja, hij gaat David versterken in God. Hij zegt: Vreest niet, want de hand van Saul, mijn vader, zal u niet vinden, maar gij zult koning worden over Israël, en ik zal de tweede bij u zijn, ook weet mijn vader Saul zulks wel. En die beiden maakten een verbond voor het aangezicht des Heeren.
Dus daar vond weer een verbondsvernieuwing plaats. Nu David misschien in verdriet en smart en tegenspoed de vlucht neemt naar het woud, komt daar een knecht, een dienaar, hem sterken in God. Hier wordt David gesterkt in den gelove, want het is wel een geloofsbeproeving geweest voor David! Maar hij wordt hierin de middellijke weg gesterkt door zijn vriend Jonathan. Hier vinden we een schoon beeld van de Kerk. En wel inzonderheid, hoe de leden van Christus eigenlijk in nood en ellende elkander moeten zoeken te sterken in God. We willen het nog eens zeggen: Wat heeft die Jonathan een

zelfverloochening en een liefde gehad. Want we moeten nooit vergeten, dat hij de kroonprins was. Dat hij ook op de liefde van het volk kon steunen. Want toen hij een bezetting der Filistijnen sloeg en van de honing had gegeten en Saul zei: Jonathan, mijn zoon, gij moet de dood sterven. Dan zegt het volk: Jonathan sterven? Dat zij verre! De Heere heeft door hem ons een grote verlossing gegeven. Jonathan zal niet sterven!
Merk eens op, die man is zo verloochenend, dat hij afstand doet van de troon, van koningschap en eer. Hij neemt een plaats in onder David, de banneling, die van zichzelf nog zeide, dat hij was als een vlo op de bergen,
We zeiden: Jonathan gaat David een bezoek brengen in de stilte. En dan gaat hij hem bemoedigen: Houd aan, grijp moed, Uw hart zal vrolijk leven. God heeft gesproken en Die zal u bewaren en redden uit de hand mijns vaders. Dus hij sterkt hem in het strijdperk en sterkt hem in het geloof in God. Wat de Heere gesproken heeft, zal Hij zeker waar maken. Wat zal dat tot troost geweest zijn voor David! Hier vinden we David als een gelovige in de beproeving, in de strijd, in de verzoeking en onder de aanvechtingen. Waar nu alles tegen hem schijnt te zijn, wordt hij hier gesterkt door zijn vriend.
En er geschiedt niets buiten Gods raad en voorzienigheid.
Jonathan was een begenadigd mens, een kind van God. En nu gaat de een de ander sterken in de strijd en banden. In de eerste plaats vinden we hier in Jonathan een beeld van een oprecht dienaar, die geroepen wordt om elk zijn deel te geven in de prediking des Woords. Om de gelovige in de beproeving, in aanvechting, in verzoeking, strijd en benauwdheid te sterken met de belofte des genadeverbonds. Door hun te prediken, dat Hij, Die beloofd heeft, ook getrouw is. Door te prediken: Gij, die God zoekt, in al uw zielsverdriet. Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven. Om te sterken in de Heere! Om ze, al is het, dat het nog zo donker bij tijden is, toe te roepen: Vertrouw op Hem, 0 volk in smart. Stort voor Hem uit uw ganse hart. God is een Toevlucht t' allen tijde.
Om ze te prediken: Gewis, hoe hoog de nood mag gaan, God zal Zijns vijands kop verslaan, die harige schedel vellen. Om ze te prediken, dat hun weg wel is door de zee, maar dat Hij weder zal brengen uit Bazan, dat Hij weder zal brengen uit de diepte der zee. Om hun te prediken, terwijl zij verkeren onder de aanvechtingen des duivels: In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed: Ik heb de wereld overwonnen!
Om te prediken: Als u in strijd en banden verkeert en bidden onmogelijk geworden is, dat Christus verhoogd is aan de rechterhand Zijns Vaders en leeft om voor Zijn volk te bidden: Om ze te prediken: Dit is de weg, wandelt in dezelve!
Om ze te prediken, dat satan eens verpletterd zal worden, dat hij eens de aftocht moet blazen. Om ze toe te roepen: Godvruchte schaar, houdt moed. Hij is getrouw, de Bron van alle goed. Zo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer. Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer'.
Het gebeurt dan wel eens, dat in de middellijke weg God door middel van de prediking het Woord wel eens wil gebruiken. Dat er wel eens zijn, die getroost en versterkt naar huis mogen keren. In deze geschiedenis vinden we, dat Jonathan naar het hart van David sprak. Jonathan doet het uit liefde en zelfverloochening. En zo moet het ook! In zoverre God genade verheerlijkt mocht hebben, zijn en worden we geroepen tot hetgeen Christus achtergelaten heeft: Draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus. Draagt niet elkanders gebreken en afdwalingen uit! Maar: broeders, bidt voor elkander.
Ach, wat een gewichtige en schone lessen liggen er in Gods Woord. En dan vinden we nog, dat hier hij vernieuwing het verbond werd bevestigd. Dit is een verbond, dat hier een ogenblik verbroken kan worden door de dood. Maar in de eeuwigheid zullen ze eeuwig bij elkander zijn. Jonathan handelt hier uit de belofte des Heeren aan David, de knecht des Heeren. Want, laten we Gods Woord goed lezen. Er staat: Hij versterkte David in zijn God. Wat moet dat voor David een troost geweest zijn. Geen verwijt aan David: Man, is het wel van God geweest? Je hebt gelogen en bedrogen, jezelf als gek zijnde voorgedaan! Neen! Hij gaat hem in de stilte opzoeken. Zijn liefdehart trok tot David. Daarvan zegt Gods Woord: Die liefde is sterker dan de liefde der vrouwen. Zo worden we hier dan opgewekt, om elkanders lasten te dragen, om elkander in dit strijdperk en moeitevolle leven te sterken door gebed, om opgebouwd te mogen worden in het allerheiligst geloof.

Hier vinden we David, gesterkt door zijn vriend. Het is de laatste keer geweest, dat ze elkander ontmoet hebben. We vinden nog dat Jonathan zegt: Als je straks de kroon en troon krijgt, mag ik dan de tweede bij je wezen? En als ik gestorven ben, ligt er nog een verbond tussen ons omtrent mijn zaad.
Ja, dit is de laatste ontmoeting geweest. Die twee hebben elkander terug mogen vinden aan de troon van het Lam. Jonathan gestorven op het slagveld naar Gods Raad, beleid en voorzienigheid. David als koning op zijn legerstede. Maar ze juichen samen voor de troon tot in eeuwigheid. Zetten we daar nu tegenover de haat en wrok van Saul! We vinden hier nog dat Jonathan zegt: Mijn vader weet zeer wel, dat je koning zult worden.
Je zou haast zeggen: waarom kwam Saul niet tot inkeer?
Toen Saulus van Tarsen de gemeente van Christus vervolgde, werd hij geveld en kwam tot inkeer, maar deze Saul gaat door in de verharding van zijn hart. We gaan nog even verder.
In de derde plaats zeiden we: *Davids verraders, die hem wilden overleveren aan Saul.*
David woonde bij de Zifieten in de woestijn Zif. Dit waren mensen van zijn eigen stam. En in plaats van dat ze nu wèl doen aan David, omdat hij van hun stam is, gaan ze naar Saul en gaan hun diensten aanbieden om David te vangen. Ze zeggen: Heeft niet David zich bij ons verborgen? Nu dan, koning, kom spoedig af naar al de begeerten uwer ziel en het komt ons toe hem over te geven in de hand des konings.
En let nu eens op wat Saul zegt: Gezegend zijt gij den Heere, dat gij u over mij ontfermd hebt. Wat was die man ongelukkig! Want hij wilde eigenlijk zeggen: Mijn hele volk ontfermt zich niet meer over mij. Hij gaat ze zegenen en waarschuwen, dat ze Davids gangen nauwkeurig moeten nagaan. "Want hij heeft tot mij gezegd, dat hij zeer listiglijk pleegt te handelen."
Daar gaan de spionnen Davids gangen na om hem aan Saul over te leveren. Wat doet Saul? Hij verzamelt zijn leger om David te vangen. Ziet hier eens, hoe diep een mens kan vallen. Een man die de heilige zalfolie op zijn hoofd droeg. Een man die geprofeteerd had. Een man waar Samuël van gezegd had: De Heere heeft u verkoren. Die man is hier strijdende tegen de Heere en Zijn gezalfde, vol van bloeddorst, hetwelk hij straks en voor eeuwig met de eeuwige rampzaligheid moet bekopen. Merk eens op, een koning op zijn troon, welke geen rust en leven meer heeft. Hier de voorsmaken van de hel en vervuld met wrok, haat en nijd. Een mens die God aan zichzelf heeft overgegeven. Bezeten met wangunst, wraak, haat en nijd, hetgeen in de rampzaligheid eeuwig het werk zal wezen.
En wanneer Saul dan oprukt met een leger en David gaat achtervolgen komt David in nood! We vinden in psalm 54, wanneer de Zifieten hem verraden hadden, dat hij zegt: 0 God, verlos mij door Uw Naam en doe mij recht door Uw macht. Daar aan de berg had hij God nodig, want hij had maar 600 man bij zich en Saul had een heel leger.
Nu gaan ze David omsingelen. David ziet geen uitweg meer. Nu is het gedaan. Nog gesterkt geworden door Jonathan, maar hier een beproeving zoals er nog geen geweest was. Wat is het voor David geworden: Ik werd benauwd van alle zijden. En dan vinden we hier David niet als die held, die voorheen gezegd had tegen Goliath: Ik kom in de Naam des Heeren. Hij is bang! Daar staat hij als een hulpeloze en ziet zijn ondergang. Hij heeft al eens tegen Jonathan gezegd: Er is maar een schrede tussen mij en de dood. Hier ziet hij de dood voor ogen. Wat moet er in David omgegaan zijn. Uit de benauwdheid, heb ik tot de Heere geroepen. Daar geldt het wel van: Hoopt op den Heer', gij vromen. Is Israël in nood, er zal verlossing komen.
Het water stijgt wel tot aan de lippen, maar nooit er over. David ziet hier van niet één kant meer uitkomst, als alleen van de hemel, van zijn God, Die hem gezalfd heeft, Die hem beloofd heeft. Nu de liefde en trouw van die Verbondsgod. Want wat gebeurt er? Juist nu Saul denkt: Nu zit hij in de val, en David het wel uitgeschreeuwd heeft: Voer mij uit mijn gevangenis, grijpt God in. En dan Gods liefde en trouw. Daar komt een bode, die komt Saul boodschappen: Koning, de Filistijnen zijn in Kehila gevallen! Deze bode zegt, dat ze in zijn land en bezittingen gevallen zijn. Want we mogen wel aannemen, dat hier persoonlijke belangen van Saul op het spel stonden. Want de weinige belangstelling, die hij getoond heeft, toen de Filistijnen Kehila bezetten, geven ons reden om te denken, dat hij de vervolging niet zou gestaakt hebben, als zijn bijzondere belangen niet op het spel stonden. Dan vertrekt: Saul met zijn leger. Wat is David daar wel verwonderd geweest.

Wonderlijk zijn, 0 God, Uw wegen. In plaats van door het zwaard van Saul te sterven, neemt God het voor David en Zijn Kerk op.
Ja, ze zullen in eeuwigheid niet beschaamd worden, die Hem verwachten. Uit dat leven van strijd en beproeving zijn de schoonste psalmen geboren. Daar heeft David God geloofd en gedankt. Want juist in de weg van beproeving komen de werken, genade en trouw van God openbaar, waarvan we nog zingen uit psalm 68: 11: Gewis hoe hoog de nood mag gaan, enz.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers, we lezen: En Saul zocht hem alle dagen, maar God gaf hem niet over in zijn hand. Houdt dn gedachtenis, dat die geestelijke Saul nog niet dood is. Dat is de duivel, die zoekt altijd het leven aan te tasten. Hij heeft een haat tegen het leven Gods. Houdt er maar gerust rekening mee: alle dagen, zo lang er een volk op aarde zal wezen, zal de satan ook zoeken dat leven te vernietigen. Maar ook staat er voor de ganse Kerk: Doch God gaf hem niet over in zijn hand.
Het kan wel zo zijn, dat satan rondgaat, gelijk een hond van een schaapherder, die zo is afgericht, dat hij wel in de wol mag bijten, maar nooit in het vlees. En nu laat God wel eens toe, dat de duivel door vervolging, strijd of aanvechtingen gelijk een verscheurend dier rondgaat, zoekende wie hij kan verslinden, maar God staat voor de Kerk in. Het is een groot onderscheid of de duivel onze vriend of vijand is. De satan heeft het op het waarachtige leven gemunt. Doch God gaf David niet in zijn hand. We hebben het wel eens meer gezegd: die God aan zijn kant heeft, al heeft hij alle duivelen tegen, al heeft hij heel de wereld tegen, al heeft hij alles tegen hier op aarde en hij mag God aan zijn kant hebben, dan heeft hij meer mee, dan tegen. Wat hem tegen is, kan wel benauwen, veel strijd, aanvechtingen en verzoekingen teweegbrengen, maar God zal hem niet overgeven in des vijands hand. Dat zou Gods eer te na komen. Waarom? Ten eerste, omdat Gods roeping en verkiezing onberouwelijk is. God krijgt nooit berouw van Zijn verkiezing. Hier kan een mens wel eens berouw hebben over iets, waarvan hij zegt: dat heb ik verkeerd gedaan. Maar dat heeft God nooit. God heeft een onberouwelijke keus gedaan en krachtens de onveranderlijkheid Gods, Die ze verkoren heeft, zullen ze nooit vallen in des vijands hand. Ten andere, doordat er zo'n dure prijs betaald is door Christus op het kruis van Golgotha. Daar is het bloed gestort! Wat dunkt u, dat God Zijn Kerk over zal geven in de klauwen des satans tot hun ondergang? Neen! Het is trouw al wat Hij ooit beval, het staat op recht en waarheid pal, als op onwrikbare steunpilaren. Hij was het die verlossing zond. Hij zal het verbond met hen in eeuwigheid bewaren.
0, die getrouwe verbonds-God, wat heeft Hij aan David Zijn trouw bewezen. Dat bewijst Hij ook aan de ganse Kerk. Dat zal Hij bewijzen tot de laatste dag toe. Daar zal geen klauw achterblijven. Neen, al is het dat Farao en zijn ganse heir het erop aangelegd heeft om het volk te achterhalen, God nam het voor het volk Israëls op. En hebt u wel eens opgemerkt, hoe feller Farao werd, hoe groter slagen hij kreeg. Ten laatste werd hij zo fel, dat hij zijn ondergang tegemoet liep. En hoe woedender Saul werd, hoe moeilijker het werd voor hem. Zelfs zo dat hij ten laatste in de strik der wanhoop liep, waar hij voor eeuwig in omkwam. Welgelukzalig hij, die de God Jakobs tot zijn hulp heeft. Om met alle noden en behoeften zijn toevlucht te mogen zoeken bij God.
Maar bedenkt, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we hebben in de eerste plaats die geestelijke David te leren kennen, Die verlossen kan uit de hand der Filistijnen.
Hebben we Hem niet leren kennen, bedenk dan hoe droevig de staat van een mens is, die geen God tot zijn toevlucht heeft. Ach, als straks de waterstromen gaan komen en de winden gaan waaien en we hebben geen God en Christus tot ons deel, hoe zullen we het dan maken? Wij zijn op reis naar de eeuwigheid. Ach, vraagt naar de Heere en Zijne sterkte en zoekt geduriglijk Zijn aangezicht. Het is nog het heden der genade, want zonder God leven wordt zonder God sterven! Om dan voor eeuwig verstoten te worden. Maar met God, al is het dan hier op de wereld door veel strijd, beproeving en veel lijden heen, ach, dan zal straks de blijdschap groter wezen. Hier is het al groot wanneer Hij ons steeds uitredt, waarvan de dichter zegt: Hij redt mij keer op keer. Wat zal het straks wezen? Wanneer David op zijn sterfbed ligt, geeft hij nog bevelen, waarna hij rustig en vredig neerligt op zijn sterfbed. Wat een vrediger sterven dan dat van Saul! We lezen dat hij ontsliep met zijn vaderen. Hij legde zijn

hoofd neer in de schoot van zijn God om eeuwig te rusten. Die man, zoals we er bijna geen in Gods Woord vinden, die van zijn jeugd tot zijn ouderdom een kruisweg gehad heeft, een weg van vele beproevingen, die man ging juichend heen, "Maar uit die alle redt hen de Heere."
David heeft ons achtergelaten de schone psalmen, waarin elke begenadigde, in welke omstandigheid hij ook verkeert, zijn leven terug kan vinden, tot troost en bemoediging.
En mocht God genade verheerlijkt hebben, bouwt u zelf op uw allerheiligst geloof. Vertrouwt op de Heere tot in eeuwigheid. En dat we verwaardigd mogen worden om elkander te versterken in den gelove, pleitende en sprekende: Hij, die het beloofd heeft, is getrouw, Die het ook doen zal.
Want Zijn beloften falen niet, opdat we elkander tot een hand en voet zouden zijn in dit Mesech der ellende.
Och, wat moest het wel zo wezen, wat eens door Groenewegen gezegd is: Zoete banden, die mij binden aan dat lieve volk van God. Want ze zijn mijn harte-vrienden, Om alzo elkander nodig te hebben en met elkander aan de troon der genade te verkeren. Om nog eens verwaardigd te worden met elkander die geestelijke David, Die in het midden des troons is, als die grote Overwinnaar over dood, hel en graf, uit Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen.
De Heere zegene de waarheid om Jezus' wille. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 73: 14.

Zegen.

Mij komt de wrake toe

Zingen: Psalm 7: 1 en 2.
Lezen: 1 Samuël 24.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Wanneer de Farizeërs tot Christus komen en Hem de vraag stellen: Wat is het grootste gebod? Dan antwoordt Christus hun: God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf!
Dan is er een die Hem vraagt: Wie is mijn naaste?
Christus gaat dan zeer duidelijk verklaren wie onze naaste is. Hij spreekt daar de gelijkenis uit van de barmhartige Samaritaan:
Er was eens een mens die opging van Jeruzalem naar Jericho. Deze mens viel onder de handen van moordenaars, die hem beroofden en voor dood lieten liggen. Er kwam een priester voorbij, die, als handhaver der wet, toch wel naastenliefde moest bewijzen! We vinden dan: hij kijkt naar de man, maar gaat tegenover hem voorbij. De tweede is een Leviet. Deze hielp die man ook niet. De derde die voorbijkomt is een Samaritaan. Wat gebeurt er? Zegt deze man nu, vanwege de haat die er heerste tussen de Joden en Samaritanen: Het is een Jood, laat hem maar smoren in zijn bloed?
Neen, hij komt van zijn ezel af en gaat die man helpen door olie in zijn wonden te gieten ter verzachting. Hij gaat zijn wonden verbinden, geeft hem wijn te drinken en brengt hem naar een herberg. U kent allen wellicht de geschiedenis. We gaan er niet over spreken.
Nu gaat Jezus een vraag stellen: Wie is nu de naaste geweest desgenen die onder de moordenaars gevallen was?
Welk antwoord ontvangt Hij dan van de Farizeërs? Ze zeggen niet: Die Samaritaan! maar: Die, die barmhartigheid heeft bewezen!
Wat zegt Jezus dan? Gaat heen en doet gij desgelijks.
Mijne lezers, nu is het geen vrucht van onze akker, om je vijand lief te hebben. Om wel te doen aan degenen die ons haten. Te bidden voor onze vijanden. Om te zegenen die ons vloeken. Neen! Krachtens onze val in ons verbondshoofd Adam zijn we vijanden van God en onze naasten. Het is nog een voorrecht, als, onder de algemene genade, een mens nog bewaard wordt om niet uit te leven wat we door de val geworden zijn. Want dan was de aarde al een moordtoneel. Hoe zullen we nu barmhartigheid en liefde kunnen bewijzen? Alleen dan, als we als leerling op de school van Christus zijn. Want die grote Leermeester heeft Zelf gezegd: Zo ze u op de linkerwang slaan, keert ze ook de andere toe! Wie heeft er geen vijanden? Eerlijk zijn! Hoe lichtvaardig veroordelen we een ander soms. God ziet en hoort alles. En dat alles: haat, nijd, twist en tweedracht is een gevolg van onze diepe val! God had ons recht en naar Zijn beeld geschapen, maar wij hebben Hem de rug toegekeerd. Waarin bestaat nu de naastenliefde? We zeiden straks: dat is alleen maar te leren op de school van Christus, Die gezegd heeft: Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart. Hij heeft het tegenspreken van zondaren verdragen, Hij heeft gebeden voor degenen die hem geslagen, bespot en gekruisigd hadden: Heere vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.
Weet u wat wij zo weinig doen? De zonde haten en verfoeien! We zijn aan het spreken over het leven van David. David heeft tegenover Saul bewezen dat hij geleerd had van *Hem*, Die uit zijn geslacht zou voortkomen, namelijk van de komende Christus. Dat David ook een gevallen mens geweest is, dat hij soms ook wraak zocht te nemen, dat leert het volgende hoofdstuk ons wel, in verband met de geschiedenis van Nabal.
Maar zij, die nu het meeste op de leerschool van Christus en aan Zijn voeten mogen verkeren, die zullen nog kunnen dragen en verdragen. Die kunnen soms nog voor hun vijanden bidden! Die kunnen

het nog in Gods hand geven, Die gezegd heeft: Mij komt de wrake toe! Dat is de beste plaats. Laat ons nooit vergeten, dat we het beste met alle moeite en verdriet tot God kunnen gaan. Ja, al worden we gehaat, versmaad, veracht, belogen en belasterd, dat we het bij God kunnen brengen, Die op Zijn tijd het recht aan het licht brengt. Die waar zal maken: Dat mijn vijand nooit van vreugd' om mij opspring. Die U wachten, dekt nooit schaamt'; maar die de deugd, zonder oorzaak, stout verachten.
We moeten wel de zonde haten, ook in een ander! En die zichzelf kent, kan een andermans zonde haten. Anders kunnen we nog over de zonde van een ander praten en er zelf in leven. Goed nadenken, hoor!
0, men kan over een leugen van een ander praten en zelf liegen. We gaan er niet verder over uitweiden. Wat is een mens diep gevallen, wat zijn we wonderlijk omlaag gedaald. Maar als we tot onszelf mogen inkeren, dan gaan we leren met Paulus: Ik, ellendig mens! En dit is zeker waar, dat hier de Kerke Gods in vele gevaren verkeert. Ze mogen wel eens de geheime en wonderlijke bescherming Gods ervaren. Het wordt in hun leven een les: ‘k Zal dan gedurig bij U zijn in al mijn noden, angst en pijn. U al mijn liefde waardig schatten, wijl Gij mijn rechterhand wondt vatten. Het kan een ademtocht wezen voor de oprechten, als ze in hun binnenkamer tegen de Heere alles kunnen vertellen, wat ze tegen niemand anders kunnen vertellen! Het is een weldaad, als er wat is in het leven, dat men er dan het eerst mee bij God mag zijn. 0, als het in het geloof en oprechtheid des harten mag geschieden, dan mag wel eens ervaren worden: Hij is, al treft u 't felst verdriet, uw Wachter die uw voet voor wankelen behoedt. Daar kunnen we dag en nacht terecht. Hij Isrels
Wachter sluimert niet. Geen kwaad zal u genaken. De Heere zal u bewaken.
Kom, zijn we wel eens op de school van Jezus geweest? Hebben we daar wel eens geleerd: Zegent ze die u vervloeken, doet wel degenen die u haten, bidt voor degenen die u geweld aandoen?
We vragen in dit avonduur uw aandacht voor het vervolg van Davids zwerftocht. Daar vinden we een leerling op de school van Christus, die aan zijn grootste vijand wèl komt te doen. We lezen dan in 1 Samuel 24: 13:

> *De HEERE zal richten tussen mij en tussen u, en de HEERE zal mij wreken aan u; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.*

Wij vragen dan bij vernieuwing uw aandacht voor Davids zwerftocht, waarbij wij opmerken:

1e. Sauls boosheid.
2e. Davids grootheid.
3e. Davids wijsheid.
4e. Sauls gevoeligheid.

Vooraf zingen wij nog uit psalm 141: 4, 7 en 11.

We zijn vorige week geëindigd bij het feit, dat David was omsingeld door Saul. Dat er een boodschap kwam, dat de Filistijnen in het land gevallen waren. We kunnen allen wel weten, dat Saul ophield van David na te jagen en in plaats daarvan ten strijde trok tegen de Filistijnen. We lezen dan verder in het hoofdstuk: David trok vandaar, en hij bleef in de vestingen van Engedi. Dat was een woestijn met veel spelonken, rotsen en valleien. Zelfs nog een plaats voor schaapherders. We vinden nog, dat hij kwam tot de schaapskooi, aan de weg waar een spelonk was. Zo vinden we dat David als vluchteling vervolgd werd, als een vlo op de bergen en dat hij zich daar wel veilig achtte in de vestingen van Engedi. Waarom? Wel, omdat het zeer moeilijk was om daar een man met 600 volgelingen te vinden, omdat er zoveel schuilplaatsen waren en het een moeilijke streek was. David achtte zich veilig!
Maar we wensen in de eerste plaats stil te staan bij: Sauls boosheid! We vinden, wanneer Saul teruggekeerd was en wellicht de Filistijnen verslagen had, dat zijn bloeddorst naar het dolende lam, naar het schaap van Christus niet verminderd was, maar dat hij krachtens de verdorvenheid des harten, en wetende, dat David zeker koning zou worden en dat God David beschermde, tóch doorging in de verharding des harten. Hoe moeilijk de weg dan ook was, hij moest David doden.

We zeiden: Sauls boosheid.
Mijn lezers, hier vinden we, dat deze koning door de satan aangedrongen werd om David te doden! Nu moet u goed onderscheiden, dat de satan een mens niet laat zondigen. Dat is een daad van de mens zelf. Maar hij verleidt de mens wèl tot de zonde. Daarom kunnen we hier de duivel niet de schuld van geven, maar Saul zelf. Maar, o vreselijke zaak, als de mens alles gaat doen wat satan hem voorstelt. Dat we als het ware een prooi van satan worden! Dat men ongevoelig gaat worden voor indrukken! We willen u een beeld geven uit Gods Woord. We vinden dat de Farizeeërs en Schriftgeleerden van Jezus zeggen: Hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul, de overste der duivelen. Maar ze hadden er geen erg in, dat ze zelf een instrument des duivels waren. Want wanneer Jezus gestorven en begraven was, ten derden dage weder opgewekt (we kennen allen de geschiedenis wel), als de wachters als doden worden en vluchten op het zien van de engel, dan vinden we, dat ze tot de Farizeeërs en Schriftgeleerden komen en hun alles vertellen. En dan vinden we dat ze totaal ongevoelig zijn voor enige indruk! Ze worden zó door de duivel geregeerd, dat, in plaats van te zeggen: Zou Hij dan toch waarlijk de Christus, de Messias zijn, die wij gekruisigd hebben, ze verharden in hun leugens.
Ze worden door de duivel geleid. Maar houdt in gedachtenis: zelf stellen zij de daad. Want dan zeggen ze tot de wachters: Weet je wat jullie moeten zeggen? Dat Zijn discipelen Hem 's nachts hebben gestolen. En mocht de stadhouder het horen, wij zullen maken, dat jullie zonder zorgen zijn. Om hun ongerechtigheid en de zonde, hun leugens en bedrog te bedekken, hadden ze veel geld over.
Dit was een zondige daad van deze mensen. Maar bedenk eens, hoe ondoorgrondelijk het diep bedorven hart van een mens is. Wanneer hij eenmaal aan de leiband des duivels loopt is een mens voor geen kwaad te goed! Dan kan hij liegen, zweren, stelen, dan kan de mens van alles doen. Dàt is ons bestaan!
Merk nu eens op, hier Sauls boosheid! In plaats van dat hij eerst gaat rusten van het verslaan der Filistijnen, wordt hij zo opgehitst door satan, dat hij geen rust kent. Satan wist ook, dat David de drager was van Christus, want de vijandschap is altijd geweest en is nog tegen de levende Christus en de levende Kerk.
Dat vinden we al van Kaïn en Abel! Kaïn wordt nog vermaand door God, maar hij gaat door in de verharding.
We vinden van Cham, dat hij zijn vader bespotte en dat hij doorgaat in de verharding, Ismaël, hij was een bespotter van het leven! Van Ezau weten we dat hij Jakob haatte, dat hij tegen de wil van zijn ouders met dochters van de Kanaänieten, van afgodendienaars, in het huwelijk trad. Ezau gaat door in de verharding. Hier vinden we Sauls boosheid. Hij gaat door in de verharding en volharden in de zonde is verharden in de zonde.
Wanneer men in het oordeel der verharding valt, dan is dat de allerdroevigste zaak die er op aarde is. Een hard mens kan nog bekeerd worden, maar die zich verharden, komen op een gevaarlijk terrein. Ik lees in Psalm 95: Verhardt u niet, neemt Zijn genà'. En wanneer men zich toch verhardt, zegt God: Ik heb aan dit volk, dat Mij vergat, al lange tijd verdriet gehad. Ziet hier de schrikkelijkheid van de zonde en de zonde voleindigd zijnde baart de dood. Wat moesten we toch, indien we kennis van de zonde dragen, nergens banger voor wezen als voor het verharden in de zonde. Wanneer we dan hier vinden Sauls boosheid, wat kan een mens dan volhouden. Hij telt geen moeite, als hij over rotsen en steenklippen. ja door de woestijn heen, doorgaat met het najagen van David. Hij kent geen rust meer voor dat Davids bloed over de aarde stroomt. En dan vinden we dat hij, vermoeid en afgetobd, zijn soldaten opdracht geeft om verder te zoeken, terwijl hij even gaat rusten. Daar ligt hij dan! Vermoeid en zijn voeten toegedekt, valt Saul inslaap. Wat is toch een mens als hij iets tot zijn doel heeft. Daar is hij dag en nacht mee bezig. Maar in diezelfde spelonk zit ook David met 600 man verscholen. Zij horen en zien, dat Saul zich te slapen legt. En merk nu eens op, wanneer David Goliath gaat bestrijden is dat een gewichtig werk en dan treedt hij zijn vijand en de vijand van zijn volk tegemoet. Maar hier komt David in een grote verzoeking! Daar wordt door God in de weg der voorzienigheid Saul in Davids hand gegeven. David had hem kunnen doden! Hij heeft het hoofd van Goliath omhoog gestoken, maar hier had hij de kroon van Sauls hoofd kunnen nemen, Saul doden, de kroon op eigen hoofd kunnen zetten en uit de spelonk kunnen treden. Hij had tot de soldaten van Saul kunnen zeggen: ik draag de kroon, ik ben jullie koning. God heeft Saul in mijn hand gegeven.

Wat moet dit een verzoeking voor David geweest zijn. Zijn knechten zeggen nog: Nu heeft de Heere uw vijand in uw hand gegeven.
Merk eens op, wat een verzoeking moet dat voor David geweest zijn! Zegent ze die u vervloeken, doet wel bij degenen die u geweld aandoen. Wat zal David nu doen? Zal hij zich wreken? Hij, als de gezalfde koning? De Heere had de heilige zalfolie over zijn hoofd laten gieten. Nu komt God een weg te banen. Hij heeft vast en zeker geloofd, dat God op Zijn tijd met Saul zou afrekenen! En nu komt hij in de gelegenheid om de kroon te nemen! Wat gaat David nu doen? We zeiden in de tweede plaats: *Davids grootheid.*
Ziet nu eens wat genade vermag! Wat een zelfverloochening we hier vinden bij David! Als ze tegen hem zeggen: De Heere heeft hem in uwe hand gegeven, dan zegt hij: dat late de HEERE verre van mij, dat ik mijn hand tegen hem uitsteken zou, want hij is de gezalfde des HEEREN. De overwinning, die David hierop zichzelf behaalde, was een grotere overwinning dan die hij op Goliath behaald had.
Als we hier verwaardigd mogen worden om verzoekingen door zelfverloochening te overwinnen, dan is dat een grote zaak. Want hoe menigmaal komt het niet voor in het leven, dat we toegeven aan bepaalde dingen, terwijl het een list des satans is. Want als David hier Saul gedood had en de kroon had opgezet, dan had hij zelf naar de troon gegrepen. Maar de troon en kroon was hem beloofd, doch hij moest wachten op Gods tijd. We zeiden: Davids grootheid.
David behaalde hier een overwinning over zijn begeerlijkheid, hovaardigheid en eigenliefde. Hij huldigde hier de HEERE der heirscharen. We zeiden: Davids grootheid in zelfverloochening. Hier geeft hij al een bewijs dat hij een type en schaduwbeeld van Christus is, Die, als Hij werd gescholden, niet weder schold en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over in de hand Zijns Vaders. Hier kon David alles overgeven in de hand des Heeren. Davids grootheid.
Hier blinkt uit de schoonheid van het geloof, de heerlijkheid der genade en het kostelijk sieraad van zelfverloochening. Wat zou het groot wezen, als we daar in ons leven iets van mochten ervaren. Hij zegt niet: Als ik Saul dood, wat zal Jonathan dan zeggen, wat zal het volk zeggen? Neen! We vinden hier uitdrukkelijk, dat hij de gezalfde des Heeren niet aan durfde raken. David verkeert hier in een moeilijke positie. Hij stond hier tussen vijanden en vrienden.
Zijn vrienden eisten de dood van Saul. Hij valt hier zijn vrienden af en beschermt zijn vijand, die op zijn leven loert. Zijn vrienden hadden het wel willen doen, die zeggen zelfs nog: David, de HEERE is met u. Merk eens op hoe listig de duivel is, die kan met de naam HEERE wat klaarmaken. Ja, die kan met de naam HEERE nog aansporen tot zondigen! Laten we hier toch lering uit trekken, tot overdenking en zelfbeproeving! Zijn vrienden zeggen: de HEERE heeft hem in uw hand gegeven. Moet u nu God tegenwerken? En als David nu niet met zijn hart hij God geleefd had, had hij kunnen zeggen: Gezegend zijt Gij, HEERE, dat U mijn vijand in mijn hand geeft. Maar hier openbaart zich het onderscheid tussen Saul en David. Hier openbaart zich wat genade vermag en hier openbaart zich de schoonheld van het geloof! Hier komt openbaar lijdzaamheid, genade en het schone sieraad van zelfverloochening. Het is toen bewezen, dat het waarheid was bij David. Want toen hij Saul aanriep, zei hij niet: Koning, gij vervolgt een gezalfde des HEEREN, want ik ben ook tot koning gezalfd! Neen! Dan zegt hij: Wat vervolgt gij een vlo en een dode hond? David noemt zich een dode hond. We zeiden: de grootheid van David.
Mijn lezers, de lering, die we hieruit trekken is: de grootheid van de Koning der Kerk. Wanneer we krachtens onze zonden het Goddelijk recht en krachtens onze zonden Gods toorn en gramschap ons waardig gemaakt hebben, zodat Hij met eerbied gesproken ons zou kunnen verteren vanwege onze zonden, zien we Christus' grootheid. Hij kwam in de Raad des Vredes al tussenbeide, om daar, als de Gezalfde des HEEREN, Zijn vijanden te dekken tegen de wraak van de Goddelijke toorn!
Maar dat niet alleen! In Zijn omwandeling op aarde heeft Hij bewezen, ondanks haat en smaad en tegenstand, dat Hij voor Zijn vijanden heeft gebeden, waar Psalm 109 nog van spreekt: Ik was steeds in gebed.
Zou Hij het van mij en u soms ook nog kunnen zeggen: Voor Mijn liefde staan zij Mij tegen, maar Ik was steeds in gebed. Merk eens op, met welk een zelfverloochening Christus hier op aarde is geweest! Als Christus verzocht wordt door satan in de woestijn, zegt Hij niet: Ik ben de Gezalfde, de Zoon van God. Neen! Maar Hij neemt Zijn toevlucht tot het Woord van God. Wanneer Hij gevangengenomen wordt, en Hij vraagt: Wie zoekt gij? Dan zeggen ze: Jezus, de Nazarener. Dan vallen ze allen achterover.

Gezegend was het geweest als ze voorovergevallen waren, maar nu vallen ze van Christus af. Even geeft Hij een bewijs van Zijn almacht, maar Hij geeft Zich gevangen. Wanneer Hij door de straten van Jeruzalem wordt gesleept, geslagen bij Kajafas, gegeseld bij Pilatus, gekruisigd op Golgotha, dan staat er van Hem: Als een lam werd Hij ter slachting geleid en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open!
Wanneer de spijkers door Zijn handen en voeten heen gingen, riep Hij het uit: Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen!
Ach, waar is zelfverloochening en lijdzaamheid te leren? Alleen op de school van Jezus Christus, door in navolging een discipel te zijn van Jezus. Het kan wel gebeuren, terwijl we hier onder één dak zitten, dat er nog vijandschap is tegen elkander. God verhoede dat het geen wortel van haat wordt! Ik durf met vrijmoedigheid te prediken, dat, als een mens toornt, het nog bijbels is. Maar laat de zon niet ondergaan over uw toornigheid, want toorn wordt nijdigheid! En als nijdigheid over gaat in haat, dan is het een zeer gevaarlijke zaak, want die dringt zo diep door in het zieleleven van een mens, dat we liever sterven met haat in ons hart, dan ons te verloochenen en te vernederen.
Als iemand met haat in zijn hart gaat sterven, kan hij aan de hemelpoort niet terecht! Alleen een haat tegen de zonde, dát mag, dát brengt naar de hemelpoort. Maar verder, als elke wortel van haat en vijandschap niet gedood wordt, moeten we niet rekenen op de hemel. Hoe zal dat kunnen? Christus heeft ons achtergelaten: Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen. We vinden hier nog een lering. Niet om Gods volk te verdedigen, dat doet God Zelf wel, Die staat voor Zijn volk in. God weet ze ook wel te kastijden! Het is wel een voorrecht als Gods volk bewaard wordt om de wereld geen stok in de hand te geven om God te slaan. Bijvoorbeeld, als David hier Saul gedood had, had hij het ganse volk een stok in de hand gegeven! Ze hadden kunnen zeggen: is dat een vrucht van genade en van Gods Geest? Hij is een moordenaar! Dus, niet alleen Davids grootheid, maar hier vinden we Gods genade! We lezen nog in Gods Woord op een plaats: Tast Mijn gezalfde niet aan en doet Mijn profeten geen kwaad. God zegt Zelf nog: Wie
Mijn volk aanraakt, raakt Mijn oogappel aan.
We weten allen wel wat onze oogappel is. Een oogappel is het teerste van ons lichaam. Een splinter in ons oog kan blindheid tot gevolg hebben.
Ik hoor iemand zeggen: Ja, maar die mensen hebben ook hun gebreken. Och, David had ook gebreken! Maar houdt er rekening mee: God neemt het voor Zijn volk op. Dit zeggen we niet tot dekking van Gods volk! Want, volk van God, moest ons leven geen voorbeeld zijn, om door onze Godzalige wandel te trachten onze naaste voor Christus te winnen? Hier zien we David in zijn grootheid! Hij durfde de gezalfde des HEEREN geen kwaad te doen. En ook de mannen, die bij hem waren, ze onderwerpen zich aan David, die zich onvoorwaardelijk aan God overgeeft. Wat liggen er in Gods Woord schone lessen!

We lezen nog dat David tot Saul gaat, een stuk van zijn mantel snijdt en zich verwijdert. Dan staat er: Davids hart sloeg hem! Omdat hij zondigde! Waarom? Het was David waarschijnlijk wel bekend, dat, toen Saul terugkwam van het slaan der Amalekieten, Samuël toornig was en zich omkeerde om niet met Saul mee te gaan. Dan grijpt Saul de mantel van Samuël en scheurt er een slip af. Dan zegt Samuël: Alzo heeft de HEERE het koninkrijk van u gescheurd en een ander gegeven! Hier gaat David ook een stuk van de koninklijke mantel afsnijden. Zijn hart sloeg hem. Een bewijs van een teer leven!
Het is een eigenschap van een nabij leven, dat, als een begenadigde een stap verkeerd doet, zijn hart dan gaat slaan. Dat mag een middel wezen om bewaard te blijven en niet door te gaan in de zonde! Het is gevaarlijk, als we zondigen en de consciëntie spreekt niet meer.
Davids grootheid. Ziet hier, wat een teer leven bij David. Door genade wordt hij bewaard voor de zonde en gaat hij niet door in de zonde, maar gaat de zonde vlieden. Maar in de derde plaats zeiden we: *Davids wijsheid.*
Wat gaat hij nu doen? Zich verbergen met de slip van Sauls mantel? Neen, zodra Saul buiten de spelonk treedt, roept David hem na. David spreekt Saul aan als koning en vader. Hij eerbiedigde Saul en bracht hem nog eer toe, want hij boog zich ter aarde. Hij zegt dan: Waarom hoort gij naar de woorden der mensen. Heb ik geen goed voor kwaad vergolden? Mijn mannen hadden u gemakkelijk kunnen doden! Hier spreekt David tot Saul en wat blinkt dan Davids wijsheid uit! Laten we nog eens de tekst lezen.

We lezen dan, dat David zegt: De Heere zal richten tussen mij en tussen u en de Heere zal mij wreken aan u, maar mijn hand zal niet tegen u zijn.
David geeft hier te kennen, dat hij alles in de hand des Heeren geeft, Davids wijsheid.
Wat is het een groot voorrecht als we de zaken in de hand des Heeren mogen geven. Dan staat God ervoor in, waar het dan ook door heen moet, op welk terrein ook van het leven. David laat hier God regeren!
0, als we verwaardigd mogen worden om de Heere te laten regeren, hoe donker dan ook de wegen mogen zijn die God met Zijn Kerk houdt, al zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen dan vele, dan komen we nooit bedrogen uit! Maar dan mogen we wel eens zingen: God is een Toevlucht voor de Zijnen, hun Sterkt' als zij in droefheid kwijnen. Zij werden steeds Zijn hulp gewaar in zielsbenauwdheid, in gevaar. Dies zal geen vrees ons doen bezwijken, schoon d' aard uit hare plaats zal wijken. Want, die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.
Ziet hier: Davids wijsheid. Hij mag het aan God overgeven. Hij gaat niet spreken over hetgeen wat hij gaat doen. Maar hij legt het in de handen van God! Laten we er rekening mee houden, God heeft het laatste woord. God zal rechtvaardig richten en God neemt het voor Zijn volk op. David zegt: de Heere zal richten. Hij hoefde zelf geen rechter te wezen. God is Rechter, Die 't beslist. Die als aller Opperhoofd, deez' vernedert, dien verhoogt. Wat een gezegende zaak, als we onze toevlucht bij
God mogen zoeken! We kunnen het u gerust aanbevelen, in welke stand ook van het geestelijke leven. Hetzij in de uitgaande daad, of de verzekering des geloofs, hetzij in de toevluchtnemende daad of in de vastigheid des geloofs.
Wat doet het geloof? Dat vlucht als op vleugelen naar God, Die op Zijn troon zit, en tot het Lam, staande als geslacht. Welgelukzalig, die de God Jakobs tot zijn Hulp en Sterkte heeft. Wij zouden u de raad willen geven, ongeacht wie gij zijt: zoek nooit je eigen recht. Want dan gaat men vechten, waarvan twist, tweedracht en verdeeldheid het gevolg is. Maar welgelukzalig als we het bij God mogen brengen. Dan mag de Kerk wel eens ervaren: De Heere is mij tot Hulp en Sterkte, Hij is mijn lied, mijn psalmgezang. Hij was het die mijn heil bewerkte.
Als we die Toevlucht niet hadden, waren wij al lang ten onder gegaan van ellende en verdriet. Weet u wat het grootste is? We mogen alles voor Hem neerleggen, ook onze grootste geheimen. Het is in mijn leven wel voorgekomen, dat ik alles aan God mocht vertellen. 0, wat kan het groot zijn om toegang te hebben tot de Troon der Genade, om daar te mogen vertellen wat we tegen geen mens durven te zeggen en behoeven te zeggen. Dat mogen we dan in de schoot des HEEREN leggen. Dan kan het waar worden: Ik hef tot U, Die in de hemel zit, mijn ogen op en bid.
David heeft niets aan zijn kroning behoeven te doen. Het is wel door een pad van smart, strijd, verzoeking en beproeving gegaan. Maar God bracht hem op de troon. Davids wijsheid, als hij zegt: De Heere zal richten tussen mij en tussen u, maar mijn hand zal niet tegen u zijn. Hij zegt hier: Ik zal u geen kwaad doen. God had u in mijn hand gegeven, maar ik zal de gezalfde des Heeren niet aanraken. Mijn vader, zie in deze slip het bewijs. Stoken mensen u op, luister niet.
Mijn lezers, wat moesten wij er toch meer bij leven: Zet, Heere, een wacht voor mijne lippen, behoedt de deuren van mijn mond. David zegt hier tot Saul: Van mij hebt u niets te vrezen, maar van God wel, want Die zal richten tussen mij en tussen u en Die zal een rechtvaardig gericht richten.
Ten vierde zeiden we: *Sauls gevoeligheid.* Niet Sauls boetvaardigheid! Want als hij in de schuld gekomen was, had hij door bekering nog terug kunnen keren.
We zeiden: Sauls gevoeligheid.
Mijn lezers, Saul was een ogenblik zo overreed, dat David hem gespaard had, terwijl hij hem zo gemakkelijk had kunnen doden, dat hij zegt: Zal een zijn vijand laten gaan? Hij gaat David prijzen! Ook heeft hij nog tranen. Hij, die als 't ware prijsgegeven was aan het oordeel der verharding had nog een indruk! Hij was nog gevoelig, had nog tranen, maar geen tranen van berouw. In wezen waren het wanhoopstranen. Dan zegt hij tot David: Ik weet, dat gij koning zult worden over Israël. Je zou zeggen, nu zal hij wel ophouden met het vervolgen van David. Maar het is gebleken, dat hij nog lang daarna zijn leger opriep om David te achtervolgen. We vinden hier Sauls gevoeligheid. Wat is hij vernederd geweest. Als je de geschiedenis leest, laat hij David nog zweren dat hij zijn zaad spaart.

Maar ondanks tranen en vernedering was het alles maar gevoeligheid, die zeer spoedig overgaat. Ach, we kunnen gevoelig zijn, indrukken hebben, maar ze gaan weer voorbij.
Bij David had het geloof wortel geschoten, Maar bij Saul had het ongeloof wortel geschoten, zo diep, dat, wanneer eraan geschud wordt, komen er nog tranen. Maar zijn de tranen opgedroogd, dan komt er weer voor de dag dezelfde vijandschap, waarin hij voor eeuwig omgekomen is.

Zingen Psalm 66: 4.

TOEPASSING

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid. Van mij en u geldt het: De Heere zal richten. Dat wil zeggen: we krijgen allen met het gericht van God te doen! David had zich voor het gericht over! Waarom? Wel, God kent de oprechtheid van zijn hart! Christus had Zich voor het gericht over, maar Die gaat plaatsbekledend in het gericht voor Zijn Kerk. Wij krijgen ook eens met het gericht te doen. Gelukkig als het aan deze zijde van het graf gebeurt.
In Psalm 92 staat nog: En in Hem is geen onrecht. Hierop aarde kan er veel onrecht zijn, maar bij Hem is geen onrecht. God zal een rechtvaardig gericht oefenen over ons. Laat ons eens bedenken, mijn medereizigers, als Ik en u eens in het gericht voor God moeten komen, hoe zullen we daar komen, als we niet bedekt zijn met het bloed van Christus? Daar, in dat gericht zal al wat verborgen is openhaar komen, al wat gesproken is geopenbaard worden. En als we dan geen bedekking hebben en we hebben niet geleerd, dat Christus voor ons in het gericht geweest is, Zijn dierbaar bloed gestort heeft, ach, wat zal dan het gericht vreselijk zijn. Wat zal het voor Saul vreselijk geweest zijn, toen hij hier zijn ogen moest sluiten en zijn ziel voor Gods rechterstoel verschijnen moest! 0, wat zal het erg wezen, als we onbekeerd gaan sterven! Om dan te moeten verschijnen voor de Rechter van hemel en aarde! Niet te kennen de bedekkende gerechtigheid van Christus, geen kennis te hebben aan de afwassing en reinigmaking door Zijn bloed. Dan zal ons leven terugkomen vanaf de geboorte tot het sterven toe. Dan zal God richten! Daar zal geen onrecht wezen, God zal richten naar onze handel en wandel, naar ons spreken en zwijgen. Hij zal richten een rechtvaardig gericht! Welgelukzalig degene, die er hier iets van leert kennen. Om als een schuldige, een ellendige en verlorene, in het gericht te leren kennen de vrijspraak van schuld en straf. Om door het geloof met Christus verenigd te mogen worden. Hier in beginsel een weinig Zijn beeld gelijkvormig te mogen worden. Om te leren: Bidt voor degenen die u haten, zegent ze die u vloeken, doet wel degenen die u geweld aandoen.
Ach, iets te leren kennen zoals Paulus, die in de gevangenis nog biddende was voor zijn vijanden! Om als Stefanus te mogen bidden, toen de stenen naar hem geslingerd werden: Heere, reken hun deze zonde niet toe. Om het Jezus te leren: Vader, vergeef het hun.
Merk eens op, daar op de school van Christus is alleen zelfverloochening en lijdzaamheid te leren. Och, om de voetstappen van onze Koning, om als schaap de Herder te mogen volgen. Als God ons die genade verleende, wat zouden we dan met en voor elkander aan de Troon van God verkeren. Om te bidden: Mijn beê met opgeheven handen, klimm' voor Uw heilig aangezicht, als reukwerk voor U toegericht, als offers die des avonds branden.
Dat is een vrucht van waarachtige genade. Maar bedenk, David is door de verdrukking op de troon gekomen. Hij is gekomen in Jeruzalem, waar hij heeft geregeerd en waardoor zijn volk in rust en vrede heeft geleefd. Christus heeft de kroon verkregen. Hij is ingegaan in het Nieuwe Jeruzalem! 0, als we erbij mogen behoren, zullen we ook eenmaal in mogen gaan in dat Jeruzalem der ruste, waar geen Saul meer vervolgt, waar geen spelonken meer zullen wezen om in te vluchten, maar waar het gericht al heeft plaatsgehad. Om hier gezalfd te mogen wezen met Gods Geest, om dan te erven een eeuwig koninkrijk! Om daar te mogen genieten de liefde des Vaders Die verkoor, de liefde des Zoons Die verlost en de liefde des Heiligen Geestes Die vernieuwt. Om dan een drieënig God uit Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen. Amen.

Slotzang: Psalm 68: 16.
Dankgebed.

Op Gods tijd

Zingen: Psalm 141: 4, 5, 6.
Lezen: 1 Samuel 25 vanaf vers 23 tot het einde.

Votum.
Zegen.

Gebed.

In de door ons gezongen psalm begint de dichter in het tweede vers met gebed. Hij zet dit voort in het derde, waar hij smeekt, of de Heere een wacht voor Zijn lippen wilde zetten. Wij vinden hier een kind van God, die zijn hart en mond had leren kennen! Bang geworden zijnde van zijn mond, bij de gevaren die hij had leren kennen, heeft hij misschien wel geleerd wat Jacobus zegt: De tong is een onbedwingelijk kwaad. Ziet een klein vuur, wat een grote hoop hout het aansteekt. De tong kan gezinnen verwoesten, is zelfs bij machte om kerkgemeenschappen te beroeren, ja op allerlei terreinen kan ze verwoestend werken.
In Egypte was er eens een koning, die aan een priester zijn beste koe gaf om geofferd te worden, maar hij wilde het beste en het slechtste deel terug ontvangen. Toen ontving de koning van de priester de tong terug. Jacobus zegt ervan: Als we met de tong God loven, dan is het een edel lichaamsdeel, maar wanneer we onze naaste er mee vervloeken, dan is het een slecht lichaamsdeel.
David, die zodanig zijn tong had leren kennen, gaat hier bidden om bewaring. Zet, Heere, een wacht voor mijne lippen; Behoedt de deuren van mijn mond, Opdat ik mij tot genen stond, Iets onbedachtzaams laat' ontglippen.
En hoe gemakkelijk laten we ons iets onbedachtzaams ontglippen.
In het vierde vers vinden we, dat hij niet alleen zijn tong, maar ook zijn hart had leren kennen, hetgeen verkregen wordt door zelfkennis!
Mijn lezers, hebben wij ons hart ook wel eens leren kennen en doet gij, met David, het gebed: Neig nooit mijn hart tot kwade zaken? Dit als vrucht van zelfkennis?
Daarom bidt hij niet alleen voor zijn tong, maar ook voor zijn hart! Boosheid had hij uitgesproken met zijn tong, de zoete wraak in zijn hart sprak hij uit wanneer hij wraak wilde nemen op Nabal en zijn huisgezin. Hij gebruikte zijn tong om bekend te maken, dat al wat mannelijk was voor de avond gedood zoude worden. Wat heeft hij zich vervolgens moeten onderwerpen aan de bestraffing en de vermaning! We vinden dit in het volgende vers: D' oprechte sla mij zonder vrezen, Ik reken zulks weldadigheid, En zijn bestraffing, die niet vleit, Zal olie op mijn schedel wezen.
Salomo zegt er nog van: "Keert u tot Mijne bestraffing", hetgeen betekent een onderwerping aan het gezag van Gods Woord. Zijn Getuigenis kan wel eens scherp zijn, maar deze man geeft te kennen, geslagen te worden door een rechtvaardige. Het is een groot verschil door wie we geslagen worden, door een rechtvaardige of goddeloze. En wanneer men in het slaan weldadigheid vindt, kan men in de bestraffing het nut vinden, dat God nog mensen gebruikt om te bewaren voor de zonden, en te gaan bewandelen de weg die ons gewezen wordt. Hij zegt nog: En zijn bestraffing, die niet vleit.
Er is niets gevaarlijker dan vleien, hetgeen betoverend werkt op het vlees! Inzonderheid gebeurt het nog wel onder de godsdienst. Maar de oprechte wil eerlijk behandeld worden. Die nu door God oprecht voor God gemaakt worden, onderwerpen zich aan de bestraffing. Maar anderszins, als de mens in zijn hoogmoed aangetast wordt, openbaart zich de vijandschap. Het is Gode welbehagelijk, als de mens zich buigt onder het gezag van Gods Woord. Zulk een oprechte acht de scherpte van de bestraffing als liefde en als een van hen in rampspoed geraakt, vindt zulk een daar geen vermaak in, maar zal te vuriger om zijn redding smeken. Vlees verbindt niet, maar door de Geest verbonden zijnde, zal de bestraffing als olie op de schedel wezen. We kunnen dit terug vinden in het u voorgelezen kapittel, waar wij uw aandacht bepalen bij Davids zwerftocht.

We staan dan stil bij 1 Samuël 25: 32 en wensen dit te verdelen in:

1e. Een droevige boodschap.
2e. Een ernstige belediging.
3e. Een onbillijke toom.
4e. Een dwaas besluit.
5e. Een liefelijke voorspraak.
6e. Een Goddelijke bewaring.
7e. Een beminnelijke huisvrouw verkregen.

Vooraf zingen we uit Psalm 49: 2 en 3.

Eerder hebben we stilgestaan bij de schone deugd, waarmede David bezet was, toen hij Saul in handen had om te doden en zeshonderd man tegenhield om de gezalfde des Heeren aan te tasten! In het begin van dit gedeeltelijk voorgelezen hoofdstuk vinden we dat David een droevige boodschap ontvangt. We lezen daar, dat Samuël stierf en gans Israël vergaderde zich om rouw over hem te bedrijven. Wanneer dan Samuël in zijn huis begraven is, trekt David af naar de woestijn Paran. Misschien heeft u wel eens opgemerkt, dat, zolang Samuël leefde, David in juda's woestijnen gebleven is! We vinden zelfs nog dat hij een keer tot Samuel vluchtte! Samuël, die hem gezalfd had en zeker voor hem biddende geweest was, zal hem zeker in al zijn gangen nagespeurd hebben. Nu was het voor David en gans Israël een grote slag, dat er zulk een Godzalig profeet en ziener gestorven was. Van deze man, die 88 jaar geworden is en misschien oud en der dagen zat was, lezen we weinig meer. Hij heeft zich wellicht teruggetrokken met een zaak, welke hem smartte, want Israël begeerde een koning.
Een koning, waarvan hij ooit getuigd had, wat die koning zou doen. Nu zag hij de gevolgen van het verval van de kerk, zijn volk en inzonderheid de afval van de koning! Een koning, waarover hij leed gedragen had. Wat zal het leven van Samuël geweest zijn? Ziet een David, welke hij gezalfd had in de Naam des Heeren, is nu geworden een banneling en vluchteling. Maar zijn leven zal een biddend leven geweest zijn, hetgeen we nog vinden in psalm 99: 5. Dus hier nu op aarde een bidder minder, maar in de hemel een lover meer.
Eén, die zich op aarde gegeven heeft voor zijn volk, van zijn jeugd af aan, voor deze is een tijd aangebroken, dat hij ging sterven.
Het is altijd een grote slag als een profeet sterft. In de bewustheid hiervan heeft het volk Israëls dan ook rouw bedreven. Voor David is het een droevige boodschap geweest. Met Samuël was een bidder weggegaan, met hem was weggegaan één, die de staat van land en volk ter harte ging. Deze nu is begraven in zijn huis te Rama. Geen versierd of opgesmukt graf! Wat moet dat voor David geweest zijn! Die beminde Samuël, waarvan hij wellicht gehoopt had, dat hij, wanneer hij koning geworden was, hem als profeet hij zich zou hebben. Maar ook hierin openbaart zich, dat de Heere Zijn Raad uitvoert. Samuëls pelgrimsreis was ten einde en als we een steen op zijn graf zouden zetten, dan zouden we er op kunnen schrijven: Van de Heere gebeden door een biddende moeder. Of: Eben-Haëzer: Tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen. Zulk een mens, zulk een leraar, zulk een profeet in hun midden gehad te hebben.
David nu toog af naar de woestijn Paran, uit vrees voor Saul. In de tweede plaats zeiden we stil te staan bij: *Een ernstige belediging.*
David had gehoord dat Nabal, die rijk was (want hij had drieduizend schapen en duizend geiten), in het scheren zijner schapen was. In deze tijd vierde men feest, daar de wol voor een dure prijs verkocht werd, waardoor sommigen grote rijkdom verworven hadden. Dat was ook bij Nabal het geval. David nu, in honger en gebrek zijnde, stuurt enkele van zijn knechten om te gelegener tijd een gave te mogen ontvangen. Hij noemt als reden, dat, wanneer de herders in de woestijn geweest waren, hij met zijn mannen hun schapen bewaard had voor diefstal en roof. Dus omdat David te goeder trouw de kudden van Nabal bewaard had, zond hij dienstknechten tot Nabal, die schapen geslacht had, waar ook brood en alles was tot een feest. Wanneer nu de dienstknechten, door de honger gedreven, tot Nabal komen, om van hem te ontvangen, lezen we van: Een ernstige belediging. Wanneer de knechten hun bood-

schap overgebracht hebben, ontvangen ze een hard antwoord! En waarin bestond dit antwoord? Wie is David?
Daar deed Nabal een grote leugen! Ten andere: Een smartelijke belediging. Nabal zegt: Daar zijn heden veel knechten, die zich afscheuren, elk van zijn heer! Hierdoor wordt David beschuldigd van ontrouw. Nabal, die een kalebiet was, uit het geslacht van Juda zijnde, wist goed genoeg wie David was! Dit wordt later bewezen door zijn vrouw, dewelke zegt dat hij koning zou worden over Israël. En Nabal wist ook goed genoeg, dat hij zich niet losgemaakt had van de koning, maar dat hij om andere oorzaken een verschoppeling en een zwerver geworden was. Maar ziet hier, een dwaas, een gierigaard, zijn dwaasheid, parende aan hoogmoed, hetgeen een vrucht is van eigenliefde.
Zulk een mens houdt alleen van zichzelf en bekommert zich niet om zijn naaste, noch om God! Een gierigaard meent in zijn hoogmoed, dat hij het zelf kan, waardoor hij God niet nodig heeft en zijn naaste veracht! Daarvan zegt Christus op een plaats nog, dat er een rijke man was, die veel geoogst had, waardoor hij zijn schuren groter moest bouwen. Deze zeide tot zijn ziel: Hebt gij een borg voor uw schuld? Neen! Ziel, neem nu rust, dan heb je een goede oude dag.
Er wordt tegenwoordig veel gepraat over een goede oude dag, maar wat staat hier?
Gij dwaas, in deze nacht zal Ik uw ziel van u nemen. En wiens zal het uwe zijn? Houdt in gedachtenis, wat God ons geeft, is van God! Tijdelijke zegeningen worden ons van God toe geschikt, en kunnen even goed genomen, als gegeven worden! Maar ziet nu de dwaas! Tien dagen later daalt hij af in het graf! Daar ligt de rijke man met al zijn schatten, hij is voor eeuwig verzonken in verderf en ondergang. De knechten nu keren terug. Afgewezen zijnde, spreken ze geen woord terug.
Hier ligt een schone lering in. We vinden van David en zijn knechten, dat hij de kudden van Nabal bewaard heeft. De Kerke Gods zijn mensen, die het welzijn zoeken voor de schapen van Christus. David, dewelke was een schaduwbeeld van Christus, was ook schapen hoedende. Wat doet nu de wereld, wat doen nu de Nabals? Deze verwerpen zowel David als zijn knechten. De wereld verwerpt Christus en Zijn dienaars in verachting en verguizing, alhoewel dezen de kurken zijn waarop de wereld gedragen wordt. Als de laatste, die God van eeuwigheid verkoren heeft, zalig gemaakt is, vergaat de wereld met al haar schatten! Staan we hier wel genoeg bij stil? Als er geen volk van God meer is, waar zal dan de wereld op rusten? Is Jakob niet dun geworden? Velen worden thuisgehaald en wat komt erbij? Tekenen des tijds! Het waarachtige genadeleven moet men niet meer! Doch God heeft het roer in handen, Die Zijn Raad uit komt te voeren en naar Zijn eeuwig voornemen de tijd van het eindoordeel bepaalt. En zolang er nog zalig moeten worden en de uitvoering van het besluit der verkiezing nog niet ten einde is, zal God de wereld dragen.
David nu wordt hier miskend en beschuldigd als één die zich losgemaakt had en zich het gezag niet meer onderwierp!
Laten we thans een Blik slaan op de Kerke Gods. Laten we voorzichtig zijn, opdat we geen Nabals worden. David had wel gebreken, maar God bedekte ze onder de gehoorzaamheid van Christus. De gebreken zijn er niet om goed gepraat te worden, maar dit is zeker waar, de Heere heeft het voor David opgenomen. Niet alleen tegen Nabal maar ook tegen Saul en alle zijn vijanden. God neemt het voor Zijn Kerk op, en die Zijn volk aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. Veroorzaakt de aanraking van de oogappel geen grote pijn? Voor Nabal was ook geldende: Doe Mijn profeten geen kwaad en tast Mijn gezalfden niet aan. Nabal verwerpt hier de gezalfde des Heeren! Nu heeft de satan door alle eeuwen heen getracht de Kerke Gods uit te roeien, maar het mag nu tot troost wezen voor onze zielen, we hebben God aan onze kant! Wanneer God nu genade verheerlijkt heeft, hetzij in welke mate ook, zijn we er beter mee dan dat we de gehele wereld aan onze kant hebben, want de Heere staat voor Zijn volk in. Hij is de Getrouwe, de Onveranderlijke, Die nooit laat varen de werken Zijner handen. David was goed geweest voor de kudde van Nabal. Christus is goed geweest voor de kudde van Israël, waar Hij hun kranken genas en hun het Evangelie bracht. Blinden, stommen, lammen en van de duivel bezetenen heeft Hij genezen. En wat hebben ze gedaan? Ze hebben Hem gehouden voor Beëlzebul, de overste der duivelen! Ze hebben geroepen: Weg met Hem. Ze hebben Hem bij Zijn sterven edik te drinken gegeven. Gezegend zijt gij, als de voetstappen gevolgd worden van die gezegende Herder. Om Zijns Naams wil zult gij gehaat worden, maar, zegt Hij: Die u verwerpt, verwerpt Mij en Degene Die Mij gezonden heeft. Nabal verwerpt David, maar hierdoor verwerpt hij God tot zijn eeuwige ondergang.

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

Israël heeft Christus verworpen tot hun eigen ondergang, waardoor ze verstrooid liggen over de aarde. Al 2000 jaar ligt op hen de verwerping van Christus! Brakel en enige Engelse Godgeleerden voorspellen echter de terugkeer der Joden naar het heilige land, in verband met de wederkomst van Christus. Ons ontbreekt hierover het licht en we laten dit ook liggen voor de Godgeleerden. Maar wanneer we ons diep verzonken vaderland nagaan, hoe velen zijn er dan nog die pal mogen staan voor de leer der zaligheid? Als God de wachters van Sions muren eens weg kwam te nemen! 0, de tijden zijn ernstig, de woorden zijn ernstig, het mocht ons wel dringen om geen rust te zoeken voordat we Hem kennen, als behorende tot de schaapskooi van Christus. David nu voelde zich beledigd. In psalm 109 staat: Voor mijne liefde staan zij mij tegen, doch ik was steeds in het gebed.
In de derde plaats zeiden we: *Een onbillijke toorn*.
We vinden dat David ontstak in toom en grimmigheid. Hij zeide: Een iegelijk gorde zijn zwaard aan. En met een eed gaat hij het bevestigen: Zo waarachtig als de Heere leeft, eer het morgen is zal niemand overgebleven zijn van het huis van Nabal. Is dit dezelfde David, die, wanneer hij in de spelonk was, de gelegenheid had om Saul te doden? Daar spreekt hij: Tast de gezalfde des Heeren niet aan! 600 man weerhield hij ervan om Saul kwaad te doen! Zo erg als Saul had Nabal het niet gemaakt! Saul vervolgde hem en zocht zijn dood! Nabal beledigde hem! Hier openbaart een kind van God, een knecht van God, dat hij mens is! Wanneer de Heere Zijn genade en Geest in komt te houden, ontsteekt des mensen toorn. Een onbillijke toorn.
Christus zegt: Zegent ze die u vervloeken, doet wel degenen die u geweld aandoen, bidt voor degenen die u haten.
Ziet hier David, een mens, hij alles wat God aan hem geopenbaard heeft, hetgeen we vinden in zijn gehele leven. Hier had David van node: Zet, Heere een wacht voor mijne lippen. Maar David vraagde God niet, ook geen verzoek tot Abjathar, of deze de Heere wilde vragen. Hier komt openbaar wat een mens is bij alle genade! Die nu eerlijk is en zichzelf heeft leren kennen, die kan geen steen gooien naar David! Hier wil David zijn eigen rechter zijn, niet alleen met zijn tong, maar ook met zijn zwaard! Als de Heere nu David niet bewaard had, was hij in de grootste zonden gevallen. Terecht deed hem dat bidden in psalm 16: Bewaar mij toch, 0 alvermogend God.
En is er ooit iets nodig om te bidden, dan is het toch wel om bewaring voor de zonden. Gaat de geschiedenis maar na, niet om het kwaad van Gods volk naar voren te brengen, maar God heeft ook in het Woord hun zonden en zwakheden beschreven. We vinden van Noach, die wandelde met God, die een ark gebouwd heeft en 120 jaar een prediker der gerechtigheid geweest is. Later, wanneer hij uit de ark gekomen is, bouwt hij de Heere een altaar, waarvan de Heere de liefelijke geur rook. En wat gebeurt er? Noach, dronken zijnde, ontbloot zich en ligt in zijn schande! Een Paulus roept uit: Ik, ellendig mens. De gemeente van Korinthe had wel veel af te keuren van hem, maar hij roept op tot gebed! Broeders, bidt voor ons. En als hij de gemeente van Korinthe komt te bestraffen, dan is de vrucht daarvan geweest, dat ze een droefheid naar God verkregen hebben.
Mijn lezers, ziet hier: Een onbillijke toorn.
De dichter zegt in psalm 144 nog: Wat is de mens, wat is in hem te prijzen? En dat ons een weinig kwaad voor goed vergolden wordt, daar moeten we maar rekening mee houden! Het is zaak; te allen tijde op Christus te zien, de Voleinder des geloofs! Doen we dit niet, dan gaan we kwaad voor kwaad vergelden, hetgeen David hier ook ging doen. Ten vierde vinden we: *Een dwaas besluit.*
Hij laat 200 man bij het gereedschap, maar zelf trekt hij op met 400 man om de zaak uit te moorden. Staat David hier nog boven Nabal? Neen, want hier openbaart zich David in een Nabalsgestalte! Ja, hij maakt het nog erger dan Nabal, want met zijn 400 soldaten trekt hij op om wraak te nemen en alzo voor zichzelf te roven. Zijn voornemen was om niet alleen Nabal te doden, maar al wat mannelijk was. Van de kinderen tot de grijsaard. Nabal, als groot herdersvorst had knechten, die wellicht kinderen gehad hebben. De knechten immers waren veelal gekochten met geld. Al deze onschuldigen zouden mede omgekomen zijn.
Wanneer Saul de priesters gedood had, eigende David schuld! Maar David staat niet boven Saul. Zijn dwaasheid maakt hem gelijk Saul! Maar David is bewaard geworden! Maar die nu zijn eigen hart leert kennen, kan bij zichzelf de eigenschappen van Saul vinden, ja, zelfs wel van een Nabal. Kom, laat ons de hand eens in de boezem steken. Kunnen we erboven gaan staan? Dit onderwerp leert ons hier, dat

we geheel aangewezen zijn op Hem, Die moet zijn een Wacht voor onze lippen, om bewaard te worden voor kwade zaken.
Toen vijfde vinden we thans: *Een liefelijke voorspraak.*
We vinden thans een verstandige jongeling, van een van de knechten van Nabal. Die had gehoord wat Nabal tegen de knechten van David gezegd had. Hij had ook begrepen, dat het er niet best uit zag voor Nabal. Nabal nu echter had een Godvrezende vrouw, met name Abigaïl, hetgeen betekent:
Vreugde haars vaders. Wellicht is haar geboorte tot vreugde haars vaders geweest en was zij daarom Abigaïl genoemd. Jongens en meisjes, zijn jullie ook de vreugde van je vader en moeder? Hier vinden we een wijze en verstandige vrouw, die wellicht opgevoed is geworden in de vreze Gods. Ziet hier, een goddeloze Nabal en een wijze en verstandige vrouw. Je zou haast zeggen, zo'n man is zo'n vrouw niet waard. Deze jongeling, Nabal kennende, gaat tot Abigaïl en vertelt hetgeen er geschied is. Hij waarschuwt haar, dat deze zaak slecht zal aflopen. David, die zo goed voor ons gezorgd heeft, zal zekerlijk wraak nemen. Wat gaat nu die vrouw doen? Ze haast zich om brood en wijn, geroost koren, vlees, rozijnen en vijgen toe te bereiden en zendt de jongelingen vast weg met de ezels, met de gave erop. Hier werd wellicht meer verzonden dan David gevraagd had aan Nabal. Zelf komt ze er achteraan en ontmoet David in een dal. David, in zijn grote dwaasheid, ontmoet hier de vreugde eens vaders. Deze voorspraak buigt zich neder en verspert als het ware de weg voor hem. Zij gaat overnemen de schuld van haar man. Dwaasheid is zijn naam, maar reken mij de schuld toe! Daar ligt ze, als een pleitster voor haar man, haar knechten en haar ganse huis. Ten andere tast ze David aan, dat, wanneer hij nu bloed zou vergieten, dit hem straks, wanneer hij koning geworden was, tot wroeging zoude zijn. Ze gaat hem aantasten in zijn zalving en dat hij straks koning zal worden over Israël, maar ook dat God voor hem in zou staan. Ze wijst hem op God, Die hem gezalfd heeft. Ziet hier: een bestraffing, die niet vleit. Hier wordt David tegengekomen en belet, om onschuldig bloed te vergieten. David wordt er hier op gewezen, dat hij zelf het recht niet moet zoeken, maar dit God moet laten doen.
Ziet hier: een liefelijke voorspraak. Kom, laten we hier onze lering uit trekken. David, toornig zijnde, had het zwaard aangegord.
Mijn lezers, God is ontstoken in toom over onze zonden. Het zwaard van zijn Goddelijke gerechtigheid is gewet voor elke schuldige zondaar. Davids toorn was onbillijk, en zijn werk was dwaasheid. Maar God heeft Zijn troon gevestigd op recht en gerechtigheid en Zijn zwaard gewet om de goddeloze te treffen in zijn goddeloosheid. Abigaïl kwam David tegemoet met een rijke gave.
Wat vinden we van Christus? Die treedt het zwaard der gerechtigheid tegemoet en offert Zijn dierbaar bloed! Davids grimmigheid keert in een ogenblik om. Het zwaard ging in zijn schede. Maar van de grimmigheid Gods geldt het: Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man, Die Mijn Metgezel is. (Zach. 13: 7). Christus is met Zijn dierbaar bloed ingegaan en is daar een liefelijke Pleiter, een liefelijke Voorspraak voor mensen die het erger gemaakt hebben dan Nabal. Deze had David beledigd door hem niet te geven wat hij gevraagd had. Maar geven wij God datgene wat Hij van ons vraagt?
0, wij hebben God beledigd door onze zonden, wat zoveel malen erger is! In plaats van dat God nu het zwaard ons doet treffen, treft het Hem, Die in de Raad des Vredes op Zich nam: Ik heb lust, 0 Mijn God, om Uw welbehagen te doen en Uwe wet is in het midden Mijns ingewands (psalm 40: 9).
Daar is Christus op Golgotha gestorven; in de hof van Gethsémané heeft Hij de schuld op Zich genomen. Abigaïl neemt de schuld van haar man voor haar rekening, maar Christus neemt de schuld van Zijn Kerk over, die Hij geboet en betaald heeft en verlost van het zwaard der Goddelijke gerechtigheid! De toorn van David is gestild geworden, maar Gods toorn is geblust, waarvan Paulus zegt: Die ons uit zo grote dood verlost heeft en nog verlost. En in psalm 85 vinden we: Gij hebt U gewend van de hittigheid Uws toorns.
Hier ligt een schone lering. Alleen deze liefelijke voorspraak was de oorzaak dat David zijn toorn aflegde, haar toesprak: Gezegend zijt gij den Heere, de God Israëls, Die u te dezen dage mij tegemoet gezonden heeft. Verder ligt hier nog een lering in. Abigaïl gaat pleiten voor haar geslacht en Christus pleit voor Zijn volk. 0, die Voorbidder bij de Vader, Die de toorn Gods blust.
Als Die niet onze Pleiter was, dan zou het voor eeuwig afgedaan zijn. Zij bood levensonderhoud aan, maar Christus gaat in het heiligdom met Zijn dierbaar bloed. Dat Gode welbehagelijke offer is de oorzaak geweest dat de toorn Gods geblust is. We vinden ten zesde: *de Goddelijke bewaring*.

Abigaïl was hier de middellijke oorzaak, dat David een welgevallen nam in hetgeen ze meebracht en niet alleen hierin, maar ook in hetgeen ze bepleitte. We vinden hier een Goddelijke bewaring. Abigaïl haalt het nog aan, dat de Heere hem bewaard heeft van te komen met bloedstorting.
We mogen ons wel bewust wezen, wat het is, om bewaard te mogen worden. En als we ons ervan bewust zijn, bewaard te zijn tot op deze dag, dan Gode de eer! Wat is het nodig, dit te voelen! Wonderlijke middelen gebruikt de Heere menigmaal om ons te bewaren! In de weg van Zijn aanbiddelijke voorzienigheid kunnen de wegen Gods soms zo wonderlijk en wonderbaarlijk zijn, dat we moeten bekennen: De Heere heeft me bewaard. De gevaren zijn vele, omdat we verkeren op 's vijands bodem, waar de troon des satans is. We zijn in een wereld vol verleiding, waar we ons vlees niet mee hebben. Houdt in gedachtenis, dat wereld, vlees en satan een drievoudig snoer is! David is voor wroeging gespaard gebleven. Daarom moest het ons gebed wel wezen: Bewaar mij toch, 0 alvermogend God. Maar in die Goddelijke bewaring neemt God het voor David op, want wanneer Abigaïl teruggaat, getroost, dat haar gezin bewaard is gebleven, heeft ze die dag niets tegen haar man gezegd, want hij was goedsmoeds. Maar de andere dag heeft ze alles verteld, hetgeen hem zeer verschrikte. Toen is hij ten eerste geschrokken van de gave die zijn vrouw gegeven had, want hij was gierig en ten andere dat hij ter nauwer nood aan de dood ontsnapt was! Hij krijgt een beroerte van schrik! Hij versteende! Hij was zo hard en koud als de dood! Daar heeft hij 10 dagen in geleefd. Ziet hier, David bewaard en Nabal moet het voor God verliezen! Wonderlijke zaak! Daar ligt die man, misschien wel bewusteloos en na 10 dagen sloeg God hem, dat hij stierf. De Rechtvaardige slaat en brengt hem in het gericht. Zo van het feest verschijnen voor God. De Heere neemt het voor Zijn volk op, daar moeten we maar rekening mee houden. David wilde het wel voor zichzelf opnemen, maar door middel van de voorspraak moest hij het afleggen. En wanneer David hoort dat Nabal dood is, gaat hij God prijzen. Maar dát is wat! Hij zegt nog op een plaats: Alzo moeten omkomen de vijanden des Heeren. Ziet, hoe nauw hij door God nagespeurd wordt in dit moeitevolle leven. Maar ten laatste vinden we nog hoe hij verkrijgt: *Een beminnelijke huisvrouw.*

Wanneer David hoort dat Nabal gestorven is, stuurt hij knechten om zich Abigaïl tot vrouw te nemen. We vinden nu dat ze zich neigde met het aangezicht ter aarde, en zeide, dat zij de laagste plaats in wilde nemen, door de voeten van de knechten van David te wassen.
Ziet hier de blijdschap eens vaders in ootmoedige wandel! David was zijn vrouw kwijt. Ze was afgenomen en gegeven aan Palti. Michal is misschien met Palti net zo blij geweest als met David, want ze bezat de ware liefde immers niet! Ze hield van hem, omdat hij een held was, en schoon van aangezicht was. Doch hier een wijze vrouw, die de verzorgster wordt van David.
We zullen met een toepasselijk woord gaan besluiten, doch zingen vooraf uit Psalm 73: 14.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we kunnen besluiten met hetgeen waar we mee begonnen zijn: Zet Heere een wacht voor mijne lippen en behoed de deuren van mijn mond. David liet iets onbedachtzaams uit zijn mond ontglippen en zijn hart werd geneigd tot kwade zaken. En nu zal hij zekerlijk dit gebed wel eens gebeden hebben. Op dat ogenblik deed hij het zeker niet, hier stond geen wacht voor zijn lippen!
Ziet hier een liefelijke, maar scherpe bestraffing. Hoe beminnelijk, hoe schoon, ernstig en eenvoudig ze David treft in zijn hart. Hier moest hij het afleggen voor een vrouw. En in dit opzicht is het een gezegende zaak om het te mogen verliezen. Hij roept uit: Gezegend zij de Heere, de God Israëls. Ziet hier een beminnelijke pleiter. We hebben allen een verdorven hart en onze tong is rap genoeg. Waartoe gebruiken we deze dingen, die we van God ontvangen hebben? Eens zullen we rekenschap af moeten leggen en als we dan geen Pleiter hebben, Die voor het aangezicht des Vaders pleitende is op grond van Zijn bloed, zullen we voor eeuwig verstommen en verstijven. Nabal werd als een steen, de genadetijd was voorbij. Bedenk, dat voor ons de genadetijd nog niet afgesneden is en we nog niet overgegeven zijn aan het oordeel der verharding. Wanneer het Gode behaagt, mogen we aannemen,

wie we voor God zijn. Dan geldt het ervan: Ik heb Hem beledigd met mijn tong en hart en wandel. En als God nu het zwaard zou wetten, om mij te treffen, gelijk Nabal? Want dwaasheid is bij mij. Die nu zijn hart leert kennen, kan niet zo hoog gaan staan met zichzelf. Maar als men dan mag horen van die dierbare Christus. We vinden van Jozua, wanneer hij staat met vuile klederen voor het aangezicht des Heeren, dat de satan hem gaat beschuldigen, dat hij zijn klederen zo vuil gemaakt heeft. Dat hij volgens recht verdoemd moet worden. 0, bedenk eens, wanneer de duivel hem daar staat te beschuldigen, zegt de Engel des Verbonds, die beminnelijke Pleiter, die beminnelijke Zaligmaker: De Heere schelde u, gij satan, de Heere schelde u. Houdt er maar gerust rekening mee, Gods volk heeft wel gebreken, maar waar brengen we onze klachten? Bij de Heere, of bij de buurman of je vrienden? Dit kunnen jullie wel eens mee naar huis nemen! Wanneer de satan hem beschuldigt, zegt de Heere: Daar sta Ik voor in! Doet nu die vuile klederen weg en doet hem wisselklederen aan. Wanneer dit meer gekend werd, weet u wat er dan meer gedaan zou worden? Dan kunnen we vinden, wat Paulus zegt: Broeders, bidt voor ons. Schuld is een vrucht van genade. En als de Kerk zo bij elkander was, zou de Kerk gaan bloeien. Dan zal waar wezen: 't Rechtvaardig volk zal welig groeien.
Zijn er onder ons, die vrij zijn van overtreding? God binde het ons op! Hij is het Die altijd bidt voor Zijn gunstelingen! En wanneer ze straks gaan sterven, leggen ze af een lichaam der zonde en des doods. Dan worden de gebreken begraven en ze zullen in de dag der opstanding opstaan, onverderfelijk en onsterfelijk, waardoor ze Hem zullen kunnen dienen zoals ze willen en volmaakt de drieënige God loven en prijzen. De Heere zegene de waarheid. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 99: 18.

Zegen.

Nog in het heden der genade

Zingen: Psalm 119: 34
Lezen: 1 Samuël 26.

Votum.
Zegen.

Gebed.

We zijn straks begonnen te zingen van de dichter David, de liefelijke in de Psalmen, die het goed achtte verdrukt te zijn geweest, waardoor hij het Goddelijk recht had leren kennen. Als vrucht daarvan was hij bevreesd geworden voor hovaardij. Zelfvertrouwen leidt tot hoogmoed! En nu zal verdrukking nodig zijn om ons vertrouwen te zetten op die gezegende Majesteit, waarvan de apostel nog zegt, dat het niet vreemd is, wanneer we in velerlei verdrukking of verzoeking vallen. In Openbaring 7 vinden we, dat de ouderling aan Johannes vraagt: Wie zijn zij, en vanwaar zijn zij gekomen? En wanneer Johannes zegt: Heere, Gij weet het! antwoordt de ouderling: Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen. Christus heeft achtergelaten: In de wereld zult gij verdrukking hebben! Nooit zal er één veilig in het hemelse Jeruzalem aanlanden of hij zal hier iets van geleerd hebben. Salomo zegt nog in Spreuken 30: Want de drukking der melk brengt boter voort en de drukking van de neus brengt bloed voort. Hij spreekt gelijk David over het nut der verdrukking. Dat is nu precies wat we niet willen, want onze aard en natuur begeert ruimte. Daarom, dikwijls opstand en vijandschap, zelfs na ontvangen genade! Asaf was het helemaal niet met God eens! Waarom niet? Wel, de goddelozen leefden in voorspoed en hij had alles tegen. Ons vlees moet gekruist worden en onze wil gebogen door het zielzaligend geloof. En wanneer we soms denken het met God eens te zijn, dan blijkt het veelal op de lippen te liggen, vooral als we de wind mee hebben! Wanneer het Gode welbehagelijk is om Zijn Kerk in verdrukking te brengen, dan doet Hij dat Vaderlijk. Richterlijk geslagen te worden is vreselijk, maar een vaderlijke kastijding is liefderijk! Waarom? Om ze dicht bij de deur te houden, wat David maakt tot een schone uitdrager van het werk Gods. En een Paulus schone brieven doet achterlaten. Dus, het nut van de verdrukking! Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde. David en Paulus achtten het als liefde van God om hen te bewaren in dit Mesech der ellende, dat vol gevaren is. Doch zij mochten in geloofsvertrouwen alleen op God zien.
In aansluiting op het voorgaande vragen wij uw aandacht voor 1 Samuël 26: 24. Hier vinden we de schoonheid van het geloofsvertrouwen in de verdrukking. We zullen dit verdelen in:

1e. Sauls slaap en Davids waakzaamheid.
2e. Davids bewaring en Sauls bewaking.

Zingen: Psalm 119: 43 en 44.

We vinden in het ons voorgelezen kapittel en inzonderheid in de tekst, waarvoor wij uw aandacht vragen: het God verheerlijkend en ziel vertroostend geloof, wanneer David hier zegt: Gelijk uw ziel in mijn ogen is groot geacht geweest, alzo zij mijn ziel in de ogen des Heeren groot geacht. Hierin vinden we het geloof. Wanneer hij zegt: En Hij verlosse mij uit alle nood, geeft hij te kennen, dat het geloof ook voor de toekomst verwacht. De schoonheid van Davids geloofsvertrouwen is wel geopenbaard geworden! Is die man zo aan het eind gekomen? David is geen man geweest, die een staand geloof bezat, maar een geloof dat in de oven der beproeving geweest is. Daaruit is openhaar geworden, dat het zaligmakend was, en God verheerlijkend. Dat van een gelovige het geloof beproefd wordt, is nuttig en noodzakelijk. Er is zoveel geloof dat zorgeloos maakt. We vinden van de wijze en dwaze bouwer, dat ze beiden geloofden! De dwaze bouwer geloofde dat zijn huis zeker zo goed was als van de wijze

bouwer. Hij had het ook veel vlugger klaar! Hij was zo klaar met zijn geloof. Maar de wijze bouwer moest uitgraven en verdiepen en dan kom je nog wel eens wat tegen in de aarde, totdat hij op een rots kwam. Maar nu komt de geloofsbeproeving! De waterstromen en de stormen gaan komen en wat gebeurt er? De waterstromen gaan het huis van de dwaze bouwer ondermijnen en al spoedig stort het in. Hijzelf wordt er mede onder begraven. Maar van de wijze bouwer is het niet gevallen, want het was op een steemots gebouwd! Het geloof nu wordt in Christus Jezus de beproefde steen. David nu is in zijn geloof beproefd geworden. David, die vernederd en vertederd is geworden door middel van Abigaïl, die hem ervan weerhouden heeft om onschuldig bloed te vergieten. We vinden dat David vertrokken was in de woestijn Zif. Wanneer echter de Zifieten dit horen, wordt het spoedig geboodschapt aan Saul. Merk eens op, wat een vijandschap de Zifieten hadden tegen David. Al eerder was David onder hen geweest. Hiervan hadden ze Saul ook in kennis gesteld! Doch de Heere had David geholpen, wanneer hij omsingeld werd. Wellicht heeft David gehoopt, dat ze geloven zouden in Gods macht en majesteit, die hem zou bewaren. Dus hij begaf zich weer onder de Zifieten. Maar ook hier weer een ingekankerde vijandschap tegen het waarachtige leven! Ze wendden zich tot Saul te Gibea en boodschapten dat David zich verborgen hield op de heuvel van Hachila. Saul, die eertijds met berouw wedergekeerd was en waarschijnlijk zijn vijandschap afgelegd had, ontsteekt weer in vijandschap. Saul miste het waarachtige leven! Al was zijn schuld beleden tegenover David, hij had geen toevlucht in de verdrukking. Nu wordt weer de haat opgewekt en ondanks de bewustheid van zijn verlies, trekt hij op met 3000 soldaten. Met welk doel? David had immers maar 600 manschappen! Maar Saul, die wist dat David aan Gods kant stond, verhardde zich en trachtte in Zijn hoogmoed hem uit de weg te ruimen. 0, denk daar eens over na! Saul wist dat hij het voor God en David moest verliezen, maar bezat geen schuld om God te voet te vallen. En als w*ij* verwaardigd worden voor God in de schuld te komen, dan veranderen de rollen wel eens. David, die wist dat Saul voorzeker komen zou, nadat hij verspieders uitgezonden had, zal daar in de woestijn zeker een klacht opgezonden hebben naar de hemel! Heere, hoe lang nog? Hoe lang zal ik nog als een verjaagd hert over de aarde gaan? Saul was echter gerust in zijn zaken en wanneer hij gekomen is op de heuvel van Hachila, legt hij zich ter ruste, met zijn 3000 soldaten. De wachten zijn uitgezet, wat kan hem nog deren?
Arme man! Wel veilig in eigen oog, de spies aan zijn hoofdeinde, wie kon hem wat doen? Handig was hij met de spies, nochtans had hij David niet kunnen treffen en het missen van de spies deed Jonathan van de maaltijd gaan. Nu vertrouwde hij op zijn spies, op zijn generaal met de 3000 soldaten! Hij was verzekerd, echter niet hij God! David was verzekerd bij God krachtens de zalving des Geestes. Deze verzekering is gratis, veilig en voor eeuwig. Saul lag voor eigen rekening, maar David voor rekening van God. David bleef waken, maar Saul ging slapen. Ziet hier, een beeld van zorgeloosheid en zelf-vertrouwen, dewelke ten val brengen en Saul nabij de dood brengen. Laat ons toch voorzichtig zijn! Zelfvertrouwen is uit de hel gevloeid en is verfoeilijk bij God. De hoogmoed van Saul overheerst en zoekt zich nu te handhaven, waardoor hij in zorgeloosheid valt. Wanneer men geen Godsvertrouwen bezit, moet men op een spies of een kruik vertrouwen, welke is ter bewaring en verzorging. Gods Kerk heeft ook een spies en een kruik. Een spies of wapenrusting is het Woord van God. En een kruik is de vertroostingen Gods. Maar, als we nu op die spies en die kruik geen vertrouwen stellen? Wanneer men bekeerd en gerechtvaardigd is, veel beleefd heeft en men denkt dat de duivel ons geen kwaad meer kan doen, verwachtende dat God in alles voor ons zorgt, dan kan men in zorgeloosheid vallen. Is het nu niet de tijd dat de wijze maagden in slaap zijn gevallen met de dwaze? Slapen is wel goed, als het *is* met David: Ik lag en sliep gerust. In de geestelijke zin geldt het: Waakt en bidt. Te waken in het gevaar en te bidden om de genadige bewaring Gods! Op elk terrein van het leven is zoveel zelfvertrouwen, wat zorgeloosheid meebrengt! Is het niet verschrikkelijk? Saul gaat slapen, niet wetende dat de zeis van de dood over hem heen snijdt.
Wanneer we nu geestelijk in slaap zijn, zijn we zorgeloos over het heil van onze onsterfelijke ziel, niet beseffende dat de zeis van de dood bij tijden over ons heen glijdt. Paulus zegt nog op een plaats: Ontwaakt, gij die slaapt en staat op uit de doden. Wat is het toch nodig om wakker gemaakt te worden door de Heilige Geest en wakker gehouden te worden om niet in een geestelijke slaap te vallen. Saul slaapt in het grootste gevaar, zich veilig wanende! Gevoelen wij ons veilig met een tekst of versje, of met indrukken: we zijn in groot gevaar! Bij God zijn in Zijn ogen onze zielen dierbaar in Hem, Die Zijn

dierbaar bloed gegeven heeft op Golgotha en dit gedaan heeft om ons te redden van het verderf. Wakende en biddende te zijn is een eigenschap van het geloof! Wellicht zijn hier wachten uitgezet ter bescherming van de koning, maar hier komt openbaar, dat god Saul naspeurt. Een diepe slaap valt niet alleen op Saul, maar ook op alle knechten.
Ligt er nu ook niet een diepe slaap op overheid en onderdaan? Pakken er boven ons hoofd niet de wolken samen van Gods dreigende oordelen en is de zeis van de Goddelijke gerechtigheid niet gereed? Overheid en volk, zijn ze tezamen niet in slaap gezonken? Wie vreest voor de Godsgerichten? Wie vreest het toekomend oordeel? Moest het niet van de kansels geroepen worden: Abner! Abner! word eens wakker! Je bent een kind des doods! Doordat alles bijna in slaap gezonken is, zijn we kinderen des doods. In zoverre we het zielzaligend geloof hebben leren kennen, moet er in ons hart toch wonen het besef, dat we trouweloos zijn! We lezen van de discipelen, dat ze in slaap vielen. Zorgeloos en de vijand op komst met zwaarden en stokken. Een biddende Middelaar en slapende discipelen. Als het nu niet de trouw van de eeuwige Verbondsgod was, wat zal er van ons geworden en van Zijn Kerk! Maar ziet hier een slapende Saul en een wakende David, in afwachting wat zijn vijanden gingen doen. Omdat hij wakende was, is hij niet overvallen geworden. Door zijn waakzaamheid zag hij waar Saul zich legerde. In een wapenburcht op de heuvel van Hachila. Het geloof nu heeft wonderlijke ogen, dat mag bij tijden de vijand wel eens zien, als hij nagespeurd wordt in zijn handelingen, in zijn ziel, in zijn oogmerk. Omdat David wakende was, heeft hij zich kunnen verbergen. David wakend en op Saul een diepe slaap. Hier vinden we de verborgenheden des Heeren. David, wiens ziel was als een bundeltje mirre, dat vernachtte tussen de borsten van God, waar de duivelen hem niet vandaan konden halen. Zo zijn de zielen van Gods volk niet uit Zijn hand te rukken! Al is het dat alle duivelen zich mobiliseren, als daar soms geroepen wordt: ik kom eerstdaags nog om in de handen van Saul, dan blijft hun veiligheid verzekerd in het verbondsgetuigenis: Niemand zal ze rukken uit Mijn hand. Laat dan de duivelen maar trekken, maar hetgeen Hij zo duur gekocht heeft, zal Hij zekerlijk beschermen. Wanneer de dreiging daar zou zijn, dat uw kind geroofd zoude worden, zoudt gij het niet rukken uit de hand des vijands? Het is uw eigendom en gij hebt het lief! Zo is dit al bij zondige mensen! Christus, Die als Overwinnaar in de strijd staat, doet alzo! We vinden dit in Jesaja 63: Wie is Deze, Die van Edom komt, met besprenkelde klederen van Bozra? Deze, Die versierd is in Zijn gewaad, Die voorttrekt in Zijn grote kracht? Ik ben het, Die in gerechtigheid spreekt, Die machtig ben te verlossen. Als nu de veiligheid van de Kerk in haarzelve moest liggen, was het zo gedaan. Maar we moeten met Josafat uitroepen: In ons is geen kracht tegen zulk een menigte! De veiligheid ligt in de getrouwe Verbondsgod! Dat ze daar altijd de kracht niet uit hebben, wordt bewezen uit het leven van David! Hier vinden we hem echter in het geloofsvertrouwen. Wanneer David Saul met zijn manschappen slapende ziet, zegt hij: Wie gaat er mee naar de wapenburcht? Dan zegt Abisaï met hem te willen gaan. Ze komen dan hij het leger. Daar liggen drieduizend man, die het om één man te doen is. Daar ligt Saul te slapen in de grootste gevaren met de spies aan zijn hoofdeinde. Abisaï zegt: Nu heeft de Heere hem toch werkelijk in uw hand gegeven. Ziet eens wat een diepe slaap op hem gevallen is. Laat me toe en ik dood hem met zijn eigen spies. Merk eens op, wat er met de Heere klaar gemaakt kan worden!
We vinden dat hier ook in Abisaï. De Heere had een diepe slaap op Saul en Abner, en wellicht nog wel op de schildwachten, laten vallen. Je zou zeggen: het is nu toch geen wonder meer, dat Abisaï dit zegt. Ziet het gevaar, dat Saul bedreigde. Als David niet wakend geweest was, had hij op zijn hals gehaald, wat hem zijn verdere leven had doen zuchten. Hier vinden we een slapende Saul en een wakende David! David, die handelde door het geloof, hetwelk hem kracht gaf, om te staan in het midden zijner vijanden. Hij kon het verder overlaten aan de Heere, in vertrouwen dat Hij verder zorgen zou. Hij mocht vertrouwen, wanneer Saul met zijn 3000 soldaten daar lagen te slapen, dat diezelfde God die mensen deed liggen als verslagenen en naar Zijn Raad en voornemen Zijn Woord zou bevestigen. Voor David was het hier een troost, in druk toegelegd. David troostte zich, dat God zijn Wapen was en zijn Levensbron. Hij had geen spies en geen kruik nodig, want God was een Schild in het strijdperk van dit leven. Dit deed hem zeggen tot Abisaï: Verderf hem niet, want wie is onschuldig gebleven? Zo waarachtig als de Heere leeft, hij zal geslagen worden en er zal een dag komen, dat hij zal sterven! De Heem late het verre van mij zijn, dat ik de handen zou leggen aan de gezalfde des Heeren. Zo neem nu de spies en de fles en laat ons gaan. Hier ziet David door het geloof, hetgeen anderhalf jaar later

voltrokken wordt. Zolang heeft David nog moeten wachten! Dat kon hij ook, want het geloof deed hem erin berusten. Het geloof kan wachten, wat we nog vinden in Jesaja 30: In stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn.
Micha zegt nog in hoofdstuk 7: Maar ik zal uitzien naar den Heere, ik zal wachten op de God mijns heils; mijn God zal mij horen.
Het geloof is een gezegende genadegave, want met eerbied gesproken is het geloof uit God de Vader, het wordt gewerkt en gesterkt door God de Heilige Geest en heeft als voorwerp God de Zoon, die geestelijke David, Die als Overwinnaar uit de strijd gekomen is. Ziet hier het geloof in een drieënig God! Daar ligt nu Saul, ontwapend en slapend. Hier gaat slapende in vervulling: Het koninkrijk wordt aan uw naaste gegeven, die beter is dan gij. Bemerkt hier de wonderlijke leiding Gods! We hebben nu gevonden een slapende Saul en een wakende David. Thans zullen we nog onderzoeken: *Davids bewaring en Sauls bewaking.*
Wanneer nu David en Abisaï met de spies en waterfles op een andere heuvel klimmen en David gaat roepen, doet hij dat niet aan Saul, maar aan Abner en het volk! En David riep: Zult gij niet antwoorden, Abner? En Abner zeide: Wie zijt gij, die tot de koning roept? Toen zeide David tot Abner: Zijt gij niet een man? Wie is u gelijk in Israël? Waarom dan hebt gij over uw heer, de koning, geen wacht gehouden? Want daar is een van het volk gekomen, om de koning uw heer, te verderven! Dus hier zegt David, dat hij gewaakt heeft over het leven van Saul. Maar nu wordt Saul wakker. We zouden kunnen zeggen: God maakte hem wakker! Saul nu kende de stem van David en zeide: Is dit uw stem, mijn zoon David? Hij had hem wel zijn vrouw afgenomen en deze aan een ander gegeven, nochtans noemt hij hem hier nog zijn zoon. David zeide: Het is mijn stem, mijn heer koning! En dan zegt David, dat hij hem gespaard heeft. Merk eens op, een onbekeerd mens gespaard, ja, een vijand in bescherming genomen! In het voorgaande vinden we het anders. Nabal had het niet zo erg gemaakt als Saul, nochtans wilde David hem uitroeien, maar op voorspraak van Abigaïl en op haar ernstige vermaning zag hij van zijn voornemen af. De vermaning, om geen onschuldig bloed te vergieten, was zo diep in zijn ziel gezonken, dat hij nu over zijn vijand kon waken.
Geen leraar of kind van God bedoelt de ondergang van een onbekeerd mens, zelfs van zijn vijanden niet. Het zaligmakend geloof heeft wel een afkeer van de zonde, maar niet van de zondaar. In Psalm 139 zegt de dichter nog: Zou ik niet haten, Heere, die U haten en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan? Daar bedoelde hij niet de personen, maar de zonden! Hier openbaarde hij dat hij de zonden van Saul haatte. Waaruit? Wel, hij had ze van zichzelve leren kennen! David is bewaard geworden voor dwaasheid! In Psalm 69 vinden we de vrucht van zelfkennis, wanneer hij uitroept: 0 God! Gij weet van mijn dwaasheid en mijn schulden zijn voor u niet verborgen! Het zaligmakend geloof is een overwinnend geloof. Daarin openbaart zich: Hebt uw vijanden lief, en zegent ze die u vervloeken, Het geloof is door de liefde werkzaam. En nu zegt hij hier tot Saul: Waarom vervolgt mijn heer zijn knecht alzo achterna? Indien u de Heere tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer rieken, maar indien het mensenkinderen zijn, zo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des Heeren. We lezen meer van het rechtvaardig vonnis, wanneer Christus zegt tegen de Farizeën: Gij adderengebroedsels, gij geveinsden! Hij verwijst ze naar een plaats, waar wening zal zijn en knersing der tanden. David ervaart hier aan de kant van God te staan, wanneer hij gaat spreken tot Saul over zijn bewaking: De Heere dan vergelde aan een iegelijk zijn gerechtigheid en zijn getrouwheid, want de Heere had u heden in mijn hand gegeven. En zie, gelijk te dezen dage uw ziel in mijn ogen is groot geacht geweest, alzo zij mijn ziel in de ogen des Heeren groot geacht en Hij verlosse mij uit alle nood. Is er nu kwaad in mijn handen? Maar bemerk de uitwerking op Saul! Ik heb gezondigd. Keer weder, mijn zoon David! En dan vinden we een belijdenis: Zie, ik heb grotelijks gedwaald! Zijn geweten was nog open, hetwelk hem overtuigt van zijn zonden. Als zijn dwaasheid hem eens naar God gedreven had.
Doch helaas, hij is wedergekeerd naar zijn huis en het heeft hem nimmer tot God uitgedreven! Wèl zijn schuld beleden voor mensen, maar niet voor God, hetgeen hij voor eeuwig heeft moeten betreuren. En als we onbekeerd gaan sterven, zullen we eeuwig moeten betreuren, dat we zo dwaselijk gehandeld hebben. Want als onze dwaasheid ons niet brengt aan het kruis, zullen we voor eeuwig in onze dwaasheid omkomen. Dan gaat een mens door. Zo komt het, dat er zoveel overbuigingen zijn, die voorbijgaan en men gaat gewoon door. Ons leven bewaakt en bewaard, maar zullen we nog in

onze dwaasheid doorgaan? David bewaard! Door wie? Door God! Hij zegt: Alzo zij mijn ziel in de ogen des Heeren groot geacht. Waaruit had hij dat leren kennen? De Heere zegt van David: Ik heb u verkoren, God had hem achter de schapen vandaan gehaald. David had mogen ervaren, dat zijn ziel dierbaar was in de ogen des Heeren. Hij had dat ondervonden, wanneer Samuël komt om hem te zalven, wanneer Saul zich tegen hem keert, maar in plaats daarvan gaat profeteren. Hij ondervond het toen hij omsingeld was!
De ziel van Gods volk wordt in benauwdheid naar God gedreven. Bij Saul ging het van God af. Ziet hier het onderscheid!
Menigmaal heeft David moeten bidden om bewaring, maar zou God Zijn gunstgenoten laten varen? Het moet wel door verdrukking heen en ze moeten goed weten, waar ze bewaard worden, in welke beproeving of verzoeking! Dit krijgt David te zien van achteren: De Heere, die mij verlost uit al mijn benauwdheid.
0, het dierbaar geloof, wanneer het levendig is, vertrouwt op God. Dan vinden we nog dat Saul zegt: Gezegend zijt gij, mijn zoon David. Gij zult het ja gewisselijk doen en gij zult ook gewisselijk de overhand hebben. Die man erkent hier, dat hij het af moet leggen voor God en voor David. Waar bracht dit hem nu? Niet naar God! Verschrikkelijke zaak! Overtuigd, benauwd en beroerd zijnde, bracht het hem niet naar God. Saul heeft zijn hart verhard. Saul gaat ervaren, geen wakend oog meer van God over hem. God geeft hem over aan het goeddunken van zijn eigen hart. Zo schoon begonnen, maar hij eindigt bij een tovenares. Ziet hier, een vervolger, vervuld met benauwdheid, belijdende schuld, belijdende dwaasheid en geen toevlucht.
Ziet hier, een vervolgde, die ervaart op de bergen bewaard te worden en veilig geleid. Ook wel ervaren een gesloten hemel! Maar nu het onderscheid. David is het tot smart geworden en Saul verhardde zich. David heeft ook dwaas gehandeld, maar heeft zich verootmoedigd voor het aangezicht Gods.
Thans zingen we nog het 10e vers uit psalm 68.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, wat moet het voor Saul wel geweest zijn, wanneer hij ontwaakte en tot zijn verbazing hoorde, dat er één geweest was, die zijn leven wilde verderven, maar dat David het niet toegelaten had. Als wij nu eens ervaren, dat we in een geestelijke doodslaap zijn en tot hiertoe de duivel en de dood ons volgt op de voeten? Let op, de dood volgt ons op elke voetstap om ons leven te verderven! Hij wacht op een wenk van God en zodra de dood gelegenheid verkrijgt, liggen we in het stof des doods. Wie staat erbij stil? David zegt ervan, dat zijn leven een handbreed gesteld is. Er is maar als één schrede tussen mij en de dood. Wie leeft erbij? Wat liggen we toch in een diepe geestelijke doodstaat! Wanneer God gaat ontdekken, gaan ze ervaren, dat ze God moeten ontmoeten en dit niet kunnen. Dan kan het wel eens een wonder worden als de dageraad nog voor ons opgaat! Er zullen geen Sionieten veilig in Jeruzalem komen, of ze hebben moeten ervaren strijd en aanvechting. Soms geplaagd, dat ze een Saul zijn, een Judas of een Achab. Als het kon om ze van God af te trekken en te brengen tot de wanhoop. Gezegende zaak, als het ons brengt naar Golgotha, waar de draak de kop vermorzeld is en Christus als Overwinnaar uitgekomen is.
Mijn medereizigers, hetzij jong of oud, maar inzonderheid jongelingen en jonge dochters, ik geloof dat er veel zijn die over hun consciëntie heen leven. Die beter weten, maar nochtans er overheen leven. Innerlijk misschien nog protest hebben tegen de vermaning. Bedenk dat het de waarheid is. De dood volgt ons op de voeten en waar zal hij ons treffen? Leert de ervaring niet, dat dit gebeuren kan op de weg, op het water? Plotseling kan de dood ons treffen. Wanneer de dood toestemming verkrijgt, snijdt hij ons af. Deze niets ontziende dood vraagt niet naar tranen, of naar man of vrouw, maar wacht alleen op een wenk van Gods Alvermogen. Het is nog het heden der genade. Gedenk dan aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen.
Zijn er, die in het verborgen kermen, die niet kunnen gaan sterven zoals ze geboren worden en biddende zijn: Bekeer me toch, zo zal ik bekeerd zijn? Het is nog het heden der genade. Zoek je consciëntie niet toe te stoppen, opdat je niet valt in het oordeel der verharding! En al is het, dat de zonden tegen je getuigen, hetgeen je uit zou doen roepen: Wee mijner, dat ik zo gezondigd heb! Gods

Woord leert genade voor de grootste der zondaren! Dat God nog zou werken genade voor de grootste der zondaren! De zonden staan God niet in de weg, maar belijdt dan ook met de verloren zoon: Ik heb gezondigd! Het is nog het heden der genade. Zijn er onder ons, die de gevaren kennen? God geve bewaard te mogen worden, om te gaan in de wapenrusting Gods, dat is in Christus veilig te gaan en uit die Bron gesterkt te worden.
David ging door verdrukking naar de kroon, om gekroond te worden met eer en heerlijkheid, waar geen vervolgers, en geen woestijn meer zijn, maar treuring en zuchting zullen wegvlieden; waar euwige blijdschap op hun hoofden zal wezen. De Heere zegene de waarheid om Christus' wille. Amen.

Dankgebed.
Zingen: Psalm 3: 2.
Zegen.

KANSELBOODSCHAP.

Bekendmaking en toespraak tot de heer A. de Waard.
Door de besturen van al onze kerkgemeenschappen is met aller instemming besloten tot de dienst des Woords toe te laten, de heer A. de Waard, uit Hendrik Ido Ambacht.
Het was aanvankelijk niet de bedoeling om hierover uit te weiden, over de besluiten, die gistermorgen genomen zijn. Maar er is iets, dat ons van het hart moet. Het zal wellicht de laatste zondag zijn, dat onze vriend De Waard hier onder ons tegenwoordig is. De Heere heeft hem een plaats gegeven, waar hij, wanneer het in de gunste van God mag zijn, het Woord Gods uit moet dragen. Alle 26 aanwezigen, van de eerste tot de laatste, zijn hartelijk verenigd geworden met hetgeen hij gesproken heeft. En, omdat het nu de laatste zondag is, dat hij hier aanwezig is, en hij, krachtens het besluit, nog niet vandaag de gelegenheid heeft om te spreken, willen we dit in de eerste plaats mededelen, dat er zeker wel gelegenheid voor hem is om ook van u afscheid te nemen. De Heere zal, naar we hopen, het nog wèl maken en nog gelegenheid geven, dat hij hier zelf afscheid mag nemen. Maar, daar hij 's zondags niet meer hier is, kan ik het niet nalaten om in de eerste plaats een paar woorden te spreken. God heeft ons gegeven, dat we hem deze jaren, en zelfs van zijn kinderjaren af, gekend hebben en in vrede met elkander hebben mogen leven. De geschillen, die er wel eens geweest zijn, zijn zeer liefelijk opgelost door de Heere. Wat hij wel eens geloofd heeft, is thans voor hem bevestigd geworden. We wensen hem dan ook van harte toe, dat hij in de bewustheid van zijn onbekwaamheid en nietigheid de Heere nodig mag hebben. Want die tot de dienst des Heeren geroepen worden, worden geroepen tot de strijd! We willen hem niet afschrikken, want de Heere heeft in ons bewezen 26 jaren doorgeholpen te worden. Doch toen we pas moesten beginnen, waren we soms onderworpen: Een maand, twee maanden, drie maanden, dan ben je uitgepreekt. We hebben nog tegen hem gezegd: Je moet er maar rekening mee houden, het zal nog wel eens stormen! Maar als de Heere het voor je opneemt, vertrouw dan op hem en stort uw hart uit voor Zijn aangezicht, God is een toevlucht! En nu is dit ons verzoek, omdat hij voor de laatste zondag hier is, dat we hem toezingen uit Psalm 134: 3:

Dat s HEEREN zegen op u daal;
Zijn gunst uit Sion u bestraal',
Hij schiep 't heelal, Zijn naam ter eer;
Looft, looft dan aller heren HEER'.

Een heilzame wanhoop

Zingen: Psalm 94: 7 en 8.
Lezen: 1 Samuël 27.

Votum.
Zegen.

Gebed.

God heeft een mens niet geschapen tot kruis en verdrukking, maar in de staat der rechtheid is de mens geschapen naar Zijn Beeld en Gelijkenis. Doch de zonde, tussenbeide gekomen zijnde, had tot gevolg moeite en verdriet, hetwelk inzonderheid geldt voor de Kerke Gods. En nu is er niets waar we meer tegen zijn, dan tegen verdrukking. Wat kan het in de verdrukking er donker uitzien! Wanneer Julianus, de keizer van Rome, regeerde, en trachtte het Christendom uit te roeien, was de toekomst zeer donker en de ondergang van de Kerk leek nabij. Maar, te allen tijde staat God voor Zijn Kerk in! Toen een heiden aan een christen vroeg: Wat maakt die timmermanszoon van jullie tegenwoordig, antwoordde deze christen, die er een voorgevoel van gehad heeft, dat God er een eind aan zoude maken, rustig: 0, Hij maakt een doodskist voor jullie keizer! Wanneer Julianus dan het leven verliest in de strijd tegen de Perzen, deed het hem uitroepen: Galileër, Gij hebt toch overwonnen!
Wanneer hier de Kerk dreigde ten onder te gaan, bewees Christus, door de zware beproeving heen, een doodskist te maken voor die godloochenaar. Waarom? Door de diepste verdrukking heen ligt altijd de redding door de Redder, hetgeen we vinden in de 94e psalm: Wanneer ik zei: "Mijn voeten glijden", Toen hebt Gij mij gesterkt in 't lijden; Wanneer mij 't afgepeinsde hart, Door al mijn denken werd verward, En ik in druk schier was gestikt, Toen heeft Uw troost mijn ziel verkwikt! Ook hier de Kerk in de verdrukking!
Nu is het genade als we ons onderwerpen aan de roede en de tuchtiging. Kastijdt Hij niet eenieder zoon, die Hij liefheeft? Zijn we hier geen kastijdingen onderworpen, dan lijken we op bastaarden en geen zonen. Want, wat vader is er, die de zoon niet kastijdt? Van de psalm, die we straks gezongen hebben,
heeft de dichter ook wat leren kennen, vrezende, dat de vijanden over hem zouden triomferen en het hem toescheen, dat de Kerk ten onder zoude gaan. Maar in het 6e vers zegt hij: Welzalig is de mens, 0 HEER' Die door Uw tucht en hemelleer, Het nut der onderdrukking weet, En voordeel trekt zelfs uit het leed! Waar begint hij zulks geduldig te dragen? Als God een mens gaat overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel! Hetgeen we van Adam meegekregen hebben is tegen Gods werk, vanwege onze verdorven aard en natuur. Daarom, als we zalig worden is het niet, omdat wij het willen, maar omdat *God* het wil! Dit gaat altijd door tranen en beproeving en verzoekingen. Maar, als God ons te sterk gaat worden, worden wij overwonnen. Dit vinden we ook van Paulus, toen hij geveld werd en in drie dagen en nachten niet at en niet dronk! De Heere zegt dan tot Annanias: Ga heen naar de straat genaamd de Rechte, daar is een man, en ziet, hij bidt, En Ik zal hem tonen, hoeveel hij lijden moet om Mijn Naam. Rechtstreeks wordt Paulus het lijden aangezegd, maar hij heeft later nooit gezegd, dit verschrikkelijk te vinden! In Romeinen 8 vinden we nog: Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden. En wij weten, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. En nu kunnen we beter onder het kruis naar de hemel gebracht worden, dan dansende naar de hel. Beter door beproeving gelouterd te worden, om als goud eruit te komen, dan als begraven onder de zonden naar het verderf. Daarom is het een gezegende zaak, als God een mens niet zijn eigen weg laat lopen, maar hem staande houdt. Christus leert geen mogelijkheid van verdrukking, maar zekerheid van verdrukking! Waar die verdrukking in bestaat, daar zorgt God voor in Zijn wijsheid, wetende wat eenieder van node heeft. Niemand wordt ontslagen van

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

het kruis, maar Hij geeft er een belofte bij, hetgeen te vinden is in Johannes 16: Maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen.
Wanneer we nu een blik mogen slaan op het kruis van Christus, dan kan er zoveel honing afdruipen, dat de mens zijn eigen kruis niet meer voor een kruis houdt. Dan gaat hij ervaren, dat het enkel liefde is, door Zijn Vaderlijke hand gekastijd te worden. Is de kerke Gods dikwijls tegen het kruis, het is uit Adam voortvloeiende. We zijn verkerende in dit Mesech der ellende. Dat we dan onze verwerpelijkheid inzien! Hij is de Getrouwe, de Alfa en de Omega, daar ligt de veiligheid van de Kerk in verklaard. Bij alle af- en omzwerven is Hij de Getrouwe, Die nooit herroepen zal hetgeen gesproken is. Hij is het begin, maar ook de Voleinder, Die tot troost van de Kerk, als Zions schuldbetalende Borg, verhoogd is aan de rechterhand
des Vaders. De Kerk is in Hem veilig! Al is het dat de duivel eraan rukt, niemand zal ze rukken uit de hand des Vaders. Hij is die getrouwe Herder, Die de verzoekingen en verdrukkingen heiligt aan onze harten tot eer van Zijn Naam. We vragen thans uw aandacht voor: *Davids zwerftocht,* waarin we Davids ontrouw, maar ook de trouw van God vinden. Dit vinden we in 1 Samuël 27: 1.
We staan stil bij:

1e. David ontvliedt het kruis.
2e. David vindt een vluchtplaats zonder kruis.
3e. David door genade thuisgebracht.

Zingen: Psalm 119: 36 en 37.

Onze vorige verhandeling is geweest uit 1 Samuël 26: 24, waar we geloofstaal vinden: Alzo zij mijn ziel in de ogen des Heeren groot geacht en Hij verlosse mij uit alle nood.
Geloofstaal, die voortvloeide uit de belofte! Welke belofte? Dat hij door Samuël gezalfd is tot Koning over Israël!
Waar gaat het nu heen met David, die hier zo'n schone belijdenis doet? Zijn bloed zou niet op de aarde vallen en zijn leven is kostelijk, waar de Heere ook voor in staat!
We zouden zeggen: een man met zulk een sterk en dierbaar geloof, hetwelk wortelt in het geloof des Heeren, kan die man nog open staan voor ongeloof en kan hij geen geloof meer oefenen? We zien bij David dat het ongeloof zijn intrek neemt. En gaat het ongeloof bidden? Neen, want dit is biddeloos, trouweloos, Goddeloos en liefdeloos. En de Heere laat het toe! David had Abjathar bij zich als priester, dewelke de efod had, om Gods mond raad te vragen. De profeet had immers gezegd, dat hij blijven moest in het land van Juda, hetgeen hij krachtens Gods Woord gesproken had! En in plaats van hiernaar te luisteren, gaat hij overdenken om het kruis te ontvlieden! Want, het was zo benauwd, gedurig te moeten vrezen voor Saul, het gevaar loerde van alle zijden! Eens was Saul zelfs gekomen met 3000 man. En wat gaat het ongeloof nu doen? Dat gaat redeneren, hetgeen geleerd wordt op de school des duivels, waar aangeraden wordt zelf een weg te gaan zoeken, omdat God niet helpen kan. Ziet hier nu een man, die zoekt het kruis te ontvlieden, hetgeen u en mij en de ganse Kerk eigen is. We willen geen kruis en nu gaat David proberen van het kruis af te komen! Hij wilde rust hebben! Maar zijn onder het kruis en in de verdrukking niet de schoonste psalmen geboren? Doch, zittend in het ongeloof kon hij niets meer vasthouden. Maar gelukkig, God hield *hem* vast. Dat was bij Saul niet zo! God hield David vast als een kind aan de lijn, om hem te bewaren voor ongelukken. De Heere houdt Zijn Kerk vast, omdat Hij de Getrouwe en de Onveranderlijke is, Die ze met een dure prijs gekocht en betaald heeft. Wat gaat David doen? Vraagt hij: Heere, leer mij Uw weg? Neen, hij had geen priester, geen efod, geen God nodig!
Hier vinden we een dwalend schaap, hetgeen we nog vinden in psalm 119. Hierin vinden we de bekentenis, gelijk een schaap gedwaald te hebben. David nu gaat zijn eigen weg en als God nu niet de Verbondsgetrouwe was, had David zijn weg gelopen naar het verderf! Hij ging naar de Filistijnen, de vijanden van Gods volk! 0, David! Zijt gij die man die zoveel uitreddingen heeft gekend en zoveel verlossingen ondervonden heeft? Vertrouw je nu nog niet op God? Geholpen in de spelonk van Adullam, verlost van de Zifieten en zoveel andere uitreddingen meer. David had geen staand geloof,

maar komt hier in de oven der beproeving! Zijn biddend leven is weg, want waar geen geloof geoefend wordt, is ook geen gebed. In zoverre God genade verheerlijkt heeft, legt de hand eens op het hart! Wat kunnen we biddeloos zijn! Als het nu niet was dat we een biddende en dankende Hogepriester hadden en die Geest onze Leidsman was, waar zouden we belanden? David heeft hier zeker gehoor gegeven aan een pijl des duivels, die er altijd op uit is om een ziel van God af te trekken, in elke stand van het leven. Om te werken het zielverdervend ongeloof, waarin satan Gods almacht, Gods trouwen liefde betwist. Wie kent er niet iets van? Zonder dat we het opmerken, schiet de duivel de pijlen in ons hart. David zag het als een verloren zaak en neemt de vlucht! Bij God vandaan! Hij laat Woord en Getuigenis los. Maar wanneer David alles ontvallen is en in de nood alleen en met God overschiet, dan moet David met zijn schuld komen! Zijn wij in ons ongeloof niet gelijk aan David? Deze wilde het kruis ontlopen en wilde in de verzekering! De duivel is zo listig en vleiend. Hij maakt je wijs, dat je zo nooit aan je eind kan komen. Hij wijst je middelen aan en het ongeloof zal ze bevestigen. De tijd zegt ons, het kan niet meer!

Welke uitvluchten en toevluchten zijn er? De Filistijn zet de poorten wijd open en men kan daar nog terecht. Waar is het geloofsvertrouwen en waar zijn ze die hangen aan de genadetroon? Die het in nood op God durven wagen? Houdt in gedachtenis, dat het ongeloof rechtzinnig redeneren kan. Wilt u David geen gelijk geven? Tot tweemaal toe verraden door de Zifieten en in der Filistijnen land durft Saul niet te komen. Dus, hij zeide in zijn hart: Nu zal ik een der dagen omkomen in de handen van Saul. Mij is niet beter, dan dat kan ik haastelijk ontkome in het land der Filistijnen. Ziet hier een kind van God, dat aan het dwalen gaat. Acht jaren een zwerveling geweest. Hij toont bij Abisaï zijn geloofsvertrouwen, door te zeggen, dat de Heere zelf Saul zal doen sterven, maar hij (David) wilde de hand aan de gezalfde des Heeren niet slaan! Wat kan het geloof in de beproeving, en verzoeking komen. Hoe is het bij ons? Ligt er geen duisternis over de ganse Kerk gespreid? Wat is er weinig geloofsleven en geloofsoefening!

Laat ons met de waarheid tot ons zelven inkeren. Hij is de Getrouwe en blijft een Toevlucht in alle tijden. Wanneer David naar de Filistijnen vlucht, raakt hij zijn gebedsleven kwijt. Hij komt in de dood terecht en kan niet meer terug. Een schaap kan wel weglopen, maar weet de weg niet meer terug! Bij de aanvang hebben we nog gezongen, dat het goed was, verdrukt te zijn geweest, om alzo voor hovaardij bewaard te worden. Hovaardij komt voort uit het ongeloof, welks vruchten vol zijn van ongerechtigheid. Dit ongeloof kan men niet alleen vinden in een onbekeerd mens, maar ook de gelovige kan vervallen in ongeloof. De ongelovige, al is het dat hij met de Waarheid "instemt", kan toch een historieel geloof bezitten. Het *ware* geloof is een gave Gods.

De ongelovige zorgt alleen maar voor het tijdelijke leven, maar om zijn ziel bekommert hij zich niet. Wel bekommerd omtrent kleding en voedsel, maar geen zorg omtrent het heil van zijn onsterfelijke ziel. Die nu bekommerd is over het heil van zijn onsterfelijke ziel, zal aanstonds de satan tegen krijgen, die verdachtmakingen ontwerpt, zeggende, dat er geen heil bij God is, omdat er te lang en te zwaar gezondigd is. Niet uitverkoren, zegt hij, daarbij wijzende op bijzondere zonden en alles in het werk stellende om het ongeloof en de radeloosheid in te drukken. Onthoud dit, dat de satan twee dingen op het oog heeft, dat is zorgeloosheid en radeloosheid. De zorgelozen zeggen, dat ze er niets aan kunnen doen. Dus, geeft men het over! Als God het toe zou laten, is het begeren van de satan, de Kerk zorgeloos te maken. En wanneer het ongeloof tot schuld en smart wordt, zou hij willen dat ze radeloos worden. Dan brengt het soms mee, dat ze aan de rand van de wanhoop komen, wanneer ze het ware zielsvertrouwen missen. Ongeloof kan nooit in bescherming genomen worden. David vlucht! Geen vraag aan Abjathar, om de Heere te vragen om bescherming! Saul was ook niet te vertrouwen, ofschoon

hij David rechtvaardiger geacht had dan zichzelf, ja zelfs Davids ziel boven zijn ziel gesteld had. Nu David Saul niet meer vertrouwde, ging hij wel de Filistijnen vertrouwen. Nu vlucht hij naar een land, waar hij zich acht jaren geleden krankzinnig gehouden had en de zever door zijn haard had laten lopen. En tòch, door God eruit geholpen! Nu gaat David naar Achis de koning van Gath. Maar hoe is zijn gang? Hij gaat daar heen, ronder gebed en zonder geloof; naar een goddeloze en vijandelijke stad en komt daar terecht temidden van de afgoden. Hij gaat heulen met de vijanden van zijn volk.

Zien we ze onder ons ook niet, die geëlleboogd gaan in de arm van het beest? Die heulen met de vijanden van Gods volk? Maar wanneer David een poosje in die stad verkeert, ervaart hij dat God hem niet losgelaten had. Saul was losgelaten, zodat hij ten laatste terecht komt bij een tovenares te Endor, maar David krijgt het benauwd. Doch in het ongeloof kan hij niet bij God terecht. Onthoudt het goed, in alle beproevingen, verzoekingen en afdwalingen, kan het wel zijn een vallen, maar nooit geen afvallen. 0, gezegende zaak! David was gevallen en het was de laatste keer nog niet! En toch bewandelde David een weg, die in zijn eigen ogen recht was. Nu komt hij aan in Gath, een stad vol met afgoden. Daar komt hij aan met zijn vrouwen en zijn kinderen. Achis, die zeer op David gesteld was, geeft hem op zijn verzoek een eigen plaats om in te verkeren. David ontvangt Ziklag met blijdschap. Hier gevoelde hij zich veilig. Nu had hij een plaats waar hij de godsdienst aan kon houden. Eindelijk tot rust gekomen! Saul vervolgt me nu niet meer en een stad voor zichzelf. Maar, hoe moet hij nu aan de kost komen? Uit de hand Gods leven? Neen! Ziklag was indertijd een stad, die Simeon ten erve geworden was, maar de Filistijnen hadden de stad genomen! Dus deze stad lag aan de grenzen van het land Kanaän. En onder het voorwendsel tegenover Achis dat hij strijdende was tegen zijn eigen volk, gaat hij steden en haar inwoners uitroeien. Van de kleinste tot de grootste en van de oudste tot de jongste roeit hij ze in het land van zijn vijanden uit. Ofschoon David "hier de raad Gods volvoerde, door uit te roeien de Gesurieten en de Girzieten en de Amelekieten, volken, die lagen onder de ban van God, is het hier het ongeloof, dat de leugen voortbracht. Wanneer Achis hem vroeg, waar hij ingevallen was, deed hij voorkomen ingevallen te zijn bij zijn eigen volk.
Wanneer u mocht zeggen: moeten de gebreken van Gods volk nu zo uitgemeten worden, dan zeggen wij u: dit staat niet beschreven opdat wij diezelfde weg zouden bewandelen, maar dit staat er als een baken om ervoor bewaard te worden. En wanneer een kind van God zijn eigen hart heeft leren kennen, kan hij geen steen op David werpen. Het is een opmerkelijke zaak, wanneer zij hun tijd doorbrengen om over de gebreken van Gods volk te spreken, deze bij tijden in het verborgen zelf hebben moeten bekennen: Ik heb gedaan, wat kwaad was in uw oog!
Houdt in gedachtenis, wij behoeven Gods volk niet te slaan, dat zal de Heere wel doen. Die zorgt voor Zijn eigen kinderen en weet wat voor hen nuttig en nodig is. Daarmede behoeven de zonden niet goedgekeurd te worden, maar laten we te allen tijde voorzichtig wezen! God weet David wel te vinden, want straks breekt er een tijd aan, dat hij uitroept: Mij is bange. God weet ze wel terug te halen en niemand zal ze rukken uit Zijn hand. Hij staat voor Zijn Kerk in en zal ook nooit laten varen het werk Zijner handen.
Als David in de hemel komen zal, zal het eeuwig genade wezen! Het was niet uit David, maar het was Gods gave er goed van geleerd te hebben, dat, als hij straks gekroond zou worden, daarna de kroon te werpen aan de voeten van het Lam, daarmee belijdende, dat hij daar mag zijn, omdat Christus hem gekocht had met Zijn bloed.
Hier leren we, dat er niet één van de Kerke Gods zalig zal worden, als het in hun hand zal blijven liggen, want ze zullen het voor eeuwig verzondigen. Maar God zegt: Mijn oog zal op u zijn. En nu weet Hij middelen te gebruiken om te beproeven. Hier komt nu openbaar, als de Heere David een ogenblik gaat beproeven, door hem aan zichzelf over te geven, dat hij tot alle boosheid geneigd is. En wanneer God ons aan onszelf over zou geven, zullen we geen steen op David werpen, maar bij tijden zeggen, dat het nog een wonder is, dat God ons tot hiertoe bewaard heeft. Laten we aan de grond blijven in de bewustheid: Bewaar mij toch, 0 alvermogend God. Er zijn zoveel paden, waar we op kunnen dwalen. In het boekje "Christenreize naar de eeuwigheid" vinden we, dat de weg nauw en eng was. Nu lag er van de weg een plank over de rivier naar een weide en ook daar lag een voetpad, hetgeen gemakkelijker begaanbaar was. Maar de angst overviel hen al spoedig. Wanneer ze nu de aanmoedigende stem horen, zeggende: Zet uw hart op de baan, op de weg, die gij bewandeld hebt, keert weder, zo trachtten zij weder te keren. Maar door de duisternis konden ze de plank niet meer terugvinden en dan zetten zij zich onder een schuilplaats ter roste, waardoor ze in slaap vallen. Zij vallen dan in de handen van de reus Wanhoop, die ze brengt bij zijn vrouw Ongeloof. Daar gaan ze de gevangenis in en ze moeten bekennen: eigen schuld! In de gevangenis wordt hun gezegd, dat het beter is zich van het leven te beroven, daar ze toch nooit meer uit het ongeloof komen. Op aanraden van zijn vrouw Ongeloof laat reus Wanhoop ook de beenderen zien van degenen die al zelfmoord gepleegd

hebben en tracht hen ervan te overtuigen dat het met hen ook zo gaan zal. Zo werden ze geslagen tot aan de rand van de wanhoop!
0, mijn lezers, even de plank over, even weglopen! En het gevolg? Wat moest er toch in onze harten wonen, op grond van Gods getuigenis: Bewaar mij toch, 0 alvermogend God! Want, houdt er rekening mee, dat reus Wanhoop, ondanks zijn stuipen, die hij gekregen heeft, nog leeft. Het doel van het ongeloof is, tot wanhoop te brengen. Dit kan nooit van God de Heilige Geest zijn, daar Deze werkt een heilzame wanhoop aan onze werken en ongerechtigheid. We vinden hier, dat de Heere David een poosje zijn eigen pad laat gaan. Maar over de grens der wanhoop komt hij niet, hetgeen God van Zijn volk ook nooit toe zal laten. De Heere bewaart Zijn Kerk. De verzoekingen en de beproevingen kunnen soms bitter zijn, maar Hij is de Getrouwe en de Waarachtige, Die nooit laat varen de werken Zijner heilige vingeren. Dit geve u aangebondenheid aan de troon der genade en doe u uitroepen: Heere, houd u mijn beide handen met kracht omvalt.
0, die Christus in onze harten als Leidsman te mogen hebben! Kunnen wij niet bidden, dan zal die Geest voor ons bidden. De Heilige Geest is van David niet geweken vanaf de naleving. Daardoor was het, dat David niet verder kon gaan, hoezeer de duivel dit ook van hem begeerd had. We vinden dat David komt bij de Filistijnen en tegen Achis, wanneer deze ernaar vraagt, zegt ingevallen te zijn in het zuiden van Juda. Achis geloofde hem, waardoor David het vertrouwen krijgt van een afgodendienaar! David gaat hier huichelen, veinzen en bedriegen. Wat is de mens en wat is deze wonderlijk omlaag gedaald. De Catechismus zegt het uitdrukkelijk, dat de mens tot alle boosheid geneigd is. Dit is Oud-Testamentisch, maar Nieuw-Testamentisch vinden we van Paulus: Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds en mij gevangenneemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is. Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?
Houdt in gedachtenis, het vlees wordt nooit bekeerd, de aard en natuur van een mens verandert niet, Sommigen kunnen een lastige en opstandige natuur hebben, maar, van alles wat ze van Adam hebben, is niets bekeerd! Als nu dat geestelijke leven gemist wordt, kunnen ze tot alles in staat zijn. Wanneer we nu zelfkennis hebben, zullen we geen stenen werpen naar anderen. Er is meer vroom, dan goddeloos en zondig vlees. Houdt in gedachtenis, dat het vlees pas bekeerd wordt als het naar het graf gaat. Dan houdt de mens op, hetgeen noodzakelijk is, want het graf is de reinigingskamer, waar ons lichaam gezuiverd wordt van alles wat we uit de zondeval bij ons hebben. Om dan straks onsterfelijk en onverderfelijk met ziel en lichaam opgewekt te worden. Wilt u wel geloven, al is het, dat een mens een geredde ziel heeft en verzegeld is met de Heilige Geest en de Heere nam hem in de hemel op met het vlees, dat hij hier op aarde had, dan zou deze mens nog God van de troon afstoten! Dit woont in ons goddeloos bestaan. Stelt op de mensen geen vertrouwen, maar alleen op God en Zijn Getuigenis! Op die Borg, waarvan de Kerk mag zingen: Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten. Wanneer hier dan David gaat veinzen en liegen en hij de Amelekieten, die onder de banvloek van God lagen, zocht uit te roeien en daarin Gods Raad volvoerde, toch was hij God kwijt. Maar nu de trouw van God!
Er breekt oorlog uit tussen Israël en de Filistijnen en David moet mede in de strijd! Maar, omdat er van Gods Geest in hem was, wat zal hem dat van binnen uitgedreven hebben. 0, God, waar kom ik nu terecht! Weigeren kon hij· niet, dus hij gaat mee met zijn 600 man en met een kloppend hart. Zuchtende, dat hij tegen zijn eigen volk moest gaan vechten. Ze zullen me gaan beschouwen als een verrader van mijn eigen volk! Maar ziet eens, God is de Getrouwe. De vorsten der Filistijnen zeggen tot Achis: Wat hebt u nu gedaan? Moet David met ons meegaan om te strijden? Waarmede zal hij zich beminnelijk maken bij zijn eigen volk? David wordt geroepen bij Achis, dewelke hem gaat prijzen in zijn oprechtheid. Wat moet dat voor David geweest zijn! Hij oprecht tegenover Achis?
Maar, zegt Achis, de Vorsten der Filistijnen willen niet hebben dat u meegaat in de krijg. Hij geeft David de raad om terug te gaan. Wat moet David wel blij geweest zijn. Doch hij gaat zich weer verongelijkt aanstellen, door te vragen: Wat heb ik gedaan? David gaat terug, misschien wel blij naar Ziklag, terug naar vrouwen en kinderen. En wat gebeurt er? Alles weg! God had hem alles afgenomen! Daar heeft David geleerd: Het is goed voor mij' verdrukt te zijn geweest. Daar heeft de Heere Zijn verloren schaapje weer thuis gehaald, waarvan we nu nog zingen uit psalm 119: 88.

TOEPASSING.

Als de Kerke Gods geen Voorbidder had en er geen bloed voor de troon was van die geestelijke David, die zich vrijwillig gegeven heeft tot in de dood des kruises, waar zouden ze belanden? Wanneer Hij niet was de Getrouwe, ze zouden omkomen! De Waarheid leert, dat het nuttig en nodig is, dat verdrukking ons deel is om ons bij de Heere te houden. Een kind van God kan hier de ruimte niet hebben, omdat het een groot gevaar voor hem is. In Maleachi 4: 2 staat dat ze toe zullen nemen als mestkalveren. Maar voor deze is de ruimte klein, waar ze gevoed en onderhouden worden. Ze kunnen niet dansen en springen. Nu is het de liefde van God, dat ze door vele verdrukkingen zullen ingaan. David is veilig thuisgekomen omdat God hem geleid heeft. Hiervan zegt hij nog in psalm 118: 14: De Heere is mijn Sterkte en Psalm, want Hij is mij tot heil geweest.
Wat zal het straks wezen, als het moede hoofd neergelegd wordt in de schoot van die gezegende Middelaar. Onzerzijds alle roem uitgesloten. We zullen er alleen komen krachtens Zijn eeuwige verkiezing en eeuwige Middelaarsbediening.
De Kerk zingt ervan: Niet ons, 0 Heer', niet ons, Uw Naam alleen zij, om Uw trouw, en goedertierenheên, all' eer en roem gegeven.
David zegt verder nog: 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest. Opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren. Als ze daar mogen komen is het omdat hun klederen wit gewassen zijn in het bloed des Lams.
Ziet hier de veiligheid van de Kerke Gods, gewaarborgd in het bloed van de Middelaar. Gewaarborgd onder de leiding van God de Heilige Geest. Ze mogen nog zo ver afgedwaald en afgezworven zijn, Hij blijft de Getrouwe en de Waarachtige, Die ze op Zijn tijd en op Zijn wijze weer terugbrengt, waar zij zich met David weer mogen sterken in de Heere hun God. Van het kruis van Christus druipt af, wat nodig is tot versterking, vertroosting en bemoediging en zelfs wel tot blijdschap. Wanneer we ons bewust worden, de eigen weg niet te kunnen gaan, dat we dan bukken onder het kruis. Want als we niet bukken, zullen wij ons dood zondigen. Daarom, als onze weg is met een kruis, dat we dan dit kruis niet terugwerpen, maar dat we mogen buigen onder de roede en onder het kruis en leren de kastijdingen des Heeren niet klein te achten, wat een bewijs is van Hem te zijn. God houdt Zijn Kerk staande in alle beproevingen en ze zullen straks de kroon der heerlijkheid ontvangen. David zegt ervan dat hij alles zou doen om God te loven. Daar zullen de grootste zondaren het meest hun stem verheffen.
De Kerk groeit naar beneden, uit de kennis en de waarneming van wat ze zijn. Wie ze leert kennen, roept uit: Hoe machtig veel zijn Uw gedachten, ze zijn meerder als het zand der zee! Als we die ongebonden trouw mogen leren kennen en bij het sterven naar de hemel gaan, zal het alleen wezen genade, genade zij dezelve.
Dit zal uitgeroepen worden tot de laatste toegebracht zal zijn. Opdat, wanneer we daar eenmaal mogen komen, God verheerlijkt en Christus gekroond zullen zijn en wij de zaligheid mogen genieten. Daar, waar geen oude mens in zijn afzwerving meer zal zijn. Waartoe is de verdrukking nodig? Om de oude mens te kruisigen, die bij het sterven ten onder zal gaan, om dan straks in Christus op te staan en Hem te loven, te prijzen en te danken.
Zijt ge een ongelovige? Bedenk het toch, als u niet bezorgd bent over het heil uwer onsterfelijke ziel! Bedelt of God de genade des geloofs zou schenken, om werkzaam te worden met Hem! Zijn die er onder ulieden, zoekt geen rust.
Heeft Hij genade aan ons verheerlijkt, zoals Christus ze verworven heeft, dan mogen we met een dichter zeggen: In het kruis zal ik eeuwig roemen, En geen wet zal mij verdoemen!
Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 138: 4.

Zegen.

In nood en kruis gesterkt

Zingen: Psalm 56: 5 en 6.
Lezen: 1 Samuël 30.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Mijn lezer een Christen ontvangt op de school van de beproeving verschillende lessen. Onder druk van het kruis worden zonden in herinnering gebracht. Men kan dit al vinden bij de broeders van Jozef. Ook is de druk nodig om de kracht van onze verdorvenheden te leren kennen, opdat hiermede naar voren komt de zwakheld van ons geloof en onze liefde, van onze lijdzaamheid. Een mens kan vele zonden doen in voorspoed, maar dan, gekomen zijnde in de oven van beproeving, begint zijn consciëntie te spreken. Doch, met het kruis verenigd te worden wil zo veel zeggen als zich te getroosten, daarbij ziende op het kruis van Christus. De overwinning te behalen, door te dragen wat God ze oplegt. Wie wil nu van nature een kruis en wat is dit? Het is tegen de natuur om kruis te dragen! Al wat we van Adam hebben is ertegen. Ik heb het niet over lijdelijk zijn, dan berust men erin. We leren van Simon van Cyréne, dat zij hem dwongen om het kruis te dragen, maar, gedwongen zijnde, heeft hij het ten laatste af mogen leggen. En dat is ons nu aangeboren! Nu is er niets, wat meer druk teweegbrengt dan kruis; dikwijls is men biddende om van het kruis af te komen. David en meer anderen in Gods Woord hebben getracht dit te ontvluchten. Maar het kruis is noodzakelijk, want er zal er nooit één thuiskomen, die geen kruis gehad heeft. Waartoe is het kruis nuttig? Dit is zondedodend, wereld-verloochenend en ontneemt ons de vrijheid voor het vlees. Waar nu het kruis komt te drukken, zal dit dringen tot de Heere.
Het grootste kruis voor een begenadigde is, dat hij niet kan leven zoals hij wil. Want, waar God genade verheerlijkt, zou men volmaakt voor God willen leven. Dat wordt nu het grootste kruis, waarmee men te worstelen krijgt. Daar komt men nooit vanaf, of men moet gaan sterven. Nu vinden we in het doopformulier van hoogst begenadigde Christenen, die hun kruis vrolijk dragen, die hebben leren kennen, dat het kruis zó nuttig voor hen is, dat ze met David kunnen zeggen: Het is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest! Zulke gewillige kruisdragers zijn er nog niet zoveel! Het gaat erg gemakkelijk om goed van de Heere te spreken, als alles naar het vlees en voor de wind gaat, maar als we met Jakob leren kennen: Al deze dingen zijn tegen mij, en Job verstaan, die vanwege het kruis de dag zijner geboorte vervloekte, dan roemen we niet zo gauw! Maar dan denk ik aan Paulus. Wat heeft die man een genade verkregen! Als er ooit één verenigd is geweest met zijn kruis, dan is het Paulus wel geweest. Bij Paulus schoot niets anders over dan roem van God! Wat is nu de grond, waarin we ons kruis kunnen dragen? Wanneer we door het geloof in het zielzaligend, Gode eergevend geloof en bij het Woord mogen leven! Daarvan getuigt David: In God zal ik het Woord prijzen; in den HEERE zal ik het Woord prijzen (Ps. 56: 11).
En wat was zijn leven? Hij zegt er nog van, dat zijn leven een zwervend leven geweest is. Maar deze man getuigde in al zijn beproevingen, dat hij niet gegrond was in zijn bevindingen, maar dat zijn geloof worstelde in de sprake Gods, hetgeen is het Woord Gods. In dit Woord kunnen we vinden die grote Kruisdrager, namelijk Christus Jezus, waarvan de apostel Paulus zegt in Hebreën 12: 2: Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht!
Wat openbaart zich toch dikwijls, dat de mens op de troon zit en God niet laat regeren in onderwerping aan het kruis! Paulus zegt ervan in 1 Korinthe 15: Indien we alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen! Waarom kon Paulus zijn kruis zo dragen en daarmede verenigd zijnde, het omhelzen? Omdat hij zag op de kroon!

Mijn lezer, wanneer we zonder geloof zijn en op de omstandigheden zien, willen we alles ontlopen. Maar wanneer we door het geloof zien op Jezus, Die aan het kruis heeft gehangen, de schande veracht heeft, Die verhoogd is geworden aan de rechterhand des Vaders, dan wacht ons, als kruisdragers, de kroon. En al is het, dat we 70 of 80 jaren worden, wat is dit tegenover de eeuwigheid, als we voor eeuwig ontslagen worden van kruis? Het is een verdrukking van slechts tien dagen. Het leven van David is een kruisleven geweest. Het was hem niet toevertrouwd, dat hij zonder kruis over de aarde ging! Stellen we daar tegenover Salomo! De Heere was hem twee malen verschenen, maar in vrede en welvaart zijnde, boog hij ten laatste voor de afgoden.
Kunnen we niet beter een kruis hebben en gekruisigd worden aan eigen wil, aan vlees en aan wereld? Om als een gekruisigde over de aarde te gaan? Dan zullen we ondervinden, dat er van het kruis van Christus zoveel honing afdruipt, dat we het nog kunnen dragen, om straks voor eens en voor eeuwig van het kruis ontheven te worden. Nu openbaart het kruis zijn nuttigheid, omdat het de mens houdt aan de troon van God.
Wij vragen uw aandacht voor een weggelopen David, die nochtans teruggebracht werd bij Hem aan de deur.
We kunnen dit vinden in 1 Samuël 30: 6, waar David in nood en kruis gesterkt is geworden.
Wij wensen stil te staan bij:

1e. De oorzaak van zijn benauwdheid.
2e. De uitwerking van zijn benauwdheid.
3e. De vrucht van zijn benauwdheid.

Zingen we vooraf Psalm 118: 7 en 8.

Mijn lezer, we zijn gekomen aan het einde van Davids zwerftocht. Het heeft de Heere behaagd, om de zwerftocht, waar we verschillende malen over gesproken hebben, te doen eindigen buiten eigen land en volk. Eerder hebben we getracht te bewijzen, hoe menigmaal Gods volk een toevlucht zoekt bij de Filistijnen, wanneer de druk in eigen ogen te zwaar wordt. David verkeerde zestien maanden bij de Filistijnen, hetgeen wel onder de toelating, maar niet in de gunst van God was! Hij kon uit de staat der genade niet vallen, maar in de stand van het leven miste hij de kracht der genade. En omdat hij dat miste, gevoelde hij zich veilig in Ziklag tegen Saul en alle andere vijanden! Hij stelde zijn vertrouwen niet op God, maar op een verkregen stad der Filistijnen, waar hij zich zestien maanden met listen kon verbergen.
Nu is het door de Heere, Die altijd voor Zijn volk instaat, dat David op zijn plaats gekomen is. De vijandschap van Saul tegen David was een haat tegen het waarachtige leven, dat hij zocht uit te roeien. Maar wanneer God komt te slaan, doet hij dat met een Vaderlijke kastijding en dat ging hier bij David door een smartelijke weg. Eerder was hij meegegaan ten strijde tegen zijn eigen volk, toen hij mede optrok met Achis. Maar wanneer Achis zijn eigen vorsten tegen zich krijgt en David aanraadt terug te keren, omdat hij niet aangenaam is in de ogen der Filistijnen, komt de huichelachtige houding van David voor de dag! Verongelijkt gaat hij vragen, wat hij gedaan heeft, terwijl hij in zijn hart toch wel blij geweest moet zijn met de gang van zaken.
God bewees hier, dat Hij David aan de leiband had en wat Saul wel kon doen, kon David niet doen.
We vinden in het voorgelezen hoofdstuk, dat David terugkwam bij Ziklag, waar hij zijn vrouwen en kinderen achtergelaten had. Hij had ze niet achtergelaten aan de zorgen Gods, hetgeen ook niet kon, want hij had deze stad genomen als een toevlucht buiten God. Wanneer nu David en zijn mannen op de derde dag terugkomen, doen ze de vreselijke ontdekking, dat Ziklag verbrand is en dat alles geroofd is. Daar zal zeker bij inbegrepen geweest zijn de roofbuit, die hij geroofd had in die zestien maanden en binnen Ziklag gebracht had! Hij had zichzelven rijk gemaakt, zichzelf goed verzekerd en voelde zich in Ziklag veilig met zijn vrouwen en kinderen. Maar ziet eens, wat God dan toelaat! Ziklag verbrand en alles in één ogenblik verloren. David krijgt het benauwd, want waar gaat het over? Verdwenen zijn zijn vrouwen en kinderen en hij krijgt bovendien de vijandschap van zijn zeshonderd soldaten, die

dreigen hem te zullen stenigen! Hij werd schuldig gesteld voor alles! Maar we vinden nu zo schoon: Doch David sterkte zich in de Heere, zijn God! Hier komt God David terug te brengen als schuldenaar voor Hem.
Hier zien we dat God nooit over de schuld heen werkt, maar wanneer ze zich schuldig kennen, dat God aan Zijn verbond gedenkt.
Wanneer we hier nu vinden: Doch David sterkte zich in de Heere, zijn God, vinden we een opmerkelijke zaak. Wanneer het David bang werd bij zijn terugkomst in Ziklag, was God op het slagveld doende om zijn grootste vijand, die hem acht jaren naar het leven gestaan en vervolgd had, ook te slaan met benauwdheid! En waar vlood deze naar toe? Zijn gang was naar een waarzegster, die hij eerst getracht had uit te roeien. Hier vinden we het onderscheid tussen Saul en David. Nu verschoont God de zonden niet, hetgeen wij ook niet behoeven te doen. Maar nu het onderscheid! De een vlucht met zijn zonden van God af en de ander valt er mee in Gods handen. Want in de tijd, van zestien maanden, nagespeurd door de Heere, werd hij middellijk nog gebruikt om de Amelekieten uit te roeien. God had eens gesproken, dat hij Amelek zou verdelgen, dus David voerde Gods raad in dezen nog uit. Maar merk eens op, hoe lief God David had. Nu mocht Saul doorgaan, maar David niet. Saul nam zijn toevlucht tot een mens, maar hier een mens, die God verlaten had, die buiten God een toevluchtsoord gezocht had. Nu gaat God hem alles ontnemen! Hier liggen verschillende leringen in. Toen David naar Ziklag vluchtte, deed hij dit zonder gebed en zonder God. En met al wat we doen zonder gebed en zonder God, gaat God niet mede. Nu voert de Heere te allen tijde Zijn Raad uit, maar dit is zeker waar, wanneer we soms in ellende en onder kruis verkeren, dat we middelen gaan beramen om eronder vandaan te komen en onze eigen weg kiezen. Hoe menigmaal kiezen we een weg zonder dat we de Heere geraadpleegd hebben. David zoekt een toevlucht bij de Filistijnen. En waar zoekt de mens menigmaal zijn toevlucht? Er zijn wat verzekeringen waar een mens op vertrouwt, zonder in de verzekering te zijn bij God. David ging in een verzekering bij Achis, waar hij meende veilig te zijn, alhoewel de profeet God gezegd had, dat hij moest blijven in het land van Juda. En wat doet David? Hij vertrouwt God niet! Nu is het niet moeilijk te spreken over vertrouwen, als het voor de wind gaat, maar als tegenspoeden ons deel zijn, om dan in het geloof te vertrouwen: Ik prijs in God Zijn Woord.
Wanneer het zaligmakend geloof beoefend mag worden, gaat het pleiten op Zijn Woord: Gedenk aan het Woord, gesproken tot Uw knecht, waarop Gij mij verwachting hebt gegeven. Het zaligmakend geloof is geen opsomming van belevenissen, maar het houdt zich aan het gesproken Woord van God. Nu gaat de Heere deze man op zijn plaats brengen. Wanneer hij beschuldigd wordt door zijn volk, schiet hij, alleen over!
0, mijn lezer, als ons alles ontvalt, wat kan dat pijnlijk zijn. Maar David gaat de priester vragen en krijgt nu alles mee! Eerst leek hij God tegen te hebben, maar op zijn plaats gekomen zijnde, kreeg hij God nu mee ....
En God mee te hebben is de troost voor Zijn Kerk. David nu sterkte zich in de Heere, zijn God! De aanleidende oorzaak van het verbranden der stad was zijn afwijkingen en afdwalingen. Waarin bestond nu het versterken in God? Dat hij aangegrepen heeft het Woord des Heeren! God had hem laten zalven tot koning en, met eerbied gesproken, God kon nooit meer ongedaan maken, hetgeen Hij eens gedaan had. Dit geeft zulk een vrijmoedigheid, dat men gaat zeggen: Heere, U kunt Uw werk en Woord nooit meer ongedaan maken. En dat zal God ook zeker bewijzen! Ik lees van Jozua, in de strijd tegen de Kanaänieten, dat hij in de achtervolging geen tijd had om zich af te zonderen en de Naam des Heeren aan te roepen. Nochtans riep hij voor de ogen der Israëlieten: Zon, sta stil te Gibeon en gij, maan, in het dal van Ajalon.
We vinden hier Gode eergevend geloof, waarvan Christus nog zegt: Indien gij geloof hadt en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen de vijgeboom is geschied, maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Wordt opgeheven en in de zee geworpen, het zou geschieden. Daarom is het geloof zulk een edele genade, die alleen God kan huldigen.
Nu komt de Heere hier David alles af te nemen, opdat hij door het geloof zijn toevlucht zou zoeken bij God. Het was nodig, dat hij alles ging verliezen, opdat hij kon zeggen: Wees mij tot een Rotssteen, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan. Daarom, zalig die gelooft! Voor David was het nodig, dat hij alles verloor, om op die plaats te komen. Wanneer God komt te arbeiden aan het hart van een

zondaar, kan die zondaar kennis opdoen van Christus, kennis van Zijn ambten, staten en van Zijn Namen. Maar dan kan die zondaar bij tijden een hele stad vol hebben met teksten, verzen en allerlei bevindingen, maar daarmede afdwalen van God. En als men dan aan de bevindingen komt, dan openbaart zich de vijandschap wel eens. Ze gaan zich verdedigen, waarin zich openbaart het hoogmoedige van ons goddeloos bestaan. Hierin geeft men te kennen, dat men Ziklag vol heeft. Maar wanneer er een dag aan gaat breken, dat God de grond onder onze voeten wegbrandt door de Geest des oordeels en der uitbranding, dan verliezen we alle grond en dan schieten we alleen over met God. En als ons dan alles ontvalt en we met Heman moeten zeggen: Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijn bekenden zijn in duisternis, dan is dat een pijnlijke weg, een weg tegen vlees en bloed. Eens hebben we het zelf meegemaakt, dat ons alles ontviel. Alles was afgestookt en afgebrand en we zaten in de eenzaamheid te sterven en zagen dit als ons einde. Zo gevoelden we ons kort voordat onze ziel gered is geworden. Nu dreef het Saul naar de wanhoop, maar David dreef het naar God, dewelke uit kon roepen: Tot U, 0 Heere, hef ik mijn ziel op. Mijn God, op U vertrouw ik.
Wij willen dikwijls veel aan de hand houden, maar God is jaloers op Zijn eer. Als David straks de troon zou beklimmen, zou hij zich er goed van bewust zijn, dat God het gedaan had. Als er onder ons zijn, waar de Heere alles onder de voeten weg komt te branden door die Geest des oordeels en der uitbranding, alle grond buiten die Middelaar, bedenk dat het enkel liefde van God is. Toen David alleen met God overschoot, werd zijn vijand ten onder gebracht. Saul, die hem vervolgd heeft, was in zijn zwaard gevallen. God werkt op Zijn eer aan! Al zijn we gerechtvaardigd en vrijgesproken van schuld en straf, verzegeld en opgelost in een drieënig God, dan nog is het nodig om bewaard te worden. Laat ons in gedachtenis houden, dat de eerste zonde hoogmoed is geweest en het is de laatste, waaraan men sterven moet. Daarom zegt David: Het is goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde. Als God de grond uit onze rechtvaardigmaking weg gaat nemen, is men niet langer verheven. Het kan zijn, dat men met de bekering in de zak loopt en deze graag vertelt, maar dan kruipt men er zelf in, dan is men het helemaal zelf. De grond der zaligheid ligt niet in de rechtvaardigmaking, maar door de rechtvaardigmaking hebben we leren kennen, waar de grond der zaligheid ligt! In Christus Jezus, het Woord des Heeren. Nu kunnen er zulke benauwde tijden aanbreken, dat men soms gaat twijfelen aan zijn bekering. Wanneer God de brand in Ziklag gaat steken, schiet er alleen een naakte zondaar over, die alleen op God aangewezen is. Hier zien we, hoe lief God David heeft. Hij ontneemt hem alles, opdat Hij in alles aan Zijn eer komt. Daartoe dienen kruis en banden. Daartoe verliest men voor een ogenblik zijn vrienden. Vrienden die oorzaken gaan zoeken. In Psalm 41 staat: Welgelukzalig is hij, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige; de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads.
Die zijn er nog zo veel niet. Al is het, dat men overal uitgezet wordt, maar dan overschiet met God, dan kan men meer overhouden, dan men verliest. David sterkte zich in de Heere. Een God, waar hij met zijn nood terecht kon. Als we het goed lezen, vinden we, dat hij het bang en benauwd had, hetgeen hem bracht in de schuld voor God. Daar is David verenigd geworden met de wil Gods en hij kon God in alles God laten, in een weg van schuld en recht. Merk hierin op de liefde van God, om hem terug te brengen! Een opmerkelijke zaak is het, wanneer David vlucht naar der Filistijnen land, dat hij Abjathar met het hogepriesterlijk kleed en de efod niet van node heeft. Nee, zegt hij, ik kom één dezer dagen nog om in de handen van Saul. We vinden verder, dat hij in geen zestien maanden de priester nodig had. Maar nu krijgt hij de priester en de efod nodig! Als God toch niet voor Zijn volk in stond en als Hij niet de Getrouwe bleef! David zocht zijn eigen weg, maar alles komt neer op zijn eigen hoofd. En als we onze eigen weg zoeken, krijgen we deze op ons hoofd.
Als het de weg van God is, dat we onze eigen weg thuiskrijgen en we vernederd worden onder de krachtige hand Gods, worden we verwaardigd, om de Heere te laten, wat Hij is. Zo Gij, o Heere, in het recht zoudt treden, ik mis alle bestaan. Dan leert men kennen: Bij U is vergeving.
Hier heeft David leren kennen de vastigheid, die ligt in een onveranderlijke God. Waartoe krijgt David de priester nodig? Om de mond Gods te raadplegen. Hij durft niets te doen zonder de Heere. Het zijn Zijn gunstelingen, die zich buigen onder God. De zelfhandhaving van Saul bracht hem tot een waarzegster, bij wie hij nog gaat zweren, dat ze niet zal sterven. Merk eens op, hoe diep een mens weg kan zinken; door God te zweren in tegenwoordigheid van een waarzegster! Als Saul in de schuld

gekomen was bij het zien van het leger der Filistijnen en het als eeuwig recht ervaren had, dat God alles van hem uit zoude roeien, dan had God het op deze plaats goed kunnen maken. Voor David was het, en ook voor ons is het een strijd tegen vlees en bloed. Af te moeten geven en alleen je ondergang over te houden. Hier dreigde hij gestenigd te worden, maar hij hield God over. De hemel aanschouwde en keek naar David om en zeide: Nu is het genoeg! De Heere deed hem geen kwaad, maar wees hem op de priester. En nu krijgt de Kerk het gezicht op de eeuwige Voorbidder, Hogepriester en Middelaar. David krijgt door middel van de priester toegang tot God. Een arme zondaar krijgt door middel van die Borg en Middelaar toegang tot God. Om te gaan vragen: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? Zal ik optrekken of hier maar sterven? En daar zegt de Heere: Jaag na, want gij zult gewisselijk achterhalen en gij zult gewisselijk verlossen. Hij werd gesterkt door en in God. Door zonde verloren en door genade terug verkregen! Ziet nu Gods voorzienigheid, wijsheid, liefde en trouw. Ze vinden een stervende jongeling, die ze niet, gelijk de priester en de leviet, laten liggen. Maar hier openbaart zich de barmhartigheid. Na hem eten en drinken gegeven te hebben, komt de jongen tot zichzelf. God geeft hun in Zijn Voorzienigheid een wegwijzer naar de verblijfplaats der Amalekieten. Deze Egyptische jongen is waarschijnlijk eren slaaf geweest van een Amalekiet, die, krank geworden zijnde, afgestoten is geworden. Hij dan zeide: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult doden en dat gij mij niet zult overleveren in de hand mijns heren! Zo zal ik u tot deze bende leiden.
Nu wordt hij hun leidsman. En daar zaten de Amalekieten te dansen en feest te vieren, omdat ze nu eens heerlijk wraak hadden kunnen nemen. Want, David had immers gezocht dezen uit te roeien! En als ze nu echt wraak hadden genomen, dan was er niet één blijven leven, maar ze hadden besloten om ze tot slaven en slavinnen te maken. God voert Zijn Raad uit! David overviel ze met vierhonderd man! Verwonderlijk is het ook, dat er vierhonderd gevloden zijn op kemelen. Doch de anderen werden allen gedood! Het is waarschijnlijk een volle dag geweest, dat de strijd geduurd heeft en een geheel leger werd vernield. God was met David! Met vierhonderd man opgetrokken en tweehonderd, die voor de beek Besor bleven vanwege hun vermoeidheid. Die nu maar op God vertrouwt, heeft nimmer op geen zand gebouwd. Wat was er gebeurd? Niets was er verloren van de vrouwen, noch van de kinderen. Nu hij het van God terugkrijgt, verkrijgt hij het eerlijk. Dan vinden we: Dat is Davids buit. Wat hij met die buit gaat doen, hopen we in de volgende predikatie te verhandelen.
Zingen we thans Psalm 138: 2.

TOEPASSING.

Mijn lezer, het is een ernstige zaak als we lezen, dat, wanneer Saul met een boze geest bevangen was, hij David liet roepen, opdat hij zou spelen voor zijn aangezicht. Saul beminde David en deze heeft Saul bemind. Later, wanneer David zijn vijand Goliath verslagen heeft, heeft hij hem zeker wel bemind. Maar al spoedig komt de vijandschap, vrezende dat David boven zijn hoofd uit zoude groeien. De vijandschap gaat zich steeds dieper wortelen, en de vrouw, die hij David gegeven heeft, gaat hij hem weer ontnemen.
David wordt ten laatste een voorwerp van haat en vijandschap. En wat is er met David gebeurd? Die heeft niet zoveel ruimte gehad, maar hij hing in alles aan God. En wanneer hij afdwaalde, bracht de Heere het dwalend schaap op zijn plaats. Nu het onderscheid! Nu valt de een in vijandschap in de handen van de duivel en de ander, wanneer het hopeloos wordt, in de handen Gods. Wanneer we terugzien in de loop der jaren en inzonderheid op degenen, die hun huwelijk in hebben laten zegenen, hetgeen we getracht hebben in liefde te doen, hoe zijn ze veranderd! We zien ze niet meer in onze gemeenschap. Zij zijn hun eigen pad gegaan en het zal een wonder wezen, als het niet in vijandschap eindigt. Met deernis in ons hart zien we ze na.
Een mens kan menen met genot en vreugde door het leven te gaan, gelijk de Amalekieten, die dansten in genot en vermaak. Onverwachts overviel ze de dood. Ze meenden een hele buit te hebben en voorgoed verzekerd te zijn met hetgeen ze geroofd hadden.
Jongelingen en jonge dochters, onverwacht komt de dood en al is het dat we de Waarheid toestemmen, doch ons niet onderwerpen aan het gezag van Gods Woord, zo worden we vijanden tegen het waarachtige leven. Saul hield David voor één die hem dwars zat en hem naar de kroon greep,

maar dat was niet waar! Wat was Jonatlhan er goed mee, dat hij wilde buigen. Deze mag nu juichen voor de troon, maar Saul heeft zijn ondergang uitgewerkt.
Bedenkt toch wat tot uw vrede is dienende. Dat we ons eigen oordeel niet uitwerken en ons vet maken voor de dag der slachting. Houdt in gedachtenis, er komt een dag, dat God komt af te rekenen.
David houdt hier God over, terwijl Saul wegzinkt in wanhoop. Nu mogen we de zonden niet goedkeuren, maar weest voorzichtig om Gods volk te slaan! Dit doet Hij te Zijner tijd Zelf wel. Hij staat te allen tijde in voor Zijn volk en zal ervoor zorgen, dat ze veilig in de haven aankomen, al is het door kruis en handen. Maar straks moeten we voor God verschijnen en wat zal het wezen, als we voor eeuwig verwezen zullen worden naar de poel, die daar brandt van vuur en sulfer. Het is nog het heden, bedenk dan dat wat tot uw vrede is dienende. Al is het onder kruis en druk en moet u alles verliezen, daar kunt u nooit geen schade van hebben. Is het dat we genot en vermaak in de wereld hebben en ons zoeken te handhaven, dan zullen we verzinken in verderf en ondergang. Wat is het jammer, dat er zijn van Gods volk, die elkander slaan en vereten. 0, dat de Kerke Gods er toch eens bij mocht leven, dat de zaligheid haar oorsprong heeft uit de verkiezende liefde Gods en wat het Christus gekost heeft om redding en zaligheid te verwerven door zulk een bitter lijden en sterven. Door de Heilige Geest vernieuwd geworden te zijn en dan elkander te slaan, in plaats van voor elkander te bidden. Nooit om de zonde goed te keuren! Ook niet van Gods volk; dat hebben de profeten ook niet gedaan! Maar zij hebben ertegen gepredikt. Het is een les om van de Koning der Kerk te leren: Leert van mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart. En dan: Bidt voor degenen die u haten en zegent ze die u vloeken en doet wel hij degenen, die u geweld aandoen!
0, Volk des Heeren, we mochten maar veel gebracht worden bij het Hogepriesterlijk gebed van Christus en wat zal het dan zijn, als die dag aan mag breken, dat Juda Efraïm niet meer zal benauwen en Efraïm Juda niet meer zal benijden, om dan met eenparige stem Gode en den Lamme toe te brengen lof, aanbidding en dankzegging. Amen.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 72: 2.

Zegen.

Tot een recht in Israël

Zingen: Psalm 145: 5 en 7.
Lezen: Genesis 14.

Votum.
Zegen.

Gebed.

De geschiedenis, die ons zo straks is voorgelezen uit het 14e hoofdstuk van Genesis, is ons allen wel bekend. We kunnen allen weten, hoe Lot, de neef van Abraham, in de vlakte van Sodom en Gomorra is gekomen. De herders van Lot en Abraham twistten met elkander over het gras voor de schapen. Dan zegt Abraham tot Lot: Wij zijn mannenbroeders, laat er geen twist tussen ons zijn. Zo gij ter rechterhand kiest, ik zal ter linkerhand gaan. En Lot doet hier een keus. In plaats van dat hij zegt: Abraham, mag ik bij u blijven en bij uw huiselijke Godsdienst, gaat hij rijkdom en eer kiezen. Want, hij ziet de vlakten rondom Sodom en Gomorra. Wat doet hij? Hij kiest een paradijs op aarde! God laat het toe! Lot woonde bij Sodom en het ging hem zeer voorspoedig! We vinden van Abraham, dat hij van de ene naar de andere plaats moest trekken. Abraham had geen vaste woonplaats, Lot daarentegen wel. Maar wat gebeurt er? Wat Lot zelf gekozen had, raakt hij in een ogenblik kwijt, als hij door Kedor Laomer gevangengenomen wordt en met vrouwen kinderen en al zijn have, wordt weggevoerd! Wat zal er in het hart van Lot omgegaan zijn! Zou zijn geweten hem nog aangeklaagd hebben, dat hij voor tijdelijk genot, eer en rijkdom, Abraham en de huiselijke Godsdienst verlaten had? Wat vinden we dan verder? Als Abraham hoort wat er met Lot gebeurd is, gaat hij zijn knechten wapenen en jaagt met driehonderd en achttien mensen die koningen na. Hij heeft Kedor Laomer verslagen en alles teruggebracht. Wat was Lot een dank verschuldigd aan Abraham, die als het ware zijn ziel gegeven had om hem te verlossen! Maar ach, wat is het gevolg geweest? Had Lot hiermee geleerd? Neen, want hij ging weer terug, om nu te gaan wonen in Sodom. We lezen verder, dat de Heere op weg was om Sodom en Gomorra te verwoesten, want de zonde en ongerechtigheid waren ten hemel gestegen. Wanneer God dat aan Abraham bekend gaat maken, is het weer Abraham als een ernstig bidder voor zijn afgedwaalde broeder. Ziet hier wat de liefde doet! Abraham, die een vriend van God was, heeft niet opgehouden om te bidden. Indien er nog tien rechtvaardigen zijn, zult Gij die stad verderven? Dan zegt God, dat Hij het niet zal doen om die tien. Abraham krijgt geen uitslag! Doch hij ziet de andere dag de rook opstijgen van Sodom en Gomorra! Dan staat er: En God gedacht aan Abraham en leidde Lot uit de omkering dier steden.
Ziet hier hoe God voor Zijn Kerk en volk instaat! Maar ziet ook, wat Hij waar komt te maken als we eigen gekozen wegen gaan! Dan komt God zeker met Zijn straffen! Wat is deze straf voor Lot geweest? Geen richterlijke, maar vaderlijke straf! Want Petrus schrijft ervan, dat Lot zijn rechtvaardige ziel kwelde in die goddeloze steden!

Wij vragen thans uw aandacht voor 1 Samuël 30: 20 en 25.

> 20. David nam ook al de schapen en de runderen; zij dreven ze voor datzelve vee heen en zeiden: Dit is Davids buit.
>
> 25. En dit is van dien dag af en voortaan alzo geweest, want hij heeft het tot een inzetting en tot een recht gesteld in Israël tot op dezen dag.

Wij hebben verleden week uw aandacht zoeken te bepalen bij David die alles weer terugkreeg wat hem ontroofd was, zowel vrouw en kinderen, als zijn vee en have. Lezen we dit hoofdstuk tot aan het

einde, dan kunnen we lezen, dat hij de buit gaat verdelen. Wij wensen uw aandacht dan te bepalen bij David, als een schaduwbeeld van Christus.

1e. Die ons teruggeeft wat ons ontnomen is.
2e. Die ons teruggeeft wat wij verloren hebben.
3e. Die niet alleen teruggeeft, maar ook verder onthoudt.
4e. Wat wij die geestelijke David daarvoor teruggeven.

Zingen we vooraf Psalm 119: 80 en 81.

In de staat der rechtheid heeft God de mens, die naar Zijn Beeld geschapen was, een paradijs gegeven. Daar leefde de mens in de zalige gemeenschap met zijn Schepper. Maar wat is er gebeurd? Daar is de mens door de zonde van ongehoorzaamheid beroofd geworden van:

1e. Het beeld Gods.
2e. De kennis Gods.
3e. De vrede Gods.
4e. De hemel.
5e. Het paradijs.

Gelijk als de Amelekieten de vrouwen, kinderen en alles wat van David en zijn mannen was, geroofd hadden, zo zijn wij een roof des duivels geworden. Wij zijn God kwijt en door dat verlies in de grootste ellende en moeite gekomen. De eeuwige ondergang is ons deel geworden! Wat had Adam en Eva erger kunnen overkomen en dat door eigen schuld? Die vrouwen en kinderen van David en zijn mannen konden het niet anders bezien als: Dat is onze ondergang! Voorgoed in de slavernij! Maar zo ook wij! We zijn slaven der zonde geworden. Wij zijn hulpeloos en krachteloos geworden, slaven des duivels, door onze diepe val in Adam. Geroofd door de hel. Alles verloren! Daar liggen we nu. De duivel kan juichen, want hij heeft het schoonste van Gods schepping in zijn macht. Wat is het een hopeloze zaak geweest voor die vrouwen en kinderen van David en zijn mannen.
Mocht er nog enige hoop geweest zijn, dan ging die totaal verloren, toen ze om zich heen keken! Een groot en dansend leger der Amelekieten om zich heen. En dan te weten, dat hun mannen maar 600 in getal waren. Daar kwam nog bij, dat ze niet beter wisten of hun mannen waren in de strijd, want ze waren opgetrokken met het leger der Filistijnen om te gaan strijden tegen Israël. Daar hadden ze geen hulp van te verwachten! Een hopeloze en afgesneden zaak.
Mochten we dit zo noodzakelijke Ieren kennen: God kwijt! Dat we verloren liggen, de satan toegevallen zijn. Zonder kracht, macht en hulp is het reddeloos verloren met de mens. Wij kunnen er niet genoeg bij stilstaan! Hoe velen stappen over dit punt heen, dat het van 's mensen zijde een afgesneden zaak is.
Ach, we hebben maar één ziel! Daar zijn zoveel huichelachtige en bedriegelijke hopen, waarmee men beschaamd uit zal komen! Altijd nog heimelijkweg een hope dat het nog eens anders zal worden, of door een tekst, of door een vers.
Maar hier een beeld van een mens, die buiten God is en verloren ligt. Deze vrouwen, waar onze geschiedenis over handelt, hebben waarschijnlijk ook wel geweten, hoe David Ziklag had volgeroofd. Misschien hebben ze wel schuld gevoeld. Kom, kunt u er overheen stappen, dat we in Adam, ons verbondshoofd, alles verloren hebben? Als we daar overheen stappen, is het zeer ernstig en dan moet u erop rekenen, dat u zich bedriegt voor de eeuwigheid! Er is geen enkel middel, buiten die enige Middelaar, waar we nog verlossing kunnen verkrijgen! Wij zeggen het met ernst, omdat er zoveel onkunde is. Er staat nog geschreven: Mijn volk gaat verloren, omdat het geen kennis heeft. Och, had u daar bij deze mensen een bezoek kunnen brengen. Hoe had u ze dan ontmoet? Zouden ze u dan toegeroepen hebben: Wij hebben nog wel een hope! We verwachten toch nog, dat we gered worden! Neen! daar had u mensen gevonden, die moesten bekennen: Het is met ons gedaan, onze verwachting

is afgesneden, onze hope is vergaan, we zitten in de slavernij. Ik wil u met ernst raden, stap nooit over uw verloren staat heen. We gunnen u van harte, dat die ernst eens opgebonden mocht worden, dat u God kwijt bent en dat alles verloren is. Er is niemand op de aarde en geen Engel in de hemel, die het gevallen Adamsgeslacht uit die staat kan verlossen! Deze vrouwen konden het zelf ook niet. Vervloekt is de mens, die vlees tot zijn arm stelt en zijn vertrouwen zet op mensenkinderen. Hoe komt het dat men dikwijls teleurgesteld wordt in mensen? Omdat we er te veel van verwachten! Het is voor eenieder persoonlijk nodig om verlost te worden door en in Christus. Gaan we nu de geschiedenis verder bezien, wat heeft er dan plaatsgevonden? David is gekomen en heeft de vijand verslagen! Hier komen we tot ons tweede punt: *Die ons terug geeft wat wij verloren hebben.* Er is iemand gekomen, die sterker was dan de Amelekieten. David heeft met
Gods hulp deze mensen gered uit de handen van de vijand. Zelf konden ze zich niet meer redden.
Ach, mijn lezers, als we nu eens even stilstaan hij die geestelijke David. Christus is van eeuwigheid beloofd, dat, wanneer Hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien. Daar zal een Verlosser tot Zion komen, namelijk voor hen, die zich bekeren van hun ongerechtigheid. Christus is dat beloofd. Maar wanneer? David heeft de strijd aan moeten binden. Maar welke strijd heeft Christus moeten strijden? Die heeft aan Gods gerechtigheid moeten voldoen. Die heeft met lichaam en ziel Zichzelf moeten offeren. Waarom? Om Zijn volk met God te kunnen verzoenen. We vinden duidelijk, dat ze de gegevenen Zijns Vaders zijn. David krijgt hier terug, wat hem ontnomen was. Met eerbied gesproken, de Kerk is van eeuwigheid de gegevene des Vaders. Maar wanneer krijgt Hij ze terug om ze uit hun verloren staat te verlossen? Wanneer zal Hij ze verkrijgen? Als Hij Zijn Ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben! Met andere woorden, om Zijn Kerk vrij te maken, heeft Christus een prijs moeten betalen! Gij zijt duur gekocht! Wat is die prijs geweest? Zijn dierbaar bloed! Om daarmee aan de rechten Gods te voldoen. Ten andere, om de satan de buit te ontroven.
0, Christus, als die grote Overwinnaar, om zondaren te redden uit de handen van satan, om ze als gevangenen te verlossen en als gebondenen los te maken! Christus heeft de losprijs moeten betalen om ze vrij te kopen! De prijs van zijn dierbaar bloed! David kwam hier als overwinnaar uit de strijd tegen de Amelekieten, waarop Gods vloek rustte. Christus heeft niet alleen voldaan aan de vloek der Wet, maar heeft Zijn volk ook gered van de eeuwige dood, die ze onderworpen waren, door Zijn dood en opstanding. Hij heeft ze gered uit de banden des doods en angsten der hel. Maar wat heeft dat Christus gekost om zondaren te redden van het verderf! Daarvoor moest Hij uit de hemel komen. Hij heeft er vlees en bloed voor aangenomen uit de maagd Maria. Hij heeft moeten lijden, Hij heeft voor de rechterstoel gestaan. Daar heeft Hij voor in het stof gekropen, in de hof van Gethsémané.
We vinden nog van David, dat het hem bange was. Maar wat moet het voor Christus geweest zijn! Droevig en zeer beangst, zodat Zijn zweet als grote droppelen bloeds werd. Wat dunkt u? David beminde zijn vrouwen en kinderen. Maar Christus heeft de Zijnen zo bemind, dat Hij in de hoogste nood gesterkt is geworden: om de strijd aan te doen. Om daar te bidden: Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede!

We lezen dat David zijn schuld thuiskrijgt, want hij had ze zelf in Ziklag gebracht. Maar zien we die geestelijke David daar in Gethsémané. Daar krijgt Hij, te worstelen met de zonden van Zijn volk. Daar krijgt Hij op Zich de straf der zonde, want de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. David zei: Mij is bange. Doch hij sterkte zich in de Heere! Wat heeft Christus geroepen in de hof tot God Zijn Vader! Als die geestelijke David. Wat heeft David als schaduwbeeld van Christus een liefde gehad tot het zijne. Maar de liefde van die grote Herder Christus, wat is die groot geweest voor Zijn verloren schapen! Hij getuigt er Zelf nog van in de gelijkenis van de goede herder.
Wij zijn niet hij machte om die liefde uit te drukken. We hebben wel eens gezegd, dat alle schrijvers en predikers, die in de loop der eeuwen over Christus geschreven en gepredikt hebben, nooit die liefde uit hebben kunnen drukken. David bond de strijd aan met de Amelekieten, om de zijnen te verlossen. Maar Christus heeft Zijn ziel uitgestort tot in de dood. Ziet hier die geestelijke David.
Met welk doel? Om ons terug te geven, wat wij verloren hebben, zodat het weer mogelijk is geworden, dat wij weer in een verzoende betrekking en gemeenschap met God kunnen gaan. Als we dan hier vinden, dat David de vijand had verslagen, heeft hij ook teruggekregen, wat hij verloren had. Christus

heeft het eeuwige leven verworven, dat wij verloren hadden. Ach, als we er iets van mogen leren, dat het alles een vrucht van Christus' verdiensten is! Weet u wat Christus' buit is? Dat Hij ons weer vrede en de zalige en zoete gemeenschap met God kan schenken. Dat Hij ons verlost van de heerschappij der zonde en van de vloek der Wet. Wat moet het een gelukkig ogenblik geweest zijn voor de vrouwen en kinderen, toen ze weer vrij waren en terug bij hun mannen en vaders. Kunt gij indenken en geloven, hoe verheugd Christus is geweest? Daarvan lezen we nog in Jesaja: Gelijk een bruidegom vrolijk is over zijn bruid, alzo zal God over u vrolijk Zijn.
Christus getuigt er Zelf nog van, dat er blijdschap is over één zondaar, die zich bekeert, meer dan over negenennegentig, die de bekering niet van node hebben. We lezen nog in de historie: Dit is Davids buit. Zo zien we dan, met eerbied gesproken, hoe Christus hier Zijn Kerk als een buit uit deze wereld heeft gehaald. Als we de historie lezen, vinden we daar: Terwijl David de strijd aanbindt om de zijnen te verlossen, ging Saul ten onder op het gebergte van Gilboa. Saul, die de vijand van David was. Maar als Christus op Golgotha uitroept: Het is volbracht, Vader in Uw handen beveel ik Mijn Geest, dan wordt daar de satan de kop vermorzeld, om straks voor eeuwig onder te gaan als Christus triumfeert in de opstandingsdag en Koning zal zijn in eeuwigheid. David is door de strijd gekomen tot zijn koningschap. Christus is door de weg van lijden, sterven en opstanding tot heerschappij gekomen! Hiervan zingt de Kerk: Gij voert ten hemel op vol eer; De kerker werd Uw buit, o HEER', Gij zaagt Uw strijd bekronen!
De vrouwen en kinderen van David zijn verlost van de heerschappij der Amelekieten. Ach, zo leert de Kerk: Dit is Davids buit. Mochten er nog zijn, die in zulk een staat verkeren. Die er met geen vers, tekst of redeneren uit kunnen komen. Die werkelijk Ieren kennen en de noodzakelijkheid opgebonden krijgen van redding en verlossing. Om met God verzoend en bevredigd te worden. Bedenk dan, dat u zo gevangen, hulpeloos en ellendig niet kan zijn, of die geestelijke David staat boven alles! Overdenk het eens met ernst! We zeiden, dat we tot onze lering wensen te spreken, wie gij ook mocht zijn! Och, denk niet dat uw geval een apart geval is, want dat wordt wel eens gezegd. Houd in de gedachtenis, uw geval is het geval van elk mens. Met dit onderscheid: De een weet het en de ander niet. Maar de staat van elk mens is, dat hij door de duivel verleid is, de satan toegevallen, God kwijt, onder de vloek der wet, dat dood en hel naar hem grijpen! Dat is elks geval. Voor deze mensen was ontvluchten niet mogelijk, het was hun ondergang geweest. Och, alle pogingen tot zelfredding brengen u maar dieper in de handen. Wij zijn aangewezen op die geestelijke David, op die gezegende Middelaar. Onder de hemel is geen andere Naam gegeven, maar gelukkig dat Hij er is.
God had als straf op de zonde deze mensen in de hand der Amelekieten gegeven. Ook wij liggen om eigen schuld verloren! Maar diezelfde God gaf David krachten om ze te redden, Diezelfde God, Die ons met onze zonden en ellende bekend komt te maken, met wat we geworden zijn door de zonde. Diezelfde God heeft gezorgd voor die geestelijke David. Daarvan sprak Hij vanuit de hemel: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb, hoort Hem. God erkent alleen het werk Zijns Zoons! Wij moeten gered worden uit onze diepe val in Adam, waarin we hulpeloos, krachteloos en reddeloos verloren liggen. Nu wordt er wat afgeworsteld om ons zelf te redden met teksten en verzen. Maar God erkent alleen het werk Zijns Zoons Jezus Christus. Die heeft Zijn Kerk gebuit uit de klauwen des satans. Die heeft Zijn Kerk gebuit van de vloek der Wet, Die heeft 'ze als een buit gered uit de macht der zonde en des doods.
Ten derde zeiden we, dat Hij ze niet alleen teruggeeft, maar ook verder onderhoudt.
We lezen nog dat de vrouwen, kinderen en het vee voor David uitliep. Hij had er de leiding over, hij kon het overzien, hij had de zorg er over. Wat dunkt u van die geestelijke David? Wat dunkt u van de Christus? We gaan nog even verder. Overdenkt het met ernst! Hij komt ze niet alleen te redden en te zaligen, Hij geeft en herstelt niet alleen wat we verloren hebben, maar wij verkrijgen door Hem bescherming en bewaring! Hij leidt Zijn volk door deze woestijn, gelijk Mozes en Aäron het volk Israëls leidden door de woestijn naar het land Kanaän. We hebben al gezegd, terwijl David de strijd aanbindt met de Amelekieten en overwint, gaat Saul en zijn koninkrijk ten onder. David wordt kort daarna koning over Israël. Dan komt hij ze als koning te regeren en te beschermen. We vinden nog, dat het volk blijde was voor hetgeen God ze gegeven had in de zoon van Isaï.

Die door Christus gered en gezaligd wordt, die neemt Hij ook voor Zijn rekening. Deze mensen zeggen: Dit is Davids buit. Maar wat moet de Kerk er wel niet van uitroepen! Wat is Christus' buit groot geweest. Hij heeft voldaan aan de gerechtigheid Gods. Hij heeft Zijn Kerk verlost. Hij zal niet rusten voordat ze in het eeuwige Jeruzalem zijn, waar ze dan voor eeuwig buiten het bereik van de duivel, van de zonde, van de dood en van alle vijanden zijn. David heeft met eerbied gesproken, niet gerust voordat hij in de stad Jeruzalem was, met al het zijne. Die dierbare Christus heeft verworven, dat de gewesten van het eeuwige Jeruzalem ontsloten werden, waarvan, toen Hij ten hemel opvoer, gezongen werd: Doe de poorten open, opdat de Koning der ere in ga. Wie is die Vorst zo groot in kracht? 't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht, Hem eren wij met lofgezangen. Ziet hier die geestelijke David, Die niet alleen de verlossing heeft teweeggebracht, maar Hij heeft ook voor Zijn rekening genomen, dat Hij Zijn Kerk zal verzorgen. We vinden nog dat David de buit ging verdelen. Aan wie ging hij het verdelen? Aan hen, die hem in de staat van zijn vernedering ontvangen hadden. Die met hem meegegaan waren in zijn vernedering en vervolging, die mensen mochten mee delen in Davids buit.
Christus is een Uitdeler van verborgenheden. Voor armen, verslagenen, hulpelozen, reddelozen. Voor hen, die één plante met Hem worden in Zijn lijden. Zij mogen ook delen in Zijn opstanding. We kennen allen de geschiedenis van Jakob wel. Toen Jakob gestorven was, kwamen de broeders tot Jozef en boden zichzelf aan tot slaven en knechten. Maar daar ging Jozef ze troosten en naar hun hart spreken, door ze te zeggen, dat hij hen en hun kinderen zou onderhouden en verzorgen.
Zien we Jozef als type van Christus, Die Christus, Die naar het hart van Jeruzalem weet te spreken, wanneer ze met hun noden, ellende, verdriet, angst, bestrijding en aanvechting de toevlucht bij Hem mogen zoeken. Dan is Hij een Uitdeler, Die van het geven niet armer wordt. Door alle eeuwen heen is de Kerk bediend geworden uit die volheid, mag de Kerk uit die volheid ontvangen genade voor genade. Als ze dan inleven, dat ze gebuit zijn uit de wereld van de zonde en de vloek der Wet, wat mogen ze dan doen? Hem de eer, aanbidding, dankzegging en heerlijkheid geven! Heere, U bent het waardig, dat U mijn hart en leven hebt! Dan zullen ze tot in het diepst der ziel leren kennen, dat Hij waardig is om geëerd, gediend, bemind en geliefd te worden. Dan mogen zij zich onderwerpen aan Zijn gezag en heerschappij. Daar zal de vrucht van zijn, dat ze Hem verheffen: Wij zijn Uwe, 0 Christus! Om zich zeer nauw aan Hem verbonden te mogen weten, naarmate ze de verlossing hebben leren kennen. Moest het niet in ons hart zijn, in zover Hij ons vrijgepleit heeft bij de Rechter, in zover Hij ons vrijgekocht heeft door Zijn bloed, in zover Hij ons vrijgemaakt heeft door Zijn dood en opstanding, in zover Hij voor ons verworven heeft de gemeenschap en vrede met God, in zover Hij ons Zijn Geest schonk tot heiligmaking, in zover Hij ons die troost leerde kennen, in zover Hij ons bewaart en verzorgt, moest dan niet alles in en van ons Hem gewijd wezen? Moesten we het niet uitroepen: Wij zijn Uw buit, wij zijn Uwe! Wat zou het toch waar moeten zijn, wat we straks hopen te zingen: Dus krijg ik van mijn plicht, 0 God, een klaar bericht.
Onze plicht is, dat wij voor die Koning zouden leven, Die zulk een dure prijs betaald heeft. Door Hem gekocht en betaald! Gelijk die slaaf tegen die Engelsman zei: Ik wil uw knecht wezen, die zulk een hoge prijs voor mij betaalde. Ik hoorde deze week nog, dat er een man gered was. Gered door iemand met gevaar voor eigen leven. Men had hem, in de kajuit gelegd en met een grote vloek zei hij: Nu is mijn tabak ook nog nat! Is dat niet tot oneer van de redder? Ach, zou het geen oneer zijn voor de Koning, als we niet leven overeenkomstig Zijn Wetten? Ik bedoel niet uit een verbroken werkverbond om zo zichzelf te vormen tot heiligmaking! Nee, dat is geen heiligmaking! We kunnen geen goede werken doen. We lezen in Openbaring: Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan en hun werken volgen met hen. Niet zoals de Roomse kerk leert, de werken voorop. Nee, het bloed en de gerechtigheid, de verlossende liefde gaan voorop en de werken volgen! Woont het soms niet in het diepste van Zijn volk om God in waarheid groot te maken? Al is het dan, dat ze het niet kunnen, zoals ze het willen.
Ach, dat kan niemand. Wie onzer kan de ware dankbaarheid opbrengen? Maar de kans zullen ze krijgen, wanneer ze aan het eind van de loopbaan door Hem geleid worden in dat nieuwe Jeruzalem. Daar zullen ze volmaakt en volkomen in de buit mogen delen door de eeuwige gemeenschap met een drieënig God. Gemeenschap met de engelen en met elkander. Daar zullen ze eeuwig zalig zijn, om,

daar een drieënig God eeuwig uit Zijn werken te prijzen en te verheerlijken. Daar zullen ze hun wens verkrijgen, om eeuwig dankdag te houden!
Voordat we eindigen wil ik nog iets zeggen. Wij lezen nog in het 25e vers: En dit is van die dag en voortaan alzo geweest, want hij heeft het tot een inzetting en tot een recht gesteld in Israël tot op deze dag.
We vinden dat er tweehonderd waren, die niet over de beek Besor konden vanwege hun vermoeidheid. Als David en zijn mannen terugkeren, lezen we dat er onder Davids mannen nog Belialsmannen waren. Die zeiden: Geef ze de vrouwen en kinderen terug en laat ze weggaan. Want ze zullen van de buit niet delen. Maar dan gaat David het als een wet instellen, dat ook degenen die hem gevolgd waren zover ze konden, mee moesten delen van de buit. David zegt niet: Wij hebben 24 uur gestreden en jullie hebben hier maar gezeten. Nee, we vinden dat hij naar hun welstand vraagt.
Die geestelijke David kent de zwakken. We lezen nog van Jakob, dat hij zich moest schikken naar de gang van het werk. Want ik heb zogende lammeren en drachtige schapen. Zo men ze afdrijft, ze zullen sterven. Zo weet die grote Herder om te gaan met lammeren en schapen. Dat geldt nu nog.
Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Wil ik er een noemen uit Gods Woord? Toen Jezus opgestaan was, was er een die zo zwak was, die geloofde niets meer. Dat was Thomas. Tien hadden Jezus ontmoet, ook de vrouwen en de Emmaüsgangers, maar één viel erbuiten. Wanneer er dan acht dagen voorbij waren, zegt Jezus niet: Wat ben je toch een ongelovig, halstarrig mens. Waarom heb je niet geloofd? Ik wil niet meer met je te doen hebben. Neen! Toen dat verloren schaap mee zat te treuren, verschijnt Christus en Die raapt dat verloren schaap op. Christus zegt: Leg je hand in de wonden, Thomas! Maar daar had hij geen behoefte meer aan. Hij roept het uit: Mijn Heere en mijn God! Daar mag hij mee delen in de buit. Zo weet Christus om te gaan met Zijn schapen. Jezus Christus is gisteren heden en tot in eeuwigheid Dezelfde.

Zingen we nog uit Psalm 19: 6.

TOEPASSING.

In ons teksthoofdstuk vinden we aan het eind nog, dat David van de buit naar zijn vrienden zendt. Ziet, daar is een zegen voor ulieden van de buit. Mijne lezers, in de eerste plaats die ooit iets van die buit heeft leren kennen, gunt het zijn grootste vijand wel. Want wat kan er nog groter uitgedacht worden, als om uit deze wereld gebuit te mogen worden. Uit de wereld, die ons ten verderve sleept. Gebuit te mogen worden uit de nacht des duivels. Want die de zonde doet, is uit de duivel. Verlost te worden uit de macht en heerschappij der zonde, zodat ze er iets van leren: Ik nu doe datzelve niet, maar de zonde, die in mij woont. Te leren kennen, verlost te worden van de vloek der Wet, die voor hen een tuchtmeester is geweest tot Christus! Zodat er geen verdoemenis is voor degenen, die in Christus Jezus zijn.
Verlost te worden van Gods toorn, die door het bloed van Christus geblust is. Die ook de verzoening heeft aangebracht. Die ook de vrede met God verworven heeft. Waren we nu alleen in dit leven hopende op Christus, ach, we waren de ellendigste van alle mensen. Maar nu heeft die geestelijke David ze verlost en gemaakt tot Zijn buit, waar Hij straks mee voor Zijn Vader zal verschijnen, om ze dan als een gemeente voor te stellen zonder vlek of rimpel. Hier zijn het dikwijls gespikkelden en gevlekten, maar daar zullen hun klederen gewassen zijn in het bloed des Lams. Om dan daar te zijn voor de Troon en Hem te dienen tot in eeuwigheid.
Mijn medereiziger naar de eeuwigheid, zult Gij daar ook bij zijn? Kom, overdenk het eens met ernst! 0, als u toch om moet komen in de zonde en klauwen des duivels! De duivel heeft het Judas zo mooi voorgesteld. Eerst werd hij godsdienstig. Hij hoopte op een goede baan in het aardse koninkrijk van Jezus. Maar zodra Christus ging spreken over Zijn sterven, wilde hij er nog winst uit slaan. Winst door de godsdienst. Hij was zo listig, dat hij maar één keer een berisping krijgt. Zelfs krijgt hij daarmee de andere apostelen op zijn hand: Had die zalf niet duur verkocht kunnen worden? Om zo de armen te kunnen helpen? Maar ach, zo verslaafd aan geld, wat gebeurt er?

Zodra hij, de zilverlingen in zijn zak had en zag, dat Jezus veroordeeld was, werd zijn consciëntie opengereten. De zonden vliegen hem in zijn aangezicht en raken zijn consciëntie! Hij zoekt zich nog te ontdoen van de benauwdheid, want hij krijgt berouw en belijdt voor de overpriesters zijn schuld, doch de vreselijke toorn Gods verschrikte hem.
Hij moet het geld kwijt en werpt het in de tempel, maar ook daarmee wordt zijn schuld en angst niet weggenomen! Satan had hem verleid en bij satan had hij, zijn toevlucht gezocht! Om ontslagen te zijn van de angst, pleegt Judas zelfmoord en stort daardoor in het eeuwig verderf.
0, gedenk toch, hoe ernstig het is, om van het geld onze God te maken en onszelf zodoende trachten veilig te stellen.
0, gezegende arme en verslagene. Davids buit is nòg overvloedig. Er is bij Hem een onverminderde volheid om hier in geloof en straks nog eens in heerlijkheid, te delen in de door Christus verworven weldaden, om Hem dan eeuwig te loven en te prijzen. De Heere zegene dit gebrekvolle woord om Zijns Zoons Jezus' wille. Amen.

Dankgebed.

Slotzang Ps. 68: 5.

Zegen.

Een Godsgericht

Zingen: Psalm 3: 2 en 3.
Lezen: 2 Samuël 1.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Wij zijn begonnen met het zingen uit de derde psalm. In deze psalm bezingt David de trouw van God, want we lezen in het eerste vers: Hoe vreeslijk groeit, 0 God, Het saam gezworen rot, Dergenen die mij drukken, Zij maken niet alleen Den opstand algemeen, Om mij mijn kroon t' ontrukken, Maar velen doen van mij, Hoe bitter ik ook lij', Nog deze smaadtaal horen: "God zal hem nu niet meer Verlossen als weleer; Hem is geen heil beschoren."
Maar daar tegenover leert hij ook kennen Gods trouw! Wij hebben eerder stilgestaan bij deze woorden: En David sterkte zich in de Heere zijn God. Toen had David God weer nodig. Wanneer? Ach, toen hem *alles* ontvallen was!
Zijn vrouwen kinderen en have, dat alles was door de Amelekieten meegevoerd. We vinden, dat zijn vrienden gereed stonden om hem te stenigen. Daar krijgt David te aanvaarden, dat het zijn eigen schuld was! Hij had Ziklag en het land der Filistijnen gekozen. Hier mag David zijn ontrouw aanvaarden. Daar tegenover krijgt hij oog voor Gods trouw, wat hem doet uitroepen: Maar trouwe God, Gij zijt het Schild dat mij bevrijdt. Hier was David aan het beste adres. We lezen van Saul, dat hij naar de tovenares ging om raad te vragen. Want Saul had God verlaten! Maar David neemt zijn toevlucht bij God. En dan krijgt hij te ervaren, dat God niet gaat verwijten gelijk zijn knechten deden. Och, als we waarlijk de schuldige mogen worden en we krijgen te eigenen, dat het om onze eigen zonden is, wàt we ook onderworpen mogen zijn, dan bewijst God dat Hij getrouw is. Paulus zegt: Indien wij ontrouw zijn, God is getrouw. Dat geeft geen reden om trouweloos te leven en maar raak te zondigen! Neen. We vinden in Gods Woord de zwakheden van de Kerk en de bespottingen van de hel, doch daar tegenover ook de onveranderlijke trouw van God. De knechten wilden David stenigen, maar dat konden ze niet, want David had God tot zijn Schild. Saul, met al zijn legermachten, had God verlaten! David bleef hier alleen over, maar met God aan zijn kant. Is er nog groter uit te denken? Een arme zondaar, die God overhoudt! Die ervan getuigt: Mijn Schild, mijn Eer, mijn vast betrouwen; Op U vest ik het oog; Gij heft mijn hoofd omhoog, En doet m' Uw gunst aanschouwen.
David mocht weer delen in de gunst van God! Een jaar en vier maanden was hij in het land der Filistijnen geweest en had hij in Ziklag gewoond. God had hem wel nagespeurd, maar hij heeft de innerlijke gunst van God moeten missen. We vinden dan ook, dat hij in al die tijd de priester niet nodig had. Maar hier krijgt hij de priester weer nodig en wordt het weer bewaarheid: 'k Riep God niet vrucht'loos aan; Hij wil mij niet versmaan in al mijn tegenheden.
En tegenheden zijn er vele! Maar als men dan mag ervaren: "Hij zag van Sion neer, De woonplaats van Zijn eer, en hoorde mijn gebeden", dan is het te overkomen.

Mijn lezer, is er nog groter uit te denken, als dat er van ons kennis is in de hemel? Dan is het ook niet erg, dat de mensen niet van ons weten! David gaat dan ook in het derde vers vertrouwend bidden! Zo menigmaal heeft hij ervaren, dat God de Getrouwe was, dat hij nu ook verder zich aan de Goddelijke trouwen zorgen over kan geven. Wat een onderscheid tussen Saul en David! Toen de schutters der Filistijnen op Saul aanhielden, had hij geen toevlucht, zodat hij in de wanhoop omkwam, terwijl David zich hier mocht verliezen in God.
Wij bepalen thans uw aandacht bij 2 Samuël 1, waarin men David boodschapt, dat Saul en zijn zonen en het volk gevallen waren. En wel naar aanleiding van het 12e vers:

En zij weeklaagden en weenden en vastten tot op den avond over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk des HEEREN en over het huis Israëls, omdat zij door het zwaard gevallen waren.

We wensen dan stil te staan bij:

1e. David krijgt de boodschap van het Godsgericht over Israël,
2e. David krijgt de boodschap van het Godsgericht over Saul,
3e. David oefent een Godsgericht over de boodschapper
4e. David bedrijft rouw over het Godsgericht.

Zingen we vooraf nog uit Psalm 46: 4 en 5.

Verleden week hebben we stilgestaan bij Davids buit. Hoe hij daar een type en schaduwbeeld was van Christus, Die de buit voor Zijn Kerk verworven heeft.
Het eerste boek van Samuël begint met de geboorte van Samuël en het eindigt met het sterven van Saul. In het 2e boek van Samuël vinden we het leven van David verder beschreven, We zeiden dan in de eerste plaats erbij stil te staan, dat David wordt geboodschapt het Godsgericht over Israël!
Wanneer u met aandacht geluisterd hebt, dan hebt u gehoord, dat David teruggekeerd was naar Ziklag. Daar zat hij bij de puinhopen van een afgebrande stad. We vinden, dat hij daar twee dagen geweest is. Hem was niets bekend van hetgeen er op het slagveld gebeurd was. Hij wist niet, dat God zijn zaken gericht had en dat de troon van Israël ledig was. We lezen dan in het eerste hoofdstuk, dat David op de derde dag een boodschap krijgt van wat er op het gebergte van Gilboa gebeurd is. Wij noemen dat een Godsgericht. Waarom? We kunnen allen wel weten, en als we Gods Woord onderzoeken, komt, het steeds duidelijk naar voren, dat God de ongerechtigheid van Zijn volk komt te bezoeken, Het eerste boek van Samuël vermeldt ons, dat het volk Israël aan Samuël gaat vragen om een koning. Samuël, die over deze zaak ontstemd was, gaat aan God om raad vragen. Dan vinden we, dat de Heere tot Samuël zegt: Ze hebben u niet verworpen, maar ze hebben Mij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn.
Daar stapt God niet over heen! Ze zeggen tot Samuël: Wij moeten een koning hebben, die voor ons uit gaat om te strijden en onze oorlogen zal voeren. En wat had God bewezen? Vanaf de uittocht uit Egypte tot op die dag toe, dat *Hij* hun oorlogen gevoerd had, als een grote Koning! Zodat dat kleine volk, in het midden van veel vijanden, door Hem was bewaard en in een land gezet, overvloeiende van melk en honing. Krachtens Zijn eeuwig verbond zijn ze niet ten ondergegaan.
Die schuld lag er nog! Nu werkt God niet over de schuld heen! Hij gaat David geen koning maken, die als herder over het volk zal regeren, om ze van hun vijanden te verlossen. Daarom zeiden we in de eerste plaats, dat God Zijn gericht uitvoerde over Israël, zodat hier de laatste slag, die het volk Israël leverde onder aanvoering van koning Saul, de zwaarste slag geweest is voor het volk Israël. We zouden hier een uitgebreid veld vinden als we spreken zouden over Adam, in de staat der rechtheid. Hoe hij daar onder de Godsregering welvaart, vrede en rust heeft in het paradijs. Maar door de verleidingen des duivels, de koning dezer aarde verkoren heeft. De satan, die gezegd heeft: Al deze koninkrijken zijn van mij. En onder die regering van satan hebben wij ons begeven. God verlaten, de satan verkoren! Van deze keus ondervinden we dagelijks de bitterheid. Waarin bestaat die bitterheid? Dat door de zonde bloed, tranen, twist, tweedracht, oorlog, pest, honger en zo naamloos veel leed en ellende gekomen is over de wereld. We worden geslagen met wat we zelf gekozen hebben, totdat straks het Godsgericht ons leven afsnijdt! Hier ervaart het volk Israël de bitterheid van hun keus! Maar ook wij ervaren de bitterheid van onze keus! Als we er iets van leren kennen, wordt er bij tijden wel eens geroepen tot onze Koning. Maar God zwijgt! Nu komt God in onze geschiedenis richterlijk te handelen met het volk, maar Hij komt ze niet geheel te verwerpen. Want terwijl daar op Gilboa's hoogte het gericht zijn werk doet, vinden we ook een David in het gericht, waarvan we in de voorgaande predikatie gehandeld hebben. Maar David wordt door God uitgeholpen en de weg tot de troon wordt gebaand, opdat hij als de gezalfde Gods als koning zou regeren!

De ondergang van Saul werd de opkomst van David. Wanneer we dit over willen brengen, bedenk dan, dat de duivel al zoveel jaren regeert over de aarde. We zouden haast zeggen, het lijkt wel of God niet meer regeert. Och, van de satan mag u leven zoals u wilt, gelijk het volk Israël van de afgoden, die verboden ook niets! In satans dienst mag ook alles! Zo komt het dat er in onze tijd bijna geen zonden meer zijn. Er is geen zonde meer, ook onder ons opkomend geslacht niet. Bioscopen, televisie en allerhande ongerechtigheid, het wordt alles goed gepraat. Maar houdt er rekening mee: eens breekt het Godsgericht aan! Zullen we er rekening mee houden, dat God niet over de zonde heen stapt? Gelukkig als we aan deze zijde van het graf met God te doen krijgen! Dat we eens mogen buigen onder het gezag van Gods majesteit. Er wordt in onze geschiedenis niet alleen gesproken over het volk Israëls, maar ook over het volk des Heeren. God stapt ook niet over de zonde van Zijn volk heen. Maar er ligt een onderscheid in het richterlijk handelen. Dat komt in onze geschiedenis duidelijk naar voren tussen Saul en David. Als God met Saul richterlijk gaat handelen, neemt Saul zijn toevlucht tot de tovenares en het einde is, dat hij zich in zijn zwaard laat vallen. Het gehele volk kwam in het Godsgericht, ook het volk des Heeren! Maar niet geheel Israël is uitgeroeid! God komt ook met David te richten. Het werd voor David van alle kanten een verloren zaak. Maar hij ging in de angsten en benauwdheid tot God roepen. En God brengt hem, door deze weg heen, als overwinnaar op de troon! We zien hier David als type van Christus. Toen die geestelijke Saul, dat is de satan, de kop vermorzeld werd, toen Christus uitgeroepen heeft: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?, toen Hij daar hing aan het Kruis, toen was Hij alleen in het gericht met God. Maar daar heeft Hij het uit mogen roepen: Het is volbracht! En door Zijn opstanding uit het graf, werd Hij Overwinnaar van de dood. Daar heeft die geestelijke vijand van de Kerk het moeten verliezen, daar, in dat Goddelijk gericht is de satan overwonnen. Golgotha wordt ook wel genoemd gerichtsplaats. Maar Christus is daar niet voor eeuwig ondergegaan, gelijk David niet ten onderging, maar Hij is opgestaan op de derde dag. David krijgt hier op de derde dag de boodschap: De Heere heeft uw zaak gericht. De weg is open tot de troon. Zo is door Christus de weg naar de hemeltroon geopend. Hij draagt de sleutelen der helle en des doods. Daar is Christus opgestaan tot de verlossing van Zijn volk, verworven door Zijn lijden en sterven.
Van David staat er nog, dat hij een herder Israëls is geweest. Zo is Christus die grote Herder van Zijn volk geworden. David krijgt hier de boodschap, dat het gericht was voltrokken over Israël. Gods toorn was afgekeerd!
Maar niet alleen over het volk.
Onze tweede gedachte was: *Het Godsgericht over Saul.*
Ook de zonen van Saul waren in dit gericht betrokken. Het is wel opmerkelijk, dat de boodschapper alleen maar spreekt over Saul en Jonathan! Toch zijn al zijn zonen, uitgezonderd Isboseth, die waarschijnlijk met Abner heeft kunnen vluchten, gesneuveld op Gilboa.
Dit gericht is een rechtvaardig gericht geweest. Wij mogen wel aannemen op grond van Gods getuigenis, dat Jonathan er beter van geworden is. Hij heeft hier zijn kroon afgestaan aan David, door de bearbeiding des Geestes, maar hij is van het slagveld des gerichts binnengegaan, om de kroon te werpen aan de voeten van het Lam. Ook kunnen we wel aannemen, dat Saul als zelfmoordenaar, die getracht heeft om van de hel zijner consciëntie verlost te worden, gestort is in de eeuwige hel. Het Godsgericht over Saul! Dit is een vreselijk gericht geweest.
Ach, deze man nam, toen hij de legers der Filistijnen zag, zijn toevlucht tot een tovenares, in plaats van tot God! Een man, die in zijn godsdienstijver alle tovenaars had trachten uit te roeien! Ik kan het niet nalaten om hier te separeren. Houdt in gedachtenis, dat er van Saul staat, dat zijn hart werd veranderd, maar veranderd is niet vernieuwd! Dat is in zijn leven openbaar gekomen. In het eerst was hij ijverig voor God en Zijn dienst. Zelfs lezen we nog, dat er van hem staat: Is Saul ook onder de profeten? Maar Saul miste de levendmakende genade van God de Heilige Geest, waardoor openbaar kwam in zijn leven, dat het steeds verder van God afging, tegen de vermaningen, roepstemmen en waarschuwingen in. Hij wordt ten laatste nog een vijand van het levende volk. We kennen allen de geschiedenis. Saul was bevriend met Samuël en Samuël hield van Saul. We vinden nog, dat Samuël veel voor Saul gebeden heeft, zodat de Heere ten laatste zegt: Waarom bedrijft gij rouw over Saul, die Ik toch verworpen heb? Ach, Samuël was geen hartekenner. God wel. Laten we er rekening mee houden, dat het nogal eens voorkomt, dat men in de jeugd ijverig en werkzaam is voor de dienst van God, zodat men wel eens

grote verwachting heeft. Maar wat openbaart zich? Afzakken. Wat zal het einde zijn, als God het niet verhoedt? Wij moeten ernstig waarschuwen! Houdt er rekening mee, wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Er staat nog in Gods Woord, dat God zal spotten met onze vreze en zal lachen in ons verderf! Wanneer Saul daar voor het leger der Filistijnen staat en God hem niet antwoordt, noch door Urim, noch door de profeten, krijgt hij het doodsbenauwd. Ach, laten we toch nooit vergeten: God komt een keer af te rekenen. In plaats van als een schuldige te kermen: 0 God, hier ligt de doorbrenger, de goddeloze, ik heb U verlaten", in plaats van te smeken om genade, neemt hij, de toevlucht tot een tovenares. Wat gebeurt daar bij die tovenares? Daar wordt een duivelsspel gespeeld. Er zijn misschien wel mensen, die denken, dat het werkelijk Samuël was. Maar denk maar nooit dat God zo met Zijn volk laat spotten. Wanneer die vrouw dan tot hem zegt: Wie, zal ik u doen opkomen? zegt Saul: Doe mij Samuël opkomen. Wat zegt deze boze geest dan tot Saul? Morgen zult gij bij mij zijn, wat vraagt gij naar mij? De Heere heeft het koninkrijk van u gescheurd, gelijk als Hij door mijn dienst tot u gesproken heeft.

Hier gaat de duivel Saul zijn ondergang aanzeggen: Morgen zult gij bij mij zijn. Dat is niet bij Samuël, want die was in de hemel. Maar, bij mij, dat is in de hel. Nu breekt het Godsgericht aan over Saul, die een vervolger was geweest van David, de drager van Christus. Laat ons gedenken aan het droevig einde van Saul, als hij daar op het gebergte van Gilboa tot zijn wapendrager zegt: Dood mij. Zijn wapendrager wilde echter niet. Dan laat Saul zich in zijn zwaard vallen en sterft daar als een zelfmoordenaar. We zeiden: Het Godsgericht.

In dit gericht werd ook Jonathan betrokken, maar met een onderscheid! We vinden, dat Jonathan en zijn broeders óók sneuvelden. Hierin heeft Jonathan bewezen, ondanks zijns vaders vijandschap tegen David en Samuël, dat hij zijn vader bijgestaan heeft in deze strijd. Willen wij als zonen en dochteren er nog rekening mee houden, dat het gebod: "Eert uw vader en uw moeder" nog van kracht is? Jonathan was het niet met zijns vaders dwaasheid omtrent David eens, maar wel heeft hij hem erkend als zijn vader. Hij is gestorven met zijn vader, op het gebergte van Gilboa. Op grond van Gods Woord mogen we toch wel aannemen, dat er tussen dit sterven een groot verschil was. Saul, in vijandschap, als zelfmoordenaar, die zijn toevlucht gezocht had bij duivelskunst. Jonathan, die zich onder de regering Gods gebogen had, hetgeen hij in zijn leven bewezen heeft, door geheel vrijwillig zijn kroon en troon af te staan aan David. Maar beiden komen hier onder het gericht Gods. God voert Zijn Raad uit! Al deze dingen, die op Gilboa's hoogten afgespeeld waren, worden aan David geboodschapt. Onze derde gedachte, waar we een ogenblik bij stil wensen te staan, is: *Het Goddelijk gericht over de boodschapper.*

Gods Woord leert ons, dat deze boodschapper een Amelekiet was, die op de derde dag tot David kwam. Er staat nog van hem, dat zijn kleren gescheurd en dat er aarde op zijn hoofd was. Hij viel ter aarde en boog zich neder.

Hier vinden we een grote huichelaar! U moet het hoofdstuk maar eens goed lezen. Wij kunnen niet vers voor vers gaan behandelen, want dan zouden we veel te uitgebreid worden. Deze boodschapper komt met een bedoeling. Om met mooi praten, liegen en bedriegen hij David in de gunst te komen. Want wat hij gaat vertellen, is geheel in strijd met het vorige hoofdstuk. Daarin lezen wij, dat Saul in zijn zwaard gevallen is en stierf, alsook zijn wapendrager. En wat gaat deze boodschapper aan David verhalen? Ik kwam bij geval op het gebergte van Gilboa. Daar zag ik koning Saul, die aan mij vroeg: Wie zijt gij? Toen zeide ik: Ik ben een Amelekiet, die mede dient in het leger. De koning zei toen: Dood mij, want deze maliënkolder heeft mij opgehouden. De koning lag met de dood te worstelen. Toen heb ik hem gedood, want hij was tóch gestorven.

Algemeen wordt vastgesteld, dat deze man door bedrog en leugen David zocht te misleiden. Hier hebt u zijn kroon en armsierselen! Als deze jongen dan alles verhaald heeft, gaat David voor de tweede maal vragen: Wie zijt gij? Hij zegt weer, dat hij een zoon van een Amelekiet is. Hij verwachtte waarschijnlijk wel een beloning! Daar staat deze man, die zich door leugens en bedrog als moordenaar van de gezalfde des Heeren uitgeeft, voor David, die zelf tot tweemaal toe Saul had kunnen doden, maar het niet durfde. We vinden dan, dat David zegt: Hoe hebt gij niet gevreesd, de gezalfde des Heeren aan te raken? David riep een van zijn jongens en zeide: Treed toe, val op hem aan, en hij sloeg hem dat hij

stierf. David zeide: Uw bloed zij op uw hoofd, want uw mond heeft tegen u getuigd, zeggende: Ik heb de gezalfde des Heeren gedood.
Ach, misschien heeft die jongen nog wel om genade gesmeekt! Maar in plaats van beloond te worden, komt hij in het Godsgericht. Een Goddelijk gericht over leugens en bedrog! Laten wij bedenken, dat deze jongen zijn loon kreeg, maar, een gerichtsloon! Die vanwege zijn God-onterende hoogmoed aan het liegen en bedriegen gaat, staat niet voor niets in Gods Woord beschreven! Lichtvaardig liegen is erg, maar met voorbedachten rade liegen is nog erger! Ons anders voor te doen dan we zijn is uit den boze. God is geen ledig toeschouwer! Hier ligt voor ons ook een lering in. Wat moest het wel in ons wonen, om leugen en bedrog te haten en te vlieden. We vinden nog: Geen leugenaars zullen in het koninkrijk Gods komen. Weet u wat een opmerkelijke zaak is? Dat u zulke mensen bijna nooit eens uit de schuld hoort opkomen! Waarom niet? Omdat hun consciëntie niet meer spreekt als ze liegen. Maar als een waar kind van God iets verkeerd doet, slaat het direct. En al is het, dat ze er wel eens een ogenblik overheen kunnen leven, gelijk David, God komt gedurig af te rekenen. God stapt niet over de zonde van Zijn Kerk heen! Gelukkig als we verwaardigd mogen worden, om steeds maar weer voor God in de schuld te mogen komen. Dan is God een God, waarvan nog staat: Zeer mild in het schuld vergeven. Maar wanneer we volharden, houdt er dan rekening mee, dat God een keer af komt te rekenen. Dat het dan openhaar mag worden, dat we oprecht zijn voor Gods aangezicht. Elk mens is van nature leugenachtig en niets gaat gemakkelijker dan liegen. De Wet zegt ons: Gij zult geen vals getuigenis spreken. Waarom? Het is de zonde, waar de duivel mee begonnen is. En het eerste wat Eva na de val deed, was liegen tegen haar man. En Adam loog tegen God! Wat zijn we wonderlijk omlaag gedaald! Als het niet waar was, dat God genade verheerlijkte, kwam er niemand. Maar het is het vrije eenzijdige werk van God, dat God genade verheerlijkt, doch niet aan mensen, die in de zonde leven, maar aan diegenen, die leren kennen, dat God waarachtig is en alle mens leugenachtig. Die mogen bukken en buigen onder Gods majesteit. Vandaar komt het ook, dat er zoveel afgekletst en geroddeld wordt. Ach, de leugen gaat zo snel. Er was eens een leraar, die erg belasterd was geworden door een man. Maar toen die leraar op zijn sterfbed lag, kwam die man bij hem om vergeving vragen. Die dominee zei: Ik wil het je van harte vergeven. Maar nu moet je eens een zak met veren van de toren af laten waaien en ze dan weer op gaan rapen. Die man zag daar geen kans toe, want die veren waaien overal heen. Zo, zei die leraar, is het nu ook met die laster, die je van mij verteld hebt. Die is overal heengegaan. Dat is niet meer goed te maken. Laat een ieder dit voor zich zelf bedenken en de toevlucht bij God zoeken. Om er iets van te leren: Maar trouwe God, Gij zijt het Schild, dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen; Op U vest ik het oog; Gij heft mijn 'hoofd omhoog.
Ach, als het niet waar was, dat ze er iets van leren, dat God een Hoorder en Verhoorder is van het gebed, waar moest de Kerk dan blijven.
In de vierde plaats wensen we nog even stil te staan bij de gedachte: *David bedrijft rouw over het Godsgericht.*
Wat gaat David nu doen? Zegt hij: Nu heeft Saul zijn deel, dat is zijn eigen schuld? Neen, we vinden het lied van David. Hij is geen man, die al de zonden op gaat halen van Saul. Hij eerbiedigt hem nog als de gezalfde des Heeren. Hij zegt: o sieraad Israëls! Hier vinden we wat genade vermag. Hij erkent hem nog als zijn schoonvader en gaat hem als gezalfde nog eren, wanneer hij gaat spreken over wat hij voor zijn volk geweest is.
o sieraad Israëls, hoe zijt gij gevallen. Op u moet geen dauw noch regen zijn, 0 Gilboa!
Wij zullen het hele lied niet behandelen. U moet het zelf maar lezen in het 2e boek van Samuël. Maar David bewijst, ondanks dat Saul het op zijn leven toegelegd had, ondanks dat Saul hem vervolgd had, dat hij hem nog erkende als een held en gezalfde des Heeren. Want hij zegt: Want aldaar is der helden schild smadelijk weg geworpen, het schild Sauls, alsof hij niet gezalfd ware geweest met olie.
Ten laatste staat hij nog even stil bij Jonathan.
Jonathan is verslagen op uw hoogten. Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder jonathan. Gij waart mij zeer liefelijk. Uw liefde was mij wonderlijker dan de liefde der vrouwen. Hier bedrijft er één rouw over zijn broeder, waar hij zoveel liefde van ontvangen had. Wat een tere band is dat geweest! En wij geloven, dat het een band is geweest, die door de dood niet is verbroken. In de laatste verzen heeft hij het niet meer over Saul, maar over zijn vriend en broeder, met wie hij zo nauw verbonden is geweest.

Die daar verslagen is op Gilboa's hoogten. We vinden niet, dat hij over Jonathans werk handelt, maar alleen over zijn liefde. Mijn lezer, wat is er mooier dan liefde! Wat hebben die twee elkander vertrouwd! Door de liefde. Want die liefheeft, is uit God geboren, want God is liefde.
We zingen nog Psalm 68: 16.

TOEPASSING.

Mijn medereisgenoten op weg en reis naar de eeuwigheid, nog zijnde in genadetijd. In het gedeelte, dat we behandeld hebben, vinden we niet direct leerstellingen, maar er ligt wel veel onderwijs is. En God mocht het onderwijs nog komen te zegenen, opdat we onszelf eens kregen te onder- en doorzoeken: In hoeverre ben Ik oprecht voor God? Gods Woord leert ons nog: Heb de waarheid en de vrede lief.
Mijn lezer, het is zo noodzakelijk, dat wij oprecht zijn voor God. De ware oprechtheid bestaat hierin, dat wij schuld eigenen en zondaar voor God zijn. Toen David een jaar en vier maanden onoprecht was, liep hij God niet na. Hij loog voor het aangezicht van de koning Achis, hij vroeg niet Gods raad! Maar God speurde hem na. Wat vinden we dan, toen God hem staande hield? Dat hij schuld ging eigenen en Gods raad ging vragen! Er is een groot onderscheid. Men kan een huichelaar zijn om naam en eer en aanzien. Dat is vreselijk! Maar men kan ook huichelachtig zijn. En ik geloof, dat er niet een van Gods volk is, of ze komen erachter, dat ze een huichelachtig hart hebben. Maar daarom zijn ze nog geen huichelaar! Salomo zegt nog: Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens. Daarom ook bidt de dichter van Psalm 25: Laat de oprechtheid en de vroomheid mij behoeden.
We vinden in ons teksthoofdstuk. Het Godsgericht over een huichelaar. Christus zegt tegen de Farizeën: Gij geveinsden! Komt, laten wij de hand eens in de boezem steken. Hebben we nog stenen om naar een ander te gooien? Kennen we ons arglistig en bedrieglijk hart? David is door God nagespeurd! We vinden dat David enkele keren in de zonde gevallen is en bedrieglijk gehandeld heeft, maar God bracht hem op zijn plek. Als God hem dan weer opzocht, mocht David schuld eigenen en werden de schoonste psalmen gedicht. Deze man was zich ervan bewust: Zo Gij in 't recht wilt treden, wie zal bestaan: Maar hij had ook geleerd: Bij U is vergeving. Voor deze Amelekietische jongen was geen vergeving meer, ook voor Saul niet! Daarom hebben we onszelf wel te onderzoeken, hoe het met ons staat op weg en reize naar de eeuwigheid. Ik kom nogmaals met de vermaning tot u: Blust uw sprekende consciëntie niet uit! Blust in dit opzicht de Geest niet uit, Die u nog in kennis brengt, dat het niet goed gaat op weg en reis naar de eeuwigheid. Het is nog een bewijs, dat die Geest nog met u twist, dat God u nog niet prijs gegeven heeft. Als die Geest nu niet meer met ons twist en we werken over onze consciëntie heen, zie toch toe, dat we niet vallen in het oordeel der verharding! Want te vallen in het oordeel der verharding zal meebrengen, dat God straks zal lachen in ons verderf en spotten met onze vreze. Wanneer Saul daar op Gilboa's hoogten voor de dood gesteld wordt en geen toevlucht heeft, is zijn enige toevlucht het zwaard, om zo als een zelfmoordenaar zijn eeuwige ondergang te zoeken. Maar wanneer David in de schuld gezet wordt en hij krijgt de schuld over te nemen, mag hij ervaren: Maar trouwe God, Gij zijt het Schild dat mij bevrijdt.
Ook de jeugd onder ons wil ik het toeroepen: Bedenkt toch wat jullie doen? Dat jullie toch niet over je consciëntie heen blijft zondigen. Zondigen tegen beter weten. We zondigen niet goedkoop, hoor, jongens en meisjes! Ziet toe, dat je consciëntie niet als met een brandijzer wordt toegeschroeid. 0, als God een keer terugkomt en af gaat rekenen, houdt er dan rekening mee, dat het kwaad en bitter zal zijn. Wat zal het wezen, als het laatste Godsgericht over ons uitgesproken wordt! Is het: Gaat weg van Mij, gij vervloekte? Ik mag u van deze plaats nog prediken, dat het nog een bewijs is, zover u hier aanwezig bent, dat God u nog brengt onder de prediking van Zijn Woord, dat de weg nog niet afgesloten is! Dat u nog niet prijsgegeven bent aan het oordeel der verharding. Dat God u nog laat prediken: Wendt u naar Mij toe en wordt behouden! Vliedt de zonde en de wereld, terwijl het nog is het heden der genade, nog de welaangename tijd. In zover er nog mochten wezen, die hun hart hebben leren kennen: Wanhoop niet, wanneer u krijgt te eigenen, dat u van u zelf niets anders bent als een huichelachtig en bedrieglijk mens, die de diepte van uw bedorven staat hebt leren kennen, die

de Heere dikwijls nog vleit met de lippen in uw gebed, terwijl uw hart soms verre van God af is. Ach, wees toch eerlijk en oprecht voor God. Want God bedriegen, dat kan niet! Laat maar eerlijk zien, wie u bent en zoek het maar niet voor God goed te maken. Maar dat u mocht aanvaarden, ziende op Hem, Die het op Golgotha verdiend heeft door Zijn bitter lijden en streven. Die Zijn bloed gegeven heeft. Is er dat nog onder ons? Zoek uw toevlucht bij de Heere der Heirscharen, bij die geestelijke David, opdat Hij als Koning over ons hart mag triumferen en regeren. Dat Hij voor ons een Leidsman moge zijn, zodat we met Paulus mogen ervaren: Ik ben met Christus gekruist en wat ik nu leef, leef ik door het geloof des Zoons Gods. Als dan het laatste gericht aanbreekt, wat zal het dan wezen, om de kroon neer te mogen werpen aan de voeten van het Lam! Om dan gekroond te mogen worden met eer en heerlijkheid. En dat alleen, omdat Hij ons gekocht heeft met Zijn bloed! Om dan God, uit Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen.
De Heere zegene de waarheid om Jezus' wille. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 66: 2.

Zegen.

"***Gedenk aan 't Woord"***

Zingen: Psalm 56: 5 en 6.
Lezen: 2 Samuël 2.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Mijn lezer, we zijn begonnen met het zingen van de 56e psalm. In het laatste vers spreekt David van drie zaken, te onderscheiden in ellende, verlossing en dankbaarheid. In dit vers vinden we: Verlost van de dood, zijn smart verdreven en dit alles in dankzegging aan God. Wat was deze man wedervaren? In het vierde vers vinden we: Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar Woord. Het Woord, hetwelk was het Woord. Zijner belofte. God had David een belofte gedaan en David komt te ervaren, dat de Heere Zijn Woord waarmaakt. David eerde hier God in Zijn Getuigenis. Opmerkelijk vinden we: Ik prijs in God Zijn Woord. Het Woord, waar God Zijn gedachten in uitspreekt, gaat David hier huldigen. En nu had God Zijn Godsgedachten aan David geopenbaard, aan zijn ziel. God had Zijn gedachten bekend gemaakt aan David; in de eerste plaats door middel van de zalving in het midden zijner broederen. Daar is David verwonderd geweest over de Godsgedachten! Want, was hij niet de verachte onder zijn broederen, die verblijf hield in het veld? Samuël kwam om te offeren en *hij* mocht er niet bij wezen. David moest erbuiten vallen! We vinden niet dat David opstandig geweest is, omdat hij er niet bij geroepen is. Hij heeft zeker zijn onwaardigheid leren kennen. We vinden in psalm 25 de bede om genade omtrent de zonden zijner jeugd. En nu werd hij geroepen om gezalfd te worden met de olie, dewelke door de Heere is bereid. En, gezalfd zijnde, kwam terstond de Geest op hem. Daar openbaarde God Zijn Godsgedachten. En hoewel de Heere een weg met hem gehouden had, die geheel tegen zijn vlees was, nochtans, wanneer die man door God op de troon is gezet, moest hij bekennen, dat God een Waarmaker van Zijn Woord is. Wanneer de Heere in ons leven Zich geopenbaard zou hebben, moeten we niet zien op de omstandigheden, waar de Heere ons door komt te leiden. Het zaligmakend geloof pleit en rust op het Woord!
In psalm 119 vinden we: Gedenk aan 't woord, gesproken tot Uw knecht; Waarop Gij mij verwachting hebt gegeven; Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd. Opmerkelijk is het, dat zulk één toevlucht neemt tot het Woord van God, die in benauwdheid komt te verkeren! Er is niets zekerders en veiligers te vinden. Dit Woord is onveranderlijk! David zegt dan ook: Ik prijs het onfeilbaar Woord. Door middel van de profeten heb ik het uit Zijn mond gehoord. We vinden dan ook veel dat de Heere sprak door middel van de priesters, dat is door de efod.
Als we door het geloof mogen geloven, wat God tot ons gesproken heeft, kan dit wel beproefd worden, maar God kan van Zijn Woord niet af. Het geloof nu bestaat niet in het vasthouden van onze bekering en in hetgeen we ondervinden, maar vindt zijn vastheid in het Woord. Als is het nu, dat de gehele hel mobiliseert, God zal Zijn Woord waarmaken, hetgeen Hij ook met David gedaan heeft, al was het dan door een weg heen, die David niet kon bekijken. Had God nu wat beloofd, David had ook wat beloofd. Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden mij bijstand boodt, en 't onheil af zoudt wenden, Tot U, 0 God, mijn lofzang op te zenden, Door ijver aangespoord.
Dit gaat hij in het volgende vers doen: Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood.
Saul had het op Davids leven aangelegd. Maar we vinden hier dat God uitkomst gegeven heeft. God had Zijn Woord waargemaakt. En nu de dankbaarheid! Uw dierb're gunst is m' altoos bijgebleven: 'k Zal, voor Gods oog, naar Zijn bevelen leven; Zo word' door mij Zijn Naam altoos verheven; Zo word' zijn lof vergroot.
Ziet hier de dankbaarheid.

Wij vragen thans uw aandacht voor 2 Samuël 2: 4 en 5. In hoofdzaak wensen wij uw aandacht te bepalen bij de zalving van twee koningen, hetwelk we onderscheiden in de zalving van David en Isbóseth,

Zingen Psalm 35: 12 en 13.

Eerder hebben we stil gestaan bij het Goddelijk gericht over Saul en de boodschapper van Sauls dood. Thans wensen we stil te staan bij de bevestiging van het Woord Gods, Die waar kwam te maken hetgeen Hij beloofd had. We vinden een David bij Ziklag, een stad, die verbrand lag. We vinden, dat de Heere David zo niet als koning aannam. Eerst werd hem de buit uit Ziklag ontnomen, waardoor hij met zijn schuld alleen overschoot en met God! Zijn vrouwen en zijn kinderen was hij kwijt en zijn vrienden dreigden hem te stenigen. Hier stond David geheel alleen.
Dat was nu zijn weg naar de troon. God komt Zijn Woord waar te maken, al is het door het onmogelijke heen, om Zijn eer te behouden. Nu kon David nooit zeggen, dat hij al rijk was en dat hij al wat van het koningschap beleefde over zijn zeshonderd krijgsknechten. David is daar als een naakte en ontblote zondaar overgeschoten. Onder de beschuldigingen van zijn vrienden schoot hij alleen met God over. Nu krijgt hij de priester nodig en versterkte zich in de Heere, zijn God. Eerst was hij alles kwijtgeraakt, maar wanneer hij alles terugontvangt, verkrijgt hij het eerlijk van God! Toen David daar stond hij een uitgebrande stad, wist hij niet, dat de Heere afgerekend had met Saul. Nadat David te Ziklag wedergekeerd was, met zijn vrouwen en kinderen en de buit, en hoorde dat Saul en zijn drie zonen dood waren en dat Israël verslagen was, wat zei hij toen? Zegt hij dan: De troon is open en deze plaats zal ik gaan vervullen? Neen, let op, David had een les geleerd, David was gezalfd, maar had nu geleerd Gods tijd af te wachten. Alles wat hij uit zichzelf gedaan had, was verkeerd afgelopen! Maar nu gaat hij God vragen: Heere, zal ik optrekken naar mijn volk? Zal ik optrekken naar een van de steden van Juda?
En de Heere zeide tot hem: Trek op. En David, zijn afhankelijkheid verder betuigende, ging verder vragen: Waarheen zal ik optrekken? En Hij zeide: Naar Hebron! Ziet hier de schone vrucht van het zaligmakend geloof, hetgeen werkzaam wordt met het Voorwerp des geloofs. We vinden hier een schoon beeld van afhankelijkheid. David durft niets meer te ondernemen buiten de Heere. Hierin ligt een les voor ons allen. Wat is het nuttig en nodig, ons door God te laten ontledigen, opdat we alles uit onze handen geven en het God laten doen. *Dit* kunnen we vinden op elk terrein van het leven, dat we *zelf* aan het werk zijn. Velen stellen, dat David hier gerechtvaardigd is geworden, toen hem alles ontviel, hetgeen wij niet vaststellen, maar we geloven wel, dat hij hier een ernstige les geleerd heeft. En waarom heeft God die man op zijn plaats gebracht? Omdat hij van God bemind was! Ziet, het werk van God de Heilige Geest. Saul mocht weglopen, maar David niet! De Heere brengt Zijn volk altijd terug aan de planten Zijner voeten.
We vinden later nog van David, als de profeet Nathan tot hem komt, dat hij uitroept: Laat mij in de handen des Heeren vallen! Een schoon kenmerk van de waarachtige genade.
Wanneer Jozef bij Potifar in huis was en in verzoeking gebracht werd, zegt hij: Zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen God? Er is niets schoners te vinden dan de vreze des Heeren, waardoor men afwijkt van het kwade! David trok nu op naar Hebron, een stad, die de Heere verkoren had om David aldaar koning te maken. Daarna kwamen de mannen van Juda en zalfden aldaar David tot een koning over het huis van Juda. God was begonnen om David te verhogen! Waarschijnlijk heeft hij zeven jaren als banneling geleefd, doch de Heere gaf hem nu de begeerte van zijn hart en vervulde Zijn belofte. David, als schaduwbeeld van Christus, komt hier in de eerste trappen van zijn verhoging. Vervolgd door zijn volk is hij in het diepste van zijn lijden overgeschoten met God. Alzo is Christus ook in het diepste van Zijn lijden vervolgd door Zijn eigen volk, verraden door Zijn eigen discipel Judas, in de hof van Gethsémané door Zijn discipelen verlaten en is alleen met God overgebleven. Christus, Die onschuldig als Middelaar voor de zonde heeft geboet. David heeft zich gesterkt in de Heere, zijn God, maar met de geestelijke David heeft God afgerekend, opdat Hij de buit zou verwerven. David is door de diepte heen geleid, maar wanneer hij in Juda tot koning gezalfd is, is hij daar ook verhoogd geworden. David is eerst gezalfd geweest in het verborgen, in alle stilte, doch Christus is van

eeuwigheid door de Vader verordineerd. David is hier in Hebron gezalfd om zijn ambtelijke bediening uit te voeren. Later is hij weer gezalfd over het gehele koninkrijk. Christus, als gezalfde Koning, in de eerste trappen van Zijn verhoging, is naar de hemel gevaren en ten laatste, in de dag des oordeels, zal Hij als Koning heersen en regeren over Zijn ganse kerk. Hier ligt dus een lering in, dat David een schaduwbeeld is van Christus, Die als plaatsbekledende Borg, door de Vader erkend is en, toen Hij opstond van de doden, daar Zijn koninklijke autoriteit bewees. Christus is gezalfd tot drie ambten, welke wel onderscheiden zijn van elkander, maar niet af te scheiden van elkander. In deze ambten heeft Hij als profeet geleerd in Zijn omwandeling op aarde, als priester heeft Hij Zichzelven geofferd en als Koning bewijst Hij heerschappij te voeren over Zijn vijanden, zelfs over dood, hel en graf! David was de drager van Christus.
Juda was als stam verkoren door de Vader en David de wortel, waaruit de Christus zou geboren worden. Daarom vinden we in David zoveel afgeschaduwd van die gezegende Middelaar. Het volk van Juda is wel blij geweest, dat ze verlost zijn geworden van Saul. Maar, David is ook een type en schaduwbeeld van de Kerk! Het leven van Gods volk, dat gezalfd is met die dierbare Geest, waarvan Paulus zegt: Omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven (Romeinen 5 : 5), dat zal er hier iets van leren, dat het een zwerftocht is en dat ze gasten en vreemdelingen hier op aarde zijn. Die altijd te worstelen hebben met die geestelijke Saul, die het altijd op het leven van de Kerke Gods gemunt heeft. Wanneer David geroepen wordt uit het veld, zien we hier als eerste daad de roeping, hetgeen een Goddelijke roeping is geweest. David is geroepen geworden om gezalfd te worden met de heilige zalfolie, hetwelk ziet op de Heilige Geest. En waar nu God de Heilige Geest wederbarend gaat werken, door een krachtdadige roeping, is het de werking van Gods Geest, dat hij met zijn roeping niet geholpen is. Maar als we zien op David, dan is *na* zijn roeping de verdrukking begonnen, die waarschijnlijk zeven jaar geduurd heeft. Hij is in dezen, met zijn roeping en zalving een banneling geworden, hetgeen hem uit deed roepen: Nu zal ik één der dagen nog omkomen door de handen van Saul! Maar God heeft bewezen, dat Hij op Zijn tijd en wijze, tot eer van Zijn Naam, Zijn Woord waar komt te maken. Nu is David met zijn roeping niet op de troon gekomen, maar God is door een weg, welke strijdt tegen de natuur, Zijn Woord waar komen maken. Wanneer de Heere ons een belofte gegeven heeft en we deze gelovig omhelsd hebben en uit hebben geroepen: Gedenk aan het woord, gesproken tot Uw knecht, en de Heere gaat eens andere wegen met ons bewandelen, dan is dit een pijnlijke les. Pijnlijk is het om de belofte kwijt te raken, want men spreekt soms zo graag over bevinding en over de beloften. Maar als God er door de Goddelijke gerechtigheid de brand eens in gaat steken, dan doet het ons met David uitroepen: Mij is bange! Wanneer nu de Kerke Gods gaat ervaren, dat de brand in haar bevinding gaat, dan grijpt ze de dood wel eens aan! David kon er zich niet mee handhaven, maar schoot er ontbloot mede over. En dat is nu de weg, waardoor de Heere aan Zijn eer komt. Houdt in gedachtenis, in elke weg, die God meteen mens komt te houden, werkt de Heere op Zijn eer aan. Dit doet David uitroepen: Ik prijs in God Zijn Woord. David had in die weg niets anders gedaan als tegenstand geboden, omdat hij het met de weg van God niet eens was! Maar God stand erachter en toen David erachter kwam, moest hij bekennen: Gij hebt mijn ziel beveiligd voor de dood. Door die weg heen is David een schaduwbeeld van Christus. Door die weg heen komt Christus, in het hart van een zondaar, op de troon en wordt het Christus vergund van de Vader om ze in die weg aan te nemen. En al is het, dat we gerechtvaardigd zijn, vrijgesproken en verzegeld, dan kan men in de rechtvaardigmaking ook nog dwalen. We hebben wel eens gehoord, dat men wel sprak over rechtvaardigmaking, maar zeide, niet vrijgesproken te zijn, hetgeen geheel tegen de natuur is. Rechtvaardigmaking is een vrijverklaring en men mag dit dus niet van elkander losmaken. We vinden nu, dat David koning wordt over Juda en opvallend is het, te zien, dat David niet gaat tegenwerpen dat hij tot koning gezalfd is over Israël, maar we zen hem trapsgewijze naar zijn verhoging gaan. Het eerste wat we van hem lezen, toen hij koning geworden was, is, dat hij de boodschap ontving dat Saul en zijn drie zonen omgekomen waren. Als vrucht van de Godsvrucht zien we hier, dat David geen leedvermaak heeft. Hij gaat zich niet gelukkig prijzen daar vanaf te zijn. Hier wordt bewaarheid, dat de vrucht des Geestes liefde is, hetgeen we vinden in het volgende: Toen zond David boden tot de mannen van Jabes in Gilead, en hij zeide tot hen: Gezegend zijt gij de Heere, dat gij deze weldadigheid gedaan hebt aan uwen heer, aan Saul, en hebt hem begraven. Zo doe nu de Heere aan u weldadigheid

en trouw! En ik ook, ik zal aan u dit goede doen, dewijl gij deze zaak gedaan hebt (2 Samuël 2: 5 en 6). Het is een gewichtige zaak uw vijanden lief te hebben en te zegenen die u vervloeken en wel te doen degenen, die u geweld aan doen. Hier ligt een schone lering in voor Gods volk, want het is de genade die zich hierin openbaart. We weten de geschiedenis en laten we hier iets van verhalen. We vinden, dat Jabes in Gilead door Nahas, de koning der Ammonieten, omsingeld is geworden. De inwoners van Jabes zeggen tot Nahas: Sluit een verbond met ons! (Want er was toen nog geen koning, en Saul werkte nog op het land). Nahas wilde nu wel een verbond sluiten, maar onder de voorwaarde, dat hen allen het rechteroog uitgestoken werd. Toen zeiden de oudsten van Jabes: Laat zeven dagen van ons af, zo zullen wij tot u uitgaan. Wanneer nu de boden tot Saul komen, nam deze een paar runderen en hieuw ze in stukken en zond ze door de landpalen van Israël, zeggende: Die niet zelf uittrekt achter Saul en achter Samuël, alzo zal men zijn runderen doen. En het gehele volk kwam achter Saul en verloste de mannen van Jabes in Gilead van Nabas, de koning der Ammonieten. En nu vinden we, hoewel Saul een vreselijk vorst geworden was, dat ze hem nog eerden in zijn dood als de gezalfde. David had hem ook eertijds om het leven kunnen brengen, maar hij heeft hem als gezalfde geëerd! En wanneer hij hier de boodschap verkrijgt, gaat hij de mannen van Jabes in Gilead zegenen, die, wanneer Saul en zijn zonen opgehangen waren aan de muur te Beth-San, in de nacht hun dode lichamen weggenomen en begraven hebben, Alzo hebben ze de doden nog eer aangedaan! Nu gaat David ze zegenen: Gezegend zijt gij den Heere, dat gij deze weldadigheid gedaan hebt aan uwen heer, aan Saul, en hebt hem begraven. In het rouwlied van David vinden we niet één kwaad woord over Saul. Openbaart zich hierin niet schoon de wortel van de Godsvrucht?

David, hier op zijn plaats zijnde, gaat ze toezeggen, dat God weldadigheid en trouw aan hen bewijzen zal. Dit alles is nu een vrucht van Godzaligheid en die dit leren kennen, zullen erkennen, dat het een eenzijdige Godsdaad is. Geen vermaak in een ander zijn ondergang, want deze hebben voor eigen hart en leven leren kennen, dat God eeuwig recht doet als God ze zelf doet ondergaan. De lering, die we hier vervolgens nog uit kunnen trekken is de roeping en zending van een leraar. David is naar schatting zeven jaar van tevoren geroepen en gezalfd. David is nu niet zelf op de troon geklommen, maar heeft door een weg van beproeving de tijd af moeten wachten, totdat God er hem op kwam te zetten. En als God het doet, dan kan men zich altijd beroepen op Hem. Doet men het echter zelf, dan moet men het ook zelf uitwerken. David kan zich dan ook altijd beroepen op de Heere. Wanneer de Heere ons in het leven wat oplegt, wàt het dan ook mag zijn, we mogen ons altijd beroepen op de Heere. Wanneer David oorlog gaat voeren, gaat hij eerst de Heere raadplegen. Verder vinden we nog in verband met onze tekst, dat, wanneer Israël verslagen was, Abner, de krijgsoverste van Saul, Isbóseth met zich mede neemt naar Mahanaïm. Wanneer we de geschiedenis nauwkeurig lezen, kunnen we vinden dat Isbóseth niet gelijk met David koning geworden is, maar na verloop van vijf jaren na de aanvang van Davids koningschap. We vinden, dat David zeven-en-een-half jaar te Hebron geregeerd heeft en Isbóseth twee jaren. Dit vond hierin zijn oorzaak, dat het land gedeeltelijk in handen was van de Filistijnen en waarschijnlijk heeft Abner vijf jaren werk gehad eer dat hij het land in het bezit van Isbóseth kon brengen. Uitdrukkelijk vinden we dat Abner dit alles deed voor Isbóseth! Maar nu het onderscheid! Bij David deed God het, maar bij Isbóseth was het mensenwerk. Isbóseth betekent: Man der schande. Abner nu, alhoewel hij eerder had moeten bekennen dat David de verkorene was, gaat tegen het gebod en de wil des Heeren, *zijn* wil uitvoeren om Isbóseth koning te maken. Dat David de strijd niet aan gaat binden, daarmede bewijst hij zijn Godsvrucht. David heeft in die zeven-en-een-half jaar bewezen, dat hij de eed, die hij aan Saul gezworen had, bevestigd heeft. Dit in tegenstelling tot Saul, die lichtvaardig omging met een eed, wanneer hij zijn moordplannen op David wilde uitwerken. En niet alleen aan Saul, maar ook aan Jonathan had David gezworen, dat hij zijn zaad niet zoude uitroeien. In dit alles gaat David bewijzen, dat hij het in de hand des Heeren overgeeft, waarin David bewijst het geloof in God. Het is een gezegende zaak, als we in alle moeite en strijd, kruis en lijden alles over kunnen geven in de hand des Heeren. Wat moet het voor David geweest zijn, toen hij zag op de andere tien stammen. Moest hij de strijd aan gaan binden? Neen. David heeft er wat van leren kennen, hetgeen we vinden in Psalm 56: In God zal ik Zijn Woord prijzen, ik vertrouw op God; ik zal niet vrezen, wat zou mij vlees doen? Nu was het niet de bedoeling van Abner om het hij de tien stammen te laten, maar de opzet was om tot een totale overheersing te komen. Daarna trok Abner op om Juda mede te

veroveren en we vinden, dat ze elkander ontmoetten hij de vijver van Gibeon. Maar als we de geschiedenis nagaan, kunnen we niets vinden, dat aanleiding gaf om Isbóseth van de troon te stoten. We vinden hier, dat Abner en Isbóseth alles in het werk stelden voor een totale overheersing, doch hier wordt bewaarheid, hetgeen gezongen wordt: Maar eeuwig bloeit de gloriekroon op 't hoofd van Davids grote Zoon.
David, als type van Christus, is ook een type van de Kerk. Christus is trapsgewijze verhoogd geworden. De eerste verhoging is geweest Zijn opstanding, de tweede Zijn hemelvaart, de derde Zijn zitting aan de rechterhand Zijns Vaders en de vierde het oordeel, in Zijn hand gegeven, over de ganse aarde. Zo vinden we hier ook de trappen van Davids verhoging. Hij heeft de tijd van God mogen afwachten. Hij kon het in Gods handen geven en heeft de Heere in zijn eden gehouden. Hierin ligt een zoete troost voor de kerke Gods, als Hij ons beloftenissen gedaan heeft en ons genade geschonken is door vrijspraak van schuld en straf en wij een genaderecht ontvangen hebben tot het eeuwige leven, zodat God niet meer onze Rechter is, maar als Rechter ons vrijgesproken heeft! Maar, dan kan men niet missen de verzegeling des Geestes, wat een thuiskomen inhoudt bij de Vader, door welke Geest men roept: Abba, Vader.
De discipelen was gezegd, dat ze in de stad moesten blijven, totdat ze met kracht aangedaan zouden zijn uit de hoogte. Deze mensen konden niets anders doen dan uitzien naar de vervulling van de belofte. En op de vijftigste dag na de opstanding heeft Hij die belofte vervuld. Voor David ging er nog zeven-en-een-half jaar overheen, eer dat de Heere de belofte kwam te vervullen door hem op de troon te zetten en met eer en heerlijkheid kwam te bekleden. Nu zou het kunnen zijn, dat die belofte bij de een of de ander ook nog is. Wel gekend de vrijspraak van schuld en straf, maar die nog missen een liefhebbend God en Vader, een zorgend, zegenend en zaligend God en Vader. Die nog geen thuiskomen verkregen hebben. Leert hieruit, dat het zeven-en-een-half jaar duurde eer dat David een thuiskomen kreeg te Hebron. Hebron betekent gezelschap en om nu in gezelschap van een drieënig God te mogen verkeren! De Heere komt Zijn Woord te bevestigen, dat Hij uit zal gieten van die Geest. En uw zonen zullen profeteren en uw dienstknechten en uw dienstmaagden zullen profeteren. De Heere zal Zijn Woord bevestigen en doen zoals Hij gesproken heeft. En zeg nu niet: deze zaken zijn voor mij te groot; want het was voor de Heere toch niet te groot om een arme herdersjongen op de troon te zetten! Is het dan God te groot om een arme zondaar in Zijn gemeenschap te brengen? Mijn lezer, daarin komt God zich juist te verheerlijken, om een zondaar in Zijn gemeenschap op te nemen en hem straks voor eeuwig in Zijn vaderhuis te nemen. Om in gezelschap van de Juda's, de Godlovers, voor eeuwig bij de Koning te zijn; om Hem dan voor wat Hij hier geweest is in het leven, eens volmaakt en voor eeuwig uit Zijn werken te loven en te prijzen.
Zingen: Psalm 72: 6.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, wat voor schade heeft David geleden met de proefweg die de Heere met hem gehouden heeft? Toen hij op zijn sterfbed lag, stierf hij oud en der dagen zat zijnde, maar hij mag nu juichen voor de troon der genade. Het is door een smartelijke weg geweest, want na zijn koningschap te Hebron, zijn hem de proefwegen in het verdere leven niet onthouden! Er staat in 2 Timotheüs 2: Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, Hij kan Zichzelf niet verloochenen.
Ging David zijn eigen weg, de Heere bracht hem steeds weer terug, met de middelen die werkten tot eer van Zijn Majesteit.
Wanneer we nu door alle roepstemmen henen onze eigen wegen gaan, wat zal het dan eens wezen in het gericht! Niet gebogen voor Gods getuigenis! Dan zal het verwijt eens zijn: Doch deze Mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, brengt ze hier en slaat hen voor mij dood (Lukas 19: 27).
Saul is met de Geest begonnen, maar met het vlees geëindigd. Hij was profeterende door de gemene werkingen des Geestes, maar hij heeft zich geopenbaard als een vijand van het waarachtige leven Gods. Zijn wij vijandig? Straks moeten we gedagvaard worden voor de rechterstoel van Christus. We kunnen hier vorsten geweest zijn, maar straks zullen we moeten buigen voor de Koning der koningen.

De Vader heeft het oordeel de Zoon overgegeven en allen zullen we gedagvaard worden voor de rechterstoel van Christus! Zijn we niet door Zijn bloed vrijgemaakt en hebben we in het geloof niet Ieren kennen, dat Hij de Borg en Zaligmaker is, hoe zullen we dan tegenover Hem staan? Jongelingen en jonge dochters, jullie verwachten nog veel van het leven, maar houdt er rekening mede, dat we eens gedagvaard zullen worden voor de rechterstoel van Christus en dan houden alle menselijke meningen op. 0, gedenkt aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve. Wat zal het wezen als het boek van Gods alwetendheid open zal gaan en het boek van uw consciëntie en het boek der Goddelijke Wet! Het is nog het heden der genade en zijn er nog onder ons, die met David leren kennen: Gij weet hoe ik zwerven moet op aard', laat er dan geen stilzwijgen bij u gevonden worden. Dat gij met David mocht ervaren: In God zal ik het Woord prijzen. En in zoverre de Heere met medeweten voor eigen hart en leven, u heeft laten ervaren, dat ge voor rekening van Christus ligt, houdt dan moed, want in alle beproeving zal de Heere Zijn Woord waar maken! Ik zal u niet begeven noch verlaten, en al is het door veel strijd, aan het einde hangt de kroon en dan zullen we uit al Zijn werken Gode dankzeggen en dat tot in eeuwigheid.
De Heere zegene Zijn Woord om Jezus' wil. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 103: 9.

Zegen.

De stad Zions

Zingen Psalm 68: 8.
Lezen: 2 Samuël 5.

Votum.
Zegen.

Gebed.

In hetgeen we gezongen hebben uit de 68e psalm vinden we, dat God de berg Sion tot een woonplaats verkoren heeft, in plaats van de berg Basan. Ondanks dat de berg Basan een vruchtbare berg was, waar koeien en schapen rijkelijk melk, boter en kaas voortbrachten, verkoor de Heere Sion, om daar te wonen. De naam Sion betekent dorheid, droogte! Het was dus een berg, waar niets op groeide. Dit in tegenstelling tot de berg Basan, die vruchtbaar was. Waar nu de dieren des velds geen bestaan vonden, daar wilde de Heere wonen! In de gezongen psalm vinden we: God Zelf heeft deze berg begeerd ter woning om, aldaar geëerd, Zijn heerlijkheid te tonen. We vinden hier een schoon beeld van de verkiezende liefde Gods. De Remonstrant leert verkiezing uit een voorgezien geloof of goede werken, hetgeen de tegenwoordige godsdienst gaat uitmaken. Alles even vruchtbaar! Maar God komt te begeren een onvruchtbare berg waar nooit geen verwachting meer van is! En wat ze ook zelf aan deze berg komen te doen, het is vruchteloos en tevergeefs.
Ten tijde van Eliza was het land rondom Jericho verontreinigd door het water. En wat ze ook probeerden om het land goed te krijgen, elke poging daartoe mislukte, omdat het water verdorven was. En wat nu een mens ook probeert om goede vruchten voort te brengen, het is tevergeefs. In Adam zijn we geestelijk dood gevallen.
Christus zegt tot de onvruchtbare vijgeboom: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid! Wanneer iemand zalig mag worden is het een werk Gods. In plaats van de schone berg Basan, kiest God een dorre, dode berg om die vruchtbaar te maken. Hierin vinden we het eenzijdige vrije werk Gods, Die altijd verheerlijkt wordt uit Zijn eigen werken. In de tabernakel stond de ark en wanneer God Zijn volk gaat zegenen, is het een eenzijdig vrij werk Gods.
In de laatste regels van ons gezongen psalmvers vinden we: De Heer', Die hem verkozen heeft, Die trouwe houdt en eeuwig leeft, zal hier ook eeuwig wonen. In het hart van Zijn volk heeft Hij een woonplaats gemaakt, in dewelke ze tempelen des Heiligen Geestes zijn. Een huis, waarvan Petrus zegt: Zo wordt gij ook zelven, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus. En waar Hij ook Zijn zetel genomen heeft, daar zal Hij wonen tot in eeuwigheid! Het kan tot onderwijzing zijn, wanneer we moeten gaan afleren, om nog enige vrucht in onszelven te zoeken, waardoor we Gode kunnen behagen. Dor en onvruchtbaar zijnde, kunnen we niets aanbieden als de vrucht van onze diepe val. In Adam, ons verbondshoofd, zijn we dood gevallen in zonden en misdaden, wat tot gevolg heeft: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid! Wanneer straks de heerlijkheid van dat verkoren huis er zal zijn, zal het wezen de heerlijkheid des Heeren, Die daar Zijn woonplaats begeerde. In de gezongen psalm vinden we het eenzijdige vrije werk Gods, en degenen die dit omhelzen, zullen uitroepen: Niet ons, 0 Heer', niet ons, Uw Naam alleen zij om Uw trouw en goedertierenheên, all' eer en roem gegeven.
Wij vragen thans uw aandacht voor 2 Samuël 5: 9 en 10, en bepalen uw aandacht:

1e. Bij Davids derde zalving.
2e. Jeruzalem, Davids woonplaats.
3e. Davids afhankelijkheid.

Zingen: Psalm 132: 10, 11 en 12.

In hetgeen we overgeslagen hebben, lezen we van Abner en Joab, van wie we vinden heerszucht en wraakzucht. We zijn hieraan voorbijgegaan, omdat het niet direct ligt in het leven van David. Ten tijde, dat David regeerde over het huis van Juda, heeft Abner Isbóseth koning gemaakt over de tien stammen Israëls. Na ongeveer twee jaren geregeerd te hebben, stelde Abner alles in het werk om diens rijk te vergroten. In alles is te merken, dat Isbóseth een zwakke koning is geweest. Wanneer Isbóseth Abner beschuldigde omtrent het bijwijf van Saul, openbaart zich bij Abner de heerszucht. Omtrent de ongerechtigheid ener vrouw wordt hij beschuldigd, hetgeen bij Abner leidt tot wraakzucht! Abner zond boden tot David om een verbond te maken, waarin David toestemt, onder voorwaarde, dat Michal, die hij gekocht heeft met honderd voorhuiden, bij hem teruggebracht wordt. Dit geschiedt, en Abner komt zelf ook bij David en wordt met een maaltijd ontvangen. Abner, die belijdt, dat God David verkoren heeft, zal ervoor zorgen, dat David ook over het ganse huis Israëls zal regeren. Maar wanneer Joab terugkomt uit de strijd en hoort, dat Abner bij David geweest is en David hem met vrede heeft laten gaan, gaat hij David beschuldigen van onrecht. Doch in hoofdzaak kwam bij Joab de heerszucht naar voren. Want als Abner de tien stammen over zou brengen naar David, zou Joabs heerschappij gevaar lopen! Joab laat Abner terugroepen en slaat hem aan de vijfde rib, zodat Abner sterft. Als David nu naar recht gehandeld had, had hij Joab ook moeten doden, want deze had een man zonder strijd, moedwillig en uit wraak, gedood. Wanneer we de geschiedenis aandachtig lezen, vinden we, dat David er niets aan gedaan heeft om te regeren over de twaalf stammen, maar alles overgegeven heeft aan de Heere. David heeft zelf de wapens niet aangegrepen tegen Isbóseth, maar hij is getrouw gebleven aan de eed, dat hij het huis van Saul niet zoude uitroeien. In alles heeft David bewezen in oprechtheid en zachtmoedigheid alles in de handen des Heeren over te geven! We vinden verder, dat het huis van David meerder en het huis van Saul minder werd. We lezen in de Kronieken, dat ze van verschillende stammen tot David kwamen, zeggende: Wij zijn uwe, 0 David, en met u zijn wij, gij zoon van Isaï. Vrede, vrede zij u en vrede uwe helperen, want uw God helpt u (1 Kronieken 12: 18). Isbóseth wordt overvallen en vermoord door twee van zijn knechten, die hem doden en zijn hoofd bij David brengen. Dezen nu rekenden op een beloning ten goede, maar ze werden gedood, omdat ze een man op zijn legerstee gedood hadden. Alles geschiedde echter naar Gods Raad, waardoor er van het huis van Saul niemand anders overschoot dan Michal en Mefibóseth. We vinden namelijk, dat David een onderzoek instelt ter oorzake van de drie jaren honger en dan worden er zeven opgehangen uit het huis van Saul. We vinden verder, dat de tien stammen tot David te Hebron komen en zeggen: Zie wij, uw gebeente en uw vlees zijn wij. Ze maken een verbond met David en ze zalven hem voor de derde keer! De eerste keer in het huis zijns vaders, de tweede keer te Hebron over Juda en de derde over het ganse volk, zodat hij koning werd over gans Israël. David, als type van Christus en van de Kerk, is driemaal gezalfd geworden. Dit lezen we van Salomo en de andere koningen niet! David is éénmaal gezalfd in de stilte.

Nu vinden we in Psalm 2: Ik toch heb Mijnen Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid.
Met welk doel heeft God David in de eenzaamheid gezalfd? Omdat Hij Zijn volk liefhad en het Zijn doel was om Zijn volk door de hand van David te verlossen.
In de stilte der eeuwigheid heeft God die geestelijke David, Zijn geliefde, van eeuwigheid beminde Zoon, gezalfd, opdat Hij Zijn volk, dat op aarde is, verlossen zou uit de klauwen der vijanden. We vinden in Psalm 89: Ik heb eens gezworen bij Mijne heiligheid: Zo ik aan David liege! Zijn raad zal in eeuwigheid zijn, zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon. Christus is van eeuwigheid gezalfd om Verlosser te wezen van Zijn volk, om ze straks dat eeuwige Jeruzalem, de stad des vredes te schenken.
Ten tweede is David gezalfd na een lange tijd van beproeving. Christus is gezalfd bij de aanvang van Zijn arbeid onder Israël en is daar gezalfd geworden door de Heilige Geest, toen Hij gedoopt is geworden en er een Stem uit de hemel geschiedde, zeggende: Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen.
Zalven betekent: Bekwaam maken voor de ambtelijke bediening, in dewelke Christus arbeidde als Profeet, Priester en Koning. Maar we vinden hier dat David voor de derde keer gezalfd wordt, daarbij heersende over gans Israël. De laatste zalving van Christus zal niet in de letterlijke zin te verstaan zijn

als bij David! Maar het zal waar wezen in de grote dag der dagen, dan zal God de Vader Christus, Zijn Zoon, erkennen over Zijn ganse rijk. Hij wordt daarom ook genoemd Koning van Zijn Koninkrijk, hetgeen we vinden van de wijzen uit het oosten, die vroegen: Waar is de geboren Koning der Joden? David is driemaal gezalfd, waarin ze hem gehuldigd hebben als de van God gegeven redder. Straks, in de dag der dagen, zal de Kerke Gods Christus zalven, door Hem hulde toe te brengen in het: De Koning leve!
Daarvan zingt de Kerk: Zo moet de Koning eeuwig leven! Bidt elk met diep ontzag. Men zal Hem 't goud van Scheba geven, Hem zeeg'nen dag bij dag.
Zullen wij daarbij behoren, om straks mede de Koning te huldigen? We zullen Hem hier moeten leren kennen als de van Isrels God gegevene! Leren kennen, dat Hij van God gezalfd is geworden tot waarheid en oprechtheid, heiligmaking en volkomen verlossing! Het gaat hier in hoofdzaak over het koninklijk ambt van Christus, waarin Hij regeert, verzorgt en beschermt. Bij Saul en Jonathan was alleen nog een spies en een zwaard te vinden. De Heere heeft die geestelijke David verkoren om Verlosser te zijn van Zijn volk, Overwinnaar over Zijn vijanden.
Het volk Israël was blijde met wat hun de Heere gegeven had in de zoon van Isaï! We vinden hier dat ze hem zalfden tot koning over de twaalf stammen Israëls, zodat hij regeren kon over alles wat zijn ziel begeerde. David was door God de Vader erkend als de van God verkorene, hetgeen we vinden in Psalm 89: Ik heb bij eenen held voor Israël hulp beschoren, Hem uit het volk verhoogd; Hem had Ik uitverkoren. 'k Heb David, Mijnen knecht, Mijn gunsteling gevonden, en hem met heil'ge zalf aan Mij en 't rijk verbonden.
Dit geldt inzonderheid van de geestelijke David, de Verkorene en Gezalfde des Vaders. Als Koning verbonden aan Zijn rijk, hetgeen Hij bewezen heeft in Zijn omwandeling op aarde. Eerst zijn profetisch ambt en in Zijn lijden en sterven Zijn priesterlijk ambt. Zijn koninklijk ambt vinden we, wanneer Hij als Overwinnaar uit het graf verrees en later naar de hemel is opgevaren. Daarvan zong de Kerk: Verhoogt, 0 poorten, nu de boog; rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog; opdat de Koning in moog' rijden. Wie is die Vorst, zo groot in eer? 't Is God, d' almachtig' Opperheer; 't is God, geweldig in het strijden. Als we nu zo'n Koning mogen leren kennen, die als Overwinnaar over dood, hel en graf getriomfeerd heeft, Die voor Zijn volk verwierf dat eeuwige land Kanaän, dat Jeruzalem dat daarboven is, is dat niet een gezegende Koning?
Een Koning, Wiens Koninkrijk zelfs de eeuwigheid verduurt! Bedenk eens, nu zal het er over gaan of wij behoren tot dat koninkrijk! Want, als Hij onze Koning is, al hebben we dan alle duivelen uit de hel en de gehele wereld tegen, dan kunnen we met die Koning aan onze zijde meer *voor* dan *tegen* hebben. Een Koning, waarvan geldt, dat Hij nooddruftigen en armen verschonen zal. Gelukkig, als we zulk een Koning hebben leren kennen!
Thans is alles in beroering, omdat er een prins of prinses geboren moet worden en wanneer het goed af mag lopen, zullen straks de saluutschoten weerklinken. (Prins Willem Alexander). Dan is het gehele land in rep en roer, waarbij vele mensen vrijaf krijgen, omdat het feest is. Doch men viert feest om een arm wicht, dat in zonden ontvangen en geboren is! Wanneer het een prins mag zijn, zal het de vraag zijn of hij ooit koning zal worden. We vragen ons af, of dit land ons land dan nog zal zijn. We weten het niet! Hangen de oordelen niet laag over ons! De zonden roepen om het oordeel! Waar zijn ze die Christus huldigen en waarbij het gaat om de Koning van de Kerk in ons diep gezonken vaderland? Zijn we een onderdaan van die Koning, dan zullen we Hem leren kennen, waarvan Jesaja getuigt: Uwe ogen zullen den Koning zien in Zijne schoonheid. David was schoon van aangezicht, bemind van zijn volk en erkend van God. Christus is erkend door de Vader en bemind door Zijn volk. We vinden nog in Psalm 45: Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort in Uw lippen daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.
David is tot koning gezalfd door zijn volk met heilige zalfolie, waardoor hij regeerde over zijn ganse volk! In de tweede plaats zeiden we: Davids woonplaats. David woonde nog in Hebron. We vinden dan, dat de Heere Sion verkoren had om daar te wonen. Op de berg Sion woonden de grootste vijanden van de Kerk. Het waren de Jebusieten, die woonden in een burg, waarvan ze meenden, dat hij onneembaar was. Van de Jebusieten vinden we, toen David optrok tot de burg Sion, om die tot zijn woonplaats te maken en opdat er een woning zoude zijn voor de Heere, dat ze hem bespotten! Ze

waren niet verschrikt, toen David met zijn dertigduizend helden aankwam, want de burg was immers onneembaar. Geen ontzag! Wordt heden ten dage de Kerke Gods nog niet bespot en veracht? Zo was David met zijn volk veracht in de ogen van de afgodendienaars, de Jebusieten, die hun houten en stenen goden huldigden. In de middellijke weg vinden we, dat David zegt: Al wie de Jebusieten het eerst slaat, zal tot een hoofd en tot een overste worden.
Joab had op grond van moord en doodslag de dood verdiend, hetgeen David in gedachten gebleven is, wanneer hij dertig jaar later tegen Salomo zegt: Doe dan naar uwe wijsheid, dat gij zijn grauwe haar niet met vrede in het graf laat dalen (1 Koningen 2: 6).
Wat doet Joab? Die beklimt de watergoot van de burg der Jebusieten en wordt tot een hoofd en overste. De Jebusieten deden verachtelijk over David door met hem de spot te drijven en te zeggen, dat kreupelen en blinden hem uit de stad zouden houden. Ze hebben gesteund op hun afgoden, maar zijn er beschaamd mee uitgekomen, hetgeen ook alle vijanden van de Kerk zullen ervaren. Men kan hier de spot drijven met de Koning en met Zijn Kerk door ze te verachten, te miskennen en te verwerpen, maar het zal bevestigd worden wat we vinden in Psalm 132: Wat vijand tegen hem zich kant; Mijn hand, Mijn onweerstaanb're hand zal 'hem bekleên met schaamt' en schand', Maar eeuwig bloeit de gloriekroon op 't hoofd van Davids groten Zoon.
De Koning staat in voor Zijn Kerk en heeft de berg Sion begeerd om aldaar te wonen. Dat God deze berg begeerd heeft, daarin openbaart zich de wijsheid Gods.
Wanneer David deze stad ingenomen heeft, noemt hij deze de stad Davids, Jeruzalem, de stad des vredes.
Christus is Overwinnaar van Sion, een onvruchtbare berg. De Jebusieten, en ook die ooit aan de weet komen wat ze zijn, zullen ervaren, dat ze vol afgoden zitten, en dat er geen plaats is voor die geestelijke David. Laten we ons hart eens nagaan! Er is overal plaats voor, behalve voor de Koning van de Kerk. David heeft de burg Sion overwonnen en met eerbied gesproken moeten wij ook overwonnen worden. Dan gaan al de Jebusieten eraan, ja, al de "ieten" moeten eraan, opdat Christus over ons zoude heersen. Paulus zegt: Ik ben met Christus gekruisigd en daar is alles, wat van Paulus was, eraan gegaan. Ik leef, doch niet meer ik, zegt Paulus! Christus neemt bij Paulus de regering in handen. David heeft de berg Sion overwonnen. Christus heeft door Zijn lijden en sterven aan de rechten en deugden van God voldaan en door Zijn Geest de overwinning behaald.
Met de Pinksterdag waren daar drieduizend, die van nature schepselen waren, waarvan Petrus zegt: Dezen hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood! Daar lagen ze verslagen! Christus gaat op Zijn zegewagen overwinnen. En gelijk David als overwinnaar zijn intrede deed in die burcht, op de onvruchtbare berg, waar niets dan doornen en distelen van afgoderij groeiden en niets dan onvruchtbaarheid was, alzo zal Christus Zijn intocht als Overwinnaar doen. Daar zal David zijn huis oprichten en daar zal David zijn zoon Salomo de tempel laten bouwen, waar de Heere zal wonen. Zijn woonplaats is dus geworden Jeruzalem, een stad door de Heere verkoren.
Paulus spreekt over Jeruzalem, dat boven is.
Krachtens onze diepe val hebben we ons uit de gemeenschap Gods, uit het Paradijs en uit de hemel gezondigd. Nooit is deze terug te verkrijgen van onze zijde! Want wat moest er overwonnen worden? De satan moest de kop vermorzeld worden! Gods deugden en rechten moesten verheerlijkt worden, wilde de Heere de poorten des hemels, waar geen satan zou kunnen komen en wat een woonplaats zou zijn voor Christus en voor Zijn Kerk, ontsluiten.
Hiram, de koning van Tyrus, zond David hout en alles wat nodig was, om voor zichzelven een huis te bouwen. Ziet hier, Davids woonplaats in Jeruzalem.
Christus zegt: In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben. Dat is het hemelse Jeruzalem, de plaats des vredes, waar de Koning der ere en de Koning der gerechtigheid een plaats bereidt voor Zijn volk. We vinden nog, dat David begonnen is die stad te verbouwen en te versterken, zodat Jeruzalem geworden is een bijna onneembare stad. Dit Jeruzalem bestaat nog en is hiermede één der oudste steden der aarde, waarschijnlijk 4000 jaar of ouder. Dit Jeruzalem werd eertijds Salem

genoemd, waarover Melchizédek destijds koning was. Toen de Israëlieten Kanaän veroverden, werd Jeruzalem bewoond door de Jebusieten en heette deze stad Jebus (Richteren 19: 10).
Het is David geweest, die Jeruzalem op de Jebusieten veroverd heeft (2 Samuël 5: 6).
Hoe dikwijls is die stad hoog verheven geweest, maar ook tot de hel toe nedergedaald. Verwoest en herbouwd, bewoond door verschillende volkeren met hun godsdiensten! Wanneer er zijn, die twijfelen aan de waarheid Gods, wat we nog wel eens vinden bij de jeugd, die soms bezet is met atheïstische gedachten, denk dan maar eens aan Jeruzalem. Wilt u een bewijs, dat Gods Woord de waarheid is? Ziet dan op het Joden-geslacht waarin alles, wat God in Zijn Woord geschreven heeft, aan hen is bevestigd geworden. Zelfs dat Hij ze verstrooien zou over de ganse aarde, nadat ze Christus verworpen hadden. Totdat de volheid der heidenen in zoude gaan en dat de Heere weer zoude gaan spreken vanuit Jeruzalem. We gaan niet in op de profetische uitspraken van de oudvaders, waarvan er sommigen zeggen, dat er nog een massabekering zal zijn onder de Joden en dat Jeruzalem nog eens zal bloeien in Godsvrucht. Wij vrezen het tegendeel, doch ons ontbreekt het licht hierover. Wonderlijk is wel, dat Jeruzalem nog bestaat, ondanks alles wat haar wedervaren is. In alles vinden we de hand des Heeren. Jeruzalem is een beeld van het nieuwe Jeruzalem. Paulus spreekt over het nieuwe Jeruzalem, dat boven is, waar de Koning der Ere Zijn intocht gehouden heeft. De Hemelvaartsdag getuigt er zo schoon van! Daarvan zingen we: Gods wagens boven 't luchtig zwerk, zijn tien- en tienmaal duizend sterk, verdubbeld in getalen. Wordt het aardse Jeruzalem soms vertreden; welgelukzalig dat nieuwe Jeruzalem, het zal in der eeuwigheid niet vertreden worden! Daar heerst de geestelijke Koning! Geen Jebusiet zal daar meer spotten, geen vijand zal daar meer inkomen, noch iets wat verontreinigd is! 0, dat gezegende Jeruzalem, waarvan de Kerk nog steeds zingt: Zij gaan van kracht tot steeds voort; Elk hunner zal in 't zalig oord van Sion, haast voor God verschijnen. Mogen we u nog opwekken? Hier is het een Mesech der ellende, maar wanneer we op reis zijn naar dat nieuwe Jeruzalem, wat zal dat wezen, daar te mogen komen! De dichter van Psalm 122 zingt ervan: Jeruzalem, dat ik bemin, Wij treden uwe poorten in! Het zal wat inhouden, verwaardigd te mogen worden om binnengeleid te worden en ontvangen te worden met muziek en gezang, onder blijdschap der engelen, om daar de stem te paren met alle inwoners, met de Sionieten uit de stad onzes Gods! Kom pelgrim, moed gehouden! De Koning heeft Sion overwonnen en begeerd, om aldaar te wonen. En dat Sion zal worden Jeruzalem, stad des vredes. Christus op aarde zijnde, heeft geweend over 'Jeruzalem en gezegd: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwe vrede dient! Maar in dat Jeruzalem, waar de eeuwige God troont tot in eeuwigheid, waar Christus erkend wordt als Koning van Zijn Kerk, omdat Hij als Overwinnaar over al zijne vijanden getriomfeerd heeft, zullen allen bekend hebben, wat tot hun vrede diende!
Hier is men soms vertrapt en vertreden en in de strijd bang te moede geworden. Maar wat zal het straks wezen, ingang te mogen vinden in het nieuwe Jeruzalem, de stad des vredes! David heeft bevel gegeven, dat in het aardse Jeruzalem het huis des Heeren gebouwd moest worden, tot een woonplaats voor de Heere. De Heere Zelf heeft gezegd, dat Hij Jeruzalem verkiest tot Zijn woning. Gelukkig, als we er hier iets van leren kennen, dat de Heere in het midden van haar is.
Ten derde: Davids afhankelijkheid.
Nu lezen we in dit kapittel: David nu ging geduriglijk voort en werd groot; want de Heere, de God der Heirscharen was met hem. We vinden nu in dit hoofdstuk iets, waarvan we kunnen zeggen: hoe is het mogelijk!
David nam zich meer vrouwen te Jeruzalem, tegen het gebod des Heeren! Dit alles, nadat hij van Hebron gekomen was. En David werden meer zonen en dochteren geboren. Met welk doel staat dit ertussen? Hebt u wel eens opgemerkt, dat David door die veelwijverij zoveel ellende in zijn huis bracht? Het was wel onder de toelating, maar niet in de gunst van God! Het gevolg was, dat Amnon zijn zuster Thamar verkrachtte, Absalom sloeg Amnon dood! Breuk en ellende kwam in zijn huisgezin en de bitterheid daarvan was, dat hij dit zelf gekozen had. Dat er dit nu juist in dit schone kapittel moest staan! Maar de Heere heeft niets voor Zijn Kerk verborgen gehouden! Hoewel David nu koning was over de twaalf stammen Israëls en de Heere Zijn belofte aan hem vervuld had, zodat hij Sion tot zijn woonplaats verkregen had, nochtans zaten zijn vijanden niet stil. De Filistijnen, die gehoord hadden dat ze David koning gemaakt hadden over Israël, dezelfde, die bij hen bekend geworden was als de

overwinnaar over Goliath, en die ook in hun land gewoond had, gingen al hun wapens en een ontzaglijk leger vergaderen. Zolang hij nog in Hebron koning was, hebben ze hem met rust gelaten, maar nu gaan ze hem opzoeken! Even de strijd te boven, maar weer opnieuw vervolgd! Weer vinden we in hem het beeld van de Kerk. Het kan wezen, dat de Heere na veel wederwaardigheden Zijn belofte vervuld heeft, men door genade gerechtvaardigd, vrij en verzegeld is door de Heilige Geest en een drieënig God heeft leren kennen. Het kan zijn, dat men dan zegt: Nu kan ik eens rusten. Vrede met God, vrede met de schepping, vrede met de engelen en de Kerk. Nu rustig voortgaan naar het Jeruzalem daarboven. Maar de Filistijnen zijn niet dood, want dezen zijn aanstonds gereed om ons van die rust te beroven! Daarom, het is hier het land der ruste niet! Had David nu al de Filistijnen maar uitgeroeid! Maar dat is niet zo! Delila riep aan Simson: De Filistijnen over u! Enkele keren kon hij ze afslaan, maar ten laatste valt hij in hun handen. Davids afhankelijkheid in de strijd bracht mede, dat hij het niet alleen verwachtte van zijn honderdduizenden soldaten en zijn drieduizend helden, maar als vrucht van zijn afhankelijkheid mocht hij tijdens de lange krijg gedurig overwinnen. Wanneer David de Heere gaat raadplegen, toont hij zijn oprechtheid bij al zijn zwakheden en gebreken. Hij ging niet in eigen kracht, toen hij bad: Heere zal ik optrekken en zult Gij ze in mijn hand geven?
Naderhand roept hij uit: Het is in de Naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb! Houdt in gedachtenis, bij alles wat de Heere aan ons bewezen heeft, dat we in eigen kracht niet één Filistijn ten onder kunnen brengen. Neen, niet één zonde kan men ten onder brengen in eigen kracht. We zijn aangewezen op de Koning van de Kerk. Paulus getuigt hiervan: Strijdt de goede strijd des geloofs. Dat we met onze noden bij de Heere zijn en Hem dan vragen om raad en wijsheid. Nu vinden we dat David de Filistijnen slaat met een grote slag. Dat hij hun afgoden, waar ze op gesteund hadden, verbrand heeft. Maar de Filistijnen laten het er niet bij zitten en vergaderen wederom hun legers. In zijn afhankelijkheid gaat hij voor de tweede keer vragen: Zal ik optrekken? Bij alles wat God hem geschonken had, zodat één zijner helden er driehonderd met het zwaard doodde, steunde hij nochtans op God, zijn Toeverlaat. En dan zegt de Heere: Wacht. Als gij hoort het geruis van een gang in de toppen der moerbeziënbomen, dan rep u, want alsdan is de Heere voor uw aangezicht uitgegaan. In zijn afhankelijkheid heeft hij niet tevergeefs op God vertrouwd.
Er is er niet één, die, oprecht op God vertrouwend, beschaamd uit zal komen.
Zingen Psalm 78: 36.

TOEPASSING.

Ziet hier een klein gedeelte 'van Davids leven! Nu niet meer als zwerveling, maar na een lange tijd van zwerven, vervolging, moeite en verdriet, heeft de Heere hem een plaats gegeven, waar hij woning had, verlost van zijn vijanden. De Heere heeft hem gegeven datgene, wat Hij beloofd had, daarmede tonende dat Hij getrouw is en Zijn beloften te Zijner tijd komt te vervullen, maar ook op Zijn wijze.
David had nooit kunnen denken, dat het door zulk een weg gaan zou, toen hij Goliath versloeg en hij voor het eerst gezalfd is geworden! Door een weg van een verbrand Ziklag, waarbij hij alles kwijtraakte. Maar ook door een weg, waar de Heere hem kwam te verhogen bij de ondergang van Saul te Hebron. De Heere verminderde het huis van Saul en verhoogde het rijk van David.
Dit geldt ook in de geestelijke zin. Heden ten dage lijkt het bij tijden of het huis van Saul de overhand zal nemen. Geen plaats voor de Koning van de Kerk, Die van God verordineerd is om Koning van Zijn Kerk te zijn. En als die Koning nu niet koninklijk regeerde, we zouden vandaag nog uit de weg geruimd worden. Eens zal het waar wezen, dat het huis van die geestelijke Saul, het koninkrijk des duivels, ten onder zal gaan! Dan zal de Koning op de wolken des hemels bewijzen, dat Hij Overwinnaar is en dat Hij al Zijn vijanden aan Zijn voeten zal brengen.
Houdt in gedachtenis, alle knie zal Hem gebogen worden en alle tong zal verstommen voor Zijn aangezicht! Jongelingen en jonge dochters, houdt er rekening mede, dat er eens een tijd aan zal breken, dat we voor die geestelijke Koning zeker zullen vallen. Eens zullen we allen de Koning zien. Wij allen, ook de kinderen, zullen Hem aanschouwen, wanneer Hij als Overwinnaar in de poort van Jeruzalem, op de wolken des hemels, zal komen om te oordelen de levenden en de doden. En hoe zullen we Hem zien? Als de vluchtelingen uit de stammen van Israël, die tot David komen met: Wij zijn

uwe, 0 David, en met u zijn wij, gij zoon van Isaï? Of zullen we Hem zien met vrees en verschrikking, wanneer Zijn ogen vuurvlammen zullen zijn en uit zijn mond een tweesnijdend scherp zwaard gaat en Zijn voeten als blinkend koper zijn? Als Zijn stem is als de stem van vele wateren, als de stem van zeven donderslagen?
Dan zal het gelden: Zwijg, alle vlees, voor het aangezicht des Heeren!
Wat zou het een weldaad wezen om hier aan Zijn voeten te mogen bukken en te buigen! Om hier met bekentenis van schuld aan Zijn doorboorde voeten terecht te komen. Want wat zal het vreselijk zijn om gelijk de Jebusieten uitgeroeid te worden. Van de hoogten afgeworpen te worden naar de diepte van het verderf! Het is nog het heden der genade en de welaangename tijd, de dag der zaligheid! Eens zullen we de Koning zien, maar zal het dan zijn: Deze is onze God, wij hebben Hem verwacht? Met de ganse Kerk door alle eeuwen heen mogen we dan zeggen, hetgeen we in het bruidslied vinden, in psalm 45: Mijn hart geeft een goede rede op; ik zegge mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.
Amen.

Dankzegging.

Slotzang: Psalm 97: 1.

Zegen.

"om der ark Gods wil .... "

Zingen: Psalm 132: 1, 2 en 3.

Lezen: 2 Samuël 6.

Votum.
Zegen.

Gebed.

We zijn begonnen met het zingen uit de 132e psalm, waar we vinden: Gedenk aan David, aan zijn leed; Gedenk den duur gezworen eed, Dien hij, 0 HEER', U plechtig deed; Dien eed, waarmee zijn hart en mond Aan Jakobs God zich dus verbond. En met welk doel? David had een leven van lijden, strijd en vervolging achter zich, eer hij koning werd over Israël. En, koning geworden zijnde, werd zijn eerste behoefte en was het eerste, waar hij aan dacht, de arke des verbonds. Waar was deze? We weten nog, dat Hofni en Pinehas met de ark des verbonds des Heeren der Heirscharen in het leger gekomen waren en dat de ark genomen is geworden door de Filistijnen. Maar dit is de Filistijnen slecht bekomen! De god, waarin ze zich beroemden, omdat hij hun verlost had van de Israëlieten, gingen ze uitdagen tegenover de God van Israël. De eerste nacht dat de afgod Dagon tegenover de ark stond, was hij al gevallen. De tweede nacht, nadat ze hem overeind gezet hadden, zijn bij het vallen op zijn aangezicht voor de ark, zijn beide handen en zijn hoofd afgehouwen. Wat zijn we toch arm, als we een god hebben, die we zelf overeind moeten houden. Toen kregen ze het benauwd! En wanneer de ark van stad tot stad ging, kwam God met een zware plaag van muizen en zweren en de dood ging zijn werk doen. In die ark lag de Wet, die bij elke overtreding de overtreder vervloekte. Ze wisten ook niet wat dat verzoendeksel betekende, dat daar het bloed op gesprenkeld werd om verzoening te doen voor de zonde. Hoevelen zijn er, die geen raad weten met Christus? Vraag het uzelven eens af. Die ark was een last en moest ten laatste het land uit, want hij bracht dood en verderf in het land. We vinden verder, dat de ark op een nieuwe wagen, met zogende koeien die loeiden om hun kalveren, gezet werd en rechtstreeks naar Beth-Semes ging. Wanneer ze daar de ark zien komen, zijn ze verblijd. Maar ze gaan lichtvaardig handelen met de ark en kijken erin! Ze hadden geen bloed en geen verzoening nodig, ze waren al blij met de verbondskist. Het gevolg was, dat God in Zijn rechtvaardigheid er zeventig en vijftigduizend sloeg met de dood! Zullen ze nu offeranden en verzoening doen? Neen, in Beth-Semes moesten ze van de ark af! Als we schade moeten lijden om Christus' wil, zijn we eerder gezind om van Christus af te komen, dan schade te lijden. Ze sturen boden naar Kirjath-Jeárim, met de boodschap, of ze de ark zo spoedig mogelijk weg willen halen! Toen is de ark in het huis van Abinadab gekomen. Wanneer de vrouw van Pinehas hoorde, dat de ark genomen was, kwam ze in nood en ze baarde een zoon en noemde hem I'kabod en zeide: De eer is weggevoerd uit Israël! Ziet hier een volk zonder ark en ook zonder behoefte daaraan, zonder behoefte aan de dadelijke gemeenschap met Christus.
Hoe is het in ons diep gezonken vaderland? Waar wordt Christus gehuldigd als enige Zaligmaker? Een klein, bespot, overblijfsel, dat het wil houden hij de arke des verbonds. Zien we het ook niet in ons dorp? Een huwelijk voltrokken onder leiding van een dominee en een pastoor. De ark moet weg, want we moeten het toch met de mensen eens blijven!
De kerk is de ark kwijt! Christus is uit de kerk en wie bekommert er zich over? Wie bekommert er zich over de breuk van land, volk en kerk? Ziet het bloed der martelaren waarvan onze vaderlandse bodem doordrenkt is. Nu gaat het niet over personen, maar over de Godonterende leer! Waar eens het licht op de kandelaar heeft gestaan, daar mag nu een priester staan! 0, Hendrik Ido Ambacht, God zal het bezoeken, als we de hand uitsteken naar die vervloekte anti-christ.
De protestanten beginnen ook al van de roomse leer te houden. Het gaat toch om de ere Gods en de Naam van onze Koning, Jezus Christus! Wat zijn we ver afgeweken. Eens heeft een leraar hier gestaan,

waaronder we bekeerd geworden zijn en hoe is het nu? Bekering is niet meer noodzakelijk! Maar David gaat zich bekommeren over de ark. Hij wil deze in de dadelijke gemeenschap weer terug hebben en wel in Jeruzalem! Daarom zongen we straks, dat David niet rusten kon op zijn legerstee, voordat de ark weer een plaatsje had achter de gordijnen! Vanaf die plaats immers sprak God van boven het verzoendeksel van verzoening en vergeving! Daar is een volk, dat steeds de voorbede nodig heeft van die gezegende Middelaar. Die voor hun zonden altijd tussenbeide treedt bij de Vader. Daarom kon David niet buiten de ark en de levende kerk kan niet buiten de levende Christus.
Wij vragen uw aandacht in aansluiting op het vorige voor 2 Samuël 6: 12.
Hier wordt de ark in Jeruzalem gebracht, wat inhoudt:

1e. De eerste keer een mislukking.
2e. De tweede keer een gelukkige uitslag.
3e. Met zegen voor het volk.
4e. Verdriet in zijn woning.

Zingen Psalm 132: 4, 5 en 6.

In het voorgaande kapittel en in de Kronieken vinden we dat David de Filistijnen verslagen had en in dezen erkende hij, dat de Heere de overwinning gegeven had. Daarom noemde hij de naam derzelve plaats Baäl-Perazim, hetgeen betekent, dat de Heere een scheur gescheurd had als een scheure der wateren.
Nadat hij de overwinning over zijn vijanden behaald had, vinden we, in het voorgelezen kapittel, dat David het volk Israël verzamelde, hetgeen bestond uit dertigduizend uitgelezene mannen. We vinden in de Kronieken, dat hij raad hield met de oudsten, om de ark des verbonds in de stad Davids te brengen. Hij wilde de ark in de stad brengen, waar hij regeerde en deze weer plaatsen achter de gordijnen. We vinden dan dat David optrok met het ganse Israël naar Baälim, dat is, naar Kirjath-Jeárim in Juda en vandaar ophaalde de ark Gods des Heeren, Die tussen de cherubim woont, waar de Naam des Heeren wordt aangeroepen. Hij wilde de ark in Jeruzalem hebben om daar de Naam des Heeren te kunnen vermelden en aan te roepen. En wat gaat hij doen? De ark wordt uit het huis van Abinadab gevoerd en Uza en Ahio, die daar wellicht de ark bewaard hebben en er gemeenzaam mee geworden zijn, begeleiden de ark. Maar, David gaat het precies doen zoals de Filistijnen het gedaan hebben! Op een nieuwe wagen, bespannen met runderen, wordt de ark gezet. Nu was het nogal ver bij Jeruzalem vandaan, maar niet zo ver, dat de ark niet gedragen kon worden. Abinadab, die waarschijnlijk tot het geslacht der Levieten behoorde, kon beter weten. Zelfs de koning David, die toch kennis moest hebben van de wetten en de Goddelijke instellingen, had beter kunnen weten. Maar in plaats hiervan doen ze een misslag en plaatsen de ark op een nieuwe wagen en Uza en Ahio begeleiden de ark. En David met de zijnen, gaat juichend en zingend op weg. In Jeruzalem was alles gereed om de ark in ontvangst te nemen; alles was voorbereid, de tent stond ervoor klaar. David dacht, dat hij een werk deed in de gunst van God! Dit deed hem spelen voor het aangezicht des Heeren met harpen, luiten en schellen en cimbalen. De bedoeling was rein, namelijk om de ark te hebben in het huis des Heeren te Jeruzalem. En toch dwaalde hij! Denk dit nu eens in! Zulk een begenadigd kind van God, met zoveel licht en wijsheid bedeeld! Van een der godzaligste mensen in Gods Woord vinden we hier, dat hij handelde in strijd met de Wet, met het Woord en de wil van God. Onbewust in strijd met de gunst van God; nochtans menen de, dat het was in de gunst van God, gaat hij juichend achter de ark! Daar gaan ze, Ahio voorop, om de runderen te leiden en Uza ernaast. Abinadab was er misschien ook wel bij, gelijk als David, met al het volk, juichende en jubelende.
Wat is de Heere toch goed en we zouden zeggen: wat een gezegende zaak! En er was niets van God bij! Ziet hier, een gewichtige les, want deze gang loopt op een mislukking uit. Ahio, die de runderen begeleidt, heeft niet kunnen voorkomen, dat de runderen struikelen. De ark begint te schudden en dreigt in het slijk te vallen. Maar Uza, die vertrouwelijk met de ark weet om te gaan, ziet er niet tegenop om hem beet te houden. En wat gebeurt er? In de dadelijkheid treedt God er tussen met de straf en de dood. God sloeg hem aldaar om deze onbedachtzaamheid. Toen verstomde de muziek en alle

speelinstrumenten zwegen: ja, de dertigduizend, die bij David waren, zwegen, want God had gesproken. Maar, nu komen de tegenwerpingen. Het was toch goed van Uza, dat hij de ark beveiligde en hem tegenhield, wanneer hij dreigde te vallen. God heeft in Zijn Wet bevolen, dat niemand de ark aan mocht raken en dat hij alleen door de priesters mocht gedragen worden. Overtreding hiervan zou met de dood gestraft worden.
Men oordeelt zo lichtvaardig. Is dit nu zo erg van Uza? Men zou ook kunnen zeggen: Was het eten van de appel door Adam en Eva nu zo erg? Maar, ze droegen de wetenschap in zich om, dat, ten dage dat ze daarvan eten zouden, ze de dood moesten sterven. Eén greep naar de boom der kennis des goeds en des kwaads, en het vonnis werd uitgesproken over het ganse Adamsgeslacht! God komt hier Zijn Woord te bevestigen, dat niemand de ark aan mocht raken op straffe des doods. Merk eens op, de verschrikking die daar gevallen is. We vinden hier de ark met verzoendeksel en toch geen verzoening voor Uza. Eli brak de nek, toen hij hoorde dat de ark genomen was, maar ondanks zijn droevig einde mogen we wel geloven, dat hij in de hemel gekomen is, want het ging bij hem om de ark, hetgeen inhoudt de eer van God. Hier ging het ook om de ark, maar God bewijst in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, dat Hij Zijn Woord niet verandert. Uza erkende de ark als vertegenwoordigende de troon Zijner heiligheid, die geen gemeenschap kan hebben met de zonde. Die krachtens Zijn heilig recht, als tronende en sprekende van boven het verzoendeksel, Zijn recht handhaaft.
We zouden verschillende redenen kunnen noemen, bijvoorbeeld: omdat de ark zo lang bij Abinadab in huis is geweest en Uza zo lang rondom de ark verkeerd heeft, dat hij daardoor te vrij met de ark is geworden. Laten we voorzichtig zijn en niet grijpen naar hetgeen ons niet toebehoort! Laten we voorzichtig zijn omtrent de heilige dingen! Of we nu deze aanraking door Uza onvoorzichtigheid, vergrijping of vermetel noemen, God heeft in Numeri 4: 15 geboden, dat niemand anders dan de priesters de heilige vaten zouden aanroeren op straffe des doods.
We vinden hier een mislukking in het opbrengen van de ark, waardoor David ontstak, omdat de Heere een scheur gescheurd had en hij noemde dezelve plaats Perez-Uza tot op deze dag. Wanneer we hier vinden, dat de toorn des Heeren ontstak, vinden we, dat de man, die huppelde en de Heere loofde, ook in toorn ontstak. In plaats van te bekennen: Ik heb gezondigd en de priesters hebben gezondigd, komt David in opstand tegen God.
Er staat: En David vreesde den Heere ten zelve dage; en hij zeide: Hoe zal de ark des Heeren tot mij komen? David wilde de ark des Heeren niet tot zich laten brengen in de stad Davids, maar deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom. Zijn bedoeling was toch goed geweest! Hij wilde God in Jeruzalem hebben en nu een scheur gescheurd! De dood deed zijn werk. In plaats van dat hij nu de ark naar Jeruzalem liet brengen, vreesde hij de Heere; en de ark, alsof die niets dan ellende bracht, deed hij afwijken in het huis van Obed-Edom. Als we terugblikken, heeft David daar misschien ook wel over nagedacht. De ark, in der Filistijnen land, heeft ellende teweeggebracht. In Beth-Semes sloeg de Heere er zeventig en vijftigduizend. Ziet hier nu een man met zoveel genade, die meende met de ark de zegeningen in Jeruzalem te brengen! Hij hield de ark nu buiten Jeruzalem, omdat hij met eerbied gesproken, vreesde, dat God met Zijn oordelen door zoude trekken. Hier vinden we een schoon beeld van een begenadigd mens, met veel licht en wijsheid, met veel liefde en lijden achter zich, die met dit alles niet de ere Gods bedoelde.
Laat dit ons leiden tot ernstig onderzoek voor onszelven. Wat bedoelen wij, hetzij ambtelijk of persoonlijk? De Heere is jaloers op Zijn eer. Bedoelen wij de ere Gods in onze plichten en in onze godsdienst? David meende iets goeds te doen en God breekt het af.
David meende naar de wil des Heeren te handelen, maar hij deed het niet naar de Wet des Heeren! Hij verwachtte gunst en ontving toorn, hetgeen niet was tot zijn ondergang, maar hij noemde de plaats toch Perez-Uza: De Heere heeft een scheur gescheurd! Hoe ging het met die ark? Deze is een schoon zinnebeeld van die dierbare Christus. Nu kan een mens Christus wel willen bezitten en Hem willen omhelzen en aannemen. Hij kan menen, dat hij het in oprechtheid doet en dat hij overeenkomstig de wil des Heeren handelt, maar toch tot een droeve ervaring komen. Wat bedoelen wij, als het gaat om Christus, om de arke des verbonds? Bedoel ik de ere Gods? Want daarin ligt de zaligheid der Kerk! We hebben reden tot zelfonderzoek! Wat bedoelen wij? Bedoel ik in mijn prediking de ere Gods? Bedoelen wij in onze gebeden de ere Gods? Want, daarom is het, dat er zoveel gebeden onverhoord blijven!

Daarom is het bij tijden, alsof God tegen ons is en Zijn aangezicht voor ons verbergt! Dat Hij zo weinig spreekt van boven het verzoendeksel van verlossing en vergeving! David ontstak, hij was het met God niet eens. Zijn wij het nogal eens met de wegen, die God met ons komt te houden? Zelfs als God genade verheerlijkt heeft en we somtijds dingen hebben, waarvan we overtuigd zijn, dat het is overeenkomstig de wil van God, is dat dan wel naar de instellingen en Wet des Heeren? Hoe dikwijls gebeurt het niet, dat van hetgeen men verwacht, niets uitkomt. Het gevolg is dan grote en bittere teleurstellingen. En dan is het geen wonder als het eindigt in vijandschap tegen God! Obed-Edom neemt de ark in huis, niet vrezende voor de gevolgen. Deze begenadigde zet de deur open voor de ark, die zoveel ellende, uiterlijk gezien, teweeggebracht had.
In het huis van Abinadab heerste rouw, want Uza was gestorven. In Beth-Semes dood en verderf. Bij de Filistijnen verderf in hun steden en dan hier een man, die de ark in huis neemt. Hij onderwerpt zich het gezag en de majesteit Gods. We zouden tot onszelf de gewichtige vraag kunnen doen: Is er in ons huis ook nog plaats voor de ark des verbonds? *In* die verbondskist lag een Wet, die gehoorzaamheid eiste. Een Wet, die de overtredingen komt te straffen met: Vervloekt is een iedere die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen. Maar op die ark, het verzoendeksel en *boven* de ark de cherubim. Daarvan sprak God van boven het verzoendeksel! Nu bewijst God God te zijn, niet een God van een schrikbewind, maar Eén, die Zijn recht handhaaft. Want wat gaat er gebeuren? De Heere gaat het huis van Obed-Edom zegenen. Krachtens het verzoendeksel kwam God hem te zegenen. Ongewijde schrijvers zeggen, dat hij ontzettend arm was, maar in drie maanden tijd zo gezegend is geworden, dat die rondom hem woonden, verstomd en verbaasd waren over de wonderbaarlijke zegeningen die hij, met zijn gezin, verkreeg! De deur heeft hij opengezet voor de ark des verbonds en nu mag hij ontvangen de zegeningen des verbonds. Oud-Testamentisch werd het een zegen genoemd, wanneer goederen en rijkdom zich vermeerderden. We vinden van Abraham, Izak en Jakob, dat de Heere hen zegende met goud en zilver. Oud-Testamentisch vindt men algemene zegeningen, waarin afgeschaduwd zijn de zegeningen des nieuwen verbonds, die niet bestaan in goud en in zilver, rijkdom en eer, maar die bestaan in de genadegave, zoals God die verheerlijkt in Zijn Zoon Christus Jezus! De zegeningen des genadeverbonds houden niet in, dat ik of gij rijk wordt, want dat kan met Ezau een tijdelijke zegen wezen! Maar de zegeningen des genadeverbonds houden in, dat we met Jakob er iets van gaan leren: Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest. Ezau had veel, maar Jakob had alles. Zo heeft Obed-Edom hier de zegeningen ontvangen en ik acht ook voor zijn ziel! Deze man, die de ark in zijn huis genomen heeft, zal deze beslist met eerbied en ontzag en met kinderlijke vreze erkend hebben. David nu wordt geboodschapt: De Heere heeft het huis van Obed-Edom en al wat hij heeft, gezegend om de arke Gods wil. Na drie maanden wordt David wakker! We spreken hier niet tot minachting van David, maar bij alle genade, die deze man had, moest hij steeds op zijn plaats gebracht worden. En nu roept hij zijn volk weer tezamen. Nu geen wagen en runderen, maar we vinden in de Kronieken, dat hij bevel gaf, dat niemand de ark Gods dragen mocht dan de Levieten. Mozes had immers geboden, dat de ark des Heeren gedragen moest woorden, aan de handbomen, op de schouders van de priesters. Toen zijn ze opgegaan en hebben de ark uit het huis van Obed-Edom gehaald. En nu vinden we van David, dat hij vreugde gaat bedrijven. Niet met een slag ter verschrikking, maar hij huppelde met alle voor het aangezicht des Heeren. Het is een geestelijke intocht geweest. Met eerbied gesproken hadden ze God in hun midden, afgeschaduwd in de ark des verbonds en in deze gunst mogen ze vreugde bedrijven. Hoe komt het dat wij zo weinig vreugde bedrijven?
Die hier nu met tranen zaaien, zullen juichen als ze vruchten maaien. David verheugde zich in God. In een God, Die spreekt van vrede van boven het verzoendeksel, want de zaak was weer vlak tussen God en zijn ziel. De zaak was vlak gevallen, omdat David en de priesters zich schuldig kenden over hun dwaling. Wanneer we nu niet met onze schuld de schuldige voor God worden, is men altijd bang voor God, want men vreest de straf des Heeren. Dan vreest men: hoe zal de ark in Jeruzalem komen? Maar na schuldaanvaarding behoeven ze niet bang te wezen van God, hetgeen een eigenschap is van het levend, zaligmakend geloof. Dan is God in het midden van hen en dan gaan ze beseffen de waarde van de ark, die in hun midden is, hetgeen leidt tot vreugde in God. Geen wereldse vreugde, welke is tot genot van het vlees, maar geestelijke blijdschap en vreugde, die de voorsmaken zijn van de hemelse

blijdschap. De offers worden gebracht en het bloed gaat stromen en er wordt geofferd, Gode tot eer. David gaat bekennen, dat het offer hem een welriekende reuk zal zijn. Plaatsbekledend worden die beesten geofferd en God, Die spreekt van boven het verzoendeksel van vergeving en vrede, geeft troost en blijdschap.
Een blijdschap, waarbij David zijn koninklijk kleed aflegt en een linnen lijfrok aandoet en huppelende ging voor het aangezicht des Heeren. We vinden in Psalm 98: Laat al de stromen vrolijk zingen, De handen klappen naar omhoog; t Gebergte vol van vreugde, springen en hupp'len voor des Heeren oog! Hier is een man, die wat smaakt van het hemelleven, die mag delen in de liefde, gunst en zegeningen Gods. In blijdschap nu en troost zal onze sterkte zijn.
Wat is het een gezegende dag geweest, toen de koning, in het midden van zijn volk, huppelende was voor het aangezicht des Heeren en als koning niet laag neerzag op zijn volk. Dan vinden we, dat de ark Jeruzalem ingedragen wordt, hetgeen we vinden in Psalm 24: Verhoogt, 0 poorten, nu den boog; Rijst eeuw'ge deuren, rijst omhoog; Opdat de Koning in moog' rijden! Een zeer schoon beeld van die verhoogde Koning Christus, Die verworpen is geworden, omdat het leek, of Hij alleen ellende en verderf over Israël bracht. Ondanks Zijn Godverheerlijkende leer werd Hij door de overpriesters gehaat en vervolgd. Vanuit Gethsémané werd Hij voor het gerecht gesleept, naar Golgotha gebracht en vervolgens in het graf. En toen Hij daarna opstond, werden de wachters als doden. Daarna brak de hemelvaart aan en Christus nam plaats in het Heilige der Heiligen en is ingegaan in dat nieuwe Jeruzalem, waarvan de Kerk zingt: God vaart voor het oog, Met gejuich omhoog! David en de zijnen hebben hier God geheiligd in de ark des verbonds. De Kerke Gods leert kennen, dat de duivel het voor Christus af moet leggen! Na Zijn hemelvaart is Christus als achter de hemelgordijnen, gelijk de arke des verbonds. Straks, wanneer de nieuwe tempel daar is, wanneer ze herschapen zal zijn hier op aarde, zal Christus in dat nieuwe Jeruzalem zichtbaar zijn. Daar zullen ze Hem leren kennen als die verhoogde Koning en de ganse Kerk zal huppelen van vreugde voor het aangezicht des Heeren. We vinden nu verder het tweeërlei gevolg en wel: *De zegen voor het volk,* en: *Verdriet in zijn Woning.*
David was verblijd, want de ark was in Jeruzalem. Wat gebeurt er? Hij gaat zijn volk zegenen, dat gekomen was om de Heere te loven en te prijzen. Hij deelde uit aan het ganse volk! Een ieder kreeg een broodkoek en een schoon stuk vlees en een fles wijn. Dat had God bereid voor een volk, dat Hem huldigde, wat voor hen inhield een maaltijd, een lekkernij voor hongerigen! En het volk is verblijd geweest, dat de Heere hun in David, de zoon van Isaï, gegeven had een toonbeeld van vreugde, want de zegeningen des Heeren drupten van de hemel. Ze gingen naar huis, goedsmoeds over hetgeen God aan hen gedaan had.
Merk eens op: Toen David de ark in Jeruzalem had en de Heere hem zegende, was hij erg mededeelzaam aan duizenden gezinnen. De geschiedschrijver Jozefus zegt zelfs nog, dat aan de kinderen nog medegedeeld is geworden. Dat er zo'n overvloed van zegen was, dat David met vreugde alles klaar heeft laten maken en een uitdeler is geworden. Christus heeft de zegeningen des genadeverbonds verworven, niet alleen voor groten, maar ook voor kinderen. Nu gaat David naar huis om zijn huis te zegenen. Maar wat is er gebeurd? Terwijl hij door de straten van Jeruzalem ging naar de tent, die bereid was voor de ark, staat zijn vrouw in het paleis door het raam te kijken. Ze ziet nu dat haar man met dienstknechten en maagden, ja met slaven huppelt. Dat hij zonder koninklijke kleren, maar met een linnen lijfrok, hetgeen een priesterlijke rok was, zichzelf gekleed had en daarmede huppelde voor het aangezicht des Heeren. En dan staat er, dat zij hem verachtte in haar hart! Want, moet dat nu de koning wezen, die zijn majesteit aflegt en verkeert met slaven en slavinnen? Hier komt openbaar van wie ze er een was, hier is openbaar geworden wàt ze was! Ze had gezegd, dat ze veel van hem hield, maar hier vinden we haar eigenliefde en hoogmoed. David komt thuis, vrolijk en goedsmoeds en men is geneigd om te zeggen: Had God dit nu niet kunnen voorkomen? Ze bestraft hem en zegt schamper: Hoe is heden de koning van Israël verheerlijkt, die zich heden voor de ogen der dienstknechten en dienstmaagden ontbloot? Ze doet zo minachtend, alsof hij in onzedelijkheid gedanst had. Wat zegt David? Betuigt hij spijt? Neen, want dan vinden we: Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo en zal nederig zijn in mijn ogen en met de dienstmaagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden. Dat is genade, als vrucht van de genadige

tegenwoordigheid en de gemeenschap des Heeren. Wat jij veracht, Michal, daar zal ik eeuwig God mee groot maken.
Ik vrees, dat Michal er voor eeuwig buiten gevallen is. Ik, zegt David, heb met de dienstknechten en dienstmaagden één geloof en zal met dezelve verheerlijkt worden. De Heere nu sloeg Michal met onvruchtbaarheid. Wonderlijke zaak! Want, als er nog zaad uit Michal geboren was geweest, had dat zaad nog aanspraak kunnen maken op de troon. Nu vinden we hier de wijsheid Gods, want ze is heengegaan onder het oordeel Gods.
Thans zingen we uit Psalm 122: 2.

TOEPASSING.

Ziet hier hoe wonderlijk Gods wegen en werken zijn en welke onderwijzingen er liggen in dit behandelde onderwerp.
Ten eerste, het diepe verval waar het volk in terechtgekomen was door koning Saul, die zich nooit bekommerd heeft over, de arke Gods en Zijn eer! Is het thans ook niet zo in ons diep gezonken vaderland? Waar wordt door de regering nog rekening gehouden met God en Zijn Woord? Ook op godsdienstig terrein. Is het niet gelijk in de dagen van Saul? Godsdienst naar het vlees! En wat heeft Saul bewezen in zijn dagen? De vijandschap tegen het ware leven! Komt het thans ook niet openbaar, dat de leer der genade, zoals God die verheerlijkt heeft met opluistering van Zijn Goddelijke deugden, algemeen veracht en miskend wordt, zodat Gods Woord verkracht de schepping geloochend en de verzoening door het bloed van Christus verworpen wordt? En dat door de kerkleiders! 0, waar groeit onze jeugd in op, ja, waar huist de Kerke Gods? Hoe is het fijne goud verdonkerd en hoe zijn de kostelijke kinderen Sions de aarden flessen gelijk geworden. Wat een mislukkingen met David, omtrent handel en wandel! 0, soms juichen we bij uitbreiding van kerkgebouwen, die met psalmgezangen ingewijd worden en waar is de waarachtige bekering des harten? 0, wat zijn we ver van de Heere afgeweken en wie bekommert zich om de breuke Jozefs?
Ach, wat een weldaad zou het zijn, als er nog eens een wederkeren geboren werd met schuld! Dat we de ere Gods nog eens kregen te bedoelen. 0, ds. Bakker riep indertijd uit: Neêrlands volk heeft geen zonden meer! Dat de Heere nog eens uit kwam te gieten die Geest der genade en der gebeden, dat er nog eens een rouwklagen geboren werd over de zonden en een wederkeren met David! Dat Christus nog eens erkend werd, als dat enig en eeuwig geldende Offer, hoewel we reden hebben om te vrezen dat de Heere met Zijn oordelen komen zal. Daarom, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, bedenkt toch, wat het wezen zal, als we nog van de wereld of onze godsdienstplichten wat verwachten! Het zal op een mislukking uitlopen en dat voor de eeuwigheid! 0, dat de ernst des levens nog eens openbaar mocht komen! De reis is zo kort! Uza stierf bij de ark en kwam niet in Jeruzalem. 0, bedenk toch, jongelingen en jonge dochters, die nog zoveel van dit leven verwachten, wat het zijn zal, je verrekend of misgerekend te zullen hebben. Het is nog het heden der genade, verhardt toch uw harten niet! In zoverre er onder ons zijn, die hun mislukking in hun verwachting ervaren, 0, dat u met David eens weer mocht keren om op rechtsgronden Christus nog eens in uw hart te laten, opdat Hij gehuldigd worde door u, als het enige middel der verzoening tot zaligheid! En hebben we als vrucht van de verkiezende, verlossende liefde, Hem Ieren kennen en ons in Hem mogen verheugen, laat de Michals dan maar spotten. Eens zullen we met David verwaardigd worden om Gode te bedanken voor onze mislukkingen, maar voor de Gode verheerlijkende uitslag, om in het nieuwe Jeruzalem, Gode en den Lamme eeuwig te loven en te prijzen. Daartoe zegene de Heere Zijn Woord, is onze wens en bede. Amen.

Slotzang Psalm 138: 3.

Zegen.

Het huis van Uw knecht

Zingen: Psalm 8: 4, 5 en 6.

Lezen: 2 Samuël 7.

Votum.
Zegen.

Wij vinden van de profeet Jeremia, dat hij zegt: Als Uw Woorden gevonden zijn, heb ik ze opgegeten en Uw Woord is mij geweest tot vreugde en blijdschap mijns harten. Want ik ben naar Uw Naam genoemd. Dit is een bewijs, dat het Woord niet bij ons is, maar dat het gevonden wordt. Waarin bestaat dat? Omdat in het dierbaar Woord van God, die grote Schepper van hemel en aarde Zijn Godsgedachten komt te openbaren! Het was voor Jeremia tot spijs. In het midden van een tijd van beroering en dreigende oordelen, had hij het Woord van God, waarin God Zijn onnaspeurlijke rijkdom en Zijn eeuwige Godsgedachten komt te openbaren! In dat Woord komt God te openbaren de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. In dat Woord komt God te openbaren, dat een gevallen zondaar, in Adam verloren, weer hersteld, vernieuwd, gezaligd en verlost kan worden. Vandaar dat de dichter van psalm 8 zegt: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt? In deze psalm gaat hij nader verklaren de Zoon des mensen, die Hij een weinig minder gemaakt heeft dan de engelen, namelijk de eeuwige Zone Gods. Degene, die in het Woord Christus niet vindt, zal het nooit opeten! Want daar zal het toch over gaan. Een Bijbel zonder Christus zou geen Bijbel wezen. Een preek zonder Christus is een dode preek. Een leven zonder Christus is een dood leven. Christus is de inhoud, de schoonheid, de rijkdom en de troost der Schriften! Alles is *alleen* in Christus Jezus! Het wil wat zeggen, als Jeremia hier gaat zeggen: Het is mij tot vreugde en blijdschap geweest. Wat een ontzaggelijke inhoud ligt er in deze woorden! Dit ziet op Gods Woord en het bestaat ook in de prediking van dat Woord. Daarvan zegt Paulus nog: Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd. Wij beleven een tijd, dat Gods Woord geloochend en niet erkend wordt. Dat is een vrucht van onkunde en onwetendheid. Dat komt omdat we Gods Woord lezen, of onder de prediking zitten en het doet ons niets! Maar ook de prediking is Gods Woord, hetwelk God door middel van Zijn dienstknechten nog laat uitdragen. Nu heeft het Gode behaagd om door middel van de prediking nog zalig te maken diegenen die geloven. Voor wie zal de prediking des Woords waarde hebben? Voor hen, die het om Christus te doen is, die Christus in het Woord gevonden hebben! Ik wil u deze vraag doen: Hebt u de Christus der schriften wel eens gevonden? Ach, u bent hier heen gekomen; waarschijnlijk hebt u nog gebeden, maar wat is de behoefte van ons hart? Gaat het ons om het Woord des Heeren, het richtsnoer Zijner daàn? De dichter van Psalm 19 getuigt ervan: Zijn dier'bre leer verspreidt, Een straal van billijkheid, Daar z' all' onwaarheid haat. Z' is 't mensdom meerder waard, Dan 't fijnste goud op aard. Ach, als het Woord waarde voor ons heeft, kunnen we er meer naar hongeren, dan naar spijs of drank. Als iemand in de natuur honger heeft, kan hij blij zijn als het etenstijd is. Zo is het ook met de prediking van het Woord. Als de ware honger aanwezig is, zal men blij zijn als het zondag is! Dan zal men verheugd zijn als er gelegenheid is om op te gaan. Men zal er iets van leren met de dichter: Uw woord kan mij, ofschoon ik alles miss', Door zijne smaak èn hart èn zinnen strelen! In de oorlog liep men soms kilometers voor wat eten, want er was honger. In onze tijd wordt alles thuisbezorgd en men loopt niet zo hard meer, want er is overvloed. Geldt dat ook niet in het geestelijke? Ach, dat God ons nog eens de ware honger naar Zijn Woord mocht geven! Want, er zou wel eens een tijd aan kunnen breken, dat men niet meer op kan gaan naar Gods huis, omdat het niet meer te vinden is! Hoeveel plaatsen zijn er al in ons vaderland, waar de ware prediking niet meer te vinden is. God geeft ons Zijn Woord en getuigenis nog. Waarderen wij het nog? Het gaat niet over de persoon, die het predikt, maar over het Woord! Weet u wie er geen honger hebben? Zij, die zitten te luisteren of dit of dat wel goed gezegd wordt; die met een vooroordeel gekomen zijn. Als het waar

mocht worden, zullen de zulken veroordeeld naar huis gaan, maar voor de oprechten zal het licht opgaan in de duisternis. Voor David kon het Woord een lamp voor zijn voet zijn en een licht op zijn pad. Wat hebben ze in de tijd van de vervolging er veel voor over gehad, om het Woord te horen. Met gevaar voor hun leven, verbeurdverklaring van hun goederen, gingen duizenden de hagepreken bezoeken. Hoe is het met ons? Jeremia heeft de waarde van het Woord leren kennen! Het is mij tot vreugde en blijdschap geweest, zegt hij. Wij vragen daarvoor uw aandacht, in aansluiting op het voorgaande, omtrent het leven van David en wel naar aanleiding van het ons voorgelezen hoofdstuk 2 Samuël 7. We lezen u daarvan voor als middelpunt de verzen 17 en 18.

> *Naar al deze woorden en naar dit ganse gezicht, alzo sprak Nathan tot David.*
> *Toen ging de koning David in en bleef voor het aangezicht des HEEREN en hij zeide: Wie ben ik Heere HEERE, en wat* is *mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?*

Wij wensen stil te staan bij de volgende gedachten:

1e. Bij het werk des Heeren in David.
2e. Bij het Woord des Heeren tot David.
3e. Bij de vreugde des Heeren in David.

Zingen Psalm 122: 1 en 2.

Wij hebben er de vorige maal bij stilgestaan, dat David de ark opgevoerd heeft naar Jeruzalem, waar hij een tent gespannen had op de berg Sion en daar de ark een plaats gaf.
Het zesde hoofdstuk is dan ten einde. Merk nu eens op, dat we direct daarna in het 7e hoofdstuk vinden: Het geschiedde als de koning in zijn huis zat, enz.
Hieruit blijkt, dat hij voor zichzelf een huis gebouwd had. We vinden nog, dat het een cederen huis was. Wel een prachtig paleis is dat waarschijnlijk geweest! Het was een koningshuis! Als David daar nederzit, krijgt hij te zien wie hij is; dat hij, als een nietige, zondige sterveling, een prachtig huis bewoont. Daarentegen sprak de Heere van boven het verzoendeksel, achter gordijnen, in een tent.
We zeiden dan stil te staan, ten eerste:
Bij het werk des Heeren in David.
Wat was dat werk des Heeren in David?
Er werd in zijn hart een liefde vuur ontstoken tot de dienst des Heeren. Hiervan zegt hij: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdroten. David in een cederen huis en God achter gordijnen in een tent! Hij kreeg in zijn hart om God een tempel, een woonstede Gods, te bouwen. God heeft krachtens de heerlijkheid en majesteit Zijns Wezens Zijn woonplaats in de hemel! God heeft niet van node in een huis te wonen met handen gemaakt! Maar, daar God toch onder Zijn volk Israël wilde wonen en zichtbaar tegenwoordig wilde zijn, heeft Hij Mozes de opdracht gegeven om de tabernakel op te richten, met daarbij de gehele offerdienst. Nu heeft David in zijn hart om de Heere een huis te bouwen. We noemen dat het werk des Heeren in David! Waarom? Omdat hij een terugblik kreeg op zijn leven. En als hij dan gaat zien wie hij is, hoe God hem achter de schapen vandaan gehaald heeft, hoe God hem nagespeurd heeft in zijn omzwervingen, bewaard heeft als Saul het op zijn leven toegelegd had, hoe hij gewoond heeft in spelonken, dan zegt hij: Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? Hij noemt zichzelf de minste van zijns vaders huis, een jongeling, teder en gering, bij broederen laag geacht. Maar hij erkende ook, dat God hem bewaard heeft. Nu woonde hij als koning in een huis van cederen, terwijl de ark, waarmede God vertegenwoordigd was, in een tent stond, achter gordijnen. Waarom noemen we dat het werk des Heeren in David? Wel, God ontstak een liefde in zijn hart! En krachtens de liefde Gods en het werk Gods, dat in David verheerlijkt was, van zijn jeugd tot hiertoe, krijgt David belang bij het huis des Heeren. Daarvan zegt hij nog in psalm 84: Hoe lieflijk zijn Uw woningen, 0 HEERE der heirscharen! In psalm 27 lezen we nog: Och, mocht ik in die heilige gebouwen.
De dienst, het wezen en het werk van God was zo beminnelijk voor David, dat hij in zijn hart had een huis des Heeren te bouwen. We vinden nog van het volk Israëls, dat ze wel hun eigen huizen

opbouwden, maar het huis des Heeren was woest gelaten. Hoe is het met ons? Welke waarde heeft de plaats des gebeds voor ons? Voor David had die waarde! Waarom? Omdat God Zijn Godsgedachten kwam uit te drukken in de offerdienst, ja, in de gehele tabernakeldienst. Daar stond de ark, waar God sprak van boven het verzoendeksel, waardoor gepredikt werd van vergeving en verzoening. David had belang bij de dienst des Heeren. Nu, als vrucht van het werk des Heeren, wilde hij de Heere een huis bouwen. Wat zien we verder in de geschiedenis? Dat David een zeer beminnelijke vriend had: de profeet Nathan! Hij gaat aan de profeet zijn hart openbaren. Wat een gezegende koning, die zulk een vriend heeft. Deze twee waren nauw aan elkander verbonden! Laten we even tot onszelf inkeren. Hoe staan wij tegenover de dienst des Heeren? Het is een teken van onze tijd, dat we onze huizen zo mooi en gemakkelijk mogelijk maken. Het gaat in onze tijd bijna altijd over huizen, over pronk en sier! Daar arbeidt men voor en daar wordt de rust voor opgeofferd. Maar hoe staan we omtrent het huis en de dienst des Heeren? Wat is er in ons hart omtrent het Woord des Heeren. Laten wij ons dat eens afvragen. Geef maar een antwoord tussen God en uw ziel! Ik heb het er niet over wat u offert; goed verstaan! Maar uw tegenwoordigheid hier; waar loopt het over? Is het hierover: Hoe lieflijk zijn mij Uwe woningen, 0 HEERE der heirscharen? Is het de liefste plaats waar u verkeert? Een gewichtige vraagt David had behoefte aan de dienst van het huis des Heeren, waarin openbaar kwam het werk des Heeren in David. Ik durf u gerust te zeggen, dat, als wij zo gemakkelijk thuisblijven, soms om de minste reden, wij geen liefde tot Zijn woning hebben! Als het gaat om onze dagelijkse arbeid, om voor ons gezin te zorgen, dan blijven we niet zo gauw thuis. Als we de kerken zien, hier, en elders in ons vaderland, wat zijn er dan veel lege plaatsen! Ik denk aan onze jonge mensen, die een zegen gevraagd hebben over hun huwelijk op deze plaats, doch die wij nu zelden of nooit meer zien. Ach, laten we er rekening mee houden, als wij geen liefde in ons hart kennen tot God en Zijn dienst, zullen wij straks eeuwig buiten het Huis moeten blijven. Buiten dat eeuwig Jeruzalem, waar Christus de grote Bouwmeester van is. Die ook met Zijn bloed het fundament gelegd heeft.

Als we geen levende stenen van dat geestelijk huis worden, zal het eens tegen u getuigen, wanneer Hij tot ons zal zeggen: Ik heb u de tijd en gelegenheid gegeven, maar koren, most en olie heeft uw hart vervuld. Het gaat op de eeuwigheid aan en de dood kan ons ieder ogenblik overvallen. Dan zullen wij verantwoording schuldig zijn, hoe en met welk doel wij opgegaan zijn! Ik denk nog wel eens terug aan de tijd, dat wij soms een uur gingen lopen, om onder de levende bediening te mogen verkeren. Die kerkgemeenschap had lidmaten en wij waren geen lid. Maar, ik zal het nooit vergeten, omdat het zo diep in mijn hart is gedrongen. Dan zei die leraar: Geliefde gemeente en allen, die gekomen zijn, om de woorden des levenden Gods te horen.

Als Gods Woord voor ons levend gaat worden, dan valt de leraar weg, dan gaat het over Zijn Woord en inzettingen! Ik kan het niet nalaten om mij vrij te maken. Als ik straks verwaardigd mag worden om aan de kant van God te staan, dan kan het mij niet verweten worden, dat wij u niet gewaarschuwd hebben. Houdt er rekening mee, dat, als u de dag des Heeren half besteed hebt in Zijn dienst en de andere helft achter radio of allerhande tijdschriften, gij daarvan rekenschap af moet leggen! Nooit zal iemand neutraal kunnen zijn. In de hemel geldt geen neutraliteit! God komt Zich vrij te maken van elk mens. Wij durven eerlijk te bekennen, dat wij niets anders op het oog hebben als uw eeuwige zaligheid. Bekeringswerk is een Godswerk, dat zijn wij ons goed bewust, maar God heeft ons de nood opgebonden. Het is geen hardheid van ons, maar uit liefde willen wij u waarschuwen, dat het gaat om het heil uwer onsterfelijke ziel! Het raakt ons hart bij tijden en we zouden het wel over willen drukken, opdat, als we straks voor God moeten verschijnen, het dan waar mocht zijn: Zie hier ik en de kinderen, die Gij mij gegeven hebt. 0, als God gaat werken in onze harten! Dan wordt het: Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel naar U, 0 God! Dan krijgen wij wat anders te doen als redeneren; dan wordt het: Hoe word ik rechtvaardig voor God?

Dan krijgt de dienst van God waarde en zal het een wonder voor ons zijn, dat wij nog een plaats in mogen nemen in Zijn huis en dat God nog middellijk aan onze zielen laat arbeiden. Hoe scherp dan ook de Waarheid mag wezen, we lezen er toch van: De hongerige is alle bitter zoet! Wij vinden hier het werk des Heeren in David. Als dan David zijn hart verklaard heeft aan Nathan, zegt Nathan: Doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u.

Neen Nathan, uw gedachten zijn niet Gods gedachten! Hier zien wij ook dat deze profeet maar een mens is. Toch is het geen wonder, dat de profeet zegt: Doe al wat in uw hart is. David heeft het huis des HEEREN niet mogen bouwen, want God had het anders beschikt. Maar Christus heeft wel een huis gebouwd, namelijk de kerke Gods.
We vinden verder: In diezelfde nacht verscheen God aan Nathan en dan krijgt Nathan een boodschap voor David, waarmee we dan komen tot ons tweede punt:
Het woord des Heeren tot David.
Het was geen dwaling, toen de profeet tot David zei: Doe al wat in uw hart is, maar wel een bewijs, dat hij mens was. Nu krijgt hij rechtstreeks een boodschap van God, die hij moet overbrengen aan David. De Heere zegt: Ga naar *Mijn knecht* David. Wat was David bij God bemind! God wist wat er in Davids hart was, want het was Zijn eigen werk. David is wel verblijd geweest, toen Nathan de volgende morgen bij hem kwam. Wat had hij graag met Nathan gesproken over de bouw van het huis des HEEREN. Maar we lezen: En Nathan sprak tot de koning.
Nu gaat God Zijn eigen werk bekronen met de schoonste en dierbaarste beloften. Zoals God voor die tijd nooit tot iemand gesproken heeft, sprak Hij nu! Wat is David wel verwonderd geweest, toen het woord des Heeren tot hem gesproken werd, bij monde van de profeet. We lezen niet, dat hij gaat vragen naar het waarom. Wel lezen we in de Kronieken, dat hij te veel bloed vergoten had. Niet omdat hij zo'n wreedaard was! Neen, hij had de oorlogen des Heeren gevoerd. Maar als David luistert naar hetgeen Nathan gaat zeggen, dan zinkt hij weg in aanbidding en verwondering. Waar begint Nathan dan mee? Hij gaat David zeggen, waar God hem vandaan gehaald heeft. Is er iets nodig tot onze vernedering, dan is het wel, dat we bepaald worden bij onze afkomst; die is zo mooi niet! Als er onder ons zijn, die door God zijn opgezocht, dan *Hem* de eer! Daarvan staat nog in Zijn Woord, dat ze genoemd zullen worden: De gezochten.
David wordt hier bepaald bij zijn afkomst; hoe God hem achter de schapen vandaan gehaald heeft. De geschiedenis is ons van klein tot groot wel bekend. We lezen hoe Samuël naar Bethlehem moest gaan, om een koning te zalven en dat Isaï met zijn zonen genodigd werd. Wat doet Isaï dan? Hij laat David in het veld bij de schapen blijven. David wordt niet geteld! Isaï verschijnt met zeven flinke zonen voor Samuël. Wat moet er in Davids hart omgegaan zijn! Hij mocht niet bij de offerdienst aanwezig zijn. Daar zit David; alleen zijn zeven broers mogen mee. Wij lezen nog in psalm 25: Eenzaam ben ik en verschoven: Ja, d' ellende drukt mij neer.
Niet bij het offeren, niet bij de profeet, overal buitengehouden, maar bij God bekend! Het is niet zo erg, als we er door mensen buiten gezet worden, als God het maar niet doet. We lezen nog in de oude berijming: Ik was een jongeling, nog teder en gering, bij broederen laag geacht. Men had mij in 't veld tot herder aangesteld. Door zijn vader werd hij niet geteld, maar God wist van David. Nu gaat God door de mond van de profeet Nathan tot hem zeggen: Ik heb u achter de schapen vandaan gehaald. Waar zijn *wij* gevonden door God? In de grootste ellende, in een staat van verlorenheid en dood! Ach, als God Zich niet ontfermde over een zondaar, dan kwam er niemand! Wij zijn van nature mensen, die met Kaïn zeggen: Ben ik mijns broeders hoeder? We lezen verder dat God zegt: Ik heb u tot koning gezalfd in het midden uwer broederen. Zijn broeders echter erkenden hem zelfs na zijn zalving nog niet, want als hij later op het strijdtoneel verschijnt en hij hoort hoe Goliath de God van Israël lastert en de slagorden hoont, wil hij de strijd aanbinden met Goliath. Dan zeggen zijn broeders: We kennen uw vermetelheid wel! Doch het was geen vermetelheid, maar het ging bij David om de ere Gods. En daar gaat het in deze geschiedenis weer over! God gaat verder met spreken tot David door de mond van Nathan. Hij zegt: Ik heb uw naam bekend gemaakt over de ganse aarde en heb al uw vijanden in uw hand gegeven en u rijkelijk gezegend. Maar God gaat nog meer tot David zeggen.
En wij hebben het nog nooit zo duidelijk gelezen en verstaan als nu: God zegt nog, dat David het huis niet zal bouwen, maar diegene, die uit zijn lendenen zoude voortkomen. Dan gaat God David bekend maken, zeiden we, de dierbare beloften Gods, want God zou hem een eeuwig huis bouwen.
In dit hoofdstuk gaat God over de komst van Christus spreken, dus niet alleen over Davids zaad en koninkrijk, want de tempel die Salomo gebouwd heeft is verbrand. De tweede is ook verbrand en de derde heeft God zelf in brand gestoken. De eerste tempel is verbrand door Nebukadnezar, de tweede door Titus, toen 70 jaar na Christus, door een soldaat een brandende fakkel in de tempel geworpen

werd. Maar we hebben gelezen, dat, toen de joden voor de derde maal de tempel wilden herbouwen, de aarde vuur gaf en de fundamenten van de nieuwe tempel verteerden. Als het waar is, wat we gelezen hebben, is dat een bewijs, dat God heeft afgedaan met de Oud-Testamentische bediening en dat Christus die grote Tempelbouwer is, waarvan God in dit hoofdstuk op zo'n duidelijke wijze tot David gaat spreken. Zo duidelijk als het nog nooit gebeurd is! God had tot Abraham gezegd: In uw zaad zullen gezegend worden alle geslachten der aarde. Jakob gaat op zijn sterfbed Juda zegenen als de stam, waaruit Christus geboren zou worden. Maar hier wordt het geslacht genoemd! Daarvan zegt de engel Gabriël tot Maria: God, de Heere, zal Hem de troon Zijns vaders David geven. Dit hebben sommigen ook nog geroepen tijdens de omwandeling van Christus op aarde: Gij, Zone Davids, ontferm U onzer! Wij zeiden: het woord des Heeren tot David. Door het geloof krijgt David hier te zien op die dierbare Christus, Die uit hem geboren zou worden. Hij krijgt Hem te zien als die lijdende Borg! Leest psalm 22 maar. Als die schuld wegdragende Borg! In psalm 40 als een Offer Gods tot een welriekende reuk. Wij zouden door kunnen gaan. Psalm 45, in Zijn koninklijke heerschappij en Majesteit! Psalm 47: God vaart voor het oog.
Ga zo maar verder in de psalmen. David is in plaats van tempelbouwer de bouwer geworden van de lieflijke psalmen, die voor het merendeel wijzen naar het beloofde Zaad, de komende Christus. Wat heeft David wel in stille verwondering geluisterd. Dat God hem een eeuwig huis zou bouwen! Niet alleen zijn koninkrijk voor de tijd. Het is wel waar geworden, dat, tot de laatste koning toe, ze allen uit zijn geslacht geweest zijn, terwijl bij Israël de een de ander vermoordde en er steeds andere koningen opstonden. Maar dat is geen eeuwig huis. Het eeuwige huis ligt verklaard in die geestelijke David. De Heere kwam hier te spreken en David krijgt geloofslicht, om het woord des Heeren te aanvaarden. Ja, laten we het anders zeggen, hij mag Christus omhelzen, Die hem van God geopenbaard wordt als die enige Zaligmaker, Die hem een eeuwig huis zal bouwen, zodat, als hij straks tot zijn vaderen vergaderd zal worden, hij dan in mag gaan in dat eeuwige huis, niet met handen gemaakt.
David krijgt hier ook een lieve en gezegende troost! Waarin bestaat die troost? David krijgt hier een belofte dat zijn zaad mede zal behoren tot het huis. Wat moet dat voor kinderen groot wezen, als ze hier de vrucht van die gezegende Middelaarsbediening mogen hebben en ze mogen dan bedenken, dat hun vader of moeder juicht voor de troon. Dat zij nu de vruchten nog mogen genieten van hun gebeden. Het gaat hier nu over Davids zaad. Zo belooft God aan David, dat Hij hem het koninkrijk zal bevestigen, doch als hij misdoet: Zo zal Ik hem met een mensenroede en met plagen der mensenkinderen straffen. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, gelijk als Ik die weggenomen heb van Saul. Hier mag David geloven, dat er van zijn zaad zijn, waar hij eeuwig God mee groot zal maken. Wanneer dan God door middel van de profeet Nathan tot hem sprak, gaat David niet zeggen: Is het wel van God? Het is voor David waar geworden: Wanneer ik Uw woord gevonden heb, zo heb ik het opgegeten en het is mij tot vreugde en blijdschap geweest.
God heeft niet rechtstreeks tot David gesproken, maar door middel van de profeet en zo is het nog tot op deze dag toe. God heeft de openbare bediening des Woords ingesteld. Hiervan vinden we nog, dat Christus tot de apostelen zegt: Gaat dan heen, predikt het Evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Dat is nu nog van kracht! Wij willen hier nog even tussen voegen, hoe we eens ergens moesten preken. We konden toen geen tekst vinden, waarin we opening kregen. Maar voor we de preekstoel opgingen, werden wij in de dadelijkheid bepaald bij de woorden, die we zo even al aanhaalden: Wanneer Uw Woord gevonden is, heb ik het opgegeten en het is mijn hart tot vreugde en blijdschap geweest. Want ik ben naar Uw naam genoemd. Dat is die avond een geboren preek geweest! Dat is rechtstreeks Gods Woord geweest, tot mij persoonlijk en tot degenen, die er onder gezeten hebben! Het heeft nog vreugde nagelaten en vertroosting, dat we geen vreemdeling waren van God en Zijn Woord en dat we nog uitdrager mochten zijn van de boodschap des heils, van die onnaspeurlijke Godsgedachten, van Jezus Christus en Dien gekruist. Wij hebben nog mogen geloven, in deze beroerde en benauwde wereld, dat God van ons weet en wij naar Zijn Naam genoemd zijn. We vinden: Naar al deze woorden en naar dat ganse gezicht, alzo sprak Nathan tot David.
Wat vinden we dan? David zegt niet tot Nathan: Wat heb ik toch een weldaad beleefd. Laten we samen maar wat zingen. Neen! We zeiden in de derde plaats:

De vreugde des Heeren in David.
Wij lezen verder in Gods Woord: Toen ging de koning David in en bleef voor het aangezicht des HEEREN. Daar vinden wij die grote koning, die als een leeuw was in de strijd. Hier werd hij als een lam voor het aangezicht des Heeren. Hier knielt David neer in de tent, waar de ark des verbonds stond en waar de dienst des Heeren was. In Gods Woord lezen wij dat er staande en knielende gebeden werd, maar ook, dat men met het aangezicht ter aarde viel. Hoe meer van God, hoe kleiner men wordt. Wij lezen van Abraham, dat hij zegt: Ik onderwinde mij, daar ik stof en as ben. De genade, gemeenschap en tegenwoordigheid Gods vernedert de mens. We vinden hier, dat David voor het aangezicht des Heeren was. Als we dan onze gedachten laten gaan, zien wij hier David voor het aangezicht des Heeren in verwondering. Gaat hij nu zeggen: Het was in mijn hart en ik had toch zo graag een huis voor U gebouwd. Waarom mag ik het niet doen? Neen, David keert met de weldaad terug naar de Weldoener! Hier zien wij de schoonste kenmerken van de waarachtige genade en weldadigheden van die verbonds-God, als hij zegt: Wie ben ik Heere, HEERE, en wat is mijn huis? David had uit Godskennis enige zelfkennis. Kennen wij daar wat van? Hebben wij ook enige kennis van wat we zijn voor God? Zalig, zalig, zalig bukken voor God! Het is de schoonste plaats voor de Kerke Gods, als ze voor God niets mogen zijn, om als een niet en een nul over te mogen blijven! Wie ben ik en wat is mijn huis? Wie ben ik, krachtens mijn diepe val? Van nature een vijand, een zondaar, die niets anders kan en wil dan zondigen. Wie ben ik voor Uw aangezicht, naar de genade die Gij verheerlijkt hebt? Dan kan David het nog niet verder brengen als: Wie ben ik? Houdt in gedachtenis, hoe dierbaarder de beloften, hoe schoner de invloeiingen van Gods Geest, des te dieper komen wij te bukken en te buigen. Het is voor Gods Kerk de zaligste plaats, als ze niet met het eigen ik op de voorgrond komen, maar dat ze voor God mogen zijn: Wie ben ik? Kennen we daar iets van? Hier is geen sprake meer van hovaardij. Hier is geen mens, die goed bekeerd is en geëerd moet worden. Maar hier is een mens, waar het schone werk van God in openbaar is geworden, die ook de dag van Christus gezien heeft en hij is verblijd geweest. Nu komt David met de weldaad in het stof terecht voor God. Wie ben ik Heere HEERE en wat is mijn huis? David kon God niets aanbieden, maar hij mag hier in stille verwondering uitzien naar die grote belofte, die nog in vervulling moet gaan. Maar door het geloof krijgt hij die belofte te omhelzen! Wat moet dat voor David geweest zijn! Hij gaat dan ook in verwondering zijn mond openen. Wij hebben wel eens gezegd, dat, als we nog eens aan mogen landen in de gewesten der zaligheid, wij niet weten zullen, wat wij het meest moeten doen, als we ertoe verwaardigd mogen worden: Aanbidden of verwonderen! Wij gaan er iets van verstaan met Gray, die in een van zijn preken zegt: Als ik in de hemel mag komen, zal ik moeten zeggen: Heere ben ik hier, in de heerlijkheid? Hier vinden wij David in de verootmoediging. Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis? Hij mag een ogenblik inblikken, dat de hemel voor hem ontsloten is in de Zoon Gods, Jezus Christus. Hij mag zien wat Christus voor hem verworven had en in de tijd nog verwerven zal. Nu komt hij hier als een nieteling, als een arme zondaar voor God. Wat is het werk Gods in David toch een schoon werk! Als God David aan zichzelf overliet, ging het altijd fout. Als we aan onszelf overgelaten worden, kunt u er gerust op rekenen, dat het altijd fout gaat. Maar als God Zijn genade komt te verheerlijken en David mag door het geloof de beloften omhelzen, krijgt hij te aanvaarden: Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt. Daartoe is dit in Uwe ogen nog klein geweest, Heere HEERE, maar Gij hebt over het huis van Uw knecht gesproken tot van verre henen; en dit naar de wet der mensen.
Dat brengt David in dankzegging voor de Heere; niet in grootsprekerij, maar in ootmoed des harten, zodat hij God gaat loven en prijzen: Wie is gelijk Gij, 0 God? Want om Uws Woords wil en naar Uw hart hebt Gij al deze grote dingen gedaan aan Uw knecht.
We vinden niet alleen dankzegging, maar ook gebed, als David gaat zeggen: Doe gelijk als Gij gesproken hebt. Dit was geen twijfel, dat God niet waar zou maken, wat Hij gesproken had, neen! David heeft vast geloofd, dat God het waar zou maken, want God kan niet liegen. Hier wordt Gods belofte een pleitgrond. David keert er mee terug tot de Belover, tot eer en verheerlijking van de Belover.
Ziet hier het schone werk Gods, waardoor hij mag eindigen in God. Dat doet hem uitroepen: Doe gelijk als Gij gesproken hebt.
Wij zeiden: De vreugde des Heeren in David. Wat is David wel verblijd geweest. Want God moest de belofte waar maken, omdat God niet kan liegen. Wat had Hij beloofd? Hij beloofde aan David en zijn

zaad, Zijn zoon. De eeuwige Zone Gods, Die de verdienende oorzaak is van de eeuwige zaligheid! Steeds duidelijker vinden we in het Woord dat God de komst van Zijn Zoon gaat beloven. David mocht zich hier verheugen in de belofte, doch het werd tevens een pleitgrond. Het is een eigenschap des geloofs, dat het geloof pleit op de beloften. Wij gaan nu met een enkel woord besluiten. Zingen we vooraf nog psalm 68: 14.

TOEPASSING.

We vinden nog dat David zegt: Wie is gelijk Uw volk, gelijk Israël, een enig volk op aarde, hetwelk God is heengegaan Zich tot een volk te verlossen, en om Zich een Naam te zetten en om voor ulieden deze grote en verschrikkelijke dingen te doen aan Uw land, voor het aangezicht Uws volks, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de heidenen en hunne goden verdrijvende. David heeft zich hier mogen verheugen in wat God voor hem was, maar ook voor zijn volk. David heeft mogen delen in de gunst Gods. Hij is wel een schoon type van Christus en het volk een beeld van de Kerk! Wij lezen nog in de Kronieken, dat wanneer David voor Saul vluchtte, er tot hem kwamen, die zeiden: Wij zijn uwe, o David, 0 zoon van Isaï! Hebben we ons zo ook wel eens mogen verheugen in God? Bedenk dat, als we niet wedergeboren zijn, alle blijdschap eindigt in de dood. Men kan zich verheugen in het goed der wereld, die voorbijgaat met al haar begeerlijkheid. Men kan zich verheugen in huis, akker, geld en goederen en bij de dood valt alles weg! Men kan zich verheugen in godsdienstplichten, ja, in vermeende genade, zonder dat u ooit gebogen hebt onder de rechten Gods! O, wat een jubel in de godsdienst, wat een juichend christendom, met zang, muziek, radio of t.v., maar nooit eens zondaar voor God geworden zijnde, gaat men met een ingebeelde hemel naar de hel!
0, wat zal de dag der dagen uitmaken! Menen in te gaan en niet te kunnen. Op zandgronden gebouwd! 0, bedenk toch, hoe nodig is de bearbeiding des Heiligen Geestes. De zaligmakende werking des Heiligen Geestes brengt altijd in het stof, in de verootmoediging, in de vernedering! Bij aanvang zinken ze al in het stof, omdat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat ze niet vernield zijn en bij de verdere voortgang in de bediening des Geestes mogen zij ervaren, waar de Heere ze opgeraapt heeft, vertreden in hun bloed. Zij ervaren wat Hij verder gedaan heeft, hen getrokken, Zich geopenbaard in de dierbare belofte des genadeverbonds, door het geschonken geloof. Zij ervaren de verzoening, de verlossing en dat door voldoening van die dierbare Christus! Zij leren wat het Hem gekost heeft om Zijn Kerk vrij te kopen. 0, dan schiet er niets over dan aanbidding en verwondering en wat kan men dan een lage plaats innemen voor de Heere in het: Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis? Dan zou de Kerk Hem al in aanbidding toe willen brengen, wat alleen door het geloof geschieden kan, want, mocht David de belofte geloven, dat de Heere hem een huis zou bouwen en krijgt hij te zien op de belofte van Christus, en in en door Christus een blik op dat eeuwigheidshuis, ook de Kerk mag bij tijden eens een blik op de toekomst krijgen en de belofte ontsluit zich dan. Indien wij alleen in *dit* leven hopende waren op Christus, dan waren we de ellendigste van alle mensen. 0, die zalige verwachting, dat ze eens mogen delen in de gemeenschap des drieënigen Gods, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal en alle beloften in Christus Jezus Amen zullen zijn, Gode tot heerlijkheid!
0, mijn medereizigers, staat u wel eens stil bij het geluk van Gods volk? 0, waar reist gij henen? Is de plaats des gebeds voor u wel eens een voorhof des hemels? Of zijn we zo, dat we wachten op het woordje Amen?
0, de kerkdiensten moeten niet te lang zijn, maar wat zal de eeuwigheid zijn, als we onbekeerd moeten sterven? 0, bedenk nog, wat tot uw vrede dient, eer het besluit zal baren, want als kaf gaat de dag voorbij. Zijn er nog ellendigen en nooddruftigen? 0, bedenk toch, hoe goed het is, om dat gezegende plaatsje in te mogen nemen: Niets, 0 Jezus, dan Uw bloed, geeft voldoening aan het gemoed.

Hebben we door genade er iets van leren kennen? Het werk des Heeren in ons, het Woord des Heeren tot ons? De vreugde des Heeren in ons?
Nu dan, Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave. De Heere zegene Zijn Woord om Jezus' wil. Amen.

Slotzang: Psalm 84: 6.

"Aan des Konings tafel"

Zingen: Psalm 103: 1 en 2.

Lezen: 2 Samuël 9.
Votum.
Zegen.

Gebed.

In de psalm waarmee wij begonnen zijn, komt de dichter zijn eigen ziel op te wekken. Waartoe? Om God te loven! Loof, loof den Heer', mijn ziel met alle krachten; Verhef Zijn naam, zo groot, zo heilig t' achten; Och of nu al, wat in mij is, Hem preez'!
Waarom? Hij gaat zijn eigen ziel opwekken, om toch niet de weldadigheden Gods te vergeten. Welke weldadigheden had God aan hem bewezen? Dat vinden we in het tweede vers, waarin hij getuigt: Die uw krankheên kent en liefderijk geneest; Die van 't verderf uw leven wil verschonen, Met goedheid en barmhartigheên u kronen; Die in den nood uw redder is geweest.
Hij komt zijn ziel op te wekken, zeiden wij, om de weldadigheden niet te vergeten. Weldadigheden krijgen waarde, als wij onze onwaarde Ieren kennen. Daar heeft de dichter van psalm 103 ook wat van Ieren kennen, wanneer hij het uitroept: Zo ver het west verwijderd is van 't oosten, Zo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten, Van ons de schuld en zonden weggedaan. De vergeving der zonden is de grootste weldaad, die op aarde beleefd kan worden. Dat is een weldaad, die grote waarde krijgt, inzonderheid, als we ingeleid worden, hoe dat is verdiend! Want God had nooit de zonde kunnen vergeven, als er niet was voldaan aan Zijn Goddelijke gerechtigheid! Zowel in het oude als in het nieuwe verbond, is er nooit een mens de zonde vergeven, dan op grond van de voldoening aan de Goddelijke gerechtigheid.
Die nu in het licht van de rechten en deugden Gods zijn onwaardigheid leert kennen, dat men daardoor onderworpen is aan allerhande ellende, ja zelfs de verdoemenis, voor dezulken wordt de vergeving der zonden de grootste weldaad, die op aarde gekend wordt. Dat is de spil van de leer der genade! Het gaat niet over een reeks teksten en verzen, die een mens krijgt, maar de leer der genade houdt de vergeving der zonden in. Waarom is dat de grootste weldaad? Ach, dat brengt een arme zondaar weer in de gemeenschap Gods! Dan wordt men weer hersteld in de staat, waar men uitgevallen is. Daar kunnen wij dan in eeuwigheid niet meer uitvallen. Uit de staat der rechtheid kon de mens vallen, maar uit de staat der genade kan de mens nooit meer vallen! Het is niet alleen de grootste weldadigheid, omdat we weer hersteld worden, en in de gemeenschap Gods gebracht worden, maar wij krijgen de eeuwige erfenis terug, namelijk het eeuwige leven, de eeuwige zaligheid. Moest ons hele leven niet zijn als een instrument van lof en dankzegging? Kan er nog groter uitgedacht worden, dan de vergeving der zonden, die duurt tot in de eeuwigheid?

Hier kunnen we elkander vergeven, maar dikwijls komt er weer wat tussen. Maar als God de zonden vergeeft, vergeeft Hij ze allemaal, tot de laatste toe en zelfs nog de zonden, die nog gedaan moeten worden! Denk er om, dat geeft niet het recht om een Antinomiaanse stelling in te nemen! Dan kan men zondigen op de genade! Maar elke begenadigde behoudt ook na de vergeving der zonden een lichaam der zonde en des doods. Elke begenadigde zal krachtens de inklevende verdorvenheid gedurig nog weer zondigen, zodat steeds weer bij vernieuwing de vergeving gekend moet worden, opdat ze steeds weer erbij bepaald worden, dat God om Christus' wil al onze zonden vergeeft. Daarom vinden we nog in de Catechismus, dat Hij al onze zwakheden en gebreken met Zijn gehoorzaamheid bedekt. De Kerk heeft een biddende Hogepriester, Die altijd voor hen bidt. Wat zijn *dat* een weldadigheden, die straks eindigen in het eeuwige leven! Wij vragen thans uw aandacht, in aansluiting op het voorgaande, voor Gods weldadigheid aan Mefibóseth en lezen daarvan in 2 Samuël 9: 8:

Toen boog hij zich en zeide: Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar een dode hond, als ik ben?

Wij wensen Uw aandacht te bepalen bij Davids weldadigheid aan Mefibóseth.

1e. Bij de verbondsgedachtenis.
2e. Bij de verbondsliefde.
3e. Bij de verbondstrouw.
4e. Bij de verbondsweldadigheid.

Zingen we vooraf uit Psalm 105: 6 en 7.

Wij lezen boven dit hoofdstuk: David gedenkt aan zijn belofte, die hij aan Jonathan gedaan heeft.
Wanneer gedacht David aan zijn belofte? In een tijd, dat de Heere hem rust gegeven had van zijn vijanden. Wij hebben er reeds over gehandeld, dat David in zijn hart had om de Heere een huis te bouwen. Hoofdstuk 8 hebben we overgeslagen, omdat het handelt over de strijd met zijn vijanden. Wel vinden we in het l5e vers een schone tekst: Alzo regeerde David over Israël en David deed zijn ganse volk recht en gerechtigheid. Direct daarop vinden wij in het 9e hoofdstuk, dat David gedacht aan het verbond met Jonathan.
Wij zeiden stil te staan in de eerste plaats bij de verbondsgedachtenis.
David heeft dit niet direct gedaan, toen hij koning geworden is, want we lezen, dat, toen Saul met zijn zonen op het slagveld van Gilboa gevallen was, de voedster van Mefibóseth, die toen vijf jaar oud was, met hem vluchtte en dat ze gestruikeld is, zodat Mefibóseth verlamd geworden is aan beide voeten. Nu vinden we, dat Mefibóseth een zoon had, die Micha heette, zodat er zeker twintig jaar overheen gegaan is, eer dat David aan het verbond gedacht. Zou hij al die tijd Jonathan vergeten zijn? Dat is haast niet te geloven! Waarschijnlijk hebben de zorgen van zijn rijk hem in beslag genomen. Ga de geschiedenis na! Eerst heeft hij zeven jaar en zes maanden geregeerd te Hebron, daarna werd hij koning over al de stammen van Israël. Daarna de ene strijd na de andere, totdat hij ten laatste de ark heeft opgevoerd naar Jeruzalem. Dus eer dat hij tot rust gekomen was, zijn er waarschijnlijk wel twintig jaren verstreken. In die tijd is Mefibóseth opgegroeid en woonde bij Machir, te Lodebar. Deze Machir heeft hem niet in huis genomen, omdat het een kleinzoon was van Saul, om er aldus voordeel uit te trekken, want in het 17e hoofdstuk lezen wij nog, dat, toen David moest vluchten voor Absalom, deze Machir David tegemoetkwam met eten en drinken voor David en het volk. Dus wel een bewijs, dat hij niet vijandig tegenover David was! Wij vinden dan de verbondsgedachten van David. Hij gaat vragen: Is er nog iemand, die overgebleven is van het huis van Saul, dat ik weldadigheid aan hem doe, om Jonathans wil? Hier wordt David teruggeleid, dat er een verbond gemaakt was en dat hij aan Jonathan gezworen had, dat hij zijn zaad niet uit zou roeien. Wij kunnen allen wel weten, dat, als er een nieuwe koning opstond in Israël, dan het vorige geslacht uitgeroeid werd. We kunnen dit lezen in het boek Koningen. Wat komt hier duidelijk openbaar, dat David een Godvruchtig en Godvrezend koning was, die zijn zaken in Gods hand gegeven had en niet zelf het hele geslacht uitgeroeid heeft! Hij vertrouwde erop, dat God wel het oordeel uitvoerde over het huis van Saul. Wij vinden immers dat er later nog zeven zonen van Saul opgehangen zijn. God voert Zijn raad uit. Nu was Mefibóseth nog overgebleven. De naam Mefibóseth betekent: schande of wegnemende, ook wel: die schaamte verspreidt. Deze man zat daar in zijn schande, want in de orde had hij kroonprins kunnen wezen. Immers, zijn vader Jonathan was de opvolger van Saul! Daar zit hij nu te Lodebarl Volgens verklaringen betekent Lodebar pesthuis, of, zonder weide. Dat is ook al niet zo'n mooie betekenis. Daar kwam nog bij, dat hij geslagen was aan beide voeten. Afhankelijk van anderen, zat hij daar in zijn schande.
Wanneer was Mefibóseth gevallen? Gelijk met de val van zijn vader en grootvader. Toen Saul op Gilboa gevallen is en Mefibóseth moest vluchten voor de Filistijnen, is hij ook gevallen. Dat was een val, die hij nooit meer te boven gekomen is. Hier zien we het beeld van een gevallen mens. Adam, ons verbondshoofd, is dood gevallen en krachtens de val van Adam zijn wij allen tezamen met hem

gevallen. Wij zijn hulpeloos en krachteloos geworden en in een pesthuis terechtgekomen. Dat wil zeggen, in dood en verderf, als onvruchtbare mensen. Mefibóseth zat in zijn schande, want dat betekent zijn naam. Hij, die op de troon had moeten zitten, zat in een pesthuis. Hij, die in weelde had kunnen leven, was zonder weide, vervuld met vreze voor de dood. Waarom? Ach, hij wist, als David naar de gewoonte handelde, dat hem, als koningszoon, de dood te wachten stond. Ziet hier het beeld van een gevallen mens! Onder het oordeel en de vreze des doods, in schande en schuld, besmet door de zonde, omdragende een dodelijke kwaal! Onvruchtbaar, want: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid! Dat is de staat van de mens! Zijn wij daar al eens aan ontdekt? Mefibóseth kon zijn val nooit meer te boven komen. Hij had door de val van zijn grootvader, alle recht op de troon verloren en was door zijn eigen val een hulpeloos mens geworden, die geholpen en verzorgd moest worden. Mefibóseth wist niet dat er een verbond was tussen zijn vader Jonathan en David:
Een verbond, dat die beiden in de stilte gesloten hadden. Mefibóseth wist van geen verbond! Hij zat daar in de grootste ellende. Hij wist alleen, dat, als David naar recht ging handelen, hij hem kon doden, omdat Saul steeds geprobeerd had om David te doden. Een mens in zijn natuur- en doodstaat weet van geen verbond!
Maar wij mogen u prediken, dat en in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid een verbond gemaakt is. Het verbond der genade! Daar is onderhandeld over gevallen mensen, die met hun schande en schuld in het pesthuis zitten. Over ter dood veroordeelde schepselen is daar onderhandeld! Daar is die Verbondsmiddelaar tussen getreden bij de Vader en daar heeft Hij op Zich genomen om Zijn uitverkorenen te verlossen. Dit wordt genoemd het verbond der verlossing, doch in de tijd wordt het verbond der genade genoemd. Denk er om, geen drie-verbond en-leer! Het verbond der verlossing was van eeuwigheid, maar is aan Adam geopenbaard en verklaard als het verbond der genade! Maar dat is één verbond! Daarom prediken wij maar twee verbonden: het werkverbond en het genadeverbond, dat het verbond der verlossing was en waarvan Christus Borg geworden is; waarvoor Hij ook Zijn Borgbloed zou storten, om te verdienen de verbondsweldadigheden, zodat Zijn van eeuwigheid verordineerde Kerk weer in de gemeenschap Gods gebracht en hersteld zou worden in de staat waaruit ze gevallen was. Dus de verbondsgedachten deden David de vraag stellen: Is er nog iemand, die overgebleven is van den huize Sauls, dat ik weldadigheid aan hem doe om Jonathans wil? David gaat aan het verbond denken en gaat uit het verbond handelen! Merk eens goed op: hier deed Mefibóseth niets aan! Dit willen wij ernstig onder uw aandacht brengen. De verbondsgedachten gaan uit van de Verbondsmiddelaar en zijn een vrucht van de Verbondsgod, Die zegt: Ik weet de gedachten, die Ik over u denk. Gedachten des vredes en niet des kwaads. Hier vinden wij het eenzijdige en vrije werk Gods, Die uit Zijn eeuwig zoen- en zoutverbond handelt. Niets komt er van een mens in aanmerking! Mefibóseth zit verlaten met twee kreupele voeten in Lodebar met de vreze des doods in zijn hart. Maar het zijn de verbondsgedachten van David, waardoor hij gaat vragen: Is er nog iemand overgebleven van den huize Sauls, dat ik weldadigheid aan hem doe? Het is het vrije eenzijdige werk Gods! Daarom zeiden wij in de tweede plaats stil te staan bij de verbondsliefde.
David gaat hier handelen uit liefde, omdat er verbondsliefde lag tussen David en Jonathan. Daarvan zegt Gods Woord nog, dat het een liefde was, die sterker was dan de liefde der vrouwen. David hoort dan van Ziba, dat er nog een overgebleven is van het huis van Saul, een zoon van Jonathan. Het is een man, die kreupel is aan beide voeten, iemand, die nergens voor te gebruiken is. Wat zegt David dan? Daar heb ik niets aan, laat hem maar waar hij is! Moet ik die zorg op me nemen? Neen, hij laat Mefibóseth halen! Zo is er ook een verbondsovereenkomst tussen de Vader en de Zoon. Dat is een verbondsliefde, waar de eeuwigheid voor nodig is, omdat het van eeuwigheid is. Dat is een eeuwig, onwankelbaar, trouw en duurzaam verbond! Daar ligt nu de troost en vastigheid van de Kerk! Het is een eenzijdig werk Gods, waar de Kerk van zong: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen. Wij zeiden verbondsliefde. Als God een mens komt te bekeren kan de mens wat meebrengen! Niets anders, zo lang als hij leeft, dan zonde en ongerechtigheid. Daarvan zegt Jesaja nog: Want Ik heb geweten, dat gij gans trouwelooslijk handelen zoudt, en dat gij van de buik af een overtreder genoemd zijt. Nu geeft David hier zijn knecht opdracht om Mefibóseth te halen. David gaat zelf hem niet halen. Krachtens het verbond hebben Gods dienstknechten opdracht om Gods Woord te prediken. Om zondaren, door middel van de prediking, als God het wil zegenen, en als vrucht van het verbond, uit

het pesthuis van de wereld te halen. Wij willen u bewijzen, dat we naar Gods Woord zijn. Wij lezen in Gods Woord, dat er een koning was, die zijn zoon een bruiloft bereid had. Daar waren genodigden, die niet wilden komen. Want, dan zegt hij: Nodig kreupelen, armen en blinden en dwing ze om in te komen! Niet in de zin van Rome: dwingen om te buigen! Neen! Dwing ze, door de prediking, opdat mijn huis vol worde! Een beeld van Gods knechten, die Hij geroepen en gezonden heeft, om krachtens die zending Mefibóseths, die in hun schuld en schande zitten, toe te roepen, dat ze bij de koning moeten komen! Ziba krijgt hier de opdracht, dat hij Mefibóseth moet halen. Wij zeiden verbondsliefde, Daar wist Mefibóseth niets van. Er zijn schrijvers, die zeggen, dat Mefibóseth helemaal niet bang behoefde te zijn. Maar wij zijn het met anderen eens, die zeggen, dat hij met vreze en schrik en ontsteltenis de boodschap aangehoord heeft, dat hij bij de koning moest komen. Dat het voor hem geweest is, dat zijn schuilplaats ontdekt was en dat hij nu voor het gerecht moest verschijnen! Ach, wanneer God middellijk, door de prediking des Woords, zondaren op komt te eisen, krijgen ze met de Rechter en de Wet te doen. Houdt in gedachtenis, dat Mefibóseth niet zo aangenaam uit Lodebar gereisd is. Hij zal wel geweten hebben, dat Saul David gezocht had om te doden. Hij was vijf jaar, toen zijn vader gevallen is op het slagveld. Hij heeft niet van het verbond geweten, maar hij wist wel van de schuld, die er lag. In onze tijd weten de mensen zo van een verbond. Bij de tegenwoordige godsdienst worden de mensen als bondelingen geboren, als verbondskinderen. Ze hebben nooit de schuld leren kennen en weten niet van een pesthuis der zonde, waar ze in verkeren. Ze weten niet, dat er geen vrucht meer van de mens te verwachten is tot in eeuwigheid! Hier vinden we een beeld van een zondaar, die door een krachtdadige roeping getrokken wordt uit de duisternis. Mefibóseth kon niets meebrengen dan schuld en schande. Hij was kreupel, dus geheel afhankelijk.
Wij zijn ook gevallen mensen, die voor God niets kunnen doen. Wij zijn verloren! En als we met God te doen krijgen, zijn we vervuld met vreze en angst. Hoe dikwijls is het in de loop der eeuwen al gebeurd, dat een zondaar, van schuld, schande en oordeel overtuigd, door een krachtdadige roeping getrokken wordt. Weet u wat hij gaat zeggen? Al wordt er soms nog zo bemoedigend gepredikt: Ik mis alle bestaan voor dat Goddelijke Wezen. Want ik ben een verloren en verdoemelijk zondaar.
Dat zijn geen mensen, die zichzelf met hun godsdienst overeind kunnen houden, maar die krijgen met het recht en de Wet van God te doen! *Deze* mensen zijn niet te bemoedigen door *een* mens, want ze gaan leren, dat ze persoonlijk voor God komen te staan. Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen, hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven; want de verlossing hunner ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden. Zullen we er rekening mee houden, dat wij alleen zijn geboren en alleen gaan sterven? God ontmoeten wordt een persoonlijke zaak!
Er gaat geen man, vrouw, vader, moeder, geen zoon of dochter mee! Mefibóseth moest alleen voor de rechter verschijnen. Wat zullen er pijlen afgeschoten zijn. Dat zal toch slecht aflopen! Bedenk toch van wie ge afstamt! Nu zal hij wraak nemen. Hij heeft er het recht toe! Wat zal het meegevallen zijn voor Mefibóseth! Bedenkt, God heeft wraak genomen voor de zonde van Zijn Kerk in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. En krachtens het verbond kan een zondaar weer in gemeenschap met God komen. Krachtens het verbond, dat er lag, laat David Mefibóseth halen. Dan komen wij tot ons derde punt:
De verbondstrouw.
Mefibóseth verschijnt voor het aangezicht van David. Waarom? Omdat hij er gebracht werd! Uit zichzelf was hij nooit gekomen. Hij bleef liever in Lodebar zitten; hij had David en zijn aangezicht nooit gezocht. Hij wordt bij David gebracht. Mocht God middellijk de prediking nog eens gebruiken, opdat, onder de bedauwing van God de Heilige Geest, nog eens zondaren in de schuld gebracht werden. Mefibóseth verschijnt hier voor de rechter. Dan lezen wij in het zesde vers: Als nu Mefibóseth, de zoon van Jonathan, den zoon van Saul, tot David inkwam, zo viel hij op zijn aangezicht en boog zich neder. Daar ligt een man op zijn aangezicht ter aarde, voor de rechter. Als een rechtloze, laten wij dat nooit vergeten. Wij lezen niet, dat hij zeide: Ik ben nog afkomstig van Jonathan, van het koninklijk geslacht. Neen. Daar staat hij en boog zich ter aarde, om het vonnis van genade of ongenade af te wachten. Hij kon er niets meer tegen doen. Als David het recht handhaafde en ging zeggen: Gij zijt een kind des doods, had hij het recht moeten billijken! Ziet hier een beeld van de mens, die onder het recht Gods buigt. Te mogen aanvaarden, dat we onwaardigen zijn, hel-, vloek- en doemwaardigen. Niets mee te

kunnen brengen van: dat heb ik wel eens beleefd of gekregen. Neen! Dan lezen wij dat David gaat spreken. Eén enkel woord! David gaat handelen uit het verbond. Uit de verbondstrouw. "Mefibóseth"! En hij zeide: Zie, hier is uw knecht. Daar begon het al mee te vallen. In plaats van dat David zegt: Nu zal ik wraak nemen, omdat u van het geslacht bent, dat mij heeft vervolgd, gaat David handelen als de verbondsgetrouwe. Vrees niet, want ik zal zekerlijk weldadigheid aan u doen. Omdat u zo ongelukkig en kreupel bent? Neen! Houdt in gedachtenis, ik kan daar niet genoeg de nadruk op leggen: David handelt niet uit medelijden, zoals wij mensen doen! Vooral als iemand ernstig ziek is, gaat men bidden, soms uit medelijden. Laten we nooit vergeten, dat God niet is als een mens. Wij wijken zo spoedig af van het woordje recht. David gaat hier niet handelen, omdat Mefibóseth zo ongelukkig is! Laten wij oppassen voor gemoedelijkheid, want uit gemoedelijkheid komt het gevoel naar boven. Men gaat dan handelen uit gevoel en gaat dwalen. Laten wij voorzichtig zijn. Wij gunnen onze grootste vijand de hemel wel, maar dan op rechtsgronden, anders gaan wij met God handelen, alsof Hij een mens is. Wij kunnen er niet genoeg op wijzen: David handelt hier uit het verbond en niet uit medelijden! Er is al wat gedwaald door medelijden. Menen wij nog door lijden, smart of droefheid God te bewegen? Dat is uitgesloten! Het is de geest van het Remonstrantisme, dat nog meent zelf iets te moeten doen! Hier vinden wij de verbondstrouw. Als u of ik zalig mag worden, dan alleen op grond van het verbond! God gaat als rechter handelen, krachtens het verbond. Omdat er een Middelaar des Verbonds is, Die voldaan heeft aan de eisen van het verbond, die God gesteld heeft in de Raad des vredes. Met eerbied zeggen wij, dat toen Christus aan de eisen van het verbond moest voldoen, God geen medelijden met Zijn enige Zoon had, Die gekropen heeft in het stof en ten laatste aan het kruis gehangen werd. Maar het recht heeft zijn loop gehad. En krachtens de voldoening aan dat Goddelijk recht handelt God uit Zijn verbond. Daarom is het een trouwverbond, dat van geen wankelen weet. Dat, en dat alleen, is de grondslag der zaligheid! Laten wij de hand eens in de boezem steken: als wij in moeilijkheden zitten, wat zouden wij dan God graag willen bewegen om medelijden met ons te hebben. Maar God is niet te bewegen! Die handhaaft Zijn recht! Daarom is het een gezegende plek, die Mefibóseth hier inneemt. Hij ligt hier als een rechtloze. Zie hier is uw knecht. Een knecht was iemand, die gekocht was, waar de eigenaar mee kon doen, wat hij wilde. Zie, hier is uw knecht; hij gaat de koning eren als zijn rechter. Sion zal door recht verlost worden en hare wederkerenden door gerechtigheid. Dan zegt David: Ik zal zekerlijk weldadigheid bij u doen, om uws vaders Jonathans wil. Zo komen wij tot ons 4e punt: De verbondsweldadigheid.

Daar wist Mefibóseth niet van, dat er in de stilte, op het veld, een verbond gesloten was. Daaruit gaat David nu handelen, zodat Mefibóseth eerlijk zijn erfenis terugkrijgt. Ook mag hij geduriglijk aan Davids tafel eten. Zo gaat God weldadigheid bewijzen aan een zondaar, die de dood verdiend heeft. Omdat er een verbond gesloten is, waar Christus aan de eisen voldaan heeft. Vrees niet, Mefibóseth! Wat is dat een meevaller geweest voor een met vreze en beving vervulde Mefibóseth. Wat valt het de Kerke Gods mee, als ze onder de rechten en deugden Gods mogen buigen en ze krijgen te omhelzen. Daar moeten ze voor eeuwig verloren gaan in hun eigen waarneming. Daar gaan ze zeggen: Zie, hier is uw knecht, doe maar met mij wat U goeddunkt! Maar als dan de Rechter gaat spreken, wat valt dan alles mee. Vrees niet. Ik ga handelen uit het verbond. Wat u verloren hebt, krijgt u terug. U krijgt uw erfenis terug!

0, hersteld te worden in de staat, waar we uit gevallen zijn! Om geduriglijk te mogen eten aan Zijn tafel. Mefibóseth wordt als 't ware weer een prins aan het hof. Wie is toch God! Hier zien wij in David een schaduwbeeld van het richterlijke van Gods majesteit. Mefibóseth, een schoon beeld van een mens, die buigt onder de rechten en deugden Gods. Hier vinden we een beeld, dat God gaat handelen uit het verbond. Ik delg uw ongerechtigheid uit als een nevel en gedenk uwe zonden niet. U krijgt uw ergernis terug en mag met Mij in gemeenschap leven en aan Mijn tafel eten.

Wat is de uitwerking bij Mefibóseth?

Daar buigt hij voor de tweede keer. De eerste keer onder de rechten, maar nu onder de weldadigheden. Hij zegt dan: Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar een dode hond als ik ben? Wat een gezegende plek, als wij daar iets van mogen leren! Waarom was het op mij gemunt, daar duizenden gaan verloren, die Gij geen ontferming gunt? Daar zijn zoveel mensen, die kunnen praten van wat ze allemaal beleefd en gekregen hebben; maar hier een arme zondaar, die de trouw van het

verbond mag leren. *Daar* zal God weldadigheid aan bewijzen! Daar krijgen ze gemeenschap met God, om Christus' wil. David neemt hier Mefibóseth voor zijn rekening. Hij laat Ziba roepen en geeft hem de opdracht, dat hij voor Mefibóseth de akkers moet bearbeiden, opdat Mefibóseth en zijn gezin de vruchten daarvan mogen gebruiken tot levensonderhoud. De weldadigheid van dat verbond houdt in, dat de koning David voor hem zal zorgen, zo lang hij leeft. Die nu het eigendom van Christus zijn en met God verzoend, zijn dat niet voor één keer! Neen, die zijn voor Zijn rekening, voor tijd en eeuwigheid, in leven en sterven. Wij lezen nog, dat, toen David moest vluchten voor Absalom, Mefibóseth zijn baard niet had geschoren, zijn haar niet geknipt. Hij was de gemeenschap met de koning kwijt. Hij droeg rouw, totdat de koning terugkeerde. Zo mag ook de Kerk zeggen: Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden. Vergeet ze niet; 't is God die z' u bewees.
De Kerk krijgt de erfenis terug en God bereidt de akker van het eeuwige welbehagen, waarvan ze hier in den gelove, maar straks in eeuwig aanschouwen, gevoed zullen worden. Wij lezen nog, dat Mefibóseth kreupel was aan beide voeten. Hij is kreupel gebleven! Hij moest bediend worden uit het verbond. Hij moest aan de tafel gebracht worden. Hij was aangewezen op verbondsweldadigheid. Zo komt God voor Zijn Kerk te zorgen, want Zijn Kerk komt de val niet te boven. Weet u wanneer ze de val te boven komen? Als ze eenmaal voor eeuwig bij de Koning mogen zijn! Daar zullen ze eeuwig genieten van de weldadigheden des verbonds. Daar zullen ze niet meer kreupel zijn, neen, daar zal het zijn, wat wij nog zingen uit psalm 89: 8: Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht, enz.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we hebben al gezegd, dat David opdracht gaf om Mefibóseth te halen. Uit Lodebar, uit het huis van Machir. Hij moest voor de rechter verschijnen. Laat ons in gedachtenis houden, dat wij ook eens voor de Rechter moeten verschijnen! Als we dan aan deze zijde nooit ervaren hebben: Wie ben ik, dat U omgezien hebt naar een dode hond; als we dan bij de dood geroepen worden om voor Gods rechterstoel te verschijnen, hoe zullen wij het dan maken? Nu is het nog het heden der genade! Door middel van de prediking des Woords worden wij nog geroepen. Er wordt nog gepredikt, dat er een genadeverbond is, waarin we nog geroepen worden om te komen tot die geestelijke David, Die Zijn volk recht en gerechtigheid doet. Wat moet het zijn, als we opgeroepen worden om voor God te verschijnen! Wat zal het dan wezen, als we zullen verstommen voor Gods aangezicht! Dan zal het klinken: Zwijg, alle vlees, voor het aangezicht Gods! Daar houdt alle tegenspraak en opstand op.
Daar zal men voor de Koning der koningen moeten buigen. Maar als het hier niet is geschied, zal het daar te laat zijn. Nu is het nog de welaangename tijd. Door middel van de prediking laat Hij nog roepen: Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Tot de verstandeloze zegt Hij: Kom. Zou u er geen ernst mee maken om, gelijk Mefibóseth, uit het pesthuis gehaald te mogen worden? Zijn er nog onder u, laat u toch leiden, al is het scherp voor het vlees! Wij mogen u krachtens de verbondsgedachten nog prediken, dat het eeuwig mee zal vallen voor een ellendig en verdoemelijk zondaar, voor één die krachtens de verbondsliefde zijn val heeft leren kennen. Hij zal in verbondstrouw met u handelen en u de verbondsweldadigheid schenken. Dan zal het zijn: Vrees niet, Ik zal weldadigheid aan u doen, om Mijn Zoon Jezus Christus' wil. Ik zal uw zonden werpen in de zee van eeuwige vergetelheid. Ik zal u wassen, reinigen en dekken met de gerechtigheid Mijns Zoons. Ik zal weldadigheid aan u- doen, Mijn Geest geven in het midden van u. U troosten, leiden en sterken! Gij zult voor Mijn rekening liggen. Ik zal u onderhouden door Woord en Geest en zal u brengen in de eeuwige tabernakel. Ziba woonde niet in Jeruzalem, hij moest voor de akkers zorgen. Maar Mefibóseth blijft in Jeruzalem! Het zal wat wezen voor al de kreupelen, als ze eens in dat nieuwe Jeruzalem mogen komen. Daar zal het zijn, als ze aan Zijn voeten vallen: Gij zijt waardig te ontvangen de eer, lof en dankzegging. Want Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed. Daar zullen ze mogen zitten aan des Konings tafel met Abraham, Izak en Jakob. Daar wordt het waar: Een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken. Daar zal de Kerk leren wat eraan te treffen is in die zalige gemeenschap Gods, in dat nieuwe Jeruzalem, dat boven is. Daar, waar ze voorgoed vergeten zullen hun gebreken en smarten. Daar zal het waar worden: Maar 't vrome volk in U verheugd, Zal huppelen van zielevreugd, Daar zij hun wens verkrijgen.

Gezegend en eeuwig verbond. Overdenk het eens met ernst: wèl het verbondsteken aan ons voorhoofd, maar geen verbondsweldadigheden te hebben leren kennen.
Dat de God aller genade Zijn Woord zou willen zegenen, is onze wens en bede. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 138: 2.

Zegen.

Davids zonde en Gods trouw

Zingen: Psalm 36: 1 en 2.

Lezen: 2 Samuël 11.
Votum.
Zegen.

Gebed.

Christus zegt in de hof van Gethsémané tegen Zijn discipelen: Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.
Dit zijn twee wapenen, die de Heere Zijn Kerk achtergelaten heeft. En in het bijzonder wordt Petrus gewaarschuwd: Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe; maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude. En wat openbaart zich in Gethsémané? Hij vindt ze slapende en zegt tot Petrus: Kunt gij dan niet één uur met Mij waken? We vinden hier hoogmoed bij Petrus als hij zich bereid verklaart met Hem de dood in te gaan. Maar zijn hoogmoed komt in het gedrang, als hij bekennen moet, dat hij eerst beleden had en daarna gevlucht was. Middellijkerwijs kwam hij in de zaal van Kajafas. En, in plaats van die gevaarvolle plaats te ontvlieden en te vluchten om zich tot het gebed te begeven, valt Petrus in de zwaarste zonden! Petrus valt en volhardt in de zonden en zegt bij de eerste verloochening: Ik weet niet wat gij zegt. Vluchtte Petrus nu met schuld en schande, bekennende dat Jezus was de Zone Gods? Neen, hij verhardde in de zonde en zegt ten tweeden male met een eed: Ik ken de Mens niet! En door verharding in de zonde zweert hij ten derden male: Ik ken de Mens niet!
Wat was nu de oorzaak dat Petrus zich niet in de hel zondigde? Gods genade! Hij lag onder de voorbidding van Christus en kon wel vallen in de zonde, maar hij kon niet uit het verkiezingsbesluit vallen. Christus zegt: Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren. Nu kon Petrus wel in de stand van het leven vallen, maar niet uit de staat der genade! Was het nu Petrus zelf, die weer in de schuld en boete kwam? Van nature is er geen mens, die in de schuld komt voor God. Door onze diepe val zijn we zo goddeloos hoogmoedig geworden, dat we ons liever dood vechten, dan voor God in de schuld komen! Nu was het Christus Zelf, Die Petrus in de schuld bracht, want toen Petrus opkeek, ontmoette hij de liefdeogen van Christus. En direct daalt er in zijn ziel die Geest, Die hem zijn struikelen indachtig maakt, naar aanleiding van het kraaien van de haan. Petrus werd indachtig aan het woord van Jezus: Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. Daar wordt Petrus verbroken en verslagen en daar krijgt hij het bloed nodig! Daar stond in de zaal de zondeloze Middelaar! Kajafas noemde de bekentenis: "Ik ben het" een godslastering! Maar nu staat daar ook een doodschuldige zondaar en nu gaat een onschuldige Middelaar voor een schuldige de dood in. Zalig te mogen worden is een genadedaad van God. Maar wat is het ook nodig te kennen hetgeen Hij zelf ons geleerd heeft in het allervolmaaktste gebed, waarvan we ook zingen: Leid ons in geen verzoeking ooit, Verberg voor ons Uw aangezicht nooit. Gij weet het, onze kracht is klein, De driften veel en 't hart onrein.
Er staat ons een gewichtig onderwerp te behandelen, waarin we vinden: Davids zonde en Gods getrouwheid.
We wensen dit te verdelen in:
1e. Davids val in de zonde.
2e. Davids volharden in de zonde.
3e. Davids verharden in de zonde.

Zingen: Psalm 89: 13 en 14.

Bij de vorige verhandeling hebben we stil gestaan bij Davids weldadigheid, die hij gedaan had, krachtens het verbond dat er lag tussen hem en Jonathan, aan Mefibóseth. Daar is de trouw van David aan het verbond, dat hij gemaakt had met Jonathan, geopenbaard. In 2 Samuël 10 vinden we weer een andere weldadigheid: Wanneer de koning der Amorieten gestorven is en Hanun koning wordt in zijn plaats, zegt David: Ik zal weldadigheid doen aan Hanun, den zoon van Nahas, gelijk als zijn vader weldadigheid aan mij gedaan heeft. Het is niet vast te stellen, maar het kan zijn dat deze weldadigheid bewezen is geworden tijdens Davids ballingschap. Maar, in plaats van dat Hanun die weldadigheid erkent, zendt hij deze mensen, die kwamen om hem te troosten vanwege het verlies van zijn vader, terug. Daarbij schoor hij hun baard half af en sneed hun klederen half af, want de vorsten van de kinderen Ammons hielden hen voor verspieders. Hiermede deed hij hun de grootste schande aan, die gedaan kon worden. Toen David dit te weten kwam, zeide hij tot hen: Blijft te Jericho, totdat uw baard weder gewassen zal zijn; komt dan weder. Maar Hanun, wetende dat hij zich stinkende gemaakt had bij David, roept de Syriërs en anderen op om hem te helpen. Opmerkelijk vinden we nu, wanneer David het ganse heir met de helden ten strijde zond, dat hij zelf niet meetrok, maar thuisbleef. Wanneer de Syriërs verslagen waren en zich opnieuw verzamelden, vinden we dat David nog even mee opgetrokken is. Hierna vinden we dat de Syriërs vloden voor Israëls aangezicht. Maar dan vinden we, dat Rabba, de hoofdstad der Ammonieten niet ingenomen was en David Joab en gans Israël uitzond om Rabba te belegeren met de wederkomst des jaars. We vinden hier David, tot de hoogste top gestegen. Zijn naam was vermaard over de toen bekende wereld. Alles en alle heidenen waren hem onderworpen en zijn ganse levensloop was een beeld van Godsvrucht, aanhankelijkheid tot en afhankelijkheid van de Heere! Hij begeerde de Heere een huis te bouwen, doch de Heere sprak tot hem dat diegene Hem een huis zoude bouwen, die uit zijn lenden zou voortkomen.

Zo vinden we David in godzaligheid, in rijkdom en in eer groot geworden! Maar Christus heeft gezegd: Waakt en bidt. En wat doet David nu? Hij laat zijn krijgsleger alleen gaan naar de stad Rabba en blijft zelf rustig thuis. Daar begint de verleiding en komt hij in gevaar! Salomo zegt ervan, dat ledigheid des duivels oorkussen is. In verband met de tijden, die we thans beleven, waarin de ongerechtigheid hand over hand toeneemt, is dit niet mede een gevolg van de vele vrije tijd, daar deze doorgebracht wordt in sport en spel? Want dit wordt de ondergang van een volk en natie! David thuis te Jeruzalem! Dan vinden we, dat hij 's middags op zijn rustleger was gaan liggen en opgestaan zijnde zich niet begaf tot gebed, maar ging wandelen op het dak van zijn huis. Het is ons bekend, dat de daken in het Joodse land zo plat waren, dat men er op wandelen kon, waarbij Mozes het bevel gegeven had, dat men deze van omheiningen moest voorzien om geen bloedschuld op zich te laden, wanneer er iemand af zou vallen. David treedt niet in vernedering, maar in de hoogte. Hierbij het onderscheid tussen David en Petrus, want Petrus ging te Joppe bij Simon de lederbereider op het dak om te bidden, maar David ging op het dak van zijn huis om te wandelen, om zich in de koelte te verlustigen. Daar vinden we, dat David niet wakende en biddende was.

Zich niet bewust zijnde van het gevaar, gaat hij wandelen en ziet een vrouw, zich wassende in een vijver. David was niet bij zijn krijgsvolk, om als een krijgsman mede de vijanden te overwinnen en ten onder te brengen. Maar hier ligt een vijand onzichtbaar op de loer! De satan lag onzichtbaar op de loer! Zijn ogen vallen op die vrouw, waar Gods Woord van zegt, dat ze schoon was van aangezicht. Deze schoonheid gaat hem bekoren. Een man die een leeuw en een beer versloeg en een Goliath ter aarde velde, overwinnaar was geworden over zijn vijanden, gaat hier vallen voor een onzichtbare en verleidende vijand. Ziet hier het gevaar van ledigheid, want deze verleidt tot zonde. David vlucht niet voor zijn omgeving, maar, in plaats van God aan te lopen als een waterstroom, laat hij vragen wie die vrouw is.

Niet dat hij geen vrouwen had, want God had hem toegelaten meerdere vrouwen te nemen en als het een ongetrouwde vrouw was geweest, had hij ze erbij kunnen nemen als vrouw. Maar hij wordt ervan in kennis gesteld, dat het een vrouw is van een held en wel van Uria, de Hethiet. Daar verschrikt hij niet van. Hij laat ze halen en nam ze in zijn huis en bedrijft overspel met haar. David valt in de zonde! Een kind van God, een licht aan de kerkhemel, laat zich tegen licht en beter weten in overrompelen. Hij is niet wakende en biddende geweest en daardoor gevangengenomen door de zonden. En geen gebed! Hier vinden we terug wat in het paradijs geschied is. Daar wordt Eva verleid om naar de vrucht

van die boom te kijken en geprikkeld door de verleiding van de satan, ziet ze in haar hovaardij de vrucht, begeerlijk om verstandig te maken. Doch, in plaats van te vlieden van die boom des kennis des goeds en des kwaads, greep ze naar de verboden vrucht. De begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens verleidde haar. En ze viel! David was een mens, bij alle genade, die God aan hem verheerlijkt had, die zijn val niet te boven is gekomen en daardoor tot alle boosheid geneigd was. Maar nu het onderscheid! David is gevallen in de zonde, maar het is nooit geweest een leven in de zonden, hetgeen we tot verschoning van David kunnen zeggen. Een man, die zich niet begaf of zou begeven op dansvloeren, wat de inleiding is tot hoererij. Die geen bezoeken zou brengen aan bioscopen of zielverpestende boeken zou lezen. Die zijn oor niet zou lenen aan radio of televisie, of zich vermaken in tijdschriften, waarin men zich van alle schaamte ontbloot heeft. Dit geldt ons allen, maar inzonderheid de jeugd! Hier is er een die viel in de zonde, maar niet leefde in de zonde en zich niet steeds dieper in de ongerechtigheid groef. Dit is zeker waar, dat hij Bathseba liet roepen met voorbedachten rade. Ook is Bathseba niet te verontschuldigen, want in plaats van dat ze krachtens de Wet ging spreken, overtrad ze de Wet. Mozes toch had gesproken, dat wanneer ze in de zonde zou vallen met David, ze des doods schuldig zou zijn, waardig om gestenigd te worden. David kwam te vallen, omdat hij niet wakende was, waardoor hij een prooi werd van een vijand, die op de loer lag. Hij had beter met een zwaard kunnen gaan strijden tegen de vijanden des Heeren, al was het, dat het bloed aan zijn handen kleefde. Dit alles is beschreven als een baken, ter waarschuwing voor de zonden! Nu valt David niet uit de genade, maar ziet de verkiezende liefde! Hij was de drager van Christus en uit hem zou geboren worden die dierbare Borg en Middelaar, Die ook geboet heeft voor deze zonden. Ja, Hij is er zelfs nog van beschuldigd geworden, dat Hij uit hoererij geboren was. Hoe bitter zullen deze zonden David opbreken! Want, God zal zeker bezoeking doen, niet om hem te verdelgen, maar als Vader zal Hij hem kastijden en in de schuld brengen. Hierin vinden we dan Davids val en Gods genade. We hebben gezegd, een waarschuwing voor ons allen. Begeeft u niet op gevaarlijk terrein! Als we genade hebben leren kennen en we zijn ontdekt aan de grondslag van ons bestaan, kunnen we dan een steen op David werpen? Die meent te staan, zie toe dat hij niet valle! Christus heeft gesproken: Die een vrouw aanziet om haar te begeren, heeft alrede overspel met haar in zijn hart gedaan. Laar een ieder de hand in de boezem steken, wie zal dan vrij uitgaan? Wat is genade een Goddelijke daad en wat heeft Christus bewogen om voor zulke zondaren zich te begeven tot de dood des kruises! In de tweede plaats: Davids volharden in de zonde. Hij krijgt de boodschap dat Bathseba zwanger is. Het doel van haar boodschap is, dat, wanneer haar man uit de strijd komt, en bemerkt dat ze gehoereerd heeft, hij ze aan kan klagen bij de Wet. En wat dan? Wat moet David nu doen? Ziet hier een man van rond de vijftig jaren, waar nooit geen lak op gelegd had kunnen worden, maar die in Godsvrucht geleefd had, die de oorlogen des Heeren gevoerd had en voor de Naam en zaak des Heeren gestreden had. Wanneer Abner door Joab gedood was, scheurde David zijn klederen en bedreef rouw en ziet nu hier het volharden in de zonden. Wat moest David beginnen?

De mens is geneigd de zonden te bedekken en te verbergen. In het verharden bewijst hij dat hij banger voor de schande is dan voor God! Want als het openbaar zou komen, wat deze man gedaan had, wat een schande, wat een schande! Dus, schuldig zijnde aan de Wet, ging hij niet naar de tempel, om voor God zijn schuld te belijden, maar hij ging de zaak bedekken. Hij heeft een middel uitgedacht! De duivel is listig, want het hart van een mens heeft hij duizenden jaren bestudeerd. Hij weet hoe zwak van moed en hoe klein ze zijn van krachten. De satan heeft een middel voorgesteld dat niet kan mislukken. Wanneer David Uria bij zijn vrouw kon krijgen, dan kon dat Uria tot vader maken. Volharden in de zonden! Ik zal Uria dronken maken en deze zal in zijn dronkenschap bij zijn vrouw liggen.

Ziet hier de arglistigheid van eens mensen hart! Hij laat Uria komen, één van de dertig helden, een godvrezend man. Hij vraagt naar Joab, hoe het in de krijg was en hoe het stond met de stad Rabba. Hij was vriendelijk tegen Uria en had hem een paar dagen verlof gegeven. Hij geeft hem gelegenheid naar huis te gaan en zendt hem nog een gerecht na. Waaruit bestond dat gerecht? Uit spijs, maar voornamelijk drank. Arglistig is het hart, meer dan enig ding, want Uria moest zich dronken drinken en dit alles om Davids zonden te bedekken. Maar Uria legde zich neder voor de deur van des konings huis, met al de knechten zijns heren en hij ging niet af in zijn huis. Het wordt David geboodschapt, dat Uria niet naar huis is gegaan en David neemt Uria die dag bij zich en maakt hem dronken. Wat kan een kind

van God toch diep vallen. Die de val leert kennen, ervaart dat deze onpeilbaar is, hetgeen hem doet belijden: Mij, de grootste der zondaren is barmhartigheid geschied. Davids voornemen mislukt, want in plaats van dat Uria naar huis gaat, blijft !hij verkeren in Jeruzalem, met de andere knechten. Ziet hier de edelmoedigheid van Uria, die zegt: De ark en Israël en Juda verblijven in tenten en mijn heer Joab en de knechten mijns heren zijn gelegerd op het open veld en zou ik in mijn huis gaan om te eten en te drinken en bij mijn huisvrouw te liggen? Bij David, na de mislukte list, vindt geen schuldbelijdenis plaats, maar hij gaat de schuld verder bedekken. Daar is Adam al mee begonnen door te zeggen: De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij van de boom gegeven en ik heb gegeten. Dit is ons immers aangeboren! Dit wordt bewezen in de kinderen, die trachten hun schuld te bedekken door leugen en bedrog. Hier vinden we de zwarte bladzijde van David in Gods Woord. Het heeft Gode niet behaagd dit voorval achterwege te laten. Als onderwerp had ik het er wel uit willen halen en zou ik er het liefst maar overheen gestapt zijn. Maar wie zal er een steen op David werpen? Wanneer Jezus in de tempel was, brachten ze tot Hem een vrouw in overspel gegrepen. Mozes zegt daarvan, dat dezulken gestenigd moesten worden. En dan gaan ze Hem verzoeken: Gij dan, wat zegt Gij? En wanneer ze aan Hem bleven vragen antwoordde Hij: Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar. Waarmede Christus ook bedoelde de zonde van overspel. Maar zij, van hun geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na de ander, totdat er geen beschuldiger meer overbleef. Dan zegt Christus: Heeft u niemand veroordeeld? Neen? Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer.

David heeft diep moeten vallen, wat hem uit doet roepen: Wend mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid zien; maak mij levend door Uw wegen.

David had gerekend: Uria naar huis en straks, wanneer daar een zoon geboren wordt, zou men zeggen: Uria is een zoon geboren. Bathseba had het wel verborgen gehouden, want die was ook des doods schuldig. En David was vrijuit gegaan!

Durven wij erboven te gaan staan? Maar ziet hier Gods genade, ook bij alle listen die David gebruikte. God wilde David niet in de hel hebben. Maar als u dit in de eerste oogopslag leest, zou u zeggen: 0 David, 0 David! Hoe is het mogelijk, gij man naar Gods harte! Daarvan zegt de Heere: Ik heb David, Mijn knecht, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.

Bij u leeft misschien de tegenwerping: Had God dit nu niet kunnen voorkomen? Hij had toch met het gaan naar het dak belemmerd kunnen worden, of onverwachts in de strijd opgeroepen kunnen worden?

We vinden hier een geheim. Er geschiedt niets buiten Gods raad en voorzienigheid! En nu is God nooit de oorzaak van de zonde. Maar als de mens tot aan de hoogste top gaat stijgen en daarbij gaat denken, dat hij de zonden te boven is gekomen, dan leert de ervaring wel eens, dat er een smartelijke en bittere val gemaakt moet worden. Laat ons voorzichtig zijn in de beoordeling van anderen, want als God ons een ogenblik aan onszelf overlaat, zijn we tot alles in staat. Wanneer de Heere Hiskia een ogenblik verlaat, krijgt Hiskia te ervaren wat er in zijn hart woont en dan komt voor de dag wie Hiskia is. Wanneer de Heere David een ogenblik aan zichzelf overlaat, zou hij zich voor eeuwig in de hel gezondigd hebben. Dat is ons goddeloos bestaan! Daarom zal de kerk eeuwig roemen in vrije genade, zoals God die verheerlijkt heeft in Zijn Zoon.

Maar we vinden ten derde: Zijn verharding.

Moest hij nu in die verharding verzinken? Neen! Daar stond tegenover Gods genade!

De tweede nacht heeft Uria weer zijn dronkenschap uitgeslapen, en wanneer David aan de weet komt dat Uria niet naar huis gegaan is, heeft hij die nacht daarop misschien wel slapeloos doorgebracht. Hoe zal ik mijn zonden bedekken? Hoe zal ik voorkomen, dat ik niet openbaar kom en dat de Naam des Heeren om mijnentwil gelasterd wordt? We mogen hier wel met eerbied en ontzag over spreken! 0 God, wat is Uw genade! Daar gaat David des nachts overleggen: Uria moet sterven! Liever Uria dood, dan dat hij in de schande openbaar komt. Hield David dan geen rekening met een alwetend God?

Als een mens verhard en verblind in de zonde is, dan zijn zonden geen zonden meer. Dan is er geen God meer en men houdt er geen rekening mee dat Hij al onze zonden ziet, óók onze boezemzonden.

Uria moet dood! Nu kon hij het niet doen zoals eertijds Joab Abner gedaan had. Ook was er geen beschuldiging om hem te doden. Hij gaat een brief schrijven. Joab, Uria moet sterven. Zonder

vermelding van redenen! Joab heeft gedacht dat Uria een bijzonder kwaad gedaan had en dat de koning hem misschien niet wilde straffen, omdat hij een held was. Verder schrijft David: Het middel, dat je gebruiken moet is, dat je hem dicht bij de stad moet brengen, zodat hij valt en sterft. Daar gaat Uria met zijn doodvonnis! Met vriendschap en liefde leek Uria behandeld. Joab leest de brief en denkt aan wraak tegenover David. Ik heb moeten wenen, toen ik Abner gedood had, nu kan hij me nooit meer beschuldigen, want nu wordt hij zelf een moordenaar! Uria wordt vooraan geplaatst en sterft en met hem nog meer soldaten. David zit te wachten op de doodstijding van Uria. Daar komt de boodschapper bij David en wanneer deze verslag uitgebracht heeft van de strijd, eindigt de boodschapper met: Uw knecht Uria, de Hethiet, is ook dood. En David zegt goedsmoeds: Zeg tot Joab: Laat deze zaak niet kwaad zijn in uw ogen, want het zwaard verteert zowel dezen als genen. Daar is nu eenmaal niets aan te doen.
Ziet hier een mens, een knecht van God, die valt in de grootste zonden, de doodslag! Nog slaat de schrik hem niet om het hart, nog is David niet gebroken. Niets van dit alles! Bathseba krijgt de boodschap dat haar man gestorven is en wanneer de dagen van rouw over zijn, neemt David haar tot vrouw. David had het stil bedekt, niemand kon weten van zijn bedrog en arglistigheid. En hij nam Bathseba in zijn paleis. Maar het kapittel eindigt: Doch deze zaak, die David gedaan had, was kwaad in de ogen des Heeren. Bathseba heeft hem een zoon gebaard, geboren uit overspel, doch met al die zonden is David niet uit de gunst van God gevallen. Toepasselijk wensen we te besluiten met Gods goedertierenheid, Zijn lankmoedigheid en Zijn genade.
Zingen we vooraf Psalm 32: 5.

TOEPASSING.

Davids zonden en Gods genade. Er wordt met Davids zonde nogal eens iets goed gemaakt. Schuilt echter niet achter Davids zonde ook Davids berouw? Door Gods getrouwheid is het geweest, dat David niet doorgegaan is in zijn ongerechtigheid. Het is het buigen onder de roede, waardoor hij weer leerde kennen de vergeving en gemeenschap met God. Wie kan Gods goedertierenheid afmeten? Genadig en barmhartig is de Heere en groot van goedertierenheid! Die ooit de vergeving der zonden leert kennen, moet wel eens uitroepen: Wie is God! Wie is een God als Hij! En wie de dagelijkse vergeving nodig heeft, die moet wel eens uitroepen: Wie is Hij, Die voor zo'n monster de dood is ingegaan? Zo vuil kunnen we nu niet zijn of het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden. We zouden zeggen, dat Davids zonden nog erger waren dan van Saul, want het was een zondigen tegen licht en beter weten in. Hij was doorgegaan in de zonde, totdat de Heere zegt: Tot hiertoe en niet verder! En nu brengt God David weer op zijn plaats en stapte daarbij niet over de zonden heen. David heeft leren kennen de smart over de zonden! Wanneer Saul naar het offer grijpt, dat alleen de priesters toekwam, zegt de Heere: Omdat gij dat gedaan hebt, heb ik u verworpen! En hier een mens, die het in de grond der zaak erger gemaakt heeft. Maar nu de vergevende liefde, waarvan we vinden in Psalm 86: Heer', door goedheid aangedreven, Zijt Gij mild in 't schuld vergeven; Wie U aanroep in de nood, Vindt Uw gunst oneindig groot. We prediken u, dat de zonden niet te groot kunnen zijn voor God. De duivel legt menigeen een strik, omdat er te lang en te zwaar gezondigd zou zijn. En al is het dat we niet in openbare zonden gevallen zijn, wat zijn uw verborgen zonden? Ieder mens heeft een zwakheid en sommige mensen hebben troetelzonden, waar niemand van weet, dan alleen God. Maar de satan kan er wel eens gebruik van maken en zeggen, dat je wel eens een verworpeling kan zijn en: Wat er bij je in het hart omgaat, is bij een ander niet te vinden. De satan gebruikt het gaarne om de mens naar de wanhoop te jagen en om u radeloos te maken als de Heere Zijn aangezicht een weinig verbergt. En zijn ze soms gelijkvormig aan de wereld, dan kan de Heere ze daar ook nog een heel poosje in door laten gaan. Men weet het doorgaans nog wel goed te praten ook, want arglistig is de mens om zichzelf te bedekken. Totdat de Heere, Die niet over de zonde heen werkt, Zijn Kerk in de schuld en belijdenis brengt en in smart der zonden leert kennen, wat het Christus gekost heeft. Dat geeft dan reden om niet meer hoogmoedig te worden. Dit doet dan uitroepen met de dichter van Psalm 79: Gedenk niet meer aan 't kwaad, dat wij bedreven.

Zijn er onder ulieden, die benauwd worden, dat ze geen heil bij God hebben en het tegen niemand kunnen zeggen? U bent gevallen en daar is alles mee gezegd! David is zijn val niet te boven gekomen en Paulus had een prikkel in zijn vlees, die hem altijd maar pijn deed. David, in rust, wordt verleid, totdat de Heere hem weer opzoekt. Dit mag tot troost wezen, wanneer God genade verheerlijkt heeft, dat we gedurig leren kennen: Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank U, door Jezus Christus, onzen Heere (Romeinen 7: 24 en 25).
De trouw van de Verbondsgod is groot. We zijn nog niet in de hemel, maar ook niet in de hel! Het is nog het heden der genade en dat voor de grootste der zondaren. Daarvan getuigt Christus in Zijn Woord tegen de Farzieën, dat hoeren en tollenaren hen voor zullen gaan in het koninkrijk Gods. Jongelingen en jonge dochters, begeeft u niet op verleidelijke plaatsen. Hier ligt een ernstige vermaning. De duivel heeft het op uw ziel gemunt. Bedenk, dat de zonden, die hier zoet zijn, straks bitter op zullen breken, omdat we de roepstemmen verworpen hebben. Dat God geve, dat deze predikatie gezegend worde, is onze wens en bede. Amen.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 51: 8.

Zegen.

Gij zijt die man

Zingen: Psalm 51: 1 en 2.
Lezen: 2 Samuël 12.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Twee waardevolle woorden worden in deze tegenwoordige tijd gemist, welke zijn: boete en boetvaardigheid. Christus is in wezen een Ware boeteling geweest, toen Hem de zonden van de ganse Kerk zijn toegerekend geworden en Gods toorn over Hem heen ging. Daar is Christus wel de rechte boeteling geweest. Wie nu door het oog des geloofs een blik krijgt te slaan op die lijdende en stervende Borg, die zal een boeteling worden voor Gods aangezicht! Een Godsdaad is ervoor nodig om van mij of u een boeteling te maken, belijdende: Ik heb gezondigd. Er is gelezen over David en we vinden daar, dat, als God David niet tegengehouden had, hij doorgegaan zou zijn in de zonden. We vinden in Gods Getuigenis: Beken nu alleen maar, dat ge tegen den Heere, uwen God gezondigd hebt. Het is de schoonste plaats, die de Kerke Gods krijgt in te nemen. Nu maakt men zich hiermede niet verdienstelijk voor God, want boete is geen betaling voor de schuld, maar een weg tot verzoening en vergeving. Wanneer de verloren zoon niet teruggekeerd was in boete en schuld, hoe was hij ooit ontvangen kunnen worden? Maar, er is niets zo vernederend voor ons goddeloos hoogmoedig bestaan als boete en schuld; daarom gaan we de zonden liever bedekken en schoonpraten, dan boeteling te zijn voor God. We vinden op de Pinksterdag, dat er drieduizend verslagen werden in hun hart en in de schuld gezet werden. Hetgeen een werk des Geestes is, want waar Hij zaligmakend gaat werken, komt de zondaar in boete en schuld. De Heidelbergse Catechismus leert ons, dat het nodig is te leren kennen, hoe groot onze zonden en ellenden zijn. Dan is het uitsteken der vingers voorbij, waarvan we het bewijs vinden in de gelijkenis van de twee bidders, die opgingen naar de tempel om te bidden. Dan vinden we de verhevenheid van de Farizeër boven de tollenaar; dan dankt hij God, dat hij niet zo is als die tollenaar en andere mensen. Deze had geen bloed en geen bedekking nodig, want godsdienst bedekt zichzelf. Maar de tollenaar durfde zijn ogen niet op te slaan, want hij had een oog naar binnen gekregen en daar ontdekte hij de gruwel der ongerechtigheid. Daardoor sloeg hij in boetvaardigheid zich op de borst! De Farizeër had geen bloed nodig, geen offer op het altaar. Maar deze man krijgt te zien op de priester en op het bloed, op die plaatsbekledende Borg, wat hem uit doet roepen: 0 God, wees mij zondaar genadig! David begint in Psalm 51: Genâ, 0 God, genâ, hoor, mijn gebed; Verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden; Delg uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden.
Want een boeteling is aangewezen op genade. Maar wat wordt het weinig meer gevonden! Laat eenieder tot zichzelf inkeren en onderzoeken: Ben ik ooit een ware boeteling geweest? Boetvaardigheid, ten tweede, vinden we in de doorleving, uit de bewustheid en de waarneming, wie we dagelijks voor God zijn. Dit brengt mede Godzaligheid, want uit de kennis der zonden zal men boetvaardig voor God leven. Paulus noemt zich de grootste der zondaren, ondanks dat hij zich nooit in openbare zonden begeven had, maar hij was een vijand van genade geweest. Doch hij roept uit in 1 Timotheus 1: 15: Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben!
Die man had Godskennis en zelfkennis, waardoor hij een man geweest is, die Christus gehuldigd en uitgedragen heeft. In onze handel en wandel zal bewezen moeten worden, dat we boetvaardig zijn, opdat we Christus uit zullen dragen. Daar houdt men op van elkander te beschuldigen, want toen David schuldenaar voor God werd, had hij geen vijanden meer, maar hij was biddende: Wil mij, Uwen Naam ter eer, Al mijn euveldaân vergeven; Ik heb tegen U, 0 HEER', Zwaar en menigmaal misdreven.

We wensen verder te gaan over het leven van David en verhandelen de volgende punten:

1e. Davids boete en Gods getrouwheid.
2e. Davids vergeving en Zijn Goddelijke liefde.
3e. Davids verzekering daarvan, krachtens Zijn verbondstrouw.

Zingen: Psalm 51: 5 en 6.

We vinden in 2 Samuël 12: 13, dat David zeide tot Nathan: Ik heb gezondigd tegen den Heere! En Nathan zeide tot David: De Heere heeft ook uw zonde weggenomen; gij zult niet sterven. In de vorige predikatie hebben we met bescheidenheid stil gestaan bij Davids val. Als we nu met aandacht 2 Samuël 12 lezen, vinden we, dat het voor David winter geworden was. Ruim negen maanden waren er voorbijgegaan, waarin David geen psalmen gemaakt heeft en heeft moeten missen de vertroostingen des Geestes. Hij heeft gewandeld in donkerheid en duisternis, zonder dat het hem aan het hart raakte. David, de van God geliefde, was gevallen en ging door in de zonde, en als God naar David niet omgezien had, was het net eender gegaan als met Saul. Maar nu was het het vrije werk, dat God uit Zijn eeuwig verbond kwam te handelen, opdat David niet door zou gaan in de zonden. God zocht David Zelf op, want van de mens zelf is er niemand, die naar God vraagt. We vinden in psalm 14 en 53: De grote God, die 't recht verdedigt, sloeg van 's 'hemels troon Zijn ogen naar beneden op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden; Hij zag, of zich geen mens verstandig droeg en naar Hem vroeg. Hij zocht alom, maar ach, Hij vond er geen; want alle vlees is trouweloos afgeweken.
Er is niemand die God zoekt, zelfs na ontvangen genade, wat we hier zien in David, die een man was naar Gods hart. Ruimschoots negen maanden waren er overheen gegaan, het kind was geboren, zijn geweten had hem aangesproken, maar zijn zonden waren bedekt gebleven. En David meende zo stilletjes weg de zonde te bedekken. Joab had immers een boodschap gestuurd, dat Uria dood was! Hij had Bathseba tot vrouw genomen, dus hij had op zijn manier eerlijk gehandeld. Als God het niet verhoed had, zou David zich naar de hel gezondigd hebben, bij alle genade, die God in hem verheerlijkt had. Maar hier vinden we de Goddelijke trouw tegenover een wegloper, een afkerige zondaar. Maar wat doet de Heere? David, die meende, dat alles verborgen was, hield geen rekening met een alwetend God! Laten de jonge mensen onder ons bedenken, dat, wat voor de mensen verborgen is, voor God een leesbare brief is. Als een alziend en alwetend God komt Hij eens op alles terug. En gelukkig, als Hij aan deze kant van het graf terugkomt, want als we gedagvaard worden voor Gods rechterstoel, zal alles openbaar komen, ook wat ons leven geweest is. En als we geen schuldovernemende Borg hebben leren kennen en er geen bloed is, dat onze schuld voor God bedekt, dan is het voor eeuwig omkomen!
Hoe gaat de Heere met David handelen? De vertrouweling, de leidsman en profeet Nathan krijgt een boodschap om David te bezoeken. En David ontvangt hem nog met vrede en vriendschap! Misschien nog wel gedacht, dat het een bezoek was, omdat hem een zoon geboren was! Maar Nathan zeide tot David: Er waren twee mannen in de stad, de een rijk en de ander arm. De rijke had zeer vele schapen en runderen, maar de arme man had gans niet dan een enig klein ooilam, dat hij gekocht had en had het gevoed, dat het groot geworden was bij hem en zijn kinderen tegelijk; het at van zijn bete en dronk van zijn beker en sliep in zijn schoot en het was hem als een dochter.
Toen nu de rijke man een wandelaar overkwam, verschoonde hij te nemen van zijn schapen en van zijn runderen, om voor de reizende man, die tot hem gekomen was, wat te bereiden en hij nam des armen mans ooilam en bereidde dat voor de man, die tot hem gekomen was. En David wond zich op en werd zeer toornig!
Merk eens op, hoever we weg kunnen zinken, want hier wordt Davids leven geschilderd en hij merkt het niet eens op! Zo blind zijn we nu geworden door onze val in Adam. Hij maakt zich toornig en nu zal hij als rechter optreden en zegt tot Nathan: Zo waarachtig als' de Heere leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind des doods! En dat ooilam zal hij viervoudig wedergeven. De ergste straf moest wezen de dood, want die vier schapen betekenden voor die man niets. David meende een rechtmatig en rechtvaardig vonnis geveld te hebben. En wat gebeurt er? Als een bliksem slaat het naar binnen! Gij zijt die man! God gebruikte door middel van de profeet Nathan die gelijkenis. Als Nathan gezegd zou

hebben: Je hebt gezondigd, had David misschien net eender gedaan, als eertijds Amazia, de koning van Juda! We vinden in 2 Kronieken 25: 16, dat Amazia zeide: Heeft men u tot des konings raadgever gesteld? Houdt gij op; waarom zouden zij u slaan?
Of als Joas, waarvan we vinden in 2 Kronieken 24, dat Zacharia Joas bestrafte en zeide: Waarom overtreedt gij de geboden des Heeren? Zacharia werd gestenigd in het voorhof van het huis des Heeren. Maar nu de wijsheid Gods! David velt hier zijn eigen vonnis voor God en de profeet. Dan gaat de Heere zeggen: Ik heb u ten koning gezalfd over Israël en Ik heb u uit Sauls hand gered. En Ik heb u uws heren huis gegeven, daartoe uws heren vrouwen in uwen schoot. (2 Samuël 12: 7 en 8).
Onder de toelating Gods hadden de Oosterse koningen een harem, hetgeen hier David niet onthouden was. In de geschiedenis is gebleken, dat hij hier niet zo gelukkig mee geweest is. Nu zegt de Heere niet eens: Gij hebt Bathseba genomen en met haar gehoereerd, maar: Uria hebt gij met het zwaard van de kinderen Ammons doodgeslagen! De Heere gaat David het schone beeld voorstellen van een wandelaar, geen vriend die in kwam wonen, maar een wandelaar. En welk een wandelaar is dat geweest? De begeerlijkheid! Deze hebt gij een plaats gegeven in uw huis en u zelf, Bathseba, Uria en Joab eraan opgeofferd.

Gelukkig als we zulk een wandelaar geen woonplaats geven in ons huis of hart. Nu komt de Heere toe zeggen: Ik heb u gegeven uws heren vrouwen, waarmede gij uw lusten kon uitleven. Waarom moest gij nemen die ene vrouw, dat enige ooilam, van die man? De Heere komt duidelijk de zonde van David te verklaren. Verpletterend was de uitwerking, want God kwam er in mede. Want al is het dat ons duizendmaal gepredikt wordt hoe diep we gevallen zijn door de zonden en God komt er niet in mede, dan is het vruchteloos.
Is het voor ons wel eens geweest: Gij zijt die man? Waardoor we boeteling zijn geworden voor God? Altijd weten we wel middelen te vinden ter verschoning! Wanneer God een mens gaat overtuigen, dan wordt dat de mens, waarvan David in Psalm 51 getuigt: Tegen U, U alleen, 'heb ik gezondigd. Dan gaat hij niet spreken over Uria, Bathseba of Joab, maar: *Ik* heb gezondigd! David had nu zijn eigen vonnis ingeroepen: De man die dat gedaan heeft, is een kind des doods.
Die nu zalig worden, zullen leren kennen: Gij zijt die man, en kunnen met David geen vinger meer uitsteken. Die zullen de ware boeteling worden voor God, hetgeen niet alleen gekend wordt in de overtuiging, maar ook in de doorleving. Steeds zal er gekend moeten worden: Gij zijt die man, willen we verzoening leren kennen! Elkeen die oprecht is, zal ervaren dat God nooit over de schuld heen werkt. Voor de boetvaardige stelt de Heere Zijn huis en hart open, hetgeen we in Psalm 86 vinden: Heer', door goedheid aangedreven, Zijt Gij mild in 't schuld vergeven; Wie U aanroept in de nood, Vindt U w gunst oneindig groot. Psalm 119 spreekt over de schoonheid van de Wet, waarin David moet gaan eigen en de Wet geschonden te hebben.
David wordt hier door de prediking de boeteling voor God, door God en onder God, wat hem doet belijden: Ik heb gezondigd. De schoonste plaats hier op aarde is de weg van vergeving en verzoening, waardoor men mee bevredigd wordt met God. Voor dezulken is het groot, wanneer ze hun schuld mogen eigenen en belijden voor God. Die niet graag spreken in het openbaar over hun zonden, want de oorzaak daarvan kan zijn dat men in heimelijke zonden leeft. Onze ervaring heeft geleerd van een man, die zichzelf verfoeide, maar zijn Godvrezende vrouw verteerde. Degenen, die hun schuld thuis krijgen, daar geldt het voor, wat we vinden in Ezechiël 36: Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE; het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls!
David heeft zich moeten schamen voor God en zijn blik af moeten wenden van de profeet Nathan. Maar er staat nog wat achter! En Nathan zeide tot David: De HEERE heeft ook uwe zonden weggenomen; gij zult niet sterven.
Ziet hier de Goddelijke trouw! Het is Zijn trouw en liefde, dat Hij David niet door liet gaan. We vinden in Psalm 89: Niet feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden, 'k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken, 't Geen uit Mijn lippen ging blijft vast en onverbroken! David is zalig geworden, omdat God getrouw was. Ziet toch wie God is in het vergeven der zonden! Eerder hebben we getracht de zonden van David voor te stellen op een bescheiden wijze. God komt nu op de zonden terug. Wanneer Theodosius van zijn wraaktocht in Thessalonica te Milaan terugkomt, wil hij bij

Ambrosius het Heilig Avondmaal gebruiken. Maar Ambrosius stuurt hem terug, omdat het bloed van zijn handen droop, daar hij er zevenduizend wreedaardig vermoord had. Theodosius beroept zich op David, maar Ambrosius wijst op Davids berouw, wat Theodosius later ook getoond heeft. Ziet hier een leraar, die het opnam tegen een keizer, toen het ging over de ere Gods. Bedenk eens, wie God is voor een schuldige. David kon niets meer goedmaken. Uria kon hij niet terughalen en het kind was geboren! Wie moet God wezen en op welke grond? De trouw Gods. Nu wordt er wel eens gedweept met: David is ook in de zonden gevallen. Maar, wordt daarbij wel eens beleefd Davids schuldbelijdenis, berouw en boete? Daaruit is de 5Ie psalm geboren: Genâ, 0 God, genâ, 'hoor mijn gebed. En verder: Zie mijn berouw, hoor, hoe een boet'ling pleit. En reinig mij van al mijn vuile zonden. Wanneer David schuldenaar werd voor God, kreeg hij te geloven in de vergeving der zonden. Het oogmerk des duivels is, om altijd maar te wijzen naar wie we zijn, maar niet wie God in Christus is, namelijk de Vergever der zonden. De dichter zegt in Psalm 86: Heer', door goedheid aangedreven, Zijt Gij mild in 't schuld vergeven. Wij hebben op grond van deze waarheid machtiging u te prediken, dat, al zijn we in deze zonden gevallen en we mogen deze plaats voor God innemen, Hij Zijn Woord zal bevestigen! Wel ziel, al had gij al de zonden van Adams nakroost saamgebonden, Christus is het, Die zichzelven gegeven heeft voor onze zonden. Ze zijn Hem toegerekend geworden. En op grond van die voldoening van de Goddelijke gerechtigheid kan God de zonden vergeven! Daarvan zegt Hosea: Gij zijt onze God. Immers zal een wees bij u ontfermd worden! Met zulk een God hebben we te doen. Laat u nooit verleiden door de duivel, dat uw zonden te zwaar zijn om vergeven te worden, maar bedelt aan de genadetroon of Hij u in de schuld wil brengen voor Zijn heilig aangezicht. En, zo zij zich schuldig kennen, zo zal Hij uit Zijn verbond handelen. Hier wordt een kind van God, een licht aan de kerkhemel, weer opgezocht. In de gelijkenis vinden we, dat de herder niet rustte, voordat hij het verloren schaap gevonden en thuisgebracht had. Zo rustte hier God niet, voordat het verloren schaap weer in Zijn gemeenschap was. Met zulk een God hebben zondaars te doen. Hoort dan des Heeren Woord en twijfelt niet aan de vergeving der zonden! Die het leren kennen, getuigen ervan: Ik had de eeuwige dood verdiend, maar verkreeg het eeuwige leven! We vinden van deze boeteling, dat hij God in alles rechtvaardigde. Daarvan hebben we gezongen: 'k Erken mijn schuld, die U tot straf bewoog; Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig. David buigt onder zijn schuld en onder de rechtvaardigheid Gods. De Heere vergeeft zijn zonden. Wie God is, kan ik niet zeggen, het is ook niet te verklaren. Hier kan het zijn, als mensen elkander beledigd hebben, dat ze het elkander nooit vergeven. Liever sterven dan vergevensgezind te zijn, waardoor de vijandschap zo diep kan wortelen, dat ze overgaat in haat. Dit zijn schepselen onderling, maar daar staat tegenover, dat heilig, vlekkeloos Wezen, Die ze bezoekt in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen, Die gehangen heeft aan het vloekhout des kruises, om voor de zonden te boeten. Wat een liefde van God, dat Christus, door toerekening van de schuld van David en Zijn ganse Kerk, daar buigt in de hof van Gethsémané: Doch niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede! Bedenk dan, dat boetvaardigheid een vrucht is van de vergeving der zonden. Dan pas zullen we leren kennen wat het Christus gekost heeft, en mogen we blikken in het liefdehart van God de Vader, Die de schuld vergeeft op grond van de aangebrachte gerechtigheid van Christus. Ziet hier de liefde Gods omtrent David, die het door genade heeft ervaren. Een eigenschap van het werk des Geestes is, dat die het leren kennen, nooit zullen kunnen rusten voordat zij van hun schuld verlost zijn. Spreken we over bemoeienissen met een openstaande schuld, dan is dit een bewijs, dat we niet werkzaam zijn met onze schuld, maar er overheen werken. Een eigenschap van het zaligmakend werk is, dat degenen, die hun zonden leren kennen, daar ook vanaf willen. Anders kunnen we met de godsdienst gaan leven! In Psalm 51 vinden we: Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel, Nu gans melaats, zal rein zijn en genezen. Was mij geheel, zo zal ik witter wezen, Dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel. Zo leert de boetvaardige, dat hij een dagelijkse verzoening nodig heeft. Zo komt God dan David te kastijden: Nu dan, het zwaard zal van uw huis niet wijken. En dewijl gij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon die u geboren is, den dood sterven. Wat is David vernederd geworden! Hij heeft het vierdubbel moeten wedergeven. Ten eerste: het kind gestorven. Ten tweede: Ammon door Absalom vermoord. Ten derde: Absalom door Joab gedood en ten vierde: Adonia door Salomo gedood. Krachtens de Wet van Mozes had David moeten sterven. Hier is bewaarheid geworden, dat Hij kastijdt elke zoon, die Hij liefheeft, welke kastijding nuttig is, wanneer God ze komt te heiligen.

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

David krijgt een kruis, om de wandelaar uit zijn huis te weren. Nathan zegt, dat het kind, dat geboren is, de dood zal sterven. Maar nu komt de rechtgeaardheid van David voor de dag. In het dagelijks leven openbaart het zich, dat men een kind, uit hoererij geboren, van de hand zoekt te doen, omdat het ongewenst is. Wat gebeurt er, dat verborgen blijft? David weet zich schuldig. Hij rouwt erover dat het kind gaat sterven en gaat als rechtgeaard vader bidden en smeken voor het behoud van zijn kind. Wat moeten die zeven dagen van lijden van het kind hem door de ziel gesneden hebben. Dit deed hem weer op de vrucht van de zonden zien. Maar wanneer het kind gestorven is, gaat David zijn tranen drogen, want in deze zeven dagen, dat David hangende geweest is aan de Genadetroon, is hij het kind aan God kwijtgeraakt. Het kind is opgenomen in de hemel en behoefde de schande niet te dragen. David droogde zijn tranen en ging in het huis des Heeren om te bidden. Maar zijn knechten zeiden: Wat is dit voor een ding, dat gij gedaan hebt? Om des levenden kinds wil hebt gij gevast en geweend, maar nadat het kind gestorven is, zijt gij opgestaan en hebt brood gegeten. En David zeide: Maar nu is het dood, waarom zou ik nu vasten? Zal ik hem nog kunnen weder halen? Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen. Ziet hier, het wonderlijke Gods, Die nooit de oorzaak van de zonde is! Ziet hier ook een zaak van verwondering! Het kind moest geboren worden om het van de erfschuld te reinigen en eeuwig in de heerlijkheid opgenomen te worden. De Heere gaat hier Zijn liefde en verbondstrouw bewijzen. We vinden nog dat Bathseba rouwt over haar kind en ze heeft zeker gerouwd over haar zonden. David troostte haar, nadat het kind gestorven was. En waarmede. Getroost met de ervaring, dat God de zonde verzoend heeft. Het is zijn liefste vrouw geworden. Ze werd nu zwanger en baarde een zoon en de Heere had hem lief. En zijn naam was Jedid-Jah (Jahweh's lieveling), Salomo, vorst des vredes. De zaak is vlak gevallen tussen David en God. Gezegend met een zoon, die straks koning zal worden. Salomo een beeld van Christus. We lezen in Mattheüs 1, dat Christus geboren is geworden. In deze geslachtslinie vinden we Rachab de hoer, en Thamar, de schoondochter van Juda. Ten derde Ruth, de Moabitische en ten vierde Bathseba. Wonderlijk vinden we in dit geslachtsregister vier vrouwen, waarin de Heilige Geest de diepste vernedering van Christus predikt. Christus, Die Zich getroost heeft als mens op aarde te verschijnen, zelfs middels een Rachab of een der anderen! Genade overheerst de grootheid der zonde en is onuitsprekelijk groot! Dat nu niemand denkt, te veel en te zwaar gezondigd te hebben. Hier komt de Verbondsgetrouwe te spreken, door middel van Nathan, de profeet en geeft hem deze naam: Jedid-Jah. Want de Heere had hem lief. De Heere had hem verkoren om koning te zijn over Zijn volk Israël. Ziet hier David getroost en Bathseba getroost. God bewees Zijn verbondstrouwheid, hetgeen David wel heeft doen zingen, wat wij thans ook doen, om toepasselijk te eindigen: Psalm 32: 1.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid. Ziet hier de schuldvergevende liefde van een God, tegen Wie we gezondigd hebben. Bedenkt, dat het nooit gaat buiten boete en boetvaardigheid. Bij God is een heilsorde, waarin van eeuwigheid bepaald is, dat nooit buiten kennis der zonden en belijdenis der zonden, vergeving is van zonden. Maakt u niet vrij met de gedachte, dat David ook heeft gezondigd, maar ziet op Davids boete en berouw! De 51e psalm is geboren uit de bekentenis en belijdenis van zijn schuld. Nu zal er nooit een zalig worden die daar niet wat van ervaren zal.
Groot is het, dat God onze zonden vergeeft, als we ons schuldig weten voor God. Nodig is het door die Geest gepredikt te worden: Gij zijt die man! Gebeurt het niet aan deze kant van het graf, dan staan we straks met onze zonden voor God! Eens zullen we geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat eenieder zoude wegdragen, hetgeen hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. Wanneer we gezeten hebben onder de bediening van Gods Woord, wanneer we alles langs ons heen hebben laten gaan en geen acht geslagen hebben op zulk een grote zaligheid, wanneer we geen schuldvergeving hebben leren kennen, zullen we in het Hemelhof niet terecht kunnen, maar blijven steken bij de hemelpoort. Alleen zondaars, die gewassen zijn in het bloed des Lams, zullen binnengaan. Ik vrees, dat er velen zijn, die hun eigen zonden vergeven, zonder de vraag te stellen, of God ze vergeven heeft. God is nooit meer op Davids zonden teruggekomen. David is wel de kastijding onderworpen geweest, maar als God op de zonden terug zou komen, was hij geen rechtvaardig God.

In het dagelijks leven openbaart zich dit nog wel eens, dat men op de schuld terugkomt, maar dit is een nog veel grotere zonde. Als er in de hemel nog verwijt van zonden zoude zijn, was de hemel geen hemel meer. God vergeeft en gedenkt ze niet meer in eeuwigheid. En Hij zal daar de tranen van hun ogen afwissen, wat stof zal geven tot verwondering en blijdschap. Ze zullen het Lam zien in het midden des troons, Die voor hen de wegneming der zonden verwierf.
Is hier een rekening voldaan en getekend, dan komt de schuldeiser hier niet meer op terug. David heeft ervaren, dat het zwaard van zijn huis niet geweken is. Dit is niet richterlijk, maar vaderlijk geweest, om hem aan God te houden. Opdat, wanneer David gaat sterven, de dood een doorgang tot het eeuwige leven zou zijn, hetgeen we zingen uit Psalm 118: Dit is, dit is de poort des HEEREN; Daar zal 't rechtvaardig volk door treên Om hunnen God ootmoedig 't eren, Voor 't smaken Zijner zaligheên.
Daar heeft David ervaren, dat het alleen vrije gunst is geweest, die eeuwig Hem bewoog. David, en wij allen, zondigen ons naar de hel, als God niet naar ons om zou zien! Maar God komt tot ons door de prediking: Zo gij Zijn stem dan heden hoort, Gelooft Zijn heil en troostrijk Woord; Verhardt u niet, maar laat u leiden. Deze stof predikt ons: Wel ziel, al hadt gij al de zonden van Adams nakroost saâmgebonden, Zijn bloed wist alle zonden uit. Hebben we de vergeving Ieren kennen, huldigt dan de Heere, opdat we in ootmoed en boetvaardigheid voor Zijn aangezicht mogen wandelen. En wanneer straks de dood aan gaat breken, mogen we sterven in de Heere. Om dan, in en door Hem, zondeloos voor God gesteld te mogen worden, daar, waar de eeuwige liefde Gods gevonden zal worden. Verworven door Christus Jezus en gewrocht door die dierbare Geest. Om dan eens, zondeloos, God uit Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen en te bedanken. En Gode en het Lam toe te brengen de eer, de lof en de dankzegging tot in eeuwigheid. Amen.

Dankzegging.

Slotzang: Psalm 89: 8.

Bloedschande in Davids huis

Zingen: Psalm 36: 1 en 2.
Lezen: 2 Samuël 13.

Votum.
Zegen.

Gebed.

We hebben gezongen uit de 36e psalm, waarin we twee hoofdzaken vinden.
Ten eerste de diepte van 's mensen val en ten tweede de rijkdom van Gods genade.
Het eerste vers predikt ons de vrucht van de val eens mensen, waarvan de dichter zegt: Het trots gedrag des bozen doet mij spreken in 't beklemd gemoed: "Gods vrees is uit zijn ogen." En door onze bondsbreuk in Adam, ons verbondshoofd, is het geworden: Bedrog en onrecht spreekt zijn mond. Daar was Adam al mee begonnen, zodra hij gevallen was. Het was God, die hem opzocht, want Adam zou nooit meer naar Hem gezocht hebben. In hem is bewaarheid geworden, wat de Heere gezegd heeft: Daar is niemand, die naar God zoekt, zelfs niet tot één toe.
Wanneer de Heere Adam op komt zoeken, bewijst Adam dat hij vervuld is met het bedrog des duivels, want hij beschuldigt God: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van den boom gegeven en ik heb gegeten. Daarmede legt hij ook de schuld op zijn vrouw. "Bedrog en onrecht spreekt zijn mond; 't Verstand laat na, den waren grond van 't weldoen op te merken; Des nachts is 't kwaad zijn overleg; Hij stelt zich op een bozen weg, En schuwt geen snode werken." Worden we nu bewaard, waardoor we niet uit kunnen leven wie en wat we zijn, dan blijft nog onze staat in Adam, een gevallen mens! En als gevallen mens wonen alle zaden van boosheid in ons, want als God ons komt te ontdekken aan de ongerechtigheid van ons hart, dan kunnen we daar alle wereldse ongerechtigheden vinden. Hebben we daar geen kennis aan, dan geven we te kennen, dat we nooit verlicht zijn geworden door Gods Geest! De apostel Paulus noemt zich de grootste der zondaren, maar had geleefd naar de fijnste sekte der Farizeën. Doch wanneer God het deksel van zijn afkomst en bestaan op komt te lichten en Paulus eraan ontdekt wordt wie hij geworden is in Adam, zijn verbondshoofd, bekent hij een vijand van God te zijn. Alleen vijanden worden met God verzoend en goddelozen alleen worden gerechtvaardigd. Wanneer God het hart komt te verlichten, kan men psalm 36: 1 in zijn eigen hart terugvinden. Dan passen we de goddeloosheid niet toe op een ander, maar op onszelf! Die zichzelf leert kennen in het licht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, in Zijn Majesteit en Wet, zal met de melaatsen gaan roepen: Onrein, onrein!
Elk mens is aangeboren, gelijk Adam, zichzelf met vijgebladeren te bedekken. En ondanks zijn bedekking met vijgebladeren, beschuldigde Adam zijn vrouw nog, zeggende: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt.
We zijn zo geneigd om buiten de deur te kijken, maar als God de Heilige Geest ons een blik geeft binnen de deur, zien we hoe wonderlijk we omlaag gedaald zijn. Dan zien we, dat het schoonste van Gods scheppingswerk, de mens, die God kende aan de wind des daags, de duivel en zijn rijk toegevallen is. Daarvan zegt Johannes: Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne. (1 Joh. 3: 8).
Maar daar tegenover staat in het tweede vers: Uw goedheid, HEER', is hemelhoog; Uw waarheid tot den wolkenboog; Uw recht is als Gods bergen.
Hier openbaart zich genade in een mate, die niet te meten is. Een goedheid, die zich openbaart in Zijn eeuwig welbehagen, gevloeid uit het liefdehart van God. Daarom heeft Hij Zijn geliefde Zoon gezonden, Dewelke met de misdadigers gerekend werd en de schuld van Zijn ganse Kerk moest dragen! Zijn Eniggeborene, Die van eeuwigheid met de Vader waarachtig en eeuwig God was, Die onze menselijke natuur heeft aangenomen en Zichzelf daardoor tot het diepst vernederd heeft om voor de

schuld van Zijn ganse Kerk te boeten! Nu kunnen de zonden voor God niet te zwaar en te veel zijn, want de waarde van dat eeuwig offer is onschatbaar! Die nu deze twee verzen uit psalm 36 krijgt te verstaan, moet bij tijden uitroepen: Uw goedheid HEER', is hemelhoog; Uw waarheid tot den wolkenboog; Uw recht is als Gods bergen; Uw oordeel grond'loos; Gij behoedt, en zegent mens en beest, en doet Uw hulp nooit vrucht'loos vergen. Hoe groot is Uw goedgunstigheid! Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid! Hier wordt de rust geschonken; Hier 't vette van Uw huis gesmaakt; Een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken.
Daar kunnen goddelozen, die zichzelf in hun hel- en vloekwaardigheid hebben leren kennen, onder de vleug'len van Israëls God verberging vinden! Daar kan een walgelijke, verwerpelijke zondaar veilig rusten onder de zoen- en kruisverdiensten van Christus en aanvankelijk al smaken de vettigheid van het huis des Heeren. Gods volk leert ervan, dat een volle beek van wellust hier elk in liefde dronken maakt. Geen gemaakte vroomheid, maar genade, zoals God die verheerlijkt in Christus, Zijn Zoon, tot zaligheid.
Wij vragen thans uw aandacht voor 2 Samuël 13: 21 en 39:

> *Als de koning David al deze dingen hoorde, zo ontstak hij; zeer. Toen verlangde de ziel van den koning David zeer* om *naar Absalom uit te trekken; want hij had zich getroost over Amnon, dat hij dood was.*

In dit hoofdstuk vinden we bevestigd: Het zwaard zal van uw huis niet wijken.
We wensen dit te verdelen in:
1e. De bloedschande en Davids toorn.
2e. De bloedwraak en Davids rouw.

Zingen: Psalm 37: 4 en 5.

In dit hoofdstuk, dat zeer ernstig is, vinden we de droevige vrucht der zonde. Maar het is het Woord des Heeren en mag dan ook gepredikt worden. Voorgaand hebben we gehandeld over Davids val en herstelling, en, alhoewel de Heere gesproken had, dat zijn zonden vergeven waren, heeft hij toch de kastijdende hand Gods moeten ervaren. De profeet Nathan heeft gezegd: Nu dan, het zwaard zal van uw huis niet afwijken tot in eeuwigheid. Hier vinden we dat God Zijn Woord komt te bevestigen!
Wat was de bittere oorzaak? Amnon, zijn eerstgeborene, had als eerstgeborene recht op de troon en was dus de kroonprins, maar hij was een goddeloze zoon. Hier openbaart zich de goddeloosheid in het huisgezin van David! Een godzalig man met goddeloze kinderen. Amnon heeft bewezen trouweloos en liefdeloos te zijn omtrent Woord en Wet! We wensen hierover bescheiden te spreken, maar hier vinden we, dat Amnon Thamar, de zuster van Absalom, liefhad. Thamar en Absalom waren kinderen van de heidin Maächa. Onder de Oud-Testamentische bediening was het trouwen met heidense vrouwen verboden. David was toch getrouwd met Maächa en de vrucht hiervan is geweest twist en tweedracht in zijn huis. We vinden van Absalom en Thamar, dat ze zeer schoon waren. We vinden ook, dat Amnon mager wordt en aan niemand zijn hart durft te verklaren. Deze betrekking tot zijn halfzuster was geen liefde, maar zijn goddeloze wellust, waarin hij zijn ontuchtige wandel openbaart. Ziet eens, hoe laag een mens gevallen is! De eerstgeborene van David is een ontuchtige zondaar, die vermagert, omdat hij zijn wellust niet uit kan voeren! Nu heeft hij een gevaarlijke vriend, die hem op het doolpad naar het verderf leidt.
Jonadab, die bekend stond als een wijs man, zegt tot hem: Waarom zijt gij van morgen tot morgen zo mager, gij, koningszoon, zult gij het mij niet te kennen geven? Als het nu geweest was, dat deze koningszoon de Koning der koningen niet kon missen, het zou hem tot zegen geweest zijn. Want, wanneer we de liefde Gods hebben leren kennen en we moeten dan Zijn vriendelijk aangezicht missen, dan kan het aangezicht ook wel eens vervallen, maar dat is zo slecht nog niet, want dan hebben we behoefte aan de gemeenschap Gods en Christus! Hier vinden we echter een mens, die vervuld is met wellust. Hij gaat naar zijn vriend, en nu zien we hoe gevaarlijk het is een verkeerde vriend te hebben, want deze gaat niet met hem in het gebed. Hij wijst hem ook niet op Mozes en de profeten, die machtig

zijn om hem van de zonden los te maken. Helaas, Amnon wordt geleid op het doolpad, hetwelk zijn ondergang is!
Jongelingen en jonge dochters, overdenk wat voor vriend of vriendin ge hebt! De verleiding is groot en de satan gebruikt ze soms om je op het dwaalspoor ten verderve te leiden. Amnon verklaarde zijn hart aan Jonadab, maar deze raadde hem niet te spreken met vader en moeder, of met de profeet Nathan, maar hij sterkte hem in zijn wellusten. Hij raadt hem zich krank te houden, wat zeker tot een bezoek van zijn vader zal leiden. David, die bewezen heeft veel van zijn kinderen te houden, vandaar ook zijn verdriet, brengt een bezoek aan Amnon, wanneer hem geboodschapt werd, dat hij ziek was. Misschien is David nog wel in het gebed geweest voor Amnon, die daar lag, achter een masker van krankheid. Daar lag er een, waarvan we vinden: Bedrog en onrecht spreekt zijn mond; 't Verstand laat na, den waren grond van 't weldoen op te merken; Des nachts is 't kwaad zijn overleg; Hij stelt zich op een bozen weg, en schuwt geen snode werken. Jongelingen en jonge dochters, bedrieg je vader en moeder niet, want het gevolg is geweest, dat Amnon zich verhardde in de zonden en dit alles in de rampzaligheid moet bewenen. Het is een ernstige zaak, wanneer bedrog en wellust uitgeleefd worden. Een bezorgde vader bij een kind vol met bedrog! Wat is er een zelfkennis voor nodig, want hoe vaak denken we dat onze kinderen zo niet zijn? David heeft niet kunnen bekijken wat er onder dat masker verborgen lag. Gods Woord leert, dat we van Adam, ons verbondshoofd, afgevallen zijn, en een prooi geworden zijn van de duivel, wiens doel het is ons om te brengen, wie het ook is, hetzij een profetenzoon of een koningszoon, of wie dan ook! Hier vinden we een mens, die om raad ging bij de duivel en zich nu krank houdt. Hij beklaagt zich over zijn lichaam, zijn maag is niet in orde en hij begeert een paar koeken, door Thamar bereid. Arglistig is 'het hart, wie zal het kennen! Wat komt hij zijn vader arglistig om te leiden. Hij was immers de oudste, de eerstgeborene, de kroonprins! David stuurt Thamar naar Amnon en heeft haar wellicht gewezen op zijn magerheid, en daarbij haar de raad gegeven hem op te passen en smakelijke spijze voor hem te bereiden, waardoor hij weer aan zal sterken. Thamar gehoorzaamt en komt bij Amnon in zijn kamer. Wat is er in zijn hart geweest? Zijn doel moest bereikt worden! Als God een mens loslaat, waar zondigt hij zich dan henen!
Wanneer Thamar de koeken brengt, doet Amnon het verzoek: Doet alle man van mij uitgaan. We geloven, dat Thamar, als maagd, goed gekleed is gekomen, dus niet wat we nu vinden, dat ze halfnaakt over de aarde gaan. God heeft de mens een deksel gegeven om zijn naaktheid te bedekken, maar krachtens de wellust der zonde leven we in de zonden, wat zich op velerlei terrein openbaart. Thamar heeft nog getracht dit alles te voorkomen, door voor te stellen deze zaak voor de koning te brengen. Dat was haar noodweer! Maar overwonnen zijnde, wordt ze verkracht. De zonde is uitgeleefd, en met welk gevolg? Omdat het geen ware liefde is, keert ze zich om in haat. Wat is de mens ondoorgrondelijk! Wat gaat hij doen? Ze moet de deur uit; hetgeen voor haar nog erger is, want hij wil zijn schuld en schande bedekken en haar als een hoer buiten de deur sluiten. Zij nu verscheurt haar klederen en legt as op haar hoofd, want ze is verkracht en heeft daardoor verloren de kroon haars hoofds. Ze schreeuwt het uit, zodat Absalom het hoort en deze haatte Amnon, ter oorzake dat hij zijn zuster Thamar verkracht had.
Toen David dit alles bekend werd, ontstak hij in toom over alles wat Amnon gedaan had. Liet David hem nu volgens de Wet van Mozes stenigen? Neen, maar hij is herinnerd geworden aan wat hij zelf gedaan heeft met Uria. Daar wordt bevestigd: Het zwaard zal van uw huis niet afwijken. Dit zwaard herinnert David aan wie hij zelf geweest is. Als God de zonde vergeeft, gedenkt Hij ze niet meer in eeuwigheid, maar de Kerk vergeeft haar eigen zonden nooit. Ze komen nooit te boven het gebed: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. We stellen dit niet vast, maar wellicht heeft David Amnon gevangengezet.
Wanneer Absalom een feest houdt met het schapen scheren, vinden we, dat hij al des konings zonen uitnodigt. In het bijzonder ook Amnon. Die bloedschande bracht bij Absalom mede bloedwraak! Wanneer David gezondigd heeft, tracht hij het te bedekken, dit vinden we van Amnon evenzo. Maar wanneer David het niet kon bedekken, laat hij Uria door het zwaard doden. Hetzelfde zal hij hier ervaren, want straks wordt Amnon gedood. We vinden hier overeenkomst met de zonden en de gevolgen der zonden.

David ontstak, maar zijn ingewand is zeker ontstoken geweest, bekennende: Gij bezoekt mij met de roede en bittere tegenheên. David, als beminde, als geliefde, ontvangt kastijding! Eerder had hij uitgeroepen: Dat ooilam zal hij viervoudig wedergeven. Vier kinderen heeft hij af moeten staan. De eerstgeborene van Bathseba, Amnon, Absalom en Adonia. Daarmede ervoer hij de bitterheid der zonden. Wat had Absalom in zijn hart? Niet alleen wraak tegenover zijn broeder Amnon, maar ook hoogmoed, want als Amnon dood was, kon hij de kroonprins worden. Dus hier ook een middel om naar de kroon te grijpen!
Amnon en Absalom zijn nooit in de schuld gekomen, dit in onderscheid met David, die bij vernieuwing de schuldovernemende Borg leert kennen. Twee jaren gaan er overheen, dat Absalom zich met voorbedachten rade tegen Amnon keert om zich van hem te ontdoen. Absalom heeft zeker een deel gehad van zijn vader, hetwelk bestond uit een kudde schapen en runderen. Eens per jaar werd er een schaapscheerdersfeest gehouden en dit wilde nu Absalom ook gaan doen. Hij nodigt David en zijn zonen hiervoor uit. En David had zoveel vertrouwen in de huichelaar, dat er geen wantrouwen in hem was. David zegt wel: Waarom zou Amnon met u gaan? Is deze eigenlijk nog niet strafwaardig? Maar hij liet ten laatste toe, dat Amnon meeging met des konings zonen. David geeft toe aan de wensen van een, die een hart vol met wraak had en dit zelfs in de grond der zaak ook tegen zijn vader, hetgeen gebleken is, toen hij greep naar de troon. Ontucht en hovaardij zijn vreselijke zonden! Bij het schaapscheerdersfeest vinden we, dat Absalom grijpt naar het recht en gericht, door te zeggen tegen zijn knechten: Let er nu op, als Amnons hart vrolijk is van de wijn en ik tot ulieden zeggen zal: Slaat Amnon, dan zult gij hem doden. Moordlustig is hier Absalom. Hoe diep is een mens gevallen! De eersteling, die van Adam kwam, was een moordenaar: Kaïn sloeg zijn broeder Abel dood. Ziet hier, de derde van David sloeg de eerstgeborene dood, want toen Amnons hart vrolijk werd, overviel hem de schrik des doods, hetwelk hem bracht in het gericht van God. De ongerechtigheid van Amnon wordt bezocht en hij is niet verwaardigd geworden in de schuld te komen en schuldbelijdenis te doen. Dronken weg naar de eeuwigheid! Thans leven we ook in een tijd van vrolijkheid en plezier en vleselijke lusten. En weet u wie de raadgevers zijn?
Het zijn de radio en de televisie, die de duivel uitgedacht heeft en van deze zegt, dat ze nuttig zijn. Die zedelijkheid onzedelijk maakt en waarin ontucht zich allerwege gaat openbaren, waardoor jeugdige levens vernietigd worden. Amnon heeft geluisterd naar de duivelse raad van Jonadab en worden er alzo ook heden niet velen gevoerd naar het verderf? Misschien bent u het er niet mee eens, maar eens zult gij zwijgen in het gericht! God zal richten een rechtvaardig oordeel! Hoeveel jeugd wordt er weggevoerd naar bioscoop en danszalen. De (wijze?) Jonadabs voeren er velen ten verderve. Helaas luistert men ernaar, want ze zijn zo vermakelijk voor het vlees. Amnon is op het feest in vermaak gestorven, maar moest zijn ogen opslaan voor de hemelse Rechter. Eens zullen we allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, waarbij eenieder zijn deel zal wegdragen, hetzij goed, hetzij kwaad. De raadgevers van ons land begeren ons land terug te brengen tot het heidendom, door ons volk af te trekken van het gebed en de bediening des Woords. Amnon moest de vreselijkste dood sterven. Een ogenblik zijn wellust uitgevoerd, maar het gevolg: eeuwig berouw! Kunnen we hier niet beter gelijk David onder de roede van Gods kastijding doorgaan en met een ontstoken ziel hangen aan de genadetroon? Bekennende: Ik heb gezondigd en gedaan dat kwaad was in Uw oog. Mijn schuld is zwaar, hoor hoe een boeteling pleit. David onder de zonde en Amnon in de zonde en daarmede zich rijp gemaakt voor het slagzwaard van de Goddelijke gerechtigheid.
Wat een beroering! Amnon wordt gedood en de zonen des konings vlieden op hun muildieren naar Jeruzalem. En als zij op de weg waren, was het gerucht tot David gekomen: Absalom heeft al de zonen des konings geslagen en er is er niet één meer overgebleven. Wat zal het in Davids ziel geklonken hebben: Het zwaard zal van uw huis niet afwijken. Het deed hem zijn klederen scheuren, hij legde as op zijn hoofd en legde zich neder ter aarde. Daar ligt de koning! Bloedschande had wraaklust opgewekt en David krijgt nu te kennen het doel van Absalom, dat hij met voorbedachten rade van huis is gegaan. Wellicht heeft hij gedacht aan zijn eigen brief, waarin het doodvonnis van Uria begrepen was. Laten we als vader en moeder voorzichtig zijn en eens terugblikken op hetgeen achter ons ligt. David zendt nu Absalom geen leger achterna, maar ligt neder met verscheurde klederen; hij weende met weedom des harten. Lezen we eerst, dat hij ontstak; hier wordt David de goddeloze, die zijn hart voor God komt

uit te storten. Job zegt ervan: En Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid (Job 13: 26). David ervaart hier de roede van zijn Vader, Die hem niet richterlijk, maar vaderlijk kastijdt. Anders is het met Amnon, want deze gaat richterlijk ten onder. Maar nu vinden we Jonadab weer terug, huichelende: Mijn heer zegge niet, dat zij al de jongelingen, des konings zonen, gedood hebben, maar Amnon alleen is dood. Jonadab heeft geweten, dat Absalom met moordplannen rondliep, maar heeft geen handelingen ten goede hiertegen ondernomen. Maar, daar komen de zoons, de prinsen, Jeruzalem binnen en daar gaat een groot geween op. David krijgt zijn zoons terug, maar twee zijn er hem ontvallen: Amnon en Absalom. De doodslager krijgt gelegenheid te vluchten naar zijn grootvader te Gesur. Zijn moeder Maächa was immers een dochter van de koning van Gesur. Daar is hij drie jaren geweest als banneling. Nu had hij Amnon gedood, maar in zijn hart leefde ook wraak tegen zijn vader. En hoe is nu een vader omtrent zijn kinderen? David had zich getroost over de dood van Amnon, en nu trekt zijn hart weer naar die wederspannige zoon. Absaloms hart trok niet naar zijn vader, maar daar moet je dan ook een vaderhart voor hebben. De vader van de verloren zoon zat uit te kijken of hij nog niet terugkwam en de zoon, teruggekomen zijnde, ontving zijn vader hem met open armen.
Thans besluiten we met een woord van toepassing, doch zingen vooraf uit psalm 40: 6.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we hebben getracht hier iets van te zeggen. Het liefst hadden we dit hoofdstuk maar overgeslagen, maar Gods Woord is eerlijk en bedekt niets. We hebben bij Davids uitreddingen en verlossingen stilgestaan en mogen dit niet overslaan. Er wordt nog wel eens geschermd met Davids zonde, maar wat horen we weinig van berouw, gelijk als bij deze man. David is alles te boven, maar zolang hij hier op aarde geweest is, is hij geweest onder de invloeden des Heeren. Paulus zegt ervan, dat hij een prikkel in zijn vlees had en dat er een engel des satans was, die hem met vuisten sloeg. Maar wanneer de Heere vele malen gebeden had om daarvan verlost te worden, is het antwoord van de Heere: Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. (2 Kor. 12: 9). David heeft een prikkel gekregen om zich nooit meer te verheffen. Die nu ontdekt wordt aan de wortel van zijn bestaan, krijgt een prikkel, hetgeen Paulus uit doet roepen: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?
David werd wel bekeerd, maar zijn vlees, de duivel en de wereld niet. Hij is niet wakende geweest voor zijn vijanden en verleid door zijn vlees, is hij in de zonde gevallen. En nu baart de ene zonde de andere en tenslotte de dood! Maar nu de Godverheerlijkende genade. Hij blijft de prikkel omdragen, wanneer dit alles voorgevallen was. Voorheen buiten zijn woning, maar nu in zijn woning en het gaat lijken, of God David en zijn huis verlaten heeft en hem prijsgeeft aan de vrucht van zijn zonden. Nu komt David te buigen als hij vluchten moet voor Absalom, bekennende, dat de Heere recht is in hetgeen Hij doet. Hij moest bekennen omtrent de dood van Amnon, dat Zijn doen rein was en Zijn vonnis rechtvaardig en God leren kennen als een kastijdend Vader. Maar nu de trouw van God, hetgeen we vinden in Psalm 103: Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, noch eeuwiglijk Zijn gramschap ons doen lijden. Hij is het, Die ons Zijne vriendschap biedt. Hij handelt nooit met ons naar onze zonden; Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden, Hij straft ons, maar naar onze zonden niet. Nochtans, de roede wordt hun niet onthouden en door de beproeving moet hij henen. We zijn in de strijdende Kerk, waar de troon des satans is, die een haat heeft tegen de Kerke Gods. Wat ons dan ook wedervaren zal, laat ons een toevlucht zoeken bij de God der legerscharen. Alle dingen nu moeten medewerken ten goede, want Amnon was de troon niet waardig en Absalom wordt er afgestoten. Maar Jedid-Jah, om des Heeren wil, zal straks heersen en regeren als type van een vernederde en verhoogde Christus.
Jongelingen en jonge dochters, wie zijn uw vrienden en waar gaat gij mee om? De vriendschap van de wereld is een vijandschap Gods. Zeg mij wie uw vrienden zijn en ik zal u zeggen wie gij zijt. David getuigt ervan, dat hij een vriend wilde zijn van hen, die Zijn Naam ootmoedig vrezen.
Is de dienst der wereld u meer waard dan God? Dan verhoede God, dat u met Amnon ten ondergaat en met Absalom ten verderve.
Salomo zegt in het boek Prediker: Verblijd u, o jongeling! in uw jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten, en in de aanschouwingen uwer

ogen; maar weet, dat God, om al deze dingen, u zal doen komen voor het gericht. (Pred. 11: 9). En dat gericht zal wat openbaren, als onze zonden niet gewassen zijn in het reinmakende bloed van Christus, want ook onze verborgen zonden zullen dan openbaar komen. Amnon, de getrouwe, is trouweloos ten ondergegaan. Absalom kwam aan een boom te hangen en wordt met een pijl doorstoken. Hebben we leren kennen de genade, die er is in Christus' Jezus om met misdadigers gerekend te worden? Zijn goedheid is hemelhoog voor schuldige zondaren. De zonden van Amnon waren niet te groot voor het bloed van Christus, maar hij is er mede van God afgekeerd. Welgelukzalig is nu degene, die met de verloren zoon wederkeert, bekennende: Vader, ik heb gezondigd.
Dan zult gij ontmoeten milde handen en vriendelijke ogen.
De Heere zegene dit gesprokene om Jezus' wille. Amen.

Dankzegging.

Zingen: Psalm 89: 6.

Zegen.

David en Absalom verzoend

Zingen: Psalm 119: 36 en 37.
Lezen: 2 Samuël 14.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Wij zijn begonnen met te zingen uit Psalm 119: 36. Daar lezen wij: Het is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest, Opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren.
Er zijn nog gemeenten in ons vaderland, waar ze de oude berijming zingen. Dan staan wij er wel eens een ogenblik bij stil, hoe krachtig of daarin uitgedrukt is de inhoud van de Waarheid. Daar lezen wij: Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt, Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine. Wij zingen in onze berijming: 't Is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest (alsof de verdrukking voorbij is!), Opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren; Sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd. Maar de oude berijming zegt: Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt, Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine. Dat is een doorgaande zaak. Zou het zijn, dat die mensen, die de psalmen op rijm gezet hebben in een tijd van vervolging, meer geoefend geweest zijn? Zij zijn tot de dood toe vervolgd! Waarom? Omdat ze de leer der genade handhaafden. Genade maakt geen grote, maar kleine mensen. Daar heeft David ook wat van geleerd! Die mensen waren zich bewust, dat ze zondaars waren en bleven. Bij alle genade, die God verheerlijkt had, komen ze hier nooit hun val te boven. Ze waren ervan doordrongen, dat ze aangewezen waren op het bloed van Christus. Waar nu dat verzoenend bloed toegepast en gekend wordt, vernedert dat en maakt klein. Waarom? Dat bewondert Gods goedheid, huldigt Christus' lijden en gehoorzaamheid, door de werking van God de Heilige Geest, want God de Heilige Geest werkt bij aan- of voortgang altijd op de ere Gods aan! Wanneer de mens er iets van leert kennen wie God is, komt de mens in het stof terecht. Adam wou in het paradijs naar de troon van God grijpen. Want, had de satan niet gezegd: Gij zult als God zijn? Dat is mij en u aangeboren! Het is tegen onze natuur om vernederd te worden. Er is niets wat ons meer krenkt, dan dat we vernederd worden. Neem maar een voorbeeld in het dagelijks leven. Als we eens vernederd of beledigd worden door de een of ander, wat komt er dan soms niet in een mens op. Wij zouden ons dood vechten voor onszelf en voor onze eer. Maar wanneer wij door Gods Geest bearbeid worden en wij gaan leren wie en wat we geworden zijn in ons verbondshoofd Adam, dan gaan we iets verstaan van wat de dichter zegt: Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt enz. Dat geschiedt in het licht van Gods deugden, majesteit en Wet en dan gaan wij wel naar beneden. Wij vinden van die vrouw aan Jezus' voeten, dat ze daar terechtkwam met haar zonden! Dat is een goede en gezegende plek. Daar wordt het waar, wat Jezus tot die vrouw zegt: Ga heen in vrede. Uw geloof heeft u behouden.
Wat een schone en gezegende zaak, om te leren: Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt, Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine. Daar geeft David in te kennen, dat hij zichzelf heeft leren kennen als een hoogmoedig, vijandig en opstandig mens. Hij zegt niet, dat hij zich wel zal vernederen; dat is dikwijls een eigengerechtige vroomheid. Maar de dichter was zich hier ervan bewust, dat het Gods werk was. Wat was David vernederd in de verdrukking! Daar zegt hij van: Sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd. Nederigheid gaat voor de eer! Het is een schone plek om die in te nemen.
Wij lezen van Esther, de koningin, die in dertig dagen niet tot de koning geroepen was, dat, als het gaat om haar eigen leven en dat van haar volk, ze zegt: Ik zal tot de koning gaan; wanneer ik dan omkom, zo kom ik om.
Volgens de Perzische wet had ze geen recht om tot de koning te gaan. Zij kwam ook niet als een rechthebbende, maar valt voor de troon neer. Dan wordt haar de gouden scepter toegereikt en dan zegt de koning: Eis van mij, al is het de helft van mijn koninkrijk.

Als we verwaardigd mogen worden om die plek voor God in te nemen, dan geeft God niet de helft, maar Zijn ganse koninkrijk. Maar alleen in een weg van vernedering en verootmoediging! David had daar ook wat van geleerd. Hij was zich ervan bewust, dat hij het niet waardig was en dat het alleen Gods weldadigheden waren. Hij heeft moeten leren, dat God hem achter de schapen vandaan gehaald en hem tot koning gezalfd heeft. Wij lezen in Gods Woord, dat David nog zegt: Wie ben ik Heere HEERE? Dat is een heerlijke plek en wie dat mag leren kennen, gaat met de dichter van de oude dag wel eens zingen: Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt, Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine. Als we vernederd mogen worden onder Zijn hand, kunnen wij bediend worden uit Zijn heiligdom tot vergeving, verzoening, aanneming en thuiskomen.
Wij vragen uw aandacht, in aansluiting op het voorgaande, voor 2 Samuël 14 en lezen daarvan voor het laatste vers.

> *Toen ging Joab in tot den koning, en zeide het hem aan. Toen riep hij Absalom, en hij kwam tot den koning in, en boog zich voor hem op zijn aangezicht ter aarde, voor des konings aangezicht; en de koning kuste Absalom.*

Wij wensen uw aandacht te bepalen bij: David verzoent zich met Absalom.
1e. De aanleiding.
2e. Het middel.
3e. Het bewijs der verzoening.

Vooraf zingen wij nog Psalm 147: 1 en 2.

De hoofdinhoud, waar wij uw aandacht voor vragen, is: David verzoent zich met Absalom. Naar aanleiding van de lering, die wij er uit zoeken te trekken, staan wij ten eerste stil bij: De aanleiding.
Absalom moest vluchten. Hij vluchtte naar zijn grootvader te Gesul, waar hij drie jaren in ballingschap geleefd heeft. Om zijn eigen schuld, want hij had een doodslag begaan en op grond van de Wet moest hij sterven. Wij vinden uitdrukkelijk, dat Mozes zegt, als een bevel van God: Wie bloed vergiet, diens bloed zal vergoten worden. Voor Absalom was er geen vrijstad, want tot de vrijsteden mochten alleen diegenen gaan, die per ongeluk een doodslag begaan hadden. Daar werden ze gerechtelijk onderzocht. Maar Absalom had met voorbedachten rade Amnon gedood. Hij is de straf ontvlucht en een banneling geworden. Aan het eind van het vorige hoofdstuk lezen wij: Toen verlangde de ziel van den koning David zeer om naar Absalom uit te trekken; want hij had zich getroost over Amnon, dat hij dood was. Het is een opmerkelijke zaak, dat wij dat niet lezen van Absalom! Absalom was gevlucht en nu vinden wij dat Davids hart uitging naar Absalom. Hier gaat David verlangen naar zijn zoon, die een doodslager was.
Wij zijn door onze diepe val van God afgevallen en zijn in de grond moordenaars van onze eigen ziel. Weet u waarom? De zonde is zielverwoestend en brengt ons naar dood en graf. Zo diep zijn wij gevallen! Wij zijn in ballingschap, wij zijn de duivel toegevallen en krachtens onze geestelijke doodsstaat hebben wij nooit geen betrekking meer op God! Gods Woord leert het ons: Er is niemand die naar God vraag noch zoekt, ook niet tot één toe. Maar, eeuwig wonder, de oorsprong der zaligheid ligt in het eeuwig welbehagen des Vaders, de oorsprong der verzoening met zondaren ligt in de eeuwige liefde Gods. Zij zullen genoemd worden de gezochte, de stad die niet verlaten is. Want krachtens onze bondsbreuk zijn wij zo geestelijk dood gevallen, dat wij niet meer de minste betrekking hebben op God. Hier vinden wij, dat Absalom zelf niet terug kon keren. Waarom niet? Hij lag onder het doodvonnis. Wie bloed vergiet, diens bloed zal vergoten worden. Hij heeft moeten vluchten om uit de handen van David en het gerecht te blijven. Het is ons door de val aangeboren, om uit de handen van God te willen blijven. Wij willen nog wel over God praten, godsdienstig zijn en een rechtzinnige belijdenis hebben, maar ons buigen onder Gods majesteit en erkennen, dat wij schuldig zijn en krachtens recht de drievoudige dood verdiend hebben, daar willen wij niet aan. Wij lezen in het laatste vers: Toen verlangde de ziel des konings zeer om naar Absalom uit te trekken. Met eerbied gesproken, als God niet verlangde naar de zondaar en naar de zaligheid van de Kerk, wat dan? Wij zullen het nooit

doen! David kon Absalom niet halen. Waarom niet? Omdat hij dan tegen de Wet zou handelen, want het recht moest zijn loop hebben. Dan moest hij hem halen om hem te doden. Er gingen drie jaren overheen. Wij zeiden in de eerste plaats: de aanleiding.
Dan vinden wij, dat Joab, de zoon van Zeruja, gaat merken, dat David naar Absalom verlangt! Wat gaat hij dan doen? Hij neemt een wijze vrouw en legt al de woorden die zij spreken moest in haar mond. Waarschijnlijk heeft hij zelf ook wel met David gesproken.
Joab was een man die geen vernieuwd hart had. Hij zat vol met eigen bedoelingen. Welke bedoeling had Joab? Hij lag ook onder het vonnis! Immers, wie bloed vergiet, diens bloed zal vergoten worden. Joab lag ook onder dit vonnis, omdat hij krijgsbloed vergoten had in vrede, want hij had Abner en Amasa gedood. Als nu Absalom terugkwam en na de dood van David op de troon zou komen, had hij niet te verwachten, dat hij gedood zou worden. Wij lezen nog bij het sterven van David, dat hij tot Salomo zegt: Zo weet gij ook wat Joab, de zoon van Zeruja, mij gedaan heeft, en wat hij gedaan heeft aan twee krijgsoversten van Israël, Abner, den zoon van Ner, en Amasa, den zoon van Jether, die hij gedood heeft en heeft krijgsbloed vergoten in vrede, en hij heeft krijgsbloed gedaan aan zijn gordel, die aan zijn lenden was, en aan zijn schoenen, die aan zijn voeten waren. Doe dan naar uw wijsheid, dat gij zijn grauwe haar niet met vrede in het graf laat dalen.
Joab was zich bewust, dat hij een doodslager was. Dus laat hij die wijze vrouw komen en gaat tot haar zeggen, dat ze weduwkleren aan moet trekken. Ook gaat hij de woorden, die ze spreken moet, in haar mond leggen. Deze vrouw wordt toegelaten bij de koning. Merk eens op, hoe dikwijls David bedrogen is, zonder dat hij het opmerkte. Hij werd bedrogen door Amnon, tweemaal door Absalom, Ziba, de knecht van Mefibóseth, bedriegt hem en dan nu deze vrouw.
Hierin zien wij, dat Gods volk ook geen hartekenner is. Hoe vaak worden zij niet bedrogen! Het lijkt soms zo mooi, maar er schuilt wat achter een nederig kleed! Gods Woord zegt van ons hart, dat het arglistig is, meer dan enig ding, ja dodelijk, wie zal het kennen? David, een man met genade, is meer dan eens bedrogen uitgekomen, zelfs met een Achitofel, die aan zijn tafel at. Hier vinden wij, dat die vrouw gaat spreken. Zij gaat zeggen, dat haar man gestorven is, dat ze twee zoons had, die twist kregen in het veld, zodat de een de ander doodde. Nu komen de familie en stadsgenoten en dezen eisen, dat die jongen gedood moet worden, volgens de Wet, omdat hij een doodslager is.
David had kunnen zeggen, dat er zes vrijsteden waren, waarheen haar zoon kon vluchten. Maar de wijsheid van deze vrouw doet hem luisteren. Zij krijgt het zover, dat David zegt: Gaat heen en ik zal voor u gebieden.
Is ze tevreden? Neen, ze wil een bewijs hebben en gaat verder met spreken. Dit gaan wij niet van stuk tot stuk verhandelen, want het is ons geheel voorgelezen. Als David dan voor de tweede maal haar verzekert, is ze nog niet tevreden. Wat is haar bedoeling? Ze wil een eed van David; u moet het maar eens aandachtig lezen. Ze blijft net zo lang bezig, totdat David gaat zweren. Hij zegt: Zo waarachtig als de Heere leeft, uw zoon zal geen kwaad wedervaren. Als hij dan de eed gedaan heeft, is die vrouw waar ze wezen wil. Wat gaat ze dan doen? Ze gaat de zaak omkeren. Zij gaat David aanwijzen als de schuldige! Zij gaat pleiten, zonder dat ze Absaloms naam noemt, zeggende: De verstotene haalt gij niet terug. U hebt gezworen, dat de jongen geen kwaad zal geschieden; het is uw geschiedenis! Wat is dit een wijze vrouw geweest. Toch was het in wezen niet waar, hetgeen ze voorstelde. Ze had het over haar eigen zoons, maar dezen hadden getwist, waardoor één hunner gevallen was. Doch Ammon was met voorbedachten rade vermoord door Absalom! David luistert hier naar deze vrouw, die door Joab is gehuurd om tot David te spreken. Wij zien hier, dat Joab die vrouw gebruikt om te pleiten voor Absalom, die krachtens het recht sterven moest. Maar wat doet deze vrouw? Ze blijft net zo lang pleiten tot David gaat zweren! In deze geschiedenis ligt een lering opgesloten. Wij gaan niet vergeestelijken of inlegkunde toepassen om iets mooi te maken, maar wensen de onderhandelingen van deze personen tot lering toe te passen. Als wij toch eens een ogenblik bepaald werden bij de onderhandelingen in de Raad des Vredes! Hoe in de Raad des Vredes onderhandeld is over de zaligheid van de Kerk! Daar werden ze aangemerkt als schuldigen, die rechtvaardig de dood en verdoemenis verdiend hebben. Maar daar is Christus gaan pleiten als Middelaar. Waarop heeft Christus gepleit? Op iets dat in de mens was? Neen, Hij heeft gepleit, om Zichzelf over te geven tot de kruisdood. En dat voor doodschuldigen! Opdat die zondaren, die vanwege hun zonden onder de vloek der Wet en in

ballingschap bij de duivel waren, weer met God verzoend zouden worden. Op grond van die borggerechtigheid heeft God gezworen bij Zichzelven, dat de schuldige vrij kwam, daar Christus, als Borg, de schuld overnam en voor de Kerk zou sterven aan het kruishout. In die stilte der eeuwigheid is die dierbare Borg al gaan pleiten voor de zaligheid van mensen, die naar kroon en troon gegrepen hebben. De aanleidende oorzaak is Christus! Als wij ooit zalig worden, is het omdat er onderhandeld is tussen de Vader en de Zoon. Absalom wist niets van de onderhandelingen aan het hof, want hij leefde in ballingschap. Zo is er in de eeuwigheid onderhandeld, voor wij geboren waren. Paulus zegt ervan: Die ons heeft liefgehad, toen wij dood waren, in zonden en misdaden. De aanleidende oorzaak van de verzoening ligt in het welbehagen Gods! Deze vrouw gaat de zaak omkeren en dan krijgt David haar door! Hij gaat haar een vraag doen: Is de hand Joabs in deze zaak? Zij zegt: Ik zal het voor de koning niet verbergen, dewijl hij is als een engel Gods. Joab heeft al deze woorden in mijn mond gelegd, dat ik de zaak alzo zou wenden om tot het doel te komen, de terugkeer van Absalom. Dan vinden wij dat de koning Joab laat roepen en zegt: Haal mij Absalom.
Dan komen wij tot ons tweede punt: Het middel.
Hier zien wij dat Joab het middel is om Absalom te halen. De koning gaat zelf niet, maar laat Joab naar Gesur gaan. Deze gaat met Absalom spreken over de verzoening met zijn vader. Hij heeft de boodschap, dat Absalom terug mag komen. Wij hebben al gezegd, dat het gaat om de lering, die in deze geschiedenis is opgesloten. Joab was een onbekeerde man en is nooit bekeerd geworden, doch is ervoor eeuwig buiten gevallen. Wanneer Joab dan van David de opdracht krijgt, valt hij aan Davids voeten en geeft zijn blijdschap te kennen, dat David hem zijn begeerte gegeven heeft.

Wij zeiden: Het middel. Vinden wij hier niet een schoon beeld van leraars? Nogmaals, het is geen inlegkunde, maar tot lering. Merk eens op, wat is het werk van de dienaars? Om in het land der onbesnedenen met Absaloms te gaan spreken over de verzoening. Joab handelt hier in opdracht van David. De dienaars des Woords krijgen een opdracht om tot doodslagers en zondaars te spreken, die verborgen zitten en niet voor het gerecht durven verschijnen. Die vrezen, dat, wanneer ze met het recht in aanraking komen, ze noodzakelijk moeten sterven. Die zich bewust zijn, dat ze om eigen schuld in ballingschap zitten! Ik heb met God gebroken, ik ben een moordenaar en doodslager, ik ben de verbreker! Joab mocht gaan spreken van verzoening. Zo heeft elke van God geroepen leraar een opdracht. Zij mogen gaan spreken: Het is zo waarachtig als ik leef, spreekt de Heere, indien Ik lust heb in de dood des zondaars, maar hierin heb Ik lust, dat zij zich bekeren en leven! Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Ook nu mogen wij namens onze Zender prediken, wie gij ook zijt: Keert weder, gij afkerige kinderen, en Ik zal uw afkeringen genezen. Joab moest Absalom gaan halen en, hoewel schoon van uiterlijk, was Absalom een moordenaar met een verdorven hart. Wij mogen u prediken, dat God verzoeningsgezind is. Weet u waarom? Ach, omdat in de Raad des Vredes Christus gepleit heeft voor het aangezicht des Vaders. Omdat Hij op Golgotha Zijn dierbaar bloed gestort heeft, met de misdadigers gerekend is geworden en Zijn ziel uitgestort heeft in de dood. Met Zijn dierbaar bloed is Hij ingegaan in het Heilige der Heiligen, en Hij heeft de verzoening aangebracht, zodat er weer vijanden met God verzoend en goddelozen gerechtvaardigd kunnen worden. Welk een schone opdracht hebben Gods knechten! Er wordt van ons wel eens gezegd, dat wij niet anders preken dan dood en verdoemenis; ach, dat is blinde onkunde en onwetendheid. Wij prediken verdoemelijke schepselen, die krachtens onze val in Adam de dood verdiend hebben, die, krachtens Gods recht, de verdoemenis verdiend hebben. Maar voor dezulken hebben wij een boodschap des heils, genade, pardon, vergeving en verzoening.
Die zich schuldig kennen en met de rechten Gods te doen krijgen, moeten misschien ook wel zeggen: Zal ik nu zo mijn leven door moeten brengen, gescheiden van God en Zijn volk? Zal ik in mijn schande moeten blijven, zal ik dan nooit leren kennen met Gods volk op te mogen gaan naar het huis des Heeren? Zal ik nooit de vrede en het verzoenend aangezicht Gods mogen ontmoeten? Zal ik nu altijd doodbrakende door het leven moeten gaan om eeuwig te moeten verzinken? Hoort dan de boodschap van verzoening! Er is gepleit in het hemelhof! Zou er nog één wezen, die in haar of zijn hart moet zeggen: Hier zit zo'n mens? Zo'n doorbrenger, goddeloze, schuldige en rampzalige? Let dan eens op de

verloren zoon! Zijn vader stond te wachten op een terugkerende jongen. Wat voor jongen? Daarvan zegt zijn broer: Hij heeft alles er doorgebracht met hoeren. Maar die vader was wachtende op die jongen. Als dan die jongen terugkeert, vinden wij niet, dat die vader hem gaat verwijten, wat hij gedaan heeft. Maar hij doet zijn armen en huis open voor een goddeloze! Let op: Niet voor hen, die in de zonde leven, maar voor degenen, die zichzelf Ieren kennen als goddelozen! Joab gaat spreken over verzoening en Absalom heeft geloofd, dat hij weer terug mocht keren tot zijn vader. Dus, het middel wat God gebruikt, kan, onder de bedauwing van Gods Geest, de prediking des Woords wezen. Daarom hebben wij de vrijheid om u toe te roepen: De opperste Wijsheid roept als van de tinnen der daken: Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Tot de verstandeloze Zegt zij: Komt.
Absalom wordt teruggeroepen. Hij had zelf niet kunnen gaan, want dan was hij gedood geworden. Wij hebben commissie om u te prediken, dat wij zelf niet terug kunnen gaan. Maar als wij mogen Ieren kennen, dat er Een geweest is, die het vonnis gedragen heeft, het uitgeroepen heeft op Golgotha: Het is volbracht! dan mogen wij u, schuldigen en verloren en in uzelven, wijzen op Christus, Die de schuld geboet en de ongerechtigheid gedragen heeft. Die alzo de verzoening aangebracht heeft, waarvan wij nog lezen in Gods Woord: Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Absalom kon niets meebrengen, als alleen dit, dat hij kon zeggen: U hebt door middel van Joab mij laten roepen. Joab heeft tot mij gesproken, dat u verzoeningsgezind bent. Absalom bleef wat hij was, de schuldige! Wij vinden, dat Absalom terugkeert en dat hij van zijn vader een plaats toegewezen krijgt om te wonen en land om te bearbeiden. Maar, hij mocht zijn vaders aangezicht niet zien! Merk eens op, aan de kant van David was er wel verzoening, maar hij kon hem niet opnemen in zijn gemeenschap. Waarom niet? In de eerste plaats had het volk kunnen zeggen, dat Absalom een doodschuldige was, aan wie recht gedaan moest worden. Ten tweede was het anders geweest, als David van Joab gehoord had, dat Absalom oprecht berouw had, doch dat vinden we niet. Hij moet nog twee jaar in Jeruzalem verkeren. Wat vinden we dan? Dat Absalom betrekking krijgt op zijn vader! Ging in de eerste plaats het hart van David uit naar Absalom, nu begint Absaloms hart uit te gaan naar zijn vader. Wat gaat Absalom nu doen? Hij gaat weer gebruik maken van Joab. Hij laat hem roepen, maar Joab weigert te komen. Dan gaat Absalom gebruik maken van een list. Hij laat een akker met gerst van Joab in brand steken. Dan komt Joab tot hem af en Absalom gaat vertellen, waarom hij dat gedaan heeft. Merk nu eens op, dat Absalom geen waar gebrokene van hart was, want hij zegt dan: Als ik mijns vaders aangezicht niet mag zien, had ik dan niet beter in ballingschap kunnen blijven? De ootmoed wordt gemist en de hardigheid van zijn hart komt openbaar! Ben ik een man des doods, laat hij mij dan doden! Ach, als het waarachtige ootmoed was geweest, had Absalom onder het recht gebogen als een arme zondaar, die bij het licht van Gods getuigenis een terugkerende, maar nog niet verzoende zondaar is. Die gaat leren, dat het eeuwig recht zou wezen, als hij gevonnist werd, zegt niet: Was ik dan maar in ballingschap gebleven! Dit was een vrucht van de hardheid des harten van Absalom. Maar Gods Kerk, die ingewonnen wordt door de prediking des Woords, bearbeid wordt door Gods Geest, die buigt onder het recht van God. Dan kunnen er ogenblikken aanbreken, dat ze liever wensen te sterven onder God, dan te leven buiten God. Zijn er nog onder ons, die wel uit hun ballingschap zijn, maar de gemeenschap missen? Die gaan verlangen, als het dan niet anders kan, dat ze dan maar mogen buigen, als een doodschuldige, onder Gods rechten? Die leren kennen: Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig? Want dan zeiden wij in de derde plaats: Het bewijs der verzoening.
We vinden dan, als Joab bij David geweest is, dat David Absalom laat roepen. Dan valt Joab er tussenuit. Absalom kwam tot de koning en boog zich. Daar ligt Absalom. Hij wacht wat zijn vader gaat doen. Wij lezen niet, dat David zegt: Het is wel vijf jaar geleden, maar ik moet het recht handhaven. Neen, wij lezen het schone woord: En David kuste Absalom. De kus van genade, verzoening, vrede en gemeenschap. Wat een gezegende ontmoeting. Het verloren kind weer thuis, in zijns vaders armen en aan vaders hart. Daar lezen we nog van, toen de verloren zoon terugkwam, dat hij in zijn eigen ogen geen plekje meer waardig was. Maar zijn vader dacht er anders over, die nam hem in zijn armen en nam hem weer als zijn kind aan. Zo krijgt de Kerke Gods een thuiskomen, niet alleen met een bevredigd en een verzoenend Rechter, maar ook met een liefhebbend God en Vader. 0, bij God vandaan te leren kennen: Hij kusse Mij met de kussen Zijns monds.

Wat gaat David doen? Hij spreekt niet meer over Absaloms zonde en doodslag, maar hij kust hem! Wat een gezegende kus is dat voor Absalom geweest. Wat een gezegende kus is het voor de Kerke Gods, als ze leren kennen de vergeving der zonden. Dan wordt het waar wat we nog zingen uit Psalm 85: 3.

TOEPASSING.

Mijn medereisgenoten, op weg en reis naar de eeuwigheid, kunnen we nog harde gedachten van God hebben, als we hier vinden van een vader, waarvan die vrouw nog gezegd heeft: Mijn heer koning is als een engel Gods, om te horen het goede en het kwade? Kunt gij nu denken, dat, als er een zondaar is, die wederkeert door middel van de prediking, wie het dan ook is, al had men dan ook al de zonden van Adams nakroost saâmgebonden, hij afgewezen zal worden? Neen, dan vindt hij in en door Christus bij God een God, Die verzoeningsgezind is!
Wat is verzoening? Dat wil zeggen, dat er een breuk tussen God en onze ziel is. Leren wij die breuk niet kennen, dan hebben wij ook geen behoefte aan verzoening. God laat nog van verzoening prediken. We vinden nog, dat Paulus in 2 Korinthe 5 zegt: Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Wie is toch God, dat Hij nog laat prediken aan mensen, die Hem naar kroon en troon gestoken hebben! Die krachtens onze bondsbreuk in Adam vijanden geworden zijn van God en onze naaste! Aan dezulken wordt nog gepredikt: God is verzoeningsgezind! Waarom? Omdat er een voorspraak is bij de Vader, daar is een Pleiter! De vrouw uit onze geschiedenis pleitte voor Absalom, maar Christus is pleitende in het hemelhof en dat op grond van Zijn dierbaar bloed. Daarom lezen wij in 1 Johannes 2: Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden. Nu heeft de Kerk een Voorspraak, al is het, dat ze zich dagelijks nog waarnemen als zondaars. Maar dan toch een Voorspraak te hebben! Daar ziet God Zijn Kerk aan in die gezegende Middelaar: Gij zijt in Hem volmaakt! Dan kan God niet meer toornen noch schelden in eeuwigheid. Als wij dan weer eens bij vernieuwing een bewijs mogen ontvangen, dat het een vlak veld is tussen God en de ziel, dan geldt ervan: Weg wereld, weg schatten! Gij kunt niet bevatten, hoe rijk ik wel ben. 'k Heb alles verloren, maar Jezus verkoren, Wiens eigen ik ben.
Absalom krijgt hier weer gelegenheid om in en uit te gaan, om zich in het openbaar te bewegen.
Wij prediken nog langs deze weg namens onze Zender: God is verzoeningsgezind in het bloed van Zijn lieve Zoon! Wie is er nu die behoefte heeft aan verzoening? Alleen schuldigen! Zijn er die nog onder ons? Bedenk toch eens, wat het wezen zal de verkondiging van verzoening gehoord te hebben en te leven met de zonde en in de zonde. Geen behoefte aan verzoening en vergeving. Liever in het land van de onbesneden Filistijnen te blijven, geen acht te geven op de boodschap.
Hoort dan des Heeren Woord! Wie ver van U, de weelde zoekt, Vergaat eerlang en wordt vervloekt. Maar wanneer er nog zijn, die gebroken van hart zijn, komt dan! De nodiging is: Keer weder, keer weder. God wacht om genadig te zijn. Want, zegt Hij, Ik heb geen lust in de dood des zondaars. God zet de deur open voor zondaars, op grond van die gezegende Middelaarsbediening. Heeft Hij die genade verheerlijkt in onze harten, dan is het hier bij tijden en ogenblikken: David kuste Absalom. Het bewijs, dat de zonden verzoend zijn, dat wij een Vader hebben, Die niet meer toornen noch schelden zal. Dan is het hier nog maar ten dele, maar wat zal het eens wezen, als de Kerk gaat sterven. We vinden van Mozes, die in de armen van God gestorven is. Het zal wat zijn, als we ertoe verwaardigd mogen worden in de dag der opstanding, om in de zalige omhelzing van een drieënig God gekust te mogen worden. Als een kind van de Vader, als de bruid van Christus, door de Heilige Geest. Om dan een drieënig God uit Zijn werken te loven, te prijzen en te danken.
De Heere zegene de waarheid om Jezus' wil. Amen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 89: 3.

Absalom in opstand

Zingen: Psalm 56: 3 en 4.
Lezen: 2 Samuël 15.

Votum.
Zegen.

Gebed.

De 56e psalm is van David, waarin we vinden dat hij omringd is geweest door zijn vijanden. Deze godvrezende man was wel in de zonde gevallen, maar had hiervoor verzoening Ieren kennen. Eerder hebben we gesproken over het zwaard, dat niet van zijn huis zou wijken, waardoor David gekomen is onder de Vaderlijke kastijding.
Een kind van God komt nooit meer richterlijk onder God, want wanneer ze dit leren kennen, zullen ze zekerlijk leren kennen de vrijspraak van schuld en straf en een genaderecht tot het eeuwige leven verkrijgen. Daarna komen ze nooit meer onder een richterlijk God, want alles wat ze in dit leven ervaren, is van een kastijdend God en Vader, Die eenieder zoon, die Hij liefheeft, kastijdt. De Heere had David de zonde vergeven, maar na het vallen in de zonde is de godzaligheid zich meer en meer gaan openbaren in zijn leven. De Heere wist wat goed voor David was en bracht hem daarom onder het kruis! Daarom brengt de Heere ons in wegen die we niet gekend en op paden die we niet geweten hebben. Zo is het ook met David gegaan. Wat doet David nu voor zijn vijanden? Is hij altijd in gebed voor zijn vijanden? We vinden dat hij niet altijd in gebed geweest is voor zijn vijanden! Is dit in strijd met wat Jezus gezegd heeft: Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel degenen, die u haten; en bidt voor degenen, die u geweld doen, en die u vervolgen? (Matth. 5: 44).
Houdt in gedachtenis, dat er een tijd aan kan breken, dat voor vijanden niet meer gebeden wordt. Dit vinden we driemaal van de profeet Jeremia: Bid niet voor dit volk. (Jer. 7: 16, 11: 14, 14: 11).
Tegen Samuël zegt de Heere: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? (1 Sam. 16: 1).
Daar is geen gebed meer voor!
Wanneer David bidt tegen zijn vijanden en soms bidt om de verdelging daarvan, heeft hij de eer van God tot doel gehad! Onze vaderen hebben gebeden om de omverwerping van de stoel van het beest, want, zou er voor de paus gebeden moeten worden? Laten we de Waarheid nemen, zoals die die door God voor ons geopenbaard is. Wanneer de ongerechtigheid van Kanaän ten hemel gerezen was, moest het volk Israël er niet voor bidden, maar moest de inwoners uitroeien. Wanneer David bidt tegen zijn vijanden, gaat het niet uit haat tegen de persoon, maar uit afkeer van de zonde. Daarbij ging het om de ere Gods, wat het eerste en het hoogste is! Dan geldt het ervan, dat we altijd niet behoeven te bidden voor de vijanden, maar dat God heerschappij zal voeren en ze vellen zal voor Zijn aangezicht! David heeft niet altijd voor zijn vijanden gebeden. Psalm 138 zegt ervan: Zou ik niet haten, Heere! die U haten? Laat ons in gedachten houden, dat de ere Gods boven alles moet gaan en wanneer we dit loslaten, waar komen we dan terecht? We vinden in het tweede door ons gezongen vers: Gij weet, 0 God, hoe 'k zwerven moet op aard', Mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard.
Een zwerveling, een banneling, gekomen onder de kastijdende hand Gods. Maar hij mag buigen onder de wil, onder de leiding en kastijdende hand Gods en krijgt de roede te kussen, in het geloof, dat God hem er zeker uit zal halen. En wanneer hij begint in de 56e psalm met: "Genâ, 0 God", erkent hij schuld en berouw!
Mijn tranen, zegt hij, hebt G' in Uwe fles vergaard; en dit zijn tranen, die gevallen zijn *in* de fles, want de meeste vallen ernaast en die worden niet bewaard ook. Dit zijn tranen van eigenliefde en van eigenbehoud, van droefheid der wereld. Maar deze tranen van David zijn bewaard geworden en het getal daarvan is geschreven op de rol, als vrucht van de Borg. Als nu een schuldige onder de last van

zijn zonden moet wenen en zijn schuld moet belijden, dan zijn dat tranen die bewaard worden in de fles. Gewis, als God het voor mij opneemt, op mijn gebed aan de troon, dan zal mijn wreev'Ie vijand beven. Wanneer ik roepen zal, zal de vijand het onderspit delven, want God zal mij nooit begeven. Als goud zal ik uitkomen en zal dan roemen in God.
Thans vragen wij uw aandacht voor 2 Samuël 15: 26, waarin we vinden:

Absalom, de opstandeling,
David, de vluchteling,
Ithaï, de vertrouweling,
Zadok, de smekeling,
Achitofel, de ellendeling.

Zingen: Psalm 7: 3 en 4.

We zijn bij de vorige behandeling geëindigd met de verzoening van Absalom: En de koning kuste Absalom. Dit geschiedde, nadat Absalom al twee volle jaren te Jeruzalem woonde. Die verzoening is niet oprecht geweest, want het is gebleken, dat Absalom een huichelaar was en een bedrieger. Geveinsd spreekt hij: Nu dan, laat mij het aangezicht des konings zien; is er dan nog een misdaad in mij, zo dode hij mij. In het voorgelezen hoofdstuk vinden we: En het geschiedde daarna, dat Absalom zich liet bereiden wagenen en paarden en vijftig mannen, lopende voor zijn aangezicht. Als oudste prins meende hij recht te hebben op de troon; hij liet zich met statie begeleiden door vijftig mannen en wilde, zich voordoen, alsof hij al een beetje koning was. Dit alles om het volk te misleiden en ze naar zich toe te trekken. Verder vinden we, wanneer er kwamen om recht gedaan te worden, dat hij ze tegemoet ging en ze kuste, wanneer ze zich voor hem wilden buigen. Hij zegt verder: Kunnen jullie niet bij de rechters terecht, of eigenlijk niet bij de koning? Och, dat men mij ten rechter stelde in het land. Aldus in zijn hart opstand voorbereidende, om naar de kroon van zijn vader te grijpen. Nu staat er vervolgens: Ten einde van veertig jaren; daar zijn verscheidene gevoelens over. Een onzer verklaarders wil het voor fout houden en meent dat het vier jaren moet zijn. Wij achten het eenvoudig te verklaren: Tussen de eerste zalving en de tweede zalving van David liggen twaalf jaren. Na de zalving tot koning over gans Israël had David achtentwintig jaar geregeerd, toen Absalom in opstand kwam. Dit, gerekend vanaf de eerste zalving, zou dan veertig jaren zijn. Het geschiedde nu, nadat veertig jaar tevoren David tot koning gezalfd was, dat Absalom naar de kroon ging grijpen.
Absalom ging zijn vader een bezoek brengen en nu openbaart zich, hoe laag de mens gevallen is! Onder de schoonheid van de godsdienst komt hij zijn vader een bezoek brengen. Hij stelt de vraag: Laat mij toch heengaan en mijn gelofte, die ik den Heere beloofd heb, te Hebron betalen. Nu heb ik in mijn hart om daar God te gaan bedanken en offerande den Heere te offeren. Maar in zijn hart leefde de wraak tot zijn vader! Jeremia zegt ervan in het zeventiende hoofdstuk. Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen? Nu is er voor God niets vreselijker, dan dat we ons anders voordoen dan we zijn. Elkeen van Gods kinderen leert kennen, dat hij een huichelachtig hart bezit, maar hij is daarom nog geen huichelaar! Hier vinden we echter een bewuste huichelaar, die zich er goed van bewust was, wat hij, met de Naam des Heeren op zijn lippen, ging doen. Absalom ging met een ander doel naar Hebron, dan om de Heere te gaan danken voor Zijn weldaden! In David zien we dat God alleen hartenkenner is, want David is er misschien nog wel blij mee geweest. Wanneer Absalom aan zijn voeten gevallen was en David hem kuste, is er bij hem misschien nog wel de gedachte geweest: Zou er nog wat anders in die jongen wonen? Een jongen, die tot zichzelf komt en begeerte krijgt om de Heere te offeren? Wanneer Absalom oprecht was geweest, had hij niet naar Hebron behoeven te gaan, maar hij had in zijn binnenkameren kunnen belijden: Ik heb gedaan, dat kwaad was in Uw oog. Maar met schijn en met het doel om zijn vader om te brengen en bezit te nemen van de troon, ging hij naar Hebron. De ondergrond van zijn geveinsdheid was hovaardij; dat had hij goed van de duivel geleerd! Wat zijn we wonderlijk omlaag gedaald; zelfs in het paradijs vinden we al godsdienst! Er wordt wat klaar gemaakt met de Heere, maar het gaat erover hoe we in onze binnenkamer zijn voor de Heere, onderzoekende: Ben ik waar voor des Heeren aangezicht? Ziet eens, hoever de duivel de

mens kan krijgen! Ik heb een gelofte beloofd te Gesur en nu krijg ik behoefte om die te vervullen. Maar hij zendt tevens spionnen door het gehele land met de opdracht: Als gij het geluid der bazuinen zult horen, zo zult gij zeggen: Absalom is koning te Hebron. Met Absalom gingen nog tweehonderd genodigden, die niet wisten van de samenzwering, maar meegingen, om Absaloms dankfeest bij te wonen. Hebron is de plaats waar de mannen van Juda David tot koning gezalfd hebben. Maar deze heeft Hebron verlaten en is gegaan naar Jeruzalem, de koninklijke stad. Absalom had het hart van het volk gestolen, want de gesprekken zullen wel geweest zijn over de hartelijkheid van Absalom. Je krijgt zo maar een hand van hem, of je krijgt een kus (een Judaskus). Hij was zo hartelijk en vriendelijk, kortom, hij stal het hart van het volk. Hoever kan het gaan met de godsdienst. En de koning zeide: Ga in vrede. David had niet de minste gedachte aan bedrog van zijn eigen kind. Hij was bedrogen en verleid, door een zoon, die hij verzoening geschonken had.
Ziet hier een vader, die zijn kind bemint en daartegenover een zoon, die aan gaat spannen tegen zijn vader.
Jongelingen en jonge dochters, gaan jullie nogal eerlijk om met je vader en moeder? Of zoek je ze ook nog te bedriegen? Ja, er zijn er nog onder ons, die gezegd hebben naar de kerk te zullen gaan, maar in plaats daarvan plaatsen der goddeloosheid bezoeken. David, als gezalfde des Heeren, werd bedrogen. Uw vader en moeder zijn vertegenwoordigers van God, door wie jullie geregeerd worden. Nu is er niets erger, als het bedriegen van vader en moeder; wilt u daar rekening mee houden? Want, het is niet zo best afgelopen met Absalom. Wat moet er in hem omgegaan zijn, toen hij daar hing aan de boom en Joab hem naderde met pijlen, om zijn hart te doorboren. Hij is voor eeuwig in het verderf verzonken.
Ik raad u dan ook: Wees eerlijk voor God en je ouders! En, ouders, laten we niet te veel steunen op onze kinderen en spoedig zeggen: Zo zijn mijn kinderen niet. Ziet hier een godzalige koning en een vroom voordoend zoon, die zocht de troon te ondermijnen. Die ontdekt is geworden aan zijn eigen hart en goddeloos bestaan, kan er iets van weten, wat de Catechismus zegt: Dat de mens tot alle boosheid geneigd is, zodat de Kerke Gods van zichzelf leert kennen, dat ze een hart hebben als Absalom!
God beware ons voor veinzen en huichelarij, maar dat we toch oprecht mogen zijn voor de Heere, onze God. Absalom komt te Hebron en daar wordt hij tot koning uitgeroepen. Absalom zond ook om Achitofel, de nauwste vriend van David, die de grootvader van Bathseba geweest is. Een vriend, maar in de grond van de zaak toch een vijand van David. David werd bedrogen door Achitofel en door Absalom. Wanneer men Achtitofels raad vroeg, was het of men Gods raad vroeg. Die man had gaven, maar geen genade; en alleen genade is zaligmakend.
Achitofel, de raadgever van David, kwam naar Absalom toe te Hebron met het volk en Absalom wordt aldaar tot koning uitgeroepen. Hier vallen Absalom en Achitofel in de vreselijkste zonden, want in psalm 105 vinden we: Tast Mijn gezalfden niet aan en doet Mijn profeten geen kwaad. Misschien dat u zult zeggen: Was er van David dan niets te zeggen? Ja, genoeg! Absalom en Achitofel wisten ook wel wat er voorgevallen was; hierdoor heeft David ook veel van zijn eer verloren! Maar David had de vergeving der zonden leren kennen en daar hebben ze geen rekening mee gehouden. Want hoewel David aan kastijdingen onderworpen was, nam God het toch voor Zijn kind op. Dit afgedwaalde schaap was in de zonden gevallen, maar kon nooit uit de staat der genade vallen. Bedenkt, wanneer we een openstaande schuld voor God hebben, laat ons dan tot onszelven inkeren! Hier vinden we de hoogmoed van een opstandeling. Adam heeft naar de troon van God gegrepen, en wij zijn schepselen, waarin woont, hetgeen we vinden in Job 21: Nochtans zeggen zij tot God: Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust. Hier een mens, die naar de troon grijpt, want Salomo (Jedid-jah, Jahweh's lieveling) was er al! Amnon had hij opgeruimd en nu nog bevreesd, dat het de beminde van David en Nathan was. David en alles wat in de weg stond, moest opgeruimd worden en Absalom uitgeroepen tot koning, door een volk, waarvoor David gestreden had om ze een gezegende staat te geven, opdat eenieder er zou wonen in tenten. Maar er openbaart zich opstand en tegenstand, ontevredenheid in alles en de opstandeling gaat voor. De revolutie breekt uit en Absalom wordt door velen als koning erkend. Als Absalom koning is, mag men van alles doen. Een koning, waarbij dan ook gemakkelijk te leven is! Een koning naar het vlees, waarin we vinden de diepte van onze val.

Maar ten tweede: David, de vluchteling. Er komt een boodschap: Absalom is koning! Wat moet dat voor David geweest zijn. Teleurgesteld met een zoon die eerst moest vluchten als moordenaar en nu opstaat om de dood van zijn vader te zoeken. Daar staat de gezalfde des Heeren! Tracht hij zich nog te verdedigen? Neen, laat ons vluchten, waarom zou er onnodig bloed vergoten worden? Hij boog onder de slaande hand Gods, maar vast en zeker gelovende: Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden. Maar wanneer David gaat vluchten en de ark des verbonds meegenomen wordt, vinden we, dat de koning tot Zadok zegt: Brengt de ark Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. En in onderwerping voegt hij eraan toe: Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is. Hoe gaat David nu vluchten? Met as op zijn hoofd, met verscheurde klederen en barrevoets! Er gaat een groot geween op, wanneer het volk door de beek Kidron trekt, op weg naar de woestijn. David heeft zijn zonden beweend, maar tevens vinden we hem hier als een schoon type van Christus. Waartoe moest David die vernedering ondergaan? Om straks zijn volk weer te herstellen, opdat er een opstandingsdag aan zou breken, als Absalom en zijn aanhang ten onder zouden gaan!
Christus ging door de Kedron naar de hof van Gethsémané en is daar de ware boeteling geweest. Geen verwijten gedaan tegenover een Judas, een Farizeër, dat volk, waar Ik zoveel goed aan gedaan heb. Neen, Christus heeft de schuld van Zijn Kerk aanvaard en is de ware boeteling geworden. Ook van David vinden we niet, dat hij verwijten richt tot het volk, waar hij zoveel voor gedaan heeft. Hier is hij een type van Christus, Die verworpen werd van Zijn volk. Een vriend, een discipel, waar Hij drie jaren mee omgegaan heeft, wordt Zijn verrader. Judas, die de Farizeën raadpleegt en daarmede vergadert! Christus kruipt door de hof van Gethsémané henen. Daar gaat David, barrevoets en wenende door de beek Kidron. Wat is David een schoon type van Christus. Hebt u wel eens gemerkt, dat in de tijd, dat hij de Heere een huis wilde bouwen, Christus in het bijzonder voor hem verborgen is geweest en hij ook niet geprofeteerd heeft? Maar na die tijd is hij in zijn psalmen van Christus gaan profeteren. Maar inzonderheid moet hij nu in gaan leven, uit de vereniging met zijn Hoofd en Koning, de diepe vernedering! De koning uit Jeruzalem wordt een vluchteling, een banneling. David moest één plante met Christus worden, om met Hem op te staan en straks triomferend Jeruzalem binnen te rijden. Christus heeft Zich ten diepste vernederd en is een banneling geworden, door Zijn volk verstoten en zelfs van de wijzen, de Farizeërs en Schriftgeleerden veroordeeld tot de dood des kruises, met het doel, dat Hij straks op zou staan. Zo vinden we hier David een schoon type van Christus. Vluchteling voor zijn eigen zoon! Ach, wat moet er in het ouderhart omgegaan zijn. Maar wanneer Christus in de hof van Gethsémané kroop, wat moet er in het Vaderhart van God omgegaan zijn. Welk een liefde tot zondaren!
Dat David moest vluchten, moest ook geschieden, omdat God Israël kwam te beproeven, die, wanneer ze straks verslagen zijn geworden, zonder koning zaten, zodat ze degene, die ze eerst verworpen hadden, moesten vragen of hij weer koning over hen wilde zijn. Een herstelling van de koning en kerk en volk! Zo is Christus de Hersteller, Die persoonlijk de schuld als Borg gedragen en de straf Zich onderworpen heeft, doch ook is opgestaan tot heerlijkheid des Vaders. Alzo ook Zijn volk, die de duivel verkozen hadden tot hun eigen smart, schuld en schande. Die het onderspit hebben moeten delven, om straks weer met Hem op te mogen staan tot een nieuw leven! David, de vluchteling; waar moest hij heen? Bloed vergieten wenste hij niet. Hij heeft ook zelfs vertrouwd, dat hij terug zou komen. Hij laat tien vrouwen achter om zijn huis te bewaren. Daarvan lezen we in het volgende hoofdstuk, dat Achitofel, de raadgever van Absalom, hem aanraadt een tent op het dak te maken en in te gaan tot de vrouwen zijns vaders, opdat al het volk kon zien, dat hij gebroken had met zijn vader en dat deze een kind des doods was. Absalom heeft de raad opgevolgd en David heeft hierin moeten ervaren, wat er op zijn eigen dak gebeurd is. Nu komt God nooit richterlijk met Zijn volk af te handelen, maar wel kastijdend. Wat is David de gevolgen der zonde onderworpen geweest. Maar wanneer hij moet vluchten, ontmoet hij Ithaï, de vertrouweling. Deze was een overste van zeshonderd, die van Gath tot David gekomen was. Met de Krethi en de Plethi medegerekend, zijn er veel gewapende Filistijnen te Jeruzalem. Was dit om David te bezoeken of zou David het niet vertrouwd hebben? We weten het niet, maar wanneer Ithaï daar aanwezig is, breekt er een opstand uit. David raadt hem om terug te keren en bij de koning, bij Absalom, te verblijven. Maar wat zegt Ithaï? Zo waarachtig als de Heere leeft en

mijn heer de koning leeft, in de plaats, waar mijn heer de koning zal zijn, hetzij ten dode, hetzij ten leven, daar zal uw knecht voorzeker ook zijn!
Deze man is hem nog tot troost geweest, want na hem beproefd te hebben, openbaarde hij zich als een vriend, als een vertrouweling. David beproeft het eerst, omdat hij al zo veel bedrogen was. Later is hij nog meer bedrogen geworden, want we vinden van Ziba, dat hij David tegemoet kwam met tweehonderd broden, met honderd stukken rozijnen en honderd stukken zomervruchten en een zak met wijn. En wanneer David hem vroeg naar Mefibóseth, gaat hij hem bedriegen, door te zeggen: Zie, hij blijft te Jeruzalem, want hij zeide: Heden zal mij het huis Israëls mijns vaders koninkrijk wedergeven. Zijn doel was een kreupele Mefibóseth in een kwaad daglicht te stellen. En David had het niet door dat Ziba hem bedroog. Ziet hier een man naar Gods hart bedrogen! Houdt dan in gedachtenis, dat we voorzichtig moeten zijn, want we worden zo gemakkelijk bedrogen. Er is zo weinig waarachtige vriendschap! En is het vertrouwen eenmaal verloren, dan is er nooit geen vertrouwen meer. Maar het schoonste is, als we vrienden hebben, die we ten volle kunnen vertrouwen. Hier krijgt David, waar zijn volk hem verlaat, Absalom tegen hem opstaat en een Achitofel hem verraadt, een vriend, een vertrouweling, hetzij ten dode, hetzij ten leven. Ziet hier de schoonheid van de vriendschap. Nu is er Eén altijd te vertrouwen en dat, is de Vriend des hemels, Die gezegd heeft tot Zijn discipelen in Johannes 15: Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebiede. Op Deze kunnen we ons vertrouwen stellen, want Hij kent de harten en proeft de nieren. Ithaï heeft voor David gestreden, hij heeft met zijn zeshonderd mannen meegedaan om de koning te herstellen in zijn koninklijk ambt. Maar ten vierde vinden we: Zadok, de smekeling.
We lezen van hem, dat hij gekomen was met de ark des verbonds Gods en deze gezet had bij de beek, totdat al het volk daardoorheen gegaan was. Dit deed hij met Abjathar, waarvan gebleken is, dat hij later afgevallen is van David. Zadok was hogepriester bij de tabernakeldienst, op de hoogte van Gibeon en Abjathar was bij de ark te Jeruzalem (1 Kron. 16: 39). Deze droeg de efod, waardoor hij de Heere om raad vroeg. Nu zegt David: Keren jullie nu maar terug naar Jeruzalem. David was zich ervan bewust, dat de ark alleen hem niet helpen kon. Dit was in de geschiedenis gebleken, want wanneer Hofni en Pinehas de ark meenamen in de strijd, moesten ze deze verliezen, omdat de God van de ark er niet in meegekomen was. David had de God van de ark nodig en zegt, dat ze terug moeten keren naar Jeruzalem. Maar David had ook de bedoeling een hogepriester te hebben in Jeruzalem, een smekeling, die een toevlucht zocht tot de troon van God. De Kerke Gods moet bij tijden een vluchteling, een zwerveling zijn, maar het is dan tot troost, dat daar voor hen een biddende Hogepriester is. David had, toen hij vluchtte, de wetenschap, dat er in Jeruzalem een hogepriester was die de efod droeg, waardoor hij toegang verkreeg tot God. David buigt onder de leiding en de majesteit Gods, wanneer hij zegt: Indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. Hierin vinden we, wat de woning, de tabernakel, voor hem betekende, want het schoonste wat David had, was het huis des Heeren, hetgeen we nog in de 84e psalm vinden: Hoe lieflijk zijn Uwe woningen, 0, HEERE der heirscharen. Nu nam hij de hogepriester en de ark niet mee, maar liet deze terugbrengen in de tent. En als de Heere een welgevallen aan mij heeft, dan zal Hij mij terugbrengen. En zo niet, Hij is de Heere! Wat een genade mag David hier ervaren, want het is geen geringe zaak, wanneer je naar het leven gestaan wordt en door je volk uitgestoten wordt! Door Achitofel, een vriend van hem, verraden en nu een banneling, met de dood voor ogen. Maar hij buigt onder de leidingen Gods: Hij doe wat goed is in Zijn ogen. Ontneemt Hij mij mijn troon en kroon, ontneemt Hij mij Jeruzalem, ontneemt Hij mij de gang naar het huis des Heeren: De Heere is recht in al Zijn weg en werk. Hier buigt hij als een banneling, als een zwerveling. Als een zwerveling buigt hij onder de majesteit van God. Onder dit alles, door de bewustheid van een zondaar te zijn, kan hij buigen onder de zwaarste beproevingen.
David als type van Christus, die in de hof van Gethsémané, onder de zwaarste beproevingen zegt: Doch niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede!
Voor diegene, die verwaardigd mag worden om genade te vinden in, de ogen des Heeren en komt in de diepste proefwegen en door aanvechtingen en verzoekingen omringd wordt, is het een gezegende zaak te mogen buigen onder de wille Gods: Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.

De hoogste, schoonste en Gode eergevende genade is, dat onze wil verslonden wordt in de wil van God. Deze man heeft zich er niet op beroemd een goed bekeerd mens te zijn, maar lijdt, als schaduwbeeld van Christus, zijn Hoofd en Koning, alles wat over zijn hoofd heengaat, in de grootste onderwerping.
Wanneer Job alles verliest, zegt hij: De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!
Zijn er onder ons met veel wederwaardigheden? Bedenkt, dat dit der vromen lot is! Geen paradijs hier op de wereld, maar het geldt van de Kerke Gods: In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen. Dit is hetgeen Christus gesproken heeft tot Zijn discipelen. Wanneer David dan vlucht, heeft hij een Zadok, de hogepriester, in Jeruzalem. Zouden wij in dergelijke omstandigheden komen te verkeren, mochten we dan ook verwaardigd worden om die geestelijke Zadok te leren kennen, die Smekeling is voor Zijn Kerk en als Hogepriester pleitende is op grond van Zijn dierbaar bloed. David zegt: Keren jullie maar terug; zo de Heere lust aan mij heeft, kom ik terug en zo niet, Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen. Zadok gaat terug, want de liefde tot David heeft hem zeker gedrongen. Hij gaat terug, om het reukwerk des gebeds neer te leggen voor het aangezicht des Heeren. In zoverre we in strijd, verzoeking en aanvechtingen mogen verkeren; we hebben een Hogepriester, Die leeft om altijd voor Zijn Kerk te bidden, Die pleitende is op Zijn bloed en Zijn offer.
Dit is ook de reden geweest, dat David in Jeruzalem teruggekomen is. Wanneer Gods volk dan thuis mag komen in dat hemelse Jeruzalem, zullen ze erkennen, dat het Lam het waardig is om geloofd en geprezen te worden. Absalom kwam ook in Jeruzalem, maar hij ging niet naar Zadok; hij ging ongerechtigheid bedrijven met de vrouwen zijns vaders, op het dak. Bedriegelijk is de mens, die zichzelven komt te handhaven.
Maar ten laatste: Achitofel de ellendeling.
We vinden, dat ze David te kennen gaven, dat Achitofel ook was onder degenen, die zich bij Absalom bevonden. Dit deed David bidden: 0 Heere, maak toch Achitofels raad tot zotheid. Mijne hoorders, wat moet dit voor David geweest zijn! Samen hebben ze gegeten, samen zijn ze opgetrokken naar het huis des Heeren. Wanneer men Achitofels raad vroeg, was het of men Gods raad vroeg. En nu te horen, dat Achitofel zich verbonden heeft aan Absalom. En weet u waarom Achitofel Absalom aan gaat raden de bijwijven zijns vaders te verkrachten in het gezicht van het volk? Dit deed hij om te voorkomen, dat David zich zou verzoenen met Absalom, want als dit zou gebeuren, dan zag het er voor hem slecht uit. Nu het onderscheid! David had een Zadok, die voor hem bad en Absalom had een verrader, wat geleid heeft tot zijn ondergang.
De grootheid van de Kerk is, dat ze een Hogepriester hebben, die met al hun zwakheden geduld heeft, wat David ervaren heeft en waarvan we met hem zingen uit psalm 59: 10.

TOEPASSING.

In zijn gehele leven heeft David door vele verdrukkingen heen moeten gaan. Het gevolg is echter geweest, dat hij door alles heen, ons achtergelaten heeft de schoonste psalmen. Nooit waren er zulke schone en liefelijke psalmen gedicht geworden, als in Davids huis niet een moordenaar, een verkrachte dochter en een opstandeling opgegroeid waren. Die psalmen zijn geworden een ademtocht voor de Kerke Gods, waarin ze hun pad terug kunnen vinden. Dan kan men zeggen, dat het pad, wat we lopen, nog niet zo zwaar is als van David. David had zijn volk goed gedaan, Absalom en Achitofel goed gedaan en ontvangt het loon van een misdadiger. Schrik in je leven nu maar niet, als je met je weldaden behandeld wordt als een misdadiger! Christus genas de kranken, melaatsen heeft Hij gereinigd, doden opgewekt, doven gehoor gegeven en stommen doen spreken en Hij is geworden het onderwerp van haat en hoon. David heeft zijn ziel in de bres gesteld voor zijn volk en uit liefde voor zijn zoon alles getrotseerd. Zelfs wanneer Absalom drie jaren te Gesur gebleven was en hem ten laatste toegestaan werd naar Jeruzalem terug te keren, heeft David niet voldaan aan de Wet, want hij werd niet onder het gericht gebracht!
Maar wat krijgt David ervoor terug?

Jongens en meisjes, wanneer je op jaren gekomen bent, kun je weten wat een vader en moeder is. Ze worden zo dikwijls afgekeurd, ze doen het niet goed. Ook de leraars en de kerkeraden, ze doen het verkeerd! Die nu oprecht van hart is, belijdt: Heere, *ik* doe het nooit goed! Een waar kind van God of knecht van God is nooit over zichzelf tevreden. Anderszins vrees ik, dat we iets van Absalom bij ons hebben. Maar de oprechte kan nooit beantwoorden aan de weldaden Gods, want hij schiet altijd te kort. Laat eenieder tot zichzelf inkeren: Wie zijn wij voor God? David had een vriend, een vertrouweling. De ware vriendschap is een vrucht uit God! De ware liefde kan nooit verbroken worden. Dat David ging bidden, of God de raad van Achitofel te niet wilde doen, mogen wij wel dagelijks bidden, want de satan is in de weer om Gods volk te vernietigen. De duivel heeft veel veld gewonnen met een Absalom, die naar de troon greep. Wanneer men nog ouders heeft, waardeert ze toch, want het is de hoogste gave! Wanneer we zelf vader of moeder mogen worden, zullen we eraan herinnerd worden, wat we geweest zijn voor onze ouders. Doet u als Absalom en volhardt u in de zonden, door met de duivel samen te spannen tegen je vader en moeder? Bedenk dan, dat er een dag aan zal breken, dat God komt! Wat moet er wel door Absalom heen gegaan zijn, toen hij daar hing aan de boom, Hij kon zijn knieën niet meer buigen tot verzoening, want het was voor eeuwig afgedaan!
God verhoede onze ondergang. Moeten we door verdrukking henen, dat we dan met David er iets van mogen leren: Hij doe wat goed is in Zijn ogen. Amen.

Dankzegging.

Zingen: Psalm 103: 5.

Zegen.

De Overwinnaar van de strijd

Zingen: Psalm 3: 1 en 2.
Lezen: 2 Samuël 18.

Votum.
Zegen.

Gebed.

De derde psalm predikt ons, dat David moest vluchten voor zijn zoon Absalom. We vinden in deze psalm dan ook een geloofsbeproeving!
David was een mens, die zaligmakende genade had Ieren kennen. Deze man naar Gods hart was verkoren om koning te zijn over Israël. Gezegend is hij geworden door de zegen des genadeverbonds, maar hij heeft ook moeten ervaren, dat hij niet in de triomferende kerk was, maar in de strijdende! Zolang de Kerk op aarde is, zullen ze vrienden en vijanden hebben. De satan gebruikt de wereld tot verleiding, waar ze gedurig mee te worstelen hebben, maar beproefd zijnde, kunnen ze de kastijdende hand Gods ervaren. Nu kunnen ze soms moeilijk meer onderscheiden of het een Vaderlijke of Richterlijke kastijding is. Hiervan vinden we in Psalm 6, dat ze gaan bidden: 0 Heere, straf mij niet in Uw toorn en kastijdt mij niet in Uw grimmigheid. Zo vinden we van David, wat we ook gezongen hebben in de 3e psalm: Hoe vrees'lijk groeit, 0 God, Het saâmgezworen rot dergenen, die mij drukken; Zij maken niet alleen den opstand algemeen, om mij mijn kroon t' ontrukken.
Die man heeft de bitterheid der zonden ervaren. Wat een vijandschap openbaarde zich in het leven van David! Maar in deze geloofsbeproeving kon hij, met al zijn ellende en strijd en alles wat ze hem aandeden, terecht bij God. Het is de grootste weldaad voor het arme Sion, dat, al is het dat ze zich menigmaal moeten beschuldigen, God hun een schuilplaats is in gevaren. Dit doet ze belijden met Jeremia: Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. (Klaagl. van Jeremia 3: 22).
Het gehele leven van David staat in het teken van gebed, waar God David mee aan de deur heeft gehouden. En wanneer hij in de zonde viel, heeft God hem er weer uitgehaald. Nu vinden we hem als vluchteling, als banneling, voor het aangezicht van Absalom, die uit zijn lenden voortgekomen was. Maar God is een toevlucht voor degenen, die in droefheid kwijnen! Een toevlucht bij alles wat er werkende was van vriend of vijand, die rondom hem waren. De beste Vriend had hij in de hemel, waarvan we in het tweede vers gezongen hebben: Maar, trouwe God, Gij zijt het schild, dat mij bevrijdt, Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Ziet hier, de schoonheid van het Gode eergevend geloof! Wanneer ons alles ontvalt, onder een kastijdend, een verbergend of een slaand God, het rechtgeaarde kind kruipt altijd weer naar vader of moeder toe. Kennen we daar wat van? Een toevlucht is Hij voor die getrapt worden op de nek. Die God, daar lopen alle vijanden zich tegen dood, maar voor degenen, die Hem vrezen is het een God, die mild is in het schuldvergeven. Wanneer David verenigd is met de wil en leiding Gods, vinden we in het derde vers: Ik lag en sliep gerust, Van 's HEEREN trouw bewust, Tot ik verfrist ontwaakte. Als je nu alles tegen hebt en je hebt God mee, dan heb je meer mee als tegen. Dan zal de Kerke Gods als overwinnaar gekroond worden met eer en heerlijkheid. Zelfs op zijn sterfbed getuigt David er nog van, wie God voor hem geweest is. In deze beproeving, die we gaan behandelen, vinden we:

1e. Davids vijanden,
2e. Davids vrienden,
3e. Davids God.

Dit kapittel uitgebreid behandelen is niet mogelijk, daarom wensen wij uw aandacht te bepalen bij: Davids vijanden, zijn vrienden en zijn God. Wanneer we ten eerste stil staan bij zijn vijanden, is het hier in de eerste plaats wel Achitofel, waarvan hij in een der psalmen nog zegt, dat hij met hem zoetelijk raadpleegde. Een man waarmede hij at en opging naar het huis des Heeren en als men diens raad vroeg, was het of men Gods raad vroeg. Deze man had van de Heere wijsheid en gave ontvangen om in moeilijke zaken met raad en daad bij te staan, hetgeen in de regering van David ten goede is gekomen. David, die geen hartenkenner was, dacht een vriend te hebben, maar in de grond van de zaak zat er achter die vriendschap vijandschap en bleek Achitofel een huichelaar en een bedrieger te zijn. Achitofel gaat zich bij Absalom voegen, die een opstandeling geworden is en nu zijn vader, de gezalfde des Heeren, naar het leven stond. Onder de schijn van godsdienst verzocht hij zijn vader naar Hebron te mogen gaan, om aldaar zijn gelofte te betalen. Maar in zijn hart had hij het plan om zijn vader om te brengen. Wanneer David dan ook hoort, dat Achitofel zich bij Absalom gevoegd had, ontroert hij en zegt: 0 Heere, maak toch Achitofels raad tot zotheid. Wellicht is de vijandschap van Achitofel mede het gevolg van Davids zonde, met Bathseba bedreven, daar deze volgens de Kronieken de kleindochter van Achitofel was. Nu zoekt hij wraak te nemen en wanneer Absalom hem raad vraagt, stelt hij de grootste goddeloosheid voor, door Absalom in te doen gaan tot de bijwijven zijns vaders. Maar hier wordt ook bewaarheid, wat God gezegd had: Dat Hij voor gans Israël zou openbaren, wat er op het dak geschied was. Absalom openbaarde hierin een breuk, die onverzoenlijk was. Hier was het Achitofel ook om te doen, want volgens de Wet van Mozes moest dit met de dood gestraft worden.
Voorts gaat Achitofel hem raden: Laat mij nu twaalfduizend mannen uitlezen, dat ik mij opmake en David deze nacht achterna jage.
Ziet hier een man met wijsheid, die een doodslager wordt van de gezalfde des Heeren. Wat een ingekankerde haat openbaart zich hier tegen het waarachtige leven! David was, omtrent zijn zonde, de schuldige geworden voor God en dus stelt Achitofel zich hierop tegen God, Die het Schild van David was. Dit moest hij zeker verliezen! Geef mij twaalfduizend uitgelezen soldaten en ik zal hem slaan! Als dan Absalom koning was, kon hij met hem in de ongerechtigheid leven. Maar God bestuurde het zodanig, dat de raad van Achitofel niet opgevolgd werd. Het muitgespan des duivels wordt verhinderd, de wijsheid van Achitofel wordt verhinderd en het gevolg daarvan is, dat de geveinsde wordt ontmaskerd. Schrik in zijn geweten en zijn hoogmoed gefnuikt! Hij zadelt zijn ezel, maakt zijn testament op en verhing zichzelven! Hij moest het voor God verliezen en wordt een prooi des duivels. In psalm 105 vinden we: Tast Mijn gezalfden niet aan en doet Mijn profeten geen kwaad. Die Gods volk aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. Dat wil zeggen: Al is het, dat Zijn volk dwaalt of valt, God laat altijd niet toe, dat de wereld ze slaat. Zie op uw eigen kinderen. Wanneer ze gezondigd hebben, neemt u er geen genoegen mee, dat ze door anderen geslagen worden! Kastijden behoren de ouders zelf te doen. Zo neemt God het voor Zijn volk op. God zal ze ook niet eindeloos kastijden, maar zal ook Zijn vriendelijk aanschijn over hen doen lichten. Ten tweede vinden we, wanneer David vlucht, een Simeï. Dit was een verwant van koning Saul, die hem gaat vloeken met: Ga uit, ga uit, gij man des bloeds, en gij, Belials man! Hij gaat David uitmaken voor een huichelaar en hem aanzeggen, dat God al het bloed van het huis van Saul over hem zal komen te bezoeken. Hij ging hem godsdienstig vervloeken en wierp stof en stenen om hem tegen te staan.
Ziet hier Davids loon! Het huis van Saul tot het laatste verdedigd en Sauls leven gespaard, omdat hij de gezalfde des Heeren was. Nu wordt hij voor een bedrieger en een bloedhond uitgescholden en hem aangezegd, dat God de ongerechtigheid komt te bezoeken. Hoe vrees'lijk groeit, 0 God! Het saâmgezworen rot dergenen, die mij drukken. Hier vinden we een opstandeling tegen het gezag van God, die zich voegt bij Absalom. Abisaï kon het niet meer aanhoren en zegt: Waarom zou deze dode hond mijn heer de koning vloeken? Laat mij toch overgaan en zijn kop wegnemen. Hij wilde het voor David opnemen. Maar David zegt: Ja, laat hem vloeken, want de Heere toch heeft tot hem gezegd: Vloek David; wie zou dan zeggen: Waarom hebt gij alzo gedaan?
David buigt en veroordeelt hem niet. Het komt wel eens voor, dat men gekrenkt wordt en dan gaat men met het oordeel komen, maar dan staan we te hoog hoor! Wanneer we wat hebben met een kind van God en ze schelden en razen, dan behoeft ge ze niet te vrezen, maar pas op, als ze zwijgen. David geeft het in de handen Gods en Simeï kon zijn gang gaan, tot ze uit het gezicht verdwenen waren. De

Kerke Gods kan wat aanvechtingen onderworpen zijn, zodanig soms, dat ze bijna in hun verdriet zullen stikken en vrezen om te komen onder de pijlen, die op hen afgeschoten en stenen, die op hen geworpen worden. Al is het niet aan de buitenkant te zien, dan kan het wel zo zijn aan de binnenkant. Dat doet ze uitroepen: Hoe vrees'lijk groeit, o God, Het saâmgezworen rot dergenen, die mij drukken. David buigt onder een kastijdend Vader.
Ten derde nog een pijl. Ziba, die door David aangesteld was om Mefibóseths land te bearbeiden, komt David tegemoet met honderd stukken rozijnen en tweehonderd broden, tevens zomervruchten en wijn. Misschien was hij met dit alles nog wel van plan om er mede naar Absalom te gaan. Maar David komt hem tegen en vraagt hem: Wat zult gij daarmede? Dan antwoordt Ziba: De ezels zijn voor het huis des konings om op te rijden en het brood en de zomervruchten om te eten voor de jongens, en de wijn, opdat de moeden in de woestijn drinken. Hier vinden we geveinsdheid, hier vinden we een huichelaar! Dan vraagt de koning: Waar is dan de zoon uws heren? Met het eerlijkste gezicht (je zou zeggen met oprechtheid) zegt hij, dat Mefibóseth in Jeruzalem was. Want hij zeide: Heden zal mij het huis Israëls mijns vaders koninkrijk wedergeven.
David, die geen hartenkenner was, geloofde het en vermaakte alles van Mefibóseth aan Ziba. En deze bedankt hem natuurlijk. Hier vinden we, dat de hoogstbegenadigde nog geen hartenkenner is, maar God alleen. Ziba komt Mefibóseth aan te klagen, alsof het een bedrieger was. We zouden zeggen: Hoe is het mogelijk! Mefibóseth, een kreupele man, die niet eens op zijn benen kon staan, hoe kan je daar nu van verwachten, dat hij naar de kroon zou grijpen? Ziet hier een David, verleid, vervloekt en bedrogen. Daar kwam nog bij, dat een gedeelte van het volk Israëls door de verleidingen van Absalom meegevoerd werd.
We mogen onszelven wel onderzoeken, wie we zijn voor het aangezicht van God. Hij is hartenkenner, voor Wiens aangezicht we niet kunnen veinzen en huichelen! Hoe is het met Simeï afgelopen? Wanneer de koning terugkomt, gaat Simeï weer veinzen. Hij valt aan de voeten van de koning en zegt de eerste te zijn uit het ganse huis van Jozef, om hem tegemoet te komen. Wanneer dan Abisaï voorstelt hem te doden, gaat de koning zweren, dat hij niet gedood zal worden. Maar de Heere heeft zijn ongerechtigheid wel bezocht. Dit vinden we in 1 Koningen 2, vanaf het 36e tot en met het 46e vers, waar we vinden, dat hij zijn eed verbroken heeft na drie jaren en gedood is geworden door Benaja. God komt op Zijn tijd en wijze de ongerechtigheid te bezoeken. Zo is het ook met Absalom en Achitofel gegaan! David had ook vrienden! Wanneer hij vlucht, komt hem zijn vriend Husaï tegen, waarvan gebleken is, dat hij een wijs mens was. Ziet hier een vriend in nood; die zijn er niet zo veel! Verdrukking en ellende scheidt van ons dikwijls de voornaamste vriend. Wanneer Job in de ellende zit, heeft hij drie vrienden, die hem gaan veroordelen. Ze gaan oorzaken zoeken tegen hem. Maar wanneer de Heere het voor Job op gaat nemen, schiet er nog gebed over voor zijn drie vrienden. David raadt Husaï om naar Jeruzalem te gaan en aldaar de raad van Achitofel te niet te maken. Husaï keert terug en wanneer hij bij Absalom komt, klinkt het verwijtend: Is dit uw weldadigheid aan uw vriend? Want Absalom wist, dat Husaï een vriend van David was. Dit zegt hij niet tot Achitofel! Absalom vertrouwde het niet en zeide dit om hem te beproeven. Ondervinden we dit in het leven bij tijden ook niet? Omstandigheden waarin men zou kunnen zeggen: Is dit uw weldadigheid aan uw vriend? Wie zal dit bij tijden niet ervaren. Laten we met dit woord tot onszelven inkeren. Husaï deed nu, alsof hij geen vriend van David was, maar een vriend van degene, die God verkoren had. Diens vriend wilde hij zijn. Netjes en beleefd gaat Husaï hier te werk, maar ook listig; hij komt bedektelijk te spreken. Absalom, wiens ogen verblind waren, verstond hem niet. Wat is het gevolg? Zeer schoon kleedt Husaï zijn redenen in, met het gevolg, dat niet Achitofels raad, maar die van Husaï opgevolgd wordt. Diens raad is, dat in alle haast het volk van Dan tot aan Ber-seba toe, verzameld wordt. En de raad van Husaï werd beter bevonden, dan de raad van Achitofel. Hierin openbaart zich Gods wijsheid en in de gehele geschiedenis vinden we dat God het roer in handen heeft. Wanneer Husaï die raad gegeven heeft, zegt hij tot Abjathar en Zadok, de priesters: Alzo en alzo heeft Achitofel Absalom en de oudsten van Israël geraden, maar alzo en alzo heb ik geraden.
Absalom nu luistert naar de raad van Husaï en vergadert het volk van Dan tot aan Ber-seba. Maar intussen zijn er velen, die zich bij David gevoegd hebben, zodat zijn leger groeide tot duizenden. Daar was nu tijd genoeg voor. Als nu David te Mahanaïm gekomen was, komen Sobi, Machir en Barzillaï tot

David en zijn volk om hen van spijs te voorzien, want zij zeiden: Dit volk is hongerig en moede en dorstig in de woestijn. Machir, de zoon van Ammiël, is het geweest, die Mefibóseth onderhouden heeft te Lodebar. Van Barzillaï vinden we, dat hij een oud man was van tachtig jaar en dat hij een zeer groot man van positie was. In 1 Koningen 2: 7 vinden we nog de voorspraak van David tot Salomo, om hem, vanwege hetgeen hij aan David en zijn mannen gedaan had te Mahanaïm, weldadigheid te bewijzen.
God regeert. David had nog vrienden in Jeruzalem, maar ook kwamen vrienden hem tegen, om hem te verzorgen. God is voor hen een hoog vertrek, voor die getrapt worden op de nek! Ze worden verkwikt en gespijsd, waarin David ondervonden heeft de trouw van God. Bij alle samenzweringen neemt God het voor David op. Maar ten laatste vinden we nog: *Davids God.*
David monstert het volk en Absalom trok ook uit.
Achitofel had geraden om zelf te gaan met twaalfduizend man. Absalom moest dan in Jeruzalem blijven. Maar Husaï raadde, dat Absalom zelf mee zou gaan, aan het hoofd van zijn leger. David had drie krijgsoversten: Joab, Abisaï en Ithaï, die voor hem de strijd aandeden. Nu komt bij David het vaderschap voor de dag. Voor een opstandeling, voor een die revolutie bracht in het land, gaat hij pleiten, zeggende: Handelt mij zachtkens met de jongeling, met Absalom. Wellicht dacht hij nog aan Absaloms onbekeerde staat, gevoelende, dat, als hij zo ging sterven, het met hem voor eeuwig verloren was. Was er bij hem misschien nog hoop, dat hij als de verloren zoon zou terugkeren en in de schuld komen? Wanneer het volk uittrok, is hij zeker wel biddende geweest, maar God kwam de ongerechtigheid van een opstandeling te bezoeken! David was vader en wanneer we oprecht vader en moeder zijn, kunnen we weten wat dit betekende voor hem. Maar het was hier de vrije souvereine daad van God, Die ook nooit het vrije verkiezingsbesluit opent voor een mens.
Eli kreeg de boodschap, dat Hofni en Pinehas zouden sterven op één dag. Voor beiden was het afgedaan en ze konden niet meer zalig worden. Absalom was krachtens de Wet doodschuldig, maar heeft niet de boodschap gehad van Gods wege. Wat gebeurt er? Israël wordt verslagen en twintigduizend worden er verteerd door het zwaard en het woud. Gevallen in de strijd, tegen hun eigen broeders! God neemt het op voor David, want het leger van Absalom is zeker veel groter geweest dan van David. Wie was er nu beter aan toe? Een vluchtende, een biddende, een bewogen David, of een Absalom, die uit hoogmoed naar de troon greep en al een pilaar voor zich opgericht had? Tot bemoediging ligt hier voor elke oprechte een lering. Die nu zijn hart voor God open durft te stellen, zal gaan bidden: Doorzoek en beproef mij, of er een schadelijke weg zij. David was onderworpen aan een slaande hand, maar het was een Vaderhand, die sloeg. Het was Vaderlijke zorg en trouw, opdat bevestigd werd, hetgeen we lezen: Want weet ik niet, dat ik heden koning geworden ben over Israël? (2 Samuël 19: 22). Opdat David zijn God in dankzegging zoude huldigen! Absalom moet vluchten, want hij krijgt zijns vaders God tegen. Achitofel heeft zich verhangen! Twintigduizend man gesneuveld. Wat moet hij nu gaan doen? God ontvluchten? Maar Deze is niet te ontvluchten, want Absalom komt met zijn haren in een boom te hangen en de ezel, waarop hij rijdt, gaat door. Zo komt hij te hangen tussen hemel en aarde. De aarde en de hemel niet meer waard; wat moet er omgegaan zijn in het hart van Absalom!
Dit moeten wij óók eens beleven, als we het af moeten leggen voor God en de ellende en de dood ons aan gaat grijpen. Absalom heeft zich vaster en vaster geworsteld. God richtte een rechtvaardig oordeel. God vroeg niet naar het gebed van David, naar de tranen van David, maar Hij gaat gericht oefenen. Het is een groot kwaad, als een jongeling zijn vader en moeder veracht, want ze zullen *met* Absalom zijn een schandvlek op de aarde.
Kinderen kunnen soms zijn als nagels aan de doodkist van hun ouders. Het was voor Absalom te laat, hij hing daar in het gericht van God. Men kan hier soms drukte genoeg hebben, maar het schone van deze wereld zal eens vergaan. De dood laat al het schoon, waarop we gereden hebben, achter. De ezelin liet Absalom in de steek. Zo laat ons alles in de steek, als we God moeten ontmoeten. Davids God komt gerechtigheid te oefenen, want daar hangt Absalom. Joab vraagt: Waarom heb je hem niet gedood? Maar de man zeide: De koning heeft u en Abisaï en Ithaï voor onze oren geboden, zeggende: Hoedt u, wie gij zijt, van de jongeling, van Absalom. Maar Joab zeide: Ik zal hier bij u alzo niet vertoeven. Hij ging naar Absalom. Wat moet er omgegaan zijn in Absalom, want daar nadert de dood en hij moet verschijnen voor de Rechter van hemel en aarde. Joab steekt hem in het hart, tot driemaal toe. Hier

wordt vervuld, wat we vinden in Spreuken 29: Een man, die dikwijls bestraft zijnde, de nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan zij. Absalom had zijn hart verhard, gedurig maar weer. Gods lankmoedigheid was ten einde en hij wordt door Joab en zijn wapendrager gedood. Een begrafenis krijgt hij niet, maar ze werpen hem in een kuil en stelden op hem een zeer grote steenhoop, ter nagedachtenis aan een vadermoordenaar en moedermoordenaar.
Davids God oefent gerechtigheid! Wanneer nu David de boodschap krijgt, schreeuwt hij het uit: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon! David was zich ervan bewust, dat God gericht had. Als David gestorven was, zou hij naar de hemel gegaan zijn, maar Abs was gekomen in het Goddelijk gericht.
Misschien heeft David uitgekeken tot het laatste toe, en wanneer de boodschappers Cuschi en Ahimaäz tot David komen, vraagt hij: Is het wel met den jongeling, met Absalom? Wanneer dan Cuschi zegt, dat hij dood is, werd David zeer beroerd, want hij wist waar zijn zoon was. Bij alle genade, die David bezat, kon David op dit moment niet buigen onder de gerechtigheid Gods! Daar is er voor David maar één dood en dat is Absalom. Naar de twintig duizend, die er gevallen zijn, vraagt hi] niet; de oudersmart, dáár wordt hij mee vervuld. Opmerkelijk vinden we van Job, wanneer hij er tien verloor, dat hij zwijgt onder God en zegt: De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd! Maar de Heere heeft David uit de ellende gehaald en hem weer teruggebracht, waarin Hij bewezen heeft Davids God te zijn. Maar we gaan besluiten, doch zingen vooraf uit Psalm 118: 6.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers, bedenkt in ernst, waar we bij stil gestaan hebben. Zijn we oprecht voor God? Dat we toch nooit schijnen te zijn, wat we niet zijn.
Voor God zijn we een leesbare brief. Die zichzelf leert kennen, zal zijn hart voor God openleggen en in oprechtheid zijn zonden belijden. Dan kan het hun enig vermaak zijn, om tegen den Heere te zeggen, wie ze zijn: Zijn ze kastijdingen onderworpen, de Heere kastijdt degenen, die Hij liefheeft. En wanneer ze de kastijdingen niet onderworpen zijn, dan zijn het geen zonen, maar bastaarden. David, in de beproeving zijnde, heeft de schoonste psalmen gedicht, waarin de Kerke Gods, in strijd en aanvechting, maar ook in geloof gesterkt is geworden. Wanneer we ons hart wel eens luchten tegen vrienden, blijken het geen vrienden te zijn. Wat doet men soms vertrouwelijk, maar er zijn weinig vrienden, waar je je hart tegen kan luchten. God in de hemel wil ons een Vriend zijn, en dit doet ons belijden: In God is al mijn heil, mijn eer, mijn sterke Rots, mijn Tegenweer. God is een toevlucht in het lijden. Vertrouw op Hem, 0 volk in smart, Stort voor Hem uit uw ganse hart; God is een toevlucht t' allen tijde.

Al is het dat er veel tegenheden zijn, de rechtvaardige zal veel tegenspoeden onderworpen zijn! Maar uit die alle redt hem de Heere! Geen ijd'le zorg doe ons dwalen, maar laat ons onze ogen op God gericht houden. Zalig zijn ze, die Jakobs God ter hulpe hebben, want Deze is een schuilplaats in alle gevaren. Hebben we dit niet, gelijk een Absalom, een Simeï en een Ziba, of gelijk een Achitofel, wat zijn we dan nameloos arm! Die nu een blik krijgt op de rechten en deugden Gods, kijkt niet naar links of rechts of achterom, maar het doet hem uitroepen: 0 God, wees mij zondaar genadig! Bezit u nog een vader of moeder, waardeer dan wat ge nog hebt, en ondermijn het ouderlijk gezag niet, want daar komt God op terug! Maar gelukkig, als we met de verloren zoon in schuld mogen weerkeren.

Absalom dacht, dat het goed ging, maar hij stortte in eeuwige verwoesting neer. Als de angst van de dood ons aan gaat grijpen en we hebben geen God tot ons deel, storten we, met Absalom, in de eeuwige verwoesting neer. Zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechtige man zijn gedachten. De weg ter zaligheid is nog open. De tijden zijn ernstig, want het opkomend geslacht verheft zich boven de ouders, alsof die geen wijsheid meer bezitten! Dat uw kennis u niet rijp make voor het oordeel. Ach, u bent nog in het heden; Christus roept u toe: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden! Tast het werk van God niet aan, want Deze staat voor Zijn volk in. Hier zullen ze zondaar zijn, maar Hij zal ze door dit moeitevolle leven

henenleiden. Straks zullen ze rein voor God gesteld worden en dan zal geen Achitofel ze meer verraden, geen Ziba ze meer bedriegen en geen Simeï meer vloeken, maar zij zullen de eeuwige zegeningen aan hun harten ervaren en daarmee God eeuwig loven en prijzen! Simeï zal daar eeuwig vloeken, maar David zal daar eeuwig zingen van Gods goedertierenheên.
De Heere zegene deze waarheid om Jezus' wil. Amen.

Dankzegging.

Zingen: Psalm 138: 4.

Zegen.

Het boek des levens (Oudejaarsavondpredikatie 31-12-1968)

Zingen: Psalm 102: 14 en 15.
Lezen: Openbaring van Johannes 20.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Aan het einde van dit wegstervend jaar is er in de eerste plaats wel reden tot erkentenis aan God, Die ons dit jaar weer gedragen, gespaard en onderhouden heeft. Aan ons is waargemaakt, wat we vinden in psalm 103: Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Dit jaar, dat achter ons ligt, heeft voor elk mens en elk gezin zijn eigen geschiedenis. Van hetgeen achter ons ligt, geeft God aan ons geen rekenschap. Sommigen zijn door krankheden getroffen, of door tegenspoed bezocht geweest. Maar, door welke omstandigheden dan ook, er is voor eenieder wel stof tot klagen. Hoewel we alle recht verloren hebben, is er ook alle reden tot erkentenis en tot dankzegging! De Heere heeft ons bewaard en gespaard, *met* ons land en volk, dat steeds dieper wegzinkt in de zonde en terugkeert tot het heidendom. De God-onterende ongerechtigheden, de verkrachting van Gods getuigenis, miskenning van Gods dag, ontering van Zijn Naam, 't is allerwege toename van verval. Onze natie zinkt weg in het moeras van goddeloosheid en ongerechtigheid. We vinden in psalm 130: Zo Gij, Heere! de ongerechtigheid gadeslaat; Heere! wie zal bestaan? Ondanks dit alles heeft God ons nog verdragen en gedragen! Waarom? Omdat Hij God is! Als wij zo getergd zouden worden als God, zouden we wel duizendmaal wraak genomen hebben. Het is Gods lankmoedigheid, dat Hij alles nog draagt en spaart. Maar, hoelang nog? We hebben reden om te vrezen, als we de toekomst tegemoet zien onder de dreigende oordelen, die over de aarde zijn! Wat zal er over ons en over onze kinderen nog komen? Ons land heeft, doordrenkt van het bloed der martelaren, die in de tijd getuigenis gegeven hebben van de waarachtige leer der zaligheid, met hamers en houwelen de kerk in stukken geslagen. De waarachtige leer der zaligheid, waar God op het hoogst verheerlijkt en Christus gekroond wordt, is bijna niet meer te vinden. Jeremia zou er van uitroepen: Och, dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen! zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen van de dochter mijns volks. (Jer. 9: 1).
Anderszins is er reden om ons te verootmoedigen voor Gods heilig Aangezicht, want wie is God voor ons geweest? En wie zijn wij voor God geweest? Hoe dikwijls hebben we in het achter ons liggende jaar gemurmureerd, zijn we opstandig en onverenigd geweest met de wil van God? Wat zijn onze gedachten, woorden en werken geweest? Hebben we Gode daarin kunnen behagen? Is er geen reden om ons te verootmoedigen voor Gods heilig Aangezicht, in belijdenis van zonden en schuld? Bedenkt, dat Hij nog niet opgehouden heeft door de prediking van het Woord ons toe te roepen: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde!
Tot ons te roepen: Mijn zoon, Mijn dochter, geef Mij uw hart. Tot ons te roepen: Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop! Hij roept tot ons, door te arbeiden aan onze ziel. We staan aan de avond van dit jaar; wat hebben we daarmede gedaan en wat hebben we met de prediking van Gods Woord gedaan? Hoe is het met de Kerke Gods, met de levende Kerk gesteld? Openbaart zich ook hier niet het verval, zodanig, dat er geen twee te zamen kunnen gaan? Paulus zegt ervan in Hebreën 13: Dat de broederlijke liefde blijve. Er openbaart zich algemeen, dat het genot van deze wereld en de zorgvuldigheden des levens alles in beslag nemen. Reden te meer, om te bekennen schuldig voor God te zijn. Anderszins is het God die de Getrouwe blijft, Die niet laat varen de werken Zijner handen. Het jaar is weer voorbij en we zijn weer dichter bij de eeuwigheid gekomen. Dichterbij de laatste beslissing gekomen, hetgeen ons wel met ernst en eerbied vervullen moet voor Gods heilige Majesteit. We hebben hier geen blijvende stad.

Als een kleed zal 't al verouden; Niets kan hier zijn stand behouden; Wat uit stof is, neemt een end Door den tijd, die alles schendt!
In dit avonduur vragen wij uw aandacht voor een ernstig Woord en wel over het laatste oordeel. We vinden dit in Openbaringen 20: 12.

> *En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is; en de doden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken.*

We wensen dit te verdelen in:

1e. Een ontzaglijk gezicht.
Ik zag de doden, klein en groot, staande voor God.
2e. Een ontzaglijk gericht.
En de boeken werden geopend.
3e. Een ontzaglijk vonnis.
En de doden werden geoordeeld, naar hunne werken.

Het is vanavond achtentwintig jaar geleden, dat we, bevende, voor het eerst gesproken hebben. Maar ook vanavond zijn we bevende hierheen gekomen, want als we deze woorden hadden kunnen terzijde zetten en ons hadden kunnen voorbereiden voor een andere stof, hadden we dit gaarne gedaan. Maar ons is, met Paulus, de nood opgelegd! We hebben er ons niet van kunnen afmaken, op deze laatste dag uw aandacht te bepalen bij de laatste oordeelsdag, die voor eeuwig de laatste zal zijn. In verband met onze tekst vinden we: Johannes zag een grote witte troon en Degene, Die daarop zat, van Wiens Aangezicht de aarde en de hemel wegvloden, en geen plaats is voor die gevonden.
Wanneer Johannes daar een grote witte troon ziet, dan ziet dit op de gerichtstroon! En op die gerichtstroon zat Degene, voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloden. Johannes noemt de Richter niet bij Zijn Naam, maar het is zeker waar, dat God al het oordeel aan Zijn Zoon gegeven heeft, zodat Christus de Rechter zal zijn van hemel en aarde! We vinden van die laatste dag, dat de hemel en de aarde zullen wegvlieden. Petrus schrijft ervan, dat de elementen der aarde brandende zullen voorbijgaan en dat daar straks een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zullen zijn, waarop gerechtigheid wonen zal. Wanneer nu Johannes dit gezicht zag, zag hij de doden, klein en groot, staande voor God.
Waarom een ontzaglijk gezicht? Johannes zag, dat alles wat ooit het levenslicht aanschouwd had, voor de troon stond. Paulus getuigt ervan, dat in de oordeelsdag degenen die leven, in een punt des tijds veranderd zullen worden. Vervolgens lezen we nog: En de zee gaf de doden, die in haar waren; en de dood en de hel gaven de doden, die in hen waren; en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar hunne werken.
Wat een menigte zag Johannes staan voor die witte troon! De wereld was vergaan, want de elementen der aarde waren brandende vergaan. Johannes zag ze staan, klein en groot. Op die oordeelsdag zullen gij en ik ook aanwezig zijn. Zal die dag nog aanbreken in ons leven? In alles openbaart zich dat we naar het eindoordeel gaan! Gij en ik zullen daar staan en er zal geen onderscheid zijn! Of we koning of keizer geweest zijn, of we nu bedelaar geweest zijn, of onze naam vereeuwigd wordt, eens zullen we daar staan.

Wanneer we het wereldgebeuren nagaan, dan worden sommige mensen geroemd en geëerd. Ministers, koningen en presidenten, die niet te doen willen hebben met arme mensen, die zullen daar ook staan. De kleinen en de groten zullen daar staan en niet één zal achterblijven. Daar zullen staan de wijzen, die met geen dwazen willen delen. Ook zullen de aardse rechters daar staan voor de rechtbank van de Goddelijke Gerechtigheid. Daar zullen ze staan, bekeerd en onbekeerd. Ik zag, zegt Johannes, de doden staan, klein en groot, voor de troon van God. Daar zullen ze staan, die geredetwist hebben over wat goed en kwaad is, die de zonden licht geacht hebben. Daar zullen ze staan voor de Rechter en ze zullen verstommen! Thans beleven we een tijd, dat de ongerechtigheid geen zonde meer is en

zonden geen zonden voor God! Men heeft God de oorlog verklaard en men wil zelf als God wezen. Maar zeker is het, dat de dood alles af zal snijden en in die dag zal alles staan voor de Rechter van hemel en aarde. Daar zal het getwist van de vijanden van God ophouden. De Godloochenaars zullen daar staan, maar ook de godsdienst zal daar staan, die zich beroemd heeft in zichzelven! De rijke man en de arme Lazarus zullen daar staan voor de Rechter van hemel en aarde. Een ontzaglijk gezicht krijgt Johannes te zien. Het ongeloof houdt het voor onmogelijk. Hoe zou het kunnen, met zoveel miljarden mensen? We hebben te doen met een almachtig God, Die spreekt en het is er, gebiedt en het is terstond. De zee en het graf gaven haar doden en niet een is er achter gebleven. Geen onderscheid zal er meer zijn en de een zal over de ander niet meer heersen. Geen twist en tweedracht zal er meer zijn, geen haat zal zich meer openbaren, want wanneer ze daar zullen staan voor God zal alles verstommen. Dan zullen ze zwijgen voor Degene, Die op de troon zit. Een ontzaglijk gezicht.
Het is Gods getuigenis, en het is onmogelijk, dat God liegen kan; dus deze Waarheid zal zeker bevestigd worden. We zullen er allen staan, de kleinen en de groten, hetzij oud of jong gestorven. We staan aan het eind van dit jaar, laat ons toch dit Woord ernstig overdenken. Nu staan we aan het eind van dit jaar en we hopen, we hopen, dat weer een nieuw jaar zal beginnen. Maar de oordeelsdag is de laatste dag en dan zal het eeuwigheid worden. Voor die troon stonden geen geesten, maar mensen, want ziel en lichaam zullen verenigd worden. Johannes zag ze staan, klein en groot. Dezen zijn opgewekt uit de doden. Er zijn er, die, de opstanding vrezende, zichzelven laten verbranden en hun as over de zee laten uitstrooien, maar, waar het stof ook zou zijn, het zal bijeen vergaderd worden op die dag. De Waarheid zal bevestigd worden, dat ze straks toch zullen staan voor die Rechter van hemel en aarde. Laten we aan het einde van dit jaar eens een ogenblik stilstaan bij de laatste oordeelsdag. We vinden in psalm 98: Want Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten in gerechtigheid en de volken in alle rechtmatigheid. God zal opstaan en de vijanden, die gespot en gevloekt hebben, zullen verstommen. Dronkaards en hoereerders zullen daar staan en die hun vijandschap uitgeleefd hebben. We zouden het wel op uw ziel willen binden: De Rechter staat voor de deur! En als we straks voor Hem zullen staan, hoe zullen we het dan maken? Hoe zullen ze het maken, die in vroomheid geleefd hebben? Want daar zal ook staan de paus van Rome, de antichrist. Allen zullen ze staan voor die grote Rechter. En ik zag ze staan, klein en groot, staande voor God.
Voor de aardse rechter mag men niet spreken zonder toestemming; hoe zal het zijn voor de Goddelijke Rechter? Wanneer Christus op de wolken des hemels komen zal, zullen ook zij het zien, die Hem doorstoken hebben en alle vlees zal rouwklagen. Bedenkt het toch in alle ernst, hetgeen we tot u spreken! In dit avonduur zouden we liever een andere stof behandeld hebben, maar de nood is ons opgelegd. We worden eens gedagvaard voor de rechterstoel van hemel en aarde. Voor die grote en witte troon zullen we eens staan! Zoals we hier bij elkander zijn, zullen we staan voor Hem, Die aan het kruishout gehangen heeft. Daar zal Kajafas, daar zullen Pilatus en Herodes staan. De laatste oordeelsdag reizen we allen tegemoet. We leven nu of er geen Rechter is, of er geen oordeelsdag komen zal, waarin gericht zal worden. Daar is een volk op aarde, die aan deze zijde van het graf met de Rechter te doen krijgen. Welgelukzalig, als we hier op aarde voor God komen te staan, om een schuldovernemende Borg te verkrijgen. In het laatste oordeel zal het vonnis uitgesproken worden, wie we ook zouden zijn. Elk zal persoonlijk zijn eigen vonnis ontvangen. Een ontzaglijk gezicht.
Daar zullen we niet naar links of rechts kijken, naar voor of achter, maar we zullen verstommen. Alle vlees zal geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus!
Ten tweede: Een ontzaglijk gericht. En de boeken werden geopend. Daar zal ons levensboek geopend worden, waarin beschreven staan onze woorden, werken en gedachten. Ons levensboek, vanaf de geboorte tot aan ons sterven toe, zal geopend worden. Daar zal geopenbaard worden, wat verborgen geweest is voor mensen en wat u voor geen wereld aan het licht wilde brengen. Alles zal daar geopenbaard worden, vanaf onze eerste zonden; ook wie we voor God geweest zijn en wat we gedaan hebben met Zijn weldadigheden, die Hij aan ons bewezen heeft. Openbaar zal komen wat we met het Woord gedaan hebben en we zullen beven als we onbekeerd geleefd hebben. Vreselijk zal het zijn, als de Richter het boek van ons leven gaat ontsluiten, om hetgeen we vergeten zijn en in onze gedachten niet meer opkomt in helder daglicht te stellen. In het licht van de majesteit Gods zal openbaar komen, wat we gedaan hebben met de tijd, ons gegeven. Waarvan God zeggen kan, dat de tijd gegeven is om

zich te bekeren, maar dat men dit niet gedaan heeft. Ons levensboek wordt geopend, hoe God de weg gebaand heeft om onder de bediening van het Woord te verkeren en we daarin verzuimd hebben. Voor de dag zal komen hoe weinig we onze knieën gebogen hebben. Er zal openbaar komen wat we met ons geld en goed gedaan hebben, met vrouwen man en kinderen.
Daar zal ook geopend worden het levensboek van de overtuigde, van de ontdekte, van Gods arme volk! Dan zullen geopenbaard worden hun tranen, hun zuchten, hun kermen, berouw, strijd en banden. Geopenbaard zal worden, hoe ze geroepen en gerechtvaardigd zijn geworden. Ze zullen zien wie zij geweest zijn, maar ook wat Gods genade aan hun ziel gedaan heeft. David zegt in Psalm 56: Mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard; Is hun getal niet in Uw boek bewaard, Niet op Uw rol geschreven? Als het levensboek geopend zal worden, zal voor de dag komen, dat God hun gangen nagespeurd heeft. Anderszins zal dit boek openen de leugens en bedrog, geveinsdheid en haat tegen onze medemens. Wat we gedaan hebben, wat we besproken hebben over een ander en aan het licht zal komen wat in het verborgen geschied is! Jongelingen en jonge dochters, daar zal aan het licht komen wat we gedaan hebben en wat we voor de mensen niet willen weten. Aan het licht komen onze begeerlijkheden, onze trotsheid, dwaasheid en ongerechtigheid, hoe we ons gedragen hebben onder Gods Woord, gedragen hebben tegenover onze ouders, tegenover onze meerderen, met en tegenover elkander. Dat levensboek zal ontsloten worden! Hier kunnen we voor elkander veel bedekken, door liegen en bedriegen, maar dat zal tegenover die Rechter op de grote witte troon niet gaan! Daar zal ons levensboek geopend worden en al wat in het verborgen geschiedt, zal daar openbaar komen. En wanneer onze zonden niet gewassen zijn door het bloed des Lams, staan we daar in het gezicht van de heiligheid en de majesteit Gods in onze zonden en schuld. Daar zullen de zonden branden op ons geweten! Overdenk eens, waar heb ik mijn leven in doorgebracht. Het boek van Gods alwetendheid zal alles openbaren.

Onze woorden, werken en gedachten zullen openbaar komen en daarom zal het een ontzaglijk gericht zijn! Wij doen een beroep op uw geweten: zoudt u willen, dat uw gedachten van dit jaar hier afgeschilderd werden? De muren van dit gebouw zouden het misschien niet eens kunnen bevatten. Maar in de oordeelsdag zal het levensboek bevatten al uw dagen. Bedenkt in ernst, wat zal dat een ontzaglijk gericht zijn! Dan zal de Heere, die op de troon zit, Zich openbaren als Een die alles weet, want het boek van Zijn alwetendheid zal kloppen met het boek van ons geweten. Voor de aardse rechter kan men proberen de schuld te bedekken, en trachten zichzelf schoon te praten. Maar de Rechter op die witte troon kijkt door onze ziel, want eer een woord op onze lippen is, weet God al de gedachten onzer harten. Er staat: En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God. En hoe zullen ze daar staan? Ze zullen daar zwijgend staan, want ze hebben niets in te brengen tegen God. De Heere zal een rechtvaardig oordeel vellen en Hij zal dit doen overeenkomstig Zijn heilige Wet, dat is, een zedelijke en eeuwige Wet. En door het licht van die Wet zullen we aanschouwen wie we zijn en wat we gedaan hebben. 0, welgelukzalig, driewerf gelukzalig zullen we zijn, als de boeken geopend zullen worden en we ons leven, onze werken, woorden en gedachten, dat een aaneenschakeling is geweest van ongerechtigheid, bedekt mogen zien door de gerechtigheid van die Rechter. Als we hebben mogen leren kennen, dat Hij aan het kruis gehangen heeft om de zonden van Zijn volk weg te dragen.
Als ze daar zuilen staan voor de troon van God en de boeken zullen geopend worden, zullen dezen niet beschuldigd worden. We vinden in Romeinen 8: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt! En in die oordeelsdag zal Hij ze niet beschuldigen van hun zonden! Welgelukzalig zullen ze zijn die daar mogen staan, gewassen en gereinigd in het bloed. Die zullen, wanneer ze straks binnen mogen gaan, de kroon wel werpen aan Zijn voeten, zeggende met een grote stem: Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging. Maar tevens zullen ze leren kennen: was het hier de kracht van dat bloed, daar zullen ze de vrucht van dat bloed leven kennen. Ook die zullen daar staan, de kleinen met de groten. Want verder vinden we nog: En een ander boek werd geopend, dat des levens is.
Het was een afzonderlijk boek, hetwelk bevatte de namen dergenen, die Hij van eeuwigheid verkoren had. In dat gericht zullen ze staan, ziel en lichaam verenigd. Maar ze zullen daar staan, zonder vrees en

angst. Een wonderlijke zaak zal het zijn, want de namen die geschreven staan in het boek des levens, zijn geschreven door God Zelf. Hier in het leven komt het nogal eens voor, dat wij er uit dat boek willen schrappen, die toch bij God bekend zijn. Ook anderzijds zullen er zijn die wij in willen schrijven, doch die God er niet in wil hebben. Van eeuwigheid heeft God een volk verkoren, welks naam geschreven is in het boek des levens. Bedenkt dat diegenen, die niet geschreven staan in het boek des levens, daar in de oordeelsdag zullen staan en God zal ze beschuldigen! In het leven wordt God dikwijls beschuldigd, dat het Zijn schuld is, dat men niet bekeerd wordt. Hier kan men soms zeggen, dat men uitverkoren moet wezen en men spreekt zichzelf vrij. Maar die in het boek des levens staan, zijn degenen die hier op hun knieën God hebben moeten naschreeuwen. Dit zijn ze, die verordineerd zijn, die God staande gehouden heeft. Hoewel ze hun eigen weg gezocht hebben vanwege hun bondsbreuk in Adam, heeft God ze geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderlijk licht. Zijn er onder ons, die mogen beleven en geloven, dat hun naam geschreven is in het boek des levens des Lams? Men kan veel strijd en aanvechtingen hierover hebben, aanvechtingen en beproevingen onderworpen zijn, nochtans mag men bij ogenblikken wel eens geloven, als men de zalige gemeenschap mag smaken, dat men geschreven is in het boek des levens en des Lams. Een ander boek werd geopend.
Met nadruk willen we erop wijzen, dat we niet zeggen, dat God geen bemoeienissen kan geven, maar laten we voorzichtig zijn om niemand in de hemel te zetten of eruit te houden. Hier, in dit gericht werd een boek geopend dat voorheen gesloten was. Het is het boek van Gods vrij en soeverein welbehagen, dat geopend werd. En al degenen die gezaligd zijn, zullen uit dat boek hun naam horen voorlezen. Het zijn degenen, die van eeuwigheid bij God bekend zijn en waarover gehandeld is geworden in de Raad des vredes. Hier zouden we er soms gaarne een familiehemel van willen maken, of een kerkhemel en een lievelingshemel! Maar houdt er rekening mee, dat we met een Rechter te doen krijgen, die van eeuwigheid een besluit genomen heeft en een Rechter is, waarbij geen vergissing mogelijk is. Een boek werd geopend, dat des levens is, hetgeen inhoudt, dat het een onderscheiden boek is. Maar wanneer we lezen: En de boeken werden geopend, dan komt daar ook de levensgeschiedenis in voor van Gods volk. Daar zal hun leven nog voor de dag komen, zoals dat geweest is. Ze zullen niet meer ervaren de smart en het berouw der zonden, maar ze zullen horen wat ze geweest zijn. Ze zullen horen uit het boek des levens, wanneer dat geopend wordt, dat ze straks geoordeeld zullen worden en gerechtvaardigd. Dat is de laatste rechtvaardigmaking, wanneer ze rechtvaardig verklaard zullen worden en voor de Rechter, niet op grond van hun verdiensten, maar alleen op grond van de gezegende arbeid van Jezus Christus, vrijgesproken zullen worden. Dat boek zal geopend worden, dat des levens is en ze zullen daar de namen horen van degenen, die in het bloed van Christus gewassen zijn. Om dan straks niet alleen voor de troon des gerichts, maar voor de troon der heerlijkheid te staan met hun lange witte klederen, gewassen in het bloed des Lams. Gezegende zaak! Dat is de laatste dag, dat is de laatste beslissing. Maar anderszins, al kan men ook menen bekeerd te zijn, zal daar veinzerij, huichelarij, bedriegerij aan het licht komen. God is hartekenner, want naar buiten kan men soms mooipraten, terwijl het hart gelijk een witgepleisterd graf is. Daar zullen de namen bekend gemaakt worden uit het boek des levens. Het boek dat verzegeld was, maar dan geopend zal worden!
Zalig zullen ze zijn, wier naam geschreven is in het boek des levens. Wanneer die boeken geopend zijn, is daar niets vergeten. We vinden van Zacharias, dat de engel tot hem zeide: Vrees niet, Zacharias! Want uw gebed is verhoord. Zacharias was het vergeten, want hij had opgehouden te bidden om een kind. Maar God had gedachtenis gehouden. Zo zal er niet één traan verloren gaan, die als vrucht van de Borgtranen van Christus in de fles vergaderd zijn. Daar zal niet één gebed verloren gaan, van de gebeden die hier gedaan zijn.
Daar zullen ook alle raadsels ontraadseld worden. Het kan zijn dat in ons levensboek dierbare panden zijn weggenomen, maar wat voor ons hier verborgen is, zal daar openbaar komen. Hier verliest de man zijn vrouw, de vrouw haar man, ouders verliezen hun kinderen en kinderen verliezen hun ouders, huwelijken worden verbroken en het raadsel kan men niet opgelost krijgen. Maar daar zal alles ontraadseld worden als God de boeken zal openen. Daar zal men dan leren kennen de heerlijkheid, de majesteit en heiligheid Gods, Die gehandeld heeft naar Zijn eeuwig voornemen, om eeuwig verheerlijkt te worden uit Zijn eigen werken. En wanneer die boeken geopend zullen worden, zal ten laatste het vonnis uitgesproken worden. We lezen in onze tekst ten laatste: En de doden werden geoordeeld uit

hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken. Houdt in gedachtenis, dat het hier niet gaat om de werken, waardoor we soms denken de hemel te kunnen verdienen, maar het gaat er daarover, dat degenen, die Christus door een waar geloof zijn ingelijfd, zullen voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Daarvan zegt Johannes nog in hoofdstuk 14: Schrijf, zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen met hen. Jacobus zegt ervan: Toon mij uw geloof uit uw werken en ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen. Een geloof zonder de werken is een dood geloof. Houdt in gedachtenis, ook een geloof zonder liefde is een dood geloof, doch een geloof door de liefde zal goede werken doen. Niet verdienstelijk, maar ze zullen erkend worden. De Catechismus getuigt ervan: Dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil. Hier vinden we een ontzaglijk vonnis, want de doden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was.
Het zal een gezegend oordeel zijn voor degenen, die geschreven zijn in het boek des levens. Daar zal een scheiding vallen, want de Heere zal de bokken scheiden van de schapen. Gescheiden zullen ze worden, die hun klederen wit gemaakt hebben in het bloed des levens en des Lams. Het kaf zal van het koren gescheiden worden en het vonnis zal uitgesproken worden. Welgelukzalig zal dan het vonnis wezen voor degenen waaruit ze hebben leren kennen, dat ze met de gehele wereld voor God verdoemelijk lagen en dat hun leven maar een vreemdelingschap geweest is. Geopenbaard zal worden, dat ze in zichzelven niets anders gekend hebben, dan alleen maar zonde. Maar ook dat zoete bloed, dat ze nodig gehad hebben, zal in dat boek geopenbaard worden! Dat ze niet buiten God hebben kunnen leven en gasten en vreemdelingen op aarde geweest zijn; liever met Gods volk kwalijk behandeld geweest dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben, te hebben moeten breken met de zonde en geschreeuwd hebben naar God, schuld hebben moeten beleven en de kracht daarvan hebben mogen ervaren; dat alles zal geschreven zijn in dat geopende boek! Om dan uit dat boek des levens te horen, hetgeen er staat in Mattheus 25: Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Dat zal wat wezen: dat boek geopend en uw naam af te horen lezen. Om dan daar te erven wat u hier gemist heeft. Hebt u geen thuis gehad, bent u veracht, gesmaad en miskend geweest, daar zal ziel en lichaam verenigd, onsterfelijkheid en onverderfelijkheid aandoen. De eeuwigheid zal ons leven afsluiten. Bij de jaarwisseling worden de boeken gesloten, maar daar zullen ze geopend worden en afsluiten ons gehele leven. Maar wat staat er tegenover? Bedenkt wat het zal zijn, als we niet wedergeboren zijn en geoordeeld worden en aan te moeten horen: Gaat weg van Mij! Terug naar de wereld? Naar de bergen en heuvelen, opdat deze u zouden bedekken? Waarheen dan? Dan zal Hij zeggen, ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is.
Als we hierover spreken, dan breekt ons hart bij de gedachte eens te moeten horen: Gaat weg van Mij. En brengt ze hier en slaat ze hier voor Mij dood. Geen gehoor gegeven aan het Evangelie en hetzelve ongehoorzaam geweest. Waarheen? 0, die eeuwige en laatste beslissing! Eeuwig in de rampzaligheid! Kunt u zich indenken, dat we bevende hierheen gekomen zijn? We hadden God op onze knieën wel willen bidden om een andere stof, maar het is ons opgebonden om hierover te spreken. Vreselijk zal het zijn te moeten horen: Gaat weg van Mij! Afgesloten, niet voor honderd, duizend of tienduizend jaar, maar voor eeuwig! Geen gebed, geen genade meer! Maar, het is nu nog het heden der genade, straks valt het laatste vonnis, dat eeuwig is.
Gods volk weet ervan, dat, als ze geoordeeld zouden worden naar hetgeen ze nu nog waren, na ontvangen genade, ze nog voor eeuwig verloren waren. Maar nu, aangemerkt in het bloed des Lams, zullen ze voorgoed afscheid nemen van het oude jaar, om dan een nieuw jaar te beginnen dat nooit meer oud worden zal.
Toepasselijk wensen we te besluiten.

Zingen Psalm 90: 4.

TOEPASSING.

Mijn medelot- en reisgenoten, op weg naar de eeuwigheid, zo-even hebben we gezongen, dat, wat in het verborgen en in het heimelijke geschiedt, straks aan het licht zal komen.
Jongelingen en jonge dochters, zullen jullie daaraan denken?
Wat in het heimelijke verricht wordt, komt straks in het helder daglicht! Houdt in gedachtenis: de zonden, hier in vermaak bedreven, zullen eens branden op de zielen. Het is nu nog het heden der genade! Gods Woord leert ons in de Prediker: Verblijd u, 0 jongeling! in uw jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen; maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht.
We binden de ernst op uw ziel. God roept ons straks in het gericht ter verantwoording, waar we op duizend vragen niet één keer zullen kunnen antwoorden. Het is nog het heden der genade, het is de welaangename dag der zaligheid. We zouden u van Godswege willen bidden, toch te bedenken wat tot uw vrede dient. God laat ons nog in ernst vermanen, omdat Hij niet wil, dat er een enige verloren gaat, maar allen tot bekering komen. Daarvoor laat Hij ons nog in ernst vermanen. Vindt u deze predikatie ernstig aan het eind van dit jaar? Maakt u er daarmede niet vanaf, want in die dag der dagen zal het ernstiger zijn. Want daar valt de laatste beslissing. Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet. Dat wil zeggen, onderwerpt u toch aan de leer van Gods getuigenis, aan Gods inzettingen. Zoekt gebruik te maken van de instellingen die God geeft, want het is zo gemakkelijk voor het vlees dit te verzuimen. We gaan een tijd beleven, waarin de dienst van God zo weinig waarde meer heeft. Eens zullen we geopenbaard worden en wat zal dat wezen, om dan te moeten horen, dat de tijd gegeven is, maar dat hij niet besteed is geworden. Gods Woord leert ons: Maar zoekt het koninkrijk Gods, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. De arbeid moet vervuld worden, maar laat onze hoogste levensuitgangen zijn, dat we reizen naar een eeuwigheid. Het oude jaar is voorbij en het nieuwe staat te komen, maar waar zal het in eindigen? Dit jaar hebben we er verschillenden naar het graf begeleid, vele rouwkaarten hebben we ontvangen. Voor velen is het eeuwigheid geworden. Het is nu nog de genadetijd. Wij wensen de apostel Paulus na te zeggen: Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade, wij bidden van Christus wege: Laat u met God verzoenen. Weet ge niet hoe dit moet? Vraagt naar de Heere en Zijne sterkte. Blijft dan aankloppen, want nog steeds is het geldende: Opent uwen mond; Eist van Mij vrijmoedig, Op Mijn trouwverbond; AI wat u ontbreekt, Schenk Ik, zo gij 't smeekt, Mild en overvloedig.
Vaders, moeders, grijsaards, hoe kort nog? De dood wenkt ieder uur! Bedenkt wat het is, als we God moeten ontmoeten, als we gaan sterven. De doden zullen opstaan! Hoe zullen we daar staan als we hier niet hebben leren kennen de wederbarende kracht des Heiligen Geestes? God laat vanavond nog aan uw ziel arbeiden. Het is Gods Woord, dat eeuwig zeker is en slechten wijsheid leert. Zijn er onder ons, die lopen met de vraag: Hoe kom ik tot God bekeerd? Hoe word ik rechtvaardig voor God? U zult ervaren, dat al uw werken afgebroken worden, en dat God niets kan gebruiken dan alleen uw zonden. Blijf niet bij uzelf zoeken, bij God kunt u alleen terecht met uw schuld. We hebben opdracht u te prediken: Deze ontvangt de zondaars en eet met hen. Laat er geen stilzwijgen bij u zijn. Het jaar is voorbij, wat is er weinig werk van God geweest! Ik heb me nogal eens moeten beschuldigen of de oorzaak soms bij mij lag. Maak, Heere, het mij bekend. Ben ik wel ernstig genoeg? Predik ik wel ruim genoeg het Evangelie voor schuldige zondaren. Dat God geve, dat de ernst hiervan op onze ziele gebonden zou zijn, opdat ge die grote Doorbreker zoudt leren kennen, Die nu nog aan uw hart klopt. Straks zult ge Hem als Rechter ontmoeten! Zijn er die nadere kennis ontvangen hebben omtrent die Middelaar? Rust dan niet en bouwt niet op uw bevinding, want in die dag geldt alleen de aangebrachte gerechtigheid van Christus. Als dat levensboek geopend wordt, zult u ervaren dat teksten en verzen geen waarde hebben, maar alleen het bloed van Christus. Zonder bloedstorting geen vergeving! Dan zullen we daar staan, naakt en bloot in onze schuld. Maar in dit heden geldt het ervan, dat het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden. Is die genade aan ons verheerlijkt, wat moeten we ons dan dikwijls beschuldigen van ontrouw aan God. Als dat levensboek geopend wordt, zullen we daarin vinden onze ontrouw aan God, maar ook anderzijds de trekking door Zijn lieve Geest. Mogen we onze naam dan nog horen uit dat boek des levens, dan is alle smart vergeten. De martelaren, die gehaat en

gesmaad zijn geworden, zag Johannes staan en zeide: Heere, gij weet het. En Hij zeide tot mij: Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Mogen we alzo daar staan, om Hem dan eeuwig lof, dankzegging en eer toe te brengen? Het jaar is bijna voorbij, maar in die dag is *alles* voorbij. Dan zal het ervan geldende zijn, of ten leven, of ten verderve.
De Heere, Die rijk is in barmhartigheid, zegene deze waarheid.

Amen.

Slotzang: Psalm 89: 19 en 20.

Zegen.

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Nieuwjaarspredikatie, 1-1-1969)

Zingen: Psalm 39 4 en 5.
Lezen: 2 Petrus 3.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Het oude jaar is weer verzonken in de eeuwigheid, om in de tijd niet weer terug te keren. Eens zullen we ook van het vervlogen jaar rekenschap af moeten leggen en wel in de oordeelsdag. Daarbij hebben we gisteravond nog stil gestaan: Ik zag de doden, klein en groot, staande voor God.
Een nieuw jaar is weer begonnen. Wat zal er in de baarmoeder van dit nieuwe jaar verborgen zijn? We hebben krachtens onze zonden en de breuk die er ligt op land en volk en kerk, niet veel goeds te verwachten! Alleen dan, wanneer we verwaardigd mogen worden in schuld, boete en berouw voor Gods aangezicht terecht te komen, hebben wij van God het goede te verwachten, dat kan dienen tot de eeuwige zaligheid. Van de wereld is geen goeds te verwachten. Johannes getuigt ervan: De wereld gaat voorbij, met al haar begeerlijkheid, maar die de wille Gods doet, blijft in der eeuwigheid. De tijd, die wij op aarde zijn, is maar kort en de eeuwigheid duurt tot in der eeuwigheid en is zo dichtbij!
Hoeveel jaar zijn wij geworden? Het merendeel van ons is naar de mens gesproken al over de helft. Ach, laten wij het toch niet van de tijd verwachten, die daar henen vliegt! Wij hebben het bij de aanvang gezongen: Gaat niet de mens, als in een beeld daarheen, Gelijk een schaduw, die verdwijnt? 0, onze dwaasheid is, dat wij het zo dikwijls van dit leven en de toekomst verwachten. Maar de toekomst is zo donker! Men woelt vergeefs, men brengt met zorg bijeen, Al wat op aard' begeerlijk schijnt; En niemand is verzekerd, wie eens al die goed'ren naar zich nemen zal. Salomo, de koning die alles bezat wat de wereld maar kon geven: rijkdom, eer, aanzien, wijsheid, begint met de woorden: IJdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid. Maar daar tegenover gaat de dichter verder: Nu dan, 0 HEER', wat is 't, dat ik verwacht? Mijn hope staat op U alleen! Wat een gezegende verwachting en toekomst! Wat had de dichter nodig? Verlos mij, door Uw onweerstaanb're kracht, Van al mijn ongerechtigheên. En stel mij niet, getrouwe Toeverlaat, Den dwazen sterv'ling tot een smaad. Wat zou het een gezegende zaak zijn, als wij daar bij aanvang iets van leren kennen, want wij zijn *in* de wereld, maar wij gaan weer *van* de wereld. Als wij dan nooit hebben leren kennen die hoop en levende verwachting, hoe zullen wij bestaan voor God? Hier vinden wij een mens, die in zijn schuld en zonden zat. Nu verwachtte l1ij het van niemand, dan alleen van God. Hij had geleerd en geloofd, dat er alleen in en door het bloed des verbonds vergeving, verzoening en verlossing was, wat hem dan ook drong, aan te kloppen aan de hemelpoort. Kom, zijn er die nog onder ons? Het nieuwe jaar is begonnen en bedenk, zolang wij onbekeerd over de aarde gaan, kunnen wij niets anders dan schuld met schuld vermeerderen! Krachtens onze bondsbreuk geldt het van ons: Zomin een moorman zijn huid kan veranderen, kunnen wij, die geleerd hebben kwaad te doen, goed doen. Maar nu is de weg gebaand in die gezegende Middelaar. In die dierbare Borg is de weg geopend, om verlost te worden van al onze ongerechtigheden. Er worden deze dag veel wensen gedaan en dat is niet tegen Gods Woord. Want wanneer Boaz bij zijn maaiers komt, spreekt hij ook een wens uit en zij wensen hem wederkerig het goede toe. Wij willen U toewensen, dat ten eerste elk onbekeerd mens zijn schuld eens thuis kreeg, want het zal toch nodig wezen, dat wij het aan deze kant van het graf leren kennen. Dan gaan wij onderzoeken, hoe wij van de schuld verlost kunnen worden. Al is het dat wij godsdienstig zijn, dat wij nog worden bewaard, opdat wij niet uitbreken in de zonden, het neemt niet weg, dat, krachtens onze staat in Adam, wij niet anders doen dan zondigen.
Wij willen u toewensen, dat God u schuldig gaat verklaren, opdat ge leert kennen, dat ge geen bestaan hebt voor God. Het zou nog een zegen wezen als u door schuldbesef getroffen en verslagen werd, u

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

ervan bewust werd, dat de wereld niets anders is dan ijdelheid en bedrog, zodat u met de dichter mee kon doen: Nu dan, 0 Heer', wat is 't, dat ik verwacht? Mijn hope staat op U alleen. Mijn zegenwens is, dat elk onbekeerd mens, die nog voor eigen rekening reist naar de eeuwigheid, zijn rekening eens thuis zou krijgen. Een rekening hem aangeboden met de eis: te betalen tot de laatste penning. Het zou een gezegend jaar zijn als u ervaren zou, geen penning te bezitten, zodat het u uit zou drijven tot die gezegende Borg en Middelaar, waarvan Johannes getuigt: En uit Zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade. En wanneer er waarlijk zijn onder ons, die hun schuld thuis gekregen hebben, dezulken zou ik toe willen wensen, dat zij met hun schuld en zonden aan de voet van het kruis terechtkwamen.

We weten uit eigen ervaring, wat het is, niet te kunnen sterven zoals we geboren zijn. We weten wat het is, om te moeten geloven een onbetaalbare schuld te hebben, die niet af of uit te wissen is met tranen en gebed, en daarbij niet te weten daarvan verlost te worden. Dat God u dan geve, wat we vinden in Gods Woord: Deze ontvangt de zondaars en eet met hen, opdat u verwaardigd moogt worden om met uw schuld en ellende aan de voet van het kruis terecht te mogen komen. Om daar in het stof nog te belijden: Nu dan 0 Heer', wat is 't, dat ik verwacht? Mijn hope staat op U alleen. Dan is uw hope alleen op Hem, Die aan het kruis gehangen heeft en Die verhoogd is aan de rechterhand des Vaders. Dan zoudt ge er iets van leren, wat de dichter zegt in psalm 85: De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan; Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan; Gij vindt in gunst en niet in wraak Uw lust. Het is Gods doel niet, zolang we leven onder de openbaring van het genadeverbond, om wraak te nemen over de zonde. Maar Hij laat ons nog prediken, dat Hij wraak genomen heeft over de zonde op de heuvel van Golgotha, waar het verzoenend bloed gevloeid heeft. Daarom wensen wij u toe, dat het een nieuw jaar zou worden, waar het bloed van het kruis u af mocht wassen van de zonde! Heeft God die genade verheerlijkt in onze harten, dat wij dan nooit te boven zouden komen onze armoede. Dat wij dan nooit onze val te boven zouden komen, wat dan mee zou brengen, om in oprechtheid en ootmoed voor Zijn aangezicht te mogen wandelen! Dat dan de broederlijke liefde blijve, om in nood en armoede, de gunst en de liefde Gods te mogen smaken. In de grond der zaak kan een kind van God hier de ruimte niet hebben! Al is het alleen maar als hij rondom zich ziet op degenen die buiten God en Christus zijn! Christus Zelf heeft Zijn discipelen geleerd: Uw koninkrijk kome. Nu is het een eigenschap dat men liever vrucht geniet, dan vrucht draagt, wat zeggen wil, dat men zich getroost voelt als men het gemakkelijk heeft voor zichzelf. Maar als men ziet op de medereizigers naar de eeuwigheid, zal er een stempel op gezet worden! God geve ons genade en onze wens is, dat wij veel met elkaar aan de troon der genade mogen verkeren. Steeds hebben we weer nodig: Nu dan 0 Heer', wat is 't, dat ik verwacht? Mijn hope staat op U alleen. Verlos mij door Uw onweerstaanb're kracht, Van al mijn ongerechtigheên. Dat zal eens ophouden bij ons sterven en dan zullen wij voorgoed verlost worden van alles wat wij hier mee hebben moeten dragen. Want wij komen hier onze staat niet te boven. Ziet hierin dan onze zegenwens voor het nieuwe jaar. Oudejaarsavond hebben we stil gestaan bij de Openbaring van Johannes, waarin hij zag, de kleinen en de groten, staande voor God. Hij zag, dat de boeken geopend werden en eenieder geoordeeld werd naar hetgeen geschreven stond in de boeken. Thans wensen wij uw aandacht te bepalen bij hetgeen vernieuwd zal worden in die dag, naar aanleiding van 2 Petrus 3: 13.

> *Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont.*

We wensen dit te verdelen in:
1e. De grond van die verwachting.
2e. De inhoud van die verwachting.
3e. De voorbereiding in die verwachting.

Zingen: Psalm 20: 1 en 2.

In de oudejaarspredikatie hebben we stil gestaan bij de laatste oordeelsdag, waar geopend zal worden het boek van onze geschiedenis, hetwelk bevat onze woorden, werken en gedachten. Maar ook, dat er een boek geopend zal worden, dat des levens is. De nood was ons opgelegd om in alle ernst stil te staan bij hetgeen Johannes zag in een gezicht. En in dat gezicht zag Johannes de doden, klein en groot, staande voor God. In het gelezen hoofdstuk lezen we: Dat er spotters komen zullen, die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen, en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van dien dag, dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo gelijk van het begin der schepping.
Tot op de dag van heden drijft de wereld de spot met de dag des oordeels. Gaat maar eens na, wat er zoal in de wereld werkende is. Men spreekt over het jaar 2000 en men spreekt over maanreizen, men wil de wereld en het heelal beheersen en men wil als God zijn. Wij stellen dit niet vast, maar onze kerkvaders hebben eens geschreven, dat God in zes dagen de aarde geschapen heeft en op de zevende dag rustte. Nu staat er dat duizend jaren bij God zijn als één dag en één dag als duizend jaren. De wereld nadert de zesduizend jaren, zodat dan de laatste dag wel eens aan kon breken. Wij stellen dit niet vast, omdat Christus gezegd heeft in Markus 13: Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de engelen, die in de hemelen zijn, noch de Zoon, dan de Vader. Maar, dat die dag zeker komen zal, daar handelt hier de apostel over. Eerst zegt hij nog, dat er zijn zullen, die zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? Er waren er misschien nog wel bij van het volk van God, die uitzagen naar die dag, om van alle ellende en strijd verlost te worden.
In het 10e vers gaat de apostel handelen over: Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht. Vervolgens handelt de apostel erover, waarom de Heere nog verdraagt in Zijn lankmoedigheid en hij vermaant nog tot heilige wandel en godzaligheid. In de brief van de apostel vinden we, dat er waren die verlangden naar die dag. Eenvoudig wensen we voor te stellen, dat, toen Petrus Christus verloochende en dit met een eed bevestigde, als toen die dag aangebroken was, het voor eeuwig verloren geweest was. In zoverre God genade verheerlijkt heeft, bewijst God hierin de wereld nog te dragen, omdat wij zalig moesten worden. Bedenk, dat er bij God geen traagheid is, maar lankmoedigheid, Lankmoedigheid heeft Hij bewezen in deze dag. Een nieuw jaar is begonnen, opdat wij nog tot bekering gebracht zouden worden. Maar dit neemt niet weg, dat die dag eens komen zal, want de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht. Een dief arbeidt in stilte en komt onverwacht en ongedacht. Daarvan getuigt Christus in Markus 13: Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet, wanneer de tijd is. En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: Waakt. Hier vinden we ook dat die dag zal komen, hetgeen zo zeker is als dat de dood zal komen. Want, wat man leeft er die de dood niet zien zal? Dat die dag komen zal, vinden we nog bevestigd in Lukas 17: En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag, op welke Noach in de ark ging en de zondvloed kwam en verdierf ze allen. Ze hadden vermaak in het vlees en ze bekommerden zich er niet om, dat er een was die honderd-en-twintig jaren op de bazuin geblazen had: Bekeert u, bekeert u! Maar alhoewel ze gespot hebben, is de dag aangebroken, dat God de deur van de ark toegesloten heeft. Ze hebben zich misschien nog vastgeklemd aan de ark, maar het was te laat! We wensen u op te wekken tot bekering, daar het nu nog is het heden der genade. Want, als die dag komen zal, zullen hemel en aarde voorbijgaan en de elementen der aarde zullen branden en vergaan. De apostel gaat hier vermanen, om in heilige wandel en godzaligheid te leven. Verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods. Wanneer hij dan eerst erover gehandeld heeft dat de aarde en hemel gezuiverd zullen worden, zegt hij: Maar wij verwachten naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont. Hij voegt hier nog aan toe een ernstige vermaning! Daarom geliefden, verwachtende deze dingen, benaarstigt u, dat gij onbevlekt en onstraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede. We vinden nu in die verwachting de grondslag, wanneer hij zegt: Maar wij verwachten, naar Zijn belofte. Dus, daar is beloofd! En die beloften vinden we in Jesaja 65: 17: Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde. En in Jesaja 66: 22: Want gelijk als die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal.
Christus heeft ervan getuigd, dat Zijn discipelen zouden zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls. Hoeveel jaren heeft God niet geprofeteerd, dat de dag komen zou dat Jeruzalem verwoest zou worden? En het is verwoest geworden door Nebukadnezar! Jeruzalem is toen weer

opgebouwd. Christus Zelf heeft geprofeteerd, na de herbouw van Jeruzalem, dat er niet een steen op de andere gelaten zou worden. En die dag is gekomen. Weer werd Jeruzalem verwoest! Hier spreekt het geloof zich uit in verwachting. 0, als wij die dag niet verwachten, wat moeten wij dan verwachten? Waren de hemel en de aarde nu wel goed, die God geschapen had? We lezen in Genesis, dat God hemel en aarde schiep en ziet, het was zeer goed. De aarde en de hemel waren goed, ook de mens die Hij daarop geschapen had. Daar was een zalige gemeenschap tussen de hemel en de aarde, tussen God, de mens en de engelen. Adam had gemeenschap met zijn Schepper, en de Schepper met het schepsel. En dat niet alleen, ook de dieren der aarde deden elkander geen kwaad. Het was daar een gezegende staat. Nu zegt Petrus hier: Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde. Deugt dan de hemel op aarde ook niet?

Zodra de zonde gekomen is in de wereld, door de val van Adam, was mens, aarde en hemel bedorven. Dit was niet de hemel der hemelen, maar we vinden in Genesis 1: 8: En God noemde het uitspansel hemel. In vers 14 vinden we, dat God zeide: Dat er lichten zijn in het uitspansel des hemels, om scheiding te maken tussen den dag en tussen den nacht. Nu staat hier, dat er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zijn zullen. Dus, die waren door de zonde aangetast, daar God gesproken had: Zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt. Daar kwam de aarde onder de vloek en het oordeel Gods te liggen, wat meebracht, dat zij voort ging brengen doornen en distelen. En hoe was het met het uitspansel of hemel geworden? Die zijn tegen de mens geworden, want wanneer de zondvloed gekomen is, is alle leven buiten de ark vernietigd geworden. De hemel en de aarde tegen de mens, want men is dikwijls niet opgewassen tegen de natuur, wat zich openbaart in verschillende ziekten. God geeft nog, dat we van deze aarde kunnen en mogen eten, maar in wezen zijn ze tegen ons! Want wat brengt het leven nu mee op deze vervloekte aarde? Het beste van onze beste dagen, baart dikwijls zorg, geeft dikwijls stof tot klagen.

Paulus zegt nog in Romeinen 8: Want wij weten, dat het ganse schepsel te zamen zucht en te zamen als in barensnood is tot nu toe. Er wordt rust noch vrede gevonden op deze aarde. Het is een plaats geworden van moord, overspel, dieverij en afgoderij, waardoor de aarde bedorven is. De ziekenhuizen zijn vol met mensen, die lijden onder verschillende kwalen, waarin bevestigd wordt, dat de aarde en de hemel tegen ons zijn en waardoor ziekten en sterfgevallen ontstaan. Wat zal de toekomst nog brengen? Het luchtruim wordt gebruikt om vernietigend oorlogsmateriaal te vervoeren of neer te werpen. Daarom getuigt Petrus hier, dat er een nieuwe hemel en aarde zullen komen, wat ook nodig is, want alle mensen, die op aarde zijn, zijn zondig. Want alle vlees heeft zijn weg bedorven en ligt verdoemelijk voor God. Van de aarde en de hemel in hun vergankelijke staat willen ze nog een paradijs maken. En al zijn ze dan op de maan geweest, dan zal nog Gods Woord bevestigd worden in de profetie van Obadja: Al verhieft gij u gelijk de arend en al steldet gij uw nest tussen de sterren, zo zal Ik u van daar nederstoten, spreekt de Heere. Want Hij belacht het gewoel der volken, Maar wat is nu de oorzaak dat er een nieuwe hemel en aarde komen zal? Dit zal geschieden als vrucht van de verdiensten van de eeuwige Zone Gods, Die op aarde gekomen is om door Zijn lijden en sterven, Zijn offer, de deugden Gods te verheerlijken en aan Zijn gerechtigheid te voldoen. Niet alleen dat daardoor Gods volk zalig zal worden, maar Hij heeft ook verworven de herstelling van de vloek, die op de aarde en de hemel lag. Wat wordt er weinig bij stil gestaan! Als er iemand gestorven is, zegt men wel eens, dat de overledene naar de hemel is en dan stopt meestal het gesprek.

Onthoudt het toch, dat het niet alleen dit is, dat Christus verworven heeft, maar ook, dat het lichaam naar de aarde gaat, hetwelk een reiniglngskamer is voor het lichaam. De geest, de ziel, gaat naar de hemel, maar het lichaam gaat naar de aarde, de reinigingskamer, om straks onsterfelijk en onverderfelijk opgewekt te worden. En wanneer die opwekking daar zal zijn, dan moet daar noodzakelijk een nieuwe hemel en aarde zijn, want daar zullen geen zonden zijn. Nu heeft die dierbare Borg verworven dat, wanneer Hij weder zal komen op de wolken des hemels, daar niet een nieuwe hemel en aarde geschapen worden. Daar zal geen nieuw scheppingswerk plaatsvinden, maar er zal gezuiverd worden door de brand van de Goddelijke gerechtigheid. De aarde zal vernieuwd, hersteld worden in de staat, waarin God haar geschapen heeft. En niet alleen in die staat, maar zodanig, dat ze eeuwig zal blijven. Nu verwachten wij, zegt de apostel, naar Zijn belofte, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. In dit nieuw begonnen jaar mag het tot troost zijn, met alles wat het ook zou

meebrengen, dat we mogen verwachten, naar Zijn belofte een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De hemellichamen en de aarde zullen ons geen kwaad meer doen, wanneer hij zegt: Wij verwachten. Dus, iets nieuws verwacht hij door het geloof, krachtens de belofte, die God gegeven heeft. In Openbaringen 21 lezen we, dat Johannes een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zag. Hij hoorde een grote stem uit de hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God Zelf zal bij hen en hun God zijn. Als we mogen sterven door genade en we zijn gewassen door het bloed van Christus, wordt onze ziel opgenomen in de hemel. En nu verwachten we naar Zijn belofte een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Dat is de laatste wedergeboorte. De eerste geboorte is uit het vlees en de laatste geboorte is door de Heilige Geest. Wordt onze ziel wederom geboren, dan weet elk kind van God, dat ons lichaam niet wederom geboren wordt, want het lichaam blijft zondig. Het lichaam moet wederom geboren worden door naar het graf, de reinigingskamer te gaan, om in de dag der opstanding vernieuwd te worden. Maar ook de aarde en de hemel moeten wederom geboren worden, zodat er geen zonden meer zullen zijn. Dan moet de wereld gezuiverd worden, zodat er geen zonde en dood meer zijn zal. Dit alles zal geschieden door de brand van de Goddelijke gerechtigheid. Ook de hemel moet gezuiverd worden. Daarvan getuigt Paulus, dat de hemelen gezuiverd moeten worden van de duivelen, machten en geesten, die de wereld komen te verleiden. Ziet hier eens wat er beloofd wordt. Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Gezegend, die zo'n verwachting bezitten. Bezitten we die verwachting, dan zal het eens een nieuw jaar worden, dat nooit meer zal eindigen in een oud jaar. Wat zal het zijn, als de kleinen en de groten zullen staan voor God! Om dan geroepen te worden, om op die nieuwe aarde te mogen wonen in gemeenschap met de hemel! God kon niet meer op de aarde wonen, omdat deze verzondigd en vervloekt was. Maar, als daar een nieuwe hemel en aarde zal zijn, dan zal daar weer gemeenschap zijn voor degenen die mogen verwachten. Zij zullen eens genieten, want zij behoeven niet meer bang te zijn voor de zonden, de dood en de duivel. Daar zal men niet meer bang wezen voor een oogst die mislukt, want hemel en aarde zullen één zijn. De apostel zegt nog, dat ons wacht, wat geen oog gezien, geen oor gehoord en wat in geen 's mensen hart is opgeklommen. Het is geen geringe zaak. Is het geen gezegend volk, dat die verwachting mag hebben van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde? Daar zal geen zon meer zijn, want God Zelf zal hun tot een Licht zijn. Op die nieuwe aarde zullen geen tranen gezaaid worden, daar zal men de dag van zijn geboorte niet meer vervloeken, gelijk een Jeremia. Daar zal niet meer gevonden worden een Paulus, die uitgeroepen heeft: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Dat zal een woonplaats zijn van de Kerke Gods, waar ze in zalige gemeenschap met elkander zullen leven. Zalige verwachting, gezegende verwachting, een God verheerlijkende verwachting! Als we daar verwachting van mogen hebben, dan verwachten we van deze wereld niet zo veel, want deze gaat voorbij met al haar begeerlijkheid. Maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid. Nu is het dikwijls oorlog om een stukje land, of om een stad, met het gevolg, dat duizenden sterven. In de achter ons liggende oorlog zijn vele miljoenen mensen gevallen door het zwaard en de honger. Hoe kan men toch van zulk een wereld nog zoveel verwachten? Verwacht toch niet te veel van het leven!

Vóór de laatste oorlog hebben we gevreesd, wanneer Duitsland aan het kanonnen maken was, dat God deze wel eens kon gebruiken tot een roede. Moeten we ook nu niet met verschrikking lezen, dat onze regering honderden miljoenen opeist aan bewapening? Zou het niet mogelijk zijn, dat God de wapenen daar stelt om elkander uit te roeien? Arme wereld, die een plaats is, waar haat en tweedracht gaan overheersen en men elkander het licht in de ogen niet gunt. Daar zijn familietwisten, kerktwisten, politieke en maatschappelijke twisten. Kunt u begrijpen, dat, als Gods volk dicht bij God mag leven, ze hier bijna geen plaats meer hebben? Dat doet ze met de dichter soms uitroepen: Ik ben, 0 Heer', een vreemd'ling hier beneên; Laat Uw geboôn op reis mij niet ontbreken. Een nieuwe aarde, waarvan het gevolg zal zijn, dat er gerechtigheid wonen zal. Die mensen zullen in een rechte verhouding staan tegenover hun Schepper, Adam, in ware gerechtigheid en heiligheid, geschapen zijnde, had een zalige gemeenschap met God. Wanneer daar dan geschapen zal zijn een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, zal de duivel voor eeuwig gekluisterd worden in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer. Die zal het verdoemend vonnis voor eeuwig ontvangen. De dood, die door Christus verslonden is, zal geworpen

worden in de poel, die brandt van vuur en sulfer. De zonden, waar Christus verzoening voor gedaan heeft, zullen voor eeuwig weggedaan worden.
We vinden nog, dat de hemelen opgerold zullen worden als een doek en dat Christus zal verschijnen op de wolken des hemels, om hetgeen Hij verworven heeft op Golgotha, te maken tot herstelling. Toen de mens gevallen was, vermoordde Kaïn zijn broeder Habel, waarin bevestigd werd, dat de aarde vervuld was met twist en wrevel. God werd de eerste aarde zo moe, dat Hij ze door de zondvloed verdorven heeft. Maar het water heeft de zonden niet weggespoeld! Toen heeft God gezegd, dat Hij de aarde niet meer zou vervloeken om des mensen wil.
Het is een eigenschap van Gods volk, dat ze niet kunnen leven zo ze willen. Het is hun een smaad, dat ze niet volmaakt voor God kunnen leven. Dit is een eigenschap van het waarachtige leven. Maar ze hebben een lichaam mee te dragen, dat besmet is met aanklevende verdorvenheden. Dit komt bij de een openbaar in zijn karakter en bij de ander in zijn natuur. Soms hatelijk en opstandig, spoedig beledigd soms, waardoor openbaar komt, dat er van de mens totaal niets deugt. Hebben ze daar smart van, dan doet het hen soms uitroepen, met de apostel Paulus: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Dit zijn ze onderworpen, omdat hun vlees niet wedergeboren is. Vandaaruit mochten we elkander wel leren verdragen en biddende zijn voor elkander, want we zijn vlees! Daarom zal er straks zijn een nieuw lichaam, dat gezuiverd en gereinigd is en waar het beeld Gods in te zien zal zijn. We zullen de Zone Gods gelijk zijn in onsterfelijkheid en onverderfelijkheid. In de dag der opstanding zal het geldende zijn van degenen die gesteld zijn aan Zijn rechterhand: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders! beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Een Koninkrijk, waarin gerechtigheid wonen zal en waar Efraïm Juda niet zal benijden, en Juda Efraïm niet zal benauwen. Daar zal gerechtigheid en broederlijke liefde wezen, als vrucht van die oudste Broeder, die herstelling van hemel en aarde teweeggebracht heeft. Nu is het niet geopenbaard wat we zijn zullen, maar we zullen Hem gelijk wezen, zoals Hij is. En is Christus verhoogd en verheerlijkt ten hemel gevaren, alzo zullen onze lichamen, die nu sterfelijk en verderfelijk zijn, even gelijk worden en wij zullen ontvangen de erfenis, die in de hemelen bewaard wordt. Dan zal daar een aarde zijn en een hemel, waar men de klacht niet meer zal doen, dat men alleen op de wereld staat en het soms is, alsof men geen vrienden of metgezellen meer heeft. Daar zal het bewaarheid worden: 't Rechtvaardig volk zal welig groeien; Daar twist en wrok verdwijnt, Zal alles door de vrede bloeien. De apostel zegt: Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont. Daar zal geen smart en pijn meer zijn. Die dan verdriet heeft over kind, over vader of moeder, of wat dan ook, dáár zal geen verdriet meer zijn. Geen vrees voor dood, geen vrees voor hitte en kou. Geen vrees voor de machten der natuur, maar daar zal alles volmaakt wezen, door gemeenschap met de oudste Broeder. Daar zal een schare zijn, die niet te tellen is, want ze zullen komen van oosten en van westen, van zuiden en van noorden. Is dit nu niet een gezegende verwachting voor Gods arme volk? Hier geen thuis, maar ze zullen een thuis verkrijgen, waar ze eeuwig zullen rusten, waarvan de apostel Paulus zegt: Want wij, die geloofd hebben, gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft. Dat het tot, opwekking zoude zijn, wanneer we met veel zorgen gekweld worden. Daar zullen geen ouders of kinderen meer zijn, maar volmaakt zal men dragen het beeld Gods in Christus Jezus. Dat dan dit het middelpunt zoude zijn, de lust Hem te verhogen, Hem te verheerlijken, waarvan we nog zingen uit psalm 89: 1.

TOEPASSING.

Als toepassing zouden we de volgende tekst nog kunnen lezen: Daarom geliefden, verwachtende deze dingen, benaarstigt' u, dat gij onbevlekt en onstraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede. Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, verwachten wij die dag? Want die dag zal zeker komen, waarin we allen geopenbaard zullen worden en we zullen, een grote witte troon zien en Christus daarop zittende. Die dag komt, dat we staan voor God en God zal oordelen naar hetgeen in de boeken bevonden zal worden. Gezegende dag voor al Gods volk, wanneer dat vonnis uitgesproken is en de elementen der aarde brandende zijn voorbijgegaan. Petrus wekt hierop: Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont. Daar zal

bevestigd worden: Waar liefde woont is God. Daar zal alleen liefde heersen. Geen hoop, geen geloof zal daar meer zijn, maar alleen liefde! Een liefde uit de hemel en een liefde op de aarde en alle vijandschap in de hel. Daarom broeders, benaarstigt u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken, want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Het is nog het heden der genade. Onderzoekt uzelven en bedenkt wat voor mensen we zijn! Lot moest uit Sodom, maar hij zat er met zijn vrouw zo aan vast, dat, toen de dag kwam, zij er uitgedreven moesten worden! Haast u om uws levens wil! Die dag breekt aan, dat we voor God moeten verschijnen. Zouden we ons niet moeten benaarstigen om te ontvlieden de toekomende toorn? Neemt ge bij uzelven waar, dat ge vast zit aan het tijdelijke, aan het vergankelijke? Bedelt dan aan de troon der genade om los gemaakt te worden hier op aarde van het vergankelijke. Vreselijk zal het zijn om onbekeerd te sterven, want daar zal de man de vrouw verteren en de vrouw de man, de kinderen de ouders en de ouders de kinderen. Het zal vreselijk zijn, het verwijten aan elkander, dat ze elkander niet vermaand hebben, de wereld met haar vermaak en genot gezocht te hebben en met dezelve verloren zijn gegaan. Gods Woord leert ons, door de mond van Salomo: Koop de waarheid en verkoop ze niet, mitsgaders wijsheid en tucht en verstand. Hoe gaat men die kopen? Dit moeten we doen op onze knieën voor God.

Jongelingen en jonge dochters, gebeurt het wel eens, dat je in het verborgen op je knieën moet gaan om je verdriet uit te storten voor God? De wereld zal eens vergaan, benaarstigt u dan om bij God aan te kloppen. Vraagt naar de Heer' en Zijne sterkte en zoekt Zijn aangezicht geduriglijk! Je hebt niets te verliezen, want alles is verloren in je verbondshoofd Adam! Wat zal het straks voor jullie ook wezen om onsterfelijk en onverderfelijk voor God gesteld te worden. Getuigen de zonden tegen je en ga je vrezen nog ooit bekeerd te zullen worden. Hoort dan des Heeren Woord, dat leert, dat je nog onbevlekt en onstraffelijk gesteld kunt worden door die Borg en enige Middelaar. Een zaligmaker die u toeroept: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden! Mijn zoon, Mijn dochter, geef Mij uw hart! Vaders en moeders, We reizen naar de eeuwigheid! Het is nieuwjaar en als we het mogen beleven, wordt het straks weer oud. Hebt gij die verwachting, een nieuw jaar tegemoet te reizen dat nooit meer oud worden zal? Zijn er onder ons die voortgedreven worden en ongetroost hun dagen doorbrengen? Ziet hier een dierbare belofte uit Jesaja 54: Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten. En uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken, en uw poorten van robijnstenen, en uw ganse landpale van aangename stenen. Gaat u bedrukt hier over de aarde? Blijft dan hangen aan Christus, als die enige Middelaar. Gij dan, die God zoekt, grijpt dan moed in al uw zielsverdriet. Laat er geen stilzwijgen bij u gevonden worden. Heeft God genade verheerlijkt met medeweten voor eigen hart en leven en verwacht u naar Zijn belofte, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde? Wat zal het wezen, 0 Sion, om straks ertoe verwaardigd te mogen worden, daar te komen, waar treuring en zuchting zullen wegvlieden. Daar zal eeuwige blijdschap zijn! Verlost van pijn, verlost van smart, scheuring en verbreking.
Jesaja zegt ervan: De koe en de berin zullen tezamen weiden, haar jongen zullen tezamen nederliggen, en de leeuw zal stro eten, gelijk de os. En een zoogkind zal zich vermaken over het hol van de adder, en een gespeend kind zal zijn hand uitsteken in den kuil van een basilisk.
Houd dan moed, 0 pelgrim, en laat het meebrengen, dat we heilig, onberispelijk en onbevlekkelijk ons benaarstigen zouden. Om dan in die dag te verwachten, wat hier in het geloof gekend wordt. Om dan die gehoopte goederen te verkrijgen.
Eeuwigheid, 0 eeuwigheid, wanneer zult gij aanbreken! Om dan te verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar de Kerk God en het Lam de eer en de prijs en de dankzegging zullen toebrengen. Amen.

Dankgebed.
Slotzang: Psalm 121: 4.

Zegen.

Toespraak door ouderling Stoop in aansluiting op de nieuwjaarsherdenking.

Geliefde vergadering,

Vooraf wensen we uit de liefde van ons hart de raadgeving te geven van de apostel Paulus, die men vindt in Hebreën 13: 17: Zijt uw voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap geven zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.
Vervolgens wensen wij hem toe te zingen het eerste vers uit psalm 134, opdat hij mag staande blijven voor de leer der waarheid, welke zo aangevallen wordt. En het derde of laatste vers, om de zegeningen des verbonds te vragen voor zijn persoonlijk-, ambtelijk- en gezinsleven.
We hebben u genoemd psalm 134: 1 en 3.

Looft, looft nu aller heren Heer',
Gij Zijne knechten, geeft Hem eer;
Gij, die des nachts Zijn huis bewaakt,
En voor Zijn dienst in ijver blaakt.

Dat 's Heeren zegen op u daal';
Zijn gunst uit Sion u bestraal',
Hij schiep 't heelal, Zijn naam ter eer;
Looft, looft dan aller henen Heer'.

Een veilige thuiskomst

Zingen: Psalm 121: 1.
Lezen: 2 Samuel 19 vanaf vers 16 t.m. 40.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Hetgeen we gezongen hebben is een der liederen Hammaäloths. Deze vijftien liederen, die we vinden in psalm 120 tot en met 134, worden genoemd: De optochtsliederen of liederen der opgangen. Hier vinden we gelovige kerkgangers, die opgingen naar het huis des Heeren. Hier vinden we in de 121e psalm een kerkganger, die zegt: 'k Sla d' ogen naar 't gebergte heen, Vanwaar ik dag en nacht des Hoogsten bijstand wacht.
Welk gebergte heeft deze man bedoeld? Dit is geweest de berg Sion, waar het huis des Heeren stond, waar God sprak van boven het verzoendeksel! We vinden hier een geloofsdaad van een man, die alles van God verwachtte. Geen verwachting van de berg zelf, maar van God, die in Christus een God is van Zijn volk en kerk. Hij, verwachtte het zowel bij nacht, als hij dag. Op de dag ziet men onderscheid maar bij nacht niet. Het zaligmakend geloof belijdt zowel bij dag als nacht aangewezen te zijn op God en Jezus. Daarom is het een dierbaar geloof, want het wordt nooit beschaamd. Daarom is ook vervat in de Heilige Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is; en: Die in Hem gelooft zal niet beschaamd worden (1 Petrus 2: 6). Met volle verwachting buiten God worden we beschaamd. Daar deelt God niet mee, want Die erkent alleen Zijn werk. Is dit ook onze belijdenis? Mijn hulp is van den Heer' alleen, Die hemel, zee en aarde, Eerst schiep en sinds bewaarde? Vanaf dat God de hemel en de aarde geschapen heeft, tot nu toe, is Hij Dezelfde. Een God, Die zulk een scheppingswerk onderhoudt, op zulk een God kan men betrouwen! Het scheppingswerk doorgronden is onmogelijk. Maar, als we om ons zien de zon, de maan en andere hemellichamen, zijn we dan niet verwonderd over Zijn majesteit en macht? In Jeremia 31 vinden we, dat God het is, die de zon ten lichte geeft des daags, de ordening der maan en der sterren ten lichte des nachts.
Van die God verwachtte hij hulp en bijstand, voor hem was Hij een Wachter om hem voor struikelen te behoeden. Het geloof belijdt, onder een wakend oog te verkeren.
Wat hem dan ook zoude treffen, hetzij dagen, hetzij nachten; wat zijn: dagen van troost, of nachten van aanvechting, Hij is een Wachter, die zijn voet voor wankelen behoedt. Die man heeft geweten wat verdriet was. Verdriet kan vele oorzaken hebben. Maar Israëls God slaapt en sluimert niet en bij Hem kunnen we dag en nacht terecht. De hemeldeur is dag en nacht open en we mogen daar altijd aankloppen.
Paulus en Silas zongen hun psalmen in de nacht, wanneer ze verkeerden tussen de misdadigers. Want wanneer ze gebeden hadden, gingen ze lofzingen en het werd in de hemel gehoord. Dan gaat God van uit de hemel met hen handelen en zendt een aardbeving om hun banden los te maken. Hij, Israëls Wachter slaapt en sluimert niet. In aansluiting op het voorgaande vragen wij uw aandacht voor de veilige thuiskomst van David. Maar, bij die thuiskomst ontmoet hij drieërlei belijdenis, welke we onderscheiden in:

1e. Een huichelachtige belijdenis van Simeï.
2e. Een oprechte belijdenis van Mefibóseth.
3e. Een Godverheerlijkende belijdenis van Barzillaï.

Zingen Psalm 119: 36 en 38.

In de vorige predikatie hebben we stilgestaan bij het sterven van Absalom. Toen David de boodschap ontving, ging hij wenende naar de opperzaal en zeide: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon! Hierin kwam openbaar, dat het bij David in zijn vlees gevallen was. Dit in tegenstelling met Job, die, toen hij twaalf kinderen verloor, zeide: De Heere heeft gegeven en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd. Aäron verloor twee zonen, Nadab en Abihu, omdat ze vreemd vuur brachten voor het aangezicht des Heeren. En dan vinden we: Doch Aäron zweeg stil!
David kon niet aan de kant van God vallen. Er is wat voor nodig om, als God met slagen komt, dan aan de kant van God te vallen! Het gevolg is geweest, dat het volk, dat hem weer tot koning zou kunnen maken, nu Absalom gestorven was, steelsgewijze de stad binnenkwam. Verder vinden we dat
Joab tot de koning ging en zeide: Gij hebt heden beschaamd het aangezicht van al uw knechten! Is dit nu dezelfde man, die Uria, een Godvruchtig mens, om het leven liet brengen? Nu gaat hij treuren om een goddeloze zoon, die drievoudig de dood verdiend had. Het is geen wonder, dat Joab zegt: Want ik merk heden, dat, zo Absalom leefde en wij heden allen dood waren, dat het alsdan recht zou zijn in uw ogen. Zo sta nu op, ga uit, en spreek naar het hart van uw knechten. Daar schrok David wakker en stond op en zette zich in de poort! Nu vinden we een wonderlijke zaak. De stammen Israëls, waaronder we verstaan degenen die Absalom nagevolgd waren, gaan onderhandelen om hem weer terug te halen. Hier ligt een schone lering in, wanneer we gaan spreken over de Kerke Gods, die wel eens zelf de oorzaak kan zijn, dat Christus Zich verbergt. Daarvan vinden we in het Hooglied: Ik zal nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken, Die mijn ziel liefheeft.
We vinden, dat David zelf een boodschap stuurt naar die van Juda, door middel van de priesters Zadok en Abjathar. Wanneer de priesters de boodschap gebracht hadden, vinden we, dat het hart geneigd werd van de mannen van Juda als een enig man, zeggende: Keer weder, gij en al uw knechten! De koning ging dan terug naar Jeruzalem. Tijdens zijn opgang naar Jeruzalem, krijgt hij drie belijdenissen te horen, waarbij we uw aandacht wensen te bepalen. Ten eerste vinden we, wanneer de pont overvoer om het huis des konings op te halen, dat Simeï gekomen was met duizend man van Benjamin. Wat heeft die man bewogen om terug te keren? Was het de smart vanwege zijn zonden? Welneen, het was de vrees voor de straf en daarom noemen we zijn belijdenis een huichelachtige belijdenis. Wanneer zijn belijdenis waarachtig geweest was, zou hij zich waardig geacht hebben een kind des doods te zijn! Wanneer David moest vluchten heeft Simeï hem gevloekt en hem gehouden voor een Belials man die met bloed Overdekt was. Hij kwam het oordeel over hem uit te spreken, door te zeggen, dat de Heere het koninkrijk gegeven had in de hand van Absalom, omdat hij een man des bloeds was. Hij dreigde hem te doen stikken met slof en wierp met stenen. Toen hij wist dat Absalom dood was, was hij zich zeer welbewust, dat hijzelf een kind des doods was, want krachtens deze belediging was hij des doods schuldig! Achitofel wist ook dat hij een kind des doods was, maar wilde de eer aan zichzelf houden en wierp zich bewust in de dood.
Simeï was wel anders, maar niet oprecht. De duizend Benjaminieten, die hij bij zich had, heeft hij eerst wellicht verzameld om Absalom bij te staan en nu om zijn schuldbelijdenis kracht bij te zetten. Hij valt voor het aangezicht des konings, zeggende: Mijn heer rekene mij, niet toe de misdaad, en gedenke niet, wat uw knecht verkeerdelijk gedaan heeft, want uw knecht weet het zekerlijk, ik heb gezondigd. Hij bekent een misdaad gedaan te hebben en omdat hij gezondigd heeft, daarom ook schuld wil belijden. Maar hij belijdt niet, dat hij naar het recht van God de dood verdiend heeft en hel-, vloek- en doemwaardig geworden is.
Hier vinden we, hoever het kan gaan uit vrees voor straf. Hij aanvaardt niet het vonnis, des doods schuldig te zijn, maar hier komen zijn goede werken voor de dag. Hij gaat vertellen, dat hij de eerste was uit het ganse huis van Jozef, om David tegemoet te komen. Hij probeerde zich nog verdienstelijk te maken, maar in de grond van de zaak is hij een vijand gebleven. Als vrucht van zijn zonden is hij later ook gestraft geworden door Salomo. Abisaï zeide: Zou dan Simeï hiervoor niet gedood worden? Deze wilde er een rechtzaak van maken! Nu vinden we, dat de koning het hem niet vergeeft, maar Simeï ontvangt hier levensverlenging, want de uitspraak van de koning is: Zou heden iemand gedood worden in Israël? Dus hier geen strafgericht! De schuld was niet vergeven, maar bleef liggen!

Doch Simeï was gerust, hetgeen dus een valse bekering inhield. Simeï is wellicht meegegaan met de koning en zal zich wel goed hebben laten zien om te bewijzen, dat hij wel de koning beledigd had; maar, kijk eens wat ik nu ben voor de koning.
Dat God het niet vergeven had, is later duidelijk genoeg openbaar gekomen. Dit vinden we in
1 Koningen 2, waar we lezen, dat hij een huis in Jeruzalem moest bouwen, maar noch her- noch derwaarts mocht gaan en bij overtreding hiervan de dood moest sterven. Drie jaren was het goed gegaan, maar wanneer twee knechten wegliepen, vinden we dat hij ze wederhaalde uit Gath. Wanneer de koning Salomo dit geboodschapt werd ging hij Simeï zijn boosheid verwijten en gebood Benaja op hem aan te vallen, dat hij stierf. Zo is hij met bloed het graf ingegaan en moest hij met een onverzoende schuld voor God verschijnen. Tijdelijk uitstel van de straf gekregen, maar hij is verzonken onder het oordeel. Vele schuldbelijdenissen zijn niet oprecht en komen niet uit het hart! Wat komt het dikwijls voor hij krankheden, dat men belijdt zondaar te zijn, maar wanneer men genezen is, blijft de bekering op bed liggen en men gaat door. Dan is het geen oprechte belijdenis geweest. Dit vinden we ten tweede wel van Mefibóseth! We vinden nu, dat Mefibóseth ook afkwam, de koning tegemoet en hij had zich niet geschoren. Ook had hij zijn klederen niet gewassen van de dag af dat de koning was weggegaan. Mefibóseth was bedrogen geworden door Ziba! Want, toen David vluchten moest voor Absalom, kwam Ziba hem tegemoet met geschenken. Wanneer de koning
vraagt naar Mefibóseth, zegt hij: Zie, hij blijft te Jeruzalem; want hij zeide: Heden zal mij het huis Israëls mijns vaders koninkrijk wedergeven. Hij ging David vleien met een geschenk, zodat David Mefibóseth kwam te veroordelen en alles aan Ziba kwam te geven. Nu komt David terug en dan wacht Mefibóseth op de terugkomst van David.
Mijne hoorders, wanneer u met aandacht geluisterd heeft, is het u bekend, dat die man aan des konings tafel at en des konings gemeenschap heeft mogen ervaren en dat hij zijn erfenis heeft verkregen. Tijdens de vlucht van David had hij zijn voeten niet gewassen, noch zijn baard geschoren en was dus in de rouw gegaan. Hij is zeker wenende geweest, omdat hij de gemeenschap des konings moest missen, waarin men vindt het kenmerk van de oprechte. Die nu ooit kennis gemaakt heeft met die geestelijke David, dat is Christus, en dan Zijn gemeenschap en Zijn kracht mist, omdat Hij uit het gezicht is, moet en zal dat bewenen. Dit doet Job uitroepen: Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet. Dat doet de bruid uitroepen: Hebt gij Dien gezien, Dien mijn ziel liefheeft?
Mefibóseth moest te Jeruzalem blijven, uit oorzaak dat Ziba hem bedrogen had. Want hij had tot Ziba gezegd, dat hij hem een ezel moest zadelen om daarmede naar de koning te gaan. De ezel had Ziba zelf gebruikt en Mefibóseth had hij achtergelaten. Ziba meende, wanneer hij een kwaad gerucht aanbracht, dat hij de erfenis zou verkrijgen! En straks als de koning terug zou komen, Mefibóseth in het gericht zou komen, want hij had hetzelfde gedaan als Absalom. Want deze greep naar de kroon van zijn vader en Mefibóseth greep naar de kroon van zijn weldoener.
Ziet hier de goddeloze leugens van Ziba. David zou nu wel zeggen: Daar heb ik nu zoveel aan gedaan! Maar Ziba's hart zal zeker wel geklopt hebben, toen hij de koning tegemoet ging. Hij heeft geprobeerd de koning aan zijn kant te krijgen door vleierij. Wat kan een mens diep vallen en tot welke dingen kan hij in staat zijn! Maar ziet hier de oprechtheid van Mefibóseth, want deze kon niet buiten Christus leven en heeft in zijn leven met de daad bewezen een volgeling van Christus te zijn.
Mijne hoorders, bedenkt, dat wanneer we niet buiten Hem kunnen leven, dit ook meebrengt, dat we in oprechtheid voor Hem en onze naaste wensen te leven.
Zijn er onder ons, die in het diepst van hun hart hebben, dat het alleen Jezus is, waar het om gaat? Die zich bewust zijn, dat het buiten Hem zijn, hen in rouw brengt? Zijn er onder ons, die gezaligd zijn geworden, gemeenschap gehad hebben met Christus en zelfs tafel- en disgenoot geweest zijn? Die, wanneer Hij zich teruggetrokken heeft, de scheiding voelende, gaan vrezen met Mefibóseth, of deze Man nog ooit terug zal komen?
Toen Absalom op de troon zat, heeft Mefibóseth zeker gebedeld aan de troon der genade of God Absaloms troon wilde omverwerpen, omdat hij, koning David weer wilde aanschouwen in zijn schoonheid. Om die koning weer te mogen ontmoeten aan zijn tafel en met hem te mogen verkeren,

wat een eigenschap des geloofs is. Wanneer deze man de strijd volgde, heeft hij, zeker zijn ogen opgeslagen naar 't gebergte, om vandaar hulp en bijstand te bidden van Hem, begerende, dat Hij de troon des satans neer wilde werpen. Hij had zich voorgenomen zich niet te scheren, noch zijn voeten te wassen, voordat hij de koning zou zien. Een beeld van de levende kerk, waar het gaat om Christus, waar ze rouwende zijn om weer in gemeenschap met Christus te mogen komen. Eertijds hadden David en Jonathan een verbond gemaakt, en krachtens dat verbond heeft David Mefibóseth uit Lodebar gehaald en hem zijn erfenis gegeven. Hij mocht aan des konings tafel eten. Maar nu komt de koning terug en Mefibóseth gaat hem tegemoet. Nu gaat de koning hem een vraag doen: Waarom zijt gij niet met mij getogen, Mefibóseth? Hij wordt hier eigenlijk voor het gericht gedaagd!
Maar dan gaat Mefibóseth zeggen, dat zijn knecht hem bedrogen heeft. Want Mefibóseth had gezegd: Ik zal mij een ezel zadelen en daarop rijden en tot de koning trekken, want uw knecht is kreupel. Daartoe heeft hij uw knecht bij mijn heer de koning valselijk aangedragen, doch mijn heer de koning is als een engel Gods; doe dan, wat goed is in uw ogen. Mefibóseth gaat hier zijn onschuld bewijzen, maar zegt erbij: Doe dan, wat goed is in uw ogen.
Ben ik een kind des doods, hier ben ik! Ziet hier, een oprechte belijdenis van een man, die ook eertijds gezegd had: Wat is uw knecht, dat gij, omgezien hebt naar een dode hond, als ik ben? Hij onderwerpt zich in alles aan de majesteit van de koning. Want uw knecht is kreupel! Dit als gevolg van een val, die hij gemaakt had. Hij is zich dus zijn onwaardigheid bewust. De koning kan met me doen naar zijn welbehagen! Ziet hier een begenadigd mens, die dit geworden is vanwege het verbond van David en Jonathan. Hij staat hier als een rechtloze. Ook de kerke Gods erkent in de doorleving, dat ze rechtloos zijn voor God, bekennende dat ze kreupel zijn.
Mefibóseth had geen recht meer. Geen recht op de erfenis meer, wanneer hij zegt: Want al mijns vaders huis is niet geweest dan maar lieden des doods. Je zou zeggen, met Mefibóseth is wat te beginnen. Het is wel anders als bij Simeï, want die beroemt zich de eerste te zijn!
David ziet hier nu een knoop voor zich en zegt tot Mefibóseth: Waarom spreekt gij meer van uwe zaken? Ik heb gezegd: Gij en Ziba, deelt het land. Indertijd heeft David gezegd, dat al wat van Mefibóseth was, nu van Ziba was. Ziba had hem brood en kaas gegeven en een man die zoveel gedaan had voor hem, wilde hij nu niet veroordelen. Maar nu wil dit ook niet zeggen, dat ze het land samen moesten delen. In de letterlijke zin houdt het in, dat het land weer van Mefibóseth was en dat Ziba weer zijn verzorger was met zijn knechten. Dat is in de grond de betekenis! En hier krijgt Mefibóseth de gemeenschap des konings terug en mag bij vernieuwing weer in het huis des konings komen.
Wanneer de bloedschuld betaald moet worden aan de Gibeonieten, ter oorzake van Saul, en God een hongersnood gezonden had, eisten de Gibeonieten zeven mannen om ze op te hangen te Gibea. Dan vinden we, dat David Mefibóseth verschoont, om het verbond, dat er lag tussen David en Jonathan.
We vinden hier een schone belijdenis van Mefibóseth. Het was hem niet om zijn erfenis te doen, maar het ging hem om de koning! Dat was zijn begeerte! Als we bij, vernieuwing weer eens gemeenschap mogen hebben met die gezegende Koning, zinkt alles van de wereld in het niet. Bij een dadelijke gemeenschap met Christus, wint Hij het boven goud en zilver en wat de mens ook kan bekoren. De bruid zegt ervan in Hooglied 8: Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten.
Zulk een belijdenis te doen is geen geringe zaak hoor! Mefibóseth kwam weer aan des konings tafel en mocht zijn aangezicht weer zien. Was hij in de rouw geweest, hij mocht zich vernieuwen door andere klederen aan te trekken.
Ten derde vinden we nog een Gode eer gevende belijdenis. Barzillaï, een man van in de tachtig jaren, die de Heere rijkelijk gezegend had. Wanneer David moest vluchten voor Absalom was Barzillaï hem tegemoetgekomen met eten. Wat hij door Gods zegeningen had ontvangen, gaf hij aan David en de zijnen tot onderhoud. En wanneer David terugtrekt naar de Jordaan, komt ook hij hem tegemoet om zijn blijdschap te tonen bij Davids terugkeer. David op zijn beurt wil die weldadigheid beantwoorden en verzoekt hem mede te gaan naar Jeruzalem. Dan vinden we hier een Godverheerlijkende belijdenis, waarin we vinden, dat hij meer gesteld was op Davids God, als op Davids offer! Ik ben heden tachtig jaren oud; zou ik kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad? Zou uw knecht kunnen smaken, wat ik eet en wat ik drink? Zou ik meer kunnen horen naar de stem der zangers en zangeressen? En waarom

zou uw knecht mijn heer de koning verder tot een last zijn? Die man was zich bewust, dat hij moest, maar ook dat hij kon sterven, Hij had geen behoefte meer aan de wereld, aan de zangers en het genot van het koninklijk paleis. Gezegende zaak als men op zulk een ouderdom geen behoefte meer heeft aan Jeruzalem, maar aan God! Zich bewust zijnde van de vergankelijkheid, wijst hij alles van de wereld af. Al het schoons en de blijdschap van de wereld begeerde hij niet meer! Het graf was voor hem bereid, want hij verwachtte het hemels Jeruzalem, om daar de Koning der koningen te aanschouwen. Gezegende zaak, als onze plaats bereid is in de heerlijkheid. David wilde weldadigheid aan hem bewijzen, maar Barzillaï verwachtte de weldadigheid des hemels, van die eeuwige Verbondsgod.
Barzillaï bracht hem aan de Jordaan, maar keerde dan weder tot zijn plaats, om daar te wachten tot hij afgehaald werd uit deze benauwde en beroerde wereld en dan in te gaan in de rust, die daar overblijft voor het volk Gods. Het schoonste werd hem hier voorgesteld, maar hij had geen behoefte meer. Bij het ouder worden zinkt de geest in en men gaat zich minder bekommeren over deze wereld. Barzillaï wijst alles af, maar wilde er wat tegenoverstellen en zegt: Daar is uw knecht
Chinham, laat die met mijn heer de koning overtrekken, en doe hem, wat goed is in uw ogen. Chinham was een van de zonen van Barzillaï, wat we vinden in 1 Koningen 2: 7. Daar vinden we, dat David tot Salomo zegt, hem weldadigheid te bewijzen en hem te doen zijn als degenen, die aan des konings tafel eten. Voorts vinden we, dat David zegt: Chinham zal met mij overtrekken en ik zal hem doen, wat goed is in uw ogen, ja alles wat gij van mij begeren zult, zal ik u doen. In deze nodiging van David ligt nog een lering, want het is ook bij David zeker geweest wat we vinden in psalm 122: Kom, ga met ons en doe als wij, Jeruzalem, dat ik bemin. Voor Barzillaï was het niet meer nodig. Zijn leven was dienstbaar geweest aan de hemelse Koning en hij verwachtte in te gaan in dat hemelse Jeruzalem. Maar in hoeverre geven wij gehoor aan de nodiging: Kom, ga met ons en doe als wij? Is het u beter te gaan tot de zangers en zangeressen van de wereld? Of bent u tevreden met uw boerderij, met uw tuinderij, met uw huis of bezittingen? Dat bij u gevonden worde, wat we nog zingen uit Psalm 73: 13.

TOEPASSING

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, ik heb een gewichtige vraag! Zijn we wel eens schuldenaar voor God geweest? Bekennen we met Mefibóseth, dat we alle recht verloren hebben? Bekennen we: wij zijn kinderen des doods en hebben alle recht verloren?
Simeï zeide gezondigd te hebben, maar hij achtte zich geen kind des doods en behoefde daarom niet om genade te smeken. Ik ben gekomen, dat was voor hem genoeg. Houdt in gedachtenis: In deze houding zullen we nooit buigen onder de majesteit Gods in schuld en boete. Het vonnis blijft dan ook liggen. Simeï heeft nooit Ieren kennen de vergeving der zonden. Hij heeft dit bitter moeten ervaren. Bedenkt, als we nooit oprecht voor God in de schuld geweest zijn, zullen we God ook niet rechtvaardigen. Dan gaat het niet over hemel of hel, maar dan zal het gaan over de rechtvaardigheid Gods. Dan zal men bekennen, dat het rechtvaardig is, als we verdoemd worden. David handelde met Mefibóseth uit het verbond. En krachtens het verbond der genade is die Middelaar ter helle nedergedaald, dat is, tot de diepste diepte van onze val, om zondaren te redden krachtens Zijn verbond. Om op hen toe te passen Zijn verbondsbloed, zodat ze weer in gemeenschap komen met Christus. Heeft God genade verheerlijkt, dan zal men, in de doorleving, zich verheugen in Zijn tegenwoordigheid en treuren in Zijn afwezigheid. Dat is het leven van de Kerke Gods! Wanneer ze Hem missen, zullen ze omdragen een kleedje van rouw, want ze moeten missen de gemeenschap en de zoete invloeiingen des Geestes! Dan zal de duivel pijlen afschieten en gaat de vraag soms rijzen: Is het wel waar geweest? Wat zal er bij Mefibóseth omgegaan zijn tijdens de afwezigheid van David! Maar wat zal hij mede verblijd geweest zijn als de koning in Jeruzalem gekomen is. Bij vernieuwing heeft hij mogen ervaren de trouw van de gezegende Middelaar. De verklager der broederen heeft beschuldigingen tegen hem ingebracht bij de koning. Maar wanneer hij in Jeruzalem komt, met de koning, wordt vervuld wat we vinden in Romeinen 8: 33: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het Die leeft om altijd voor Zijn Kerk te bidden. Gezegende zaak, als we in de doorleving mogen ervaren, uit psalm 130: Zo Gij in 't recht wilt treden, 0 Heer', en gadeslaan Onz' ongerechtigheden, Ach, wie zal dan

bestaan? Maar neen, daar is vergeving, Altijd hij U geweest; Dies wordt Gij, Heer', met beving, Recht kinderlijk gevreesd.
Oud geworden zijnde, is het een gezegende zaak, als men met Barzillaï mag ervaren, dat de dood verslonden is tot overwinning! Verzoend met de dood! Kan er nog schoner op aarde gekend worden? De koning nodigde Barzillaï mee te gaan, maar hij ging niet. Elke predikatie is een nodiging met die Koning mee te gaan. In wezen was het bij die man goed, maar wat doen wij met de nodigingen? Ook afwijzen? Dan zullen we straks ook afgewezen worden! Christus is op aarde geweest om de zaligheid te verwerven. Wat zal het eens wezen, als de Kerk gaat sterven! Dan vinden ze een geopende poort, om binnen geleid te worden. Daar behoeft David niet meer te vluchten voor Absalom en Mefibóseth zal daar niet meer kreupel zijn. Geen rouw zal daar meer zijn, maar ze zullen huppelen van zielevreugd. De Heere, Die rijk is in barmhartigheid, zegene de waarheid.

AMEN.

Slotzang: Psalm 84: 6.

Zegen.

Den lande verbeden

Zingen: Psalm 145: 6 en 7.
Lezen: 2 Samuel 21.

Votum.
Zegen.

Gebed.

We zijn begonnen met het zingen uit de 145e psalm: De HEER' is recht in al Zijn weg en werk: Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk.
Mijne hoorders, wat zijn soms de wegen en werken Gods wonderlijk! Maar, naar Zijn raad en voorzienig bestuur gaat Hij met Zijn Kerk handelen. We vinden in de drieëndertigste psalm: Maar d' altoos wijze raad des HEEREN Houdt eeuwig stand, heeft altoos kracht; Niets kan Zijn hoog besluit ooit keren.
God voert Zijn raad uit en dit doet Hij met de wereld in het bijzonder en met de Kerk in het bijzonder. Wanneer nu God Zijn raad uitvoert, kunnen wij niet altijd bekijken, dat hetgeen Hij doet, ook recht is! We vinden van Job, dat hij was oprecht en vroom en Godvrezende en wijkende van het kwaad. Daarvan zeide de Heere tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand op de aarde is gelijk hij, een man, oprecht en vroom, Godvrezende en wijkende van het kwaad. Die man verliest op één dag al zijn kinderen en al zijn bezittingen. Maar dan getuigt hij, dat de Heere recht is in al Zijn werk en zegt: De Heere heeft gegeven en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd. En wanneer hij er de pestzweren nog bij kreeg en zich zat te schrappen en neder zat in het midden der as en zelfs zijn huisvrouw zeide: Zegen God en sterf, kon hij zeggen: De HEER' is recht in al Zijn weg en werk.
Jakob kon het aanvankelijk niet zien, dat de Heere recht deed, want hij riep uit: Gij berooft mij van kinderen! Jozef is er niet en Simeon is er niet; nu zult gij Benjamin wegnemen. Al deze dingen zijn tegen mij! Maar wanneer Jakob later Jozef ontmoet, kon hij zeker zeggen: De HEER' is recht in al Zijn weg en werk.
Jeremia kon het niet zien, dat de HEERE recht was, wanneer hij zegt in Klaagliederen 3.: Ik ben de man die ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid. Hij heeft mij geleid en gevoerd in de duisternis en niet in het licht, Maar hij zegt ook het recht te erkennen, en dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat wij niet vernield zijn en dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben.
David, wanneer hij moet vluchten voor zijn zoon Absalom, mag door alles heen bekennen: De HEER' is recht in al Zijn weg en werk.
Mijne hoorders, waarom komt God soms zulke proefwegen te houden met Zijn Kerk? Waarom komen ze soms zo in de banden? We zouden dan soms zeggen: Kan dat nu niet anders? Moet het nu door zulk een pijnlijke en smartelijke weg heen? Maar in hetzelfde vers vinden we: Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht; Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht; Dat, ongeveinsd, in 't midden der ellenden, Zich naar Gods troon met zijn gebeên blijft wenden.
God geeft kruis en banden om Zijn volk bij de deur te houden! We leven in een welvaartsstaat en wie heeft God nog nodig? Allerwege heeft men met God afgedaan! Een beetje godsdienst en verder leeft men alsof er geen God meer is. En nu zijn het Zijn liefste kinderen en gunstelingen, die door de zwaarste beproevingen heen moeten. Dat doet Hij, om ze te binden aan de genadetroon. Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht. Job mocht het ervaren: Ik weet, mijn Verlosser leeft. Nochtans was hij in het midden der ellenden! En wanneer hij op zijn plaats was en mocht buigen onder de majesteit van God, komt Deze hem tegemoet met vele rijkdommen. En Job leefde na dezen nog 140 jaren. Asaf zegt in psalm 73: Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. Maar, wanneer zijn ogen ervoor geopend worden, vinden we in het 17e vers: Totdat ik in Gods heiligdommen inging en op hun

einde merkte. Toen ging hij zijn kruis omhelzen! Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde! Die nu volharden zal, al gaat het door Baca's vallei, zal vertroost worden, want Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht. Al is het door nog zoveel strijd heen, daar ligt de belofte: Hij geeft de wens van allen, die Hem vrezen. Er zal er niet één tevergeefs in nood aan God hangen, want Hij geeft de wens van allen die Hem vrezen; Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.
David besluit verder, dat God bewaren zal de ziel die Hem bemint. Al is het door verdrukking en banden, in dit alles bewaart Hij ze tot Zijn eeuwig koninkrijk. Maar daarentegen verdelgt Hij, die Hij goddeloos bevindt; dat zijn degenen, die zich niet willen buigen onder de rechten en deugden van God. Dan eindigt hij dat God het goed gedaan heeft: Mijn blijde tong zal roemen in den HEER', En alle vlees zal juichen tot Gods eer.
In aansluiting op het voorgaande vragen wij uw aandacht voor 2 Samuel 21: 14, het laatste gedeelte:

Alzo werd God na dezen den lande verbeden.

We wensen dit te verdelen als volgt:

1e. De oorzaak van de honger.
2e. Het onderzoek naar de honger.
3e. Het wegnemen van de honger.

Zingen: Psalm 33: 6 en 10.

In de vorige predikatie hebben we stilgestaan hij Davids terugkeer en hoe hij weer koning geworden is over Israël. In aansluiting hierop vinden we nog een stukje van Seba, een Belialsman, die opstond tegen het gezag van de koning. Maar door middel van een wijze vrouw wordt het hoofd van Seba genomen en over de muur, voor Joab neergeworpen. Het land was nu weer in rust gekomen. Maar in dit hoofdstuk vinden we verzoening van een onverzoende schuld. Want we vinden, dat er in Davids dagen een honger was van drie jaren. Die honger had een oorzaak en David gaat een onderzoek instellen naar de oorzaak van die honger. David gaat door middel van de urim en thummim de mond des Heeren raadplegen. Bij monde van Mozes had God gezegd, dat, wanneer ze niet in Zijn inzettingen zouden wandelen, ze bezocht zouden worden met drie hoofdplagen. Eén van de drie hoofdplagen vinden we hier bevestigd en wel de onvruchtbaarheid. We zouden haast zeggen: Hoe is het mogelijk, dat David drie jaren wachtte om de Heere te raadplegen. Wanneer het echter één jaar geweest zou zijn, had men kunnen zeggen, dat de Heere een onvruchtbaar jaar gegeven had. De catechismus leert ons, dat vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede en alle dingen, niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen. Maar nu een driejarige honger over het ganse land! David gaat dan ten laatste door middel van de hogepriester, die de urim en thummim droeg, de HEERE om raad vragen. Dan gaat de HEERE David ervan in kennis stenen, dat er een nationale schuld op hen rust, ter oorzake van het huis van Saul, die getracht heeft de Gibeonieten uit te roeien. Wanneer we de geschiedenis in het kort verhalen, vinden we, dat, wanneer de Gibeonieten horen wat Jozua met Jericho en Ai gedaan heeft, ze arglistig gingen handelen. Zij stelden zich aan als gezanten en namen oude zakken op hun ezels en oude gescheurde wijnzakken. Ook namen ze oude schoenen en klederen ter bescherming en al het brood dat ze bij zich hadden was beschimmeld. Zo gaan ze tot Jozua en vragen hem om een verbond met hen te maken. Opmerkelijk vinden we, dat ze zeggen, dat het is om de naam des HEEREN, uws Gods; want wij hebben Zijn gerucht gehoord en alles wat Hij in Egypte gedaan heeft. En ook wat Hij gedaan heeft aan de twee koningen der Amorieten, Sihon, de koning van Hesbon, en Og, de koning van Basan. Wat de Heere dus gedaan heeft aan de andere kant van de Jordaan. En dan zeggen ze dat ze gekomen zijn om een verbond te sluiten. Jozua raadpleegt de HEERE niet. Wel vinden we nog, dat de Israëlieten de broden bekeken hebben en dan geloven ze, dat die mensen een grote reis gemaakt hebben. Jozua, een godzalig mens, laat zich bedriegen, omdat hij geen hartekenner was. We hebben al eerder gezegd, dat David ook geen hartekenner was, hij werd ook bedrogen! Jozua stelt geen onderzoek in voor het aangezicht des HEEREN, maar kijkt alleen maar naar de broden en klederen en wat ze vertelden. Dan vinden we, dat

hij een verbond met hen sloot en dat hij hen bij het leven behouden zou. En dan vinden we dat de oversten der vergadering hun zwoeren, waarmede zij met een eed bevestigden, hetgeen Jozua hun beloofd had. De Gibeonieten zijn verblijd naar huis gegaan, dragende de wetenschap, dat ze niet uitgeroeid zouden worden.
En Jozua werd bedrogen.
Ziet eens, een man met zoveel licht bedrogen! Hij sloot met hen een verbond en kwam dit met een eed te bevestigen. Ze mogen nooit meer uitgeroeid worden. De Gibeonieten zijn verblijd naar huis gegaan. Het was hun wellicht wel ter ore gekomen, dat de Kanaänieten uitgeroeid moesten worden. Merk eens op, die Gibeonieten waren uit het geslacht van Cham. God had bevolen, dat al de Kanaänieten uitgeroeid moesten worden! En de Gibeonieten, die gekomen waren om een verbond te maken met Jozua, vertegenwoordigden daar hun vrouwen en kinderen en hun ganse stad. Die waren daar als plaatsbekledend, vertegenwoordigende hun ganse geslacht en ook hun nakomelingen. We lezen nu in het richterentijdperk, waarvan Samuël als laatste het ambt van richter vervulde, van Gibeonieten. Maar nadat Saul en David koning geworden waren is deze naam verdwenen, Toen heeft David ze genoemd de Nethinim, wat zeggen wil, de helpers van de priesters en de Levieten.
Wanneer Jozua nu hoorde, dat ze behoorden tot de Hevieten, (Gibeon was de hoofdstad der Hevieten) en te midden van hen woonden, vinden we, dat hij hen vervloekte. De Hevieten, die een overblijfsel zijn van de Amorieten, lagen mede onder de vloek besloten, want we vinden in Exodus 23: 32: Gij zult met hen, noch met hun goden een verbond maken. Aldus waren ook de Gibeonieten besloten bij de zeven volkeren, die uitgeroeid moesten worden en met wie Israël geen verbond mocht maken, zonder Gods aangezicht hierin te zoeken. Tot die volken behoorden de Hethieten en de Amorieten, de Kanaänieten, de Feresieten, de Hevieten, de Jebusieten en de Girgasieten. Wanneer Jozua nu zegt: Vervloekt zijt gijlieden, vinden we hier terug de vloek, die uitgesproken is door Noach, wanneer hij zeide: Vervloekt zij Kanaän; een knecht der knechten zij hij zijn broederen. Deze vloek rustte dus ook op de Gibeonieten. Maar Jozua gaat ze aanstellen als houthouwers en waterputters. En dan vinden we, dat ze zo verenigd zijn, dat ze zeggen: En nu, zie, wij zijn in uw hand; doe gelijk het goed en gelijk het recht is in uw ogen ons te doen. In deze geschiedenis liggen nogal wat leringen.
Mijne hoorders, deze mensen kwamen tot Jozua met beschimmeld brood en met versleten schoenen, voorgevende in verschrikkelijke omstandigheden te verkeren! Jozua, daarin gelovende, maakte met hen een verbond! Maar wanneer een oprechte, dus zonder bedrog, tot Christus zou komen, zich bewust zijnde van zijn erbarmelijke staat voor God, is God bereid om met de Zondaar een verbond te maken. Bij de Gibeonieten zat er echter bedrog achter, zij zochten hun voordeel! We vinden dat Jozua ze aan gaat stellen als houthouwers en waterputters en ze zijn verspreid geworden onder de priesters en de Levieten. Daar moesten ze het minste werk gaan doen. Een knecht der knechten gaat hier in vervulling. In de grond maakte Jozua van hen dienstbaren, slaven.
Over Cham wordt door Noach geen vloek uitgesproken, maar er staat: Vervloekt zij Kanaän. Alle poging, om uit Noachs Godsspraak af te leiden, dat Cham vervloekt is en dat daarmee al zijn nakomelingen, al de volken, uit hem voortgekomen, door Gods vloek zijn geslagen, doet aan het Schriftwoord geweld aan. Met name ontbreekt hier alle grond voor de aanwending van dit Schriftwoord tot verdediging der slavernij van negers of andere mensen van donkergekleurd ras.
Maar we vinden nu, nadat ze zoveel jaren gewoond hadden onder Israël, dat Saul ze zocht uit te roeien. Hij had geen lust om God te vrezen, maar wel om mensen te behagen. Wanneer hij dit gedaan heeft, is niet precies bekend; daar zwijgt Gods Woord over. Maar ons vermoeden is, dat hij dit gedaan heeft, toen hij in Nob de priesters deed vermoorden door Doëg, de Edomiet. Dat ook toen een aanslag gepleegd is op de houthouwers en de waterputters (wat dus waren de Gibeonieten) en ze aldus uit te roeien. We vinden in Mattheus 5: 33, dat Christus zegt: Gij zult de eed niet breken, maar gij zult de Heere uwe eden houden. God neemt het zeer nauw met verbondsbetrekkingen, wat we ook vinden van Adam, want als hij het verbond der werken verbreekt, dan is het gevolg daarvan een drievoudige dood. God neemt het dus zeer nauw.
We vinden nog van Zedekia, dat hij de eed verbrak, die Nebukadnezar hem hij God had doen zweren (2 Kronieken 36: 13). Dan neemt God het Zedekia zeer kwalijk, dat hij het verbond verbroken heeft en daardoor kwam het oordeel over het huis van Israël. Nu vinden we hier, dat Saul als hoofd en koning,

de eed verbrak en daardoor over het land een nationale schuld bracht. En God gaat nu wegens die nationale schuld de zonde bezoeken. Denkt u eens in, het was misschien veertig jaar later, dat God de ongerechtigheid der vaderen komt te bezoeken aan de kinderen en de kindskinderen. Is dat nu billijk? De Heere is recht in al Zijn weg en werk! De wegen Gods kunnen soms wonderlijk zijn. Daarom mochten we ons wel wachten voor de zonden, ook wat ons nageslacht betreft, God had de zonden van Saul wel bezocht in het hem ontnemen van zijn koninkrijk. Saul is de vreselijkste dood gestorven! Door zelfmoord te plegen is hij in de rampzaligheid terechtgekomen. Maar ook zijn volk is medeplichtig geweest om met een volk, waarmede ze in eed verbonden waren, te breken. En nu komt God op die schuld terug en zendt een driejarige honger. Een honger, die op het laatst zo erg was, dat David gaat onderzoeken, wat daarvan de oorzaak was. En dan wordt David geopenbaard, dat er een nationale schuld ligt, ten opzichte van de Gibeonieten. De oorzaak van de honger was dus, dat Saul getracht heeft de Gibeonieten uit te roeien. De Gibeonieten stonden met een eed in een verbond met Jozua.
Dit verbond ging ook van kind tot kind! Het werd niet verbroken, wanneer het geslacht uitgestorven was, maar het zou zich voortplanten over hun nageslacht. Dit vinden we nog bevestigd in psalm 105: Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des Woords, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten. Des verbonds, dat Hij met Abraham heeft gemaakt en Zijns eeds aan Izak.
David wordt de oorzaak van de driejarige honger bekend gemaakt. Gaat hij nu een biddag uitschrijven? Neen. De Heere is recht in al Zijn weg en werk! Hij gaat naar de Gibeonieten en zegt: Wat zal ik ulieden doen, en waarmede zal ik verzoenen, dat gij het erfdeel des Heeren zegent? Waarop hij als antwoord ontvangt, dat het niet te doen is om goud of zilver, of om iemand te doden in Israël, maar om de man, die getracht heeft hen te verdelgen.
Geef ons zeven zonen van het huis van Saul, dat we die de Heere ophangen te Gibea Sauls. Een vreselijke eis. Zeven is een vol getal. Zij moesten opgehangen worden om God te verzoenen. Nu zegt de koning: Ik zal hen geven. Nochtans gaat hij onderscheidenlijk handelen. Want we vinden, dat hij de kreupele Mefibóseth verschoonde! Het zal David moeilijk geweest zijn om te besluiten, want er lag een eed tussen hem en Saul, maar ook een eed tussen hem en Jonathan! Dit vinden we van Saul in 1 Samuël 24 en van Jonathan in 1 Samuël 20. Wat moest David beginnen? Hij staat hier voor een gewichtig punt! Jonathan gezworen en Saul gezworen! Moest hij nu de eed verbreken? We vinden van Jozua, toen hij een verbond sloot, en de HEERE niet raadpleegde, dat hij verbonden was aan de Gibeonieten. Want een eed, eenmaal gezworen, mag niet verbroken worden. Maar dat David de eed tegenover Saul gehouden heeft, heeft hij bewezen in Mefibóseth, maar ook in Isboseth, de zoon van Saul. Want hij liet de moordenaars van Isboseth doden, hoezeer ze ook op bodenloon gerekend hadden. Maar de eis van verzoening over het verderf der Gibeonieten was Gods gebod en niet Davids daad. Het was dus ook geen schenden van zijn eed! God komt te bezoeken de ongerechtigheid van Saul. En dan zegt David: Ik zal hen geven. Toen nam hij de twee Zonen van Rizpa, de dochter van Aja en vijf zonen van Merab. Het is ons allen wel bekend, dat Merab, de dochter van Saul, eertijds aan David beloofd was tot vrouw (1Samuël 18: 19). Dus hij leverde zeven zonen van Saul uit en die worden opgehangen te Gibea Sauls. Bij het uitleveren van de vijf zonen van Merab is ook Sauls verraad gestraft geworden. Saul had Merab aan Adriël gegeven, na haar aan David beloofd te hebben, met het doel hem te tergen en tot toorn te verwekken. Daar hangen de zeven en ze werden niet alleen gehangen, maar gehangen in ketenen en ze werden zo lang openlijk tentoongesteld, totdat het oordeel zou ophouden door het zenden van regen op het land. Zij stierven als offers en verteerd geworden zijnde door de lucht, werden zij voorgesteld als verfoeilijk, omdat ongerechtigheid op hen werd gelegd.
Dit alles was in tegenstelling met hetgeen Mozes, geboden had in Deut. 21: 23: Zo zal zijn dood lichaam aan het hout niet overnachten; maar gij zult het zekerlijk ten zelven dage begraven; want een opgehangene is Gode een vloek.
Maar het betrof hier een buitengewoon geval, want deze waren niet opgeofferd aan de gerechtigheid des volks, maar om de misdaad des volks. We lezen nu dat Rizpa, Sauls bijwijf, een tent spande en ervoor zorgde, dat de gehangenen behoorlijk werden bewaakt. Niet om het vonnis teniet te doen, want zij moesten blijven hangen totdat God regen zond.
Neen, geduldig onderwerpt zij zich. En hiermede geeft zij doelloos toe aan haar smart en legt zij getuigenis af van haar liefde. En ook hiermede bewijzende, dat haar zonen niet stierven om eigen

zonden, maar om de zonden huns vaders. Daar is Rizpa dag en nacht wakende geweest, terwijl David en de Gibeonieten lagen te slapen. We vinden hier de moedersmart, die haar kinderen zag hangen. Wat moet dat geweest zijn voor die vrouw! Twee mannen voor haar ogen opgehangen, twee zonen door de wrede vloekdood weggenomen. Ze heeft dag en nacht gewaakt om het roofgedierte weg te jagen. Hoe lang zal er overheen gegaan zijn, dat die moeder wakende geweest is? Het is niet bekend hoe lang dit geweest is, maar het moet wel smartelijk voor haar geweest zijn, dat zelfs, nadat het was gaan regenen, David verzuimd had, de dode lichamen weg te nemen. We vinden nu, dat het David werd aangezegd, wat Rizpa, de dochter van Aja, gedaan had en dat ze nog altijd doende was om de lijken te beschermen. We vinden ook, dat David opgewekt werd om het huis van Saul te eren en dat hij de beenderen van Saul en de beenderen van Jonathan, zijn zoon, en de beenderen der gehangenen nam en ze liet begraven in het land van Benjamin, te Zela. Wanneer we dit overbrengen tot onze lering, zien we, dat de vloek der zonden, krachtens de bondsbreuk in Adam, op het ganse nageslacht ligt. Die vloek heeft God bezocht aan Zijn Zoon Jezus Christus. Saul had gezondigd, maar zijn zoons werden opgehangen! Adam had gezondigd, maar Christus als Borg en Middelaar is plaatsbekledend, als Borg en Middelaar, gehangen aan het kruis. Daarmede heeft Hij vervuld, wat we vinden in Jesaja 44: 3: Want Ik zal water gieten op de dorstigen en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen.
Daar ligt ook een schuld op Adams nageslacht! Een schuld op de Kerke Gods! En elkeen die zalig mag worden, zal aan de weet komen, dat er een onverzoende schuld ligt!
We vinden van de Gibeonieten, dat ze niet te verzoenen waren door goud of door zilver en het niet te doen was om iemand te doden in Israël, maar de man die hen ten iet gemaakt had, daar ging het om! Ze eisen betaling voor de schuld, die gemaakt is. En nu met eerbied gesproken, eist God betaling voor de schuld. We hebben door onze zonden de drievoudige dood en vloekdood op onze hals gehaald. Want er staat toch geschreven in Galaten 10: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen. We liggen dus onder de vloek en de schuld en niemand zal ooit van die vloek afkomen, tenzij we leren kennen, door het dierbare geloof, dat de Heere verbeden is geworden. Verbeden door het bloed en de voorbede van Christus. Door Zijn offer op Golgotha, waar Hij uitgeroepen heeft: Het is volbracht. Houdt in gedachtenis, dat onze personele schuld nooit verzoend kan worden dan alleen door de vloekdood van Christus. Het geslacht van Saul is van de vloek afgekomen en daar is de Heere nooit meer op teruggekomen. Er was aan voldaan en de verzoening was geschied. Die zeven vertegenwoordigden het volk Israëls, want op het ganse volk lag de schuld en het ganse land leed honger. Zo vertegenwoordigde Christus de schuld van Zijn ganse Kerk, toen Hij Zich gaf aan het vloekhout op Golgotha. De zonen van Saul hebben zich niet vrijwillig gegeven, om de Heere opgehangen te worden. Christus heeft Zich vrijwillig gegeven om opgehangen te worden op Golgotha. De kruisdood is Hem ten deel geworden, wat betekent, dat men de hemel en de aarde niet meer waardig is. Door het zwaard te sterven is een eerbare dood en we vinden dus in de dood terug de schande die men uitgeleefd heeft. Christus heeft plaatsbekledend op Golgotha gehangen als een gevloekte en Hem is toegerekend geworden de schuld van Zijn Kerk. Daar was drie jaren honger en hoewel ze drie jaren geschreeuwd hebben van de honger en David gaat vragen, wat de oorzaak toch kan zijn, zegt God, dat er een openstaande schuld ligt. Laat het ook ons tot onderzoek leiden. Hebben we nog een openstaande schuld? God stapt nooit over de schuld heen, hoe wreed het ook lijkt, dat er zeven zonen gehangen moesten worden; hoe wreed het ook lijkt, dat Christus tot een spot en smaad hing en als zondeloze de vloekdood moest sterven! Deze zeven mannen waren niet schuldig aan wat hun vader gedaan had, maar ze gingen plaatsbekledend de dood in. God had de hemel gesloten, opdat er geen regen en dus geen eten meer zou zijn. Krachtens het verbond heeft God de hemel gesloten. Zowel de toegang, alsook de genadegaven kan God niet geven, tenzij dat Hij bevredigd is, en dat alleen door het bloed des verbonds om Christus Jezus, Die aan het vloekhout der schande gehangen heeft. Daarvan lezen we in 2 Korinthe 5: Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.
We vinden nu, dat God den lande verbeden werd. God liet het regenen. Wanneer we dit voor ons persoonlijk weten, mogen we leren kennen dat Christus voor ons de vloek gedragen heeft! Wanneer de zeven geofferd waren, was God tevreden. Wanneer Christus uitgeroepen heeft: Het is volbracht,

was God tevreden! En het voorhangsel des tempels scheurde van boven naar beneden, En nu leert elk kind des Heeren, wanneer die verzoening plaatsgehad heeft door het bloed des verbonds, dat ze God leren kennen als een God, die verzoend is en bevredigd.
En Hij gaf weer regen en vruchtbaarheid, zodat de regen een vrucht is van de voldoening van die zeven gehangenen. Zo verheerlijkt God Zich in een schuldige zondaar, wat alles een vrucht is van het verzoenend bloed van Christus, in Zijn lijden en sterven. We vinden in psalm 65: Gij bezoekt het land en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks; de rivier Gods is vol waters; wanneer Gij het alzo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.
Hij gaat uitgieten van de hemel overvloed van koren, most en olie, als we de verzoening voor ons persoonlijk mogen leren kennen. Bevredigd met God te zijn, dat Hij weer is onze God! Gezegende God en Vader, Die de dierbare Geest komt te zenden, waardoor het bewijs geleverd wordt van de verzoening. Dan gaat het water gieten en het gaat weer regenen. Een bewijs, dat God verzoend is en Hij die dierbare Geest zendt, wat ik nog eens duidelijk wil herhalen. Bedenkt, wanneer hier op aarde een schuld betaald is, is het genoeg, dat de kwitantie getekend is, er behoeft geen zegel meer op. Zo is het tegenwoordig geestelijk ook. Maar voorheen moest daar een zegel op en door dat zegel werd geschreven: voldaan, tevens de datum en de handtekening van de schuldeiser.
Mijne hoorders, nu de uitstorting van de Heilige Geest. Van die iets mogen leren kennen van de verzegeling des Heiligen Geestes is het zegel het bewijs, dat de schuld verzoend is en de ongerechtigheid vergeven is. Persoonlijk hebben we het meegemaakt, dat een notaris na vijf jaren ons gemaand heeft een openstaande rekening te betalen. Maar ik vond de kwitantie met het zegel. Was er nu geen zegel op geweest, zo was de kwitantie krachteloos geweest. Maar nadat hij mij ging bedreigen met vervolging, liet ik de kwitantie zien, met het zegel, dat door hem getekend was. Zo sprak hij mij vrij en verontschuldigde zich. Had ik nu die kwitantie niet gehad met het zegel, dan had ik weer moeten betalen. Wanneer nu de schuld verzoend is en de Heilige Geest het zegel erop komt te drukken, is het zegel het bewijs van voldoening dat God nooit meer op de schuld terugkomt.
De Gibeonieten hebben een andere naam gekregen: de Nethinim. De naam Gibeoniet was vanaf die tijd niet meer bekend. Ze werden als helpers en helpsters in de dienst des Heeren gesteld. Krachtens dat verbond werden ze ook onderhouden. Zelfs nog, wanneer Ezra en Nehemia teruggekomen waren uit de Babylonische gevangenschap, kwam de Nethinim nog mee terug. God stond in voor de Gibeonieten en hun verbond! Israël werd van de verzoening verzekerd doordat God regen gaf van de hemel. Zo wordt de Kerk verzegeld door de verzekering van de Heilige Geest. Verzekerd, dat God nooit meer op de schuld terugkomt. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. (Jesaja 54: 10).
Eenvoudig hebben we voorgesteld de verzoening van een nationale schuld, maar ook de noodzakelijkheid der verzoening van onze persoonlijke schuld, waarop God dan regen op de aardbodem geeft. Hiervan zingen we nog van uit de 65 psalm en daarvan het 6e vers.

TOEPASSING.

Bij de aanvang zeiden we, dat deze Gibeonieten lagen onder een verbond met Jozua, hoewel ze lagen onder de vloek van Kanaän. Noach had immers gesproken: Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij zijn broederen! Een knecht van zijn andere twee broeders, Sem en Jafeth. Maar dat nu uit dat vervloekte volk, waarvan Mozes gezegd had, dat het uitgeroeid moest worden, omdat de ongerechtigheid tot de hemel gestegen was, God een volk verkiest. De Heere is recht in al Zijn weg en werk, ook voor dat volk, dat gelijk Rachab, de hoer, vreesde voor wat ze gehoord hadden van die God van Israël. Daar komen ze met verscheurde klederen, met de grootste ellende en armoe en ze worden bij Jozua aangenomen. Jozua maakte met hen een verbond dat hij ze niet zou doden. Mijne hoorders, Jozua is een type van die grote Jozua, Christus Jezus. Wanneer we dit voorval in waarheid aanschouwen ligt hier veel lering in. Christus ontvangt zondaren, die onder de vloek en het oordeel liggen. De andere Kanaänieten kwamen niet, want die stonden nog tegen Israël op. We vinden nog, dat Adóni-Zédek nog vier andere koningen der Amorieten oproept om Gibeon te slaan, omdat ze vrede gemaakt hadden

met Jozua en de kinderen Israëls. En het was tot hun eigen ondergang. Waarom? God had aan Israël de overwinning beloofd, maar stond ook in een verbond met de Gibeonieten. Als Christus nu zondaren aanneemt, zeggen de schriftgeleerden: Deze ontvangt zondaren en tollenaren, en eet met hen. Wat konden de Gibeonieten aanbieden? Niets kon Jozua gebruiken. En nu verbond hij zich aan hen en zij zich aan Jozua. Nu wel verspreid onder Israël, als houthakkers voor het altaar ter verbranding en als waterputters voor de voet van het altaar, maar ze werden in de dienst des Heeren gebracht en verkeerden bij de priesters. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. Het volk Israëls heeft ze nooit meer uit kunnen roeien. Wanneer Saul het trachtte te doen, kwam God hem te bezoeken in zijn kinderen. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. De Heere zeide niet tot David, dat hij een biddag uit moest schrijven, maar er moest bloed vloeien. Daar moest verzoening geschieden over het bloed dat gevloeid was. Alzo is Christus Borg geworden. God was niet tevreden met onze biddagen en onze werkheiligheid, maar eiste verzoening en bloed. Zonder bloedstorting geen vergeving! Christus heeft verzoening gegeven voor Zijn ganse Kerk.
Ziet hier tot onze lering, dat er verzoening mogelijk is. Toen die verzoening geschied was, doordat er zeven zijn gehangen, was God den lande verbeden. En God was bevredigd door de dood en het bloed van Jezus Christus, Die met Zijn offer ingegaan is in het heilige der heiligen, waar het van geldende is: De schuld uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan, Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan.
Dat de schuld weggedaan wordt, hebben we persoonlijk nodig. Als we hier de verzoening onzer zonden niet hebben leren kennen, dan staan we straks met een openstaande schuld voor God. Dat zal het deel wezen van elk die geen verzoening heeft leren kennen. Daarom zegt Paulus in 2 Korinthe 5: Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade, wij bidden van Christus wege: Laat u met God verzoenen. De verzoening is aangebracht en God is verbeden door Christus Jezus, opdat Hij gehuldigd, gevreesd, geloofd en gedankt zou worden.
Hebben we die verzoening leren kennen? Bedenkt, het is alleen om het eeuwig welbehagen! Naar recht had Hij ons weg kunnen doen, maar toch den lande verbeden, opdat wij vertroost, gediend, gesterkt en bewaard mogen worden. Hier is het aanvankelijk: Een milde regen zondt G', 0 HEER', Op Uw bezwijkend' erfnis neer, Om sterkt' aan haar te geven. Wat zal het zijn, om straks daar te mogen verkeren bij het Lam en te baden in de liefde Gods des Vaders; te roemen in Christus, Die de verzoening verworven heeft; en door de Heilige Geest, een drieënig God eeuwiglijk te loven, te prijzen en te danken.
Jongelingen en jonge dochters, hoe zijt gij hier heen gekomen? Wat is uw kleding? Er zijn verschillende meisjes uitdagend gekleed! We zijn in het huis des Heeren! Onderzoekt u voor het aangezicht des Heeren. We zijn op de plaats des gebeds. De zonden, die we doen, daar komt God op terug. Hoe zult ge dan gekleed gaan? Laat het dan zijn de wereld niet tot spot, maar ook Gods volk niet tot ergernis! We worden geroepen tegen de zonde te prediken, maar ook worden we geroepen voor die zich schuldig kennen te zeggen, dat Hij zeer mild is in schuld vergeven.
Dat God, Die rijk is in barmhartigheid, het Woord nog zegene aan ons aller harte.
AMEN.

Gebed.
Slotzang: Psalm 147: 4.

Zegen.

Een eeuwig Verbond

Zingen: Psalm 105: 5 en 6.
Lezen: 2 Samuël 23: 1 *t/m 13.*

Votum.
Zegen.

Gebed.

Hetgeen we straks gezongen hebben, is rijk van inhoud: God zal Zijn waarheid nimmer krenken, Maar eeuwig Zijn verbond gedenken. De vastigheid, de onwankelbaarheid en de duurzaamheid van dat verbond zijn hieraan verbonden, omdat het door God gemaakt is. We weten allen dat Abraham geroepen werd uit Ur der Chaldeën en een dierbare belofte gekregen had, dat God zijn zaad zegenen zou en dat zij Kanaän erfelijk zouden bezitten. Er is beloofd! En wat gaat de Heere nu doen? Die komt de belofte vast te leggen in het verbond, dat van geen wankelen weet. Dit alles, opdat Abraham niet zou twijfelen aan de belofte, maar krachtens het verbond mocht geloven, dat, zo zeker de Heere Zijn werk waarmaakt, zo zeker de Heere ook Zijn verbond getrouw zal zijn! Voorts kwam God nog te bevelen, dat hij moest dragen een teken des verbonds, namelijk de besnijdenis. Dat verbond is het genadeverbond, hetgeen staat tegenover het werkverbond. Daar werd geëist gehoorzaamheid en op die voorwaarde werd beloofd het eeuwige leven. Maar ook bedreiging, want bij ongehoorzaamheid zou men de dood sterven, hetgeen een drievoudige dood inhield. Adam is niet in dat verbond gebleven, omdat hij niet voldaan heeft aan de voorwaarden van dat verbond, hetwelk hem was voorgesteld. En omdat hij daaraan niet voldaan heeft, is hij een verbondsbreker geworden. Maar het genadeverbond is opgericht met Christus Jezus, als de tweede Adam, Die waarachtig God en waarachtig mens is en Die aan de voorwaarden van dat verbond voldaan heeft, welke waren, dat Hij met Zijn dierbaar bloed in Zijn Gode welbehagelijk offer, als de Middelaar des verbonds, de deugden Gods zou verheerlijken en aan het recht van God voldoen! Hij heeft ook mede verworven de weldadigheden des verbonds, wat inhoudt vergeving, verzoening, verlossing, vrede, troost, blijdschap en zaligheid. Wanneer nu de Heere met Abraham een verbond opricht, stelt Hij geen voorwaarden, zoals Hij deed bij Adam. Het genadeverbond stelt geen voorwaarden en zo deze er zijn, dan heeft Christus er als plaatsbekledende Borg aan voldaan! Zodat het genadeverbond alleen belooft! Had Abraham zich nu verdienstelijk gemaakt en werd hem daarom beloofd het land Kanaän en dat ook uit zijn zaad de Christus geboren zou worden? Neen, maar het was een verbond met Abraham op grond van de Middelaar des verbonds, Die verdiend heeft de zegeningen en de weldadigheden des verbonds, zodat het genadeverbond voor de Kerk niet inhoudt enige voorwaarden.
Christus heeft aan alles voldaan en dat voor verbondsbrekers! Abraham had zich niet verdienstelijk gemaakt, want hij was 75 jaar in de zonde geworden! In het genadeverbond vinden we geloof en bekering als vrucht van dat verbond. Daarvan zegt Paulus in Efeze 2: Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden). Als het gaat over de bekering, vinden, we, dat de HEERE Zelf zegt in Jeremia 3: Keert weder, gij afkerige kinderen! Ik zal uw afkeringen genezen. Zie, hier zijn wij, wij komen tot U; want Gij zijt de HEEHE, onze God. *Dat* zijn vruchten van het genadeverbond, want daar wordt een ontzaglijke ruimte geopend tot zaligheid. Dit geldt niet voor degenen, die zich verdienstelijk maken, maar die zich leren kennen als verbondsbrekers en onder de vloek en het oordeel liggen. Nu is het de Middelaar des verbonds, in Zijn dadelijke gehoorzaamheid, die aan de straf der Wet voldaan heeft en verworven heeft vergeving der zonden. Wij vragen uw aandacht voor het verbond, waarvan David spreekt, hetwelk we vinden in 2 Samuël 23: 5.

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten.

We wensen dit te verdelen in:

1e. Een eeuwig verbond.
2e. De inhoud van dat verbond.
3e. De vastigheid van dat verbond.
4e. De vrucht des verbonds.

Zingen: Psalm 89: 14 en 15.

Het 22e kapittel, waarin we vinden het loflied van David, hebben we overgeslagen, hoewel er tekst voor tekst nogal wat over te zeggen zou zijn. In het 23e kapittel vinden we de laatste woorden van David. We vinden hier dat die "laatste" woorden niet op zijn plaats staan! Dit lezen we in de eerste zeven verzen van dit hoofdstuk. Als we spreken over de laatste woorden, dan zijn het de woorden, die op een sterfbed uitgesproken worden. David heeft deze woorden als een legaat nagelaten voor de hem overlevenden, het is als een testament, waarin we zijn geringe afkomst terugvinden. Dus, wat de tekst en de eerste verzen betreft, zou dit eigenlijk de laatste predikatie moeten zijn, handelende over het leven van David. Maar omdat we in volgorde van de geschiedschrijvers spreken, vinden we hier in het 1e en 2e vers: Voorts zijn dit de laatste woorden van David. David, de zoon van Isaï zegt, en de man, die hoog is opgericht, de gezalfde van Jakobs God en lieflijk in psalmen van Israël, zegt: De Geest des HEEREN heeft door mij gesproken en Zijn rede is op mijn tong geweest.
Wij vinden hier David waarschijnlijk op zijn sterfbed, want het zijn de laatste woorden van David. En als we de twee volgende verzen lezen, dan vinden we: De God Israëls heeft gezegd, de Rotssteen Israëls heeft tot mij gesproken: Er zal zijn een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser in de vreze Gods. En Hij zal zijn gelijk het licht des morgens, wanneer de zon opgaat, des morgens zonder wolken, wanneer van de glans na de regen de grasscheutjes uit de aarde voortkomen.
Dan krijgt David op zijn sterfbed een oog op de beloofde Christus, en hij gaat profeteren van de komst van Christus. Daarin wordt Christus vergeleken met een Licht, als de Zon, die opgaat. De Zon der gerechtigheid, die des morgens opgaat zonder wolken! Hij handelt hier over de verkwikking van de grasscheutjes, die door de regen zich ontwikkelen. David ziet hier met een zielsoog op de Zon der gerechtigheid, Die heersen zal tot in eeuwigheid. Nadat hij dan dit schone gezicht ontvangen had, lezen we, dat hij ontsliep met zijn vaderen. Zijn sterven was als van een, die ging slapen voor een tijd, om straks met ziel en lichaam voor eeuwig op te staan, om dan, met de Zon der gerechtigheid, in heerlijkheid te leven. In het eerste gedeelte van het vijfde vers vinden we, dat hij af gaat snijden alle mensenwerk, want wanneer hij Christus verheven heeft en Hem voorgesteld heeft in Zijn verhoging, zoals Hij zal komen, stelt hij daartegenover zijn eigen huis! Hoewel mijn huis alzo niet is bij God! Hier snijdt David alle waarden en verdiensten van de zijde eens mensen af, want hij bedoelt hier zichzelf, zijn vrouwen en kinderen mee, wat inhoudt, zijn gehele huisgezin. Met andere woorden, daar was nu alles van af te keuren en in wezen deugde er niets van. Uit de Godskennis die die man had en in het gezicht van het Licht, dat schijnen zou, komt David in de verootmoediging en in de vernedering. Hij gaat zijn kinderen niet beschuldigen, of Michal, als huisvrouw, maar hij zegt: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God. Hier vinden we een oprechte geloofsbelijdenis, want hij gaat hier in alles zijn huis afkeuren, zodat het geen waarde of verdienste heeft. Iedere begenadigde, door God, de Heilige Geest, verlicht, zal zichzelf afkeuren. Hier vinden we het schone kleedje van armoe, gesproken door een man naar Gods harte, waarvan geschreven staat, dat hij lieflijk was in de psalmen, waarin we ook vinden belijdenis van zonden. God had veel weldadigheden aan David bewezen en hoe had hij daaraan beantwoord? We vinden nog dat hij in zijn leven overdacht hoeveel soldaten hij toch wel had. Hij wilde wel eens weten hoe groot zijn leger was. En dan sloeg zijn hart hem nog niet eens! Joab, een onbekeerd man, gaat de koning terechtwijzen, doch moet op zijn bevel zwijgen. Maar hier vinden we een oprechte belijdenis. David gaat hier niet spreken over een goddeloze Absalom! Adonia en Amnon gaat hij hier

niet beschuldigen. Ze hebben naar zijn troon gegrepen. Neen, die man heeft moeten eigenen: Die zijn van mij! Wij ook? Moeten wij ook bekennen: Die zijn van mij? Dat is een vrucht van mijn akker? Dat we daar toch eens meer bij zouden leven. Als we een blik zouden krijgen in ons eigen huis, dan hebben we de beste kinderen niet en zelf deugen we niet. Hier vinden we een kind van God, dat buigt onder zijn eigen huis. David bekent, dat zijn huis niet waard is, dat God er weldadigheid aan doet en geen genade verdiend heeft in enig opzicht. Een schone geloofsbelijdenis als vrucht van het zaligmakend geloof, want die mens krijgt altijd zelf de schuld te eigenen. De hoogmoedige, de eigengerechtigde en de goed bekeerde vecht zich liever dood voor naam en eer, dan te buigen onder God.

Mijne hoorders, alle wederwaardigheden ten spijt, sluit God hem echter niet buiten de hemel, maar David krijgt te ervaren, dat de toegang tot de hemel nog geopend is in Christus Jezus, de Middelaar des genadeverbonds. Wat wordt dit weinig verstaan in onze dagen! David keurde zijn eigen zonde en die van zijn kinderen niet goed, maar mocht ervaren, dat God ze bedekt had. Hij heeft ervaren wat we vinden in psalm 53: Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven; Die van de straf voor eeuwig is ontheven. In de belijdenis "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God", krijgt David te zien, dat hij ook in het verdere van zijn huisgezin niet veel behoefde te verwachten. Daarom vinden we, dat hij tot Salomo zegt, als hij hem vermaant zich te houden aan de instellingen: En wanneer gij dit niet doet, houd er dan rekening mee, dat God zal komen met tegenheden en roeden. Gaat zijn geslachtslinie maar na: Wat is er uit het geslacht van David gekomen? Een enkele koning, die God vreesde, maar verder afgodendienaars! Wat de toekomst aanging, verwachtte hij niet, dat er één zou deugen, dan alleen als God uit Zijn verbond handelde. Hij behoefde anders niets te verwachten. Als hij, zijn eigen leven waarnam, wie hij geweest was voor God, kon hij niet anders verwachten. Tijdens de behandeling van deze stoffen hebben we gezegd, dat hij het in de grond erger gemaakt had dan Saul. In verschillende zonden gevallen! Wat was nu de oorzaak, dat David, eer dat hij op zijn sterfbed lag, uit mocht zien op God? Genade alleen was het, ziende op de Middelaar des verbonds, waarop hij een oog des geloofs krijgt, dat het Licht op zal gaan gelijk de zon. Verdiensten worden hier uitgesloten! Als God het zou willen gebruiken voor de een of ander, zou dit alles nog dienstbaar kunnen zijn. We dringen erop aan, als je nog iets zoekt in jezelf om jezelf voor God verdienstelijk te maken, dat het een nutteloze arbeid is. Het is nog een zegen als een huisgezin bewaard wordt voor uitbrekende en openbare zonden. Maar wanneer we Gods Woord nagaan, vinden we een Noach, waar God een verbond mee gemaakt had, dat hij in zijn huisgezin een Cham had, die leefde in goddeloosheid. We vinden van Abraham, die een Ismaël had, die een spotter was. Izak had een Ezau, die een vijand was. Gaat het gezin van Jakob maar eens na, van een Salomo, een Eli en een Samuël. Ze deden niet dat recht was in de ogen des Heeren. Genade is ook geen erfgoed! Maar weet u wat het verbond is? Dit wordt de pleitgrond van de Kerk, wat we vinden in psalm 74: 19: Beschouw, herdenk Uw vast gestaafd verbond. In psalm 105 lezen we alleen van de zegeningen krachtens het verbond met Abraham. Deze psalm begint met: Looft, looft, verheugd, den HEER' der heren;
Aanbidt Zijn Naam en wilt Hem eren, en eindigt voorts met roem, waarin we dus in dezen vinden de weldadigheden van het genadeverbond, zonder dat er gehandeld wordt over schuld. En als je dan leest hoe ze in het land Kanaän gebracht worden, lag er toch wel een grote schuld. God handelt met Zijn Kerk uit Zijn verbond. Als David dan hier zegt: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, gaat hij alles van zijn huis en van zichzelf afkeuren. Ziet hier een man, een geoefend en doorgeleid kind van God, die voor de poorten der eeuwigheid ligt, en daarbij alle waarde in zichzelf mist. Wat is het toch waar, wat Ethan zingt in psalm 89: 8: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen. Hier vinden we een man, die op zijn sterfbed de genade huldigt, de God des verbonds huldigt. Hij is erbuiten zichzelf, maar alleen op grond van dat verbond binnengegaan. De zaligheid ligt niet vast in Davids ervaring en bevinding, maar alleen in de God des verbonds. Dit wordt de troost van de Kerk. Ze kunnen zich niet meer uitleven, want dan wordt bewaarheid, hetgeen we zongen, dat Hij ze bezoeken zal met de roede; wat dan zijn zal een Vaderlijke roede! Maar Zijn verbond zàl niet omvergeworpen worden. De duurzaamheid en de onwankelbaarheid leert ons, dat het een eeuwig verbond is. Ziet hier de troost, waar de Kerk zich mee mag troosten. Elke zondaar nu, die ontdekt en onderwezen wordt, dat het van onze kant een afgesneden zaak is, behoeft niet te wanhopen. Waarom niet? Daar is een verbond

gemaakt met Abraham, hetwelk Hij bevestigt van kind tot kind. Een verbond, dat Hij bevestigen zal van geslacht op geslacht. Als we nu soms vastlopen, en leren kennen, dat het voor ons een afgesneden zaak is, zoekt dan niet in uzelf, want al zou u Methusalems jaren zoeken, of u iets bij uzelf zou vinden wat Code zou kunnen behagen, het is tevergeefs. Teleurgesteld zult ge uitkomen! Maar wanneer ge uzelf moet verfoeien in alles, dan is daar een verbond. In zoverre we gedoopt zijn en het teken des verbonds aan ons voorhoofd dragen: daar is een genadeverbond. Niet in de zin van: ik ben gedoopt, daar is een verbond, en nu geeft het niet hoe ik leef. Neen, wanneer we leren kennen, dat het van 's mensen: zijde een verloren zaak is, willen wij u wijzen op dat vaste verbond! De duivel probeert de Kerk in banden en duisternis en in de strikken te brengen, omdat ze niet kunnen leven zoals ze willen en ze bij zichzelf waarnemen hun af- en omzwerven. Zou nu het verbond niet vastliggen, wij zondigden er ons dagelijks uit! Dan zou er niet één kind 'van God in de hemel komen. Maar nu mogen ze er komen op grond van dat verbond! Nu gaat David zeggen: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, zal toch uit mijn huis, uit mijn gezin, uit mijn geslacht dat Licht geboren worden. Zal uit mij de Christus voortkomen. Mijn huis niet bij God, maar nochtans het geloof!

Mijne hoorders, dat nochtans doet het! Dat Hij een eeuwig verbond gesteld heeft met mij. David zegt hier, ofschoon ik me losmaak door afwijking of omzwerven, kunt U, HEERE, van mij nooit meer af. God kan krachtens Zijn verbond van Zijn volk niet af! Dat verbond, wat genoemd wordt een eeuwig verbond en al gemaakt is in de eeuwigheid. Het genadeverbond is in Christus en Deze is waarachtig God. En krachtens Zijn Godheid, waar Hij de Verbondsmiddelaar is, is Christus waarachtig God en eeuwig met de Vader. Zodat het verbond, waarvan Christus het Hoofd is, een eeuwig verbond is. Als we het verstaan mogen, vinden we hier een schone en beminnelijke zaak. Als we nu door het geloof, voor eigen hart en leven er iets van leren kennen en bekennen: Heere, als het in mij vastlag, dat ik moest leven om me rijp te maken voor de hemel, om me verdienstelijk te maken, was het voor eeuwig verloren! Maar nu krachtens dat verbond, alhoewel ik niet deug en mijn huis niet deugt en ik maar een verbondsbreker ben, nochtans hebt U me in kennis gesteld met het verbond, zoals het te zien is in het Licht dat opkomt. Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld. Wanneer is dit gebeurd? In 2 Samuël 7 vinden we, dat David het in zijn hart had om de HEERE een huis te bouwen. Dan zegt Nathan: het is goed, dat het in uw hart geweest is. Maar de HEERE had het Zelf in zijn hart gelegd! Wonderlijk vinden we, dat Nathan zegt: Ga heen, doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u. De andere morgen komt Nathan terug met de boodschap, dat hij dat huis niet mag bouwen. Maar, zegt de HEERE, die uit uw lendenen voortkomen zal, die zal Mij het huis bouwen. Maar, zegt de HEERE, Ik zal *u* een eeuwig huis houwen! En dan gaat God Zijn verbond openen met David. Daar krijgt hij de Verbondsmiddelaar te kennen, als de Heere tot hem zegt: Ik zal u een eeuwig huis houwen. Door het geloof krijgt David een gezicht op de Middelaar des verbonds. Ik, zegt God, zal u een eeuwig huis bouwen. En wat was de uitwerking? Dat David opging naar het huis des Heeren. Daar ligt David in het huis des Heeren voor Gods aangezicht en zegt: Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?

Wat is ootmoed toch een schoon sieraad van de Kerke Gods! Men staat niet boven andere mensen, maar er onder. Voorts spreekt David in zijn gebed: Daartoe is dit in Uw Ogen nog klein geweest, Heere HEERE, maar Gij hebt ook over het huis Uws knechts gesproken tot van verre heen; en dit naar de wet der mensen, Heere HEERE! David komt hier te pleiten op Zijn verbond, wanneer hij bij vernieuwing een geloofsgezicht verkrijgt op de belofte des verbonds: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God. Dus er deugt van mij en mijn gezin niets en ik ben in alles onwaardig geworden. Maar, HEERE, U bent vast aan het verbond! David was ingegaan op de voorwaarde van het verbond. En waarin bestond dat? In de genade zijn geen voorwaarden, maar het bestaat daarin, dat David alles aan zich liet doen door Christus Jezus. Wanneer God met Abraham een verbond maakt, ligt Abraham als voor dood tussen de stukken. Abraham deed niets, maar God deed alles en Abraham ontvangt de belofte, dat in zijn zaad gezegend zullen worden alle geslachten der aarde. Dit mag tot troost wezen voor de Kerke Gods. Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld. Nu vinden we de vastigheid van dat verbond, waarin verankerd ligt de zaligheid van de Kerk. Als dat verbond wankelen zou, dan was het voor eeuwig gedaan met de Kerke Gods, maar het verbond ligt vast in de eed des verbonds. Dat vinden we in Jesaja 54: 10: Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn

goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. Leefden we daar maar meer bij als bondelingen, dan zou de hel niet zo dikwijls vat op ons hebben! Niet zoveel redeneren! Jona redeneerde ook en hield geen rekening met het "nochtans" in God! Wanneer Jona als begraven ligt in de hel, toen hij verkeerde in de ingewanden der vis, was hij toch wel ver weg. Maar daar heeft God gehandeld uit het verbond! Wanneer Jona een opdracht verkrijgt om naar Ninevé te gaan, neemt hij een enkele reis, om God te ontlopen en om nooit meer terug te keren. Daar gaat Jona Hij maakt zich los van de God van Israël en gaat rustig slapen. Maar de God van Israël maakt Zich niet los van Jona! Jona gaat overboord en schatte zich als geheel verloren, want hij wist niet dat God een vis voor hem beschikt had. In onze tijd is het gemakkelijker. Het overboord-gaan is niet zo erg, want ze zien de vis liggen. Ze zien een Jezus en ze hebben maar te springen! Maar met Jona was het anders, want hij zag niets anders dan de kokende zee, gevoelende de Goddelijke toorn. Daar ligt Jona en het is hem als een graf. Maar dan vinden we hier het "nochtans" des geloofs! Want ik zeide: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen; nochtans zal ik de tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen. Verkerende in het graf, nochtans vinden we hier de schoonheid des geloofs. God hield hem in het leven. Het dierbaar geloof verbindt zich aan de eed des verbonds, waarvan we vinden in psalm 89: Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: zo Ik aan David liege!

Ten tweede vinden we hier *de inhoud van dat verbond.* Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Dat verbond is vast. Wanneer twee mensen in het huwelijk treden, dan geven ze hun jawoord op de wettelijke voorwaarden. Wat er zoal gedaan moet worden om elkander te troosten en te beschermen, enz. Maar dat is een verbond wat dikwijls verbroken wordt. Het werkverbond heeft Adam verbroken. Maar dit is een verbond, dat goed in elkander zit. Waar is dit geordineerd? In de stilte der eeuwigheid, in de Raad des vredes! Daar is onderhandeld tussen de Goddelijke personen, God de Vader en God de Zoon. David verkrijgt inzicht in dat verbond! Geordineerd wil zeggen, dat het goed in elkander zit en dat het onverbreekbaar is. In dat verbond is er onderhandeld over de Kerke Gods. In de verkiezing ging het erover *wie* er zalig zouden worden, maar in de Raad des vredes ging het erover *hoe* ze zalig zouden worden. Die verkorenen werden in de Raad des vredes aangemerkt als zondaren, die nooit meer konden voldoen aan Zijn eis en rechtvaardigheid. De Eerste Persoon gaat onderhandelen met de Tweede Persoon over de zaligheid van de Kerk, wat door onze vaderen genoemd wordt het verbond der verlossing. Geen drie verbonden, wat inhoudt: een verbond der verlossing, een genadeverbond en een werkverbond! Maar genoemd wordt een verbond der verlossing, dat aan Adam, Abraham en David geopenbaard is als het genadeverbond. Er zijn godsdiensten, die leren een drieverbondenleer. Zij stellen vast, dat in het verbond der aanbieding bijna alle mensen begrepen liggen. Dat het eigen schuld is als we uit het verbond vallen, zodat de drieverbondenleer in wezen een verdoemelijke leer is. Want daar gaat men het accent leggen op de mens. Een gedoopte mag dan niet vragen of hij bekeerd kan worden, maar moet ervaren, dat hij bekeerd is, krachtens het verbond der verlossing. In de tijd moet men dus ervaren de vruchten van de doop. Je draagt het zegel des verbonds, *dus* men is een verbondskind. Dit is een Godonterende leer! In het verbond, dat God gemaakt heeft, in Zijn Zoon, met Zijn ganse Kerk, is onderhandeld geworden over gevallen mensen, die zichzelven de hel waardig gemaakt hebben. God de Vader heeft voorwaarden gesteld, wat inhield, dat er voor de schuld geboet moest worden, en aan de eis der Wet voldaan moest worden. In psalm 40 vinden we: Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Zie Ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven. Ik heb lust, 0 mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands. Nu heeft Christus, als de Middelaar des verbonds, in de stilte der eeuwigheid in de Raad des vredes op Zich genomen, om te voldoen aan de eis der Goddelijke gerechtigheid. Zowel in het houden van de Wet, waardoor Hij het eeuwige leven verwierf, als in het dragen van de vloek der Wet, waardoor Hij ontslaat van de straf der zonden. En alzo door Zijn gerechtigheid weer verworven heeft de erfenis en gemeenschap Gods. Dat verbond lag vast in de Goddelijke Personen, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Daarom wordt het genoemd een eeuwig verbond! Daar heeft de duivel niets van geweten, want hij wist wel van Gods rechtvaardigheid, maar niet van Gods genade! Wanneer Adam gevallen is, vinden we niet dat God voor

gaat stellen om het alsnog met hem te proberen, neen, zulk een verbond maakte God niet, want het genadeverbond is vastgesteld in eeuwigheid. Dat verbond is op goede fundamenten gegrond, wat God aan Adam door genade komt te openbaren. Het was geen plicht van God om Adam op te zoeken, het is geen plicht van God om u en mij op te zoeken. Krachtens het werkverbond zijn we verplicht te voldoen aan de eis. Maar dat hebben we verloren. Nu gaat God in het genadeverbond openbaren de Middelaar des verbonds, Die aan de eis en voorwaarden voldaan heeft. Nu gaat David hier spreken: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld. Dat verbond is niet te verbreken, want dan zou God ophouden God te zijn. De zaligheid van de Kerk ligt zo vast in God, als God, de Maker van dat verbond. Tot troost zou het zijn, om met David geloof te oefenen en te leven bij het verbond der genade. Daar ging het ook over zijn huis, over zijn zaad! In het zaad des verbonds lag tevens het zaad der Kerk verklaard. Het kan nog een pleitgrond inhouden, want David had kinderen die gezondigd hadden, waarvan er ook in de zonden gestorven waren. Nochtans een reden om te pleiten niet uit verdienste, maar: Aanschouw het verbond. Als God een mens komt te bekeren, komt Hij te handelen uit Zijn verbond, dat wel verordineerd en vast is. God is bevredigd, doordat Christus op Zich nam om aan de eis van de Goddelijke gerechtigheid te voldoen. Worden we nu met dat verbond niet in kennis gesteld, dan blijven we hangen in een verbroken werkverbond. Dan kan men zijn leven lang zoeken om van de zonden af te komen. Maar, verstaat het toch in dezen, dat er nog een genadeverbond is. Dat verbond heeft grote waarde en zal niet geschonden worden in eeuwigheid. Het wordt bewaard door Hem, Die het gemaakt heeft. Steeds en gedurig handelt Hij weer uit Zijn verbond. Doop en Avondmaal zijn verbondstekenen. Ziet hier de vastigheid van de zaligheid, voor de ellendigen en de nooddruftigen, die niets kunnen als vrucht van dat verbond en door het geloof met David mede moeten bekennen; het is door God verordineerd en bewaard! Toen Adam het werkverbond moest bewaren liep het fout. Maar nu zorgt God voor het verbond en bewaart het en Zijn volk is daarmee ingesloten.

Mijne hoorders, heeft het voor ons waarde? We vinden in psalm 147: Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn inzettingen en Zijn rechten. Wij leven onder de openbaring van het verbond en als de satan de macht gehad zou hebben, zou het reeds vernield zijn. Allerwegen is men genoeg in de weer om het genadeverbond te verwerpen, want om ons heen zien we, dat dominee en pastoor het eens geworden zijn! Ze gaan elkanders doop erkennen, waardoor de Kerk, die geboren is uit het bloed der martelaren, verkracht wordt. Verbondsbrekers zijn het, want ze miskennen het genadeverbond! Ze gaan zich verdienstelijk maken in een dood werkverbond en gaan zich verbinden met de antichrist. Verbinden zich met de paus, die de zonden vergeven kan en miskennen daardoor het reinigend bloed van Christus en Zijn eeuwige offerande! In het handhaven van de transsubstantiatie bewijzen ze hun goddeloze handelingen. Dat God nog mannen zou willen geven, die staande zouden blijven om het genadeverbond te handhaven. Maar wat er hu ook tegenop komt, God zal het bewaren! Het is vastgemaakt in het dierbaar bloed des kruises. En omdat Hij waarachtig God is, heeft Hij aan Zijn offer een eeuwige waarde gegeven. We wensen de leer te verdedigen gelijk onze vaderen gedaan hebben, want deze hebben de leer verdedigd door bloed en tranen. Velen ervan zijn de brandstapel opgegaan en ze behoefden alleen maar een kruisje te kussen, dan werden ze weer in vrijheid gesteld. Maar ze gingen liever krachtens dat verbond sterven! We vinden nog, dat Salomo vermaant in Hooglied 2: Vangt gijlieden ons de vossen, die de wijngaarden verderven, want onze wijngaarden hebben jonge druifjes. Dat God ons geve bewaard te worden, gelijk Hij Zijn verbond bewaard heeft. Voorzeker is daarin al mijn heil. In dat verbond is mijn heil, daar heeft Christus mijn zaligheid in verdiend. Mijn welstand, en mijn eeuwige rijkdom verworven. Voorwaar, zegt David, in dat verbond is al mijn heil, waarin we vinden het zaligmakend geloof, dat alleen huldigt de verbondsgetrouwe Middelaar. Het voorwaar, daarmede doet hij uitkomen, alsof hij het met een eed bevestigt! En die nu door God de Heilige Geest bearbeid wordt in de uitgaande daad des geloofs, die gaat David nastamelen: Voorzeker is daarin al mijn heil, Die het nu door het geloof leren kennen, die zullen bekennen: Voorzeker is daarin al mijn heil. In dat vastgestaafd verbond ligt heil voor mijn nakomelingen.

Laat ons dan wakende bevonden worden aan de posten der deuren. Zijn we door die dierbare Geest in kennis gesteld, dan gaat er van ons wat ondersteboven en we gaan leren met David: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld. Hij had een vermaak in

dat verbond. Zijn vermaak en zijn lust was in de Middelaar des verbonds. In de gezegende Christus, daarin was al zijn heil en zijn eer.
Zingen psalm 111: 3 en 5.

TOEPASSING.

Voorzeker is daarin al mijn heil, zegt David, waaruit hij laat blijken het geloof voor de toekomst. Hij moest geloven in het toekomende en zegt: Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. Het is voor de Nieuw-Testamentische Kerk anders als voor de Oud-Testamentische Kerk. De Nieuw-Testamentische Kerk mag geloven, dat Hij gekomen is. Maar de Oud-Testamentische Kerk moest geloven in de komst van Christus en dat Hij aan de voorwaarden zou voldoen! Wij geloven, dat Hij voldaan heeft en verhoogd is geworden. Maar wanneer David hier zegt: Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten, geeft hij te kennen het vaste geloof in het verbond, wat zijn lust en zijn heil is. Wanneer David hier aan het denken is over zijn toekomend geslacht, waaruit de Middelaar des verbonds zou komen, die een Spruite genoemd wordt en we dan vinden, dat het huis van David zo afgetakeld is geworden en er overgeschoten is als een afgehouwen tronk van Isaï, openbaart zich hier het geloof, dat, al is het dat het nog zo laag af zou lopen met zijn nageslacht, *toch* bewaarheid zou worden dat een Scheut uit zijn wortelen Vrucht voort zou brengen. David gelooft in het verbond, dat vastligt in God. De Kerke Gods leert, dat God niet van Zijn verbond af kan. Is er ooit iets beloofd uit het verbond, dan verkrijgen ze een pleitgrond! Eerder zullen hemel en aarde voorbijgaan dan dat God zou liegen! Er is na het leven van David nog vijftienhonderd jaar overheen gegaan, eer dat uitgesproten is de Middelaar des verbonds. Dat God handelt uit Zijn verbond mag tot troost van de Kerk wezen. Nu leven we allen onder de openbaring van het verbond, maar een andere zaak is het, als we hier gaan leren: Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, en we overgegaan zijn *in* dat verbond! En dat we Zijn bondelingen worden door vereniging met de Verbondsmiddelaar, wat noodzakelijk is. We kunnen leven onder de openbaring des verbonds en dragen de tekenen des verbonds in de doop en daarop pleiten en doorgaan in de zonden, maar als we dit doen, dan verwerpen en verachten we het verbond. Maar wanneer we werkelijk leren kennen, dat we zondaren zijn en God niets toe kunnen brengen, dan alleen onze zonden, mogen we pleiten op dat verbond. Dan zouden we met Jakob kunnen zeggen: Ik laat U niet los, tenzij dat Gij mij zegent. Of met Josafat pleiten: Want in ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U. Dat het dan ons zou doen pleiten in boete en berouw, wat we nog vinden in psalm 74: Beschouw, herdenk Uw vastgestaafd verbond, Laat dat Uw hart tot ons in liefd' ontvonken; Het land is vol van duis'tre moordspelonken, Vanwaar 't geweld ons grieft met wond op wond. Die het dan beloofd heeft, is getrouw en zal het krachtens Zijn verbond ook doen! Heeft God die genade geschonken en zijn we ingegaan in het verbond, met medeweten voor ons eigen hart en leven, dan mogen we met David bekennen: Daarin ligt al mijn heil en lust. Wanneer we nog een ziekbed of sterfbed mogen hebben, dat dit dan onze laatste woorden zouden mogen zijn: Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld. Dit zouden we op grond van dat verbond ons nageslacht na kunnen laten en op grond van dat verbond zou u in kunnen gaan in de vreugde des Heeren. Om dan te gaan ervaren de weldaden des verbonds en u te verlustigen in de God des eeds en des verbonds en in het huwelijk te treden met de Middelaar des verbonds. Daar zullen ze geen scheiding betreuren, maar daar zal het zijn: Maar 't vrome volk in U verheugd, Zal huppelen van zielevreugd, Daar zij hun wens verkrijgen. Om dan als bondelingen de drieënige God uit Zijn werken eeuwig te loven en te prijzen.
AMEN.

Dankgebed.
Slotzang: Psalm 132: 8.

Zegen.

Bethlehems bornput

Zingen: Psalm 36: 3.
Lezen: 2 Samuël 23: 1 *t/m 23.*

Votum.
Zegen.

Gebed.

Want bij U is de fontein des levens; in Uw licht zien wij het licht. Wij zijn begonnen met de dichter, die zegt: Bij U is de fontein des levens. Daar bedoelt hij mee, dat bij God de levensfontein is. Wie is die levensfontein? Niemand anders dan Christus Jezus! Hoe leren wij die Fontein kennen? In Uw licht zien wij het licht! Wil vinden in het 3e vers van psalm 36 het werk van een drieënig God. De oorsprong God de Vader, de levensfontein Christus Jezus en de Heilige Geest, Die uit die Fontein doet drinken. Hier belijdt de Kerk, dat buiten God en Christus nergens leven is. Dat alle leven buiten Hem niets anders is dan de dood! Daarvan leert Gods Woord, dat het waterloze fonteinen zijn. Jeremia getuigt ervan en roept uit: Want mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de Springader des levenden waters hebben zij verlaten, om zichzelven bakken uit te houwen, gebrokene bakken, die geen water houden. Volgens de geleerden is van een fontein de diepte niet te bepalen. De fontein, waar de dichter van spreekt, is gevloeid uit het eeuwige welbehagen Gods. De hoogte, lengte en breedte van die Fontein is niet te meten! Die is gevloeid uit het eeuwig welbehagen Gods. God de Vader heeft van eeuwigheid Zijn Zoon verkoren en in *Hem* de ganse Kerk. Christus Zelf zegt tegen de vrouw aan de Jakobsbron: Maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. Ik zou de vraag eens willen doen: Hebt u, bij het licht van Gods Woord, door de Heilige Geest wel eens leren kennen, dat die Fontein er is? Hebt gij Christus Jezus, Die van de Vader gegeven is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, wel eens leren kennen? Om gebruik te maken van de fontein moet er dorst wezen! Waaruit ontstaat die behoefte en dorst? Uit de kennis onzer zonden! Wij lezen in het Avondmaalsformulier: Want door Zijn dood heeft Hij de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer, namelijk de zonde, weggenomen. Ik zou de vraag eens willen doen: Hebben wij nog zonde en schuld? De Fontein is nog open! Zacharia zegt: Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis van David. Waartegen? Tegen de onreinheid van den huize Davids en de inwoners van Jeruzalem. Welke dag? Als er een rouwklage geboren wordt in elk huis in het bijzonder. Wanneer zouden ze rouwklagen? Als Hij, uit zal gieten die Geest der genade en der gebeden! Ach, ik vraag u niet, wat u al beleefd of ervaren hebt in uw leven, maar bent u wel eens aan die Fontein geweest? Ik vrees, dat er meer geleefd wordt uit achterliggende bevinding, wat men zoekt te handhaven, dan dat men leeft uit de Bron! En als u meent te kunnen leven uit de achter u liggende bevinding en daarop de grond uwer zaligheid bouwt, mag u het wel eens onderzoeken! Wij hebben maar één ziel voor de eeuwigheid. Dat u de noodzakelijkheid daarvan eens mocht leren kennen! Christus zegt: Wie drinkt van het water, dat Ik hem geven zal, zal niet meer dorsten. Dat is een dorstlessend, ziel genezend water, een reinigend water. Dat is een Fontein, die ontsprongen is en vol blijft tot in eeuwigheid! Tot in der eeuwigheid zal Christus het Middelpunt zijn. Hier het Voorwerp des geloofs en straks het Voorwerp van lof, aanbidding en dankzegging! Bij U, HEER', is de fontein des levens; in Uw licht zien wij het licht.
Wij vragen uw aandacht voor David, die lust kreeg om te drinken uit Bethlehems bornput, zoals we dat vinden in 2 Samuël 23: 15, 16 en 17.

> *En David kreeg lust, en zeide: Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die in de poort is?*
> *Toen braken die drie helden door het leger der Filistijnen, en putten water uit Bethlehems*

bornput, die in de poort is en droegen het, en kwamen tot David; doch hij wilde dat niet drinken, maar goot het uit voor den HEERE.
En zeide: Het zij verre van mij, 0 HEERE, dat ik dit zou doen; zou ik drinken het bloed der mannen, die heengegaan zijn met gevaar huns levens? En hij wilde het niet drinken. Dit deden die drie helden.

Wij: wensen tot lering over deze stof te spreken, en wel:

1e. Bij de bornput.
2e. De behoefte om te drinken.
3e. Wie dat water haalden.
4e. De vrucht daarvan, het dankoffer.

Zingen we vooraf nog psalm 42: 1 en 5.

In het gelezen hoofdstuk vinden wij een rij van helden vermeld. Maar het is zeer opmerkelijk, dat we in het volgende hoofdstuk vinden, dat, ondanks al de helden, die hij had, hij Joab opdracht geeft om het volk te tellen. Hier vinden we wat de mens is. Hier zien wij een man met zoveel genade en licht, die gedurig maar weer valt. Niet uit de staat der genade, maar wel in de stand van zijn leven! Wanneer hier dan gehandeld wordt over zijn helden, lezen we wat ze voor hem geweest zijn en gedaan hebben. Zo vinden wij in ons tekstgedeelte, dat David in de spelonk van Adullam vertoefde. Het was in de oogsttijd, dus zeer warm. De Filistijnen hadden Bethlehem bezet. Wij gaan niet handelen over wat sommige verklaarders ervan zeggen. De een zegt, dat het in de tijd geweest is, dat David vervolgd werd door Saul. Anderen zeggen, dat hij al koning was en dat de Filistijnen David zochten te doden. Dat is hier van minder belang. Blijven wij bij Gods Woord, dan lezen wij, dat David dorst had en lust kreeg uit Bethlehems bornput te drinken. David had dorst, toen hij zei: Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput?
Letterlijk is deze lust van David niet geestelijk en Gode eergevend. Want wat was het gevolg? Dat er drie helden waren, die hun leven waagden om hem water te halen uit de bornput! Hoewel ze beschreven staan als heldendaden, was het toch niet Gode eergevend! Dat blijkt ook later uit de geschiedenis. Want toen ze terugkwamen, wilde David het niet drinken. Wij vinden, dat David gaat nadenken en gaat inzien dat ze met gevaar van hun leven, aan zijn lust voldaan hebben. Hij wilde het niet drinken, maar goot het uit voor het aangezicht des Heeren, als een offer, om verzoening te doen voor zijn begeerte. Want zijn begeerte was de aanleidende oorzaak geweest, dat die helden hun leven gewaagd hadden. Hier vinden we in hoofdzaak de letterlijke betekenis waar we verder niet over uitweiden. We zeiden tot lering te spreken en staan dan in de eerste plaats stil bij Bethlehems bornput. Mijne hoorders, het kan ons allen wel bekend zijn, dat Bethlehem broodhuis betekent. In dat broodhuis was een bornput, waar David, wellicht in de tijd toen hij met zijn schapen uit het veld kwam, uit gedronken heeft. Wij mogen wel aannemen, dat het goed en smakelijk water was. Wij, zoeken dit over te brengen als een beeld van Christus, ais die ene en ware Fontein. Hij is dat levend en vertroostend, versterkend, vermogend en dorstlessend water. Dat is alleen in Christus Jezus, zodat in Hem is vergeving, verzoening, verlossing, vrede, troost, rechtvaardig- en heiligmaking. Alles alleen in Christus, Die die enige Fontein is, ontsprongen in de eeuwigheid, uit het eeuwig welbehagen Gods. Daarvan getuigt Jesaja: 0 alle gij dorstigen! komt tot de wateren. Hij geeft de dorstigen van het water om niet. Een bewijs van de overvloed, die er is in Christus Jezus, als die enige Bornput. Ziet het niet als vergeestelijken, maar wij wensen hier een lering uit te trekken! Zoals hier de bornput, die in de poort was, altijd maar levend water gaf, dat altijd maar opborrelde, zo vinden we in Christus die eeuwigdurende Fontein, springende tot in het eeuwige leven. We hebben wel eens gelezen, dat door Salomo van dit water in Jeruzalem gebracht is. Dat er ook heden ten dage nog van zulke bronnen zijn. Wij stellen dit niet vast, want wij zijn er nooit geweest. Maar dit is eeuwig waar, dat Christus de Fontein des levens is, ontsprongen in de nooit begonnen eeuwigheid en vloeiende tot in der eeuwigheid. Waarin al eeuwenlang zondaren gezaligd, geroepen en gezegend zijn. Zij hebben de vrede, blijdschap en rechtvaardigheid leren kennen. Zij hebben verlossing en vergeving leren kennen door die eeuwige

Fontein. Het is een onverminderde volheid, waarvan Paulus nog zegt, dat het des Vaders welbehagen geweest is, dat in Hem al de volheid wonen zou. Om uit die volheid te ontvangen genade voor genade. Zoeken wij dit tot onze lering te verklaren, dan vinden wij, dat die bornput in de poort was. Zo is Christus de Deur, waardoor men ingaat. Christus is de Bornput, Die met Zijn dierbaar bloed reinigt en wast van alle zonden. Daarvan zegt Hij Zelf: Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden. Bethlehem was een vruchtbare plaats, het betekent broodhuis. Ziet het niet op Hem, die als dat ware Brood is neergedaald in Bethlehem? Ons lichaam en bloed heeft Hij aangenomen om de ware spijs en drank te worden voor Zijn Kerk. Wij hebben vrijmoedigheid om u te prediken, dat dit heden ten dage nog van Hem geldende is. Daar hoeft u niet voor naar Bethlehem! Die Fontein is nog open en is nog vol! En alleen in Hem is de ware vruchtbaarheid! Daar lezen we van in Psalm 23: Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren.
Christus is nog eeuwig vol. Van Christus is het waar, dat Hij een genezende, gezondmakende Fontein is, Die reinigt van alle zonden I Hij heeft alles verworven en kan gezondmaking schenken voor een kranke en ellendige. Deze bron, die in Bethlehems poort is, is hier een zeer schoon beeld van. Daarvan heeft God gesproken: En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal mij voortkomen. Bijna 1700 jaar nadat David hier water wenste uit de bornput hebben de engelen gejubeld in de velden van Efratha! Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen! Daar hebben de herders, met vreugde en blijdschap, de boodschap aangehoord: U is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus, in de stad Davids. Nu is Christus nog de Bron en Fontein. En al is het, dat de Filistijnen de stad en bron bezet hadden, de bron was er. Wordt zo ook niet de Bron Christus Jezus als die enige Fontein bezet? Door wie? Door alle valse leringen en leraars, die in de grond remonstrants zijn en die de mens nog enige waarde toekennen. Wie het dan ook zijn, al is het de Roomse kerk of al zijn het de protestanten; waar Christus niet gehuldigd wordt als de enige Zaligmaker, daar bezetten zij als 't ware de Fontein. Kunnen wij ook niet zeggen, dat in de tijd der Reformatie, Luther, Calvijn en Zwingli als 't ware door de bezetting van Rome heendrongen? Met de leer van goede werken hield Rome de Fontein bezet! Zij zijn door Gods genade doorgebroken door de bezetting van de antichrist, om de leer van Christus, de leer van vrije genade, zoals God die verheerlijkt in een arme zondaar, weer op de kandelaar te plaatsen! Een leer, waarvan Luther getuigd heeft: Gerechtvaardigd uit het geloof.

Mijne hoorders, worden wij nu in onze tijd niet geroepen, in zoverre God genade verheerlijkt heeft, om de strijd aan te binden tegen de geest van onze tijd? Men spreekt van samengaan, van liefde en verdraagzaamheid, waarbij door allerlei mensenwerk de weg naar de Bron en Fontein Christus Jezus, gesloten wordt! Bij God geldt alleen het bloed van Christus! Ach, dat we de strijd aan mogen hinden tegen de Filistijnen! Om in de prediking des Woord te mogen prediken, dat we van niets wensen te weten, als van Jezus Christus en Die gekruist. Hebben onze vaderen niet gestreden voor die leer? Hoeveel miljoenen worden er niet meegevoerd en naar die waterloze fonteinen gestuurd! Wij hebben wel eens meer gezegd, dat alles ernaar uitziet en dat het er om te doen is de levende Kerk te vernielen en uit te roeien! De Filistijnen leven nog. Zij hebben geen bloed en gerechtigheid nodig, maar zoeken de leer van genade door recht uit te roeien. Met de paus aan het hoofd, doen de protestanten mee. Ze gaan mee, ja buigen voor een mens, die straks voor God zal moeten verschijnen. De Bron is nog bezet, alhoewel er altijd nog mensen zijn, die lust krijgen om uit de ware Fontein te drinken.
Wij zeiden in de tweede plaats: *De behoefte* om *te drinken.*
Wij vinden, dat David lust kreeg om te drinken. David bevond zich hier in de woestijn, en de geschiedenis leert ons, dat het in de oogsttijd was. Hij heeft dus verkeerd onder de hitte van de zon en de dorst kwelde hem. Tot onze lering, wie zijn het nu, die behoefte krijgen om te drinken? Die te doen krijgen met Gods toorn en gramschap tegen de zonden! Wij gaan een tijd beleven, dat men over alles heen springt, maar die leren kennen, dat God schrikkelijk toornt tegen de aangeboren en werkelijke zonden, die krijgen een dorstige ziel en die krijgen lust om te drinken! Die geloven ook dat er een Fontein is, maar ze kunnen er niet komen, gelijk David in deze geschiedenis. David wist wel dat er een fontein was, maar kon er niet uit drinken. Nu kan het wezen dat er zijn, die door middel van de

prediking des Woords, hetzij dat ze een geopenbaarde Christus hebben leren kennen, of dat ze een weinig gedronken hebben, nu in een weg van ontdekking en overtuiging leren kennen, dat God niet van Zijn recht af kan. Die gaan leren kennen, dat ze in de woestijn van deze wereld verkeren en ze kunnen niet bij de Fontein komen! Daar wordt de ware behoefte geboren, daar krijgen ze met David lust om uit die Fontein gedrenkt te worden.
Mijne hoorders, ik kan niet ernstig genoeg zijn, want als u over uw schuld en zonde heen werkt, dan bedriegt u zich voor de eeuwigheid. Als de zonden uw honger en kommer niet uitmaken, bij alles wat u beredeneerd of beleefd zou hebben, zou het waar kunnen zijn, dat u in de grond nog een vijand was van de leer van vrije genade. Dat u uzelf nog zoekt te handhaven en niet verlost bent van uw zonden. U bent het misschien niet met mij eens, maar daar kan ik ook niets aan doen. Wij hebben liever de gunst des Heeren dan van mensen. De hele leer der zaligheid gaat toch over de vergeving, de verlossing der zonden en de vrede met God. En dat alleen in Christus Jezus. Ik zeg het met ernst en wil het op uw ziel binden, dat wij allen voor Gods rechterstoel moeten verschijnen. En *daar* geldt alleen het bloed van Christus, dat reinigt van alle zonden. Ach, al is het dat u bemoeienissen gehad hebt in uw leven, vergeet nooit, dat God Zijn recht handhaaft. Weet u wat ze dringt tot die Fontein?
Dat zoeken we te verklaren in ons derde punt: *Wie dat water haalden.*
Er zijn er die prediken, dat de drie helden geloof, hoop en liefde zijn. Maar om bij onze lering te blijven, zoeken wij het anders te verklaren, doch niet om het beter te weten. David zat hier in de stralen van de zon, want het was oogsttijd en dan was het zeer warm in Israël. Een schoon beeld van iemand, die voor God geen bestaan en die een amechtige ziel heeft. Weet u wat dan de eerste held is? Het waarachtige berouw! Dat zijn geen mensen die over de zonde *praten,* maar die krijgen waarachtig berouwen leren de smart der zonde kennen. Stelt u de vraag, of er in het berouw dan enige grond ligt, dan zeg ik neen! Maar houdt in gedachtenis, die drie helden konden niet eerder putten, of ze moesten bij de put zijn. Maar er was toch een weg naar Bethlehems bornput, al moest het dan door de bezetting der Filistijnen heen.
Mijne hoorders, de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Willen wij een bewijs geven uit Gods Woord? Wanneer de verloren zoon berouw had over zijn zonden en leven, wat deed hij toen? Al was het, dat al de duivelen gingen zeggen: Man, je hebt alles er doorgebracht en verzondigd, je hebt je erfenis er doorgebracht, moet jij terug naar je vader? Dan heeft zijn berouw hem gedrongen om te bekennen voor God: Zie mijn berouw, hoor, hoe een boet1ing pleit, En reinig mij van al mijn vuile zonden. Dat is wat anders, dan dat we teksten en verzen krijgen.
Ik moet met smart bekennen, dat wij dat bijna niet meer horen, waar we ook komen. Die ware boeteling! Ik vrees dat we rijk en verrijkt zijn geworden en geen ding gebrek hebben, niet wetende, dat we arm, blind en naakt zijn. De verloren zoon kreeg betrekking op zijn vader en dan is het een eigenschap van het werk des Geestes, dat ze met de tollenaar gaan zeggen: 0 God, wees mij zondaar genadig! Dat dringt door. Niet de zonde bedekken, verkleinen of goed gaan praten, maar om er met David iets van te leren: Ik zal belijdenis doen van mijn overtreding. Ach, er wordt zoveel gepredikt in onze tijd, maar de waarachtige leer predikt genade voor een schuldige en verloren zondaar, die weerkeert in God. Wij vinden nog in Gods Woord: Ziet, hier zijn wij, wij komen tot u. Tevergeefs verwacht men het van de bergen en heuvelen. U merkt wel, dat zijn geen opgeknapte mensen. Door onze blindheid en onwetendheid en dwaasheid menen we, dat we dan deze en dan die gestalte moeten hebben, maar uit de kennis van onze zonde, de smart en berouw over de zonde, komt men tot de belijdenis der zonde. Dan krijgt men dorst om van de zonde verlost te worden. De tweede held is het gebed.
Niet *om* het berouw of gebed, maar nooit zal er een binnenkomen zonder berouw of gebed. Het is naar de eeuwige raad en het voornemen Gods, dat er nooit iemand zalig wordt zonder berouw over de zonde. Niet om daar grond van te maken. Want als we dat doen, dan maken we van berouw en gebed een Fontein en dat is een waterloze fontein. David ging bidden: Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel, nu gans melaats, zal rein zijn en genezen. Was mij, geheel, zo zal ik witter wezen dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel. Het gebed is de ademtocht der ziel. Al moet u dan met de dichter van psalm 42 klagen: 'k Heb mijn tranen onder 't klagen, Tot mijn spijze, dag en nacht; Daar mij spotters durven vragen: Waar is God, die gij verwacht? Dan nog is het een eigenschap van degene die

zaligmakend bearbeid wordt, dat het gebed de ademtocht der ziel is. Daarvan zegt Petrus: Tot Wien zullen we heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Wij vinden nog in de oude berijming: Biddende worden ze van druk bevrijd. Het gebed is als 't ware een held, die doordringt. Zo laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, zegt Paulus. Uit die troon vloeit het water des levens. Hij geeft de dorstige van het water des levens, dat vloeiende is uit de troon, om niet. Goud noch zilver kan onze dorst lessen. Wij hebben wel eens, gelezen (of het op waarheid berust, weten wij niet, maar er is wel wat uit te leren): Er was eens iemand in de woestijn, wiens drinken op was. Hij was in het bezit van een zak met goud. Deze man dacht, dat hij in de verte water zag en toen hij zich erheen spoedde, waren het, in plaats van water, stenen, waar de zon op schitterde. Wat heeft die man bitter zitten wenen bij zijn zak met goud. Wat bent u nog arm, mijne hoorders, met alles wat u bezit, als u nooit aan die bron geweest bent. We hebben straks nog gezongen: 't Hijgend hert, der jacht ontkomen. 0, te mogen schreeuwen naar die levende God! Wat kan de lust en begeerte levendig zijn. Wie zal mij water geven uit Bethlehems bornput? Wanneer zal ik mogen drinken uit de heilsfontein, die op Golgotha ontsprongen is?

Golgotha, waar de poort geopend is, de weg ontsloten tot het binnenste heiligdom. Zijn ze er nog? U had toch niet verwacht, dat wij de letterlijke betekenis van de geschiedenis zouden verklaren? Het gaat over het heil onzer onsterfelijke ziel, op weg en reis naar de eeuwigheid. De Fontein is er nog en Hij is nog vol. Hij geeft de dorstige het water des levens om niet. Maar dan moet er dorst wezen! Toen David nog met zijn schapen in het veld rond Bethlehem was, had hij maar voor het opscheppen, want de bron was niet bezet. Het zou nog kunnen zijn, dat er zijn die strijd en aanvechtingen onderworpen zijn. Dit wordt de ware dorstige niet gespaard. Ja, al is het dat we gerechtvaardigd zijn, vrijgesproken van schuld en straf, dan kan het ook wel zijn alsof de Fontein bezet is door de Filistijnen. Dat ze met Job er iets van leren: Ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet. Daar kon hij ook geen gebruik maken van de Fontein. Maar dat kan wel dorst teweegbrengen naar die levende God. God heeft Woord en Sacrament ingesteld, vandaar dat de levende Kerk behoefte krijgt aan de instellingen Gods; zowel aan de prediking des Woords, als aan het Avondmaal. Ik kan het niet opgelost krijgen, dat men jaren kan wachten om Avondmaal te houden. Ja, dat er gezegd wordt, dat kan niet meer. Men kan wel met kort haar dopen! Laten wij er rekening mee houden, dat het beide Sacramenten zijn. Zou het geen bewijs zijn dat er geen dorst is? Gods bevestigde volk kan bij tijden niet aangaan. Is het dan soms niet of dat de Fontein door de Filistijnen bezet is? Wat een strijd en aanvechtingen kunnen er soms zijn. Maar als ze dan ook mogen eigenen, dat zij zondaars zijn en dat ze niet buiten die Fontein kunnen leven, dan mag er een doorbreken zijn, wat we de derde held willen noemen, het geloof. Berouw, gebed en geloof gaan altijd samen. Waar waarachtig berouw is en een levend gebed, daar is ook het geloof. Het geloof dringt door. Toen de verloren zoon berouw kreeg, deed hij in zijn hart belijdenis van de zonden. Ik zal zeggen: Vader! Ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u; ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Toch gaat hij! Het geloof drong door alles heen. Het geloof is een genade, die God schenkt en het dringt door alles heen. Dan kan het waar worden: In God zullen wij kloeke daden doen. Deze drie helden dringen door de bezetting der Filistijnen en scheppen water uit Bethlehems bornput. Die nu eens verwaardigd mag worden, om door te mogen dringen met berouw, gebed en geloof, mag water scheppen uit de Fontein des levens. Die mag soms wel eens drinken onder de prediking van Gods Woord, in het verborgen, in de eenzaamheid, of aan de bediening van het Heilig Avondmaal. Wat is het dat de wereld overwint? Dat is het geloof! Christus zegt het tegen Petrus: De satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe; maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude. Het waarachtig zaligmakend leven huldigt en erkent alleen Christus als de enige Fontein. Dat zijn geen mensen, die zoveel beleefd en ervaren hebben, maar dat zijn mensen, die steeds de schuldige worden, die zichzelf mishagen vanwege hun zonden, mensen, die in de verootmoediging komen. Dat is de leer van Gods Woord en onze vaderen. Dat is het leven van Gods Kerk; niet dat wij wat bezitten, maar dat wij aangewezen zijn op Bethlehems bornput om gedrenkt te worden, om uit Zijn volheid te mogen ontvangen genade voor genade. Wat brengt dat mee? Dat zoeken wij in ons vierde punt te verklaren: *De vrucht, het dankoffer.*

We vinden, dat deze drie helden het water tot David brachten. Wat doet David nu? Gaat hij het drinken? Neen! Hij giet het uit voor het aangezicht des HEEREN, als een drankoffer. Wij vinden, dat het

drankoffer Oud-Testamentisch werd gebruikt bij het spijsoffer, hetwelk ziet op het verzoenend bloed van Christus. David gaat nu hier het water uitgieten voor het aangezicht des HEEREN. Daarin betuigt hij zijn dankbaarheid, dat God niet gehandeld heeft met hem naar zijn zonde, zodat het bloed van die drie helden niet gevloeid heeft. Hij giet het uit als een drank- en dankoffer, om voor God te erkennen, dat hij gezondigd had. Hij gaat zeggen: Het zij verre van mij, dat ik zal drinken het bloed der mannen. Ze hadden het met gevaar voor hun leven gehaald. En nu, uit dankbaarheid, dat God de weg gebaand had naar Bethlehems bornput en ze weer teruggekeerd waren, gaat hij het water uitgieten als een offer voor het aangezicht des HEEREN. Ach, als we leren kennen, dat het bloed der verzoening gestort is en dat wij uit die heilsfontein bediend moeten worden, dan leren we kennen de vergeving der zonden. Die Fontein is vol van vergeving, verzoening, verlossing, ja alles is in Christus! Wat brengt dat mee? Dat men zijn liefde uitgiet voor het aangezicht des Heeren, Die eens mag drinken uit die heilsfontein, die zal in dankbaarheid het drankoffer voor Gods aangezicht uitgieten. Waarin? In verwondering en aanbidding! 'k Zal met mijn ganse hart Uw eer Vermelden Heer', U dank bewijzen. Dat brengt mee, dat ze Hem gaan huldigen. Als de Kerk door berouw, gebed en geloof uit die Fontein gedronken mag hebben, dan mogen ze God danken voor Zijn onuitsprekelijke gaven. Dat Hij niet gehandeld heeft naar onze zonden, maar dat Hij de Kerk heeft aangemerkt in het verzoenend bloed van Zijn Zoon Christus Jezus. Ach, dat brengt mee: Laat 's HEEREN lof ten hemel rijzen; Hoe goed is 't, onze God te prijzen! 't Betaamt ons, psalmen aan te heffen, Die lieflijk zijn en harten treffen. Daar gaat de Kerk die liefde uitgieten voor Gods aangezicht, met de dichter van psalm 45: Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen, Zal 't schoonste lied van enen koning zingen; Terwijl de Geest mijn gladde tonge drijft, Is z' als de pen van een die vaardig schrijft. Beminlijk Vorst, Uw schoonheid, hoog te loven, Gaat al het schoon der mensen ver te boven; Gena is op uw lippen uitgestort; Dies G' eeuwiglijk van God gezegend wordt. Hier vinden we ellende, verlossing en dankbaarheid. Maar daaraan gaat vooraf berouw, gebed en geloof. Dan mag de Kerk Hem huldigen, eren en verheffen. Maar de tijd is voorbij, nog een enkel woord tot besluit. Zingen we vooraf nog uit psalm 60: 7.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, hebt u wel eens uit Bethlehems bornput gedronken? Bij die gezegende Middelaar? Het is toch des Vaders welbehagen, dat in Hem al de volheid wonen zou. Hebt u wel eens tot zielsverkwikking gedronken uit die heilsfontein? Of zoekt gij u nog te verzadigen aan de waterloze fonteinen der wereld, die voorbijgaat? Jongelingen en jonge dochters, verwacht gij nog veel van dit leven? Bedenkt toch hoe spoedig het afgelopen kan zijn. Jonge mensen kunnen ook sterven. Ziet in de dagbladen, hoeveel jonge mensen het slachtoffer worden in het verkeer. Om dan onverwachts en ongedacht voor God te moeten verschijnen!

Mijne hoorders, de Fontein is nu nog open Wij zijn toch zo druk in de weer om het voor dit leven goed te hebben, maar hoe weinigen zijn er aan de Bron. De Fontein des levens is nog open en vol. Die dorst heeft kome en neme het water des levens, om niet. Ja, maar de Filistijnen dan, zult u zeggen. Ach, als de dorst werkelijk dorst gaat worden en de zonde ons de dood gaat worden, als we de smart der zonde leren kennen, dan dringen wij door de bezetting der Filistijnen heen! Dan gaat het erom, om bij de Fontein te komen. Alles daarbuiten is waardeloos! Wat kon die man met al zijn goud beginnen in de woestijn, toen er geen water was. 0, als er geen redding kwam, moest hij sterven van dorst bij zijn goud. Als wij nu nooit eens bij die Fontein terecht mogen komen, dan zal het straks sterven worden van dorst. Weet u wat het ergste zal zijn? Dat er in de rampzaligheid niet meer gesproken wordt over de Fontein. Daar leert Gods Woord van, dat de rijke man, die in de weelde geleefd had, zijn ogen opsloeg in de hel. Wat leert Gods Woord ons? Als hij zijn ogen opslaat, ziet hij die arme Lazarus, die hier met bedelen door het leven moest. Daar ziet hij hem aanzitten met Abraham, Izak en Jakob. Dan gaat hij het uitschreeuwen: Eén druppel water om mijn tong te verkoelen! Wij hebben wel eens meer gezegd, als er nog eens terug konden komen uit de dood. Zij weten nu waar ze zijn en hoe het daar is! Als ze nog eens onder de prediking verkeren mochten, dan zou het voor hen waar worden: Eén dag in Uw voorhoven is mij beter dan duizend elders. Maar dat kan niet meer! Het is nu nog de

welaangename tijd, de dag der zaligheid. Zo gij dan Zijn stemme hoort, verhardt toch uw harte niet. De Fontein is nog open. Als God met Zijn Geest gaat werken, dan vallen al de bezwaren weg. Dan zijn er geen Filistijnen meer, ja, dan kan het waar worden: Met mijn God spring ik over een muur. Als het maar werkelijk om God en Christus te doen is. Ik weet wel dat de Filistijnen dagelijks in de weer zijn om, als het kan, u bij de Bron vandaan te houden. Misschien zitten er onder ons nog amechtigen, nooddruftigen, ellendigen, armen en naakten, die met de dichter mee moeten schreeuwen: Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, 0 God! Om nog eens weg te mogen eten uw honger en kommer, namelijk de zonde. Laat u door geen satan weerhouden, want die zegt, dat het niet voor u is. Maar strijd om in te gaan door de enge poort. Strijd de goede strijd des geloofs, jaag naar het eeuwige leven, opdat u aan deze zijde van het graf vervuld mag worden met de liefde, die zijn oorsprong heeft uit God, geopenbaard in Christus Jezus en gewerkt door Zijn Geest. Dat u uw hart eens uit mag gieten voor het aangezicht des Heeren. Laat al de stromen vrolijk zingen, de handen klappen naar omhoog. Om God eens uit Zijn werken te loven, te prijzen en te bedanken. Heeft God genade verheerlijkt met medeweten voor eigen hart en leven? Bedenk dan, dat wij ook altijd geen gebruik kunnen maken van die Fontein. De Filistijnen zijn zo vaak in de weer. Zij staan soms met hun wapens gereed. Wat kan er een strijd en aanvechting zijn. God geve, dat we door genade door mogen dringen in geloof, gebed en belijdenis, als een schuldige en ellendige. Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op de Naam des HEEREN betrouwen. Om uit Zijn volheid te ontvangen genade voor genade. Om straks, wanneer de Filistijnen voor eeuwig uitgeroeid zullen zijn, in dat eeuwige broodhuis Bethlehem in te mogen gaan en daar verzadigd te mogen worden en te mogen zingen: Hier 't vette van Uw huis gesmaakt. Een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken. Om dan ons hart uit te gieten voor Gods aangezicht. Gode en den Lamme zij de eer, lof, prijs en dankzegging.
De Heere zegene de waarheid om Jezus' wille.
AMEN.

Dankgebed.

Slotzang: psalm 98: 4.

Zegen.

Brandofferen voor de schuld

Zingen: Psalm 30: 5 en 6.
Lezen: 2 Samuël 24.

Votum.
Zegen.

Gebed.

In psalm 30: 5 vinden we, dat David zegt: Ik sprak, door mijn geluk misleid: Ik wankel niet in eeuwigheid. Mijne hoorders, hier openbaart zich hij een kind van God de hoogmoed. Het geluk had hem misleid, want hij was uitgeholpen en van zijn vijanden verlost. David was groot en sterk geworden en nu openbaart zich zijn hoogmoed, waarin openbaar komt, dat de wortel nog niet uitgeroeid was. Hier wordt het land soms gebraakt, wat betekent, dat het zevenmaal geploegd wordt om het wortelonkruid te doen sterven. Maar wanneer er aan dat land niets meer gedaan zou worden, dan zou spoedig openbaar komen, dat de kleine stukjes wortelonkruid zich weer gaan ontwikkelen. Hier is bij David voor de dag gekomen, dat, wanneer de Heere hem overladen had met Zijn goedgunstigheden, er altijd nog wat was blijven zitten, waar hij zelf helemaal geen erg meer in had, maar dat toch weer voor de dag kwam. Nu zullen we in het leven niet sterven aan hovaardij, want dit zal pas gebeuren, als we de laatste snik zullen geven. De eerste zonde van Adam en Eva is hovaardij geweest, want ze hebben naar de troon van God gegrepen. Het zal ook wel de laatste zonde zijn, die af zal sterven. We vinden van Petrus, dat hij nog vermaant, wanneer hij zegt: Zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hovaardigen.
Wij geloven, dat iemand, die werkelijk ootmoedig is, het niet van zichzelf zal zeggen, want die ziet het zelf niet, maar God ziet het wel! Vandaaruit de vermaning tot ootmoed, oprechtheid, eenvoudigheid en kinderlijke vreze. David had veel uitreddingen ondervonden en er was zoveel aan hem bewezen dat hij nu gaat denken: Ik wankel niet in eeuwigheid. Want Gij had mijnen berg, 0 HEER', Door Uwe gunst, Uw naam ter eer, Zo vast gezet, alsof gevaren en rampen nu verdwenen waren.
Rijkelijk was David gezegend, maar het blijkt, dat hij er niet tegen kan om zoveel zegeningen te ontvangen. Maar nu is er niet één van Gods volk, die daar tegen kan. Gaat Gods Woord maar na, ook omtrent de koningen van Israël! Zodra ze de ruimte hadden en de Heere Zich een weinig terugtrok, vielen ze in de zonde van hovaardij en gingen zichzelf verheffen. David dacht, dat zijn berg zo vaststond, dat gevaren en rampen verdwenen waren. Misschien heeft hij wel gedacht zo ongestoord naar de hemel te reizen en doordat hij nu niet meer wakende en biddende was, zag hij geen gevaar meer. Waar nu gevaar dreigt, daar zal gewaakt worden en naar gelang de gevaren zich vermeerderen, zullen ook de wachters vermeerderd worden. Nu dacht David: Ik ben bekeerd en God heeft me koning gemaakt en heeft zoveel aan mij bewezen, dat ik er niet meer uit kan vallen. Dat doet hem uitroepen: Ik wankel niet in eeuwigheid. Laten we toch niet te hoog gaan staan met alle genade, die God in ons verheerlijkt heeft, maar ons ervan bewust zijn, dat we zondaars zijn en blijven. Groot is de genade, als we zondaar voor God mogen worden, maar het is een grotere genade, als we dit voor God mogen blijven in de doorleving. Maar David is zich goed bewust geworden, wie hij was, waarvan we vinden in het 6e vers: Maar, toen G' U slechts een ogenblik verbergdet, trof mij vrees en schrik. De Heere gaat aan David bewijzen, dat David het zelf niet in handen heeft, maar in alles afhankelijk is. Dan vinden we David weer biddende, wanneer hij zegt: Dies riep ik om Uw heilgenot; Ik smeekt', en zeid: 0 grote God! Wat winst is uit mijn bloed te halen? Waartoe zou ik ten grave dalen? Men vermoedt dat deze psalm door David is gedicht naar aanleiding van de geschiedenis, welke we vinden in het voorgelezen hoofdstuk, waarin gehandeld wordt over de volkstelling. David, die een ontzaglijk leger bezat en grote overwinningen behaald had, wilde nu wel eens weten, hoeveel soldaten hij bezat. God laat het toe en David valt in hoogmoed! Maar wanneer David in de schuld komt, ziet hij niets anders dan de dood voor

ogen. Dan brengt de Heere David weer op zijn plaats en hij wordt zondaar voor God. Bij de behandeling van deze geschiedenis vragen we thans uw aandacht voor wat we vinden in 2 Samuël 24: 25

> *En David bouwde aldaar den HEERE een altaar, en offerde brandofferen en dankofferen. Alzo werd de* HE *ERE den lande verbeden, en deze plage van over Israël opgehouden.*

We wensen dit te verdelen in:

1e. Davids zonde.
2e. Davids berouw.
3e. ·Davids belijdenis.
4e. Davids offer.
5e. Davids verzoening met God.

Zingen: psalm 124.

Mijne hoorders, we vinden hier David aan de avond van zijn leven. Veel wederwaardigheden en bemoeienissen zijn er gevloeid uit de liefdehand van God. Na zoveel beloften en uitreddingen zouden we zeggen, dat hij nu toch wel gestorven moet zijn aan hovaardij! De waarheid leert het ons echter anders! Wanneer hij moet vluchten voor Absalom, vinden we zijn nederigheid, want als Zadok en de Levieten de ark des verbonds met zich meedragen, dan zegt David tot Zadok: Breng de ark Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. En dan vinden we David op zijn plaats als hij zegt: Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is. Wanneer Simeï met stof stoof en met stenen wierp en hem vloekte: Ga uit, ga uit, gij, man des bloeds, en gij, Belials man, dan zegt hij: Laat hem maar vloeken, want de HEERE zal het wel bevolen hebben. Die man was zo overreed van zijn zonden en zijn schuld, dat, wat hem ook overkwam, hij daar niets tegen in te brengen had. Zelfs vinden we nog, wanneer David teruggekeerd is in Jeruzalem en Abisaï voorstelt om Simeï te doden, dat hij zegt: Want weet ik niet, dat ik heden koning geworden ben over Israël? Nu vinden we in het voorgaande kapittel nog de vermelding van de drie helden, die door het leger der Filistijnen braken en water putten uit Bethlehems bornput, maar direct daarna vinden we, dat de toorn des Heeren voortvoer te ontsteken tegen Israël. Opmerkelijk vinden we hier nu dat de Heere David aanporde, zeggende: Ga, tel Israël en Juda. We vinden in 1 Kronieken 21: 1, dat de satan opstond, en David aanporde om het volk Israël te tellen. Nu zal de vraag rijzen, hoe dit toch wel verstaan moet worden! God is nooit de werker van de zonde, want Hij verzoekt niemand, maar als de satan David aanport om het volk te tellen, doet de satan dit als vijand. God, als rechtvaardig Rechter, liet het toe om met deze zonde van David ook andere zonden van Israël te straffen. Daar lag een onverzoende schuld, want Israël had zijn koning, die door de Heere gezalfd was, verworpen. Dat was de oorzaak geweest, dat David moest vluchten. Daarom staat er: En de toorn des HEEREN voer voort te ontsteken tegen Israël. Er viel nog wat af te rekenen! Ze hadden David wel teruggehaald als koning, maar je vindt niet, dat ze in de schuld gekomen zijn. Daarom kwam God Zijn volk te bezoeken met kastijding en roede. En God liet toe, dat de satan David aanporde om het volk te tellen. De wortel van hoogmoed begon bij David te leven en zijn begeerte ontstak om te weten hoe sterk hij toch wel was. Hij had een groot en sterk leger, daarbij had hij veel helden; en David kon nu wel zeggen: Ik wankel niet in eeuwigheid, maar, mijne hoorders, bij alle genade, die God in een mens verheerlijkt heeft, blijft de hoogmoed in 's mensen hart! Al zouden we nog zo in oprechtheid en in eenvoudigheid wandelen, altijd blijft er nog een stuk zitten van onze val in ons verbondshoofd Adam. *Nooit* zal er één zijn val te boven komen. De eerste zonde is geweest de begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses en de grootheid des levens. De eerste zonde is geweest om naar de macht van God te grijpen, en die wortel dragen we allen in ons om. Onder een need'rig kleed kan soms een bedorven, hoogmoedig mens zitten. Die ooit zelfkennis gekregen heeft in het licht van Gods heilige deugden, en in het licht van Gods heilige Wet, kan zich goed bewust wezen, dat hij hier op een gevaarlijk terrein is. De onderwijzer leert ons, dat er een driehoofdige vijand is: de wereld, de duivel en inzonderheid de brandstof, die we in ons hart

nog omdragen. Nu laat God de duivel toe, om de brandstof, die bij David in zijn hart woonde, te ontsteken. En wanneer die begeerte opkomt en we vluchten niet, of we hebben niet de kracht om de zondige begeerten en verlangens te ontvluchten in biddend opzien tot God, vallen we in hovaardij. Een weinig vuur in die brandstof en men staat in vuur en vlam. Dat openbaarde zich hier ook bij David. Die nu zijn eigen hart heeft leren kennen, zal geen steen naar David behoeven te werpen. We kunnen wel eens denken, dat de Heere onze berg heeft vastgesteld, en zeggen: Ik wankel niet in eeuwigheid, maar nooit zal men kunnen zeggen: dat zal mij niet overkomen. Laten we maar wakende en biddende zijn. We zijn ons soms er niet van bewust, wat een brandstof er nog in ons woont en dat we in wezen maar gevaarlijke mensen zijn, die in alles bewaard moeten worden om in de vreze Zijns naams voor Zijn aangezicht te wandelen. David, die een groot koning geworden was, begon hoogmoedig te worden en wilde wel eens weten, hoeveel soldaten hij toch wel bezat. Het ging hier niet over een volkstelling, zoals Mozes het deed op Gods bevel, want dit moest geschieden opdat iedere stam op zou brengen tot onderhoud van het huis des Heeren! Nu was de volkstelling van David op zichzelf niet zo kwaad geweest, als David het maar niet gedaan had met het doel, waartoe hij het nu deed. Het was de brandstof van hoogmoed, die in hem begon te branden en het was de duivel, die het lont daarvoor kwam aan te steken. Dit alles was onder de toelating Gods, zodat God de zonde komt te gebruiken om Israël te kastijden in de weg van Zijn heilige voorzienigheid. Nu is God echter nooit de oorzaak van de zonde! Dat vinden we nog in Jakobus 1, waar we lezen: Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade en Hij verzoekt niemand. Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt. Wanneer de Heere Zich onttrekt, dan ontbrandt bij een mens de zonde. Dit zal zich openbaren bij de een in gierigheid, hij de ander in hoererij, of welke zonde dan ook! Paulus zegt ervan in Romeinen 7: 7: Want ook had ik de begeerlijkheld niet geweten zonde te zijn, indien de Wet niet zeide: Gij zult niet begeren. De bloedzuiger heeft twee dochters, zegt Salomo in Spreuken 30: Geef, geef! Deze drie dingen worden niet verzadigd; ja, vier zeggen niet: Het is genoeg! Dit woont in ieders hart! Gelukkig, als we eraan ontdekt mogen worden en leren in welk gevaar we verkeren. Als er een stad omsingeld wordt door de vijand en er is inwendig verraad, al is het er maar één, kan dit al de ondergang van de stad betekenen. De mens in zichzelf is een verrader en heeft een Godonterend bestaan. Die gaat contacten leggen met de vijand en die gaat de inwendige vijand opwekken tot begeerlijkheid, in welk opzicht dan ook. David wordt van binnen in brand gestoken en gaat, zonder God te raadplegen, zijn begeerten uitwerken. Hij wil wel eens weten hoeveel soldaten hij heeft, dus hij laat Joab roepen en geeft bevel om het volk te tellen. Joab krijgt bevel om het volk te tellen van Dan tot Ber-seba toe. Joab nu miste wel het geestelijke leven, maar uit godsdienstige kennis en met de ervaring, die hij met David verkregen had, gaat hij hem afraden dit te doen. Een onbekeerd man zoekt hier David af te brengen van zijn besluit om het volk te tellen! Met eerbied gesproken gebruikte God hier Joab nog in de middellijke weg om David van de volkstelling af te houden. Dan vinden we, dat het woord des konings de overhand nam en Joab kon met de andere helden op reis gaan, om het volk te tellen. We vinden nu, dat er negen maanden en twintig dagen voorbijgingen om het volk te tellen en toen had hij de stam van Benjamin nog niet eens gedaan! Joab was het moede geworden om verder te gaan. Wij vinden dan dat hij het getal der geteIden bij de koning bracht en lezen dat de uitkomst was: In Israël 800.000 en in Juda 500.000. Dus David had een leger van 1.300.000 man tot zijn beschikking. We vinden nu, dat David in die negen maanden Joab niet teruggeroepen heeft, waaruit dus blijkt, dat David geen schuldenaar geworden is voor God.

In die negen maanden is hij op de sabbat opgegaan naar het huis des Heeren en: heeft wellicht nog wel psalmen gezongen! Ziet hier een mens, een kind van God, in het handhaven van zichzelf, zonder dat het hem aan zijn hart raakt. Totdat God Zich openbaart! Want God liet David niet los! De Heere had hem achter de schapen vandaan gehaald en had al zoveel weldadigheden aan hem bewezen, ook nu Het God David niet aan zichzelf over! Daar zit David met al zijn heerlijkheid, maar zijn hart gaat hem slaan! Wanneer we eerlijk zijn en we hebben wat Godskennis en zelfkennis verkregen, kan elkeen bij zichzelf daar wat van vinden. Hoe spoedig is men soms op de tenen getrapt, waarin zich dan de hoogmoed openbaart en men gaat zichzelf verdedigen. Zou dat de oorzaak niet zijn, dat er onder de Kerke Gods zoveel twist en tweedracht is, waardoor er geen twee meer tezamen kunnen gaan?

Hovaardij geeft verwijdering, maar ootmoed bindt aan elkander en is ook het schoonste sieraad om te dragen. De apostel Petrus getuigt ervan: Desgelijks gij jongen, zijt den ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade. De hovaardige zoekt zichzelf te handhaven; en drukt men zijn eieren stuk, dan barst er een adder uit. Gezegende zaak, als we hier vinden, dat God David niet in zijn hovaardij Het doorgaan; want we vinden hier, dat zijn hart hem begon te slaan. David werd in kennis gesteld met hetgeen hij gedaan had en dat het kwaad was in de ogen des Heeren. Ook de jeugd zouden we daarop willen wijzen. Als je hart je nog slaat en je gevoelt, dat hetgeen je doet, tegen Gods Woord en Wet is, dan is het nog een bewijs, dat je nog niet overgeleverd bent aan het oordeel van verharding. Bij de verloren zoon ging zijn hart slaan, want dat weggelopen kind moest weer terugkomen! Hij kon ver van zijn vader af zijn door afwijken, afzwerven en omzwerven, maar daar brak een tijd aan dat hij tot zichzelf kwam en toen ging hij, zichzelf beschuldigen. Hij ging God niet beschuldigen! Ging de duivel niet beschuldigen, dat hij hem verleid had! Neen, waar God een mens komt aan te raken, daar begint de zelfbeschuldiging. Waar God de Heilige Geest de zondaar doet ontwaken, daar gaat zijn hart hem slaan. Wanneer kinderen kwaad doen, ziet men ze soms rondkijken, want dan spreekt het geweten. Wanneer we in het verborgen zondigen en ons hart slaat ons nog, dan is dit een bewijs, dat we nog niet overgeleverd zijn aan het oordeel van verharding en men zich rijp maakt voor de hel. Ook door middel van de prediking wordt ons hart soms geslagen met onrust! Wanneer bij David zijn hart gaat slaan, dan denkt hij niet aan de zonden van zijn volk, maar dan gaat hij zijn eigen zonden zien in het licht van de majesteit Gods en wat God aan hem bewezen had. Wie was God voor David geweest en wie was David voor God geweest! Hij had niet beantwoord aan de trouw van die Verbondsgod! Wat is toch een mens, ook na ontvangen genade. We vinden van Asa, dat hij een godzalige en godvruchtige koning was en deed wat recht was in de ogen des Heeren. Maar wat gebeurt er? Zijn hart verhief zich en zijn hoogmoed gaat hem overheersen! En wanneer een profeet hem vermaant, laat hij hem gevangennemen, want hij wordt op zijn zonden gedrukt! Wat is de mens? Wat is in hem te prijzen, Dat Gij, o HEER', hem gunsten wilt bewijzen. Houdt in gedachtenis, als de Kerke Gods binnen mag komen, dat de lof en de dankzegging alleen zal zijn: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen; Want God is ons ten Schild in 't strijdperk van dit leven, En onze koning is van Isrels God gegeven. David kon die nacht niet slapen, want zijn hart sloeg hem en zijn zonden getuigden tegen hem. Hij staat 's morgens op en begint belijdenis te doen van zijn zonden. En David zeide tot de HEERE: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, 0 HEERE, neem toch de misdaad Uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan. Ziet hier een gezalfde, een kind, een profeet, een zanger des Heeren, die bekent zottelijk gedaan te hebben. Als de zonden ons aangrijpen en tegen ons gaan getuigen, weet God ons wel in het dal van ootmoed te brengen! Door de kracht van Zijn Geest brengt Hij David in het stof. Ziet hier een zondaar die met zijn kleed van ootmoed in de schuld komt voor God. Kan er nog schoner gevonden worden in Gods Woord? De verloren zoon had niets anders mee te brengen als: Vader, hier ben ik, uw zoon. Wat wordt het toch weinig meer gevonden, dat men nog hartelijk uit de schuld opkomt., We kunnen wel eens menen, dat onze berg door de Heere vastgesteld is, maar die ooit ontdekt wordt aan zijn goddeloos bestaan, gaat bekennen met Paulus: Want ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Hierin vinden we een mens, die zijn zonden thuiskrijgt, en er niet weet af te komen, maar alleen gelooft, dat God hem er af kan helpen. Bedenkt, dat David wist, dat God een vergevend God was. Dat had hij ook ervaren met de zonde, die hij bedreven had met Bathséba. Daarvan zei Nathan tot David: De HEERE heeft ook uw zonden weggenomen, gij zult niet sterven. Nu wilde David het weer zo! Belijdenis doen en de HEERE hem dan vergeven. Maar dat doet God hier niet! We vinden, dat David tot belijdenis van zonden komt en vraagt of God ze weg wil nemen. En wanneer hij 's morgens vroeg opstaat, dan wil hij misschien wel met de profeet Gad, die zijn ziener was, spreken. Misschien heeft hij wel gedacht: Ik ga de profeet raadplegen. Maar de Heere is hem voor, want daar staat de profeet al voor de deur! Komt de profeet nu zeggen, dat de Heere zijn zonden vergeven heeft? Neen, want God had de zonde toegelaten en door deze wilde God Zijn volk kastijden; want er lag immers een nog onverzoende

schuld! De profeet Gad gaat hem vertellen, dat hij een boodschap van de HEERE heeft gekregen. Dan worden David drie dingen voorgesteld.
Ten eerste: een honger van zeven jaren; of drie maanden vlieden voor het aangezicht uwer vijanden, dat die u vervolgen; of drie dagen pestilentie. Nu zou de vraag kunnen rijzen, waarom er hier gesproken wordt over zeven jaren en in 1 Kronieken: 21 over 3 jaren! We vinden in 2 Samuël 21: 1 dat er een honger was van drie jaren en het vierde, waarin dit geschiedde, daarbij gerekend, komen we ook aan de zeven jaren. David wist dus maar al te goed wat honger was! Ook had hij ervaren wat het was, te moeten vluchten voor zijn vijanden. Daarom is het ook, dat David uitroept: Mij is zeer bange!
Mijne hoorders, houdt u er rekening mee hoe bitter de zonden op kunnen breken! De zonden zijn smakelijk voor de tong en begeerlijk voor het vlees, maar wanneer ze ons opbreken, kunnen ze zo bitter zijn! Als het straks eeuwigheid zal worden en ze zouden niet verzoend zijn, wat zal het dan wezen om de zonden te moeten betreuren. De profeet moet antwoord hebben en zegt: Merk nu op, en ziet toe, wat antwoord ik Dien: zal wederbrengen, Die mij gezonden heeft, David zegt dan: Mij is zeer bange. Hij moet zichzelf handhaven of in de handen Gods vallen. Daar vinden we David met een groot leger, maar hij durft geen strijd met zijn vijanden aan te doen. Neen, de bewustheid van schuld en zonden kwam hem *zo* te vernederen, dat hij geen enkel wapen durfde ter hand te nemen. Hij wist wat het was om verjaagd te worden, dat had hij met Saul en Absalom ervaren! Hij wist wat het was om met as op het hoofd en een zak om zijn lenden te vluchten voor zijn vijanden. Hongersnood had hij ook ervaren; dat zou het land nog verder afbreuk doen! Wat dan? Drie dagen pestilentie? Dan barst hij los: Laat ons toch in de hand des HEEREN vallen, want Zijne barmhartigheden zijn vele. Ziet hier een schone uitdrukking!
Gezegende zaak, om onvoorwaardelijk te buigen onder de gerechtigheid Gods. Als God een mens in de schuld komt te zetten en hij mag buigen onder de rechten Gods, dan doet de HEERE hem geen kwaad meer. In een weg van ontlediging gaat men bekennen: Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig: Laat ons in de handen des HEEREN vallen; daarin vinden we het schone werk des Heiligen Geestes. Om zich onvoorwaardelijk in de handen des HEEREN te stellen, dat is de schoonste plaats, die Gods volk in dit leven mag ervaren. Zodra David gezegd heeft: Laat ons toch in de hand des HEEREN vallen, breekt de pestilentie uit. Nu zijn er, die leren dat de pest drie dagen geduurd heeft, en weer anderen leren van één dag. Ik houd het liever bij een dag, waarbij het geduurd heeft tot de gezette tijd, dat is de tijd des avondoffers. Er vallen op die dag zeventigduizend mannen! Negen maanden hadden ze geteld en waarschijnlijk negen uur heeft de slaande hand Gods over hen geheerst. Hier komt God Zijn gerechtigheid te openharen om de zonden van het volk te straffen en om David in zijn hovaardij te vellen! We zouden zeggen: Is dat nu vaderlijk? Ja, dat is echt vaderlijk. Wat moet het echter voor David geweest zijn, toen de boodschappers kwamen en hem de rouw en de droefheid die er heersten, bekend maakten.
In 1918, toen de Spaanse griep hier in ons land heerste, zijn er vele duizenden gestorven. Toen we op een zondagmorgen: opstonden en al onze huisgenoten ziek waren, zagen we om ons heen vele vensters gesloten. Overal rouwen droefheid! Op één dag werden er in ons dorp soms zeven begraven. Het is geweest, dat er een: vader en twee zonen begraven werden. Ook is een gezin met vijf kinderen gestorven. De oorlog van 1914-1918 was afgelopen en in plaats van feesten, heeft God de boel in rouw veranderd. De rouw was te lezen van de aangezichten. Wij konden zelf niet sterven, dus we leefden steeds in angst, want wat anderen kon treffen, kon mij ook treffen! Nu komt David tot de ontdekking, dat de engel gereed is om Jeruzalem binnen te trekken met een uitgetogen zwaard. Dan valt David met zijn aangezicht ter aarde. Een koning met zoveel soldaten, die ook zelf getoond had een leeuw in de strijd te zijn, ligt daar als een verslagen lam in het gezicht van een richterlijk God! Daar ligt David en hij kermt het uit: Zie ik, ik heb gezondigd en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uwe hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis. David buigt onder de majesteit Gods. Wat gebeurt er? Wel, David krijgt zijn schuld over te nemen en de straf te aanvaarden. Ziet hier de praktijk van de werking des Heiligen Geestes in de vernedering des harten. Daar ligt David, hij kan niet opgaan naar het huts des Heeren, want de engel stond ertussen en dus kon het zwaard hem treffen. Wat moest David nu beginnen? Daar lag de koning, die gezegd had tegen Joab: Tellen Joab, tellen zul je! Ziet hem hier als smekeling, als bedelaar. Zegt God nu tegen de engel, dat deze het

zwaard in de schede moet steken? Neen, de verzoening had nog geen plaatsgehad. En Gad kwam tot David en zeide: Ga op, richt den HEERE een altaar op, op de dorsvloer van Arauna. Dan vinden we, dat David opging, naar het woord van Gad, dat hij in de Naam des HEEREN gesproken had. Nu vinden we in de Kronieken, dat, toen Ornan en zijn vier zonen de engel zagen, de zonen zich verstaken.
Jongelingen, jullie kunnen wel eens groot spreken, maar houdt er rekening mee, dat er een tijd aanbreekt, dat we ons niet meer kunnen verbergen voor God. We moeten allen eens geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus. Deze jongens waren er goed mee, dat er een altaar gebouwd moest worden op de dorsvloer. Want de engel stond daar, wachtend op Gods bevel. Als de engel zijn zwaard uitgetogen had, waren zij het eerst getroffen. Daar gaat David, als een gebroken man naar Arauna, getroffen en verslagen door schuldbesef. Arauna ziet de koning tot zich komen en buigt zich voor hem neder. En David zegt, dat het zijn wens is, om de Naam des HEEREN aan te roepen en begeert een altaar te bouwen op de dorsvloer om brandoffer te offeren.
Mijne hoorders, zult u nooit vergeten, dat het niet genoeg was, dat David zeide: 0 HEERE, mijn God, dat toch Uw hand tegen mij en tegen het huis mijns vaders zij! Niet genoeg! Maar deze schapen, wat hebben die gedaan? God eiste bloed! David koopt de dorsvloer en de runderen voor vijftig zilveren sikkelen, en koopt later die berg voor 600 gouden sikkelen, want *daar* moest het huis des HEEREN komen! En wanneer ze het eens zijn over de koop, krijgt hij het hout en bouwt een altaar en verkrijgt de koeien tot offers. Onbetaald wilde David het niet hebben. Het offer wordt geslacht en het bloed gaat stromen. Daar ligt het offer, en daar staat David. Nu kon het zwaard der gerechtigheid David treffen, of het kon het offer treffen. Wat gebeurt? God neemt een welgevallen in het offer, want het vuur daalt van de hemel en steekt het offer aan. David wordt niet verteerd, maar het offer! De verzoening had plaats op grond van het offer. Die nu verwaardigd mag worden om te buigen onder de Goddelijke majesteit en zijn hand mag leggen op het offer Christus Jezus, zal zijn onwaardigheid bekennen. Die zal bekennen: Ik heb gezondigd; Uw doen is rein; Uw vonnis gans rechtvaardig! Om dan met een oog des geloofs te zien op Golgotha, waar het vuur van de zonden op Christus is uitgebrand, Die op Golgotha's heuvel Zijn dierbaar bloed heeft gestort en Zich Gode welbehaaglijk heeft opgeofferd. Wat gebeurde er? Zodra het vuur op het altaar gevallen was, bewees God een welgevallen te hebben in het offer en roept de engel terug. God was verzoend, de zonden waren vergeven en God had niets meer te eisen. Het lam was geslacht en God was den lande verbeden. Het bloed van het offer was Gode welbehaaglijk. De hitte van Gods gramschap was geblust. De kastijding had haar vruchten afgeworpen.

Voordat we toepasselijk eindigen, zingen we nog uit psalm 103: 5.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, we vinden hier: Alzo werd de Heere den lande verbeden en deze plage van over Israël opgehouden. Eens zullen we allen te doen krijgen met die God. Gelukkig zal het zijn, als het aan deze zijde van het graf mag plaatsvinden. Dat ons hart eens gaat slaan en we de schuld thuiskrijgen; dat we moeten gaan buigen onder het recht en de majesteit van God! Hier staat, dat God den lande verbeden werd, want Hij was tevreden met het brandoffer en dankoffer. God is alleen maar tevreden met het bloed des verbonds. David kon het niet af met zijn beleving, bekering of rechtvaardigmaking, maar alleen met zijn schuld! God heeft alleen een welgevallen in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. Dat zal aan deze zijde van het graf gekend moeten worden om welgetroost te kunnen sterven. Om hier te leren kennen, wat we vinden in psalm 85: De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan; Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan; Gij vindt in gunst, en niet in wraak, Uw lust; De hitte van Uw gramschap is geblust.

Mijn medereizigers, ziet hier het Woord tot U gesproken. Toen de engel verscheen, wisten de jongens van Arauna geen raad, want daar stond een engel, met een uitgetrokken zwaard! Ze laten de dorsvlegel los en gaan zich verbergen. Toen kon het nog, maar er zal een tijd aanbreken, dat men zich niet meer kan verbergen. Straks zal alle knie Mij gebogen worden, zegt de HEERE, en alle tong zal Mij zweren.

We vermanen u in alle ernst, want het is nog het heden der genade. In de laatste dag des oordeels zal er geen verberging zijn en wie zal kunnen ontvlieden de toekomende toorn? De jongelingen van Arauna zijn bewaard gebleven, omdat er een offer naar de hemel ging. U wordt nog gepredikt het bloed en het offer van Christus. De zoons van Arauna zijn bewaard gebleven, omdat er een offer naar de hemel ging. U wordt nog gepredikt het bloed en het offer van Christus. De zoons van Arauna waren beangst, want ze zagen de engel, ze zagen het verderf boven hun hoofd hangen. En als *dat* op onze ziel gebonden wordt, dan weten we wel te vluchten. Het is nog de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Bedenkt toch, wat tot uwe vrede is dienende. Is er genade gekend, ook in ons hart woont de wortel van hoogmoed. God weet ons wel te vernederen, wanneer Hij ons middellijk op onze plaats brengt. Dan is er geen verwijt. Dan zegt David niet, dat het volk het gedaan heeft, want: Die hebben me eertijds weggejaagd! Neen, hier vinden we een man, die de schuld komt te eigenen, ook voor Zijn eigen volk. De schuldige te zijn, daar kan men alleen maar wèl bij varen, want Hij is zeer mild in het schuld vergeven op grond van het bloed des verbonds. Hebben we er iets van geleerd, God beware ons voor hovaardij en om in de zonden te leven! Om dan eens voorgoed ontslagen te worden, waar we nooit meer behoeven te zondigen. Hij zal de roede, waar we mede geslagen zijn voor eeuwig wegwerpen en daar zal men mogen rusten in Zijn Vaderarmen. Om dan te genieten van wat geen oor gehoord heeft, geen oog gezien heeft en wat in geen 's mensen hart is opgeklommen.
Dat de God aller genade dit Woord nog aan ons zegene.
AMEN.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 138: 4.

Zegen.

Salomo

Zingen: Psalm 72: 1 en 2.
Lezen: 1 Koningen 1.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Aan het einde van de 72e psalm vinden we: De gebeden van David, de zoon van Isaï, hebben een einde. Dit is Davids laatste gebed geweest. Opmerkelijk vinden we hier, dat hij niet voor zichzelf bidt, maar voor Salomo en de ganse Kerk. De 72e psalm is een Messiaanse psalm. In deze psalm gaat David bidden voor zijn zoon Salomo: Of hem geschonken mag worden recht en gerechtigheid. Wat dan in zal gaan houden, wat we vinden in het 2e vers: Zo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uw ellendigen met recht. We vinden hier David als type van Christus in de staat van Zijn vernedering en Salomo als type van Christus in de staat van Zijn verhoging. In de 72e psalm vinden we het koninklijk ambt van Christus, Die als Overwinnaar over dood en graf getriomfeerd heeft. Wanneer David bidt voor Salomo, vinden we in zijn bede, dat Salomo rechtvaardig, wijs en zacht zou regeren. In de eerste tijd van zijn regering heeft hij daar ook wel aan beantwoord, maar aan het eind van zijn leven vinden we echter nog dat hij afgeweken is, en zelfs het volk nog onderdrukt heeft. In alles is dus bewezen, dat hij een aards koning was. Dit alles, in onderscheid van koning Jezus, Die handelende was overeenkomstig het recht. Zelf is Hij de opperste Wijsheid. We vinden van Salomo, dat de Heere hem liefhad. Zo had God de Vader Zijn Zoon lief. En waar Salomo de geliefde des Heeren was, heeft Hij hem ook tot koning gezalfd.
Christus, als de Gezalfde des Vaders, is als Koning wijs en zacht, want Hij Zelf is de opperste Wijsheid, Die ons predikt: Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Om onder zulk een regering te verkeren is een gezegende zaak, want Hij zal de ellendigen recht doen op hun klacht. David bidt in het 12e tekstvers: Want Hij zal de nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige, en die geen helper heeft.
Wanneer ze dus met hun noden en klachten bij Salomo zouden komen, dat hij ze dan recht zou doen. Afgeschaduwd in Christus, vinden we, dat wanneer Hij omwandelt op aarde, Hij niemand afgewezen heeft, die in onwetendheid tot Hem kwam. Leeft bij u misschien de vraag: Is Christus dan nog zo? Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid. David was biddende voor Salomo. De geestelijke Salomo is nog Dezelfde. In het tweede door ons gezongen vers vinden we: De bergen zullen vrede dragen. De heuvels heilig recht. En verder vinden we nog: 't Ellendig volk wordt dan uit lijden, Door Zijnen arm gerukt; Hij zal nooddruftigen bevrijden; Verbrijz'len wie verdrukt. Dus Hij zal het opnemen voor de ellendige en de nooddruftige. Daar tegenover zullen degenen, die verdrukken, verbrijzeld worden. David komt hier de schoonheid en de beminlijkheld van Christus te prediken. David krijgt met een oog des geloofs, in zijn zoon te zien op Jezus Christus, waarvan hij getuigt, dat Zijn Naam zal voortgeplant worden van kind tot kind. David krijgt hier, als hij gereed staat om in te gaan, een blik op die geestelijke Salomo. David huldigt in dit gebed de Koning van Zijn Kerk en zoekt Hem te verheerlijken. Daarvan vinden we nog: Zo moet die Koning eeuwig leven. Het mag dan ook zijn tot troost van de Kerk, bij de wetenschap dat Hij ellendigen, nooddruftigen, armen en ongelukkigen te hulp kan komen. Die ellendigen vertroost, nooddruftigen verzadigt, armen met goederen vervult en dorstigen te drinken geeft. Dit laatste gebed is een schoon gebed, want hij bidt voor de ganse Kerk. Zo is Christus, als die biddende Hogepriester, altijd biddende aan de rechterhand des Vaders. We wensen nog een keer stil te staan bij het leven van David en wel naar aanleiding van het u zo straks voorgelezen Schriftgedeelte, waarin we vinden de zalving van Salomo. We wensen uw aandacht te bepalen bij de volgende punten en wel:

1e. Davids laatste avondstond.
2e. De opstand van Adonia.
Se. De voorspraak, gedaan voor Salomo.
4e. De zalving van Salomo.

Zingen: psalm 132: 7, 8 en 9.

We zijn de vorige maal geëindigd bij David, toen hij een altaar gebouwd had op de dorsvloer van Arauna en daarop geofferd had. Daarop werd de Heere den lande verbeden. Thans brengen we hem een bezoek in zijn paleis, want hij ligt op zijn ziekbed. Daarin wordt weer bevestigd, dat enerlei lot de rechtvaardige en goddeloze wedervaart. David had de leeftijd der sterken bereikt, ondanks de vele wederwaardigheden en ellende, die hij onderworpen was geweest. Thans beginnen zijn krachten het te begeven en we vinden hem op zijn ziekbed. Dit is echter zijn sterfbed nog niet geworden, want nadat Salomo gezalfd is geworden, heeft hij voor Israël nog een grote rijksdag gehouden. Wanneer hij nu op zijn ziekbed ligt, vinden we, dat hij niet meer warm kon worden.
Al werd hij nog zo verzorgd in alles, hij kon toch niet meer warm worden. Wat ging David nu doen? Ging hij zijn behoefte des harten bekend maken aan God? Neen, hij ging de raad opvolgen van zijn knechten, om een jonge dochter te nemen, opdat die hem verzorgen zou. De geschiedenis is voorts bekend genoeg. Ze vonden Abisag, de Sunamietische, een schone maagd en die is hem tot vrouw geworden. Oud-Testamentisch was dat toegelaten, maar in de Nieuw-Testamentische bediening is dit veranderd. David had meer dan één vrouw. Hierin openbaarde zich, dat David zich niet liet leiden door God, zijn Vader, maar door zijn dienstknechten. Later vinden we nog, dat de raad van de dienstknechten omtrent Abisag, Adonia het leven kostte. Duidelijk vinden we hier dat David mens gebleven is tot aan zijn dood toe. Nu was het de gewoonte in de Oosterse landen, dat koningen harems hadden, die er waren om de koning te dienen. Doch de vrouwen mochten alleen maar in des konings tegenwoordigheid zijn op des konings bevel.
We vinden nog van de koningin Esther, dat ze in geen dertig dagen des konings aangezicht gezien had. De veelwijverij is dan ook een heidense instelling en is helaas ook door de godvruchtigen overgenomen. We vinden nog van Jakob, dat door zijn veelwijverij twist en verdeeldheid in zijn gezin heerste. De een gunde de ander niet om in Jakobs tegenwoordigheid te mogen verkeren. Bij Abraham vinden we, toen hij Hagar tot vrouw nam, dat twist en tweedracht zijn huis vervulden. De geboorte van Ismaël was voor Sara en Hagar een twistappel. Hoe schoon vinden we daartegenover van Izak, dewelke een schoon beeld van Christus was, dat deze één vrouw gehad heeft. Ook van Salomo vinden we, dat hij steeds meer vrouwen nam, maar hij is daardoor van God afgeweken, met het gevolg, dat zijn koninkrijk verscheurd is geworden. In alles heeft God bewezen, dat Hij deze zonde bezocht heeft.
Wanneer we nu vervolgens de opstand van Adonia bezien, vinden we, dat deze de oudste zoon van David was. David had nog wel meer zonen, maar nadat Amnon en Absalom gestorven waren, was deze de oudste geworden. Hij achtte dan ook, dat hij recht had op de troon.
We vinden, dat Adonia schoon van aangezicht was en opmerkelijk vinden we, dat zijn vader hem niet bedroefd had al zijn dagen. David heeft misschien uit voorliefde Adonia voorgetrokken, zelfs wanneer hij wist, dat hij niet handelde overeenkomstig het Woord, waarin David zijn zwakheid bewezen heeft. Adonia ging zich verheffen, greep naar de troon en maakte van zijn vader een zot. En omdat David oud en bedlegerig was, dacht Adonia, dat er geen acht op hem behoefde geslagen te worden. Daarom zeide Adonia: Ik zal koning zijn; en hij bereidde zich wagenen en ruiteren, en vijftig mannen, lopende voor zijn aangezicht. We zouden hier kunnen gaan spreken over het gezinsleven van David, wat ook niet zo rooskleurig was. Het doel van Adonia was om het bevel van God te vernietigen. Dit vinden we in 1 Kronieken 22: 9 en 1 Kronieken 23: 1. Dit erfrecht trachtte Adonia met geweld te vernietigen. Doordat hij de kastijding gemist had, ging hij als prins in hovaardij leven, want hij had vijftig mannen voor zijn aangezicht lopen. Gekrenkt in zichzelf en met de overdenking, dat hem ook dit wel toegegeven zal worden, grijpt hij naar de kroon.

Merk eens op, wat er nu nog godsdienstig plaats gaat vinden. Wat gaat Adonia doen? We vinden nu, dat hij gaat proberen om Joab en Abjathar aan zijn kant te krijgen. Dat gelukt hem ook! Want, als je koning moet worden, moet je toch ook gezalfd worden. En ook priesters moet je hebben, want er moet geofferd worden. Hij verzocht Joab en Abjathar, en nodigde tevens alle zonen van David, maar Zadok, Benaja en Nathan, de profeet, nodigde hij niet. Tijdens een offerfeest laat hij zich uitroepen tot koning. Hij slachtte schapen en runderen en gemest vee bij de fontein Rogel en liet voorkomen, alsof het een godsdienstig feestmaal was en alles onder een vertoon van vroomheid. Verwonderd kunnen we ons echter wel afvragen, hoe zij er toe gebracht werden om hem te volgen, daar zij er toch zeker wel van wisten, dat het erfrecht der kroon op Salomo was vastgesteld. Maar wat zou er de oorzaak van zijn en waarom was het, dat Joab en Abjathar Adonia volgden? Ze waren ervan doordrongen, dat het er niet zo best voor hen uitzag als Salomo koning zou worden, want Adonia miste nu eenmaal de stoutheid om hen te vervolgen. Nu David bedlegerig is geworden, gaat Adonia aan het feesten en trok zo het volk naar zich toe. We vinden nu geen opstand als ten tijde van Absalom, want het volk had toch wel iets geleerd, maar het ging er hier godsdienstig naar toe. Wat kan er toch al met godsdienst plaatsvinden. Was het doel van Adonia eenmaal bereikt, dan zou hij Salomo verder wel uitroeien. Ziet hier het zaad van de vrouw en het zaad van de slang. Het zaad van de slang kan ook godsdienstig en vroom zijn, maar heeft als doel het zaad der vrouw uit te roeien. Gaat de historie maar na, dan zult u vinden, dat het door alle tijden te doen geweest is om de uitroeiing van het zaad der vrouw. Dat zal echter in der eeuwigheid niet gelukken. Ziet, wat er met godsdienst plaats kan hebben, als ze niet een vrucht van Godsvreze is. Met de godsdienst kan men veel aan de hand houden! Dan kan men proberen met omwegen raadslid, burgemeester of zelfs predikant te worden. Dan kan men de godsdienst daarvoor gebruiken, hetgeen dan ook een vrucht van geestelijke hovaardij is, omdat men het uit de hand Gods gaat nemen. Adonia zocht een aanhang te krijgen door een feest te geven, om dan met elkaar vrolijk te zijn en dan koning te worden. Hier is een hogepriester bij, die veertig jaar in de dienst van God geweest is en nu verleid en misleid wordt. Dat betekent voor hem, dat hij straks voorgoed buiten de deur gezet wordt. Thans zijn we genaderd tot ons derde punt: *De voorspraak, gedaan voor Salomo.*

Wat moet dit alles geweest zijn voor Bathséba en Salomo, toen zij hoorden van het gerucht, dat Adonia zich tot koning wilde laten uitroepen. Wanneer iemand op de troon kwam, was het veelal de gewoonte om andere rechthebbenden uit te roeien, dus het leven van hen beiden begon in gevaar te raken. Nathan, een zielevriend van David, gaat naar Bathséba toe om haar op te wekken toch spoedig naar de koning te gaan. Nathan komt ze eigenlijk wakker schudden. En dan vinden we, dat Bathséba aanklopt hij de koning om toegelaten te worden. Een vrouw in de Oosterse landen kon alleen maar naderen op verzoek. Ze vraagt dus een onderhoud aan met de koning en wanneer ze de koning ontmoet, zegt ze: Mijn heer! gij hebt uw dienstmaagd bij den HEERE, uw God, gezworen:

Voorzeker Salomo, uw zoon, zal na mij koning zijn, en hij zal op mijn troon zitten. Nu kunnen we niet in Gods Woord vinden, waar David Bathséba gezworen heeft, dat Salomo koning zoude worden, maar wellicht heeft hij dat al gedaan hij de geboorte van Salomo. Wanneer Salomo geboren wordt, heeft God hem een naam gegeven, welke is Jedid-Jah, om des Heeren wil. Daar had David onder de invloeiing van Gods Geest al geprofeteerd en wellicht Bathséba met een eed gezworen, dat deze op de troon van zijn vader zou zitten. En wanneer dan hier zoveel jaren overheen gegaan zijn en Salomo een jongeling was van 25 à 30 jaar, vinden we dat Bathséba David gaat wijzen op de eed, door David gedaan. En nu zie, Adonia is koning, en nu mijn heer koning, gij weet het niet. En als dat doorgaat zijn wij zondaars en is het met ons gedaan! Wanneer ze dan nog pleitende was, kwam Nathan binnen om haar woorden kracht bij te zetten. Want, vervuld moest worden dat uit Salomo die geestelijke Salomo geboren zou worden, Die verwacht werd, volgens de belofte, uit het geslacht van David. Daarvan vinden we nog in de 8e psalm: Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene; Ik heb Mijn knecht David gezworen: Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen: en uw troon opbouwen van geslacht tot geslacht. En al is het dat ze af zullen wijken, dan zal het nochtans geldende zijn: Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen. Als Nathan dan binnentrad, zien we zijn ontzag voor de koning, want hij boog zich ter aarde voor de koning en sprak hem vriendelijk aan.

Hier vinden we in de profeet geen persoon, die streng optrad en al eerder gezegd had: Gij zijt die man; om uwentwil wordt er gelasterd. Hier vinden we, dat ze één geloof en één liefde hebben. Nathan stelt dan de vraag, of David gezegd heeft, dat Adonia na hem op de troon zoude zitten. Want, Adonia is heden afgegaan en heeft geslacht ossen en gemest vee. Is deze zaak de koning bekend? Dus we vinden hier eerst Bathséba en daarna Nathan bij David, voor Salomo pleitende. Dan vinden we in het 28e vers, dat de koning antwoordde: Roept mij Bathséba. Want ze was vertrokken, nadat zij haar woord gedaan had. En wanneer ze dan weer gekomen is en met Nathan voor de koning staat, zweert David: Zo waarachtig als de Heere leeft, die mijn ziel uit alle nood verlost heeft; Voorzeker, gelijk als ik u gezworen heb hij den HEERE, den God Israëls, zeggende: Voorzeker zal uw zoon Salomo na mij koning zijn' en zal op mijn troon in mijn plaats zitten; voorzeker, alzo zal ik te dezen zelven dage doen. Een geruststelling voor Bathséba en de profeet Nathan, dat David zijn eed kwam te houden. Hier vinden we een geloofsgezicht van David, waarvan we nog vinden in psalm 72: 8: Zo moet de Koning eeuwig leven, Bidt elk met diep ontzag, Men zal Hem 't goud van Scheba geven, Hem zeeg'nen dag bij dag. Een gezicht door het geloof op de geestelijke Salomo. Al is het dat de Adonia's er tegenop komen en ze de strijd aanbinden tegen Hem, Christus zal Koning zijn tot in der eeuwigheid. Deze zal in alles zegepralen, waarvan we vinden in psalm 2: Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid. In Hem is de vastigheid en de onwankelbaarheid en de duurzaamheid van het koningschap van Christus. Het is een eeuwig koninkrijk. God heeft gezworen, wat de Kerke Gods tot zegen is! Een zegen, die geestelijke Salomo, die Jedid-Jah, de van God beminde, de van God verkorene.
Wanneer Salomo koning geworden is, is dit een schone tijd voor Israël geweest, want hij maakte het ijzer als zilver en het zilver als goud.
Mijne hoorders, wanneer we de Koning van de Kerk mogen Ieren kennen, (want we wensen dit als lering te zien) dan is ons hart een paleis en de Adonia' s en de godsdienst zullen u aangrijpen om daarin te heersen, dat we met onze godsdienst en onze plichten kunnen leven! Maar wanneer het waarheid mag zijn, dat we krachtens de verkiezende liefde Gods verkoren zijn en Christus door het geloof in ons wonen zou, dan is het geldende: Mijn zoon Salomo zal Koning zijn. Dan zal Hij in ons hart regeren en waarmaken: Nooddruftigen zal Hij verschonen, Aan armen uit gena. Salomo zal Koning zijn! Gezegende zaak om onder zulk een regering te mogen verkeren. David gaat hier op zijn ziekbed een bevel geven. Ten eerste zal Salomo op grond van gerechtigheid koning worden en David geeft bevel, dat Zadok de priester en Nathan de profeet en Benaja geroepen worden. Een drietal, want onder twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. Zelf moet hij op zijn legerstee blijven. In de Kronieken vinden we, dat God hem nog heeft opgericht, want daar heeft hij nog deelgenomen aan de rijksdag, om Salomo te bevelen omtrent het huis des Heeren, eer hij ging sterven. Hij beveelt hier Zadok en Nathan om Salomo over Israël tot koning te zalven en daartoe de heilige zalfolie uit de tempel te nemen, die alleen maar gebruikt mocht worden tot het zalven van priesters en koningen. Dat miste nu Adonia! Want zalven betekent bekwaam maken. We vinden zelfs dat Christus gezalfd is geworden! In de eigenlijke zin is Hij van eeuwigheid gezalfd. Ten andere is Hij gezalfd bij de doop, want de Heilige Geest kwam op Hem, om bekwaam in de ambtelijke bediening als Profeet, Priester en Koning Zijn ambten uit te voeren. Hier vinden we, dat David de zalving van zijn zoon Salomo beveelt in tegenwoordigheid van een drietal, waarvan alleen de hogepriester het recht had om te zalven. Bij Adonia is Abjathar meegegaan, maar we vinden niet, dat hij gezalfd is geworden. Hier vinden we ook nog een lering, dat die zalving onmisbaar is. Daarvan zegt de apostel: Die ons met u gezalfd heeft, is God. Die ons ook Zijn Heilige Geest gegeven heeft. Niemand mag ook naar de ambtelijke bediening grijpen buiten de zalving van de Heilige Geest. Al is het, dat de discipelen tijdens de omwandeling op aarde, wel eens gepredikt hebben, en ook wonderen gedaan hebben, zo misten ze toch de zalving, ondanks dat ze een roeping hadden! Die zalving hebben ze gekregen op de Pinksterdag, toen die Geest op hen uitgegoten werd, waardoor ze bekwaam werden om ingeleid te worden in de verborgenheid van de heilgeheimen van de leer der zaligheid. Dit geldt in het bijzonder wel voor leraars, die, buiten de zalvende bediening des Heeren, met Adonia koning worden. Zij menen koning te zijn en denken, dat de priester met hen is. Maar toen het Adonia mislukte, heeft hij het op een andere manier geprobeerd. Toen Salomo op de troon zat, heeft hij het geprobeerd met een list. Zijn hoogmoedig bestaan was zo gekrenkt, dat hij niet zou rusten, voordat hij zijn doel bereikt had. De duivel is listig genoeg om zijn doel te bereiken. Toen David

gestorven was, is de jonge vrouw, Abisag, in het paleis achtergebleven. Dit was ook een Oosterse gewoonte, want wanneer een koning stierf, had zijn opvolger recht op zijn vrouwen. Daarom gaf Achitofel Absalom een goede raad, toen zijn vader vluchtte, door te zeggen, dat hij eerst zijns vaders vrouwen moest nemen en voor het oog van heel het volk op het dak klimmen. Dan kunnen ze zien en zullen ze zeggen: De vrouwen zijn van Absalom en hij heeft dus recht op de troon. Adonia dacht: nu ben ik de troon kwijt, maar ik zal het toch proberen. Als ik Abisag tot vrouw krijg, dan heb ik recht op de troon! Arglistig is het hart! Dan gaat hij naar Bathséba. Die verschrikt van hem en vraagt hem of zijn komst met vrede is. Hij zegt: Met vrede is mijn komst, alleen heb ik een verzoek aan u. Naar Salomo gaan durfde hij niet, maar hij richt zijn verzoek tot Bathséba, of die een goed woordje voor hem wilde doen. Dan moet ze vragen, of hij Abisag, de Sunamietische, tot vrouw verkrijgt. Bathséba had zijn list niet door en belooft hem naar de koning te zullen gaan. Wanneer ze hij Salomo komt en haar geboden wordt aan zijn rechterhand te zitten, mag ze haar verlangens bekend maken, dewelke gegeven zullen worden. Dan zegt ze, en ze noemt het een klein verzoek: Dat Abisag aan Adonia tot vrouw gegeven worde. Dan zegt Salomo niet tot zijn moeder, dat ze een zorgzame moeder is en dat ze het goed bedoelt. Neen! Maar hij zegt: Begeer ook voor hem het koninkrijk. Hebt u dan niet door, dat hij met arglistigheid naar de troon grijpt? Dit woord is tegen zijn leven gesproken! Hij zal sterven! Zijn bedrog en list zijn voor de dag gekomen. De eerste keer heeft hij nog gegrepen naar de hoornen van het altaar, maar nu is dat niet meer mogelijk voor hem, want hij heeft dit tegen zijn leven gesproken. Ziet hier eens, hoever het kan gaan met list en huichelarij op godsdienstig terrein. Maar ook zien we hier, waartoe dit alles leidt. We vinden dan verder nog de zalving van Salomo, die geschiedt door Zadok, de priester, Nathan de profeet en Benaja, de zoon van Jojada. Ook de Krethi en de Plethi, de lijfwacht van David, gaat Salomo geleiden naar Gihon. Dan neemt Zadok, de priester, de oliehoorn en giet de zalfolie op Salomo. Op een eerlijke wijze wordt Salomo hier koning. Die nu eerlijk zalig mag worden, waarvan in de Catechismus nog gevraagd wordt: Maar waarom wordt gij een Christen genaamd?, zal betuigen: Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en alzo Zijner zalving deelachtig ben. Die worden eerlijk zalig! Die ook een ambtelijke bediening van God verkrijgen, behoeven daar zelf niets voor te doen. God Zelf zal hen op hun plaats brengen. Salomo zelf heeft het niet gewild, maar daarvoor werden de profeet en de priester gebruikt. Hij komt op een rechte wijze op de troon. Hij wordt meegenomen en gezalfd en men blies met de bazuin en al het volk zeide: De koning Salomo leve! En het volk pijpte met pijpen en er was zulk een grote blijdschap, dat de aarde spleet. Voorts vinden we nog in het kapittel, dat wanneer Salomo koning geworden is, de schrik Adonia om het hart slaat. Ook Joab en Abjathar worden met schrik vervuld. Wat moeten ze beginnen? Ziet hier de sterke en schone Adonia met de krijgsoverste en de hogepriester bij het slachtvee. Bij Salomo had zijn vader bevolen en namens zijn vader werd Salomo gezalfd. Houdt in gedachtenis, dat hetgeen uit God is, daar staat Hij Zelf voor in. Een schoon schaduwbeeld van Christus Jezus, Die door de Vader gezalfd is geworden en Wiens troon bevestigd is tot in eeuwigheid. Die gezalfd is met het doel om Zijn volk te regeren, te beschermen en te bewaren. Die daar nu iets van mag leren kennen, zal altijd Gode de eer geven, wat we nog vinden in de 145e psalm en daarvan het 4e vers, hetgeen we nog met elkander zullen zingen.

TOEPASSING.

Bij de aanvang hebben we gezegd, dat Salomo een schaduwbeeld is van Koning Jezus, Die, wanneer Hij opgewekt is, verhoogd is geworden, gezalfd is geworden tot Koning en gezeten is aan de rechterhand des Vaders tot in der eeuwigheid. En dat Zijn vijanden gezet zullen worden tot een voetbank Zijner voeten. Nathan, Benaja, Zadok en Bathséba hebben zich mogen verheugen in het koninkrijk van Salomo. Zo mag de Kerke Gods zich verheugen, dat ze een Koning hebben, waarvan de dichter in psalm 95 gezongen heeft: De HEER' is groot, een heerlijk God, Een Koning, die het zaligst lot, Ver boven alle goôn kan schenken. Maar ziet eens, tegenover die Koning de vijanden des Konings. Adonia heeft zijn vijandschap met de dood moeten bekopen. Die nu Christus Zijn eer niet gunt en trachten zal Hem van Zijn kroon te beroven, zal het moeten verliezen. Adonia heeft eens de hoornen van het altaar gegrepen. Daar mocht hij nog vandaan komen en in het leven blijven. De tweede keer kon hij geen hoornen meer grijpen, want zijn dood was besloten. Joab vluchtte naar het altaar, waar

niemand gedood mocht worden. Een man, die zoveel levens verwoest had en onschuldig bloed vergoten had, wilde, toen het er op aankwam, de dood ontvluchten. Abner kon hij onverwacht doden en ook Amasa is door hem gedood, maar nu moest hij zelf sterven. En nu snelt hij naar het huis des Heeren en grijpt de hoornen. Dan laat Salomo door Benaja gebieden: Kom uit. En dan vinden we, dat hij weigert om uit te komen; hij wenste bij het altaar te sterven. Toen was hij nog godsdienstig. Maar dan vinden we, dat zijn bloed vergoten wordt bij het altaar. De vijanden hebben het moeten verliezen. Hoe is het gegaan met Abjathar? We vinden dat Salomo tot Abjathar zeide: Ga naar Anathoth op uwe akkers, want gij zijt een man des doods, maar op deze dag zal ik u niet doden, omdat gij de ark des HEEREN voor het aangezicht mijns vaders Davids gedragen hebt en omdat gij verdrukt zijt geweest in alles, waarin mijn vader verdrukt was. Daar is Abjathar buiten dienst gesteld, en afgezonderd heeft hij zijn laatste levensdagen doorgebracht. Welgelukzalig ais we verwaardigd mogen worden om aan de kant van die geestelijke Salomo te mogen staan. Om niet met Adonia, die zelfs nog een naam draagt, die Goddelijk is, ten onder te gaan, want we vinden, dat die naam in het Grieks betekent: Adoni of Adonai. Die man is genoemd naar de Naam des Heeren. Maar hier gaat zijn naam ten onder, als vijand tegen de gezalfde des Heeren.
Laten we tot onszelf inkeren, want aan welke kant staan wij? Zijn we voor de Koning der koningen en wensen we Hem te huldigen in het: En onze Koning is van Israëls God gegeven? Of zullen we met de godsdienst of vermeende plichten Hem trachten te eren? Bedenkt dat we het zullen verliezen, want alle knie zal Hem gebogen worden! Adonia dacht: mijn vader gaat toch sterven, nu kan ik naar de troon grijpen. Maar God regeert en maakt des mensen verwachting tot dwaasheid. Zichzelf als koning ziende, in een weg van vermaak, werd hij verschrikt en moest vluchten naar het altaar. Het vermaak in de wereld is ijdel en waardeloos. Maar als we die geestelijke Salomo mogen Ieren kennen, die Jedid-Jah, dan zullen we in Hem aantreffen een zachtmoedig Koning, Die nooddruftigen in alles zal verzorgen! Die een Helper is in nood en dood, bij Wie we niet tevergeefs zullen aankloppen.
Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, het is nog het heden der genade! Abjathar heeft veertig jaar in de bediening gestaan en is er buitengezet! Adonia heeft veertig jaar de uitreddingen gezien, maar valt erbuiten! Salomo is aan de voeten van zijn vader gebleven en heeft er niets voor behoeven te doen om gezalfd te worden. Zijn vader, moeder, Nathan, Benaja en Zadok hebben alles gedaan! Salomo behoefde niets te doen. De Heere staat voor Zijn werk in en zal het bevestigen. In zover we nog belang hebben bij het heil van onze onsterfelijke ziel, laat u geleiden, laat met u doen ais Salomo, want daar nam God het voor op. Om dan verwaardigd te mogen worden dat hemelse Jeruzalem in te mogen gaan. Daar zal gejuicht worden. Waar God Zich zal verblijden in de Koning en Zijn Kerk. Waar de Kerk Hem eeuwig zal huldigen, Zijn Naam zal dan eeuwig eer ontvangen! Men loov' Hem vroeg en spa, De wereld hoor' en volg' mijn zangen met Amen, Amen, na!
AMEN.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 72: 11.

Zegen.

Mijn God zal met u zijn

Zingen: Psalm 87: 1, 2 en 3.
Lezen: 1 Kronieken 28.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid. Wat een wonderlijke psalm is psalm 87! Hij begint direct met de grondslag. Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid. De Heere bemint de poorten van Sion hoven alle woningen van Jakob. Hier vinden wij, dat hij spreekt over de bergen der heiligheid, over Sion, waar we van lezen in psalm 132: Want de HEERE heeft Sion verkoren; Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats. Sion was een dorre, dode en onvruchtbare berg, waarop niets in het leven kon blijven. Bazan en Karmel waren vruchtbare bergen. Maar God had ze niet begeerd om daar te wonen. Wat is nu de grondslag? Alleen de aangebrachte gerechtigheid van Christus! Op de berg Sion is de tempel gebouwd. Die berg heeft God verkoren om te wonen. Vandaar sprak Hij van boven het verzoendeksel, daar 'had God gemeenschap met Zijn volk in die Godsstad! Omdat hij van God verkoren en bemind was. Sion lag in de stad Jeruzalem, wij kunnen dit in Gods Woord vinden. Zelfs in de tijd van Hiskia, toen alle vaste steden waren ingenomen, behalve Jeruzalem, zei God: Want Ik zal deze stad beschermen, om die te verlossen, om Mijnentwil, en om David Mijns knechts wil. Toen dan de vijand voor de poort lag, ging God bewijzen, dat Hij die plaats verkoren had en God slaat daar in één nacht 185.000 Syriërs. Sion en Jeruzalem zijn een schaduwbeeld van de Kerke Gods. Niet van de kerk in het algemeen, maar van de Kerk, die door God verkoren is.
Mijne hoorders, die keuze is onveranderlijk, want Sion is van God begeerd. Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid.
Dat wil zeggen, op het fundament van het bloed en de gerechtigheid van Christus. Op dat fundament is de stad des HEEREN gebouwd, waarvan de psalm nog zegt: Men spreekt van u zeer heerlijke dingen, 0 schone stad van Israëls Opperheer. De stad, die door God verkoren was, waar Hij wilde wonen en die God beminde. Welke heerlijke dingen worden hier bedoeld? In de letterlijke zin is die stad de plaats geworden, waar God Zijn tempel heeft gebouwd. De plaats, vanwaar Hij tot hen sprak en hen zegende. Gods volk is in de grond een tempel, waar Hij in wil wonen. Hier komen wij aan een teer punt. Want, van dat volk is nogal wat te zeggen. Ze hebben zoveel zwakheden en gebreken. Ze kunnen bij zichzelf niets anders vinden dan schuld en aanklevende verdorvenheid, zodat ze dagelijks moeten bekennen voor God wie ze zijn! Maar wees voorzichtig met het spreken over de zwakheden van Gods volk, want er staat van hen: Men spreekt van u zeer heerlijke dingen.
Waarom? Omdat het werk van God een schoon werk is! Dat is een werk, gefundeerd op het bloed en de gerechtigheid van Christus. Ze zijn als een tempel, waar God in wil wonen. Die Gods volk gaan zien bij het licht van Gods Woord en het werk wat God in hen verheerlijkt heeft, die gaan met Ruth zeggen: Uw volk is mijn volk! Die zeggen met die tien mannen, die de slip van die Joodse man grepen: Wij zullen met ulieden gaan; want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is. Als u alleen de gebreken ziet, dan hebt u een arm deel. We lezen verder: Ik zie Rahab, ik zie Babel tot Uw eer, Bij hen geteld, die Uwe grootheid zingen. Rahab, dat leidt terug naar Rachab, de hoer, en ziet in hoofdzaak op de Egyptenaren. Babel betekent: hoogmoed. Zij waren ingelijfd, toegebracht tot die stad. Daar zullen ze straks eeuwig uitblinken in dat nieuwe Jeruzalem, in de heiligheid van Christus. Oud-Testamentisch was het een plaats voor Israël. Maar we vinden nog in het gebed van Salomo, bij de inwijding des tempels: Wanneer er van de vreemden zullen zijn, die komen tot deze plaats om te aanbidden, hoor Gij dan uit de hemel, de vaste plaats van Uw troon en woning. De berg Sion is de plaats geweest, die verkoren is door God om daar voor Zichzelf een woning te laten bouwen. Wij willen uw aandacht bepalen bi] het vervolg

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

van de geschiedenis over het leven van David. Als hoofdgedachte hebben we gekozen: Davids laatste Rijksdag, gehouden in de stad Jeruzalem. Om dan te verhuizen van het aardse naar het eeuwige Jeruzalem, Wij noemen u in dit verband het 20e vers van het ons voorgelezen hoofdstuk:

> *En David zeide tot zijn zoon Salomo: Wees sterk, en heb goeden moed, en doe het, vrees niet en wees niet verslagen, wam de HEERE God, mijn God, zal met u zijn; Hij zal u niet begeven en Hij zal u niet verlaten, totdat gij al het werk tot de dienst van het huis des HEEREN zult volbracht hebben.*

Wij staan dan stil bij:

1e. De aanspraak tot zijn broederen.
2e. Zijn zorg voor de tempel.
3e. De lieflijke vermaning aan zijn zoon Salomo.

Zingen we vooraf uit psalm 89: 9 en 10.

We vinden in dit hoofdstuk terug wie David was! We vinden hier Davids ootmoed, zorg en liefde. Davids ootmoed omtrent God en zijn volk, zijn zorg omtrent de bouw van de tempel en zijn liefde tot zijn zoon Salomo. Wij hebben in het voorgaande stil gestaan bij David, die op zijn ziekbed lag. Hij kon niet meer warm worden, omdat de ouderdom zich openbaarde. In het nu te verhandelen hoofdstuk zien we, dat David weer wat hersteld is en nog een keer voor God en zijn volk zijn hart wenste te openen. Het is u straks gelezen: Toen vergaderde David te Jeruzalem alle oversten van Israël, enz. Dan vinden we, dat hij op zijn voeten stond. Dus hij zat niet op de troon; waarin het bewijs ligt, dat hij aan de avond van zijn leven nog als een lamp zou zijn, die nog even helder zou branden, eer dat hij uitgeblust werd. Wij vinden dan, wat wij zeiden, ten eerste: *De aanspraak tot zijn broederen.*
We lezen in de hele geschiedenis niet, dat hij, zoals hier aan de avond van zijn leven, de oversten en het volk aanspreekt met de liefelijke aanspraak: Hoort mij, mijn broeders. Wat een beeld van ootmoed en vernedering! Hij, David, de koning, die met rijkdom en eer bedeeld was door God, zegt hier: Hoort mij, mijn broeders! Als een oudste broeder gaat hij zeggen tegen de oversten, de oudsten en het volk, wat er in zijn hart is. Ziet eens hoe David bij alle genade die God verheerlijkt had, hier in de ootmoed des harten gaat verklaren, wat er in zijn hart geweest was! Om de HEERE een huis te bouwen! Daar had de profeet van gezegd: Doe al wat in uw hart is. Daar had God Zelf van gezegd: Het is goed, dat het in uw hart geweest is. Let op! Hij zegt niet: ik heb er over gedacht, om de HEERE een huis te bouwen. Het was geen lippentaal, maar het kwam uit zijn hart. Waarom? God had het Zelf in zijn hart gelegd. En wat God in het hart legt, daarmee bedoelt God Zijn eer en brengt de mens in de ootmoed. Mijne hoorders, houdt in gedachtenis, dat mensenwerk hoogmoed voortbrengt, maar Godswerk ootmoed. Hier vinden we de schone eigenschappen van het werk des Heiligen Geestes. David stelt zich hier niet boven zijn volk! 0, wat is Gods werk toch een wonderlijk werk. Wij lezen, dat Jakob God gezien had van aangezicht tot aangezicht en toen hij Ezau ontmoette, boog hij zevenmaal voor Ezau. Dat was een vrucht van genade! Hij mocht voor God buigen en kon het toen ook voor Ezau. Maar wat niet ging was om te leven met Ezau! Want toen Ezou tot hem zeide: Wil ik met u gaan, zei hij: Mijn heer trekke toch voorbij. Dus genade openbaart zich in ootmoed. David kan hier niet met de wereld delen, maar wel met zijn broeders.
Zo is Christus, met eerbied gesproken, de oudste Broeder van Zijn Kerk. David had in zijn hart de Heere een huis te bouwen. Maar hij mocht het niet bouwen vanwege de vele oorlogen, die hij gevoerd had en omdat er veel bloed vergoten was. Hij moest de vijanden overwinnen en rust brengen in zijn rijk. In Christus' hart lag verklaard, dat Hij de HEERE een huis zou bouwen, namelijk de Kerke Gods. Christus had in Zijn hart de deugden Gods op te luisteren! Maar dat kon alleen door een weg van strijd tegen de duivel, de wereld, de zonde, macht en boosheden der lucht, Christus, de oudste Broeder, Die Zich niet schaamde om de discipelen Zijn broeders te noemen. 0, het is geen geringe zaak om bij het gezin van Christus te behoren! Die in Zijn lijden en sterven alles verworven heeft, naar het Goddelijk heilsplan, vanuit die nooit begonnen eeuwigheid, van het door God gemaakte bestek. Die de

bouwstoffen heeft vergaderd, om Gods Kerk te bouwen. David heeft in zijn verdrukking grote hoeveelheden bouwstoffen, goud en zilver, vergaderd, maar Christus heeft met Zijn lijden en sterven verlossing, vergeving, verzoening, zaligheid, vrede, blijdschap, troost vergaderd.
Zo zien we David hier als een type van Christus in Zijn vernedering; Salomo was een type van Christus in de staat van verhoging. Salomo, de van God beminde koning des vredes, moest het huis bouwen. Christus heeft in de dag der opstanding de eeuwige zaligheid voor Zijn Kerk verworven. Het fundament van het huis des Heeren is het bloed van Christus. Op welk fundament de Kerk gebouwd zal worden, als levende stenen tot een geestelijk huis, tot een woonstede Gods in de Geest. David gaat hier tot het volk, hetwelk hij zijn broeders noemt, spreken. Uit alle stammen Israëls heeft God mij verkoren, zegt hij. Uit het huisgezin mijns vaders heeft God mij verkoren en tot koning gezalfd! Wat gaat David hier erkennen, dat God hem verkoren heeft! Wij zien hier David als type van Christus. God heeft geen engelen verkoren, want die konden geen zaligmaker zijn, maar God heeft Zijn Zoon verkoren. Christus is verkoren van de Vader om koning te zijn over Zijn volk. Ziet hier de wonderbare overeenkomst! Want David zegt: De Heere, de God Israëls, heeft mij verkoren uit mijns vaders huis, dat ik koning zou wezen over Israël tot in eeuwigheid. Wat durfde David veel te zeggen. Ging David hier niet te ver? Neen, hij was de drager van Christus! Uit zijn lenden zou voortkomen de Koning der koningen en Die zou Koning zijn tot in eeuwigheid.
Wat werd David hier een ogenblik teruggeleid en ingeleid in de verkiezende liefde des Vaders. Onder de zonen mijns vaders heeft Hij een welgevallen in *mij* gehad. David werd in de geest teruggeleid naar Bethlehems velden. Isaï en zijn zonen waren genodigd om de offerdienst bij te wonen en hij, David de jongeling, valt erbuiten. Niemand had erg in die jongeling, dan alleen God. Wat is dat een voorrecht en een zegen, als God van ons weet! De mens ziet aan wat voor ogen is. Dat deed Samuel ook. Hij wist niet, wie er door God verkoren was, want bij de eerste dacht Samuël al, dat hij die moest zalven tot koning. Maar God zegt: Neen, Ik heb hem niet verkoren. David werd hier teruggeleid, hoe hij voorheen in het veld zat. Daar is het misschien wel waar geweest: Eenzaam ben ik en verschoven, Ja, de ellende drukt mij neer. Zeven broeders mochten mee naar de offerdienst en hij bleef erbuiten! Maar God had David verkoren en zalfde hem in het midden zijner broederen. Wat vinden we hier David in de ootmoed aan de avond van zijn leven! Wat zijn Gods wegen wonderlijk! David gaat verder en dan lezen wij, dat hij zegt: Uit al mijn zonen (want de Heere heeft mij veel zonen gegeven) heeft hij mijn zoon Salomo verkoren, dat hij zitten zou op de stoel des koninkrijks des Heeren over Israël. Was Salomo beter dan zijn broeders? Ach, Salomo was ook een gevallen mens. Dat is ook gebleken in zijn ouderdom, toen zijn vrouwen hem verleidden, zodat hij ging buigen voor de afgoden. Nochtans vinden wij hier: Uit al mijn zonen heeft God Salomo verkoren! Dus Salomo was de verkorene des Heeren. Wat zijn Gods wegen toch wonderlijk. Waarom? Ach, was Salomo niet de tweede zoon van Bathséba? Die geschiedenis predikt ons wie David was! Wie kan Gods wijsheid doorgronden, wie kan in Gods raad blikken?
Wij staan ten tweede stil bij: *Davids zorg voor de tempel.* Dan vinden wij, dat hij hier tot Salomo gaat zeggen, wat God hem geopenbaard heeft: En Hij heeft tot mij gezegd: Uw zoon Salomo, die zal Mijn huis en Mijn voorhoven bouwen; want Ik heb hem Mij uitverkoren tot een zoon en Ik zal hem tot een Vader zijn. Wat een gelukkige vader die zo'n zoon heeft! David wordt hier bekend gemaakt, dat God Salomo uitverkoren heeft en dat God hem als Zijn zoon erkent. Wat een schone overeenkomst vinden wij hier. Christus is de verkorene des Vaders om het huis des Heeren te bouwen, dat is de Kerke Gods. Hij, die de Hoeksteen, de Rotssteen is, op welke het huis samengevoegd wordt. Waar God van gezegd heeft: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb. Wat vinden wij hier een schone overeenkomst tussen de Oud-Testamentische en de Nieuw-Testamentische bediening. Van Salomo staat er: Ik zal zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid. Van Christus geldt het in het bijzonder: Uw koninkrijk verduurt zelfs de eeuwigheid. Christus, Die in de staat van verhoging het huis des Heeren gebouwd heeft. Merk eens op, hoe het God behaagd heeft, om in de Oud- Testamentische bedeling af te schaduwen de Nieuw-Testamentische Koning Christus Jezus. Met een koning als Salomo is het volk rijk gezegend geweest.
Mijne hoorders, de Kerke Gods is rijk gezegend met een Koning als Christus. Want Zijn koninkrijk verduurt zelfs de eeuwigheid. Israël is het volk des Heeren. Het geestelijk Israël is een volk, dat eeuwig

zal leven. Israël zal zijn Koning roemen: Zo moet die Koning eeuwig leven. Maar het geestelijk Israël zal eeuwig roemen in het: Zijn Naam moet eeuwig de eer ontvangen. David gaat verder spreken: Nu dan, voor de ogen van het ganse Israël, de gemeente des HEEREN, en voor de oren onzes Gods, houdt en zoekt al de geboden des Heeren uws Gods, opdat gijlieden dit goede land erfelijk bezit, en uwe kinderen na u tot in eeuwigheid doet erven. Hij gaat hier handelen met Salomo en het volk over de geboden des HEEREN, om die te houden, want daarin ligt grote loon. Ten andere gaat hij in het bijzonder tot zijn zoon Salomo spreken zeer ernstig, maar ook ais een liefhebbend vader. Hij zei: En gij, mijn zoon Salomo, ken de God uws vaders en dien Hem met een volkomen hart en met een willige ziel; want de Heere doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten; Indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten. Wat een beminnelijke, maar ook, wat een ernstige vader. Indien gij Hem zoekt, zegt hij tot zijn zoon, Hij zal van u gevonden worden. Maar ook zeer ernstig zegt hij: Indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten. Denk eens in: David geloofde, dat Salomo een uitverkoren vat was. Hij geloofde, dat zijn zoon eeuwig zalig zou worden! Maar niettegenstaande dat, vermaant hij hem in ernst. Wat een liefhebbend vader had Salomo. Maar we zeiden, de zorg van David! Want zegt hij verder: Zie nu toe, want de HEERE heeft u verkoren, dat gij een huis ten heiligdom bouwt; wees sterk en doe het. We vinden in het volgende hoofdstuk nog wat David bij elkander vergaderd had, inzonderheid tot de bouw des tempels, maar daar hopen we nog eens op terug te komen. Er liggen zulke schone leringen in deze verhandelingen, als we daarin vinden, dat David nog eenmaal dankdag gaat houden, voor hij gaat sterven. Maar, om bij ons hoofdstuk te blijven, wij vinden dan dat hij Salomo gaat voorstellen hoe dat huis moet worden, zodat Salomo het niet naar eigen inzicht en mening mocht bouwen. David gaat hem hier zeggen en een voorbeeld geven van alles wat bij hem door de Geest was, namelijk van de voorhoven, enz. Gelijk de HEERE Mozes een beschrijving gaf van de tabernakel en offerdienst, gaf David hier bestek en tekening aan Salomo. Hier mocht Salomo niets af of bij doen. Salomo heeft in het bouwen van de tempel de wil des vaders gedaan. Wat vinden wij hier weer een schone overeenkomst. Er is van eeuwigheid een bestek gemaakt, waar we van lezen in psalm 89: Naar Uw gemaakt bestek. God de Vader heeft in de nooit begonnen eeuwigheid een bestek gemaakt, hoe in de tijd het huis des Heeren, dat is de Kerk, gebouwd moest worden. En in dat bestek lag opgesloten, dat Christus het fundament van dat huis zou zijn; dat Christus ons vlees en bloed aan moest doen! Dat Christus uit een maagd geboren moest worden in Bethlehems stal en dat Hij hier drie-en-dertig jaar op aarde moest zijn als een Nazarener. Dat Hij gezalfd moest worden als Profeet, Priester en Koning! De tijd ontbreekt ons, als we op moesten noemen wat er in het bestek van God stond en dat uit die nooit begonnen eeuwigheid. Daar stond in hoe die Kerk gebouwd moest worden; dat dat alleen maar kon op grond van de arbeid van Christus Jezus, Die in Zijn lijden, gehoorzaamheid en sterven de deugden Gods verheerlijkt heeft. Niet één droppel bloed is er gevloeid van Christus, of het is naar het bestek des Vaders geweest. Niet één geselslag is er meer gevallen op Zijn rug, niet één doorn is er meer geweest aan de doornenkroon. Geen minuut langer heeft Hij geworsteld in de hof van Gethsémané als naar het bestek des Vaders. Hij heeft aan het kruis niet langer gehangen en de drie-urige duisternis heeft niet langer geduurd dan naar het bestek des Vaders. Daarvan zegt Hij Zelf, dat Hij de wil Zijns hemels en Vaders doet. Ik ben van Mijzelf niet gekomen, maar de Vader heeft Mij gezonden, Ik ben gekomen om de wil en raad des Vaders uit te voeren. En dat alles om hier een Kerk te bouwen, dat is, om hier een volk te hebben, waar God Zich eeuwig in verheerlijken zou. Het is naar Gods bestek geweest, dat Hij ten derden dage opgewekt zou worden. Dat Hij na de opstanding nog 40 dagen op aarde geweest is om Zijn discipelen te onderwijzen. Dat Hij op zou varen ten hemel. Dat de hemel zich zou ontsluiten om de Koning te ontvangen. Daar is Hij gekroond geworden met eer en heerlijkheid, zittende ter rechterhand des Vaders. Hij heeft verworven de Geest om de Kerk te bouwen. Die Geest, Die overtuigt, ontdekt, ontsluit en openbaart de gerechtigheid van Christus. Hij heeft verworven, dat er zondaren getrokken worden om als levende stenen gemaakt te worden. Van Salomo vinden we, dat er stenen gehouwen werden uit de rotssteen. Zo heeft Christus naar het bestek des Vaders uit stenen Abrahams kinderen gemaakt. David geeft hier bestek aan Salomo. Zo heeft God de Vader van eeuwigheid bepaald hoe de Kerk zalig zal worden. Er moest een huis voor de HEERE gebouwd worden. Het ging niet direct over het huis, maar over de heerlijkheid des HEEREN; een woonplaats voor de HEERE, tot eer Zijns

Naams. Wanneer God Zijn Kerk bouwt, de gemeente des HEEREN, en Hij komt ze te roepen, te rechtvaardigen, te heiligen en te verheerlijken, dan doet Hij dat met een doel. En welk doel? Opdat Hij Zich in eeuwigheid in hen zou verheerlijken! Het gaat niet om de Kerk maar om de eer en heerlijkheid Gods. We vinden dat David veel bijeen vergaderd had. Hoe had hij dat gedaan? Met gebed en met strijd! En overwinningen behalen. Christus heeft als die Hogepriester gebeden. Hij heeft de strijd aangebonden om de machtige de vangst te ontnemen.
Christus is als Overwinnaar uit de strijd gekomen en is nog die biddende en dankende Hogepriester. We zeiden: de zorg van David omtrent de tempelbouw. Hij gaf hier een voorbeeld van alles wat de Geest hem bekend gemaakt had. We zullen er niet verder over uitweiden. Er zou nog veel te zeggen zijn over de tempelbouw en de dienst, waarin alles afgeschaduwd lag, zelfs tot het minste toe. Zacharia zegt nog hij de bouw van de tweede tempel: Want hij zal de hoofdsteen voortbrengen, met toeroepingen: genade, genade zij denzelven!
Mijne hoorders, een klein uitstapje zij ons vergund. Christus is nog steeds werkzaam aan het huis des HEEREN. De laatste steen is nog niet toegebracht. De laatste is nog niet zalig geworden, die zalig moet worden. Maar in de dag des oordeels zal het huis voltooid zijn. Dan zal er geen klauw achtergebleven zijn, maar dan zal het een tempel wezen, waar God in wonen zal! Waar ook Zijn heerlijkheid in geopenbaard zal worden! Dan zal het Huis heerlijk zijn, omdat God er eeuwig in woont. Dan zal de Kerk gezet worden in dat nieuwe Jeruzalem, waarvan de apostel Johannes zinnebeeldig zegt, dat de straten van goud zijn en de poorten van kristal. Ach, dat zal wat wezen voor de Kerke Gods. Daar zal God eeuwig wonen. Daartoe heeft het God behaagd een bestek te maken, om een tempel te bouwen, waar Hij eeuwig in zal wonen. Het zal wat wezen om verwaardigd te mogen worden om een levende steen te zijn. Geen stellinghout, wat ook nodig is voor de bouw van een tempel! Maar dat wordt weggeworpen of verbrand. Maar een levende steen! Jeruzalem, dat ik bemin, Wij treden uwe poorten in; Daar staan, 0 Godsstad, onze voeten. 0, dat nieuwe Jeruzalem! Zullen wij erbij behoren? Bij die stad, welker kunstenaar en bouwmeester God is?
In de derde plaats staan we nog een ogenblik stil bij: *De liefelijke vermaning van David aan Salomo.* Dan komen we tot de tekst die wij u voorgelezen hebben: En David zeide tot zijn zoon Salomo: Wees sterk, en heb goeden moed, en doe het, vrees niet en wees niet verslagen; want de HEERE God, mijn God, zal met u zijn; Hij zal u niet begeven en Hij zal u niet verlaten, totdat gij al het werk tot de dienst van het huis des Heeren zult volbracht hebben. Hier is in het bijzonder onze aandacht op gevestigd geweest. David, aan het einde van zijn leven, voor de poorten des doods; daar hij gereed is om de aarde te gaan verlaten, zegt: En de HEERE, mijn *God.* Ziet hier de taal des geloofs en de taal der liefde! Hij noemt God, zijn God. Is er nog iets groters uit te denken? Wij kunnen zeggen: mijn huis, land, geld, vader, moeder of mijn kinderen, maar wie durft David na te zeggen: mijn God? Hij zegt nog op een andere plaats: Want God was aan mijn zij; Hij ondersteunde mij in 't leed, dat mij genaakte. Och, kan er nog groter uitgedacht worden op aarde als Mijn God? En nu, in die zoete en zalige geloofsvereniging met de Heere, zijn God, komt hij hier, als vader, in liefde te handelen met zijn zoon Salomo. Hier vinden we vaderlijke liefde. Salomo wordt geroepen tot het gewichtige werk, om het huis des HEEREN te bouwen en om als jongeling een groot volk te regeren. Nu vinden wij dat hij hier Salomo ziet in zijn zwakheid. Hij zegt: Wees sterk en heb goeden moed. Een geloofsopwekking in de strijd! Wat is het een schone zaak, deze samenspraak tussen vader en zoon. Wij lezen van Jakob op zijn ziek- en sterfbed, dat Jozef komt met zijn twee zoons. Dan gaat hij de zonen van Jozef zegenen. Daarna komen zijn twaalf zonen aan zijn bed, waarvan hij afscheid neemt en ze zegent. Van Mozes lezen wij, dat, voordat hij de berg Nebo gaat beklimmen om te sterven, hij lieflijk gaat handelen met het volk Israël. Hier vinden we een vader, die zijn kind opwekt. Mijn God zal met u zijn! Hij wil zeggen: die God, die mij uit de benauwdheid verlost heeft; die God, die mij er door- en uitgeholpen heeft; mijn God, die mij geleid heeft van mijn jonkheld aan, Die zal met u zijn. David mocht aan de avond van zijn leven nog ervaren, dat God zijn God was. Geen klachten horen we hier. Hij zegt niet: Ik hen pas zeventig jaar, moet ik nu mijn paleis, rijkdom en eer al loslaten? Neen, David had genoeg aan God! Dan gaat hij verder: De HEERE mijn God zal met u zijn en zal u niet verlaten. Wat een troost en hoop komt hij zijn zoon hier te geven. Daar staat een jongeling hij zijn vader, die in liefde met hem gaat handelen. Mijn zoon, ge hebt in mijn leven kunnen zien, wie God wil zijn en wat Hij voor mij geweest is. Gij wordt geroepen tot een gewichtig

werk, maar op grond van Gods Woord kan ik u beloven, dat die God, als gij in Zijn wegen wandelt, u niet begeven zal. Hij zal u niet verlaten, als ge tot dat grote werk geroepen wordt, om het huis des Heeren te bouwen. Hij zal met u zijn, totdat gij al het werk tot de dienst van het huis des HEEREN voltooid zult hebben. Hier krijgt David te geloven, dat de tempel zou verrijzen. David krijgt door de Geest te zien, dat God met Salomo zou zijn.
En we vinden in Gods Woord, dat de HEERE het waargemaakt heeft. We vinden, dat Salomo met wijsheid bedeeld geworden is, zoals er niemand op aarde bedeeld is. Salomo heeft na de voltooiing van de tempel deze met gebed en vreugde ingewijd. Daarvan zingen we nog uit psalm 122: 1.

TOEPASSING.

Mijn medereisgenoten, op weg en reis naar de eeuwigheid. We hebben gezegd, dat we in deze geschiedenis de ootmoedige gestalte van David vinden, die zulk een lage plek inneemt, maar ervaren heeft, dat God zal vergelden de vlijt van hem, die God zoekt. Nu is hij hier aan de avond van zijn leven. Hij heeft het volk hier, zijn zonen, maar in zonderheld zijn zoon Salomo, tot zich vergaderd. Wij hebben al gezegd, dat David zei: Gij, mijn zoon Salomo, ken de God uws vaders. Dien Hem met een volkomen hart en met een gewillige ziel. Want de HEERE doorzoekt de harten. Mijne hoorders, er wordt wel eens over jeugddiensten gesproken. David houdt hier een jeugddienst met zijn zonen. Deze jeugddienst bestaat niet in wat zingen van psalmen en gezangen en wat vrolijkheid, om het de jeugd naar de zin te maken. Ach, daar wordt wat gedaan voor de jeugd om ze van God af te trekken, om de ernst en de noodzakelijkheid van bekering en wedergeboorte te verdoezelen. Hier vinden we David, die doet wat voor de jeugd. Wat dunkt u, zou die rechtgeaarde vader niet gebeden hebben voor zijn kinderen? Ach, ik vrees, omdat de vaders en moeders geen gebed hebben voor hun kinderen, dat er daarom wat gedaan moet worden voor de jeugd. Maar ziet hier een vader, die wat zegt tegen de jeugd. Zegt hij: Jullie moeten een beetje vrolijk leven, niet zo neerslachtig, moedeloos of domperig? Neen!
Dat is de geest van deze eeuw: het verbasteren van de waarheid. Hier vinden we een vader, die zegt: Denkt er om, God kent je hart en doorzoekt het. Er staat hier nog: de HEERE doorzoekt de harten en Hij verstaat het gedichtsel des harten. Ach, jongens, meisjes, jeugd onder ons, houden jullie er nog rekening mee, dat God jullie harten kent en doorzoekt? Houden jullie er nog rekening mee, dat, door middel van de prediking des Woords, de HEERE je nog op komt te wekken? We lezen hier: Gij, mijn zoon Salomo, ken de God uws vaders. Geloven jullie nog, dat er nog een volk is die God tot hun deel hebben? Ik zou willen zeggen, dat God ons deel is! Mag ik dan op dit ogenblik, jongens en meisjes, jullie vader eens zijn? Ach, we worden ook ouder. Hoort dan het woord, dat David hier spreekt. Worden jullie hart en genegenheden getrokken door en naar God? Is het in je hart met Salomo om het huis des HEEREN te bouwen? Ik zeg het niet om te verwijten, maar er zijn er, die maar één keer te kerk komen. Is de uitvlucht te rechtvaardigen, dat het zo ver lopen is? Of brengen we liever de morgen op bed door? Jongens, meisjes, vaders, moeders, waar zijn wij geweest? Ziet hier een vader, die een ernstig woord spreekt. Niet uit hardigheid des harten, maar uit de liefde tot God en zijn zonen! Indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden. Het is een bemoedigend woord. God zegt, die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de HEERE. Is er nog groter uit te denken? Ziet een Zacheüs! Alles verloor zijn waarde, maar Christus kreeg waarde voor hem. Hij werd vervuld met blijdschap. Hij leerde kennen dat hij een steentje geworden was van dat geestelijk gebouw. Indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden! Om dan mede te behoren tot de tempel des HEEREN, opdat straks God Zich eeuwig in u zal verheerlijken en dan eeuwig vreugde en blijdschap te genieten. Moeten we wat doen en zoeken voor de jeugd, dan moeten we die God met ze zoeken. Dan moeten we hun welzijn zoeken voor de eeuwigheid. Christus zegt: Zoek eerst het koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid. Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden. Het is de beste tijd van je leven! Wij zien altijd nog jonge mensen, die niet meezingen. Waarom? Hebben jullie er geen zin in? Kun je niet zingen? Ach, bedenk, straks zal de Kerk eeuwig zingen van Gods goedertierenheên. Daar mogen ze hier bij tijden al wel eens van zingen. Wanneer gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden. Dat zal lust meebrengen om te zingen: Looft den HEERE, want Hij is goed; Looft Hem met een blij gemoed; Want Zijn gunst, alom verspreid, Zal bestaan in eeuwigheid. Maar daar staat tegenover: Indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten.

Bedenkt, wat dat wezen zal, jongelingen en jonge dochters! Van God verstoten! Houdt in gedachtenis, wat het wezen zal. Als we Hem zoeken, zullen wij Hem vinden. Wanneer Zacheüs Hem zocht te zien, heeft hij Hem gevonden. Maar wanneer we niet naar Hem horen, hier staat ervan: Indien gij Hem verlaat! Die God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Maar die op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd met Zijn weldadigheên. Zo zal Hij u verstoten en dat tot in eeuwigheid. Het zal wat wezen om te moeten horen: Ga weg van Mij, gij vervloekte; Gij die niet gewild hebt, dat ik Koning over u zou zijn. Houdt in gedachtenis, dat, als wij hier nog vaderlijk vermaand worden, dat nog groot is. Want, als wij straks aan de kant van God mogen staan, dan zullen de heiligen mede de wereld oordelen. Hier kan de liefde nog wenen en bidden als van Christus' wege: Laat u met God verzoenen. Maar dáár zullen ze aan de kant van God staan. Daar zal geen David meer rouwen over Absalom: Mijn zoon, mijn zoon; maar daar zal de Kerk door herschepping, onsterfelijkheid en onverderfelijkheid aandoen. Kom, wie heeft er geen lust om die God te vrezen? Dat allerhoogst en eeuwig goed. Vaders en moeders, het is goed als we in de tijd het welzijn van onze kinderen zoeken, maar hier vinden wij een vader, die het eeuwig welzijn voor zijn kinderen zoekt. En hij vermaant zijn zoon: Wanneer gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten. Houdt er rekening mee, wat God zal doen. Eenieder bedenke nog, wat tot onze vrede is dienende. Hebben wij er iets van geleerd? Die Hem verwachten zuilen niet beschaamd worden. Om dan als levende stenen gebouwd te worden, tot dat geestelijk huis. Door die geestelijke Salomo. Wat zal het eens wezen, om nog eens aan te mogen landen in dat hemelse Jeruzalem. Om binnengeleid te mogen worden. Daar zal het waar worden: Dat vreê en aangename rust, en milde zegen u verblij'. Daar zal treuring en zuchting wegvlieden en eeuwige blijdschap zal op hun hoofden zijn. Het is geen geringe zaak, hoor, om daar te mogen ervaren: Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.
De Heere zegene de waarheid om Jezus' wil.
AMEN.

Dankgebed.

Slotzang: psalm 147: 7.

Zegen.

De dank

Zingen: Psalm 71: 4, 5 en 6.
Lezen: 1 Kronieken 29.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Het is een schone psalm, die we gezongen hebben. Hierin verkrijgt David een terugleiding, die we ook in psalm 51 vinden. In het 3e vers daarvan vinden we: 't Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf; Neen, 'k ben in ongerechtigheid geboren. Daarin verkrijgt hij een terugblik wie hij was in Adam. Maar hier in de 71e psalm verkrijgt hij een terugblik wie de Heere voor hem geweest is. In het gezongen 4e vers van psalm 71 vinden we: Zo Gij, van dat ik werd geboren. Ja, van mijn eerst begin, Mij niet, uit teed're min, Hadt ondersteund, 'k waar' lang verloren. Hier krijgt David een ogenblik in te blikken wie God voor hem geweest is. Letten we voorts ook op psalm 139: 8, waar we in de laatste regels nog vinden: Toen ik, verborgen, saamgesteld als een borduursel, lag verscholen; Van mij was niets voor U verholen. Hier krijgt David een ogenblik in te blikken wie God voor hem geweest is, zelfs voor hij geboren was. Als we voorts stil staan bij psalm 71, zegt hij: Mij niet, uit teed're min, Hadt ondersteund, 'k waar' lang verloren; Dies doe ik in gezangen, U steeds mijn lof ontvangen. Hierin erkent David dat er een bewakend, bewarend en beschermend oog voor hem geweest is, zelfs voor zijn geboorte. Hier krijgt David in te blikken in de grootheid en de majesteit van God, tegenover zulk een nietige sterveling als hij was. Hij roemt hier de zorgen Gods aan hem bewezen. En nu eens nagedacht! Onder al die miljoenen die geboren zijn, krijgt David te zien, dat hij onder die velen nagespeurd is. Ook zegt hij nog, dat hij van zijner moeders schoot op de Heere geworpen is. Die man heeft wellicht een moeder gehad, die, eer dat hij geboren was, er al mee bij de Heere was. Krachtens de eeuwige liefde had God David verkoren tot zaligheid en geeft hem in 't leven het koningschap over Israël. Ook zou hij de drager van Christus zijn, want uit zijn geslacht zou geboren worden die eeuwige Zone Gods, Die onze menselijke natuur aangenomen heeft uit de maagd Maria, uit den zade Davids, naar de belofte Gods. Dies doe ik in gezangen, U steeds mijn lof ontvangen. Hierin gaat David God loven en zinkt in verwondering weg. Alles wat hij had, vond zijn oorsprong uit God en zou weerkeren tot God. Dat is het ware geloofsleven! Die man gaat hier niet roemen in hetgeen hij gedaan heeft, maar hij roemde in God. Wat staan we daar weinig bij stil. Als we zien op pasgeboren kinderen, dan zijn dat hulpeloze kinderen, die het leven hebben uit God. En als we dan erbij bepaald worden, dat we ook zo'n hulpeloos kind geweest zijn en dat hetgeen we geworden zijn uit God is, dan moeten we toch wel in verwondering wegzinken. Want elke ademtocht hebben we van Hem ontvangen en in alle gevaren zijn we bewaard geworden. Allen zijn we levende getuigen van de zorg en de bewaringen Gods. Bedenk eens, hoevelen er op jeugdige leeftijd verdrinken of omkomen door ongeval of anderszins sterven. Wat heeft God aan ons bewezen? We hebben het leven niet in eigen hand. Dat we nog leven is omdat God het wil. Maar met welk doel? David heeft mogen beantwoorden aan het doel, waartoe God hem een plaats op de aarde gegeven had. Met het doel, dat hij God zou loven! Niet om op te staan en te murmureren tegen God. Heeft die man dan zo'n genotvol leven gehad? Welneen, die man heeft een leven gehad van tegenspoed, wat we nog vinden in het 5e vers: 'k Was als een wonder in elks ogen; Doch Gij, mijn Toevlucht, Gij stondt mij met sterkte bij. Wat was hij in zijn jeugdig leven door zijn broederen veracht. Nadat hij tot koning gezalfd was, werd hij vervolgd door Saul. En, koning geworden zijnde, heeft hij oorlogen moeten voeren en heeft in alle wederwaardigheden verkeerd, ja, is zelfs in de zonde gevallen! En niettegenstaande dit alles heeft hij beantwoord aan het doel, waartoe God hem op aarde gesteld had. De drager zijnde van Christus, moest naar Gods raad en voornemen uit hem de Christus geboren worden. Maar hij heeft ook mogen ervaren door het geloof, dat Christus in zijn hart gewoond heeft,

want hij zegt: Doch Gij, mijn Toevlucht, Gij stondt mij met sterkte bij. En dan krijgt hij er weer zin in, want dan zingt hij: Laat dan mijn mond Uw naam verhogen En al mijn levensdagen Van Uwen roem gewagen. Weet u waarom dit zo was? David wist niet alleen wie God voor hem geweest was, maar had ook leren kennen wie hij zelf was! En in dezen had hij zich leren kennen als een zondaar. Hij was zich ervan bewust, dat hij zich nooit verdienstelijk voor God kon maken, maar, krachtens de verdiensten van die Middelaar, Die uit hem geboren zou worden, getuigt hij in zovele psalmen van Zijn geboorte, van Zijn vernedering en Zijn verhoging en van Zijn borgtocht. David heeft in al zijn nood ervaren, dat de Heere zijn Toevlucht was. Laat dan mijn mond Uw naam verhogen, En al mijn levensdagen Van Uwen roem gewagen. Dit is alleen mogelijk in een weg van onwaardigheid! Goed bekeerde mensen hebben hier geen behoefte aan, want die roemen in zichzelven. Anderzijds zal het verwondering en aanbidding meebrengen. Verwondering in alles wie God voor hen geweest is. In aanbidding zullen ze Hem erkennen, in alles wat Hij voor hen geweest is. In zijn ouderdom geeft David te kennen zich bewust te zijn van zijn onwaardigheid en zondigheid. In het 6e vers vraagt hij dan ook: Verwerp mij niet in hoger jaren; Laat, bij den ouderdom, Dien 'k in Uw gunst beklom, Uw voorzorg over mij niet varen. Hierin kunt u vinden, dat hij niet goed bekeerd was geworden en niet zelfverzekerd in zichzelven. Hij had in zijn ouderdom nog net zo goed de zorg nodig als toen hij geboren was. Die man had
Godskennis en zelfkennis en hij was zijn val niet te boven gekomen! Laat met de kracht van 't leven, Uw hulp mij niet begeven. Hierin bewijst hij ook in zijn ouderdom afhankelijk te zijn. Het oprechte leven zal de HEERE in alles aanhangen. Dat de HEERE zulks bevestigd heeft vinden we in hetgeen is voorgelezen en wel in 1 Kronieken 29: 14 en een gedeelte van het 20e vers.

> *Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand.*
> *Toen loofde de ganse gemeente den HEERE, den God hunner vaderen.*

Hierin vinden we:

1e. De dank voor de gave des HEEREN.
2e. De dank met de gemeente des HEEREN.
3e. De dank tot roem des HEEREN.

Zingen psalm 122: 1 en 2.

Eerder hebben we stilgestaan bij het ziekbed van David, waarvan hij weer een weinig hersteld is geworden en bevolen heeft dat Salomo koning zou worden. Maar wanneer hij weer zodanig hersteld is, vinden we, dat hij een rijksdag gaat houden. Dit gaat hij doen met vooraanstaande personen en met het ganse volk, te Jeruzalem. Voordat David in de hemel voorgoed dankdag gaat houden, mag hij het hier op aarde nog een keer doen. We vinden hier, dat hij zijn zoon Salomo bevelen gaat geven, met het doel een huis des HEEREN te bouwen. Voor dit gebouw, met zulke grote afmetingen, was ontzaglijk veel goud en zilver nodig. We vinden in het gelezen kapittel, dat hij dankdag gaat houden, met het doel gaven te verzamelen tot de bouw van het huis des Heeren, In het 4e vers vinden we, dat David zelf al veel vergaderd heeft en wel: Drieduizend talenten gouds, van het goud van Ofir, en zevenduizend talenten gelouterd zilver, om de wanden der huizen te overtrekken. Volgens de ongewijde geschiedenis was in die tijd een gouden talent gelijk aan ongeveer 3.4 kg goud. Ook was één gouden talent gelijk aan 13% zilveren talenten, zodat die drieduizend gouden en 7000 zilveren talenten gesteld kunnen worden op een waarde van bijna 120.000 kg goud. Wanneer David daar dan staat, tussen al dat goud, en zilver, koper en ijzer, doet hij een beroep op het volk. Hij schrijft geen collecte uit, maar vraagt of er nog vrijwilligers zijn, die den HEERE willen geven. Dan vinden we, dat de oversten en het ganse volk ook nog schatten hij elkaar brengen, en wel: 5000 talenten gouds en 10.000 drachmen, 10.000 talenten zilvers en 18.000 talenten kopers en 100.000 talenten ijzers, waarvan alleen het goud en zilver een waarde van 195.000 kg aan goud belopen. En toen David zag, hoe al het volk aan kwam dragen met het goud en het zilver, en voorts alles wat dienstbaar was tot het huis des HEEREN, zag hij

daarin de gave des HEEREN. Dan vinden we, dat ze niet zichzelf gaan prijzen, maar ze loven God in hetgeen Hij gedaan heeft. Daarvan lezen we nog in het 1& vers: Nu dan, onze God! Wij danken U, en loven den Naam Uwer heerlijkheid. Maar dan gaat David daar ook een reden voor opgeven: Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben om vrijwillig te geven als dit is? Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uwe hand. Hier erkent hij wat God voor hem geweest is. We vinden hier het schone kenmerk van de zaligmakende genade, zoals God die verheerlijkt in de zondaar. Ziet hier een mens in zijn ouderdom, want nog een kleine tijd en hij sluit zijn ogen voorgoed voor al dat goud en zilver. Ook zal hij met zijn ogen de bouw van het huis des HEEREN niet zien. Straks zal hij wel zijn ogen sluiten, om eeuwig voor de troon van God in aanbidding en lofzegging Gode en het Lam te verheerlijken. Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? Dit heeft David al eens eerder gesproken, toen hij lust had om een huis des HEEREN te bouwen. En wanneer de profeet Nathan dan zegt: Ga heen, doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u, dan ontvangt deze de boodschap, dat David het huis des HEEREN niet mocht bouwen, maar dat de HEERE *hem* een huis zou bouwen! En als de HEERE dit door Nathan, de profeet, gesproken heeft, vinden we, dat hij opgaat naar de plaats des gebeds. Daar lag de koning en zeide: Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? Ziet hier de ootmoed, als vrucht van het zaligmakend geloof. De eigengerechtige klimt altijd op de troon, als vrucht van hoogmoed, maar die de bewustheid omdraagt van zijn onwaardigheid, kan men vinden aan de planten van Gods heilige voeten. En wanneer hij hier nu staat, tussen al het goud en zilver en het koper en ijzer, niet te wegen, wordt David niet hoogmoedig, maar zegt: Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? Hier gaat David de gave zien in het licht van wie hij zelf was. En wie was hij zelf? Hij wist, dat hij geboren was in zonde en ongerechtigheid en als knaapje de kudde zijns vaders hoedende was in de velden van Bethlehem. Ziet hier een man, arm geboren en arm geleefd, maar nu omringd door de Goddelijke weldadigheden en gunstbewijzen. Ziet op de tijd dat Saul hem vervolgde, als een veldhoen op de bergen. Zelfs had hij geen rustplaats waar hij het hoofd op neer kon leggen. Hij vreesde, dat hij één der dagen nog omkomen zou in de handen van Saul. Zelfs heeft hij nog moeten vluchten voor zijn eigen zoon Absalom en hij heeft moeten eten uit de handen van Barzillaï. Maar hier is David zich bewust, door alles heen, wat God hem gegeven had. In psalm 25: 3 vinden we, dat hij een terugblik verkrijgt in zijn jeugd, want dan gaat hij bidden:
Sla de zonden nimmer ga, Die mijn jonkheid heeft bedreven. Hij krijgt ook een terugblik hoe hij Ziklag vol geroofd had, zijn leugens tegen koning Achis, de zonden met Bathséba, de volkstelling. David was zich ervan bewust, dat hij de hel verdiend had. Maar hier staat hij voor de poort van de hemel, met de bewustheid, dat zo de HEERE met hem in het recht zou treden, hij geen bestaan zou hebben voor God. Voor de poort des hemels staande, wordt hij beweldadigd met de zegeningen van Israëls Verbondsgod. Met zegeningen, waarvan hij niet weet, hoe ze te beantwoorden. Daarom vinden we nog in psalm 116: Wat zal ik met Gods gunsten overlaän, Dien trouwen Heer voor Zijn gená vergelden? Dit gaat hij zeggen uit de kennis van zijn afmakingen, waardoor hij rechtloos is geworden.
Mijn medereiziger, is dit ook uw deel? Laten we eens tot onszelf inkeren! Wat doen wij en wat willen wij? Hebben we lust aan vakantieoorden? De regering zorgt wel voor ons! En moeten wij daaraan meebetalen? Is het niet erg, als de ongerechtigheid en goddeloosheid maar uitgevoerd kunnen worden? David wenste van Jeruzalem geen feeststad te maken tot feestvreugde, maar het ging er bij hem om den HEERE een huis te houwen, opdat God een plaats in Jeruzalem zou verkrijgen tot gemeenschap aan het volk. Daarvan vinden we nog in psalm 122: Om 's Heeren huis, in u gebouwd, Waar onze God Zijn woning houdt, Zal ik het goede voor u zoeken. Het gaat David niet om een eigen huis, maar om het huis des HEEREN tot dank voor al de weldaden des HEEREN! Waarom konden David en het volk zo gul wezen? Wel, ze hadden het van God ontvangen! Als je het zelf verdiend hebt, kun je het moeilijk missen. Toen David Ziklag vol geroofd had, was het eigendom. Maar als David op zijn plaats gebracht wordt, wordt het geheel anders! David moest nu dankdag houden. Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? Vrijwillig te geven als dit is, dat wil wat zeggen! Wat is het volk Israëls geweest? Met goud en zilver zijn ze uit Egypteland geleid en wat hebben ze, gekomen zijnde in het land Kanaän, ermee gedaan? De afgoden hebben ze er mee gediend, met het gevolg, dat ze door de Amelekieten en Ammonieten en andere

volken beroofd zijn geworden. Omdat ze God verlaten hadden! Zo beroofd zelfs, dat Gideon op een keer een weinig tarwe moest dorsen bij de pers, omdat hij het moest verbergen voor de vijand. In de oorlog '40-'45 hebben we ervaren wat het is om beroofd te worden door de vijand. Hadden ook wij tezamen God niet verlaten? Op deze dankdag gaat God uit Zijn verbond handelen, en David gaat hier God loven en prijzen en hier gaat de eer van David en de eer van het volk ten onder. Want, wie ben ik, en wat is mijn volk? We leven in ons land in een welvaartsstaat, maar het is met een lege schatkist. In plaats van rijker, worden we armer, omdat de goudstand niet meer op peil gehouden kan worden. Steeds verder trekt de geldontwaarding door en we leven in een welvaart, die niet is in de gunst van God! Ons volk en vaderland zijn als Demas, die uit wereldlust Paulus verliet. Ons volk kan het buiten God stellen en, zo voort slapende, zegt Salomo: Zo zal uwe armoede u overkomen als een wandelaar, en uw gebrek als een gewapend man. Bij onze regering gaat het niet om de ere Gods, noch om het huis des HEEREN, maar men wil leven naar het vlees. Maar hier vinden we het anders! David verbruikte het hier niet voor vermaak voor de jeugd. Ik denk dat Israëls jeugd zich van de zegeningen bewust zijnde, nog meegedaan heeft. Het ging hier in hoofdzaak om het huis des HEEREN. Wanneer David dan zegt: Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uwe hand, dan is dat geen gedwongen collecte, of een bedelcollecte, maar een vrijwillig offer. Kinderen, die geen geld verdiend hebben, en wat geld verkrijgen voor hun spaarpot, kunnen bij gelegenheid daarvan iets kopen voor hun ouders. Wanneer nu de vader iets ontvangt, bijvoorbeeld met zijn verjaardag, dan zal de rechtgeaarde vader niet zeggen: Dat zijn mijn eigen centen! maar zal dit in blijdschap en dankbaarheid aanvaarden. En anderszins zijn de kinderen blij, dat ze wat kunnen doen. Zo vinden we hier een volk, dat van God wat ontvangen heeft. En van hetgeen ze ontvangen hebben, gaan ze de Heere wat teruggeven. Dan zegt de Heere niet: Dit heb je van Mij ontvangen. Neen, daar heeft God een welgevallen in! Zij zullen Mijn lof vertellen. Ziet eens de vrucht van de genade, zoals God die verheerlijkt in Christus. Wij hebben het uit Uwe hand. Als u zalig mag worden, zult u daarin een ontzaglijke rijkdom vinden. En wat doet een kind van God daar dan mee? Daar keert hij weer mee tot God en zegt: Wie ben ik Heere! Dat is genade! Leven we daar wel bij? David houdt een rijksdag om nog een ogenblik met zijn volk te verkeren.
Het is feest in Jeruzalem. Nu dan, onze God! wij danken U en loven den Naam Uwer heerlijkheid. In onze tijd wordt er aangedrongen tot offervaardigheid bij de gehouden collectes. Maar is dit wel nodig? Is dit godsdienst? Hoe zijn de kerken gebouwd worden? De kracht der genade wordt veelal gemist! Hier vinden we een voorganger met zijn volk in zijn onwaardigheid voor God. Uit de gedachtenis dat de HEERE ze zo gezegend had, konden ze vele schatten bijeenbrengen, Ze keren ermee terug tot de Gever! Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uwe hand. Als we de hand van God erin mogen: zien, dan is het zaliger te geven dan te ontvangen. Wanneer de tabernakel gebouwd moest worden in de woestijn, vinden we, dat Mozes een stem door het land liet gaan, om bij te dragen tot het tot stand brengen van de tabernakel, welke op het bevel des Heeren gebouwd moest worden. Dan vinden we, dat ze zoveel brachten, dat Mozes opnieuw een stem door het land moest laten gaan, dat het genoeg was. Als het in de gunst van God is, dan wordt hier straks een tempel gebouwd, wat het schoonste werk is, dat ooit op aarde gestaan heeft. Wat was nu het doel? Wij geven het uit Uwe hand! We hebben het wel eens meegemaakt, dat kinderen de gehele spaarpot ledigden bij een zendingscollecte. Dit moet men ook nooit verhinderen. Een kinderhart is dikwijls een oprecht hart. Ziet hier een kind van God, een gemeente des HEEREN, die een vrijwillige offerande doet voor het huis des HEEREN. Leeft Gods volk er altijd wel genoeg bij, dat, wat ze ontvangen, genade is en het ontvangen wordt uit de verdiensten van Christus? Die hier in hun leven hebben geleerd, dat ze krachtens de bondsbreuk de hel verdiend hebben en leven bij hun hart, houden altijd over en kunnen God loven! Er worden zoveel wetten in het leven geroepen, waarbij men gebroken heeft met Gods Woord. Hier vinden we nu, dat God rijk genoeg is, want Zijn is het goud en het zilver en het vee op duizend bergen. Is men zich ervan bewust, dat het ontvangen wordt uit de hand Gods, dan kan men ook dankbaar wezen. Maar we gaan nu een tijd beleven, dat we God niet meer behoeven te danken, omdat we niet meer leven bij onze onwaarde en afdwalingen. Want wie ben ik, en wat is mijn volk. David, begonnen als herdersknaap, ligt hier begraven onder de weldaden Gods. De Heere gaat hier waar maken, hetgeen Salomo zegt in de Spreuken: Wanneer er gewandeld wordt in Zijne inzettingen, zo zullen uw schuren met overvloed vervuld worden en uw perskuipen van most overlopen. Als we maar waar voor God zijn! Als David

Ziklag vol geroofd heeft, mag hij het niet houden. Ziklag wordt verbrand en de buit valt in de handen der Amelekieten. Toen hij terugkwam met de buit, was hij eerlijk gemaakt en hij mocht het toen behouden. Houdt in gedachtenis, dat, wat God ons geeft, Hij ons ook kan ontnemen! Maar als we door genade vernieuwd en wederom geboren zijn en de afwassing en de reinigmaking onzer zonden hebben leren kennen, en we hebben ervan geleerd, dat wat we hebben, een vrucht is van Zijn verdiensten, dan is het voor ons waar, wat de apostel Paulus getuigt in 2 Korinthe 8: Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden. Die rijkdom is nooit uit te drukken. We hebben u nog een gedeelte uit het 20e vers voorgelezen: Toen loofde de ganse gemeente den HEERE, den God hunner vaderen. Maar eerder, in het 15e vers, zegt hij nog: Want wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor Uw aangezicht, gelijk al onze vaders; onze dagen op aarde zijn als een schaduw, en er is geen verwachting. Waarin hij dan uitdrukt, dat er geen verwachting is in het leven, maar dat het alles ijdelheid is! Voorts zegt hij nog: 0 HEERE, Gij God onzer vaderen, Abraham, Izak en Israël! bewaar dit in der eeuwigheid in de zin der gedachten van het hart Uws volks en richt hun hart tot U. Opdat, wanneer daar straks het huis des Heeren gebouwd was, de gedachtenis bewaard zoude blijven, wat er te dien dage geschied was! Wij hebben het van U en wij geven het U. Hier spreekt het geloof en zij hebben zulks in oprechtheid des harten gedaan. Vervolgens in het 20e vers: Daarna zeide David tot de ganse gemeente: Looft nu den Heere, Uwen God! Ziet hier de dankzegging; niet voor wat God gegeven had, maar de dankzegging voor hetgeen ze terug hebben mogen geven. Als wij dankdag houden, gaat het over de tijdelijke zegeningen, die God ons gegeven heeft. Hoofdzakelijk zouden het moeten zijn de geestelijke zegeningen! Maar dat wordt dan genoemd een dankdag voor het gewas. Helaas blijkt dikwijls dat er niet eens een dankdag af kan. Het gehele jaar weer gegeten en gedronken. Een paar weken vakantie, dat gaat nog wel. Ook snipperdagen vinden nog wel een goede bestemming. Reden genoeg om hier eens even hij stil te staan. We hebben verhandeld een rijksdag, een dankdag, waarbij het volk bijeen vergaderd was om de HEERE te loven en te prijzen. Is er nog een schoner werk dan God te loven? David gaat hier doen wat de Kerk straks eeuwig zal gaan doen: om daar te zingen van Gods goedertierenheid. Hij wekt het volk op: Looft nu den Heere, uwen God! Toen loofde de ganse gemeente de God hunner vaderen. Wat zal dat een gezegende dag geweest zijn! Een blijde dag, een Gode verheerlijkende dag, want ze eindigden met de weldaden in de Weldoener. En waar dat in bestond, vinden we in het volgende
vers. En zij offerden den HEERE slachtofferen; ook offerden zij den HEERE brandofferen. Als wij de HEERE lof toebrengen, moet dat dan maar één dag zijn? Neen, offeranden des Iofs moeten zingende toegebracht worden: Ik zal met vreugd in 't huis des HEEREN gaan, Om daar met lof Uw groten naam te danken. Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken: Elk hef met mij den lof des HEEREN aan! Wanneer een vader of moeder een kind wat geeft, dan geeft men te kennen verheugd te zijn en liefde en blijdschap zal dan wederzijds gevonden worden.
Kennen we wat van die blijdschap, om hier die gezegende Middelaar te mogen huldigen? Om het hier te doen in beginsel, maar straks volmaakt eeuwig Hem te mogen geven de eer, de lof, de prijs en de aanbidding tot in eeuwigheid.
Toepasselijk wensen we te besluiten, doch zingen vooraf uit psalm 122: 3.

TOEPASSING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, in dit kapittel vinden we nog, dat ze er nog een dag bij genomen hebben. De HEERE had het zo goed gemaakt, dat ze des anderen morgens van die dag duizend varren, duizend rammen, duizend lammeren, met hun drankofferen offerden. Wat kan God het goed maken met Zichzelf. We vinden hier de laatste rijksdag van David. Wat is Gods volk toch rijk! Ziet eens op Paulus, Petrus en Johannes. Geld bezaten ze niet, maar ze mochten spreken in de Naam van Jezus, waardoor ze zieken van hun kwalen genazen. De rijkdom bestaat in de Nieuw-Testamentische bediening niet in rijkdom der wereld, maar in de rijkdommen die er in Christus zijn. Rijkdom is altijd geen bewijs van Gods liefde, want men kan er mee verloren gaan. Wat was Paulus rijk aan het eind van zijn leven, want hij kon ervan getuigen, dat hij het geloof behouden had en verwachtte

wat geen oor gehoord en geen oog gezien had. Kunt u zich een gelukkiger volk indenken? Een volk, dat eer het geboren was, gereinigd was door die eeuwige Geest. De hemel nu maakt de zaligheid niet uit, maar een drieënig God. Mijn God, zegt de dichter, U zal ik eeuwig loven, Omdat Gij het hebt gedaan. Bent u wel eens jaloers op dat volk? Of let u meer op hun gebreken? Als in onze jeugd onze oude leraar Boogaart voorbijging, was ik jaloers op hem en ging dan zijn rijkdom optellen. En wat had ik? Niets, alleen schuld en zonde! Maar dit woonde bij tijden wel in ons hart, dat, hoewel hij het niet wist, ik stil zijnde, net eender deed als die tien mannen, waarvan we vinden in Zacharia 8: Alzo zegt de Heere der heirscharen: Het zal in die dagen geschieden, dat tien mannen, uit allerlei tongen der heidenen, grijpen zullen, ja, de slip grijpen zullen van een Joodsen man, zeggende: Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is. De hoofdzaak van dit ziet echter wel op die Man Christus Jezus. We kunnen ons bij tijden soms zo verlaten voelen van die geestelijke rijkdom. Want het is toch een schat, die de mot niet verteert en de roest niet verderft. En ze is het mensdom meerder waard, dan het fijnste goud op aard.
Mijn medereiziger, kent gij iets van die rijkdom, van die schatten? Hebt u er wel eens een gezicht op gehad? De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid! Bedelt dan of God u genade wil schenken en vergeving van zonden wil leren kennen, want dan vermaakt Hij aan ons niet alleen vergeving van zonden, maar vermaakt Zichzelf aan ons.
Jongelingen en jonge dochters, de wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden, en wat is het leven zonder God en buiten God? Zoekt den HEERE terwijl Hij te vinden is, want straks zal het ervan gelden: Uw rijkdom is verrot en uw klederen zullen van de mot gegeten worden. Bidt dan, dat ge niet alzo naakt voor God gesteld zult worden in uw zonden en daar staan zult met oen onbetaalde schuld, waarvan niet af te komen is. Maar door Christus is alles verworven, wat tot leven en zaligheid van node is. Laat u dan leiden door Hem, Die zondaren ontledigt, Die schuld verzoent, om dan nog eens te ervaren, wat geen oor gehoord, geen oog gezien en wat in geen 's mensen hart is opgeklommen.
AMEN.

Dankzegging.

Slotzang: Psalm 133: 1.

Zegen.

Davids testament

Zingen: Psalm 72: 6 en 7.
Lezen: Psalm 72.

Votum.
Zegen.

Gebed.

Daar in deze predikatie ook een doopdienst voorkomt, leek het ons van groot gewicht, de toespraak gehouden tot de ouders, mede te vermelden.

TOESPRAAK TOT DE OUDERS.

Ouders, het was een gewichtig ogenblik, toen u daarstraks uw jawoord gaf ten aanhore van God en ons allen, hier tegenwoordig. Er is zoëven gelezen in het gebed van het formulier: Wij bidden U, bij Uwe grondeloze barmhartigheid, dat Gij deze kinderen genadiglijk wilt aanzien. Wat hebben onze oudvaders, die dit gebed opgesteld hebben, hierin beminnelijk gesproken. In dit formulier vinden we, dat het kind in Adam verdoemelijk ligt, wat dus inhoudt, dat, als God ernaar om zou zien, het enkel en alleen genade is. Vervolgens vinden we nog: En door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven. Staan wij daar wel eens bij stil, ouders? Dat moest, krachtens uw jawoord, dagelijks uw gebed zijn voor de kinderen. De doop predikt ons de afwassing en de reinigmaking der zonden, hetgeen duidelijk genoeg in het formulier voorgesteld wordt. We vinden dat Oud-Testamentisch door de besnijdenis en Nieuw-Testamentisch door de doop, God ook met de kinderen te doen wil hebben. We vinden van het kind van David, dat geboren was uit Bathséba, dat er staat: Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen. David krijgt te geloven, dat hij eens eeuwig bij het kind zal zijn. Ook van het kind van Jerobeam, de zoon van Nebat, vinden we nog, dat er wat goeds voor den HEERE in was, want Abia ging voor eeuwig naar de heerlijkheid! Dat God kinderen bemint, heeft Hij bewezen tijdens de omwandeling op aarde, want Hij nam de kinderen op Zijn armen en drukte ze aan Zijn hart en zegende ze. Wat denkt u. Zouden deze kinderen verloren gegaan zijn? Nu predikt ons het sacrament onze verantwoordelijkheid en dat geldt ons allen. God komt eens op ons jawoord terug! Nu kunnen wij in eigen kracht nooit voldoen aan hetgeen waarvoor wij ons jawoord gegeven hebben. Maar nu zegt het formulier in het gebed: Dat Gij deze kinderen genadiglijk wilt aanzien en door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven. Daar wordt beleden dat het alles genade is. Maar nu is er in deze woorden nog een pleitgrond te beluisteren. Er staat namelijk in de officiële tekst van het gebed: Dit Uw kind, of deze Uwe kinderen! Door de drukkers van de laatste 300 jaar is het woordje. "Uw" weggelaten, maar naar de oorspronkelijke tekst behoort het er te staan. De gemeente bidt niet voor een heidenkind, maar voor een kind dat geboren is op het erf van het verbond. Duidelijk zien we dit in Ezechiël 16: 21: Dat gij *Mijn* kinderen geslacht hebt en hebt ze overgegeven, als gij dezelve voor hen door het vuur hebt doen gaan. Krachtens de verbondsbetrekking noemt de HEERE ze "Mijn kinderen" en noemde de Heere het ganse volk Israël "Zijn volk". Ouders, u hebt beleden, dat gij gelooft, dat alhier de waarachtige leer der zaligheid gepredikt wordt en gij hebt beloofd, uw kinderen in de voorzeide leer, naar uw vermogen te onderwijzen, of te doen en te helpen onderwijzen! Wij wensen u van Godswege toe, dat, als het straks eeuwigheid wordt en God zou hier op terugkomen, u ervan zou kunnen getuigen, dat dit uw doel geweest is. Want als we eens overdenken hoeveel er hier hun jawoord al gegeven hebben, die nu, ouders met hun kinderen, midden in de wereld leven en krachtens de eed, die ze hier gedaan hebben, bij God als eed-verkrachters bekend staan, dan hebben we reden om te vrezen. Vaders en moeders, daar moeten we niet te licht over denken! We geven ons jawoord niet voor leraar of gemeente alleen, maar we geven ons jawoord aan God, en er is een gedenkboek

voor Gods aangezicht! De verantwoordelijkheid ligt zwaar op de ouders. Het moest wel in ons hart wonen om biddende te zijn aan de troon der genade. We gaan een tijd tegemoet, dat de kinderen vol gestopt moeten worden met kennis voor het maatschappelijk leven, maar de eeuwige belangen worden tenietgedaan. Waar blijven we met ons ja-woord, dat bij God bekend is? En al is het dat we ze niet meer na kunnen speuren, laat het dan het gebed zijn dat ze achtervolgt! Hoofdzaak is toch wel geloof en gebed. Waar geen geloof is, is geen gebed. De onderwijzer leert hier ten derde: Of gij niet belooft en u voorneemt, deze kinderen, als zij tot hun verstand zullen gekomen zijn, naar uw vermogen te onderwijzen. Wij zien dan in deze ook op onze catechisanten! Hoe gaat het met het leren van de vragen? Welk een waarde heeft de inhoud nog? Nu kunnen er vele moeilijkheden zich voordoen in het leven en de kinderen kunnen de vermaningen der ouders verwerpen en hun eigen leven gaan leiden. We vinden van Augustinus, dat hij in losbandigheid uitbarstte en zich losmaakte van zijn moeder Monica. Maar we vinden ook dat zij worstelde met God, om het behoud en de redding van haar kind. Dan zegt Ambrosius: Een kind van zoveel gebeden kan niet verloren gaan! Kan dat ook van ons gezegd worden, of kunnen wij ze maar laten gaan? Vele ouders zien de catechisaties als een bewaarschool, maar het doel is toch immers om onderwijs te ontvangen, waardoor ze kennis zouden verkrijgen van de leer der zaligheid? Ouders, ik wens, dat God u geve, dat het doel van uw leven mocht zijn het welzijn van uw zaad, wat inhoudt, dat ze wederom geboren en vernieuwd moeten worden! God geve, vaders en moeders, dat er nog gebed zou zijn voor ons nageslacht. Als ik terugdenk aan de oorlog in de jaren 1940-1945, welk een beslag lag er op onze jeugd! Toen openbaarden zich nog zaligmakende overtuigingen. En nu, helaas, helaas, doet het ons met Jesaja de klacht wel uitroepen: Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard. De Heere leert nog: Waar twee of drie tezamen stemmen over enige zaak, die zij zouden mogen begeren, die zal hun geschieden. God geeft ons nog gebed voor ons arm geslacht, dat opgroeit in een tijd waar de geest van de antichrist alles dreigt mee te nemen naar het verderf! Wanneer wij niet zalig worden op grond van deze leer, moeten we verloren gaan, al is het, dat de gehele wereld vol is van godsdienst. Er is maar één zaligmakende leer en dat is een leer, waarin God op het hoogst verheerlijkt, Christus gekroond en wij gezaligd worden!

Bediening van de Heilige Doop.

Zingen: Psalm 16: 4 en 5.

Bij vernieuwing wensen we uw aandacht te bepalen bij het leven van David, de knecht des HEEREN. Wanneer we ons in gedachten verplaatsen naar Jeruzalem, vinden we hier David op zijn ziek- en sterfbed, gereed om het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen. Het heeft de Heilige Geest behaagd, deze gebeden op te laten tekenen, wat we hier dan ook vinden. Opmerkelijk vinden we, dat hier niet staat, dat de gebeden van een koning, zanger of profeet een einde nemen, maar van David, een mens. Deze mens, die krachtens de bondsbreuk in Adam dood gevallen is, en God de scheidbrief gegeven heeft. Niet alleen geestelijk dood, maar ook vijandig dood, waardoor hij een opstandeling geworden was voor God. Maar David was een mens, waar de HEERE naar omgezien had, waarvan hij zelf getuigt, dat hij van moeders schoot op de HEERE geworpen was. Een moeder zag hier haar laatste zoon en is wellicht bezwaard geweest voor het kind. Want welk een tijd was het toen het kind geboren werd? Was het niet een tijd van verval en afval? Saul regeerde, de priesters Hofni en Pinehas leefden in de zonden, ja het was een tijd, dat Israël met God gebroken had! God had gezegd van het volk Israël tegen Samuël, toen zij een koning begeerden: Hoor naar de stem des volks in alles, wat zij tot u zeggen zullen; want zij hebben u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zal zijn. Zij hadden God verworpen en ook was de dienst der priesteren God onterend. In die tijd werd David geboren. Geboren uit een dienstmaagd, want zelf zegt hij in psalm 116: 16: Och, Heere! zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt.
Een zoon Uwer dienstmaagd. Het is alsof hij hier gaat pleiten op het voorrecht, geboren te zijn uit een godvruchtige moeder. Hij zegt ook in psalm 22: 11: Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af; van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God. Die moeder zal dat kind zeker wel opgestoken hebben

en het uitgeschreeuwd hebben: HEERE, alweer een kind! Zeven onbekeerde kinderen heb ik al en nu de achtste, HEERE, wilt U erop neerzien? Wij kunnen geen kinderen bekeren en dat heeft de moeder van David ook niet gekund. Maar ze geloofde wel dat God het kon, ook in donkere, bange tijden. Gelooft u dat ook? Israël was soms omsingeld door de Filistijnen en het is geweest, dat er geen spies of zwaard meer was onder het volk Israël, dan alleen bij Saul en Jonathan. In die bange tijd heeft die moeder aan God gehangen. Maar wat is daarvan de vrucht geweest? Nu is het niet om haar gebed geweest, maar 'het is wel *op* het gebed geweest. En wanneer ze daartoe verwaardigd is geworden is het een vrucht geweest van God de Heilige Geest, Die die moeder de ernst der tijden heeft doen inzien. Wat moest het ons als ouders wel dringen om onze kinderen wel op te steken tot God, daar toch ook onze kinderen geboren worden in een tijd van verval en afval. David zegt ervan dat hij van zijner moeders schoot op de HEERE geworpen is en dat de HEERE in genade op hem neergezien heeft. Op hem neergezien heeft, in een tijd, dat Isaï, zijn broeders en Samuël niet naar hem omzagen. Toen Samuël bij Isaï was en al de broederen geroepen werden en David niet geroepen is geworden, is daar zijn moeder misschien ook nog wel biddende geweest voor hem en heeft ze die verachte, in haar hart wellicht nog opgestoken tot God. Maar daar is ook bewezen geworden dat God een verhoorder is der gebeden. Ook denk ik dat die jongen van zijn moeder bidden geleerd heeft. Wellicht heeft hij zijn moeder dikwijls horen bidden, wat ook hem heeft doen bidden, ook in het veld. Want, denkt u eens in wat het geweest moet zijn, toen Samuël naar Bethlehem kwam en al de zonen genodigd werden, behalve hij. Dat de oudsten Samuël als ziener bevende tegemoetkwamen, bewees wel, dat het niet zo goed zat in hun handel en wandel. Isaï werd genodigd te komen, met al zijn zonen, waaraan hij ook gevolg gaf. Maar helaas, één was er, die hij niet meetelde. De moeder heeft zich misschien afgevraagd, waarom dat kind er nu niet bij mocht wezen. En hoe zal David het gemaakt hebben? Alleen in het veld! Daar heeft hij er misschien wat van gevoeld, dat we nog vinden in psalm 25: Eenzaam ben ik en verschoven: Ja, d' ellende drukt mij neer. 'k Roep U aan in angst en smart; Duizend zorgen, duizend doden Kwellen mijn angstvallig hart; Voer mij uit mijn angst en noden. In dat veld zal David ook zijn schuld en zonde wel beweend hebben, want David is net eender bekeerd geworden als nu Gods volk bekeerd wordt en hij heeft ook moeten ervaren, dat God Zijn recht handhaaft. Daarvan getuigt hij in psalm 101: Ik zal van goedertierenheid en recht zingen: U zal ik psalmzingen, 0 HEERE. David had kennis van God verkregen, waardoor hij een bidder was geworden. Zijn zonden had hij leren kennen in het licht van Gods Wet en deugden. David heeft de droeve tijd gezien, waarin hij leefde en zal ook het goddeloze werk van de priesters betreurd hebben.

Ten tijde van Saul was het verval zo groot. Ook heeft hij nog aan moeten horen hoe de slagorden Israëls gehoond werden door Goliath. Door al deze en vele andere omstandigheden heeft David een biddend leven verkregen. Maar hier vinden we dat de gebeden Davids een einde gaan nemen. David, een mens, die door God de Heilige Geest wederomgeboren was en daardoor de vernieuwing des harten heeft leren kennen, heeft de noodzaak leren kennen tot vergeving der zonden. Van zijn jeugd af aan is hij een bidder geweest, wat daardoor niet wil zeggen, dat hij nooit afgeweken en afgezworven is. We hebben er meer dan eens over gesproken, dat hij in alles een mens was. Zijn naam betekent immers de beminde en zijn moeder heeft haar jongste, haar Benjamin, wellicht zo bemind, dat hij daarom die naam ontvangen heeft. Maar hij was ook van God bemind en geliefd. Want nu ging God er zeven voorbij en die nu van des moeders schoot af op de HEERE geworpen was, aannemen. Wonderlijke zaak! We vinden nog van Hanna, dat ze zeer begeerde een zoon te ontvangen en door het uitblijven van deze was ze ook nog de bespotting van Peninna onderworpen. Hanna heeft wellicht jaren gebeden om een zoon, maar wanneer haar gebed verhoord is geworden en zij een zoon mocht ontvangen, heeft de HEERE wat met dat kind te zeggen. Want hij is richter geworden over Israël! Door Gods genade afgebeden zijnde, mocht hij door genade ontvangen worden. God had wat met dat kind te zeggen. Verkoren! En waartoe? Die vrouw heeft ook uitgezien naar de komst van Christus, Die door de ceremoniën der wet uitgebeeld was. En ziet hier, hier wordt David de drager van Christus! Hij is zelf ook een type van Christus geworden en in hem is afgeschaduwd geworden Zijn lijden, verdrukking en aanvechtingen. Hier vinden we de zoon van Isaï, een arme schaapherder, waarin verklaard lag, dat hij verkoren was en dat uit zijn zaad de Christus geboren zou worden. Opdat door de Christus verlost zouden worden de Jood en de heiden, Griek en barbaar. Dat heeft Davids moeder nooit kunnen

denken, ook David heeft dit nooit durven denken, toen hij bij de schaapjes in het veld zat. David zou de redder van zijn volk wezen. Is Christus in Bethlehems stal geboren, is er in Efratha's velden gezongen; op diezelfde plaats heeft David verkeerd. Wonderlijke leiding des HEEREN, dat in hem verkoren was de Christus, Die de Redder van zondaren zou zijn! Waar het volk Israëls bij zijn koningschap meestal door de Filistijnen benauwd en bekneld werd, is hij daar overwinnaar geweest. In al zijn lijden en verdrukking heeft hij Israël vrijgemaakt en ook nog een weg gebaand om het huis des HEEREN te bouwen. Wellicht heeft David ook uitgezien naar de waarachtige verlossing in Christus Jezus. Dat hij daarvan de drager was, heeft hij wellicht niet leren kennen in zijn jeugd. Maar in zijn jeugd is hij al gaan bidden en wanneer David overtuigd is geworden van zijn zonden, is hij zich ervan bewust geworden, dat hij niet kon gaan sterven zoals hij geboren was. En zo zal het zijn bij elkeen die overtuigd wordt van zijn zonden en waar God het zaligmakend geloof in komt te werken. Zij gaan bidden! Dit is een eigenschap die zich zeker zal openbaren, al is het, dat ze later merken, dat er veel van henzelf hij geweest is. De werking van God de Heilige Geest gaat altijd gepaard met gebed. Meent u een gelovige te zijn zonder gebed? Werp dan uw geloof maar overboord, want geloven en bidden gaan altijd samen. Waar nu het meeste geloof geoefend wordt, daar zal ook het meeste gebed wezen. Dit bestaat niet in uren van afzondering, maar dit kan ook zijn onder onze arbeid. Een bekende uitdrukking is, dat er meer met de pet op gebeden wordt dan met de pet af. Ik denk, dat David het bij de schapen wel veel gedaan zal hebben. Dat David bij zijn broederen laag geacht was, vindt zijn oorzaak zeker wel in het feit, dat hij door zijn leven getuigde tegen hun leven. Zijn wandel getuigde tegen hun wandel, waardoor ze hem verachten en hem zagen als een vrome jongen. Daardoor werd hij een mikpunt van spot bij zijn broederen. Nu is het naar het raadsbesluit van God geweest, dat er nooit één zalig zou worden zonder geloof en zonder gebed. Dat David zijn zonden had leren kennen, wordt dikwijls bevestigd in het boek der Psalmen, waarin hij handelt over zijn zonden. Hij was er zich goed van bewust geworden, dat zijn bestaan uit Adam was en dat het enkel en alleen genade was, dat God naar hem omgekeken had. Van hem vinden we gebed om verlossing van al zijn vijanden, gebed om verzoening. Gebeden heeft hij als een hert, dat schreeuwde naar de waterstromen en vragende is hij geweest om genade, als zijn ziel in nood verkeerde. Wat heeft de HEERE gedaan? Die man heeft een geloofsoog gekregen op die beloofde Christus, wat hij in sommige psalmen uit komt te drukken. In psalm 22 vinden we, dat hij eindigt met het dierbare verlossingswerk van Christus. Ja, we vinden van hem, dat hij in lijden met Hem verenigd is geworden, wanneer hij begint: Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij mij, En redt mij niet, terwijl ik zwoeg en strij, En brullend klaag in d' angsten die ik lij, Dus fel geslagen? Daar drukt hij het leven van Christus uit! En aan het eind roept hij uit: Wie vet is, eet, en knielt voor Israëls Heer'; Wie 't stof bewoont, bukt mede voor Hem neer; En wie zijn ziel hij 't leven nu niet meer Heeft kunnen houden. In psalm 1 en 2, en alhoewel er niet boven staat dat het psalmen Davids zijn, is dit toch wel de deur der psalmen, vinden we aan het eind daarvan: Welzalig zij, die naar Zijn reine leer, In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen. Die Sions Vorst erkennen voor hun Heer'; Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen. Dus, hij had die reine leer der zaligheid leren kennen en krachtens die kennis door het geloof gebeden. De HEERE had hem het koningschap beloofd en hij is gezalfd geworden met de heilige zalfolie. Maar hij is in de strijd gekomen en vervolgd geworden door Saul, wat hem uit heeft doen roepen in psalm 56: Gij weet, 0 God, hoe 'k zwerven moet op aard, Mijn tranen 'hebt G' in Uwe fles vergaard; Is hun getal niet in Uw boek bewaard, Niet op Uw rol geschreven? Hij krijgt te geloven, dat God in de hemel van hem af wist en is krachtens de beloften werkzaam met de beloften. Zo heeft David geleden in strijd, aanvechtingen en verzoekingen. Verzoekingen, die hem nog uit doen roepen: Ik kom een der dagen nog om in de handen van Saul! Maar ook gaat hij God inroepen, wat we vinden in psalm 35: Twist met mijn twisters, Hemelheer; Ga mijn bestrijd'ren toch te keer; Wil spies, rondas en schild gebruiken, Om hun gevreesd geweld te fnuiken. Ook heeft David zijn inwendige vijanden gehad, die hem van binnen plaagden: Waar is nu uw' God? Die man heeft gebeden in de nood van zijn ziel, wanneer de satan hem bespotte: 'k Heb mijn tranen, onder 't klagen, Tot mijn spijze, dag en nacht; Daar mij spotters durven vragen: Waar is God, Dien gij verwacht? Onder de innerlijke aanvechtingen en verzoekingen is hij onderworpen. Wanneer David en Saul beiden in de spelonk waren, vinden we, dat de knechten zeiden: Zie de dag, in welke de HEERE tot u zegt: Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, gelijk als het goed zal zijn in uw ogen. Dit zal zeker

wel zo door de HEERE bestuurd zijn, zo zullen de knechten wel geredeneerd hebben. Maar David zeide: Dat late de HEERE ver van mij zijn, dat ik die zaak doen zou aan mijn heer, den gezalfde des HEEREN, dat ik mijn hand tegen hem uitsteken zou; want hij is een gezalfde des HEEREN. Wat zal er omgegaan zijn in zijn hart, toen hij de slip van Sauls mantel afsloeg! Wat heeft die man een teer gebedsleven gehad. Maar er zijn ook tijden geweest, dat de HEERE hem kwam te bezoeken met de roede. We vinden nog, dat, wanneer hij Ziklag vol geroofd had, alles afbrandde en de vrouwen en de kinderen werden weggevoerd. Zelfs kwam het nog zo ver, dat zijn knechten hem nog wilden stenigen. Maar toen dan alles hem ontvallen was, en alles zich tegen hem keerde, wat heeft David toen gedaan? Hij sterkte zich in den HEERE, zijn God! Zo zouden we door kunnen gaan. We hebben het leven van David verhandeld van stuk tot stuk, waarin we gevonden hebben, dat zijn leven een gebedsleven is geweest. In gevaar en in verzoekingen doorgegaan zijnde, is hij koning geworden. En hoe is zijn gezin geweest? De moeilijkheden in zijn gezin hebben hem doen hangen aan de troon der genade! Wanneer hij een Absalom zag in de ongerechtigheid, een Amnon, die zijn zuster Thamar verkrachtte, bracht hem dat aan de troon der genade. Ja, zover is het zelfs gekomen, dat hij voor Absalom, die naar de troon greep, moest vluchten en hij is verjaagd geworden door zijn eigen kind. Als die man toch geen Toevlucht had gehad, hij zou zeker verzonken zijn geworden! Maar hij heeft magen ervaren, wat we in psalm 46 vinden: God is een toevlucht voor de Zijnen. Hun sterkt', als zij door droefheid kwijnen; Zij werden steeds Zijn hulp gewaar, In zielsbenauwdheid, in gevaar. Die man heeft gebeden in de nood van zijn ziel, maar hij heeft ook mogen ervaren, dat God een Toevlucht is te allen tijde. Wanneer er een kind van hem op sterven lag, vinden we, dat hij niet ophield de HEERE te bidden. Maar ziet hier een gebed, dat niet verhoord werd, want het kind ging toch sterven. Maar wanneer het kind gestorven is, wordt hij er zo hartelijk mee verenigd, dat hij het recht Gods kan billijken. Dan krijgt hij te geloven; dat het kind een eeuwig thuis heeft ontvangen. Dan gaat hij zich wassen, zalven en eten, want, zeide hij: Als het kind nog leefde, heb ik gevast en geweend; want ik zeide: Wie weet, de HEERE zou mij mogen genadig zijn, dat het kind leven moge. Maar nu is het dood, waarom zou ik nu vasten? Zal ik hem nog kunnen wederhalen? Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen. David heeft ook gebeden om een godzalige wandel, wat we kunnen vinden in de 119e psalm. Daarin vinden we de bede om een heilige, Gode eergevende wandel. Welgelukzalig gaat hij ze prijzen, die wandelen in de Wet des HEEREN. Zelf heeft hij een godzalige wandel begeerd en hij was zich er goed van bewust, dat hij niet kon beantwoorden aan het doel, waartoe God hem gezalfd had en waartoe God hem koning gemaakt had. Zelf getuigt hij nog dat hij gedwaald had als een schaap en zelf de weg niet meer terug kon vinden. Daarom de bede, of God hem op wilde zoeken. Hij heeft ook dikwijls in zijn leven zijn afdwalingen moeten betreuren. Dat vinden we zo schoon in psalm 32: 'k Bekend' 0 Heer', aan U oprecht mijn zanden, 'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden. Eerlijk en rondborstig belijdt hij hier zijn schuld, wanneer hij waarnam zijn inklevende verdorvenheid. Ons tekstwoord luidde: De gebeden van David, den zoon van Isaï, hebben een einde. Hier is hij gekomen aan het eind van zijn leven en aan het eind van zijn gebeden. Maar als we nog even het laatste gebed van al zijn gebeden naspeuren, vinden we hier, dat het laatste gebed voor Salomo is. Wanneer David Salomo op de troon ziet zitten, is hij verrukt geweest, want dan krijgt hij de Christus in het gezicht. Christus, in Zijn zachtmoedigheid, beminnelijkheid, dierbaarheid en volzaligheid, in Zijn ambten, staten en naturen. Ja dan gaat hij Christus verheffen en ervan getuigen, dat alle vorsten zich voor Hem zullen buigen. Nooddruftigen en armen, daar zal Christus voor komen! Door genade en geestelijk licht krijgt hij in te blikken in de hemel. Niet door een gezicht of visioen, maar met een Oog des geloofs. Dan gaat hij de Christus zien en dan zegt hij: Zo moet de Koning eeuwig leven! Bidt elk met diep ontzag; Men zal Hem 't goud van Scheba geven, Hem zeeg'nen, dag bij dag. David heeft zijn koningschap afgelegd en ligt hier op zijn sterfbed. Maar Salomo zat op de troon. Daar ziet hij die grote Christus met eer en heerlijkheid gekroond. Dan getuigt hij ervan: Dan zal, na zoveel gunstbewijzen, 't Gezegend heidendom 't Geluk van dezen Koning prijzen, Die Davids troon beklom. En dan gaat hij zijn gebed beëindigen. Niet met een klacht, dat hij maar 70 jaar geworden is en Mozes 120, maar hij barst uit in lof, wat we vinden in het 19e vers: En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja, amen. Daar ging het niet meer over Salomo, wanneer we vinden: En de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Hier ging het om de heerlijkheid van

Christus! David was niet zuinig toen hij over die Koning sprak, zelfs niet in het gezicht van de dood. Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, daarin looft hij *nog* de God Israëls! David is aan het eind van zijn leven en gaat sterven. De gebeden houden op en David gaat zijn ogen sluiten, waardoor hij afscheid neemt van de wereld, en overgaat naar de eeuwige heerlijkheid.
Thans zingen we nog uit psalm 25: 6 om dan nog toepasselijk te besluiten.

TOEPASSING.

De gebeden van David, den zoon van Isaï, hebben een einde. Dit staat hier van een mens, van David, de beminde des Heeren, beschreven.
Zal dat ook van ons gelden, als we nog een ziekbed krijgen mogen, dat we dan kunnen zeggen, dat onze gebeden een einde nemen? Gebeden om vergeving van zonden, gebeden om uitredding uit strijd, verzoeking en aanvechtingen? Wanneer David gaat sterven, houden zijn gebeden op. In de Roomse godsdienst bidt men nog voor de doden, maar dat zal niet meer baten. Wanneer David gaat sterven, houdt zijn bidden op, maar hij gaat dan eeuwig danken, Gode tot eer. De tempel was een plaats, waar God ter gedachtenis Zijn woning zou stichten, opdat ze daar zouden komen voor Zijn aangezicht met hun gebeden. Voor David gaat de hemel zich ontsluiten en hij verkrijgt toegang tot God. Daar zal hij ervaren, dat niet één zucht, één gebed, wat God in zijn hart gewerkt heeft, verloren is gegaan. Het heeft God de Heilige Geest behaagd zoveel boetpsalmen, berouwpsalmen, strijd- en lofpsalmen, nood-, honger- en dorstpsalmen op te laten tekenen en achter te laten, opdat de Kerke Gods haar ademtocht daaruit zoude verkrijgen en haar leven zou terugvinden in de psalmen. Want in de psalmen ligt de praktijk van het leven opgetekend. David moest bekeerd worden en ook vergeving van zonden ontvangen. Geen kruis is hem onthouden, waardoor het ervan geldende is, dat hij uit de grote verdrukking is gekomen. Zeventig levensjaren heeft hij bereikt en het uitnemendste was moeite en verdriet. Maar door genade heeft hij beantwoord aan het doel, waartoe God hem geschapen had. Koning geworden zijnde, is hij een redder van zijn volk geworden. Verblijd is hij geweest over het bouwen, dat zijn zoon Salomo mocht doen. Het bouwen van het huis des HEEREN. Het huis voor die geestelijke Salomo! Geef, HEER', den Koning Uwe rechten, En Uw gerechtigheid. In zijn leven heeft hij uitgedrukt, wat nu het leven nog is van de Kerke Gods. David, die door die genade kon bidden en kon uitroepen: Met mijn God spring ik over een muur. Die door genade kon roepen: Ik wankel niet in eeuwigheid. David roept uit, dat hij verschrikt was, wanneer God Zijn aangezicht verborg en hij geleid werd in paden, die hij niet gekend had. Maar het is ook een gelovig bidden geweest: Maar de HEER' zal uitkomst geven. We vinden zoveel geloofsgebed waar de Heere zeker op terug zal komen. Is er in de hemel ook gebed van ons, waar God van af weet? In onze gebeden erkennen we de verdiensten van Christus. Gaat dan met al uw nood en behoefte naar God en stort voor Hem uit uw ganse hart. Of hebt u lang genoeg gebeden? Bent u het moe geworden? Dit is een verschrikkelijke zaak! Houdt dan moed, want David heeft Hem niet alleen mogen aanschouwen in Zijn vernedering, maar ook in Zijn verhoging, heerlijkheid en majesteit! Dat doet David uitroepen, dat Zijn Naam voortgeplant zou worden van kind tot kind. We reizen naar de eeuwigheid. Dat het voor ons nog mocht geldende zijn, dat de gebeden een einde hebben. Amen, ja amen. Om verlost te worden van dit moeitevolle leven en om dan aan te mogen landen in de gewesten der eeuwige zaligheid, waar niet meer gebeden zal worden, maar waar men vervuld zal zijn met eer, lof en dankzegging, om Gode en het Lam toe te kennen de eer, de lof en de prijs.
Jongelingen en jonge dochters, David heeft bij zijn schapen al gebeden. Zijn er ook onder jullie, die een bidvertrek hebben? Er staat van: Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden. Een eeuwige zaligheid staat op 't spel! Voor eeuwig behouden of voor eeuwig verloren. Zoekt den HEERE terwijl Hij te vinden is en roept Hem aan terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijne weg en de ongerechtige man zijne gedachten en hij bekere zich met gebed. Eens zullen we geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus. Kunt u zich niet voor een bidder houden? Dan moet u de HEERE toch maar veel lastigvallen, Hij is een horend en ziel vervullend God. Hij zal komen en niet vertoeven.
De HEERE zegene Woord en Sacrament om Jezus' wil.
AMEN.

Onveranderd naar: Ds. G van de Breevaart: Als een veldhoen op de bergen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 89: 8.

Zegen.

Genade na schuld

Zingen: Psalm 68: 14.
Lezen: 2 Samuël 15: 14 - einde.

Votum.

Zegen.

Gebed.

Naar aanleiding van onze voorgelezen tekstwoorden, wensen wij uw aandacht te bepalen bij:

1e. een gekastijde zoon.
2e. een schuld belijdende zoon.
3*e.* een zich onderwerpende zoon.

Wij noemen dan David een kind van God en zeiden in de eerste plaats stil te staan, naar aanleiding van het eerste vers, bij een gekastijd kind. In de tweede plaats bij het tweede gedeelte van het eerste vers, bij een schuldbelijdend kind; want hij heeft het over genade! En in de derde plaats bij het volgende vers, (en dat is wel een bijzondere genade!) bij een onderwerpend en buigend kind, onder de wille Gods. We zullen trachten, met de hulpe des Heeren, een weinig tot lering en onderwijzing te spreken. Vóórdat we hiervan spreken, zingen we van psalm 103: 5 en 6.

Wij hebben indertijd over de geschiedenis van David gesproken. En, mijne hoorders, of wij bij deze verzen uit 2 Samuël 15 hebben stilgestaan, weten we niet. Ik denk wel, de meesten uwer niet! Wellicht wel stilgestaan bij het feit, dat David moest vluchten voor zijn zoon Absalom, hetgeen dan in dit geschiedverhaal weer voorkomt. We lezen dan, dat Absalom broedermoord gepleegd had, naar Gesur was gevlucht, teruggekomen was en in vijf jaren (dus 3 jaren in Gesur en 2 jaren in Jeruzalem) zijns vaders aangezicht niet gezien had. Ten laatste vinden we: En David kuste Absalom. Wanneer dan Absalom met zijn vader weer verzoend is, vinden we, dat hij zich aanstelde op een godsdienstige, huichelachtige en bedriegelijke wijze.
We vinden dan ten laatste, om tot ons doel te komen, dat hij zijn vader vraagt mede te gaan, om den HEERE een dankoffer te brengen, omdat de HEERE hem weer teruggebracht had in Jeruzalem en hij met zijn vader weer verzoend was, daarbij voorgevende, dat hij ook met God verzoend was! Daarom wilde Absalom een dankoffer brengen. Ziet eens, hoe ver het gaan kan! We vinden dan nog, dat, hoewel hij moordplannen in zijn hart omdroeg, zijn vader hem zegende. David had de minste gedachte niet, dat Absalom zó huichelachtig, zó bedriegelijk was, dat hij het niet alleen op een broedermoord aangelegd had, (want hij had Amnon gedood) maar dat hij het nu aanlegde op vadermoord! Want, hij zocht de troon van zijn vader! Wanneer er dan nog enkele honderden in hun onwetendheid met hem meegingen, lezen we, dat hij in Hebron kwam, waar zich nog vele duizenden rond hem vergaderden, die met de bazuinen bliezen en hem uitriepen tot koning over Israël. Weet u waarom? David, hoewel hij een mens was, waarvan we lezen, dat hij ook gevallen is, kleefde nochtans den HEERE aan. De dienst van David was te zwaar voor velen van het volk van Israël. Want, wat deed David in die tijd al? Wel, hij was doende om bijeen te vergaderen, om het huis des HEEREN te bouwen. Goud en zilver, hout en steen en dergelijke, verzamelde hij tot het huis des HEEREN. David hield zich ook zeer getrouw aan de dienst van God. Die nu Absalom volgden, dus die vele duizenden in Hebron en ten laatste een groot gedeelte van het volk, vonden deze dienst te zwaar.

Bij Absalom kon er wat meer bij door. Absalom tilde niet zo zwaar aan de dienst des HEEREN, maar had een vleselijke godsdienst, en met deze vleselijke godsdienst kreeg hij een zo groot deel van het volk achter zich. En heden ten dage gaat een ontzaglijke stroom met een vleselijke godsdienst mee!
Maar, in de grond openbaart zich ook hier in dit kapittel, dat David een type is van Christus, in Zijn omwandeling op aarde. De godsdienst en de vleselijke godsdienst hebben Christus gekruist. Houdt er rekening mee, dat heden ten dage, in de algemene zin, godsdienst naar het vlees, het aangenaamste is voor het vlees. Maar, van de ware dienst van God zegt Paulus, dat het Evangelie Gods tegen ons is! Weet u waarom? Het is dodend voor het vlees en het huldigt alleen maar Christus en Zijn bloed, Christus en Zijn offer! Het is een leer, die dodend is voor het vlees! Daar heeft David wat van moeten ervaren in zijn leven. We vinden hier, als we de geschiedenis lezen, dat David hoorde, dat Absalom tot koning uitgeroepen was te Hebron. Dat Absalom ook wellicht op weg was naar Jeruzalem. Wat deed David? Ook mobiliseren? Ten strijde trekken om zijn troon te behouden? Neen! We vinden, dat hij de vlucht neemt en dat hij Jeruzalem verlaat. Dat hij de stad en zijn huis verlaat en dat hij, met de heilige zalfolie op zijn hoofd, zijn koningschap af moet leggen. Is dat geen gewichtige les geweest voor David? Er breekt nu een ogenblik aan, dat, bij al wat God aan hem gedaan had, voor hem gedaan had, met hem gedaan had, hij koning af wordt.
0, mijne hoorders, wat zeiden we? Door de kastijdingen Gods! Want, Hij kastijdt een iegelijken zoon en Hij geselt een iegelijken zoon die Hij liefheeft. En nu is er nog verschil in kastijden en geselen! 0, bedenk toch, hier vinden we een kind, een zoon, die gekastijd, we zouden haast zeggen, gegeseld wordt. Wat moet dat voor die man geweest zijn, dat hij daar met zijn vrouwen en met zijn kinderen moest vluchten. Wat moet dat voor hem geweest zijn, daar ook Salomo al leefde, die hij van den HEERE ontvangen had om de troon na hem te beklimmen! En dan toch te moeten vluchten! We zeiden daarom: Een gekastijd kind. Weet u waarom? De HEERE had eens tot David gezegd: Het zwaard zal van uw huis niet wijken. We weten de reden, waarom de HEERE dat tot hem gezegd had. En al is het, dat God ook dit volk komt te bezoeken, zodat er nog 20.000 geveld worden door Joab, zo vinden we hier toch een gekastijd kind. God kwam op Zijn tijd en Zijn wijze David te kastijden. Nam Hij de zalving terug? Neen, David bleef de gezalfde des HEEREN! Nam God Zijn genade terug? Neen, David behield de ontvangen genade. Het is hier weer waar geworden: Ik zal ze leiden door wegen die ze niet geweten, en paden die ze niet gekend hebben! Zo komt de HEERE wel eens met Zijn volk te handelen in wegen die we niet geweten en paden die we niet gekend hebben. Want, wat we vandaag zijn of wat we vandaag hebben, kunnen we morgen kwijt zijn.
Daarom, laten we voorzichtig zijn in ons spreken en in ons handelen, want wij kennen de weg van God niet, de weg, die soms leidt door diepe wateren en door duistere wegen. Zou u kunnen geloven, dat deze man, die zo gestreden had voor zijn volk, die zijn volk vrede gegeven had, mede door zijn zwaard, dat zo dikwerf met bloed bevlekt was geweest om zijn volk te bevrijden, had kunnen denken, dat hij nog eens uit Jeruzalem verbannen zou worden? Geloof het maar niet hoor! Laten we er rekening mee houden, we ervaren dat zelf ook, dat ons geduriglijk kan overkomen hetgeen we niet weten en dat we het ook niet kunnen ervaren als God het niet geeft. Nu vinden we hier, zeiden we, een zoon die gekastijd wordt. Doch we vinden ook, dat een rechtgeaard vader zijn kind kastijdt. We vinden nog in Jakobus of Petrus, dat, wanneer we geen kastijding ontvangen in ons leven, wij geen zonen zijn, maar bastaarden. Dus is de kastijding een bewijs van het kindschap! Dus niet omdat we zo hoog en zo ruim kunnen praten, maar hier vinden we juist het kindschap geopenbaard in de kastijding. Wij zongen straks: Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, Noch eeuwiglijk Zijn gramschap ons doen lijden. Gaat de Psalmbundel na! Dan kunt u vinden, hoeveel beproevingen, verzoekingen en aanvechtingen de Kerk, door de eeuwen heen, onderworpen is geweest. Dus we kunnen er wel rekening mee houden, en dan zou ik wel tot onze lering willen spreken, dat, als God een mens gaat bekeren, deze mens zich tot God gaat bekeren. Men zegt zo spoedig, dat men zichzelf niet bekeren kan, maar als God een mens bekeert, gaat een mens zich bekeren. Want dan lezen we nog, dat er blijdschap in de hemel is over één zondaar die zich bekeert! Maar dan moeten we er wel rekening mee houden, dat, al lijkt het soms alsof we met een richterlijk God te doen hebben, Die het op onze ondergang aangelegd heeft en we iets leren kennen van Zijn gramschap en Zijn schrikkelijke toorn tegen de aangeboren en werkelijke zonden, we in zo'n tijd zullen vrezen, alsof God op ons aan zou vallen als een brullende leeuw, om ons

als in een ogenblik te verslinden. En toch, als vrucht van Zijn verkiezende liefde, laat Hij een mens niet lopen, maar Hij komt hem staande te houden! En dan openbaart het zich nog wel eens, in welke omstandigheden van het leven dan ook, in armoede, in krankheid, in tegenspoeden enz. dat God kastijdend op gaat treden. En dan is dat geen zaak van vreugde! Maar wanneer God zaligmakend komt te werken, wil ik u *dit* wel zeggen, dat er niet één is, ie over God te klagen heeft. Niet één zal het dan jammer vinden, dat God hem staande heeft gehouden! Ondanks de kastijdingen en ondanks de beproevingen zijn ze er gelukkig mee, dat ze in het hart gegrepen zijn en verlangen ze niet meer terug naar de wereld! Weet u waarom? Omdat God de Heilige Geest zaligmakend komt te werken. En dat zijn dan geen mensen, die aanstonds een Christus bij de hand hebben, want dat is in onze tijd nogal gemakkelijk. Je bent een gevallen mens in Adam en je wordt tegelijk gewezen naar Christus. Maar men stapt Sinaï voorbij en men stapt het paradijs voorbij. 0, houdt in gedachtenis, als we gaan beleven, wat we zijn geworden in het paradijs en we krijgen met Sinaï te doen, dan kan het bij tijden wel eens wezen, alsof de bliksemen van Gods toorn ons zullen treffen, of dat de donder van de Wet ons zal verteren! Daar kunnen we gerust rekening mee houden! Maar dan is er niet één, die zal zeggen, och, als dat maar niet hoeft. Neen! Ik wil daar even bij stilstaan. Dat kunnen al liefde-kastijdingen wezen, waardoor God, door welke middelen ook, de mens zondaar voor Hem komt te maken. Maar we gaan even een stapje verder. We zeiden, al is het dat God genade verheerlijkt zoude hebben, ach, dan kan er niet één zonder kastijding. Ik lees, dat Christus zegt tot Zijn discipelen, en dat zegt Hij tot Zijn ganse Kerk: In de wereld zult gij verdrukking hebben. En nu moeten we er goed rekening mee houden, dat het hier in de wereld niet zo zoetsappig is. Waarom? Er is wat voor nodig om ons uit de wereld te drukken! Want we zijn zo wereldsgezind en zo aardsgezind. Zelfs al is het dat God genade gegeven heeft, zijn wij vlees, waar geen goed in woont. We zijn verknocht aan een duivel, die listig is en een wereld die aantrekkelijk is. Dus het is zo gemakkelijk om met de wereld mee te gaan. En nu het nut van de verdrukking, waarvan de dichter zingt in psalm 119: 't Is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest, opdat ik dus Uw godd'lijk recht zou leren; Sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd. Ai, doe mij steeds Uw wil ah heilig eren. Merkt u niet? Nu is het niet zo aangenaam om verdrukking te ondergaan. Inzonderheid ervaren we dit zelf, daar we soms ondragelijke pijnen moet lijden. Maar vanmorgen, toen deze waarheid zo voor onze aandacht kwam en we dit na hebben gezien, ach, toen kwamen we tot de ontdekking: wat heeft David zich moeten onderwerpen.

Mijne hoorders, wij worden uit ons ambt gezet, in deze zin, dat we opgenomen moeten worden in het ziekenhuis. Voor hoe lang weten we niet en de uitslag weten we ook niet, maar we hebben reden genoeg om te vrezen. Maar dan vinden we hier van David, dat hij niet begon met: 0, verschrikkelijk toch, verschrikkelijk toch. Neen! Hebben we straks met aandacht naar de tekst geluisterd, dan kunnen we vinden, dat hij de ark nog een eind meenam, tot aan de poort van Jeruzalem, tot aan de beek Kedron. Niet zoals Hofni en Pinehas, om de Filistijnen er mee te verslaan, maar de dienst van God en de ark des HEEREN waren zijn vermaak. U moet zich indenken, dat David de ark ook in Jeruzalem gebracht had en dat hij dat gedaan had met veel blijdschap en met veel vreugde. De ark in Jeruzalem! God sprak van boven het verzoendeksel! En wat vinden we nu? Nu moet David Jeruzalem verlaten en hij neemt de ark des HEEREN mee! Dan zegt hij, als het volk de poort uitgetrokken was met Zadok en Abjathar, twee hogepriesters, waarvan Zadok wel de oprechtste is geweest, tot Zadok: Breng de arke Gods weder in de stad. Ik onderwerp mij aan de kastijdingen Gods. Ik buig mij onder de Goddelijke leiding. Die ark kan mij niet helpen, maar die God van die ark. En nu boog David onder de God van die ark. Hij zegt: Zet 'm maar weer op z'n plaats. We zeiden dus, een zoon, die de kastijding krijgt te aanvaarden! Die de ark niet nodig had, maar hij had God nodig! De kastijding waar hij onder verkeerde, krijgt hij te aanvaarden. Weet u waarom? We zeiden in de tweede plaats stil te staan bij een die belijdenis doet van zijn zonden! Ik hoor iemand zeggen: Dat vind ik niet in de tekst! Dan hebt u niet goed geluisterd! We vinden dan dat David zegt: Brengt de ark Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des HEEREN ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. Dus, wil hij zeggen, als ik nu genade mag vinden in de ogen des HEEREN, zal ik de ark zien en ook Zijn woning. Hoe liefelijk, zegt hij, zijn Uwe woningen, 0, HEERE der heirscharen! Waar moest David nu bij vandaan? Bij de woning Gods en bij de arke Gods! Maar hij komt nu tot een belijdenis en zegt: Indien ik genade zal vinden. Indien! Dus hij was er niet zo van verzekerd! Indien ik! Waarom? Wel, die

man wist waarom hij moest vluchten. Hij wist waarom hij de stad uit moest en heeft over mogen nemen zijn zonden en zijn schuld! Nu kon God nog genade geven! Indien Hij wilde!
Houdt in gedachtenis, dat er veel over genade gepraat wordt en het woordje genade ligt voor in de mond. We weten, dat het ganse werk Gods een genadewerk is, maar om de praktijk van de genade te leren kennen, moeten we zondaar zijn! Dat kunnen we alleen maar zijn in de weg van overtuiging, want in de weg van overtuiging komt de HEERE ten laatste net zo lang te dringen, dat ze vrijwillig hun vonnis krijgen te aanvaarden. Overtuigd als ze zijn van het rechtvaardig oordeel Gods, vanwege hun eigen zonden. Maar, dan gaan ze ook 'leren kennen, wat genade is, want dan komt God het te openbaren in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. Daarin komt de eerste Persoon Zijn liefdehart te ontsluiten, want daaruit is Christus geboren. God eist, dat er aan Zijn gerechtigheid voldaan wordt. Daarom zeggen we nogmaals, hetgeen we al meer gezegd hebben, dat we een tijd gaan beleven, dat men over het recht van God heen springt en men buiten het recht van God meent zalig te zijn of zalig te worden. Houdt in gedachtenis, dat buiten het recht van God er nooit kennis van Christus kan zijn. Wel een historische kennis, soms nog wel een verstandelijke kennis, met wat gevoel erbij. Maar een zaligmakende kennis kan alleen op grond van recht! Daarom, tot onze blijdschap mogen we wel eens ervaren, dat we al onze oudvaders aan onze kant hebben en dan kan het ook wel eens wezen, dat God wegen gaat houden met ons, die we niet geweten en paden die we niet gekend hebben. Maar als David hier zegt: Indien ik, ach, dan vinden we hier een mens in zijn onwaardigheid. Was hij, met eerbied gesproken, nog wel genade waardig? Ziet hier, een mens in zijn onwaardigheid, maar toch ook, een licht aan de kerkhemel. We gaan thans niet spreken over David als type van Christus, of hoe hij van Christus geprofeteerd heeft, doch we houden het maar even bij deze lering. Hier is een mens geweest, die niet meer waard is geweest, dat God genade aan hem bewees. Maar hij zegt: Indien ik genade zal vinden! Waarmede hij wilde zeggen, dat het toch mogelijk zou kunnen zijn, dat hem nog genade verleend werd, in de wetenschap, dat hij alles onwaardig was. Want hij was zich bewust van zijn vloekwaardigheid en zijn doemwaardigheid. Een kind van God? Ja, wat denkt u? Ik lees in Romeinen 7, dat de apostel Paulus leert kennen hoe verdoemelijk hij nog is, waarnemende de oude mens en wat hij daarbij nog omdraagt. Want hij zegt: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Maar, hoe verdoemelijk hij ook was, hij zegt in het eerste vers van Romeinen 8: Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Hij wil zeggen: Hoe verdoemelijk dat ik ook ben, daar is voor mij geen verdoemenis, want ik heb de genade van Christus leren kennen. En dan vinden we hier, dat David zegt: Indien ik genade zal vinden in des HEEREN ogen! Wat dunkt u? Hier is met eerbied gesproken David weer de tollenaar geworden! We vinden dan ook niet, dat deze man klaagt. Dat hij zich beklaagt over het feit, dat hij door Samuël van God gezalfd was tot koning over Israël, dat in Jeruzalem zijn troon stond en dat hij dit alles nu heeft moeten verlaten. Hij klaagt niet dat God het gans verkeerd doet. Neen, God deed het bij David niet verkeerd, maar David leerde kennen, dat *hijzelf* het verkeerd gedaan had. Wij zeggen, en dat hoort God ons ook zeggen, dat wij het nog nooit goed gedaan hebben. En wij kunnen het nog niet goed doen! Ook niet in de ambtelijke bediening. Maar wij verstaan een weinig van wat deze man zegt: Indien ik genade zal vinden in de ogen des HEEREN! Genade schenken is God niet verplicht, want God is niets aan ons verplicht. Eén zonde heeft meegebracht, dat de dood en de vloek en het oordeel, bloed en tranen over de gehele wereld zijn gekomen. En dat bijna al zesduizend jaren lang! De wereld is een schouwspel geworden van die ene zonde, door Adam gedaan. Daarom, die eerlijk door God tot God bekeerd wordt, zal leren kennen, dat door één zonde God hem moet verdoemen. Die zijn er ook nog niet zoveel! Men is dikwijls meer ziende op de dadelijke zonden, die men wel eens gedaan heeft. Maar als we bij het licht des Geestes er iets van leren kennen en we worden er door Gods Geest bij bepaald, dan zullen we leren, dat om één zonde God ons moet verdoemen. En, nu zijn we in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren, dus we zijn verdoemelijk. Wat is nu een mens, krachtens een verbroken werkverbond, aangeboren? Om, als het mogelijk is, het nog goed voor God te maken. Dan zou ik u ook vanavond nog willen prediken, dat dit een ijdel werk is. Want als David hier over genade komt te spreken, had hij in zijn leven wel geleerd, dat God het goed voor hem gemaakt had! Maar hoe dan? Wel, in een Ander! In de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen had God het goedgemaakt! Merk eens op, wanneer wij nu nog zoeken het goed te maken voor God, zijn wij in de grond verwerpers van het Evangelie. Want het ganse Evangelie leert ons, dat

God het, in Christus, in de stilte der eeuwigheid al goed gemaakt heeft. In de Raad des vredes! Daar is God al bevredigd geworden, in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. Daarom, zelfs na ontvangen genade, kon David het ook weer niet goed maken voor God. We vinden niet, dat hij zegt: HEERE, mag ik alstublieft in de stad blijven, mag ik in Jeruzalem blijven? Ik zal dit of dat doen en ben immers doende voor Uw Huis, om goederen bij elkander te brengen. En moet ik nu weg? Neen! Indien ik genade zal vinden! Hij zegt niet dat hij een kind van God is en dat hij genade zal krijgen! Hij zegt ook niet: God kan van Zijn woord en werk niet af, dus dat ligt vast! Heus, *mensen,* laten we maar geen hoogvliegers wezen, want als God een weinig blaast in onze vermeende wijsheid, schieten we als de grootste dwaas over. Wat kon hier David nog bekijken? Hij vreest voor een bloedbad, want het is op zijn leven aangelegd. Het is op zijn kroon aangelegd en het is ook op zijn volk aangelegd. Nu vinden we niet, dat hij begint te razen op zijn zoon: Die ellendige Absalom toch! En die gemene Achitofel, die brood at aan mijn tafel en waarmee ik opging naar het Huis des HEEREN. Neen! In psalm 51 zegt hij: Ik, ik heb gedaan, wat kwaad was in Uw oog. En al is het, dat God nu middellijk, door Absalom, het volk Israëls kwam te straffen, ook David werd gekastijd. Waarom hij ook zegt: Indien ik genade zal vinden in de ogen des HEEREN. We zeiden dan ook: Een schuldige zoon. Zijn wij ook wel eens een schuldige zoon geweest voor den HEERE? Een schuldige zoon, bij de aanvang of bij de voortgang? Want, de Kerke Gods komt hier nooit haar schuld te boven. Maar, hoor ik iemand zeggen, wanneer ze dan in de rechtvaardigmaking vergeving ontvangen en God al hun zonden uitgedelgd heeft? Ik zal u zeggen wat God niet doet!

Hij verlost ze niet van de inklevende en aangeboren zonden! Dat doet God niet. Vandaar ook soms de bittere teleurstelling als we vergeving van zonden ontvangen hebben en we hebben dan het lek niet boven water! Maar nu moet de HEERE eens met ons gaan wandelen in wegen die we niet geweten hebben en waarbij het vlees dan in het gedrang komt. Dan vinden we zelfs van Asaf, dat zijn vlees in opstand kwam tegen God. Het werk van God in Asaf stond niet op tegen God! Dat moeten we goed onderscheiden, anders zouden we Asaf ervan kunnen beschuldigen, dat hij een verachter was van Gods werk. Maar wat Asaf van Adam bij zich had, *dat* was het niet eens met de weg, die God met hem hield. Maar nu vinden we hier van David, dat hij de kastijdingen mocht aanvaarden. Hij mocht zich de kastijdingen onderwerpen en zijn schuld aanvaarden. God verheerlijkt alleen genade na schuld. Houdt er rekening mee, dat, al zou God u gerechtvaardigd hebben en vrijgesproken van schuld en straf, u uw val in Adam nooit te boven zult komen. God beware u voor een Antinomiaanse grondslag, waarbij we kunnen zeggen, dat Christus voor ons voldaan heeft en we het daarom zo nauw niet behoeven te nemen. Er is geen antinomiaanse kerk, maar we hebben wel in acht te nemen, dat er schier in elke kerk soms wel antinomianen kunnen zitten, die het met de zonden zo nauw niet nemen en die het met wat uit hun lippen gaat ook zo nauw niet nemen. Maar, als we werkelijk genade leren kennen, komen we wel aan de weet, dat God het nauw neemt met de zonden en dat na ontvangen genade. Hij komt te kastijden. Kastijden te hunner nutte! Dan gaan ze ook genade waarderen. We vinden hier een schuldig kind, dat genade gaat waarderen. Indien ik genade zal vinden. David zegt: Wanneer God mij die genade geeft, zo zal ik wederkeren. Zoveel krediet had David voor God! Want dan staat er in onze tekst: Zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. Dus, als de HEERE hem wederhaalde, zou hij ook de ark, die genade predikte, weer mogen zien. Wat predikte die ark? Wel, op die ark lag het verzoendeksel, waarop eens per jaar bloed werd gesprengd. Zodat David, wanneer hij door genade het verzoendeksel weer mocht aanschouwen, ook wist, dat God bevredigd en weer verzoend was. En, zegt hij, zal Hij ook mij Zijn huis doen zien. Ziet, hoe David verbonden was aan de dienst van God! We vinden in psalm 119, dat hij zegt: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdroten. En in psalm 27 vinden we: Och, mocht ik in die heilige gebouwen. Als hij dan ook alles verlaten moet, is dat voor hem niet zo aangenaam, maar hij mocht zich de kastijdingen onderwerpen én hij mocht op genade zien. 0, wat heeft dan het woordje genade een ontzaglijke en rijke inhoud! Bedenk eens, dat hij hier krijgt te geloven en te hopen, dat, wanneer de HEERE hem genade zou geven, hij weer terug zou komen. Denkt u zich in, dat hij wist, wat zich achter Absalom geschaard had en wat hij zelf tegen had. Maar dit is een groot wonder: Als we een schuldige mogen zijn en hebben heel de wereld en al de duivelen tegen, dan hebben we God aan onze zijde. En dan hebben we meer mee dan dat we tegen hebben. Maar we moeten er wel gedurig bij gebracht worden, want anders kan het, als met Jakob, wel

eens wezen, dat al deze dingen tegen ons zijn. Hij had beter kunnen zeggen: Ik ben tegen al deze dingen! Maar als hij de schuldige daaronder mag worden, doet God hem geen kwaad. Daarom vinden we hier een schuldig kind, dat behoefte heeft aan genade. David heeft ook wel bewezen, dat dit zomaar geen los praatje en geen losse belijdenis was. Want als Simeï hem later met stenen gooide en met stof stoof, ja, hem ook vloekte, zegt hij: De HEERE toch heeft tegen hem gezegd: Vloek David. Abisaï zegt tot David: Laat mij toch overgaan en zijn kop wegnemen. Hij zegt: Neen. De HEERE had hem schuldbewust gemaakt! In psalm 25 zegt hij nog: Gedenk niet de zonden mijner jonkheid. Wanneer we een terugblik zouden krijgen op onszelf, wie we geweest zijn voor God en onze naaste, dan is er niet één die er zonder schuld uitkomt. Maar gelukkig, als we de schuldige mogen zijn, want dan kunnen we genade gaan waarderen. Genade, zoals God die verheerlijkt in en door het bloed van Jezus Christus. Door het enig eeuwig geldend offer kunnen we genade gaan waarderen als God ze aan ons komt te verheerlijken. We vinden later nog van David, dat hij zegt: Want weet ik niet, dat ik heden koning geworden ben over Israël? Dus niet dat hij recht had! Neen, hij had genade ontvangen. Wat wil toch het woordje genade zeggen! Hier vinden we een mens, die zo diep buigt voor God, dat we in de derde plaats nog even stil staan bij: Een zich onderwerpend kind.
Zingen we vooraf nog uit psalm 66 en daarvan het 4e vers.

God heeft het schuim bij David er wel afgedaan en het zilver is beproefd geworden, opdat het goed zilver zou zijn. Waarin openbaart zich dat? Wij zeiden dat het kind zich onderwerpt aan de wille Gods. Want we lezen dat David zegt: Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is. Dat is wat!
We vinden in psalm 89 nog: Ik heb bij enen held voor Isrel hulp beschoren, Hem uit het volk verhoogd; hem had Ik uitverkoren; 'k heb David, Mijnen knecht, Mijn gunsteling, gevonden, En hem, met hei'l'ge zalf, aan Mij en 't rijk verbonden. Nochtans zegt deze gezalfde man: Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier hen ik. Hij was er mee verzoend, als God tot hem gezegd had, dat Hij geen lust meer aan hem had, maar dat Hij hem aan zijn vijanden prijsgaf. Bedenk eens, wat hier staat! Ik zou haast zeggen, hier staat de grootste en hoogste genade beschreven. Want wanneer alles voor de wind gaat en alles naar het vlees gaat, dan gaat het gemakkelijk om goed over God te praten. Maar wanneer men alles eens kwijtraakt, wordt het wel moeilijker. David was zijn koninkrijk kwijt, maar ook de gevoelige gemeenschap Gods was hij kwijt. Dan doet de geloofsoefening hem zeggen: Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik. Met andere woorden zei David: Het zou geen wonder wezen, als God nooit meer naar mij omkeek. Een waar kind van God krijgt in zijn doorleving genoeg te doorleven. Ik weet wel, God kan van Zijn verkiezing en werk niet af, maar een kind van God krijgt wel eens te ervaren, dat hij het nooit goed doet. Ik denk nog wel eens aan onze oude leraar! Hoe korter hij bij de hemel kwam, hoe meer hij zichzelf verfoeide. Weet u wat hij wel eens zei? Als ik er nog eens komen mag! Dan kunnen we er iets van leren, als Gray zegt: Als ik in de hemel mag komen, zullen allen in de hemel verwonderd zijn, omdat ik er ook ben. Op 22-jarige leeftijd ging Gray de eeuwige heerlijkheid binnen! Och, laat ons toch bedenken, dat David niet zegt: Heere, U bent Uw woord kwijt; U hebt mij toch beloofd! Neen, hij buigt hier onder de wille Gods, want hij zegt er nog wat bij: Zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is. Ziet, mijne hoorders, de onderwerping. Dan gaat hij er iets van leren en krijgt hij een weinig geloofsvereniging met zijn Hoofd. Dat Hoofd, Dat, toen Hij in de hof van Gethsémané was, zeide: Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede. Ach, we noemen dat de hoogste genade die er is. Want, om te zeggen dat de wil van God goed is, als het *ons* goed gaat, is niet zo moeilijk. Maar hier zien we David, barrevoets, een zak om zijn lendenen en as op zijn hoofd; dan wordt het anders. Daar gaat de gezalfde koning, nochtans zeggende: Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik. Ach, ik heb er toch een weinig zin in, om de schuld te mogen eigenen en te zeggen: HEERE, hier heeft U mij; doe maar met mij, wat goed is in Uw ogen. Ik zeg niet dat ik zo ben, hoor. Goed opletten en er niet van maken wat het niet is! Maar toen deze waarheid ons vanmorgen bezette en we erbij bepaald werden, hebben we er met alle aandacht over nagedacht. Het wil toch wat zeggen, als we kunnen zeggen: HEERE, hier ben ik, doe mij maar wat U denkt dat goed voor mij is. Mag ik nooit meer terugkomen, Heere, hier hebt U me. En wilt U mij terugbrengen, dan zal het enkel genade wezen. Ziet eens: deze man, onbewust van de genade die hij had en onbewust van

Gods
Geest, Die in hem werkte, gaf het onderwerping aan de wille Gods. Deze man mocht er iets van ervaren om in voorspoed dankbaar en in tegenspoed geduldig te zijn. Hij mocht er iets van ervaren, dat alhoewel alles schier tegen hem was, hij toch geloofde dat het recht was, wat God met hem deed. Met eerbied gesproken had David nog naar de hel gekund ook. Niet in de zin van: Gooi me maar in de hel, of, wat ook zo gemakkelijk gezegd wordt: Ik ben helwaardig. Neen, hij eerbiedigde hier zodanig zijn God, uit de bewustheid van zijn onwaardigheid, dat hij de wille Gods krijgt te huldigen. Wat heeft God nu bewezen? God heeft aan David Zijn trouw bewezen en David blijft hier het eigendom van God. Daarvan vinden we nog in psalm 89: Dan zal ik hen, die dwaas en wreev'lig overtreên, Bezoeken met de roê en bitt're tegenheên, Doch over hem Mijn gunst en goedheid nooit doen enden, Niet feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden. 'k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken; 't Geen uit Mijn lippen ging blijft vast en onverbroken! In psalm 119 zegt David nog: Ik ben Uwe; en als we nu van Hem zijn, dan mogen we dat in de praktijk wel eens gaan beleven: Wat U doet, is goed. Zo heeft David, toen hij moest vluchten, de reis ook kunnen maken en heeft God de raad van Achitofel te niet gedaan en de zoon, die naar zijns vaders kroon gegrepen heeft, voor Zijn rechterstoel gedaagd. Zonder genade! Wat David weer verkreeg, verkreeg hij door genade. Dat God ons die genade zou willen verlenen. Als we over de rechtvaardigmaking zouden handelen, zouden we nog kunnen vinden, dat hier een mens is, die tot de pottenbakker en van de pottenbakker zou kunnen zeggen: kan de pottenbakker van het leem niet maken een vat ter ere of een vat ter onere? God doet het goed!
Ach, wanneer doet God het in ons leven goed? Wat zoeken we soms veel af te bidden en op onszelf aan te bidden! Maar om nu te mogen buigen onder de wille Gods, waarvan Christus Zijn Kerk achtergelaten heeft, in het allervolmaakste gebed: Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzo ook op de aarde. Wij gaan besluiten, mijn medereizigers naar de eeuwigheid. Hebben we er wel eens iets van geleerd, bij de aanvang, of bij de voortgang, dat de HEERE ons overal buiten komt te zetten? Dat we alles als grond verliezen voor de eeuwigheid? Maar, dat we ten tweede, als een schuldige, alleen genade huldigen? Paulus zegt: Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave. Dat is het eenzijdige vrije werk Gods. Wanneer we dat plaatsje in kunnen nemen, wordt onze wil verslonden in de wille Gods. Met eerbied gesproken, had David hier geen wil meer. Hij werd verslonden in de wille Gods! Daar hebben we vanmorgen een beetje zin in gekregen, dat Hij dit ook aan ons, maar ook aan ulieden, in zoverre God genade verheerlijkt mocht hebben, zou schenken. Dat we dan ook iets van deze gewichtige, maar ook ernstige les mogen leren. De wil des HEEREN geschiede, want God werkt op Zijn eer aan en David heeft straks gelegenheid om, als hij teruggekeerd is in Jeruzalem, Gode te erkennen voor Zijn weldadigheden aan hem bewezen.
Daartoe zegene de HEERE Zijn Woord om Jezus' wille.
AMEN.

Dankgebed.

Slotzang: Psalm 84: 6.

Zegen.

Slotwoord

L.S.

Ons is gevraagd om een slotwoord te schrijven bij het verschijnen van het vierde deel van de preken serie "Als een veldhoen op de bergen". Tevens is dit het laatste deel, waarmede dan dus dit werk voltooid is. Wij hebben dit verzoek niet durven weigeren, temeer daar het er niet naar uitziet, dat onze geliefde leraar ooit weer de kansel zal beklimmen. Dit vanwege zijn ernstige ziekte!
Het is dan wel indrukwekkend dat wij nog een nagedachtenis van hem mogen hebben, wanneer hij er niet meer zal zijn. Voornamelijk voor zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en voor ons als gemeente van Hendrik Ido Ambacht, doch niet minder voor de gemeenten daarbuiten, waar hij in de week met onvermoeide ijver Gods Woord verkondigde.
Al deze predikaties, waarvan de eerste waarschijnlijk op 9 oktober 1966 is uitgesproken, getuigen van eenvoud, zonder ophef van woorden van geleerdheid. Van hem mag dan ook wel gelden, hetwelk ook gold voor de apostelen van de Heere Jezus. Wij lezen daarvan, dat de een geroepen werd uit het tolhuis en de ander uit de vissersschuit. Alzo is onze leraar geroepen, uit zijn tuinderij, om Gods Woord uit te dragen. Niet in wijsheid van woorden, maar in betoning des Geestes en in kracht.
In het eerste tiental preken blinkt de verkiezende liefde Gods omtrent David. Gods Woord zegt daarvan: 'k Heb David, mijnen knecht, mijn gunsteling gevonden, En hem met heil'ge zalf aan mij en 't rijk verbonden". David was een type van Christus! In deze bundel vinden we de zalving door Samuël, in het midden zijner broederen. Zijn heldendaden met de beproevingen daaraan verbonden. Tenslotte dat tot hem kwam alle man die benauwd was en alle man die een schuldeiser had, en alle man wiens ziel bitterlijk bedroefd was en hij werd tot een overste over hen.
In de tweede bundel wordt in hoofdzaak de zwerftocht van David verhandeld, waarin hij door alles heen vast bleef houden aan zijn God. We vinden dat hij zijn eigen eer niet zocht; dat hij ook de dood van Saul niet begeerde, maar in plaats daarvan een klaagzang aanhief, toen hij van het Godsgericht over Saul hoorde. De Heere stond voor David in en bevestigde hetgeen door Samuël gesproken was toen hij tot koning gezalfd werd.
In de derde bundel vinden wij twaalf predikaties. Tien over het leven van David en nog een ernstige Oudejaarsavond- en Nieuwjaarsmorgenpredikatie. Nu vinden wij in dit derde deel ten eerste dat God Zijn woord waar komt te maken in de derde zalving van David. Want - Zijn woord is ja en amen! Zijn beloften feilen niet! Wij vinden hierin dan verhandeld zowel Gods trouw als Davids mislukking. De mislukking van het halen van de arke Gods bij de eerste maal, doch ook de gelukkige uitslag bij de tweede maal. We vinden de zegen over zijn volk, maar ook het verdriet in zijn huis. Verder zijn ootmoed, zijn vervulde verbondsbelofte, maar ook zijn zonde en Gods trouw. We lezen over de vermaning van de profeet Nathan, waarna de gevolgen van het uitgesproken woord van God worden verhandeld. Tenslotte wordt David door Gods goedheid overwinnaar in de strijd, want God behoedde hem, overal waar hij henenging. Ook komt in deze bundel voor, wie de vrienden en vijanden van David waren in tijd van nood. Doch het grootste was, dat David een God had, Die voor hem instond.
De vierde bundel bevat ook tien predikaties over Davids leven, doch de laatste daarvan staat niet in het juiste verband. We waren van mening dat er veertig predikaties waren uitgesproken, doch bij nader onderzoek waren er negenendertig. Om nu toch tot het aantal van veertig te komen, is de laatste woensdagavondpredikatie, door ds. v. d. Breevaart op 26 september 1973 uitgesproken, er bijgevoegd. Deze predikatie stond in verband met het feit, dat hij op maandag 1 oktober in het ziekenhuis moest worden opgenomen voor onderzoek.
De inhoud van de eerste predikatie handelt over de onware belijdenis van Simeï, over de oprechtheid van Mefiboseth en de God verheerlijkende belijdenis van Banzillaï. De tweede predikatie leert ons. dat God den lande verbeden werd. De derde spreekt van een eeuwig verbond (2 Samuël 23: 5) en wel: de inhoud van dat verbond, de waarde van dat verbond en de weldaden van dat verbond.

Vervolgens lezen we in de vierde predikatie over Davids begeerte om water te drinken uit Bethlehems bornput. Over de drie helden die doordrongen om dat water te halen en over het drankoffer en dankoffer.
De vijfde lering predikt ons van Davids zonde en berouw ten tijde van de volkstelling. Zijn belijdenis, zijn offer en de verzoening Gods.
De zesde predikatie handelt over de avond van Davids leven, waarin Adonia de kroon zoekt te grijpen, Nathan, de profeet, tot de koning gaat en Salomo tot koning gezalfd wordt.
Zo kunnen we doorgaan tot de negende predikatie, waarin we vinden dat David op zijn ziek- en sterfbed ligt. Hier wordt vervuld wat we vinden in Psalm 37 vers 37: "Let op den vrome, en zie naar den oprechte want het einde van dien man zal vrede zijn."
Wat de tiende predikatie betreft, hierbij verwijzen we naar het begin van ons slotwoord waar wij melding maakten van de zeer ernstige ziekte van onze geliefde vriend en leraar.
Wij hebben getracht een kort overzicht te geven over de prekenserie van "het veldhoen op de bergen", waarin wel bewaarheid wordt hetgeen we lezen in Psalm 78 en daarvan de verzen 70, 71 en 72. "En Hij verkoos Zijnen knecht David en nam hem van de schaapskooien. Van achter de zogende schapen deed Hij hem komen, om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israël, Zijne erfenis. Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid zijner handen".
Wij wensen dan dat de Heere deze uitgesproken, en nu in vier bundels uitgegeven predikaties wil zegenen en dat het mag strekken tot de Eer Zijns Naams, tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot zaligheid onzer onsterfelijke zielen.

Ouderling W. Stoop,
Hendrik Ido Ambacht.

MAART 1974.